

Doktori (PhD) értekezés

Krauzer Ernő

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM

Rendészettudományi Doktori Iskola

Krauzer Ernő r. ezredes

A rendőr tiszthelyettes képzés oktatás-módszertani fejlesztése

Doktori (PhD) értekezés

Témavezető:

Prof. Dr. Kovács Gábor r. vezérőrnagy

dékán, egyetemi tanár

Témavezető aláírása

Budapest, 2023

TARTALOMJEGYZÉK

1. A TÉMAVÁLASZTÁS INDOKLÁSA, AKTUALITÁSA ÉS A TUDOMÁNYOS PROBLÉMA MEGFOGALMAZÁSA.....	4
1.1. A TÉMAVÁLASZTÁS INDOKLÁSA	4
1.2. A KUTATÁS AKTUALITÁSA	6
1.3. A TUDOMÁNYOS PROBLÉMA MEGFOGALMAZÁSA.....	8
1.4. KUTATÁSI TÉMA VIZSGÁLATÁNAK HIPOTÉZISEI.....	13
1.5. KUTATÁS CÉLKITŰZÉSEI, TÁRGYA ÉS ELÉRENDŐ EREDMÉNYEI.....	14
1.6. KUTATÁSI MÓDSZEREK BEMUTATÁSA	21
1.7. A KUTATÁS KORLÁTAI ÉS TOVÁBBI KUTATÁSI LEHETŐSÉGEK	22
2. A RENDŐR TISZTHELYETTES KÉPZÉS TÖRTÉNETE ÉS OKTATÁS-MÓDSZERTANA	24
2.1. A RENDŐR TISZTHELYETTES KÉPZÉS HAZAI RÖVID TÖRTÉNETE 1946-2022 KÖZÖTT	24
2.2. A RENDŐR TISZTHELYETTES KÉPZÉS OKTATÁS-MÓDSZERTANÁNAK ELMÉLETI ÁTTEKINTÉSE.....	29
3. AZ INTÉZKEDÉSTAKTIKA TANTÁRGY BEMUTATÁSA	46
3.1. AZ INTÉZKEDÉSTAKTIKA TANTÁRGY KIALAKÍTÁSA, MŰKÖDTETÉSE...	47
3.2. AZ INTÉZKEDÉSTAKTIKA FELÉPÍTÉSE.....	54
3.3. HUMÁNERŐFORRÁS	62
3.4. TÁRGYI FELTÉTELEK	63
3.5. AZ INTÉZKEDÉSTAKTIKAI FOGLALKOZÁSOK MENETE	64
3.6. AZ INTÉZKEDÉSTAKTIKA MAGATARTÁSTUDOMÁNYI KÉRDÉSEI.....	75
3.7. GYAKORLATI KÉPZÉS – SZAKMAI GYAKORLAT	79
3.8. AZ INTÉZKEDÉSTAKTIKA MEGJELENÉSE A VIZSGÁZTATÁSBAN	79
3.9. AZ INTÉZKEDÉSTAKTIKA MEGJELENÉSE A SZAKTANFOLYAMI KÉPZÉSBEN	80
3.10. AZ INTÉZKEDÉSTAKTIKA BEMUTATÁSA A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEMIA ANDRAGÓGIAI ALBIZOTTSÁGÁNAK	81
3.11. AZ INTÉZKEDÉSTAKTIKA TANTÁRGY SWOT ANALÍZISE	82
4. KÉPZÉSI DOKUMENTUMOK ELEMZÉSE.....	86
4.1. A RENDŐR TISZTHELYETTES KÉPZÉS SZABÁLYOZÁSA.....	86
4.2. KÉPZÉSI PROGRAMOK ÖSSZEHASONLÍTÁSA, ELEMZÉSE	89

4.3.	AJÁNLOTT DIDAKTIKAI MÓDSZEREK	91
4.4.	A TANTÁRGYAK SZEREPE A KÉPZÉSBEN	93
4.5.	A SZÁMONKÉRÉS RENDSZERE	95
5.	NEMZETKÖZI ÉS HAZAI KITEKINTÉS	97
5.1.	KÜLFÖLDI ORSZÁGOK RENDŐRSÉGEI ÉS PARTNER RENDŐRISKOLÁK... 97	
5.2.	HAZAI TÁRSSZERVEK TISZTHELYETTES KÉPZÉSEI	124
6.	SAJÁT EMPIRIKUS KUTATÁS EREDMÉNYEINEK BEMUTATÁSA	143
6.1.	A KÉRDŐÍVEK ÖSSZESÍTÉSE ÉS ELEMZÉSE	143
6.2.	AZ INTERJÚ VÁLASZOK ELEMZÉSE.....	197
7.	ÖSSZEGZETT KÖVETKEZTETÉSEK ÉS A HIPOTÉZISEK IGAZOLÁSA	212
7.1.	A HIPOTÉZISEK IGAZOLÁSA.....	213
8.	TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK, GYAKORLATI HASZNOSÍTHATÓSÁG ÉS TOVÁBBI KUTATÁSI LEHETŐSÉGEK.....	220
8.1.	TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK	220
8.2.	TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK GYAKORLATI HASZNOSÍTHATÓSÁGA... 221	
8.3.	TOVÁBBI Tudományos KUTATÁSI TÉMÁK.....	223
	FORRÁS-, ÉS SZAKIRODALOMJEGYZÉK	226
	MELLÉKLETEK.....	244
	TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE	358
	ÁBRÁK JEGYZÉKE.....	360

1. A TÉMAVÁLASZTÁS INDOKLÁSA, AKTUALITÁSA ÉS A TUDOMÁNYOS PROBLÉMA MEGFOGALMAZÁSA

„Mondd el és elfelejtem; mutasd meg és megjegyzem; engedd, hogy csináljam és megértem.”

(i.e. 551-479 Confucius)

1.1. A TÉMAVÁLASZTÁS INDOKLÁSA

A rendőri pályafutásom – a kötelező rövidített sorkatonai szolgálat letöltése után – 1986. október 25-én vette kezdetét, amikor a Forradalmi Rendőri Ezred (mai nevén Készenléti Rendőrség) Budapest, Kerepesi úti objektum lovardájában rendőri esküt tettem, megkaptam az első szolgálati igazolványomat, majd megkezdtem tanulmányaimat a budapesti BM Rendőrtiszthelyettes-képző Iskolában. Az első szolgálati helyem a BRFK III. kerületi Rendőrkapitányság volt, ahol az eltöltött hét év alatt járőrként, körzeti megbízottként, ügyeletesként és vizsgálóként is láttam el szolgálati feladatokat. A világútlevél bevezetését követően 3 hónapig az Igazgatásrendészeti Osztályra vezényeltek útlevél ügyintézésrel kapcsolatos feladatok ellátására. A kapitányságon eltöltött időszak alatt betekintést nyertem és tapasztalatot szereztem a rendőri munka „első vonalában” jelentkező feladatokról. Már kezdő járőrként, őrmesterként is foglalkoztatott az a gondolat, hogyan lehetne a mindennapi rendőri munkát jobbá és könnyebbé tenni. Számos ötletem volt, amelyeket az akkori parancsnokaim – dr. Vámos Ferenc r. alezredes, kapitányságvezető, Kun Gyula r. őrnagy, Közrendvédelmi Osztály vezetője és Ágota László r. alezredes, Bűnügyi Osztály vezetője – támogattak. Természetesen akkoriban még nem volt számítógép, internet, mobiltelefon, okos eszközök stb., ami nagymértékben segíteni tudta volna a közterületi szolgálati feladatok ellátását, hanem kizárólag a különböző tanintézetekben megszerzett tudásra – ismeretekre, jártasságokra, képességekre és készségekre – támaszkodhatott a rendőr.

1996. július 1-jén, a Rendőrtiszti Főiskola befejezését követően – 10 év szolgálati idővel a hátam mögött – a Budapesti Rendőr Szakközépiskolában oktatóként folytattam a pályafutásomat. A tanintézetben 1996 szeptemberétől Közrendvédelmi ismereteket kezdtem oktatni. 1997 szeptemberétől azt a feladatot kaptam, hogy a tanítás mellett dolgozzak ki egy olyan komplex ismereteket tartalmazó tantárgyat, amely több tantárgy – közrendvédelmi ismeretek, büntetőjogi ismeretek, szabálysértési ismeretek, rendőri önvédelem és testnevelés,

lőkiképzés – ismereteit szintetizálja, és amelyben a tanulóknak különböző szituációs gyakorlatokat kell megoldaniuk. Az új tantárgyat intézkedéstaktikának neveztük el, amelynek a teljes kialakítását, felépítését, oktatásigazgatását és didaktikai módszerét egy év alatt dolgoztam ki. Ebbe beletartozott a szakmai tantárgyprogram, tanmenetek, óravázlatok, komplex szituációs feladatgyűjtemény kidolgozása, a minőségbiztosítás, a szituációs helyiségek kialakítása, szolgálati eszközök, segédeszközök, szemléltető eszközök, védőfelszerelések, pulzusmérő órák beszerzése, oktatók felkészítése, munka- és balesetvédelem stb. 1998 szeptemberétől a kidolgozott új tantárgy ismereteit – rendőri intézkedések alcímmel – próbaként a közrendvédelmi ismeretek tantárgy részeként – oktattam, akkor még egymagam, mindkét évfolyamnak. Segítséget egy oktatástechnikus munkatárs biztosította, aki videokamerával rögzítette a tanulók által végrehajtott rendőri intézkedéseket, amelyeket a foglalkozások végén közösen visszaneztünk, elemeztünk és értékeltünk. Az intézkedéstaktika tantárgy 1999 szeptemberétől, mint új és önálló tantárgy került bevezetésre elsőként a Budapesti Rendőr Szakközépiskolában. Az intézkedéstaktika tantárgy kialakítását, illetve szakmai, didaktikai, oktatásigazgatási, minőségbiztosítási részeit és az eredményeit a későbbiek során részletesen be fogom mutatni.

Az intézkedéstaktika tantárgy megszilárdulását követően abban a megtiszteltetésben részesültem, hogy a társ rendőr (csopaki, miskolci, szegedi) és határőr (adyligeti, körmendi, soproni) rendészeti szakközépiskolák oktatóit készíthettem fel a tantárgy oktatására. Az intézkedéstaktika térhódításának eredményeként a későbbiekben felkértek más tanintézetek is – Nemzeti Adó- és Vámhivatal Képzési, Egészségügyi és Kulturális Intézete Pénzügyőri Képzési Főosztály; Büntetés-végrehajtási Szervezet Oktatási, Továbbképzési, Rehabilitációs Központja – az oktatóik képzésére. Intézkedéstaktikát oktattam az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek (közterület-felügyelők, erdészek, halőrök, hivatásos vadászok, természetvédelmi őrök stb.), fegyveres biztonsági őrök tagjai, illetve személy- és vagyonőrök részére is.

2018-ban a Nemzeti Közszerződési Egyetem Rendészettudományi Kar mesterképzési szak elvégzését követően jutottam arra az elhatározásra, hogy a több, mint három évtizedes szolgálati és több, mint két évtizedes oktatói tapasztalatomat felhasználva tudományos kutatást végzek e témában, a tanulók hatékonyabb felkészítése és a képzés modernizálása érdekében. Úgy éreztem, hogy az intézkedéstaktika tantárgynál szerzett oktatói ismereteket és tapasztalatokat kötelességem magasabb szintre emelni, tudományos útra terelni. Azt gondolom, hogy meg lehet újítani, korszerűbbé lehet tenni a rendőr tiszthelyettes képzést a kor követelményei és a jelenlegi

technikai adottságok alapján. Megítélésem szerint a képzés terén szerzett tapasztalataim megosztása és a kutatás eredménye modernizálhatja, innovatívvá és hatékonyabbá teheti a rendőrképzést, ami paradigmaváltást hozhat.

1.2. A KUTATÁS AKTUALITÁSA

Napjainkban számos ágazatban, szakmánál, szakterületen látunk munkaerőhiányt, szakemberhiányt, amelyre sürgősen meg kell találni a megoldást, mert az ország „működésében” jelentős hátrányokat, károkat okozhat. Ide tartozik a rendőrség utánpótlás kezelésének nehéz helyzete is, amely következik a demográfiai adatokból, az azokból levonható következtetésekből, a társadalom átalakulásából, a fiatal generációk érdeklődési körének változásaiból, a magánszféra térhódításából, a multinacionális cégek megjelenéséből. Ilyen például a születések¹ (pl. 1981-ben 142.890 fő, 2004-ben 95.137 fő, 2021-ben 93.039 fő) és az érettségizettek² (1981/1982. tanévben 68.000 fő, 2004/2005. tanévben 93.000 fő, 2021/2022. tanévben 68.000 fő) száma, illetve a rendőri hivatást választók számának drasztikus csökkenő tendenciája. Vonzóvá kell tenni a rendőri hivatást már a pályaválasztás szakaszában, illetve versenyképessé kell tenni a munkaerőpiacon való elhelyezkedésben, melynek egyik pillére lehet az oktatás megújítása, amellyel először találkozik a leendő rendőr. Az oktatást sok szempontból modernizálni kell. Az oktatás során figyelemmel kell lenni a generációk közötti különbségekre, a rendkívül felgyorsult és digitalizált világ technikai vívmányainak adaptálására, az okos eszközök alkalmazására, illetve új, hatékony didaktikai módszereket szükséges bevezetni.

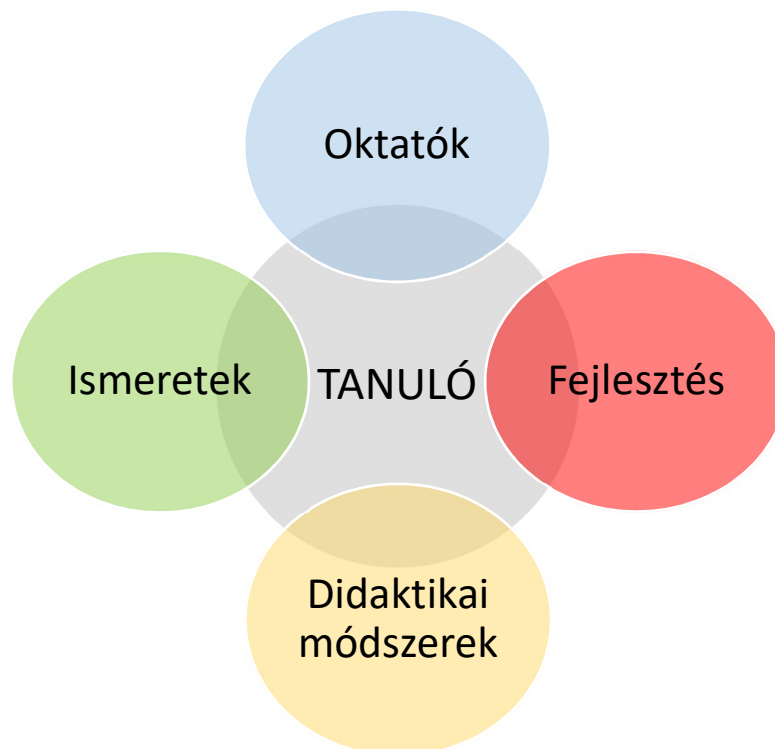
Miért időszerű változtatni a rendőr tiszthelyettes képzés nevelési-oktatási módszerein? A ma emberét a technikai vívmányok eredményeképpen rengeteg inger és információ éri különböző csatornákon keresztül. Amennyiben valamire kíváncsiak vagyunk, vagy valamiben kételkedünk, akkor azt azonnal ellenőrizni tudjuk valamelyik internetes keresőben, ahol szinte mindent megtalálunk egy kis keresés után. Ha teszünk egy összehasonlítást, hogy negyven évvel ezelőtt mennyi inger és információ érte az embert, illetve azok milyen gyorsan és hány csatornán keresztül értek célba, jelentős különbséget tapasztalunk. Az emberek képesek egy időben több ingert befogadni és arra választ adni.

¹ Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján
https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_hosszu/h_wdsd001a.html. (Letöltve: 2022. 09. 30.)

² Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján
https://www.ksh.hu/stadat_files/okt/hu/okt0001.html. (Letöltve: 2022. 09. 30.)

Véleményem szerint az oktatásban szembe kell nézni ezekkel a problémákkal, illetve alkalmazkodni kell, sőt, elébe kell menni a korszerűsítésnek és a rendőr tiszthelyettes képzést újra kell gondolni, mind szakami tartalom (milyen ismeretek oktatására van szükség), mind a képzés időtartalma (mennyi időt vegyen igénybe az oktatás, amelynek meghatározása alapvetően a szükséges ismeretek óraszamaiból kell összeadódnia), mind az alkalmazott didaktikai módszerek, mind az oktatásigazgatás, és mind az oktatók, kiképzők felkészültsége terén egyaránt. Szakítani szükséges azzal a rossz gyakorlattal, hogy a képzés alanyainak az igényeit nem vesszük figyelembe az oktatás során. Nem hozzájuk igazítjuk a képzéseken elsajátítandó ismeretek átadásához alkalmazott didaktikai módszereket, hanem fordítva. Előre meghatározzuk, hogy mit és hogyan fogunk oktatni, a tanulók képességeinek figyelmen kívül hagyásával. Másképpen kell gondolkodnunk, szemléletváltásra van szükség. A tanulót kell a képzés középpontjába állítani és az egyén fejlesztésére kell a hangsúlyt fektetni (1. számú ábra).

A tanuló elhelyezése az oktatásban

1. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

A tanintézeti képzésben az ismeretek átadása során elsősorban nem a lexikális tudás kialakítására kell helyezni a hangsúlyt, hanem az elsajátított ismeretek alkalmazására, értelmezésére, az összefüggések felismerésére, gyors és hatékony reagálás képességének kialakítására. A tanuló a lexikális ismereteket önállóan is el tudja sajátítani, mert az ismeretekhez az online térben akár otthonról is hozzáfér. Adjunk erre időt neki, ezzel

összeségében időt, utazást, elhelyezést, ellátást, költségeket stb. tudunk megtakarítani. Nem utolsó sorban a tanulók fejlődésének nyomon követésével arra is választ tudunk adni, hogy a rendőri munka mely területén tudná az ismereteit, a felkészültsége, a személyisége, és az adottságai alapján a legjobban kamatoztatni. Ez állomány megtartó erő is lenne, mert a rendőr is jól érezné magát az adott beosztásában, és a szervezet is jól járna, mert kapna egy motivált, elkötelezett kollégát. Az intézkedéstaktika tantárgynál alkalmazott didaktikai módszer továbbfejlesztése, a képzés teljes átállítása, az okos eszközök széleskörű használata stb. egy megoldást jelenthet a rendőrség humán erő utánpótlásának kezelésére.

1.3. A TUDOMÁNYOS PROBLÉMA MEGFOGALMAZÁSA

A rendőri munkára való felkészítésnél hajlamosak vagyunk elfelejteni, hogy nem csak egy szakmára, hanem egy hivatásra kell a tanulókat kiképezni, amely jelentősen eltér a többi szakmától. Azt gondoljuk, hogy a tanintézeti képzés során az elméleti ismeretek elsajátítására kell a hangsúlyt fektetni, mert a gyakorlatot úgy is megtanulják, amikor szolgálatba állnak. Azt is gondoljuk, hogy a rendőri szerveknél végrehajtott területi szakmai gyakorlat pótolja a tanintézeti gyakorlati foglalkozásokat, amely véleményem szerint tévedés. Az elmúlt huszonöt évben többször előfordult, illetve született olyan döntés, hogy a jogszabályban meghatározott tanév rendjétől eltérően került végrehajtásra az oktatás. Ami azt eredményezte, hogy a tanintézetekben az oktatás az elméleti ismeretekre korlátozódott, a gyakorlati felkészítés pedig elmaradt azzal a megállapítással, hogy azt a szakmai gyakorlat pótolja. A tanintézeti gyakorlati képzés nem azonos a rendőri szerveknél végrehajtott területi szakmai gyakorlattal, nem összetévesztendő, illetve a kettő egymást nem helyettesítheti, nem válthatja ki. Még akkor sem, ha a területi gyakorlatnál jól felkészített mentorok működnek közre.

Ha teszünk egy összehasonlítást a rendőrszakma és más szakmák között azonnal látni fogjuk a különbséget és megértjük, hogy miért hangsúlyosak a tanintézetben végrehajtott gyakorlati foglalkozások. Ugyanis mindkettőnek megvan a saját oktatási célja és feladata. Mielőtt erre rátérnék, végezzünk el egy összehasonlítást más szakmákkal. Ha például az asztalos, a víz-gáz-fűtés szerelő, az autószerelő, a festő-tapétázó stb. szakmát nézzük, akkor egyértelműen megállapíthatjuk, hogy a tanulóknak a képzés során az elméleti ismeretek elsajátítása mellett a gyakorlati ismeretekből elégséges a megfelelő alapokkal rendelkezniük, mert a teljes körű gyakorlati ismeretek a későbbi munkahelyeiken, a különböző munkák elvégzésével válnak teljessé. Ezeknél a szakmáknál nem emberekkel kell foglalkozni, hanem tárgyakat kell megmunkálni, javítani, megújítani stb. Nem kell gyors döntéseket hozni a

másodperc törtrésze alatt, ami kihatással lehet az intézkedés alá vont személy és az intézkedő rendőr életére, testi épségére és egészségére. Nem merül fel az alapvető jogok korlátozásának, illetve legitim erőszak, kényszerítő eszközök alkalmazásának szükségessége. Nincs szerelési útmutató, alkatrészt rendelő katalógus, vagy az adott feladat teljesítésének átütemezése stb. A rendőrnek egy adott szituációban, sok esetben azonnal és segítség nélkül kell intézkedést foganatosítania. A rendőrrel szemben alapvető elvárás, hogy nem csak ideális viszonyok fennállása esetén, hanem változó és nehéz körülmények között is magas színvonalon, a jogszabályi környezet korlátai között, a szakmai követelmények és társadalmi elvárásoknak megfelelően kell intézkedést lefolytatnia. Ehhez még párosulhat fokozott stresszhelyzet és konfliktuskezelés, valamint a rendőrrel szemben tanúsított passzív, aktív ellenszegülés vagy támadás. Míg a legtöbb szakmában, ha a szakember betartja a vonatkozó szabályokat, akkor nyugodt körülmények között tud dolgozni. Természetesen fel tudunk sorolni olyan szakmákat is, ahol emberekkel kell foglalkozni – bankok, biztosítók, posta, kormányhivatalok, közlekedés stb. – ahol az ügyfelet kell kiszolgálni az előírások alapján, de azok is jelentősen eltérnek a rendőrszakmától. Ezeknél a szakmánál is lehetőség van a teljes gyakorlati ismeretek „terepen” történő elsajátítására. Ezeknél és az előzőekben példálózva felsorolt szakmák esetén logikus, hogy a gyakorlati munka fogja megszilárdítani az ismereteket. A rendőrszakma esetén az intézkedő rendőrnek magabiztosan, megfelelő szakmai alapokkal rendelkezve kell a szolgálati feladatait ellátnia, az intézkedéseit lefolytatnia. Ahhoz, hogy ezt elérjük, sokkal több teret kell biztosítani a tanintézeti gyakorlati képzésnek, az intézkedések kontrollált végrehajtásának, minták, sémák kialakításának, ahol a tanulók a saját „bőrükön” keresztül kapnak visszacsatolást a felkészültségükről, a képességeikről és a fejlesztendő területeikről.

A tanintézeti gyakorlati foglalkozás a szakmai gyakorlattól a következőkben tér el. A tanintézeti gyakorlati képzés során lehetőség van arra, hogy valóságghú körülmények között, stressz- és konfliktushelyzet előidézésével, szolgálati és egyéb eszközök alkalmazásával, szolgálati öltözetben, ideális, változó és nehéz körülmények között stb., a tanulók kontrollált intézkedéseket folytassanak le, a fokozatosság elvét követve. Az intézkedések több kameraállásból rögzíthetők és visszanezhetők, valamint analizálhatók és értékelhetők. A felvételeken látják magukat, mozgásukat, cselekvésüket stb., illetve hallják magukat, mennyire volt érthető, amit mondtak stb. Amennyiben egy intézkedést nem megfelelő módon folytatnak le, akkor megkapják az arra vonatkozó helyes instrukciókat. A tanulók a tanintézeti képzés során „tét nélkül” tudják magukat, képességeiket, felkészültségüket kipróbálni. Taktikákat, mintákat, sémákat tanulhatnak meg, amelyek alapjai lehetnek más intézkedéseknek is. A

tanintézetben az intézkedések végrehajtása során elkövetett hibákra fel lehet hívni a figyelmet és azokat megfelelő gyakorlással meg lehet előzni. Míg a szakmai gyakorlaton, ha az adatok tévesen kerülnek bediktálásra, nem fog kiderülni a hiba. A tanintézetben végrehajtott intézkedések a szakmai ismereteken túl, különösen a tanulók saját stresszfaktor csökkentésében, és a magabiztos fellépésben tud segíteni.

A gyakorlati ismeretek előtérbe helyezését támasztja az is alá, hogy elméletben megtanulni új ismeretet sokkal nehezebb, mint a gyakorlatban. Ha a ruházatátvizsgálást tanítjuk meg és „bemagoltatjuk” a tanulókkal az elrejtési módokat és eszközöket, akkor az idő múlásával már nem biztos, hogy valamennyit fel tudják sorolni. Ha gyakorlás nélkül kizárólag az elméleti ismeretek alapján kell végrehajtaniuk, akkor nagy valószínűséggel hibázni fognak. Ha viszont az elméleti felvezetés után szemléltetjük a rendőri intézkedés lefolytatása szempontjából lényeges elrejtési módokat és veszélyes eszközöket, majd azt követően bemutatjuk a helyes végrehajtást, és gyakoroltatjuk velük, akkor sokkal hatékonyabban, gyorsabban és tartósabban fog rögzülni. Gondoljunk bele abba, hogy a rokonainknak, barátainknak tudjuk-e fejből a pontos postai címüket. Ugyanakkor, ha egyszer már voltunk náluk, akkor a cím nélkül is vissza fogunk találni.

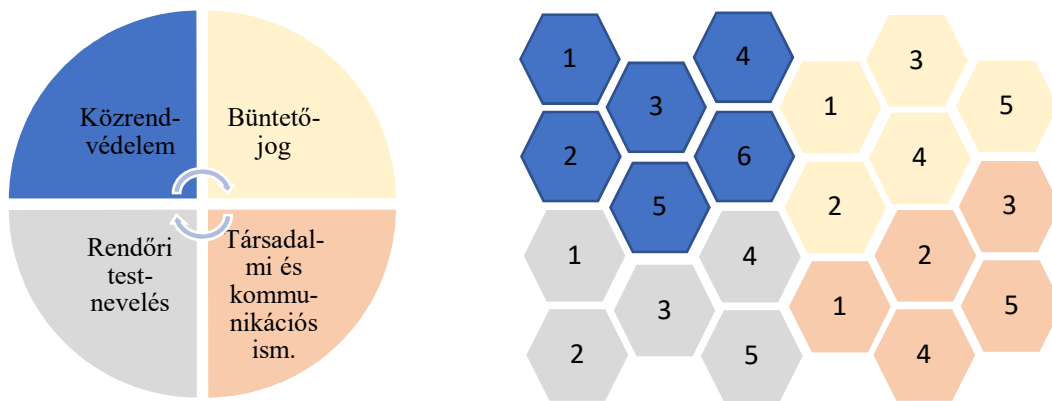
A rendőr tiszthelyettes képzés elmélet-gyakorlat aránya az elmúlt közel három évtizedben csekély mértékben változott, 60-40%-ról, 50-50%-ra. Az Országos Képzési Jegyzék³ (a továbbiakban: OKJ) 1993-ban történő bevezetésétől napjainkig, a „rendőr”, mint államilag elismert szakma elmélet-gyakorlat arányáról külön kimutatást készítettem, amelyet a későbbiekben mutatok be az oktatásigazgatási dokumentumok elemzésénél. Annak ellenére, hogy az elmúlt két évtizedben a technikai fejlődés jelentősen felgyorsult, az okos eszközök, közösségi oldalak stb. megjelenése és térhódítása átalakította a mindennapjainkat, megjelentek a generációs különbségek, ami kihatással van az életvitelre, kapcsolatteremtésre, kommunikációra, vásárlási és tanulási szokásokra stb., az oktatás a poroszos, frontális oktatási modellt követi, csekély változással. A változás motorja leginkább a koronavírus volt, amely sok mindent átalakított, illetve rávilágított a változtatás szükségességére és időszerűségére. Az oktatásban az ismeretek átadásának más módját kell választani, mert a tudást már szinte mindenki azonnal el tudja érni okos eszközökön keresztül. Míg az én esetemben, amikor a 80'-as évek második felében tanultam a budapesti BM Rendőrtiszthelyettes-képző Iskolában, az oktatás abban merült ki, hogy az ismereteket – melyek szakmai részei egyébként titkosak voltak

³ Az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárás rendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet.

– írásvetítő fólián keresztül vetítette ki az oktató, amit a füzetünkbe lemásoltunk és onnan tanultuk meg. Ma már erre nincs szükség, mert szinte minden szükséges ismeretet a tanulók önállóan is el tudnak érni. Ezt a helyzeti előnyt lehet kihasználni az összefüggések elmagyarázására, a bonyolultabb ismeretek értelmezésére, a gyakorlati ismereteket erősítésére, valamint a szolgálati feladatok ellátásához szükséges fizikai állóképesség kialakítására és szinten tartására.

A tanulók képzése során valódi moduláris képzést szükséges kialakítani, amelyben az egyes modulok egymásra épülnek. Maga a moduláris képzés nem új keletű, már a 60'-as években alkalmazták ezt az oktatási módszert. Az európai jó gyakorlatokról külön kiadvány is készült.⁴ A modulokban rendőri intézkedéseket komplex módon kell oktatni. Ezen módszer hatékony alkalmazásához a jelenlegi tantárgystruktúrát át kell alakítani, és az ismereteket a modulokba kell integrálni. A 2. számú ábra szemlélteti a jelenlegi képzés tantárgystruktúráját, a tantárgyak párhuzamosan, szigetszerűen történő oktatását. A tantárgyakon belül a számok a tárgykörök számát jelölik. Az oktatókat és az oktatásszervezőket fel kell készíteni az új oktatási modellre, mind az oktatási, mind az oktatásigazgatási feladatok ellátására. Szakítani kell a jelenlegi poroszos, frontális oktatási módszerekkel, a tanulót kell az oktatás középpontjába helyezni és az elmélet-gyakorlat arányát jelentősen a gyakorlat irányába kell elmozdítani.

A tantárgy struktúra és a tantárgyak tárgyköreinek szemléltetése

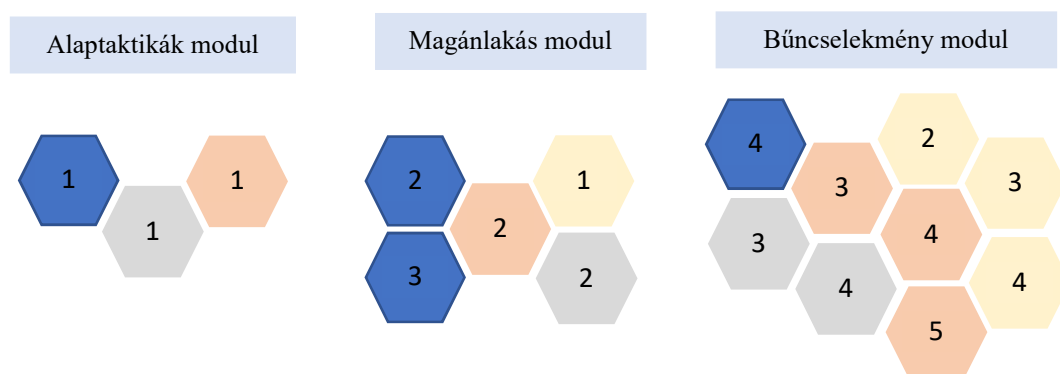
2. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

A képzést a gyakorlat oldaláról kell megközelíteni, a rendőri munkát és intézkedéseket, ideértve a kényszerítő eszközök alkalmazását is modellezve kell oktatni, kis csoportokban több

⁴ Krzysztof Symela – Ludmila Lopacinska: Moduláris szakmai oktatás és képzés. Institute for Sustainable Technologies-National Research Institute, Radom, 2007.

szaktanár együttes jelenlétével. A különböző tantárgyak ismereteinek modulokban történő elhelyezését a 3. számú ábra szemlélteti. A tantárgyak tárgyköreit jelölő számok mutatják az ismeretek egymásra épültségét, megjelenésüket a modulokban. A modulokat szoros kohézió köti össze és egymásra épülnek. A modulok tartalmi felépítése az egyes tantárgyak tárgyköreiből történik. Ami azt jelenti, hogy az egyes tantárgyak tárgykörei nem a hagyományos tantárgystruktúrában kerülnek oktatásra egymást követő tanórákon, a többi tantárggyal párhuzamosan, hanem az egyes tantárgyak tárgykörei kerülnek beillesztésre egy-egy modulba, a modulban megfogalmazott oktatási cél elérése érdekében. A modulok hálós tervezéssel kerülnek kialakításra, ami a tantárgyak tárgyköreire bontását és az oktatásának átstrukturálását jelenti. A tárgykörök oktatásának sorrendje nem változik, nem cserélődik fel, hanem alkalmazkodik a modulban lévő többi tárgykörhöz. Ez a fajta oktatási modell nagyon gondos, körültekintő, precíz tervezést igényel, ami az oktatók órátartásának szervezésére is jelentős kihatással van. A moduláris képzés előnye, hogy az adott modul eredményes elvégzése önmagában is használható tudást biztosít a modulban feldolgozott témában. A modulokat célszerű vizsgákkal zárni, ami a tovább haladást biztosítja. A vizsga állhat írásbeli, szóbeli és gyakorlati vizsgatevékenységből is. Természetesen ez alól kivételt képeznek azok az ismeretek, amelyeket önállóan, a moduloktól függetlenül, párhuzamosan is lehet oktatni. Erre a későbbiek során fogok kitérni.

A moduláris képzés rendszerének szemléltetése (példák)

3. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Az elmúlt évtizedekben beállt állami, jogi, társadalmi, gazdasági, kulturális stb. változások, a generációs különbségek, a technikai potenciál ugrásszerű fejlődése, az online tér megjelenése, a digitalizáció elterjedése mellett az oktatás lemaradt, nem tudta követni a vonatkozó trendeket. Ennek több oka lehet, például az egyik, hogy az oktatásnak az átálláshoz több időre van szüksége. Az oktatás olyan, mint egy nagy hajó. Ha irányt akar váltani, ahhoz több időre és

térre van szüksége, nem lehet egyik pillanatról a másikra megoldani. Az oktatásnak az is sajátossága, hogy a változásokat felmenő rendszerben tudja átvezetni, a korábban elindult évfolyamokat ki kell futtatni. 2019-ben a piacképesség mellett ezt ismerte fel a kormány, amikor megalkotta a „Szakképzés 4.0, a szakképzés és felnőttképzés megújításának középtávú szakmapolitikai stratégiája a szakképzési rendszer válasza a negyedik ipari forradalom kihívásaira” szülő koncepcióját⁵. Ehhez társult – az oktatást is sújtó – világitárvány, amely jelentősen megnehezítette különösen a jelenléti oktatást, ugyanakkor a középpontba helyezte az online oktatás és tanulás lehetőségeit, amely az elméleti felkészítés és szóbeli vizsgáztatást terén megállta a helyét és új távlatokat nyitott, amelyből a jövőre nézve lehet táplálkozni, illetve színesíteni az oktatás palettáját.

A tanulók ilyen módon történő képzése jelentősen segítheti a gyors és könnyű beilleszkedést a leendő szolgálati helyükre, a különböző közösségekbe. Továbbá szakítani lehet azzal a hibás gyakorlattal, hogy a tanintézetek által kibocsátott tanulók úgynevezett „gyorsított, gyorstalpaló” képzésen vesznek részt a területi rendőri szerv szervezésében.

1.4. KUTATÁSI TÉMA VIZSGÁLATÁNAK HIPOTÉZISEI

Kutatásom eredményeként az alábbi feltevések igazolását vagy cáfolatát kívánom elvégezni:

- I. A rendőr tiszthelyettes képzés oktatási feladatainak maradéktalan és színvonalas megvalósításához célirányosan felkészített rendőr- és polgári oktatókra, sajátosan kialakított oktatási helyszínekre, valamint szolgálati, szemléltető és gyakorló eszközökre, továbbá speciális védőfelszerelésekre van szükség (H1).**
- II. A rendőr tiszthelyettes képzés a vele szemben támasztott sajátos követelmények miatt eltér a hagyományos középiskolai képzéstől, illetve az ott alkalmazott didaktikai módszerek és oktatási tapasztalatok csak részben alkalmazhatók (H2).**
- III. A rendőr tiszthelyettes képzés során a gyakorlatorientáltság további növelése szükséges, amelyet alapvetően a tanintézeti gyakorlati foglalkozások óraszámainak emelésével szükséges elérni (H3).**
- IV. A rendőr tiszthelyettes képzésben az intézkedéstaktikai tantárgy meghatározó szerepet tölt be, az oktatása során alkalmazott didaktikai módszerek**

⁵ A „Szakképzés 4.0 – A szakképzés és felnőttképzés megújításának középtávú szakmapolitikai stratégiája, a szakképzési rendszer válasza a negyedik ipari forradalom kihívásaira” című stratégia elfogadásáról és a végrehajtása érdekében szükséges intézkedésekről szülő 1168/2019. (III. 28.) Korm. határozat.

kiterjeszthetők a képzés jelentős részére, az elméleti és gyakorlati tantárgyak ismeretei szintetizálhatók és azok komplex módon, egymásra épülő tematizált modulokban oktathatók (H4).

1.5. KUTATÁS CÉLKITŰZÉSEI, TÁRGYA ÉS ELÉRENDŐ EREDMÉNYEI

A kutatás célja

A kutatás célja megvizsgálni és bebizonyítani, hogy a rendőr tiszthelyettes képzés korszerűbbé tehető, a gyakorlatorientáltsága növelhető, illetve az intézkedéstaktika tantárgynál alkalmazott oktatás-módszertan a képzés jelentős részére kiterjeszthető. A jelenlegi poroszos oktatási-módszertannal, frontális oktatási modellel szemben, olyan innovatív didaktikai módszerek alkalmazása, amelyek igazódnak a kor követelményeihez, megfelelnek a speciális rendőrszakmai elvárásoknak, illetve figyelembe veszik a társadalmi változásokat, a különböző generációk sajátosságait, tanulási szokásait. Jelentősen segítik a tanítási-tanulási folyamatokat, a szolgálati feladatok és intézkedések lefolytatásához szükséges ismeretek átadását, elsajátítását, bevéését és előhívását.

Valódi moduláris képzés megvalósítása, ahol a modulok egymással szoros kohézióban, logikai láncolatot alkotva kerülnek felépítésre. A tanítási-tanulási folyamatok korszerűsítése és új oktatás-módszertan bevezetésével paradigmaváltás a rendőr tiszthelyettes képzésben, amely alapjaiban változtatná meg, illetve hagyná el a jelenleg alkalmazott hagyományos tantárgy és tanóra elosztási struktúrát, az elméleti ismeretek oktatása, gyakorlati képzés és szakmai gyakorlat széttagolt rendszerét. Tényleges gyakorlatorientált képzést biztosítása a tanulók számára, akik az eredményes vizsgákat követően gyorsabban és könnyebben illeszkednének be a különböző rendőri szervekhez, közösségekbe és rövid időn belül – további képzés nélkül – azok hasznos tagjaivá válnának. Ezen módszer alkalmazása a tanulók felkészítésén kívül a szolgálati helyeknek is nagy segítséget jelentene.

A kutatás tárgya

A kutatás tárgya az 1992-ben⁶ elindult és 1993-ban⁷ az OKJ részévé vált, rendőr tiszthelyettes szakképesítés, azon belül a közrendvédelmi-rendőr szakmairány⁸ tantárgy-tanóra

⁶ 1992-ben az országos rendőr-főkapitány utasítására elsőként a Budapesti Rendőr Szakközépiskolában elindult az első 2 éves rendőr tiszthelyettes képzés, amely nappali rendben, érettségire épült.

⁷ 1993-ban Miskolci Rendőr Szakközépiskolában is elindult a 2 éves rendőr tiszthelyettes képzés.

⁸ A belügyminiszter ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről, valamint egyes, szakmai és vizsgakövetelmények kiadásáról szóló miniszteri rendeletek hatályon kívül helyezéséről szóló 20/2013. (V. 28.) BM rendelet 38. sorszám alatt található rendőr tiszthelyettes szakképesítés.

elosztásának, elmélet-gyakorlat arányának és az alkalmazott oktatási módszertanának vizsgálata, illetve a rendőri intézkedések (intézkedéstaktika elnevezéssel bevezetett) tantárgy oktatásában alkalmazott oktatásmódszertan alkalmazása az ismeretek átadásában, elsajátításában, bevézésében, és előhívásában. A rendőr tiszthelyettes képzés részét képező tanintézeti képzés elméleti és gyakorlati részének és a rendőri szerveknél végrehajtott tanulói szakmai gyakorlat elemzése. A kutatás a közterületen szolgálatot teljesítő közrendvédelmi szolgálati ághoz tartozó, egyenruhás állomány képzését, felkészítését célozza meg.

Itt kell megjegyezni, hogy a disszertációban a rendőr tiszthelyettes képzést folytató tanintézetek, képzési programok, képzések, tantárgyak stb. nevét a működésük (hatályuk) során alkalmazott megnevezéssel és helyesírás szerint szerepeltetem.

Fontosnak tartom a kutatás tárgyát képező rendőr tiszthelyettes képzés elhelyezését a rendőrképzésben, amely általános megnevezést jelent, több képzési szintet és formát foglal magában. A rendőrképzés fogalom rendszerébe tartozik a tiszthelyettesek képzése, amely a rendőrség tiszthelyettes és zászlósi állomány utánpótlását biztosítja, a tanfolyami és szaktanfolyami képzések, amelyek meghatározott beosztások betöltéséhez és feladatok ellátásához szükségesek, illetve a tisztek képzése, amely a tiszti és parancsnoki utánpótlást hivatott biztosítani. A tiszthelyettesek képzése két iskolatípusban valósul meg. Az egyik a rendvédelmi technikumokban, mint szakképző intézményekben, ahol kétéves iskolai rendszerű és iskolarendszeren kívüli képzés biztosítja a szakképesítés megszerzését, rendőr tiszthelyettes megnevezéssel, négy szakmairányban (bűnügyi, határrendészeti, közlekedési, közrendvédelmi). A négy szakmairány közül a legnagyobb létszámban a közrendvédelmi szakmairány bocsát ki tanulókat. A másik a Rendőrségi Oktatási és Kiképzési Központban (a továbbiakban: ROKK), mint felnőttképző intézményben, azon belül a Rendőrképző Akadémián, ahol 10 hónapos iskolarendszeren kívüli képzésben sajátíthatók el a rendőri munkához szükséges ismeretek, közbiztonsági rendőrrjárőr, illetve határrendész és útlevelkezelő megnevezéssel. A két iskolatípus között az alapvető különbség, hogy a rendvédelmi technikumokban a tanulók teljes végzettséget szereznek és a tiszthelyettesi munkához szükséges valamennyi beosztást betölthetik. A Rendőrképző Akadémián megszerzett végzettséggel viszont a jogszabályban meghatározott alapbeosztásnak minősülő tiszthelyettesi „A”, „B” és „C” besorolási kategóriákba tartozó szolgálati beosztások láthatók el. A tiszthelyettesi végzettségre épülő tanfolyamok és szaktanfolyamok elvégzését szintén a ROKK biztosítja, amelyek lehetnek néhány naposak, illetve néhány hetesek. A tisztek képzését a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar látja el alapképzésben

(tiszthelyettesek esetében 3, illetve tisztjelöltek esetében 4 év) és az arra épülő mesterképzésben (2 év), valamint felsőfokú végzettséggel (legalább alapképzésben szerzett oklevéllel) rendelkezők részére Rendvédelmi Szervező Szakirányú Továbbképzési Szak biztosításával, amely 3 félévből⁹ áll.

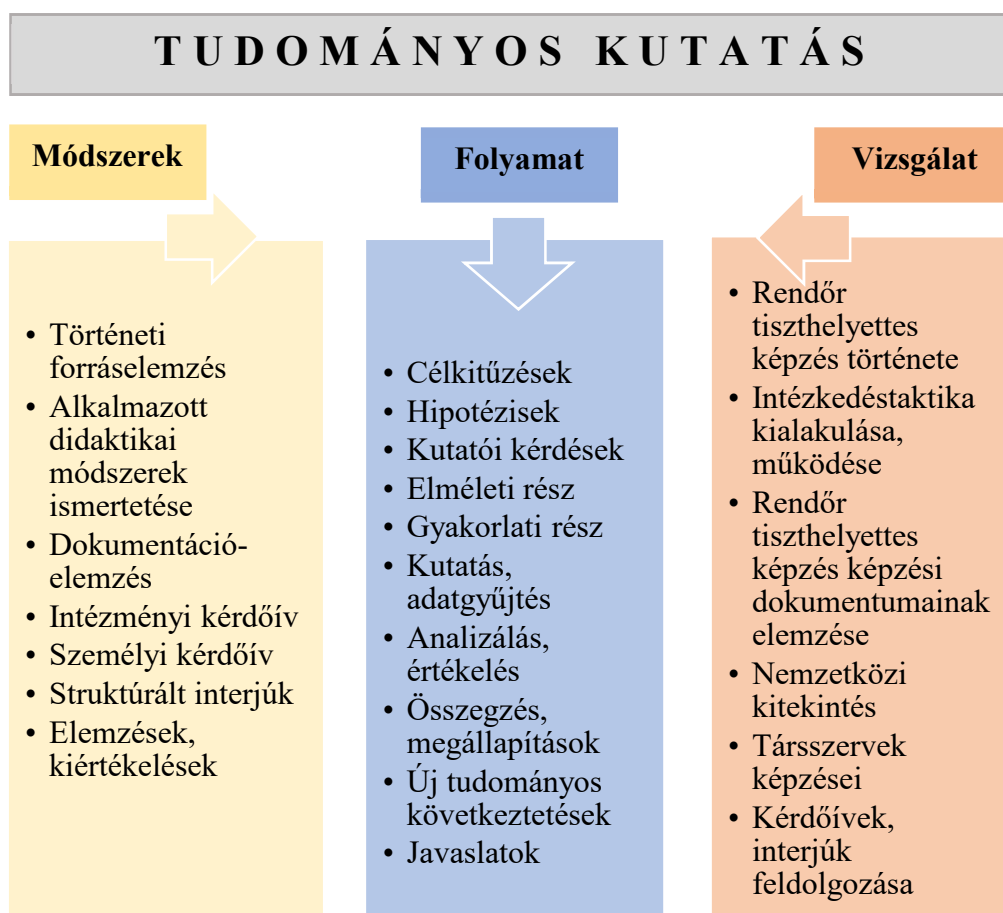
A kutatás területének behatárolása

A kutatás nem terjed ki az iskolarendszeren kívüli rendőr tiszthelyettes képzésre, továbbá a részsakképesítésekre (csapatszolgálati járőrtárs, járőr, őr-járőrtárs), a közrendvédelmi-rendőr szakmairány elágazáson kívüliekre (bűnügyi-rendőr, határrendészeti-rendőr, közlekedési-rendőr), illetve a ráépülésekre (baleseti helyszínelő, bűnügyi helyszínelő, fő határrendész, okmányvizsgáló, körzeti megbízott, rendőr „zászlós”). Továbbá a 10 hónapos képzésre, a tanfolyami és szaktanfolyami képzésekre, illetve a rendészeti szervező szakképesítésre, valamint a Nemzeti Közsolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar képzéseire sem. Szintén nem terjed ki az ORFK (korábban BM) Nemzetközi Oktatási Központ, illetve a volt ORFK Rendészeti Szervek Kiképző Központjában megvalósult intézkedéstaktikai képzésekre sem, azonban a feltárt eredmények ezekben a képzésekben is használható lesz.

A kutatás célkitűzései

A disszertáció fő kérdése, hogy a rendőr tiszthelyettes képzés gyakorlatorientáltsága növelhető-e, az intézkedéstaktika tantárgynál kialakított didaktikai módszer kiterjeszhető-e a képzés jelentős részére, illetve az érintettek – vezetők, oktatók, kiképzők, tanulók – befogadják-e a képzés struktúrájának teljes megváltoztatását. Annak érdekében, hogy az előzőekben megfogalmazott kérdésekre körültekintő válaszokat tudjak adni, igyekeztem több oldalról is megvizsgálni a problémát, és ennek megfelelően felépíteni empirikus kutatásomat. Az 4. ábra szemléletli a kutatás a módszereit, a folyamatát, a vizsgált területeket, az értekezés összefüggéseit és a disszertáció felépítését.

⁹ https://rtk.uni-nke.hu/document/rtk-uni-nke-hu/2022_Rendvedelmi_szervezo_kepzesi_program.pdf (Letöltve: 2023. 01. 18.)

4. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

A célkitűzések elérése érdekében a következőket tartottam szükségesnek elvégezni:

- Bemutatom a rendőr tiszthelyettes képzés történetét a második világháborútól napjainkig.
- Elemzem-értékelem a rendőr tiszthelyettes képzés jelenlegi elmélet-gyakorlat arányát, tantárgystruktúráját, oktatás-módszertanát, tanintézeti elmélet és gyakorlati képzés és a szakmai gyakorlat arányát.
- Dokumentációelemzést végzek a rendőr tiszthelyettes képzés hatályos és korábbi központi programokból.
- Kimutatást készítek az OKJ-ban szereplő rendőr szakképesítés elmélet-gyakorlat arányának alakulásáról.
- Részletesen bemutatom az intézkedéstaktika tantárgy kifejlesztésének célját, kialakulását, a képzésben történő bevezetésének folyamatát, helyét és szerepét a képzésben és a komplex vizsgáztatásban, a többi tantárggyal való kapcsolatát, a

tantárgy felépítését, az alkalmazott didaktikai módszert, az oktatók szerepét, a tanulók értékelésének módszertanát.

- Részletesen bemutatom saját tapasztalataimat, amelyre az intézkedéstaktika tantárgy oktatása során tettem szert.
- Empirikus kutatást végeztem a rendőri szervek és az intézkedéstaktikát folytató tanintézetekben.
- Empirikus kutatást végeztem a külföldi országok rendőr tiszthelyettes képzésével kapcsolatban.
- Empirikus kutatást végeztem a hazai belügyi és társszervek tiszthelyettes képzésével kapcsolatban.
- Az empirikus kutatásokból kapott adatokból részletes, összehasonlító, következtető és többszemponú elemzést végeztem.
- Bemutatom a valódi moduláris képzés általános tartalmi és formai elképzeléseit, rendszerét, a modulok egymásra épültségét, kapcsolatát a hagyományos tantárgyi struktúrában oktatott ismeretekkel, tartalmi kifejtését, a különböző tantárgyak ismereteinek elhelyezését az egyes modulokba, követelményeit a tanítási-tanulási folyamatokban résztvevőktől és támogatóktól (oktatásszervezők, tanári-tanórai ellenőrzést végrehajtó ellenőrök, oktatók, tanulók, képzést támogatók).
- Bemutatom a rendőri intézkedések lehetséges modellezését.
- Bemutatom a rendőr tiszthelyettes képzés korszerűsítésének lehetőségeit, az okos eszközök bevonásával a tanítási-tanulási folyamatokba, a tanári szabadság növelése a megválasztott didaktikai módszerek, illetve szemléltető, gyakorló eszközök tekintetében, a tanulók passzív jelenlétét, aktív részvétellel történő kiváltása vonatkozásában, rendőri és társszervek szakembereinek bevonásával az egyes ismeretek átadása során.
- A kutatás eredményeit összegzem, az új tudományos eredményeket megállapítom.
- Javaslatokat teszek az új tudományos eredmények hasznosítására, bevezetésére.
- Javaslatokat teszek az új tudományos eredmények alapján új kutatási témákra, területekre.

A kutatás fő kérdésfeltevése

Arra keresem a választ, hogy a rendőr tiszthelyettes képzés a kor követelményeinek megfelelően korszerűsíthető-e a speciális szakmai igényekhez igazodóan, illetve növelhető-e a

gyakorlatorientáltsága. Oktatás-módszertana megújítható-e, az intézkedéstaktika tantárgynál kialakított és bevezetett didaktikai módszerrel – amely a jelenlegi tantárgystruktúrában rendőri intézkedések című tantárgyban testesült meg –, illetve kiterjeszhető-e a módszer az egész képzésre. Milyen fejlesztések, módszertani változtatások szükségesek ahhoz, hogy a képzésben érintett minden szereplőnél – a tanítási-tanulási folyamatban résztvevő oktatóknál, tanulóknál, a nevelő-oktató munkát közvetlenül támogatóknál, illetve a megrendelő rendőri szerveknél – jelentős minőségi változást eredményezzen.

A következő kérdésekre keresem a választ:

- Meg kell-e újítani a rendőr tiszthelyettes képzést?
- Milyen változtatásokkal lehetne megújítani, korszerűsíteni a képzést?
- Kell-e változtatni a képzés struktúráján, szerkezetén, oktatás-módszertanán?
- Megújítható-e a rendőr tiszthelyettes képzés oktatás-módszertana?
- Milyen didaktikai módszereket alkalmaznak a képzésben?
- Milyen hatékonysággal alkalmazzák a didaktikai módszereket?
- Milyen didaktikai módszerek alkalmazására lenne szükség?
- Kell-e változtatni a képzés elmélet-gyakorlat arányán?
- Kell-e növelni a tanintézeti gyakorlati képzést?
- Hol helyezkednek el az oktatott tantárgyak a szükségességük alapján?
- Kell-e változtatni az oktatott tantárgyak óraszámain?
- Kiterjeszhető-e az intézkedéstaktikai foglalkozásoknál alkalmazott didaktikai módszerek a teljes oktatásra?
- Milyen relációban vannak az oktatott tantárgyak ismeretei az intézkedéstaktika tantárggyal?
- Hogyan illeszthető be az egyes tantárgyak ismeretei az intézkedéstaktika tantárgyba?
- Modellezhető-e az oktatásban a rendőri szolgálati feladatok ellátása, illetve a rendőri intézkedések?
- Átstrukturálható-e és mely ismeretanyag modulokba és almodulokba?
- Be kell-e vonni az okos eszközöket az oktatásba?
- Van-e igény a vezetők, beosztottak, oktatók és a tanulók részéről a képzés változtatására?
- Elfogadnák-e az oktatók, hogy közösen oktatnák a saját ismereteiket más oktatókkal alá-fölé, illetve mellérendelt viszonyban?
- Melyek az ideális osztálylétszámok, csoportlétszámok a képzési célok eléréséhez?

- Hogyan épül fel és milyen didaktikai módszereket alkalmaznak a társszervek a tiszthelyettes képzéseikben?
- Mi a helyzet a nemzetközi szinten az egyes külföldi országok rendőr tiszthelyettes képzéseiben?

Az előzőekben megfogalmazott kérdések – a teljesség igényére törekedve – további kérdéseket vetnek fel, amelyekre a kutatásom – a terjedelme miatt – nem terjed ki:

- Milyen mértékben érintené az oktatókat az új oktatás-módszertan bevezetése?
- Képesek-e az oktatók a saját ismereteiket más struktúrában oktatni, a gyakorlat oldaláról megközelítve?
- Milyen mértékben érintené a képzésszervezőket és az oktatást támogató szervezeti egységeket az új oktatás-módszertan bevezetése?
- Mennyi időre lenne szükség az új oktatás-módszertan bevezetésével összefüggő oktatási, oktatásigazgatási és egyéb feladatok ellátására?
- Kik lennének képesek kidolgozni az új oktatás-módszertan bevezetéséhez szükséges dokumentumokat?
- Hogyan vezethető be az új oktatás-módszertan?
- Mennyi időt venne igénybe az új oktatás-módszertanra történő átállás?
- Hogyan fogadnák a rendőri szervek, ha a képzésben jelentős változások történének, illetve támogatnák-e eszközökkel, felszerelésekkel, esetleg anyagi eszközökkel az új módszerek bevezetését?
- Hogyan élnék meg a képzésben résztvevő tanulók, ha a hagyományos képzés helyett, a jelenleginél gyakorlatorientáltabb, innovatívabb didaktikai módszerekkel történne meg a felkészítésük?
- Hogyan építhetők egymásra a modulok, milyen kohézió tudna kialakulni?
- Hogyan biztosítható az egyenszilárdság és a minőségbiztosítás?
- Milyen többletköltségekkel járna az új oktatás-módszertanra történő felkészülés és átállás?
- Milyen forrásból biztosítható az új oktatás-módszertanra történő átállás többletköltségei?

Véleményem szerint ezek a kérdések és a mögöttük lévő tartalom szintén lehetnek újabb tudományos kutatás tárgyai.

1.6. KUTATÁSI MÓDSZEREK BEMUTATÁSA

A disszertációm témája számos tudományterülethez kapcsolódóan vet fel kérdéseket, ezért a transzdiszciplináris problémamegközelítést tartottam megfelelőnek. Az elméleti, valamint az empirikus kutatás eredményeinek elemzése és a következtetések megfogalmazása során egyaránt figyelemmel kellett lennem a rendészettudomány, a neveléstudomány, a szociológia és a pszichológia területeire.

Az oktatás, a nevelő-oktató munka, a tanítás-tanulás folyamata, illetve az oktatásmódszertan témakörökhöz széles spektrumú, folyamatosan bővülő hazai és nemzetközi irodalom áll rendelkezésre, melyeket elemzése és szintetizálása fontos volt az általam lefolytatott empirikus kutatás megalapozásához. Ebből adódóan szekunder kutatási módszereim során a hazai és a nemzetközi irodalom tanulmányozását, megismerését tűztem ki fő célként. Ugyanakkor a rendőr tiszthelyettes képzésben megvalósuló intézkedéstaktika témakörhöz viszonylag kevés szakirodalom található, ami annak tudható be, hogy maga a tantárgy fiatal, illetve nagyon szűk területen történik az alkalmazása. Továbbá az intézkedéstaktika általános tartalommal felruházott kifejezés, amely nincs definiálva, nincs külön meghatározva például a rendőr tiszthelyettes képzésben alkalmazottra, vagy tanfolyami, szaktanfolyami, vagy az egyetemi kimenetben oktatottra sem.

Adatokat gyűjtöttem a külföldi rendőriskolák honlapjáról, oktatási, képzési programjukból, a hazai rendőr tiszthelyettes képzés történeti áttekintéséből, illetve dokumentációelemzéseket végeztem a képzési dokumentumokból és részkövetkeztetéseket állapítottam meg. Részletesen elemeztem az intézkedéstaktika tantárgyat és az ott alkalmazott didaktikai módszert.

Elméleti kutatást végeztem az oktatás során alkalmazott didaktikai módszerekből és a rendőr tiszthelyettes képzésben alkalmazottakból, azokból összehasonlító elemzést végeztem és részkövetkeztetéseket állapítottam meg.

Elméleti kutatást végeztem az elsajátítandó ismeretek átadásának, bevésésének és előhívásának oktatás-módszertanával kapcsolatban, amelyeket összehasonlítottam a rendőr tiszthelyettes képzésben és részkövetkeztetéseket állapítottam meg.

Empirikus kutatás keretében kérdőíves felmérést végeztem, illetve strukturált interjúkat készítettem, amelyekből különböző szempontok alapján elemzéseket, összehasonlításokat és értékeléseket végeztem, majd részkövetkeztetéseket állapítottam meg. A primer kutatásról szóló kimutatást a 1. számú táblázat tartalmazza.

A primer kutatás bemutatása

Célcsoport	Válaszadók száma	Kutatási módszer	Kutatási időszak
Külföldi rendőrségek	11 intézmény	kérdőív	2020. X. 5.- 2021. III. 15.
MH AA	1 intézmény	kérdőív	2020. XI. 5.-20.
BVOTRK	1 intézmény	kérdőív	2020. XI. 5.-20.
BM KOK	1 intézmény	kérdőív	2020. XI. 5.-20.
NAV KEKI	1 intézmény	kérdőív	2020. XI. 5.-20.
Rendőrség közrendvédelmi szolgálati ág vezetői, beosztottak, kiképzők, illetve a tanintézetek vezetői, oktatói, tanulói	1421 fő	kérdőív	2021. X. 25.-XII. 15.
Rendőri vezetők, oktatók, intézkedéstaktikai vezető instruktorok	44 fő	interjú	2022. I. 13.-27.

1. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés.

1.7. A KUTATÁS KORLÁTAI ÉS TOVÁBBI KUTATÁSI LEHETŐSÉGEK

A szekunder kutatásom korlátait két oldalról kell megközelítenem, mint a rendőr tiszthelyettes képzés speciális helyzetét. A „rendőr”, mint államilag elismert foglalkozás, az OKJ-ba kerülésével meg kellett felelnie az oktatásra vonatkozó általános szabályoknak, illetve meg kellett tartania a hivatás gyakorlásából adódó sajátosságait is. Ebből következik a kettősége. Speciális jellemzőkkel rendelkezik, ezért jelentősen eltér a hagyományos középiskolai képzéstől. Visszakanyarodva a szekunder kutatásom korlátaival: míg az oktatás általános részéhez az interneten keresztül számos, nagy mennyiségű irodalom érhető el, amelynek teljes feldolgozása szinte lehetetlen. Ellenben a rendőr tiszthelyettes képzés oktatás-módszertanára, illetve különösen az intézkedéstaktika tantárgyra, valamint annak „utódjára” a rendőri intézkedés tantárgyra csekély szakirodalom áll rendelkezésre. Ez azzal magyarázható, hogy a rendőrképzésben az általános didaktikai módszerek kerültek alkalmazásra, amely véleményem szerint torzítja és nem teljesen tökéletesen támogatja a képzési célokat.

A primer kutatásom korlátja, hogy alapvetően a rendőr tiszthelyettes képzés közrendvédelmi-rendőr szakmairány oktatásában alkalmazott oktatás-módszertanára irányul, azon belül is az alkalmazott didaktikai módszerre, a gyakorlatorientáltság növelésének lehetősége szemszögéből. A nemzetközi és a hazai társzerveknél végzett kérdőíves felmérés során olyan adatok gyűjtésére koncentráltam, amelyek megjelennek a képzésekben és összehasonlíthatók. A kutatás elsődleges célja miatt nem állt módomban mélyebb szintű

adatokat gyűjteni, mert annak beszerzése, illetve feldolgozása jelentősen megnövelte volna a kutatásra tervezett időt. A papíralapú kérdőívet összesen 21 ország rendőrsége és abból 7 ország rendőrképzést folytató intézmény részére küldtem meg. A kiküldött kérdőívek nagy része kitöltve visszaérkezett, azonban nem minden kérdésre adtak választ.

A rendőrségnél és a középszintű, valamint szaktanfolyami rendőrképzést folytató tanintézeteknél végzett online kérdőíves felmérés során a témában szélesebb körben gyűjtöttem adatokat, amelyeket interjúkkal egészítettem ki. Az online kérdőív kitöltésével a rendőrség vonatkozásában – tekintettel arra, hogy a kutatás a közrendvédelmi-rendőr szakmairányt célozta meg – a közrendvédelmi szolgálati ág rendőreit kértem fel. Az online kérdőív elérhetőségét összesen 28 szervezetnek, 22 területi rendőri szervnek és 6 oktatási intézménynek küldtem meg. Az online kérdőívet kitöltők százalékos megoszlása: 86,28%-a rendőri szervhez, 11,26%-a oktatási intézményhez tartozik, míg 2,46%-uk egyik kategória sem sorolta be magát.

Megítélésem szerint a kutatásom a rendőr tiszthelyettes képzés tekintetében alapul szolgálhat további kutatásokhoz, illetve újabb területeket nyithat meg, mert véleményem szerint vannak még olyan témák, amelyek a rendőrképzés speciális részeit tehetné teljessé. A további kutatási témákra vonatkozó konkrét javaslataimat az értekezés végén fogom ismertetni a kutatás eredményeinek összegzését és megállapításait követően.

A téma kutatásának kezdete 2020. április 8., az Adyligeti Rendészeti Szakgimnázium (jelenleg ROKK Rendőrképző Akadémia) Központi Irattárában elhelyezett képzési és oktatásigazgatási dokumentumok tanulmányozása, elemzése, míg befejezése 2022. január 27., az interjúk felvétele.

2. A RENDŐR TISZTHELYETTES KÉPZÉS TÖRTÉNETE ÉS OKTATÁS-MÓDSZERTANA

2.1. A RENDŐR TISZTHELYETTES KÉPZÉS HAZAI RÖVID TÖRTÉNETE 1946-2022 KÖZÖTT¹⁰

Ahhoz, hogy megértsük miért aktuális a rendőr tiszthelyettes képzésben paradigmaváltás, meg kell ismernünk a képzés történetét, mérföldköveit. A II. világháború után a kormány és a rendőrség vezetői felismerték, hogy az eredményes rendőri munka és szakmai előrelépés egyik legfontosabb és legalapvető feltétele a rendőri őrszemélyzet (egyenruhás közrendvédelmi állomány) és a nyomozók képzésének mihamarabbi megszervezése és megkezdése.

1946-ban megkezdte működését az Alapfokú Őrsparancsnok-képző és a Tisztképző Iskola. 1946. december 1-jei hatállyal és kezdéssel az őrsparancsnoki tanfolyam felállítása tárgyában határozott a belügyminiszter. Az Őrsparancsnok-képző Tanosztály Budapesten, a Budapesti Főkapitányság szervezetében működött közvetlen miniszteri irányítás alatt. A tanosztály egy zászlóaljat alkotott, 1-5 századból állt. 1947-ben a belügyminiszter a rendőri tanosztályok felállítását határozta meg, amelyek a Budapesti Főkapitányság, illetve a megyei főkapitányságok alárendeltségében – Kistarcsán, Székesfehérváron, Szombathelyen, Pécsen, Szegeden, Debrecenben és Miskolcon – működtek változó feladatokkal és eredményességgel egészen 1953-ig. A képzés a tanosztályokon három fokozatban történt: az I. fokú tanosztályon próbarendőri, a II. fokú tanosztályon tiszthelyettesi, a III. fokú tanosztályon őrsparancsnoki. A budapesti iskola jogelődjeként jött létre 1947. március 3-án a Magyar Államrendőrség I. Tanosztály-parancsnokság, Kistarcsa székhellyel. Feladatait alapvetően a fővárosi rendőrség érdekében végezte. A tanosztályok működésére jellemző volt, hogy a hallgatókat kötelezően szinte mindennap bevonták az állam- és közbiztonsági feladatok végrehajtásába, amely a képzés kárára vált. A rendőri állomány létszámhelyzetének és kiképzésének stabilizálódását követően 1950-től kezdődően ismételen olyan jelentős fluktuáció következett be, amely károsan hatott a pár éve bevezetett, fejlődő és egyre szervezettebbé váló kiképzési rendszerre. Az újonnan felvett, gyorsan cserélődő, szakmailag képzetlen állomány mihamarabbi kiképzése és szolgálatba állítása érdekében – a kezdeti évekre (1945-1946) jellemző – csak a legszükségesebb rendőrszakmai ismereteket nyújtó, úgynevezett „gyorstanfolyamok” tértek vissza. A rendőrség tagjainak a szakmai felkészültsége és a rendőri hivatás iránti elkötelezettsége kritikán alulivá vált.

¹⁰ Babus László: Tények és képek az iskola múltjából és jelenéből. Budapesti Rendészeti Szakközépiskola, Budapest, 2002.

1950-ben jelentős változás állt be, mert a tanosztályok számát jelentősen csökkentették. A korábban létrehozott háromfokozatú tanosztályrendszert megszüntették és egy Rendőrtiszthelyettes-képző Iskolát létesítettek, ahol 6 hónapos időtartamban őrsparancsnoki képzést folytattak. 1953-ban az egységes Belügyminisztérium létrehozásával újra lehetőség nyílt a tervszerű és megalapozott képzésre. Megkezdte működését Budapesten a középiskolai érettségire épülő, másfél év időtartamú Korvin Ottó Rendőrtiszti Bűnügyi Szakiskola, majd létrehozták az Alapfokú Rendőrképző Iskolát, amelynek képzési ideje 8 hónap lett, valamint az arra épülő Rendőrtiszthelyettes-képző Iskolát, amelynek képzési ideje egy év volt. Az 1956-os forradalom leverése után 1956 decemberében megalakult az Országos Rendőr-főkapitányság. Intézkedések történtek a közrendvédelmi, közlekedési állomány megerősítésére, a rendőrképzés fejlesztésére. A Belügyminisztériumban 1957 februárjában létrehozták a Személyzeti Főosztályt és azon belül a Tanulmányi és Módszertani Osztályt és megkezdődött az iskolarendszer kialakítása. Még ebben az évben elrendelték a BM Országos Rendőr-főkapitányság Alapfokú Rendőriskola felállítását Kistarcsán és ezzel kezdetét vette a rendőrök iskolai rendszerű alapfokú szakképzése. Az iskola 3-6 hónapos tanfolyammal kezdte meg a képzést. A nagyarányú fluktuáció miatt kihelyezett gyorstalpaló tanfolyamokon pótolták a hiányt, amely akadályozta a stabil iskolai rendszerű képzés kialakulását.

1962-től Kistarcsán működő iskola neve BM Alapfokú Rendőriskolára változott, és a képzési idő 7 hónapra nőtt. Az 1958 januárjában beindított BM ORFK Őrsparancsnokképző Iskola nevét 1960-ban BM Rendőrtiszthelyettes-képző Iskolára változtatták és az ott folyó egy éves képzés az alapfokú iskolára épült. 1968-72-ig terjedő időszakban a rendőr alapfokú és a tiszthelyettesi képzésben érdemi fejlődésneként értékelhető, hogy egységesítették az oktatás a tanintézetek oktatási alapidokumentumait. Egységesítették a képzés idejét is, mindkét iskolatípusban egy év lett. 1968-ban a budapesti tanintézet alárendeltségébe került a Csepeli BM Kiképző Tábor, amely a budapesti iskola kihelyezett évfolyamaként (tagozataként) végezte a munkáját 1989-ig. 1971-ben létrejött a Rendőrtiszti Főiskola, a BM Továbbképző Tanfolyam-parancsnokság. 1976-ban az Alapfokú Rendőriskola a BM Rendőrképző Iskola nevet kapta és az egyre nagyobb létszámú képzési igény teljesítése érdekében – a kistarcsai elhelyezési problémák miatt – Budapestre, a Kerepesi úti objektumba költözött, helyet cserélve a BM Tartalékos Tisztképző Iskolával. A 350 fős évi kapacitással működő budapesti tanintézet mellett létrehozásra került Miskolcon és Szombathelyen egy-egy 150 fős kapacitású új iskola.

1980-ban a Budapesten, Miskolcon és Szombathelyen működő rendőrképző iskolák a BM Rendőrtiszthelyettes-képző Iskola, a BM Tiszthelyettes-képző Iskola pedig a BM Kun Béla Zászlósképző Iskola nevet kapta. Az 1981-es tanévtől módosult a képzés tartalma is. A

korábban két különálló közbiztonsági járőr, illetve közlekedési forgalomellenőrző járőr szakok megszűntek, azonos végzettséget biztosító, egységes közbiztonsági őr, járőr tiszthelyettes-képzés kezdődött meg. A budapesti BM Rendőrtiszthelyettes-képző Iskola áttért a megosztott – 6,5 hónapos tanintézeti oktatás és az azt követő 3,5 hónapos gyakorló szolgálat – időtartamú képzésre, amelynek mind struktúrája, mind tartalma többször változott, azonban alapvetően 1992-ig érvényben maradt. Az 1980-as évek elején a rendőrség létszámhiánya a Budapesti Rendőr-főkapitányságon, valamint a BM Forradalmi Rendőri Ezrednél (a mai Készenléti Rendőrség elődjénél) aggasztóvá vált, ezért a belügyminiszter kérelmére a minisztertanács mellett működő Honvédelmi Bizottság (HB) 1982-től lehetővé tette, hogy az évente 300 fő részére 2 hónapos, a határőrség állományában teljesített rövidített sorkatonai szolgálat után (akkor a sorkatonai szolgálat ideje 18 hónap volt), önkéntes jelentkezés alapján az alkalmas jelöltek ötéves szerződéssel a rendőrség hivatásos állományába kinevezésre kerüljenek. Az úgynevezett HB-s vagy speciális képzés 1982-től került megszervezésre a budapesti BM Rendőrtiszthelyettes-képző Iskolán és annak csopaki tagozatán, a hagyományos rendőrképzéssel párhuzamosan. A speciális képzés 10 hónapos időtartamából 9 hónap tanintézeti képzés és 1 hónap pedig gyakorló szolgálat volt. 1985-ben a belügyminiszter elrendelte a rendőri állomány utánpótlási és oktatási rendszerének felülvizsgálatát, az oktatás korszerűsítését és fejlesztését. A vizsgálat eredményeként és a nagy fluktuációra tekintettel 1986-ban 100 fő éves kapacitással létrehozásra került Szegeden a negyedik BM Rendőrtiszthelyettes-képző Iskola. A 11/1986. számú belügyminiszter-helyettesi intézkedés szerint három ütemben kellett a belügyi oktatási rendszert korszerűsíteni. I. ütemben 1986-87-ben át kellett alakítani a budapesti BM Rendőrtiszthelyettes-képző Iskola beiskolázási és kiképzési rendszerét. II. ütemben 1988-1990-ig a csopaki BM Kiképző Tábort alkalmassá kell tenni 300 fő hallgató téli időszakban történő kiképzésére. III. ütemben 1991-2000-ig egy új, a kor követelményeinek megfelelő rendőrtiszthelyettes-képző Iskolát kell létrehozni Budapesten. Az elképzelések csak részben valósultak meg, a teljes végrehajtás elmaradt. A budapesti iskola csopaki tagozata a fejlesztést követően önállóvá vált és 1989-ben megalakul az ötödik BM Rendőrtiszthelyettes-képző Iskola. Az alacsony iskolai végzettségű, szakmailag kiképzetlen vagy hiányosan képzett állomány a rendszerváltáshoz közeledő időszakban a rendőrségre nehezedő társadalmi nyomás hatására egyre gyakoribbá váló szakmai hibái, az emberi jogok sorozatos és durva megsértése mind sürgetőbbé tették a nemzetközi igényekhez alkalmazkodó, hatékony és korszerű rendőr szakképzés megteremtését. Ennek első lépéseként 1989-ben az iskolai rendszerű rendőrtiszthelyettes-képzés időtartama 12 hónapra növekedett. Az új tanterv bevezetésével egyidejűleg depolitizálódott a rendőrképzés.

A rendszerváltás követő években – 1990-1994 – a tízezres nagyságrendű fluktuációból eredő kiképzési problémákkal a Belügyminisztériumból kivált és az Országos Rendőr-főkapitányság alárendeltségébe kerülő rendőrtiszthelyettes-képző iskolák birkóztak meg. Ebben az átmeneti időszakban a megadott kereteken belül több különböző képzési forma működött egymás mellett. A kiképzetlenség csökkentésére a rendőrtiszthelyettes-képző iskolák irányításával a megyei rendőr-főkapitányságokon és a Rendőri Ezrednél kihelyezett tagozatok kerültek létrehozásra és 1994-ig több ezer tiszthelyettes szerzett ilyen módon szakmai ismereteket. 1992-ben az országos rendőr-főkapitány a kiképzetlenség gyorsabb ütemű csökkentése és a minőségi fejlesztés, a kétéves szakmai képzésre történő átállás érdekében súlyos és hosszútávra kiható alapvető döntéseket vállalt fel. A rendőrség tiszthelyettesi állományába kizárólag érettségivel rendelkezők vehetők fel. A jelentkezőknek a tanintézetben komplex felvételi eljárásnál részt vennie. 1992-ben megszűnt a BM Zászlóképző Iskola és bázisán (a mai Nemzetközi Oktatási Központ helyén) ORFK Oktatási és Kiképző Központ jött létre, amely 1997-ben jogutód nélkül megszűnt. 1992-ben a Budapesti Rendőrtiszthelyettes-képző iskolában elsőként elindult az érettségire épülő kétéves képzés. A kétéves rendőrképzés bevezetése, a képzés generalista jellege meg nem értést váltott ki a rendőri vezetők körében. A budapesti iskola után 1993-ban Miskolcon is megkezdődött a kétéves iskolai rendszerű rendőr szakképzés. 1993 augusztusában a Köznevelési törvény alapján megalapításra került a Budapesti és a Miskolci Rendőr Szakközépiskola. A „rendőr”, mint foglalkozás az Országos Képzési Jegyzékben szereplő államilag elismert szakmává vált. 1994-ben a Szombathelyi Rendőrtiszthelyettes-képző Iskola és a Szegedi Rendőrtiszthelyettes-képző Iskola megszűnt, a szombathelyi a budapesti, a szegedi pedig a Miskolci Rendőr Szakközépiskola tagozataként folytatta tovább a rendőrképzést. 1996-ban a csopaki iskola, valamint a szegedi tagozat önálló szakközépiskolává alakult. 1996-ban a létszámhiányra hivatkozással különböző alapfokú, 2x5 hónapos és egyéb tanfolyamok indultak külön engedéllyel a rendőri szerveknél egészen 1998-ig. 1997-ben a Budapesti Rendőr Szakközépiskola Szombathelyi Tagozata megszüntetésre került. A rendőr szakközépiskolai végzettség ör, járőr beosztás betöltését tette lehetővé, ami a korábbi évekhez képest visszalépést jelentett, mert a kétéves szakközépiskolai képzés bevezetésével egyesítésre került a tiszthelyettesi és a zászlósi képzés ismeretanyaga. A magasabb tiszthelyettesi beosztások betöltéséhez különböző (járőrvezető, körzeti megbízott, bűnügyi nyomozó, bűnügyi vizsgáló), 3-4 hetes szaktanfolyamokat kellett elvégezni, amelyek a rendőr szakközépiskolai képzésre épültek rá. 1998-ban megkezdődött a Belügyminisztérium oktatási struktúrájának kialakítása, a különböző képzések, továbbképzések szervezeti és tartalmi korszerűsítése. Ennek eredményeképpen 1999-ben a tanintézetek beolvadtak a

Belügyminisztérium szervezetébe és 1999 augusztusában Rendészeti Szakközépiskola néven a korábnál szélesebb körű feladatrendszerrel újalakultak. A négy rendőr szakközépiskola (budapesti, csopaki, miskolci, szegedi) mellett három hatőrőr iskola (adyligeti, körmendi, soproni) integrálódott. A hét rendészeti szakközépiskolában lehetőség nyílt mind a rendőr, mind a határrendész szakirányú képzések indítására, lefolytatására. A rendészeti szakközépiskolában az iskolai rendszerű képzések mellett megjelentek az iskolarendszeren kívüli képzések, azok részére, akik hivatásos állományban voltak kinevezve, de nem rendelkeztek rendőr szakközépiskolai végzettséggel.

2004-ben a belügyminiszter döntése alapján három rendészeti szakközépiskola – budapesti, csopaki, soproni – megszüntetésre került. A három megszüntetett iskola feladatai és tanulói a megmaradó négy szakközépiskola között kerültek elosztásra. 2006-ban bevezetésre került a kompetencia alapú moduláris szakképzés, amely alapján a rendőr megnevezésű szakképesítés mellett megjelent a kormányőr részsakképesítés, és a kutyavezető-rendőr ráépülés. 2008-ban a rendőr megnevezést a rendőr tiszthelyettes megnevezés váltotta, amely kettő elágazást tartalmazott. A határrendészeti-rendőrt és a közrendvédelmi-rendőrt, illetve a kormányőr részsakképesítés mellett megjelent az objektumőr-kísérő részsakképesítés, valamint továbbra is jelen volt a kutyavezető-rendőr ráépülés. 2010-ben a moduláris vizsgáztatást a komplex vizsgáztatást váltotta fel, amely szerint a százalékos értékelési rendszer helyébe az ötfokozatú osztályozás lépett. 2011-ben bevezetett módosítás alapján a rendőr tiszthelyettes képzésnek négy – bűnügyi-rendőr, határrendészeti-rendőr, közlekedési-rendőr, közrendvédelmi-rendőr – szakképesítés-elágazás mellett, három – csapatszolgálati járőrtárs, járőr, őr-járőrtárs – részsakképesítése és öt szakképesítés-ráépülése – baleseti helyszínelő, bűnügyi helyszínelő, fő határrendész, körzeti megbízott, okmányvizsgáló, rendőr "zászlós" – lett. 2016. szeptember 1-jétől a magyar szakképzési rendszer jelentős módosításokon ment keresztül, amelynek következtében a rendészeti szakközépiskolák rendészeti szakgimnáziumokká alakultak át. 2019. évben a szakképzés reformjaként megjelent Szakképzés 4.0, illetve vonatkozó jogszabályok alapján 2020. július 1-jétől a megmaradó kettő rendőriskola – Körmend és Miskolc – rendvédelmi technikummá alakultak át, amelyekben folytatódott az iskolai rendszerű rendőr tiszthelyettes képzés.

A rendőr tiszthelyettes képzés történetének könnyebb áttekinthetősége és megértése érdekében a fontosabb eseményeket, az azokhoz tartozó évszámokat és képzési időtartamokat a 2. számú táblázatban foglaltam össze, amelyet az 1. számú melléklet tartalmaz. A táblázatból jól látható a képzési idő változatossága, amely 1992-től látszólagosan beállt a 2 éves időtartamra. Azonban ez csak a képzés teljes hosszára igaz, mert a kerettantervben

meghatározottaktól gyakran eltértek és a tanintézeti képzés terhére a tanulók az előírtnál több időt töltöttek területi szakmai gyakorlatokon.

2.2. A RENDŐR TISZTHELYETTES KÉPZÉS OKTATÁS-MÓDSZERTANÁNAK ELMÉLETI ÁTTEKINTÉSE

Didaktikai módszerek ismertetése

Az ismeretek átadása, jártasságok, készségek kialakítása során számos didaktikai módszert lehet alkalmazni, annak megfelelően, hogy milyen kompetenciákat szükséges kialakítani, fejleszteni. A helyes módszer kiválasztása alatt a célhoz vezető utat, a cél eléréséhez biztosító eljárásokat kell figyelembe venni. A didaktikai módszerek az oktatási folyamatnak állandó, ismétlődő összetevői, a tanár és a tanuló tevékenységének részei, amelyek különböző célok érdekében eltérő stratégiákba szerveződve kerülnek alkalmazásra. Olyan tanítási-tanulási stratégiákat kell kialakítani, illetve olyan módszereket, eszközöket, és szervezési módokat kell választani, amelyek biztosítják az elérni kívánt célt. A didaktikai módszerek az információk oldaláról az alábbiak szerint csoportosíthatók:

- Forrása: verbális, szemléltetés, gyakorlati.
- A tanulók által végzett megismerő tevékenység: receptív, reprodukív, részben felfedező, heurisztikus, kutató jellegű.
- Az oktatás logikai iránya: induktív jellegű, deduktív jellegű.
- A tanulási munka irányításának szempontja: tanári, közös tanári-tanulói, tanulói dominanciájú.
- Az oktatási folyamatban betöltött szerepük: új ismeretek tanításának-tanulásának, képességek tanításának-tanulásának, rendszerezésnek és rögzítésnek módszere.
- A szóbeli közlő módszerek: monologikus, dialogikus módszerek.

A módszer, a methodus – „az oda vezető út” – az ismeretátadás hatékonyságát meghatározó "hogyan" kérdésre ad választ. A módszer fogalmát először Johannes Amos Comenius használta a 17. században, de sokkal tágabban értelmezte a fogalmat, azaz az oktatás általános módjaként magyarázta beleértve az oktatási alapelveket és szervezeti formákat is. A korszerű pedagógiai módszerek alkalmazását pedig a hatékonyság és a komplexitás határozza meg a tanulók aktivitására és a kompetenciáinak fejlesztésére irányul. Az didaktikai módszer, az oktatási folyamat állandó, ismétlődő összetevője, amely különböző célok érdekében kerül alkalmazásra.

Az oktatási folyamat didaktikai feladatainak megoldására alkalmazott „eljárást”-t nevezzük módszernek¹¹.

A kutatásom során az általános és a készségfejlesztő didaktikai módszerek vonatkozásában a világhálón fellelhető szakirodalmon túl, többek között az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeumban lévő szakkönyveket tanulmányoztam, amelyeket az alábbiakban mutatok be¹².

Előadás

Monologikus szóbeli közlési módszer, amely egy-egy téma részletes, hosszabb ideig tartó kifejtésére szolgál. Általában magába foglalja az elbeszélés és a magyarázat elemeit. Az előadás terjedelme 15-20 perctől 1,5-2 óráig terjedhet, főleg a tanulók életkorának megfelelően, a tanár aktív a diák passzív befogadó (ezt feltételezik). Az előadást akkor alkalmazzák, ha az információ közlése a cél. Az előadás szerkezetét tekintve három fő részből áll (bevezetés, kifejtés, összegzés).

Magyarázat

Monologikus közlési módszer, amellyel törvényszerűségek, összefüggések, szabályok, tételek, fogalmak megértését segíti elő. Terjedelme, időtartama az előadásénál rövidebb, főként a tanulók életkorától függően: 5-10, illetve 20-25 perc között változik. Fajtái az értelmező, a leíró és az okfeltáró.

Elbeszélés

Monologikus szóbeli közlési módszer, amellyel jelenségeket, eseményeket, folyamatokat, személyeket, illetve tárgyakat lehet érzékletesen, szemléletesen bemutatni. Terjedelme az előadásénál rövidebb. Leírás, konkrét információk átadására szolgál, főként a tanulók képzeletét és érzelmeit mozgósítja. Minden korosztályban alkalmazható, szemléltetőeszközöket is be lehet iktatni (valóságos tárgyak, filmrészletek, képek).

Tanulók kiselőadásai

Monologikus szóbeli közlési módszer, amelyben az összefüggő közlést nem a tanár közvetíti, hanem a tanuló adja elő. Alkalmazására csak bizonyos tantárgyakban kerülhet sor, a tanárnak segíteni kell az előkészítő munkában. Lehet a tanuló olvasmányélménye vagy

¹¹ Pedagógia Lexikon 158. o.

¹² Falus Iván (szerk.): Didaktika, Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998

kutatómunkája, időtartama általában 10-15 perc. A pedagógusnak ügyelni kell arra, hogy csak jól megszerkesztett, szabadon előadott produkciók kerüljenek az osztály elé.

Megbeszélés

Dialogikus szóbeli közlési módszer, amely során a tanuló a tanár kérdéseire válaszolva dolgozza fel a tananyagot. Leggyakrabban alkalmazott, legkedveltebb és minden korosztályban alkalmazható módszer. A tanár és a tanulók közt fennálló kontaktus miatt a tanár rendszeres visszajelzést kap a tanulóktól, a tanulók igényei szerint lehet haladni. A megbeszélés módszerének három lényeges alkotóeleme van. A strukturálás, a célok világos kitűzése az óra előtt, fontos gondolatok kiemelése, egyes részek összefoglalása, egyes részek közötti átmenet jelzése, gondolatok összegzése. Kérdezés, a kérdések legyenek pontosak, egyértelműek és világosak, a kérdés mozdítsa elő a tanulók gondolkodási készségét. Visszacatolás, a tanulók tevékenységének értékelése. Helyes tanulói válasz esetén dicsérő szó, vagy egy bólintás, viszont néha szükség van pozitív tartalmú értékelésre is. Részben jó vagy rossz tanulói válasz esetén differenciált értékelésre kell törekednünk, azaz a pozitívum elismerése mellett hívjuk fel a figyelmet a hiányra. Ha nincs pozitívum a válaszban, akkor támogató, bátorító értékeléssel segíthetjük a tanulót.

Vita

Dialogikus szóbeli közlési módszer, amelynek elsődleges célja az ismeretek elsajátítása, illetve azzal összefüggésben a gondolkodás és a kommunikációs készségek fejlesztése. A vitában a tanulók viszonylag nagyfokú önállósággal rendelkeznek, a tanár a háttérből irányít. A jól szervezett vitában a kérdéseket a tanulók egymásnak teszik fel, a véleményüket a társaiknak fogalmazzák meg, nem pedig tanárnak. A résztvevők egyenrangúak.

Szemléltetés

Demonstráció, illusztráció, olyan szemléletes oktatási módszer, amelynek során a tanulmányozandó emberek, tárgyak, jelenségek, folyamatok stb. észlelése, elemzése történik. Két fajtája van. A közvetlen megfigyelés, amikor a pedagógus prezentálja a tárgyakat, jelenségeket, folyamatokat. A közvetett megfigyelés, amikor az oktatási eszközök egyre bővülő választékával valósítható meg.

Projekt módszer

A tanuló érdeklődésére, a tanár és a diák közös tevékenységén alapuló módszer, amely a megismerési folyamatot projektek sorozataként szervezi meg. Olyan komplex feladat, amelyek

középpontjában egy gyakorlati jellegű probléma áll. A cél sosem a tanulás, hanem valamilyen konkrét cél, produktum, a tanulás ehhez csak eszköz. Négyféle projekt dolgozható ki. Gyakorlati feladat, egy esztétikai élmény átélése, egy probléma megoldása, vagy valamilyen tevékenység, tudás elsajátítása.”

Kooperatív oktatási módszer

A tanulók 4-6 fős csoportokban végzett tevékenységén alapszik. Elsődleges célja az ismeretek és az intellektuális készségek fejlesztése, illetve azon túl kiemelt jelentősége van a szociális készségek, együttműködési képességek kialakításában. A tanulók együttes munkát végeznek, ugyanúgy felelősek egymás tanulási eredményeiért, mint sajátjukért. A csoport sikere, eredményessége minden egyes tag teljesítményétől függ.

Szimuláció, a szerepjáték és a játék

Olyan didaktikai módszerek, amelyekben a tanulók saját tapasztalati tanulás útján fogalmakat, eseményeket, jelenségeket, cselekvéseket stb. sajátítanak el, illetve tevékenységeket gyakorolnak be. A szimuláció, a valóság absztrakciói, leegyszerűsítései. A szerepjáték: ha valaki a másik ember szerepét vagy funkcióit játssza el. A szerepjáték élmény közelbe hozza az időben, térben távoli jelenségeket, motiválja a tanulókat, élményszerű tartós tudást biztosít, fejleszti az empátiát. A játék: olyan vetélkedő, amelyben bizonyos előre meghatározott szabályok betartásával a győzelmet ügyesség, erő vagy szerencse segítségével lehet megszerezni.

Házi feladat

A tanuló önálló, a tanítási napok között végzett tevékenységére vonatkozó oktatási módszer. A pedagógus feladata a házi feladat kijelölése, a tanulóknak a házi feladat megoldására való felkészítése és a házi feladat értékelése.

Szituációs módszerek¹³

Az előzőekben ismertetett általános didaktikai módszereken túl az andragógia a felnőttekre vonatkoztatva ismerteti az oktatási módszereket. Ezek közül a gyakorlati képzést támogatók: a szimuláció, a szerepjáték, a játék, az esetjáték, a szerepjáték és a szituációs játék. A továbbiakban az esetjátékot, a szerepjátékot és a szituációs játékot mutatom be.

¹³ Kraiciné Szokoly Mária – Csoma Gyula: Bevezetés az andragógia elméletébe és módszertanába. TÁMOP 4.2.1/B-09/1/KMR-2010-0003, Budapest, 2012.

Esetjáték

Az esetjátékok a szituációs játékok része, amely egyszerűbb és könnyebben előkészíthető, rövidebb időt vesz igénybe, de hasznos módszer. A valóság egyetlen konfliktusát kell írásban vagy technikai eszközzel ismertetni, bemutatni. Ezt követően a résztvevők csoportmunkában kialakítják saját megoldási javaslatukat, majd röviden ismertetik és indokolják azokat. Az eltérő részeket a foglalkozásvezető vitára bocsátja, majd értékeli.

Szerepjáték

A szituációs módszerek egyik népszerű formája. A foglalkozásvezető szóbeli, vagy írásbeli helyzetismertetése után a résztvevők önként vállalt szerepek megalkotásával és eljátszásával – esetleg videofelvétel alkalmazásával – „játszák el”, mutatják be a problémát és az általuk jónak ítélt megoldást.

Szituációs játék

A szituációs játék előkészítésekor a játék minden mozzanatát, szerepét meg kell tervezni és a végrehajtásig precízen elő kell készíteni. A tervezésnél figyelembe kell venni a várható problémákat, az elérendő célt, a szükséges információk átadását és eszközök biztosítását.

Didaktikai módszerek rendészeti jellemzői – rendészeti didaktikai módszerek

A rendőr tiszthelyettes képzésben alkalmazott didaktikai módszerek speciális rendészeti jellemzők abból állnak, hogy a rendőri intézkedések elsajátítására, a kényszerítő eszközök alkalmazására (ezek közül is kiemelkedik a lőfegyverek kezelésére, használatára), az emberi jogok korlátozására, a legitim erőszak alkalmazására (akár sérülés okozására, emberi élet kioltására), emberi élet megmentésére, különleges és váratlan helyzetekre, magas stressztűrésre és konfliktus kezelésére, nehéz körülmények elviselésére kell felkészíteniük a tanulókat. Minden alkalmazott didaktikai módszert az előzőekben felsorolt célt eléréséhez kell igazítani. A didaktikai módszerek alkalmazásához elengedhetetlenül szükséges speciális eszközök (pl. szolgálati eszközök, védőfelszerelések), helyszínek (pl. szituációs helyiségek, lőterek), illetve körülmények (pl. éjszakai kutatás, lövészet) biztosítása, amelyek szintén rendészeti jellemzők. Speciális rendészeti didaktikai módszerek:

- A járőrpárban, járőr csoportban, bevetési csoportban végrehajtott gyakorlás (pl. taktikai mozgások, elhelyezkedések, megközelítések stb.).
- Raj, szakasz, század, tagozat szinten történő gyakorlati feladatok ellátása (pl. alaki mozgások, alaki szemle, ünnepségek stb.).

- Csapatszolgálati feladatok ellátásának gyakorlása (pl. tömegoszlatás, kutatás, zárás, biztosítási feladatok stb.).
- Rendőri intézkedések gyakorlása (pl. igazoltatás, ruházatátvizsgálás, személyi szabadság korlátozása, gépjármű ellenőrzése stb.).
- Kényszerítő eszközök alkalmazásának gyakorlása.
- Lőkiképzés, lövészetek végrehajtása.
- Az intézkedéstaktika oktatásánál alkalmazott komplex didaktikai módszer, (amelyet az intézkedéstaktika bemutatásánál részletesen ismertetek).

A rendészeti didaktikai módszerek elhatárolása a polgári és a katonai képzésekben alkalmazott didaktikai módszerektől

A rendőr tiszthelyettes képzésben (a rendészeti képzésben) alkalmazott didaktikai módszerek eltérnek a hagyományos középiskolai képzésekben (polgári képzésekben) és a katonai képzésekben alkalmazott didaktikai módszerektől. A polgári képzések alapvetően elméleti képzéseket valósítanak meg az általános szakirodalomban meghatározott didaktikai módszerek alkalmazásával. Általában nincs speciális eszköz, helyszín igénye. A katonai képzések, hasonlóan a rendészeti képzésekhez, számos specialitással rendelkeznek, de eltérnek azoktól, mert mások az oktatási célok, a szakmai követelmények, a jogszabályi felhatalmazások és előírások. Az azonos ismeretek, tantárgyak oktatása is eltér. Ilyen például a lökiképzés, amely látszatra lehetne azonos, de míg a rendészet vonatkozásában alapvetően a maroklőfegyverre vonatkozik és jellemzően a rendőr a lőfegyverét 3-5 méter távolságon belül használja, addig a katonai kiképzés külön harcászatot tartalmaz, szélesebb és más körű az alkalmazott lőfegyverek palettája és a lövészetek távolságai (pl. 300 méter). Ugyanez a helyzet az önvédelmi oktatás terén is. A rendészeti képzésben az élet, testi épség, egészség megóvása alapvető követelmény, míg a katonai kiképzésben pont az ellenkezője, hiszen a katonának meg kell semmisítenie az ellenséget. Ebből adódóan például a krav maga gyakorlati tapasztalatokra épített taktikai és önvédelmi rendszer, közelharc oktatása a rendészeti képzésben nem elfogadott, míg a katonai részét képezheti a kiképzésnek. A katonai kiképzésnél maradván meg kell említenem, hogy az Amerikai Egyesült Államok (a továbbiakban: USA) hadseregének gyalogsági képzése, amely 14 hetes alapképzéssel kezdődik, egy központi helyen történik, nem pedig államonként¹⁴. Így egyrészt garantált az egyenszilárdság, másrészt egy objektumra koncentrálódik a végrehajtás, amelynek számos előnye van gazdasági, létesítmény,

¹⁴Az USA Kentucky állam University of Louisville oktatóinak az előadása „A közösségi rendőrség” című továbbképzésen, az Országos Kiképző Központban, 1998-ban.

humán erőforrás, adminisztráció, minőségbiztosítás stb. oldalról. E logika alapján elgondolkodtató, hogy hazánkban – figyelembe véve az ország területi méretét, a képzési kapacitásokat és szükségleteket, a gazdasági szempontokat, a minőségbiztosítást, az adminisztrációs tevékenységeket stb. lehetne-e a különböző képzéseket más-más oktatási intézményekben oktatni. Külön a rendőr tiszthelyettes képzést, mint alapképzést, külön a tanfolyami, szaktanfolyami képzéseket stb. Mivel a disszertációmnak ez nem tárgya, csak megvilágítani szerettem volna, hogy e téren is lehetne előrébb jutni, látok fejlődési lehetőséget a rendőrképzés hatékonyságának növelésében.

Az elsajátítandó ismeretek szintjei

A rendőr tiszthelyettes képzésben is, mint a hagyományos oktatás során az egyes tantárgyprogramok tartalmazzák az elsajátítandó ismeretek szintjeit: a tanulóknak mely ismereteket kell ismeret, jártasság vagy készség szinten megtanulniuk.

Ismeret

Az ismeret, a tanulás segítségével az adott tantárgyról szerzett tények, információk, fogalmak, törvényszerűségek és elméletek összességét jelenti. Az a tanuló, aki valamely tananyagot az ismeret szintjén sajátította el, képes az adott fogalmat, tényt, információt felismerni, felidézni és elmondani.

Jártasság

Az ismeretek jártasság szintjén történő elsajátítása két részből tevődik össze. Az egyik, amikor az elsajátított ismeretekből jártasságoknak kell kialakulniuk, a tanuló képes új feladatokat, problémákat önállóan megoldani. A másik, amikor további gyakorlás során teljesen automatikussá, azaz készséggé válnak.

Készség

A készség alatt az ismeretek automatikus alkalmazását értjük, amikor a tanuló gondolkodás nélkül tudja a feladatokat végrehajtani.

Készségfejlesztő didaktikai módszerek

A rendőr tiszthelyettes képzésben nagyon fontos az ismeretek átadásán kívül a jártasságok kialakítása, illetve a készségek fejlesztése. A közterületen szolgálatot teljesítő egyenruhás közrendvédelmi állománynak, járőröknek sok esetben a másodperc töredéke alatt kell reagálniuk egy eseményre, történésre vagy jogsértő cselekményre. Ezekben a szituációkban nincs idejük végig gondolni, hogy az adott intézkedésen belül milyen taktikai elemeket kell

alkalmazniuk és azon belül milyen mozzanatokot kell végrehajtaniuk (például hogyan fogja megbilincselni szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt), hanem automatikusan kell cselekedniük. Ebből a megfontolásból adódóan a képzés egyik kiemelt területe a készségek kialakítása és fejlesztése.

A szakirodalomban megfogalmazott készségfejlesztés közül Dr. Nánási Miklós és Nagy Sándor elméletét ismertetem, mert azok állnak a legközelebb a rendőri intézkedések gyakorlati munka során történő elsajátításához.

Dr. Nánási Miklós¹⁵ módszerei

„Analizáló-szintetizáló”

„Az úgynevezett „analizáló-szintetizáló” készségképzés folyamatában a nevelő az egész cselekvéssort részeire, mozzanataira bontja, majd ezeket egyenként gyakoroltatja a tanulókkal, s végül az egész műveletsort láncszerűen egybekapcsolja. Előbb a tevékenységhez szükséges ismeretek, szabályok megismertetése és megtanítása, majd a tevékenységnek mozzanatok szerint való „programozása”, s ezután természetesen a gyakorlás következik.”

„Globális”

„Az úgynevezett „globális” készségképzés esetén a nevelő elhagyja a cselekvés mozzanatokra való bontását, ehelyett az egész tevékenységet globálisan, egészében gyakoroltatja a tanulókkal. E módszer a belga Decroly nevéhez fűződik. Elmélete szerint egyes készségek, szokások nem részleteikben, hanem globálisan, egyszerre alakulnak ki, ilyenek pl. az anyanyelvi készségek. E módszer hátránya: a globális gyakorlásban a sikertelenség és az esetleges hibák rontják vagy téves irányba téríthetik a készség kialakulását. Előnye: a „funkcióöröm”, a teljesítmény motiváló ereje viszont gyorsítja a készségek kifejlődését, s előfordul, hogy az esetleges sikertelenségek is erősíthetik egyes résztvevők akaratát.”

„Blokksémás”

„Az úgynevezett „blokksémás” vagy vegyes készségképző eljárás a kettő kombinációjából keletkezik. A nevelő a cselekvést nem mozzanataira bontja fel, hanem nagyobb összefüggő egységekre, úgynevezett „blokksémákra”. A tanulók képességei, feladattudata és ambíciói szabják meg a kisebb részekre bontás mértékét. Ez történik pl. bizonyos testnevelési gyakorlatok, fogalmazás stb. alkalmával. Ide sorolják a modelleken, sémákon való gyakorlást

¹⁵ Nánási Miklós (szerk.): Pedagógia. Tankönyvkiadó, Budapest, 1977. 301. o.

is. Ilyen pl. a helyes közlekedés szabályainak gyakorlása az osztályban. E módszer előnye rugalmasságában rejlik.

A készség kialakítását befolyásoló tényezők közé sorolhatjuk a készség nehézségi fokát és szintjét, a tanulók képességeit, a gyakorlásra szánt időmennyiséget. A legfőbb tényező azonban a nevelő tudása, helyzetfelismerő képessége, hogy képes legyen eldönteni: mikor, milyen körülmények között, milyen tanulókkal, milyen eljárási módokat alkalmaz. Nem közömbös tehát a nevelő személyisége. Különösen szükség van a nevelő éleslátására, hogy észrevegye: mikor érkeztek a tanulók a készség fejlődésének úgynevezett „platóira” (fennsíkjaira), amikor a teljesítményszint növekedése lassul, s a tanulók a kezdeti sikerek után megtorpannak.”

Nagy Sándor¹⁶ módszerei

„Analizáló-szintetizáló”

„Analizáló-szintetizáló tanulás: jellemzője, hogy az ismeretek (szabályok) elsajátítása alapján először a részmozzanokat gyakorolják be a tanulók, azt nagyobb egységek képzése (részek összekapcsolása) követi, ezután végzik az egész tevékenység automatizálását sokszori és sokféle gyakorlással.”

„Globális”

„Globális tanulás: a tevékenység részmozzanatokra bontása nélkül folyik a begyakorlás, a részletek sokszori gyakorlás sikerei és kudarcai, illetve az utólagos tudatosítás következtében differenciálódnak (pl. jární, beszélni így tanul a gyermek). Mivel ennek a módnak az eredményességéhez igen nagyszámú és sokféle gyakorlásra van szükség, az iskolai oktatásban nem gazdaságos.”

„Transzferális”

„Transzferális tanulás: a gyakorlás kezdetben egyszerűsített (mesterséges) szituációban folyik, pl. szimulátorok, modellek, „vakeszközök” segítségével, ezt követi a kialakult automatizmus átvitele természetes, életszerű helyzetekbe. Tökéletes átvitel nem lehetséges, ezért a végleges formában is gyakorolni kell még a készséget.

A készség kialakításának folyamatában – mind az intellektuális, mind a manuális készségeket kialakító tanulásban – vannak meghatározott fázisok. A kialakulási folyamattal kapcsolatban szükséges annyit előre jeleznünk, hogy különböző ismeretek gyakorlati alkalmazása során általában nem túl gyorsan, esetenként csak évek múltán alakulnak ki

¹⁶ Nagy Sándor: Az oktatás folyamata és módszerei. Volos Bt., Budapest, 1993. 39-40. o.

viszonylag szilárd készségek. Figyelembe kell vennünk továbbá azt is, hogy a már kialakult készségek is megkívánják a „szintentartást”, mert a „nem használat törvényének” érvényesülése esetén könnyen meggyengülnek, sőt lebomlanak.”

A tanóra típusa

A rendőr tiszthelyettes képzésben, mint a hagyományos középiskolai oktatás során az ismeretek átadásának tanóra típusa, amelyek a tanmenetekben fel vannak tüntetve, a következők lehetnek:

- Új ismereteket feldolgozó óra: ismeretnyújtás; fogalmak, szabályok, törvényszerűségek.
- Ismereteket alkalmazó óra: ismeretek rögzítése, gyakorlás.
- Ismereteket rendszerező óra: összefoglalás, ismétlés, ismeretek megszilárdítása.
- Ismereteket ellenőrző óra: szóban, írásban, gyakorlatban.
- Vegyes típusú óra: új ismeretek feldolgozása, új ismeretek megszilárdítása, új ismeretek alkalmazása és gyakorlása, összefoglalás.

A pedagógia és andragógia¹⁷ tudományában számos további csoportosítással találkozhatunk, így csoportosíthatók a módszerek a tanulói tevékenység szempontjából is, ezek a következők:

- Az új ismeretek tanítása-tanulása: szóbeli közlés, beszélgetés, bemutatás, felfedeztetéses tanulás, projektmunka.
- A képességek tanítása-tanulása: a fogalomalkotás, a problémafelvetés a struktúrák felfedezésének módszerei.
- Az alkalmazás módszerei: gyakorlás.
- A rendezés és rögzítés módszerei: ismétlés.
- A teljesítmény mérésének, értékelésének módszerei

A rendőr tiszthelyettes képzés nagymértékben eltér a hagyományos középiskolai képzéstől a következők szerint: A rendőr tiszthelyettes képzés közel 50-50%-ban elméleti és gyakorlati tantárgyakból tevődik össze, míg a hagyományos szakközépiskolai képzésre az elméleti tantárgyak a jellemzők, túlnyomórészt azok teszik ki a tanórák jelentős részét. Ugyanakkor a tanóra típusai alapvetően megegyeznek, az eltérés a tanórák megtartásában jelentkezik. A rendőr tiszthelyettes képzésben szünet nélkül 2 tanóra kerül megtartásra, amelyek általában 80-90 percesek. Egy dupla tanóra 1 foglalkozást jelent. Egy tanítási nap – hétfőtől csütörtökig – 8 tanórából, azaz 4 foglalkozásból áll. Pénteki napokon általában 4 tanóra, azaz 2 foglalkozás

¹⁷ Kraiciné Szokoló Mária – Csoma Gyula: Bevezetés az andragógia elméletébe és módszertanába. TÁMOP 4.2.1/B-09/1/KMR-2010-0003, Budapest, 2012.

kerül megtartásra. Vannak olyan tantárgyak, ahol az ismeretek átadása egy tanítási napon 2-3-4 foglalkozást ölelnek fel.

Az alkalmazott didaktikai módszerek hatékonysága

A szükséges kompetenciák kialakítása, az ismeretek átadása, illetve az ismeretek elsajátításának szintjei – ismeret, jártasság, készség – és a tanóra típusa között szoros összefüggés van. Olyan didaktikai módszereket kell alkalmazni, amelyek a leghatékonyabban biztosítják a szükséges ismeretek átadását az elérni kívánt szintre. A didaktikai módszerek hatékonysága nagyban függ az oktatók, tanulók képességeitől, motiváltságuktól, az elsajátítandó tananyag mennyiségétől és nehézségétől, a rendelkezésre álló eszközöktől, a ráfordítható tanórák számától stb.

A kutatásom alaptézise, amelyet Confucius¹⁸ fogalmazott meg, mely szerint „Mondd el és elfelejtem; mutasd meg és megjegyzem; engedd, hogy csináljam és megértem.” Más megközelítésben: „Hallom – elfelejtem. Látom – emlékszem. Csinálok – megértem.”¹⁹

Kutatásomat arra alapoztam, hogy a tanítási-tanulási folyamatokban, illetve az ismeretek átadásában, elsajátításában, bevézésében, illetve előhívásában jelentős szerepet játszik:

1. Az oktató szempontjából:

- Az átadott ismeret szintje: ismert, jártasság, készség.
- Az átadott ismeret kapcsolódik-e további ismeretekhez: önálló, elméleti ismerethez kapcsolódik, gyakorlati cselekvéshez kapcsolódik.
- Az átadott ismeretek milyen módszerekkel kerülnek átadásra: elméleti módszerek (előadás jellegűek), elméleti módszerek szemléltetéssel (kép, hang, film), gyakorlati módszerek a tanuló szemléltetésével (szakmai látogatások, bemutatók megtartása, eszközök, technológiák bemutatása, szakmai gyakorlatok), gyakorlati módszerek a tanuló bevonásával (a tanuló gyakoroltatása, a végrehajtott gyakorlatok kiértékelése), komplex módszer (integrált tréningek).

2. A tanuló szempontjából

- Az ismereteket milyen gyorsan tudja megtanulni a képességei, a motivációja és az attitűdje alapján.
- Az átadott ismereteket milyen gyorsan kell tudnia előhívni ideális, változó és nehéz körülmények között.

¹⁸ Confucius (i.e. 551 - i.e. 479) kínai filozófustól származó idézet.

¹⁹ Ron Aharoni: Matematikai szülőknek. Typotex Elektronikus Kiadó Kft., Budapest, 2015. 56. o.

3. Oktatás-módszertan szempontjából

- Az oktató ismeret helye, szerepe, viszonya a többi ismerettel: közvetlen kapcsolat, egymásra épültség, szoros kohézió; közvetett kapcsolat, mellérendeltség; önálló, nincs kapcsolat.
- Az oktató ismeret az oktatás mely időszakában – elején, közepén vagy a végén – kerül átadásra.
- Az elsajátítandó ismeret jellemzői: elméleti ismeret, gyakorlati ismeret.

Az előzőekben ismertetekhez jelentősen hozzájárul, hogy az oktatás során figyelembe kell venni az ismeretek befogadásának, elsajátításának és előhívásának a menetét. Vagyis azt, hogy a tanulók képességétől függően a rövidtávú memóriában mennyi ismeretet tudnak befogadni, illetve onnan mennyi kerül át a hosszútávú memóriába, valamint azok előhívása és alkalmazása mennyi időt vesz igénybe. Ehhez még az is társul, hogy a rendőrnek a szolgálatellátása, illetve az egyes intézkedések lefolytatása során változó, nem ideális, hanem kifejezetten nehéz körülmények között, magas stresszfaktor jelenléte mellett, magabiztosan és kiegyensúlyozottan kell cselekednie. A rendőrszakma és a társadalom is azt várja el tőle, hogy az intézkedése megfeleljen az azzal szemben támasztott követelményeknek, vagyis legyen: jogszerű, szakszerű, biztonságos, arányos, objektív, eredményes.

A felsorolásból az arányosság követelményét kell kiemelni, amely során a rendőrnek nem elég előhívnia a szükséges és lehetséges intézkedéseket – adott esetben rendkívül rövid idő alatt –, hanem az összes körülményt figyelembe véve, azokat mérlegelve kell kiválasztania a legoptimálisabbat. Ennek az elvárásnak való megfelelés érdekében különösen hangsúlyos az oktatás során kiválasztott didaktikai módszerek alkalmazása.

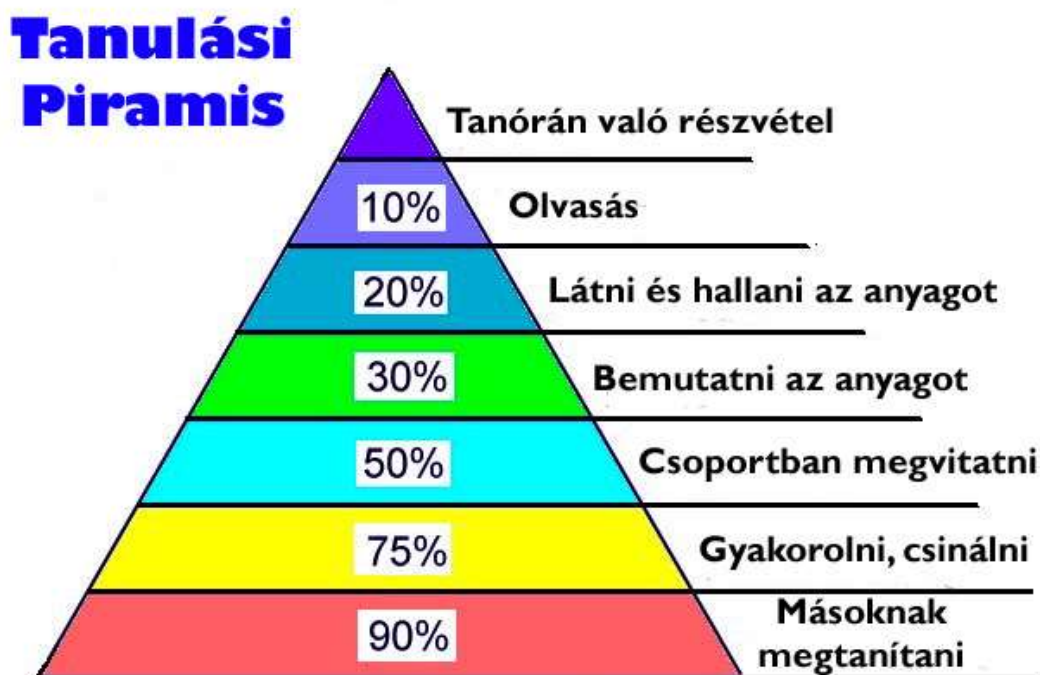
Tanulási piramis²⁰

A következőkben kifejtem az ismeretek átadásában alkalmazott módszerekkel szemben felállított hatékonysági mutatót. A különböző oktatási módszerek várható eredményességéről a Tanulási Piramist az Amerikai Oktatási Kutatóközpont²¹ alkotta meg, amelyet az 5. számú ábra szemléltet.

²⁰ Rapid e-Learning master. Guide. Varsó, 2017. 20. o. A rapid e-Learning Útmutató a „Rapid e-Learning Master” projekt részeként készült el az Európai Unió Erasmus+ programjának társfinanszírozásával. (Letöltve: 2020. 04. 13.)

²¹ American National Training Laboratories (Letöltve: 2020. 04. 13.)

Tanulási piramis

5. számú ábra – forrás: internet²².

A tanulási piramis jól szemlélteti, hogy a szóbeli közlés, az előadás során az ismeretek 5%-a, a tanulók által végrehajtott gyakorlás során a 75%-a marad meg. A két oktatási módszer hatékonysága között jelentős különbség van. Természetesen az előadást is lehet különböző módon illusztrálni, színesíteni, amely növelheti az ismeretek elsajátításának hatékonyságát.

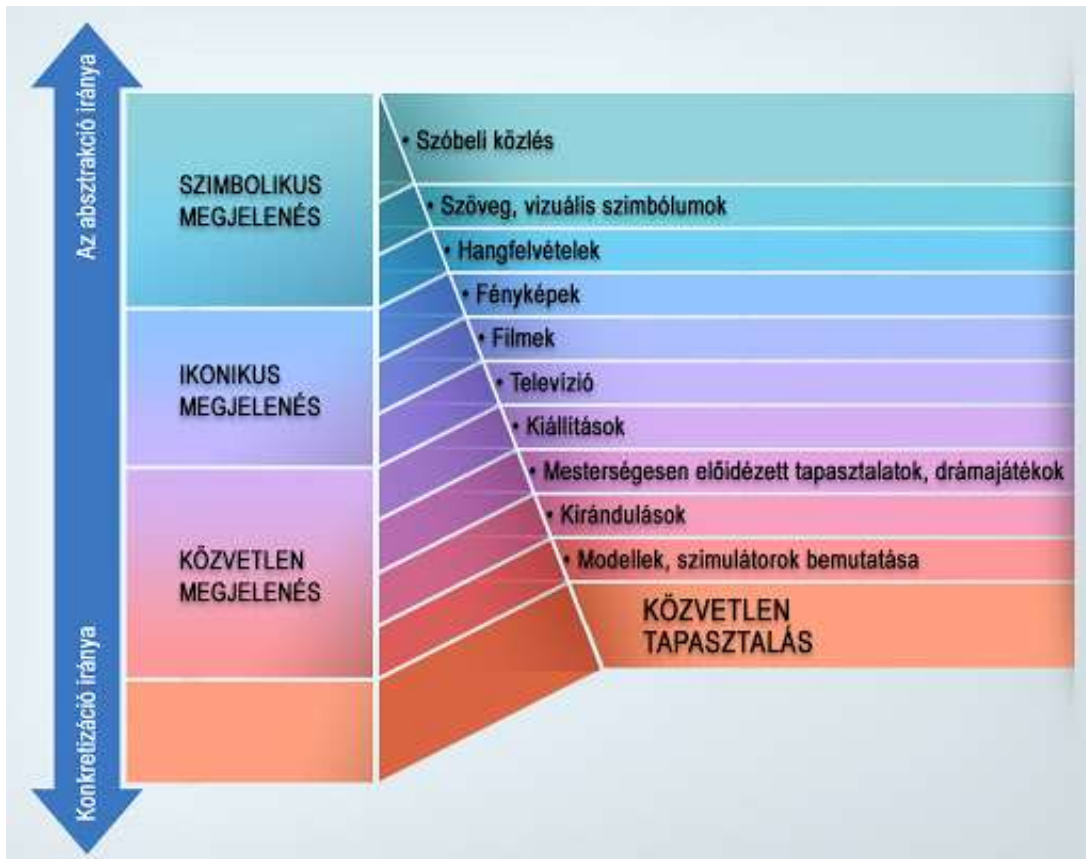
Tapasztalati piramis²³

Edgar Dale 1946-ban kidolgozta a „tapasztalati piramist”, amelyet Hyland Bruce 1969-ben továbbfejlesztett, amelyben „szerepet kapott a szimultaneitás is, azaz az egyes megismerési formák nemcsak egyenként, hanem változatosan fordulnak elő (6. számú ábra). Értelmezésében egy átlagos ember a szóban vagy írásban kapott információknak mindössze 5-10%-át jegyzi meg. A média (például egy film) 25%-os teljesítményre képes. A szerepjáték útján történő tanulás 40-60%-ra emeli a befogadás mértékét. A legjobb, 80-90%-os teljesítményt pedig a téma saját bőrünkön való tapasztalata nyújtja.

²²https://www.google.com/search?q=tanul%C3%A1si+piramis&rlz=1C1DIMC_enHU833HU833&sxsrf=ALiCzsaqNNiuRDcKk7JUXeRnfE12gxxaDQ:1667155601026&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjYnLz0j7AhVKDewKHYVZA5MQ_AUoAXoECAEQAw&biw=1280&bih=743&dpr=1.5 (Letöltve: 04. 13.)

²³ http://okt.ektf.hu/data/forgos/file/tananyag/forgo/523_a_dale_fle_tapasztalati_piramis.html (Letöltve: 2020. 04. 13.)

Tapasztalati piramis

6. számú ábra – forrás: internet²⁴.

Az interaktív multimédiás számítógépek megjelenésével az ábra kiegészíthető a szimuláción alapuló tevékenységekkel és a virtuális valóság eszközeivel. A piramist a konkretizáció – absztrakció tengelye a szemléltetés és a cselekvés szempontjából továbbra is 3 részre tagolva, de az interaktivitást is szem előtt tartva az alábbi csoportosítás tehető:

- A szimbolikus, monomediális megjelenítés, melynek során a tényeket fogalmilag ismerjük meg csupán. Ez szöveg olvasása, illetve szöveg hallgatása révén történhet.
- Az audiovizuális megjelenítésben a 3 dimenziós világot rajzok, fényképek által vizuálisan, a térbeli hangot mono, sztereo vagy kvadro formában érzékeljük.
- Az interaktív többcsatornás tapasztalás folyamán minden érzékszervünkkel részt veszünk a körülöttünk lévő világ megismerésében a látás, hallás, szaglás, ízlelés, tapintás, hőérzékelés révén.

²⁴https://www.google.com/search?q=tanul%C3%A1si+piramis&rlz=1C1DIMC_enHU833HU833&sxsrf=ALiCzsaqNNiURDcKk7JUXeRnfE12gxxaDQ:1667155601026&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjYnLz0j7AhVKDewKHYVZA5MQ_AUoAXoECAEQAw&biw=1280&bih=743&dpr=1.5 (Letöltve: 04. 13.)

Mennyit jegyzünk meg²⁵

Az andragógia tudománya is érinti a didaktikai módszerek ismertetésénél, hogy azok milyen hatékonysággal adják át az ismereteket a tanulóknak, amelyet a 7. számú ábra szemléltet.

7. számú ábra – forrás: internet²⁶.

Részkövetkeztetések levonása

A rendőr tiszthelyettes képzés hazai történetének áttekintése rávilágít arra, hogy az elmúlt közel nyolc évtizedben mind az iskolatípusokban, mind az oktatás időtartama vonatkozásában nem alakult ki egy egységes, egyirányba mutató, felfelé ívelő rendszer. A túl sűrűn bekövetkezett változások nem az oktatás fejlődését, kiteljesülését támogatták, hanem a mindenkori politikai, rendőri vezetés elképzeléseit valósították meg. 1992-től állandóságot az iskolai rendszerű képzésben a kétéves időtartam, az érettségi követelménye, a tanulói jogállás, illetve a kettős jogállás lehetősége, valamint az intézményi rendszer jelentette, amely szerint a képzést köznevelési intézményben kellett lefolytatni. Ugyanakkor azt is meg kell állapítanunk, hogy szinte nem volt két azonos évfolyam, mert nagyon gyakran kellett változtatni a képzési programokon. A sűrű változtatás szintén nem segítette a képzés tapasztalati úton történő fejlesztését. Többször előfordult, hogy a tanintézeti képzés hátrányára a tanulók több időt töltöttek a területi rendőri szerveknél szakmai gyakorlatokon, mint amennyit a képzési programok előírtak. Ebből adódóan az előre tervezett tanintézeti elméleti és gyakorlati

²⁵ Kraiciné Szokoly Mária – Csoma Gyula: Bevezetés az andragógia elméletébe és módszertanába. TÁMOP 4.2.1/B-09/1/KMR-2010-0003 Budapest, 2012.

²⁶ <https://docplayer.hu/6193888-A-felnottkepzesi-modszerek-osztalyozasi-lehetosegei.html> 92. o. (Letöltve: 2020. 04. 13.)

képzésre, a szükséges kompetenciák – ismeretek átadására, illetve jártasságok és készségek – fejlesztésére nem jutott elég idő. A kétéves képzés mellett megjelentek részszakképesítések, amelyek szinte értelmetlenek a rendőri munkában, szintén nehéz helyzetbe hozták a tanintézeteket, hogy olyan tudással lássák el a tanulókat, amelyek elégségesek a rájuk bízott szolgálati feladatok ellátásához. Külön gondot jelentett a megszüntetett részszakképesítésekkel rendelkezők számára a teljes szakképesítés megszerzésének biztosítása, mert nem volt kompatibilis az újonnan bevezetett képzési struktúrával. Ezeket a felmerülő problémákat a tanintézetek megoldották.

Különösen az elmúlt közel két évtizedben beállt változások nehezítették meg a rendőr tiszthelyettes képzést, amelyek érintették az oktatás megvalósítását, a tantárgyak megnevezését, a tantárgystruktúra átalakítását, az egyes tantárgyak óraszámelosztását, modulok kialakítását (amelyek nem estek egybe a félévekkel), az oktatásigazgatási dokumentumokat és a vizsgáztatás rendjét.

A rendőri szervek és a tanintézetek között a képzésre vonatkozóan, különösen az időtartama tekintetében állandó ellentétet tapasztalunk. A rendőri szervek nagyon rövid idő alatt, kevés költség ráfordítással professzionálisan felkészített rendőröket szeretnének kapni az iskoláktól. A tanintézetek állandósággal, a rendőri szervektől iránymutatással, a meghatározott ismeretek átadásához szükséges idővel és optimális feltételrendszerrel szeretnének rendelkezni.

Összességében megállapítható, hogy hiányzik egy logikus, jól követhető oktatási koncepció, amelynek a bevalásához és az oktatási tapasztalatok alapján történő „finomhangolásához” kellő időt kell biztosítani, amely közvetetten kihatással van a képzésben alkalmazott didaktikai módszerekre, az oktatás-módszertan fejlődésére.

A rendőr tiszthelyettes képzésben olyan készségfejlesztő didaktikai módszereket kell kiválasztani, amelyek összhangban vannak az adott tanulói csoport összetételével, generációs sajátosságával, felkészültségével, illetve az egyének képességeivel és motiváltságukkal. Az sem elhanyagolható, hogy milyen előképzettséggel rendelkeznek. A helyes didaktikai módszer kiválasztása során figyelemmel kell lenni az oktatott ismeretek (jogi, szakmai stb.) nyelvezetére, elméleti ismeretek átadására, gyakorlati képzésre és nem utolsósorban az elérni kívánt cél hatékony és eredményes megvalósítására. A rendőr tiszthelyettes képzés során az oktatásnak nem az ismeretek „bemagolása”, szó szerinti megtanulása a célja, hanem azok olyan mértékű elsajátítása a tanuló részéről, amely alapján képes felismerni, hogy mikor, mit és hogyan kell cselekednie a rendőri szolgálati feladatok ellátása során. Milyen intézkedést kell

foganatosítania, alkalmazhat-e kényszerítő eszközt, ha igen melyiket, hogyan és mennyi ideig. A rendőr tiszthelyettes képzés specialitásából következik, hogy az alkalmazott didaktikai módszerek rendészeti jellemzőkkel rendelkeznek, illetve kifejezetten rendészeti didaktikai módszerek kerülnek alkalmazásra, jellemzően a gyakorlati képzések során.

Dr. Nánási Miklós és Nagy Sándor által megfogalmazott didaktikai módszerek alkalmasak a rendőr tiszthelyettes képzésben az elméleti ismeretek és gyakorlati cselekvések ötvözésére és az ismeretek elmélyítésére, készségek fejlesztésére.

A rendőr tiszthelyettes képzés során a didaktikai módszerek kiválasztásakor figyelemmel kell lenni arra, hogy az ismereteket milyen – jártasság, készség – szinten kell a tanulóknak elsajátítani. Az első szint az ismeretek elsajátítása és megértése, azaz a lexikális tudás gyarapítása, szélesítése, amely alapjául szolgál a következő szintek eléréséhez. Második szint a jártasság, amely lehet cél is és lehet a készséghez vezető közbülső „állomás”. Ha a jártasság a cél, akkor az ismeretek összefüggéseinek felismerését és logikus alkalmazását kívánjuk elérni. Ha a készség a cél, akkor a jártasság során a gyakorlást addig kell végezni, amíg az automatikusan működik. A rendőri munkában a váratlan emberi magatartásokra úgy kell „választ” adnia a rendőrnek, hogy nem lesz ideje azon gondolkodni, hogy hogyan tanulta, a rész-cselekvéseket milyen sorrendben kell végrehajtania, hanem az ismereteit automatikusan kell működtetnie.

3. AZ INTÉZKEDÉSTAKTIKA TANTÁRGY BEMUTATÁSA

A kutatásom során azt kívánom bebizonyítani, hogy az intézkedéstaktikai tantárgynál alkalmazott innovatív didaktikai módszer kiterjeszhető szinte a teljes képzésre. Ahhoz, hogy értsük a „kiterjesztés” lényegét ismerni kell a rendőr tiszthelyettes képzés felépítését, az oktatás főbb részeit.

A képzés két nagy oktatási egységből tevődik össze. Az egyik, a tanintézeti képzés, a másik, a területi rendőri szerveknél végrehajtott szakmai gyakorlat. A tanintézeti képzés a tanintézet objektumaiban, illetve a tanintézeti képzéshez kapcsolódóan a tanintézet szervezésében külső helyszíneken valósul meg (pl. lögyakorlat külső lőtéren, kutatás oktatása terepen stb.). A tanintézeti képzés elméleti és gyakorlati oktatásból áll. A tanintézeti képzés négy hetes összefüggő kiképzéssel kezdődik, amely a rendőri hivatás elsajátításának alapjait tartalmazza, ezért alapozóképzésnek is szokás nevezni. Az első négy hét egy intenzív szakasz, amelyben nagy hangsúlyt kap a fizikai állóképesség fejlesztése, az alakiasság elsajátítása, a parancs iránti engedelmesség kialakítása és a fegyelem fontossága. A kiképzést általában valamilyen belső vizsga, teljesítési kötelezettség, előírt követelményeknek megfelelés zárja és ezt követően indul el a hagyományos középiskolai képzéshez hasonlóan az oktatás. A másik, a területi rendőri szerveknél végrehajtott szakmai gyakorlat, amely a tanintézetben elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretekre épül rá. A tanulók a területi szakmai gyakorlatokon találkoznak először a rendőri munkával, illetve tapasztalják meg, hogy a tanintézeti képzésben elsajátított ismeretek hogyan jelennek meg a szolgálatellátásban, valamint a rendőri intézkedések végrehajtásában.

Az intézkedéstaktika tantárgynál kialakított didaktikai módszer eltér az általános didaktikai módszerektől, új készségfejlesztő módszer alakult ki, amelyet komplex didaktikai módszernek célszerű elnevezni, mert az általános oktatási módszereket ötvözi és azokból jött létre. Ebből következően láthatóak az általános didaktikai módszerek jellemzői, azonban azok szintetizálásából egy új alakult ki. Első lépésként az intézkedéstaktika tantárgy kialakítását és működtetését mutatom be²⁷.

²⁷ Krauzer Ernő: Az Intézkedéstaktika mint oktatásmódszertan, a korszerű és gyakorlatorientált képzés alapja. Belügyi Szemle, 2019/7-8. szám 79-115. o.

3.1. AZ INTÉZKEDÉSTAKTIKA TANTÁRGY KIALAKÍTÁSA, MŰKÖD- TETÉSE

Előzmények

A Budapesti Rendőr Szakközépiskolában a szakközépiskolai képzés bevezetésével a 90'-es évek elején több kísérlet történt arra vonatkozólag, hogy az oktatás minél jobban gyakorlatorientált legyen. Ennek egyik törekvése az volt, hogy a közrendvédelmi ismeretek tantárgyon belül komplex ismeretek oktatására került sor. Ez azt jelentette, hogy a közrendvédelmi ismeretek tanóra keretében a közrendvédelmi elméleti ismeretek, a lökiképzési gyakorlati ismeretek és a rendőri önvédelmi ismeretek ötvözésével olyan gyakorlati foglalkozások kerültek megtartásra, ahol e három tantárgy ismereteit kellett a tanulóknak alkalmazniuk a feladatok megoldása során. Általában ezek a típusú foglalkozások 4-6 tanóránban kerültek megtartásra. Ennek az volt az oka, hogy 1 tanóránban, 45 percben – különösen a 30 fős osztálylétszámokra tekintettel – nem lehetett felkészülni, a gyakorlati foglalkozásokat megtartani, azokat kiértékelni, majd minden szükséges kelléket – gyakorló és szemléltető eszközt – a helyére tenni.

Ebből következően az oktatott ismeretek tapasztalatai rávilágítottak arra, hogy sokkal komplexebben, átfogóbban, az egyes tantárgyak egymásra épültségének figyelembevételével, megfelelő felkészültséggel rendelkező oktatókkal, a valóságot maximálisan szimuláló körülmények biztosításával kell kialakítani az új, innovatív, gyakorlatorientált tantárgyat.

Így jutottunk el 1997 őszéhez, amikor felépítettem, kialakítottam az intézkedéstaktika tantárgyat, annak teljes oktatásigazgatási hátterét – szakmai tantárgyprogramját, tanmenetét, óravázlatait, szituációs feladatgyűjteményét, a rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtásának módszertani útmutatóját, amely 2008-ban a 18/2008. (OT 10.) ORFK utasítás mellékleteként kiadásra került a teljes rendőri állomány részére, ahol megtalálható volt: szituációs tanterem, bank, magánlakás, fogda, ügyelet, kocsmá, hajléktalan szálló stb. –, valamint az iskolaigazgató biztosította hozzá a humán feltételeket és 1999-ben létrehozásra került az Intézkedéstaktikai Csoport, amelyből a későbbiek során, 2000-ben Intézkedés-módszertani Szakcsoport lett. Ez egy 1 éves folyamat eredményeként került kialakításra.

Ennek az időszaknak egyik jellemzője volt, hogy mindenre nem volt pénzügyi forrás, finanszírozási háttér, ezért számos dolgot magunknak, oktatóknak kellett megcsinálnunk és itt most nem a tantárgy oktatásigazgatási, módszertani kérdéseire gondolok, hanem például a szituációs utcában az útburkolati jelzések felfestésére, a szituációs helyiségek bútorzattal

történő berendezésére, egyes kellékek – ruhák, táskák, pénztárcák, szűrő- és vágóeszközök stb. – biztosítására. Azt külön ki kell emelnem, hogy számomra rendkívül nagy megtiszteltetés volt egy ilyen korszakalkotó munkában részt venni, annak alapjait a saját elképzelésem szerint lerakni, kiépíteni, kipróbálni, kialakítani és nem utolsó sorban működtetni.

Az intézkedéstaktika elnevezés, tartalma

Fontosnak tartom tisztázni, illetve definiálni, hogy mit jelent, mit értünk az intézkedéstaktika megnevezés alatt. Maga az intézkedéstaktika két szóból áll. A magyar nyelv értelmező szótára meghatározása alapján az intézkedés²⁸ cselekvésre, eljárásra, tevékenységre utal, valaki által valaminek a végrehajtására. Szintén a magyar nyelv értelmező szótára meghatározása alapján a taktika²⁹ a katonai terminológiában egyes ütközetek tervezésének és vezetésének tudománya, harcászat, harcmódor. Átvitt értelemben valamely cél elérése érdekében alkalmazott, az adott helyzeteket a legelőnyösebben kihasználó módszer, magatartás. Rendészeti értelemben olyan eljárás, amely a beazonosítható középtávú célokhoz, lehetőségekhez igazítja a szervezet konkrét cselekvési programját. Ennek keretében feladatcsoportokat és az ahhoz szükséges erőforrásokat jelenítik meg a megoldás eljárásrendszerével együtt.³⁰ Az intézkedéstaktika a rendőri terminológiában olyan tevékenységek összessége, amelyek alapvetően a rendőrségi törvényben és a rendőrség szolgálati szabályzatában meghatározott rendőri intézkedések végrehajtásához, kényszerítő eszközök alkalmazásához ad módszertani ajánlást, útmutatót. A jogszabályi felhatalmazások az intézkedési jogosultságokat és kötelezettségeket határozzák meg, az intézkedéstaktika azok végrehajtásának „hogyan”-jára ad válaszokat, amely egyben komoly hiánypótlást is jelent.

Napjainkban is számos oktatási intézményben, különböző képzési formáknál – tanfolyami, szaktanfolyami, iskolai rendszerű középfokú, felsőfokú stb. képzéseknél – használják ezt a kifejezést, más-más tartalommal, amely megítélésem szerint helytálló. Véleményem szerint az intézkedéstaktika minden olyan képzési formában megjelenhet, ahol több tantárgy elméleti és gyakorlati ismereteinek a szintetizálása történik, valóság-hű környezetben, szolgálati és egyéb eszközök alkalmazásával intézkedések, taktikák, kényszerítő eszközök oktatására kerül sor gyakorlati foglalkozásokon. Az intézkedések lehetnek komplex intézkedések és rész intézkedések vagy taktikák gyakorlása is. Az intézkedéstaktika megnevezés gyűjtőfogalom,

²⁸ <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/i-i-31843/intezkedes-324D7/>. (Letöltve: 2022. 09. 30.)

²⁹ <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/t-4D5B8/taktika-4D8B0/>. (Letöltve: 2022. 09. 30.)

³⁰ Rendészettudományi Szaklexikon 548. o.

amelyet a különböző intézmények töltenek fel hasonló tartalommal. Úgy tudnám a legjobban jellemezni, mint az almát, a körtét, a banánt, a kókuszt stb., amelyek mind a gyümölcsök körébe tartoznak, de még sem lehet összehasonlítani őket.

Intézkedéstaktika oktatása nem csak a rendőrképzésben, hanem például: a büntetés-végrehajtás, a vám- és pénzügyőr, a Nemzeti Közszerületi Egyetem Rendészettudományi Kar tisztképzésében, továbbá a fegyveres biztonsági őrség, a személy- és vagyonőrök, az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek (természetvédelmi őr, erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tag, hegyőr, hivatásos vadász, rendészeti feladatokat ellátó erdészeti szakszemélyzet, rendészeti feladatokat ellátó jogosult erdészeti szakszemélyzet, állami halőr és hivatásos hallőr, közterület-felügyelő, önkormányzati természetvédelmi őr, mezőőr) képzésében is alkalmazható. Vagyis ez egy általános megnevezést takar, amely arra utal, hogy intézkedések, taktikák, illetve kényszerítő eszközök alkalmazásának gyakorlása történik.

Összefoglalva, az intézkedéstaktikai tantárgy olyan komplex képzés, integrált tréning, ahol a tanulók a foglalkozást vezető oktató eligazítását követően, a foglalkozást vezető oktató teljes kontrollja alatt, önállóan (általában járőrpárban), valóság-hű környezetben, szolgálati öltözetben, szolgálati eszközökkel, illetve kényszerítő – vagy azok hatásfokát szimuláló – eszközökkel felszerelve, gyakorló eszközök használatával, komplex, vagy rész rendőri intézkedéseket hajtanak végre, illetve taktikákat gyakorolnak, kényszerítő eszközöket alkalmaznak, amelyek kép- és hangrögzítésre kerülnek, majd elvégzik a szükséges írásbeli munkát (jelentés, feljelentés stb.) és részt vesznek a felvételek visszanezésében, analizálásában és értékelésében.

Akkor beszélünk intézkedéstaktikai képzésről, ha az előzőekben felsoroltak részben vagy egészben megvalósulnak azzal a céllal, hogy az alapvető rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtásához nyújtsanak segítséget, és ezáltal jártasságokat alakítsanak ki és készségeket fejlesszen.

Az intézkedéstaktika a szakmai tartalma szerint az adott képzésben betöltött szerepe alapján különül el. A rendvédelmi technikumokban a tiszthelyettesekre vonatkozó repertoárnak megfelelő teljes paletta kerül oktatásra, amelyet tekinthetünk alapoknak is, míg a tanfolyami és a szaktanfolyami képzésnél szűkebb, speciális ismeretek kerülnek gyakorlásra, ráépülve az alapokra. Például a körzeti megbízottak felkészítésénél már nem kell az alapvető rendőri intézkedéseket és taktikákat oktatni, hanem a szaktanfolyam, ráépülés specialitásait (fogadó óra megtartása, lakossági bejelentések kezelése, kivizsgálása, ügyiratok feldolgozása, a helyi közösségek konfliktuskezelésében közreműködés stb.).

Az intézkedéstaktika nemcsak a közrendvédelmi területre korlátozódik, hanem beszélhetünk közlekedési, határrendészeti és bűnügyi intézkedéstaktikáról is. A közlekedési és a határrendészeti nyilvánvalóan szoros összefüggésben van a közrendvédelmivel, az alapok azonosak, a szakmai tartalomban lesz az eltérés. A bűnügyi intézkedéstaktika speciálisan a bűnügyi szakterületre, munkára vonatkozó ismeretek oktatását jelenti. Ilyen például a kihallgatások, a felismerésre bemutatás, a házkutatás, lefoglalás, adatgyűjtés stb. gyakoroltatása, elemzése. Fontos hangsúlyozni, hogy nem az egyes nyomozati cselekmények megtanítása a cél, mert az megtanulják a tanulók a Nyomozási ismeretek szaktanórákon, hanem a szituációkba, folyamatokba ültetett bűnügyi ismeretek ilyen módon történő komplex tanítása. A Budapesti Rendészeti Szakközépiskolában az Intézkedés-módszertani Szakcsoportomban a közrendvédelmi mellett megjelent a bűnügyi intézkedéstaktika is. Az Adyligeti Rendészeti Szakközépiskolában – 2007-ben történő vezénylesemet követően a közrendvédelmi, közlekedési és határrendészeti intézkedéstaktika mellett megteremtettük a bűnügyi intézkedéstaktika személyi és tárgyi feltételeit és külön szituációs helyiségeket alakítottunk ki – kihallgató szoba, ügynevezett detektívtükörrel felszerelt felismerésre bemutató helyiség, magánlakás, kocsmá, bank stb. –, amelyeket szintén kamerarendszerrel szereltünk fel és a tanteremben nyomon lehetett követni az egyes eljárási cselekmények – tanulók által történő – végrehajtását, valamint rögzítését, analizálását és értékelését.

Az intézkedéstaktika filozófiája

Amikor az intézkedéstaktika tantárgy kialakítására felkérést kaptam, a tantárgy kialakításánál maximálisan arra helyeztem a hangsúlyt, hogy tökéletesen szimulálja a valóságot. A legfontosabb üzenete a tantárgynak a mai napig is ez, hogy semmit sem helyettesítünk mással, nem találunk ki, nem képzelünk bele.

A tantárgy kialakításával szemben az alábbiakban ismertetett követelményeket fogalmaztam meg, amelyeket alappilléreknek tekintettem:

- **Az első** és egyik legfontosabb, hogy a tanulók az intézkedéstaktika foglalkozásokon szolgálati öltözetben és felszerelésben hajtják végre a feladatokat, folytatják le az intézkedéseket. Ez azért fontos, mert a Rendőri önvédelmi ismeretek tanórákon testnevelési öltözetben, tatamin sajátítják el az önvédelmi fogásokat, csukló- és karfeszítéseket, elvezető fogásokat, ütéseket, rúgásokat stb., illetve tanulják meg a kényszerítő eszközök – bilincs, rendőrbot stb. – használatát, alkalmazását. Ez így is van rendjén, mert az alapokat ideális körülmények között kell megtanulni, illetve készség szintjére emelni. Azonban szolgálatban a rendőr nem tréningruhában, nyugodt

környezetben, puha talajon, ideális körülmények között fog intézkedni. Ebből adódóan az előzőekben foglalt ismereteket, önvédelmi fogásokat úgy kell elsajátítaniuk, hogy azokat szolgálati öltözetben és változó, nehéz körülmények között is magabiztosan és eredményesen tudják alkalmazni.

- **A második** fontos szempont, hogy a körülmények, eszközök is valóságűek legyenek. Vagyis, ha egy magánlakásban, kocsmában, közterületen, postán, bankban, közértben, plázában stb. kell intézkedni, akkor az adott helyszín, helyiség ezeket tükrözze vissza, ezekkel a paraméterekkel rendelkezzen, a szükséges kellékeket tartalmazza. Ugyanez vonatkozik az eszközökre is. Ha azt akarjuk gyakoroltatni, hogy valakinél egy közbiztonságra különösen veszélyes eszköz van, olyan kés, amelynek szűrőhosszúsága meghaladja a 8 centimétert, akkor azt a személyt, akivel szemben a tanulónak intézkednie kell, ilyen eszközzel kell ellátni. Véleményem szerint az oktatás egyik legfontosabb feladata, hogy a tanulót nem csak a hatályos jogszabályokra és a közjogi szervezetszabályozó eszközökre (utasítások, intézkedések, parancsok stb.) épülő ismeretekre kell felkészíteni, hanem többek között egyes eszközök megismerésére, illetve különböző szituációk, élethelyzetek, körülmények megfelelő lereagálására, valamint stresszhelyzetek kezelésére, konfliktusok megnyugtató megoldására.
- **A harmadik** fontos szempont a kommunikáció. A szituációkban a tanulónak – mint az életben, a szolgálatellátása során – lehetőségük van híradástechnikai eszköz (rádió, telefon stb.) útján kommunikálni, jelenteni, segítséget kérni az ügyeletről, amelynek szerepét a foglalkozást vezető tanár tölti be. Természetesen itt is hangsúlyozni kell, hogy a rádióforgalmazással kapcsolatos ismereteket a tanulónak az általános szolgálati ismeretek tanórákon kell elsajátítaniuk, az intézkedéstaktika tanórákon pedig alkalmazniuk kell tudniuk. Az ügyeletes szerepét betöltő tanár – függetlenül, hogy látja a szituációt – kizárólag azokra reagál, amelyek a kommunikációban elhangzanak. Tehát, ha a tanuló egy igazoltatás során a lekérdezésnél, hogy elfogatóparancs hatálya alatt áll-e az intézkedés alá volt személy vagy sem, elnézi és más születési dátumot diktál be, akkor a tanár arra fog reagálni és közli, hogy a lekérdezett személy nem szerepel a nyilvántartásban. Ugyanakkor a szituáció elemzése és értékelése során, annak visszanezését követően rávilágít arra, hogy tévesen kerültek bediktálásra az adatok, mert egyébként a szituáció úgy volt beállítva, hogy a személy ellen körözés lett kiadva. Egy ilyen helyzet az életben úgy valósulna meg, hogy a rendőr rossz adatot diktál be, majd a személy megy a maga útjára és soha

nem fog kiderülni a tévedés, legalábbis kicsi a valószínűsége. Az oktatásban viszont azonnal fel lehet hívni a figyelmet a körültekintés fontosságára.

- **A negyedik** fontos szempont a cselekvési kényszer. A tanulókat már a legegyszerűbb szituációk gyakoroltatásánál – mint például a szolgálati fellépés módja, felvilágosítás-adás, felvilágosítás kérése, segítségnyújtás – hozzá kell szokniuk, hogy a megkezdett intézkedést önállóan be kell fejezniük. Nem várhatnak arra, hogy majd a foglalkozást vezető tanár kiségti őket, megoldja helyettük a feladatot. Az életben, a szolgálatellátás során sem lesz ez másképpen, nekik kell megoldaniuk a különböző szituációkat. Ez alól kivételt jelent, ha a tanulók által fogantatosított intézkedés az egészséget, testi épséget vagy a vagyonbiztonságot veszélyeztetné. Ekkor a foglalkozást vezető tanár megszakítja a szituációt, illetve akkor elképzelhető a beavatkozása, ha annyira leblokkol a tanuló, hogy nem tudja folytatni a feladatot, nem tudja a megoldást és percekig – hangsúlyozom percekig, hogy érezze a súlyát – „áll” a szituáció.
- **Az ötödik** fontos szempont a fokozatosság elve, amelyet három irányból kell megközelíteni. Az egyik, az intézkedések nehézsége, a könnyebbtől, az egyszerűbbtől a nehezebbig, a bonyolultabbig. A másik, az intézkedés alá vont személy magatartása, amely lehet együttműködő, passzív vagy aktív ellenszegülő, vagy támadó. A harmadik, hogy a taktikákat, intézkedéseket, kényszerítő eszközök alkalmazását először ideális, majd változó és nehéz körülmények között kell gyakoroltatni.

Minőségbiztosítás

Az intézkedéstaktika bevezetését követően 2000-ben a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Karának hallgatójaként az egyik nagyra becsült, kiváló tanárom Csoma Gyula andragógus érdeklődését felkeltette a tantárgy újszerűsége, gyakorlatorientáltsága, ezért megszervezte, hogy a Magyar Tudományos Akadémia Pedagógiai Bizottság Andragógiai Albizottsága kihelyezett ülést tartott a Budapesti Rendészeti Szakközépiskolában, amelynek egyik napirendi pontja volt a tantárgy bemutatása. Az albizottság elismerően beszélt a megvalósított új oktatási modellről, külön kiemelve a minőségbiztosítási elemeit.

Amikor leraktam a tantárgy alapjait, elkészítettem az oktatásigazgatási dokumentumokat, különböző oktatási segédleteket, illetve kidolgoztam a Szituációs feladatgyűjteményt, valamint felosztottam a feladatokat, megterveztem a szituációs utcát, helyiségeket, szakkabineteket stb. Arra törekedtem, hogy minden apró részlet illeszkedjen egymáshoz és egy racionális rendszer épüljön fel, aminek középpontjában a tanuló helyezkedik el. Ezt a célt szolgálta a szerepkörök

egymástól történő egyértelmű elhatárolása és tartalmi meghatározása, valamint tudatos irányítása, továbbá a helyes didaktikai és nevelési módszerek kiválasztása és alkalmazása. Folyamatosan mértük a tanulók elégedettségét kérdőív segítségével, ami rendkívül pozitív visszacsatolást adott. Ebből és a tanórák hangulatából, sikereiből újabb és újabb erőt, motivációt merítve törekedtünk a tantárgy magas színvonalú működtetéséhez.

A minőség fenntartása érdekében – különösen, amikor már minden rendőriskola valamilyen szinten bevezette, oktatta a tantárgyat – tanári továbbképzés keretében megosztottuk a tapasztalatokat, eredményeket, nehézségeket, illetve megoldási javaslatokat fogalmaztunk meg. Valamennyi képzőintézmény intézkedéstaktikát oktató tanára rendszeresen járt hozzám hospitálni. Nagyon megtisztelőnek éreztem és minden tudásomat, tapasztalatomat és az elkészített, kidolgozott dokumentumokat rendelkezésre bocsátottam. Sokan mondták, hogy csak így kiadom, nem félek, hogy valaki kisajátítja. Erre én mindig azt mondtam, hogy hiába mutatok meg mindent és bocsátok rendelkezésre, ha nincs megfelelő szakember és akarat mögötte, semmit sem ér. Ha pedig van és elindulnak ezen az úton és működtetni is tudják, akkor már megérte a sok munka, mert életképes és igény is jelentkezik rá. Az idő engem igazolt, mert az intézkedéstaktika gyökeresen beépült a különböző képzésekbe.

Tekintettel arra, hogy a Budapesti Rendőr Szakközépiskola ISO 9001 minősítéssel rendelkezett, ezért ennek okán is kísérletet tettünk az utánkövetésre, beválás vizsgálatra. Egyébként is szeretnénk volna látni munkánk hosszú távú eredményét. Terveink között szerepelt a tanulók pályafutásának nyomon követése, hogy a pályán maradtak-e, az iskolán tanultakat milyen mértékben és gyorsan tudták hasznosítani a különböző szolgálati helyeken. Továbbá, hogy az előljáróik, parancsnokaik milyen mértékben voltak velük megelégedve. Sajnos a Budapesti Rendészeti Szakközépiskola 2004. augusztus 31-ével történő megszüntetése miatt nem adatott meg a lehetőség, hogy a befektetett munka, tudás, tapasztalat hasznosulását mérhettük volna.

A minőségbiztosítás két fő részből tevődött össze. Az egyik, hogy a végrehajtott intézkedések, illetve az alkalmazott taktikák tekintetében egyenszilárdság alakuljon ki. Például az intézkedések biztonságos lefolytatása, a kényszerítő eszközök alkalmazása, a ruházat, csomag, vagy jármű átvizsgálása stb. terén. A másik, az intézkedések lefolytatása, illetve egyes taktikák gyakorlásakor az intézkedésben részt vett személyek – az ügyeletes szerepét betöltő foglalkozást vezető oktató, illetve az intézkedés alá vont személyt, sértettet, tanút, bejelentőt, mentőt stb. megtestesítő személy – az előre meghatározott instrukcióktól, „szereptől” nem térhetett el. Ezek a szerepek, magatartások előre pontosan definiálva voltak és a szereplők

időben megkapták, hogy arra fel tudjanak készülni. A foglalkozások 90%-ban ezek a szerepeket a tanulók játszották el, nagy lelkesedéssel és betartva az előírásokat.

3.2. AZ INTÉZKEDÉSTAKTIKA FELÉPÍTÉSE

Az alkalmazott készségfejlesztő didaktikai módszerek bemutatása

Az intézkedéstaktika tantárgy oktatás-módszertani megközelítése igen összetett és érdekes képet mutat. A hagyományos tantárgyaknál – az összes többi tantárgy esetében – jól meghatározható a tanóra típusa és az alkalmazott didaktikai módszer, amelyet az általános szakirodalmak pontosan körvonalaznak. Ez alatt értem, hogy az adott tanóra új ismereteket feldolgozó, ismereteket alkalmazó, ismereteket rendszerező vagy ismereteket ellenőrző típusú, illetve azon belül az alkalmazott módszer előadás, magyarázat, elbeszélés, tanulói kiselőadás, megbeszélés, vita, szemléltetés, projektmódszer³¹, illetve írásbeli, szóbeli, gyakorlati stb. számonkérés, vizsga.

Az intézkedéstaktika esetében a tanóra típusa vonatkozásában elsősorban azt gondolhatnánk, hogy kizárólag ismeretek alkalmazása történik, mert az egyes ismereteket a tanulók a többi tanórán sajátítják el. Azonban ez nem így van, mert az egyes ismeretek különböző szituációkban történő megjelenítése szintén új ismeretek átadását fogja jelenteni. Itt is megjelenik az új ismereteket feldolgozó, ismereteket alkalmazó, ismereteket rendszerező és ellenőrző óra típus, csak másképpen.

Az intézkedéstaktika foglalkozásokon jártasságok kialakítása és készségek fejlesztése történik. A jártasságok kialakítása az egyes szituációk megoldásához nyújtanak segítséget, hogy a történeteknek megfelelő helyes intézkedést válassza, illetve hajtsa végre a rendőrt. A készségek fejlesztése pedig az egyes tevékenységek – minden körülmények közötti, magabiztos – automatikus végrehajtását jelenti. A szakirodalomból ismertetett készségfejlesztő didaktikai módszerek közül Nánási Miklós – „analizáló-szintetizáló”, „globális”, „blokk-sémás” – által meghatározottak jellemzők az intézkedéstaktikai foglalkozásokon alkalmazottakra.

Analizáló-szintetizáló módszerként szoktam elmagyarázni a különbséget és egymásra épültséget a hagyományos tantárgyak és az intézkedéstaktika tantárgy relációja vonatkozásában, az alábbiak szerint:

- Az **analizáló módszer** alatt értem azt, amikor az egyes tantárgyak párhuzamosan, egymás mellett kerülnek oktatásra, nincs közöttük szoros összefüggés, nem épülnek

³¹ <http://ofi.hu/tudastar/problemak-kerdesek/oktatasi-modszerek> (Letöltve: 2020. 04. 13.)

egymásra (például: közrendvédelmi ismeretek, közlekedési ismeretek, szabálysértési ismeretek, jogi ismeretek, szolgálati ismeretek, csapatszolgálati ismeretek, lökiképzési ismeretek, rendőri önvédelmi ismeretek, informatikai ismeretek, társadalom és kommunikációs ismeretek stb.). Persze itt is lehetnek bizonyos összefüggések, átfedések, akár csekély mértékben egymásra épültség is, de nem ez a fő jellemzőjük.

- A **szintetizáló módszer** azt jelenti, hogy az egyes hagyományos tantárgyak ismereteit ötvözzük, illetve az egyszerűtől a bonyolulton át az összetettig különböző életszerű, valóság-hű szituációkba helyezzük. Az analízis oktatás ismereteire szigorú sorrendben és tudatosan épül rá az intézkedéstaktika tantárgy (2. számú melléklet). Pontosan definiálható azoknak az ismereteknek a köre és időbelisége, amelyek megtöltik az intézkedéstaktika tantárgyat a szükséges tartalommal. Egy egyszerű példával szemléltetve ez azt jelenti, hogy akkor lehet a tanulókkal gyakoroltatni a szolgálati fellépés módját, vagyis azt, hogy hogyan kell egy rendőri intézkedést megkezdeni, ha azt már közrendvédelmi ismeretek tanórán megtanulták. Ez a része a foglalkozásnak ismereteket alkalmazó, az a része pedig, hogy hogyan kell elhelyezkedni, hogyan kell a biztonságot kialakítani, mire kell figyelni stb., az egyes taktikai elemek, pedig új ismereteket alkalmazó. Miért? A közrendvédelmi órán a jogi szabályozást tanulják meg a tanulók – napszaknak megfelelő köszönés, a polgár nemének, életkorának megfelelő megszólítás stb. –, a „mit” lehet intézkedni, míg az intézkedéstaktikai foglalkozásokon a „hogyan” kell intézkedni, a végrehajtásnak a módjait, taktikáit, technikáit.

Az **„analízis-szintetizáló”** módszer alkalmas arra, hogy egy intézkedést külön-külön mozzanatokra bontva oktassuk, majd az egyes cselekvéseket összefűzve gyakoroltassuk, az egész intézkedést folyamatában. Ezt a módszert az oktatás első két félévében lehet alkalmazni, mert ezzel olyan alapokat tudunk lerakni, megszilárdítani, amelyekre a későbbiek során rá tudjuk építeni a bonyolultabb, összetettebb komplex intézkedések gyakorlati végrehajtását. Ilyenek lehetnek a segítségnyújtás, az igazoltatás, a ruházat, a csomag és a jármű átvizsgálása, a biztonság kialakítása, elhelyezkedések, események, személyek, tárgyak, állatok megközelítése stb.

A **„blokk-sémás”** módszer alkalmas arra, hogy a meglévő alapokat felhasználva, több ismeretet összevonva, kisebb, önálló egységeket oktassunk. Ezt nevezhetjük egy blokkos modellnek. Ilyenek lehetnek a szabálysértés elkövetésén tetten ért személlyel szemben alkalmazott figyelmeztetés, helyszíni bírság kiszabása, illetve feljelentéssel záruló intézkedések

gyakoroltatása stb. A másik lehetőség a több blokkos modell, amikor az egyes blokkokat vonjuk össze. Ez állhat kettő vagy több blokkból is. Ilyen lehet például, amikor az intézkedés végrehajtásához kényszerítő eszközt kell alkalmazni. Ebben az esetben külön blokk az intézkedés, külön blokk a kényszerítő eszköz gyakoroltatása, majd komplexen a két blokk folyamatában. Erre példa lehet egy köztéri tolvajjal szembeni intézkedés:

- abban az esetben, ha együttműködő és van nála személyazonosításra alkalmas okmány, a feladatot egy blokkban oktatjuk,
- ha nincs nála és emiatt elő kell állítani, akkor az előállítás gyakoroltatása miatt kettő blokkban,
- és ha ellenszegül az intézkedés alá vont személy és kényszerítő eszközt kell vele szemben használni, akkor három blokkban,
- és ehhez még hozzá jön a rendőri intézkedés végén az írásos tevékenység, amely a negyedik blokk lesz.

Ezt a módszert második és harmadik félévben lehet alkalmazni. Persze rögtön hozzá teszem, hogy a módszerek alkalmazása nagyban függ attól, hogy az oktatott csoport milyen felkészültséggel, képességekkel, motivációval rendelkezik, mennyire homogén a közösség. Ez a probléma az elméleti ismeretek oktatásánál kevésbé kerül előtérbe, amely véleményem szerint hiba, mert kellő elméleti alapok nélkül nem lenne szabad tovább lépni és hiányos alapokra ráépíteni a gyakorlati képzést.

A „**globális**” módszert az oktatás utolsó – negyedik – félévében célszerű alkalmazni, amikor komplex intézkedéseket gyakoroltatjuk, változó körülmények között. Ennél a módszernél megfigyelhetjük a tanulók problémamegoldó képességeit és kreatív gondolkodásait is. Azt is el kell mondani, visszacsatolva a blokkos módszernél megfogalmazottakhoz, hogy nem minden csoportnál jutunk el ideig. Ezen úgy lehetne segíteni, ha azoknál a csoportoknál, ahol nehezebben lehet haladni, több tanóra állna rendelkezésre. Itt elgondolodtató a tanintézetek szabad felhasználású tanórákkal való gazdálkodása. Nem véletlenül használtam a szabad kifejezést, mert jelenleg központilag, az ilyen és ehhez hasonló sajátosságok, eltérések figyelemmel kísérése nélkül kell tervezni az órákat. A globális módszer alkalmazásakor nagyon sok és érdekes visszacsatolást kapunk a tanulókról.

Sok osztálynál alkalmaztam azt a módszert, hogy egy 30 fős osztályt felosztottam 5 részre, csoportra és minden csoportnak meghatároztam, hogy milyen intézkedést kell bemutatniuk az osztály többi tanulója részére. Például az egyik kapta az elővezetés végrehajtását, a másik a rablás elkövetésén tetten ért személlyel, a harmadik a bolti tolvajjal, a negyedik a garázdaság

elkövető személlyel, az ötödik a kóros elmeállapotú személlyel szembeni intézkedés lefolytatását. Ennél a módszernél a tanulóknak nem csak a meglévő ismereteikre volt szükségük, hanem a kreativitásukra és a csapatmunkában történő közreműködésükre is. Hiszen el kellett osztani a szerepeket, eldönteni, hogy az elkövető vagy elkövetők hogyan valósítják meg a jogsértést és milyen szinten (szabálysértés, bűncselekmény a kettős alakzatúak esetében), szükség lesz-e kényszerítő eszköz alkalmazására vagy sem stb. Nagyon sok és hasznos tapasztalatot szereztem a tanulók megoldásaiból, amelyből merítve tudtam továbblépni mind az oktatói állomány felkészítése, mind a tanulói állomány kiképzése terén.

Az oktatási dokumentumok ismertetése és szerepe

Az általános oktatásigazgatási dokumentumok, mint a központi program vagy kerettanterv, illetve pedagógiai program vagy helyi program közismertek és egyfajta logika alapján kerülnek kidolgozásra. Ugyanez érvényes a tantárgyprogramokra és tanmenetekre is. Az intézkedéstaktika tantárgy kialakításánál nagyon nagy hangsúlyt helyeztem a speciális oktatásigazgatási dokumentumok kidolgozására, amelyek a következők: szituációs feladatgyűjtemény; a rendőri intézkedéseket befolyásoló körülmények; az intézkedés alá vont személy magatartása; az intézkedés alá vont személy paraméterei, tulajdonságai; intézkedési készséget mérő lap; adatvédelmi nyilatkozat, a videófelvétel készítéséhez és annak az oktatásban történő felhasználásáról; óravázlat (foglalkozás vázlat); tanári segédlet a foglalkozások megtartásához. Ezek a plusz dokumentumok biztosítják a tantárgy működésének formai és tartalmi megfelelését, és hozzájárulnak a minőségbiztosításhoz.

A Szituációs feladatgyűjtemény bemutatása

A Szituációs feladatgyűjtemény tartalmazza az intézkedéstaktikai tanórákon, foglalkozásokon feldolgozásra kerülő valamennyi olyan helyzetet, történést, cselekményt, jogsértést (bűncselekményt és szabálysértést), amelyben a rendőrnek szolgálatellátása során intézkednie kell. Ennek megfelelően tematizáltam, osztottam témakörökre a rendőri intézkedések oktatását a legegyszerűbből kiindulva a bonyolult, összetett, komplexen át, a speciálisig bezárólag.

A Szituációs feladatgyűjteményt **14 fejezetre** bontottam az alábbiak szerint (3. számú melléklet):

1. Felvilágosítás-adás, kérés;
2. Segítségnyújtás;
3. Igazoltatás;
4. Szabálysértés;

5. Helyszínbiztosítás;
6. Egyéb;
7. Elfogás – bűncselekmény;
8. Előállítás;
9. Elővezetés;
10. Biztonsági intézkedések;
11. Különleges jogállású személyek;
12. Fogdaszolgálat;
13. Egyéb szolgálati formák;
14. Körzeti megbízotti szolgálat.

A fejezetekből – amit tartalomjegyzéknek hívtam – is kitűnik, hogy a legjellemzőbb intézkedések mentén haladtam. Azokat az intézkedéseket, amelyekkel a rendőr szintén gyakran találkozhat, de más kategória szerint az „Egyéb fejezetbe” helyeztem el. Ilyen például az intézkedés családi konfliktus, talált tárgy, közveszéllyel fenyegetés (bombariadó) esetén, közreműködés végrehajtási eljárásban stb. Az Egyéb szolgálati formák fejezet nem konkrét intézkedéseket tartalmaztak, hanem az egyes szolgálati formák ellátásának módját (őrszolgálat, ügyeleti szolgálat, vonatkísérői szolgálat).

A Szituációs feladatgyűjtemény minden fejezete előtt található egy tartalomjegyzék, hogy milyen élethelyzeteket, eseményeket dolgoz fel (4. számú melléklet). Az egyes fejezeteken belül az intézkedési helyzetek pedig nyolc részből állnak (5. számú melléklet):

- **Intézkedési helyzet kódja és megnevezése:** a kódra azért volt szükség, hogy könnyen beazonosítható legyen a végrehajtott feladat (pl. 7/A, 2/C, 4/E stb.);
- **Személyek:** ez a rész sorolja fel, hogy kik szerepelnek, milyen minőségben, milyen rádióhívószámokkal, milyen okmányokkal rendelkeznek;
- **Intézkedés oka:** az intézkedést kiváltó ok, körülmény leírása;
- **Intézkedés helye:** hol kell az intézkedést lefolytatni;
- **Polgár/ok, elkövető/k feladata:** konkrét feladat meghatározás az intézkedésben résztvevők részére, hogy milyen mozgásterük van, meddig mehetnek el az intézkedő rendőrökkel szemben;
- **Járőr feladata:** mit várunk el az intézkedést lefolytató tanulóktól;
- **Ügyelet feladata:** rádióforgalmazás, hívószám meghatározása, amely szerepet a foglalkozást vezető tanár tölt be;

- **Egyéb:** az elvárt intézkedés megnevezése, egyéb eszközök, tárgyak felsorolása, amelyek a szituációhoz szükségesek.

Fontos kiemelni, hogy ezeket az információkat összességében a foglalkozást vezető és segítő tanárok látják, egyébként minden szereplő csak annyit, amennyi rá vonatkozik. Az intézkedéseket végrehajtó tanulóknak a rádió hívószámokon, napszakokon, helyszínen kívül annyit is elég lenne elmondani a feladat végrehajtása előtt (amit szolgálat megkezdése előtti eligazításnak hívtunk), hogy kezdje meg a gyalogos járőrszolgálatot és a vonatkozó jogszabályok, belső (utasítások, intézkedések, irányelvek stb.) normák alapján intézkedjen. Természetesen az oktatás első időszakaiban több információt kell adni, amit a későbbiek során szűkíthetünk. Itt is érvényes a csoport és egyének felkészültségéhez és képességeihez történő igazodás.

A rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtását befolyásoló tényezők, szempontok, feltételek ismertetése

A rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtását befolyásoló tényezők az alábbiak (6. számú melléklet):

- A rendőri intézkedés gyakorlati végrehajtását befolyásoló tényezőket, szempontokat, feltételeket, mint releváns elemek, aszerint csoportosítottam, hogy a valóságban hogyan jelennek meg. Objektív oldalon helyeztem el azokat, amelyek a rendőrségtől, a rendőrtől függetlenül léteznek, szubjektív oldalra pedig azokat, amelyek a rendőrségre, a rendőrrre, a szolgálat ellátására vonatkoznak. Mindkét oldalon elhelyezkedő releváns elemek jelentős mértékben befolyásolják, illetve meghatározzák a rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtását.
- Az objektív oldalon helyezkedik el: az intézkedést kiváltó ok, az intézkedést befolyásoló körülmények, az intézkedés alá vont személy jellemzői, tulajdonságai és az intézkedés alá vont személy magatartása.
- A szubjektív oldalon helyezkedik el: a rendőrrel kapcsolatos tényezők, a szolgálatellátással kapcsolatos feltételek.

Az intézkedést befolyásoló körülmények ismertetése

A tanuló figyelmét fel kell hívni, hogy az intézkedésre hol kerül sor (6. számú melléklet): közterületen, nyilvános helyen, magánlakásban vagy közlekedési eszközön. Továbbá minden olyan releváns körülményre, amelyet az intézkedés lefolytatása során figyelembe kell vennie.

Az intézkedés alá vont személy lehetséges magatartásainak ismertetése

A rendőri intézkedés gyakorlati végrehajtása során az intézkedés alá vont személy magatartását alapvetően négy kategóriába sorolhatjuk be (8. számú melléklet): együttműködő, passzív ellenszegülő, aktív ellenszegülő vagy támadó. Azonban fontos kiemelni, hogy ezek a kategóriák mesterségesen felállítottak, azaz intézkedés közben változhatnak. Nyilván a rendőr ébersége is befolyásolja. Az oktatás nagy előnye, hogy az egyes feladatok végrehajtásához, ahogy haladnak a tanulók az ismeretek elsajátításában, mellé tudjuk rendelni az intézkedés alá vont személy magatartását. Itt is egyfajta fokozatosságot felállítva. Az első félévben gyakoroltak esetében együttműködő az intézkedés alá vont személy, a másodikban együttműködő vagy passzív ellenszegülő, a harmadikban együttműködő, passzív ellenszegülő vagy aktív ellenszegülő, míg a negyedik félévben együttműködő, passzív ellenszegülő, aktív ellenszegülő vagy támadó. Ezt az információt a tanuló tudomására is hozzuk, hogy alapvetően a szituáció megoldására törekedjen, ne pedig attól tartson, hogy még mielőtt bármit is intézkedne, megtámadja az intézkedés alá vont személy. Itt is érvényes a korábbi megállapítás, hogy csak akkor szabad egy nehézségi szintet lépni, ha a csoport, illetve az egyén alkalmas, felkészült rá.

Az intézkedés alá vont személy lehetséges tulajdonságainak bemutatása

Az intézkedés alá vont személy paramétereit és tulajdonságait a 9. számú melléklet mutatja be. Lényeges szempont, hogy akivel szemben intézkedik a rendőr milyen jellemzőkkel rendelkezik, mert annak figyelembevételével kell az intézkedést lefolytatni. Ez vonatkozik az intézkedésekre és kényszerítő eszközök alkalmazására is (mentességgel rendelkező, terhes nő, fiatalok, külföldi, agresszív, beteg, sérült stb.).

Az intézkedési készséget értékelő lap ismertetése

Az intézkedéstaktika tantárgy oktatása során valamilyen módon mérni kell a tanulók fejlődését, az elsajátított ismereteket (10. számú melléklet). Ennek kettő módját vezettem be: Intézkedési Készséget értékelő lap, illetve Gyakorlat-centrikus dolgozat. Az előbbinél azokat a paramétereket mérjük, értékeljük, amelyek a szolgálatban is megjelennek az intézkedések végrehajtását követően a parancsnoki kivizsgálásban, értékelésben: jogszerű, szakszerű, biztonságos, arányos, eredményes, objektív.

Abban az esetben, ha az intézkedés nem jogszerű kizárólag elégtelen érdemjegyet lehet adni a tanulónak, még akkor is, ha egyébként mindent jól csinált. Ez a kategória objektív, nem lehet osztani. Vagy jogszerű, vagy jogszerűtlen. Az értékelés többi szempontja szubjektív kategória,

mozgásteret biztosít a tanárnak a mérlegelésre. A tanulók értékelésének módját bővebben az elemző-értékelő résznél fogom kifejteni. Az Intézkedési Készséget értékelő lap tartalmaz minden olyan információt, amely alapján be lehet azonosítani, hogy milyen intézkedést kellett végrehajtani (Intézkedési helyzet kódja alapján), kihajtotta végre, kivel, mikor, az értékelő személyét, pontozást, az érdemjegyet, valamint az intézkedés elején, közben és a végén mért pulzusszámot.

A gyakorlat centrikus dolgozat azt jelenti, hogy nem definíciókat, elméleti ismereteket kell a tanulónak leírnia, hanem esetpéldákat kell feldolgoznia és eldöntenie, hogy milyen intézkedést kell fogantatosítani. Például le van írva, hogy mikor, hol, kivel, milyen szolgáltatást lát el és milyen eseményt észlel és annak megfelelően milyen személyi szabadságot korlátozó intézkedést hajt végre. Mindösszesen a személyi szabadságot korlátozó intézkedés megnevezését és pontját kell felírnia megoldásként (pl. elfogás a) pontja). Az ilyen típusú dolgozat nem vesz sok időt igénybe, a tanulónak komplex ismeretekre van szüksége a megoldáshoz, ami a legfontosabb, hogy nem a bemagolt ismereteket kell visszaadnia, hanem logikusan gondolkodnia kell, és nem utolsó sorban a tanár szempontjából könnyen, gyorsan javítható.

Adatvédelmi nyilatkozat bemutatása a videófelvétel készítéséhez

Rendkívül fontosnak tartom, mint a tréning műfajban, hogy a tanulók által végrehajtott intézkedéseket illetéktelenek ne lássák, mert a fejlődésüket negatívan befolyásolhatja (11. számú melléklet). A nyilatkozat azt a célt szolgálja, hogy kizárólag a jól sikerült intézkedésekből készüljön mintatár, amit be lehet mutatni más csoportoknak, illetve a képzés propagandájaként felhasználható. A rossz intézkedésekből ne készüljön minta, mert az személyiségi jogokon és a fejlődés visszavetésén kívül még azért is aggályos, mert az mindig jobban megragad az emberekben, mint a jó példa. Erről többet az elemző-értékelő résznél fogok ismertetni.

Óravázlat (foglalkozás vázlat) ismertetése

Az intézkedéstaktika tantárgy bevezetésénél sokat foglalkoztam azzal a kérdéssel, hogy hány tanórában kerüljenek megtartásra a foglalkozások. A tantárgy jellemzői és osztályok nagy létszámai miatt 6-8 órás blokkokat határoztam meg, ezért is inkább foglalkozásoknak szoktam hívni, amely 6-8 tanórát feltételez. E logikát követve készítettem el a foglalkozások óravázlatait, amelyek 6-8 tanórát tartalmaztak (12. számú melléklet). Általában az 1-2 tanóra

az új ismereteket feldolgozó, a 3-4 tanóra az ismereteket alkalmazó, az 5-6 tanóra pedig az elemző-értékelő.

Tanári segédlet bemutatása a foglalkozások megtartásához

A tanárok részére készítettem segédletet, mely a foglalkozások megtartásához szükséges eszközöket tartalmazta (13. számú melléklet): szolgálati eszközök, gyakorlati eszközök, szemléltető eszközök, tanterem állapota, szituációs helyiségek állapota, szituációs utca állapota, oktatástechnikai eszközök, oktatástechnikus, kulcsok, osztálynapló, oktatási dokumentumok stb.

Erre azért volt szükség, mert az intézkedéstaktika tantárgy oktatása rendkívül összetett feladat, nagyon sok kellékre van szükség, amelyeket nagyon gondosan kell előkészíteni, hogy ne a foglalkozások időbeliségének rovására menjenek. Mindenre figyelni kell, hogy a rádiók fel legyenek töltve, a preparált igazolványok, egyéb eszközök ne maradjanak a tanulóknál, a különböző helyszínek megfelelően be legyenek rendezve, a szereplők megfelelően fel legyenek készítve, az intézkedéseket végrehajtók eligazítása megtörténjen stb. Sokkal bonyolultabb, összetettebb és több figyelmet igénylő, mint egy elméleti órát egy ideális tanteremben megtartani.

3.3. HUMÁNERŐFORRÁS

Az intézkedéstaktika tantárgy oktatásának hatékonyságát jelentősen növeli, ha két tanár vezeti a foglalkozásokat és a speciális szakértelmet igénylő ismereteknél, különösen az elemző-értékelő tevékenységnél további szaktanár van jelen. Már az előzőekben írtakban utaltam rá, illetve használtam azt a kifejezést, hogy foglalkozást vezető tanár. Minden osztályhoz ki kell jelölni azt a szaktanárt, aki felel a tantárgy oktatásáért, a tanórák megtartásáért, a tanulók fejlődéséért. E mellett ki kell jelölni egy másik tanárt, aki segíti a másik munkáját, azaz a foglalkozást segítő tanárt. Ez azért is fontos, mert maga a tantárgy oktatása rendkívül sokrétű, összetett feladat, sok mindenre oda kell figyelni, és nem elhanyagolható az osztályok nagy létszáma. Két tanár esetében a tevékenységek gyakoroltatása során az osztályt fel lehet osztani két csoportra. Az Intézkedéstaktikát oktató tanárnak egy kicsit értenie kell minden tantárgyhoz, illetve a többi tantárgy azon részeit kell ismernie, amelyek szükségesek az intézkedések lefolytatásához. Ez nem egyszerű feladat, mert általában a tanárok az oktatott tantárgyuk vonatkozásában rendelkeznek kellő ismeretekkel, de a többi tantárgy vonatkozásában nem mélyülnek el. Az intézkedéstaktikát alapvetően a közrendvédelmi ismereteket oktatók tudják a

leghatékonyabban oktatni, mert e tantárgy köré épülnek a többi tantárgy ismeretei. Olyan, mint egy nagy, emeletes ház. Az oktatás palotája, amelynek:

- Alapjait a jogi ismeretek (államjogi, alkotmányjogi, emberi és kisebbségi jogi alapismeretek, polgárjogi alapismeretek, közigazgatással kapcsolatos alapismeretek, büntetőjogi ismeretek és nemzetközi jogi alapismeretek) alkotják.
- Tartó oszlopait a kiemelt – szakmai vizsga – tantárgyak (közrendvédelmi ismeretek, közlekedési ismeretek, csapatszolgálati ismeretek, rendészeti és igazgatási ismeretek, nyomozási ismeretek) töltik meg tartalommal.
- Az oszlopok tetején helyezkedik el a többi tantárgy (rendőri testnevelési és önvédelmi ismeretek, lökiképzési ismeretek, informatikai ismeretek, idegen nyelvi ismeretek, társadalmi és kommunikációs ismeretek – amely magában foglalja a pszichológiai, intézkedés-lélektani és etikai ismereteket is),
- Tetejét az intézkedéstaktika alkotja, illetve hozza „tető alá”, teszi egésszé, szintetizálja a különböző ismereteket, rendőri intézkedések módszerei gyűjtő megnevezéssel (14. számú melléklet).

Az intézkedéstaktika hatékonyságát tovább növeli, ha a foglalkozásokon más ismereteket oktató szaktanárok is részt vesznek. Jelentősen emeli, illetve a tantárgyak közötti kohéziót erősíti, a szaktanárnak visszacsatolást ad, hogy az általa – elméletben, gyakorlatban – oktatott ismereteket a tanulók hogyan tudják a gyakorlatba átültetni. Számos alkalommal sikerült megvalósítani, hogy kommunikációt, intézkedés-lélektant, idegen nyelvet, rendőri önvédelmet, illetve lökiképzést oktató szaktanár jelen volt.

Az intézkedéstaktikát oktató tanárokat e szempontok alapján kell kiválasztani és módszeresen felkészíteni, különösen a tantárgy egyenszilárdsága miatt. Minden tantárgyra elmondható ez, de azt gondolom, hogy az intézkedéstaktikánál fokozottabban jelentkezik, mert ezeket az ismereteket nem lehet tankönyvből megtanulni.

3.4. TÁRGYI FELTÉTELEK

Az intézkedéstaktika tantárgy oktatásához számos tárgyi feltételt kell biztosítani, amelyek a következők:

Speciális tanterem, ahol azok a tanulók, akik várnak, látják a tanuló társaik által végrehajtott intézkedéseket, illetve ebben a teremben történik a foglalkozások végén az elemző-értékelő tevékenység is (15. számú melléklet). Szituációs utca (16. számú melléklet), szituációs helyiségek berendezve kocsmának, magánlakásnak, közterületnek, közértnek, postának,

banknak stb. (17. számú melléklet). Szolgálati felszerelés (18. számú melléklet), kényszerítő eszközök (19. számú melléklet), híradástechnikai eszközök, gyakorló eszközök (20. számú melléklet), egyéb eszközök, kellékek, preparált igazolványok stb. (21. számú melléklet). Védőfelszerelések (22. számú melléklet), simunition fegyverek festéklövedékkel, közbiztonságra különösen veszélyes eszközök (23. számú melléklet). Oktatástechnikai eszközök, kamerarendszer (24. számú melléklet), számítógépek, síp vagy jelzőrendszer (25. számú melléklet).

Fontos kiemelni munkavédelmi szempontból a balesetek, sérülések elkerülése végett, hogy a szituációs helyiségek berendezési tárgyait tudatosan kell kiválasztani, elsősorban műanyag asztalokat, székeket, flakonokat kell alkalmazni. Arra is ügyelni kell, hogy a helyiségek akusztikája is rendben legyen, és a tanteremben ülők a foglalkozások végén az elemző-értékelő tevékenységnél ne csak képet lássanak, hanem az elhangzottakat is hallják. Ezt tojástartó dobozok mennyezetre történő ragasztásával is el lehet érni, ami egyszerűen kialakítható és költségtakarékos is. Az eszközöket rendszeresen ellenőrizni kell a meglétük, a használhatóságuk, a töltöttségük stb. miatt. Ugyanez vonatkozik a szituációs helyiségekre és berendezési tárgyaikra, kamerarendszerre stb.

3.5. AZ INTÉZKEDÉSTAKTIKAI FOGLALKOZÁSOK MENETE

Foglalkozások előkészítése

Az intézkedéstaktikai foglalkozások előkészítését tágabb és szűkebb értelemben is értelmezhetjük.

Tágabb értelemben azt jelenti, amikor a tanár felveszi a kapcsolatot az adott szakasz, osztály osztályfőnökével, szaktanáraival és arról tájékozódik, hogy milyen képességűek a tanulók, illetve egységként, csapatként hogyan működnek. Ebbe az osztálylétszám, a nemek aránya, a korcsoportok megjelenése, a jobb képességűek, a gyengébbek feltérképezése is beleszámít. Ez azért nagyon fontos, mert az intézkedéstaktikai foglalkozásokat „testre”, azaz osztályra lehet szabni. Sőt, az igazi pedagógiai munkát – bár én jobban szeretem használni az andragógia kifejezést, mert érettségivel rendelkező, alapvetően fiatal felnőttek az osztályok tagjai – azt jelentené, ha minden egyes tanulóról egy fejlődési napló kerülne vezetésre. Attól a perctől kezdve, hogy felvételre került és megkezdte a tanulmányait. Így pontosan nyomon követhető lenne a fejlődése, illetve az erősségei, gyengeségei és ebből adódóan a fejlesztési területek, mind a szakmai és egyéb kompetenciák terén.

Szűkebb értelemben az egyes foglalkozások előkészítésén az oktatási dokumentumok, helyszínek (szituációs utca, szakkabinetek, helyiségek stb.) állapotának, berendezésének, a szükséges szolgálati, gyakorló, szemléltető eszközök, a védőfelszerelések alkalmasságának, illetve az oktatástechnikai eszközök (kamerarendszer, számítógépek stb.) működésének ellenőrzését, valamint a tanár felkészülését jelenti. Ez egy sokrétű, időigényes tevékenység, amely nélkül nem lehet hatékony és gördülékeny foglalkozásokat tartani. Mindennek olajozottan kell működnie a foglalkozás céljának elérése érdekében. Természetesen bizonyos feladatokba már a tanulókat is be lehet vonni, ezzel is közelebb kerülnek a tantárgyhoz és az oktatóhoz, ami véleményem szerint egyik záloga lehet az eredményes, színvonalas foglalkozások megtartásának.

Foglalkozások megtartása

A foglalkozások megkezdése a hagyományos tantárgyak oktatásával azonos módon kezdődik. A szakasz, azaz az osztály megjelenik a tanteremben vagy a tanterem előtt, ahol a jelentéstétel, létszám ellenőrzés és az osztálynaplóba történő adminisztratív tevékenységet követően elkezdődik az érdemi munka.

A tanár ismerteti az óravázlata alapján az aznapra – 6-8 tanóra – tervezett feladatok végrehajtását. Ha a tervezett ismeretek elsajátításához szükséges, akkor először visszacsatol az előző foglalkozásra – ismeretek ismétlése, rendszerezése céljából – lehetőség szerint vázlat kivetítése és a tanulók bevonása mellett. Ez 30-60 percet vesz igénybe.

Ezt követően kerül sor az új ismeretek feldolgozására, a foglalkozás tárgyát képező egyes intézkedések cselekvésekre bontására, szükség szerint modellezésére, képi megjelenítésére. Ezt az alábbiak szerint hajtottuk végre:

Először a tanár mutatja be többször, magyarázva, részekre, cselekvésekre bontva úgy, hogy minden tanuló több szögből jól lássa. Ezt követően a tanulók párokban, hármasával vagy négyesével gyakorolják úgy, hogy közben a tanár kijavítja a hibákat, majd a tanulók önállóan hajtják végre a begyakoroltakat.

Ilyen például, amikor egy kocsmai verekedésnél kell intézkedést lefolytatni és a verekedőket úgynevezett Z alakzatnak megfelelően kell egymástól elkülöníteni. Ezt a tanár a tanulók bevonásával bemutatja, magyarázza, részekre bontva és folyamatában is és ezt követi a gyakorlás, hibajavítás és a tanulók részéről történi „ismeretlenes” bemutatás, egy kis szituációban való megjelenítéssel. Ez 45-60 percet vesz igénybe.

A gyakorlást követően a foglalkozást vezető tanár felosztja az osztályt – a létszámtól függően – kettő vagy három csoportra. Az egyik csoportba azokat, akik intézkedni fognak, ez

általában 12-16 fő, a másikba, akik az intézkedések részesei, jelzői lesznek, ez 4-6 fő, és a többieknek meghatározza, hogy az osztályteremben maradva figyelniük kell az intézkedéseket és annak megfelelően vezetniük kell a munkafüzetet. Az ideális az lenne, ha egy-egy ilyen foglalkozáson 14-16 fő lenne jelen, mert akkor mindenkinek jutna szerep és feladat. Nem lennének olyan tanulók, akik csak „megfigyelőként” vesznek részt a foglalkozásokon. Ennek enyhítésére dolgoztam ki és vezettem be egy olyan rendszert, hogy mindenkinek a foglalkozásokon munkafüzetbe kell dolgoznia. Azoknak is, akik konkrét feladatot hajtanak végre, értelemszerűen nekik arról, a többieknek pedig valamennyi intézkedés vonatkozásában. Ebből adódóan a munkafüzetet az alábbi részekre osztottam fel (26. számú melléklet):

- Ki kivel lett beosztva járőrnek és milyen feladatot kaptak, illetve milyen szituációval találkoztak (pl. verekedés, családi botrány, elővezetés, bolti lopás, rablás, helyszínbiztosítás, öngyilkosság megakadályozása, kórós elmeállapotú személy stb.).
- Milyen intézkedést hajtottak végre, annak leírását.
- Melyek voltak a jó momentumok, megoldások és melyek voltak a helytelenek (jogszerűség, szakszerűség, biztonság stb. oldaláról is megközelítve).
- Mit hajtana végre másképpen, annak indoklása.
- Az intézkedés értékelése az intézkedési készség értékelőlap alapján.
- A végrehajtott intézkedéshez tartozó írásos jelentés, feljelentés, személyi szabadságot korlátozó intézkedésekről, kényszerítő eszközök alkalmazásáról szóló jelentés elkészítése.

Az utóbbit a Budapesti Rendőr Szakközépiskolában még írógépen – akkor még nem volt elterjedt a számítógép és gépírás tanóra volt a tantárgyak között –, majd az Adyigeti Rendészeti Szakközépiskolában már számítógépen, a RobotZsarú program igénybevételével kellett elkészíteni. A munkafüzetrel próbáltam azt az űrt kitölteni, hogy azok a tanulók, akiknek aznap nem jut feladat is értelmesen töltsék el a tanórákat. Azok a tanulók, akik konkrét intézkedéseket hajtottak végre, azok pedig a sajátjukat rögzítették, elemezték és értékelték. A segítők és jelzőket (4-6 fő) pedig a foglalkozások felénél megcseréltem azokkal, akiknek nem jutott feladat. Így ténylegesen egy 30 fős osztálynál, ha nem volt hiányzó, akkor 4-6 tanulóknak nem volt aktív feladata, csak a munkafüzet vezetése. Ők a foglalkozások végén kaptak feladatot az értékelésben, amelyet a későbbiekben mutatok be.

A szerepek és feladatok kiosztása után az intézkedéseket végrehajtók beosztásra kerültek párban, meghatározásra került, hogy melyikük a járőrvezető, akinek az intézkedést le kellett folytatnia, és melyikük a járőrtárs. Ez követően megkapták a szükséges felszereléseket és

eszközöket, majd következett az eligazítás. A rendőri szerveknél a szolgálat megkezdése előtt a rendőrök eligazításon vesznek részt. Ezt szimuláltuk a tanulók esetében. Itt kaptak egy általános eligazítást, hogy az adott területen az előző napokban milyen események történtek, illetve aznapra melyek várhatóak. Meghatározásra került, hogy a kijelölt párok milyen sorrendben, hol és milyen instrukciók birtokában hajtják végre az intézkedéseket. Ismertetésre kerültek a rádió hívószámai. A tanulók azt is tudták, hogy akivel szemben intézkedniük kell az milyen – együttműködő, passzív, aktív ellenszegülő vagy támadó – magatartást tanúsíthat. Erre már a korábbiakban utaltam miért van szükség. Ezt követően kaptak néhány percet, hogy felkészüljenek a végrehajtásra. Egy külön helyiségbe mentek, és ott várakoztak. Általában a tanulók, az intézkedéseket végrehajtók gyalogos járőrszolgálatba kerültek beosztásba és általában kettesével, ritkán hármával. Ez akkor volt jellemző, ha az intézkedések jellege igényelte, összetettebb, komplexebb végrehajtást vártunk el.

Amíg az intézkedéseket végrehajtók felkészültek, addig az intézkedések részeseit, jelzőit igazította el a tanár. Ez a legérzékenyebb és legfontosabb része az intézkedéstaktikai foglalkozásoknak az elérni kívánt cél érdekében. Az intézkedésben résztvevőknek (bejelentő, sértett, tanú, járókelő, mentős, BKK ellenőr, elkövető stb.) kizárólag azt a magatartást kell tanúsítania, amit a tanár – a szituációs feladatgyűjteményből kiválasztott intézkedési helyzet – meghatároz. Attól nem térhet el. Bizonyos mozgásteret lehet, amit nagyon pontosan, részletesen kell elmagyarázni a tanulóknak. Természetesen az ideális megoldás az lenne, ha az egyes szerepeket a tanárok játszanák el, de az akkori oktatási struktúrában ez nehezen volt elképzelhető. Ugyanakkor ma már arra is van példa a Miskolci Rendvédelmi Technikumban színészek, színész tanulók játsszák el a szerepeket, együttműködési megállapodás alapján.

Miután mindenki tudta mi a szerepe és feladata, ekkor kerülhetett sor az egyes intézkedések végrehajtására. Ezt megelőzte a videóra rögzítés, illetve kamerákra rögzítés elindítása. A Budapesti Rendőr Szakközépiskolában az akkori technikai feltételek mellett ez úgy nézett ki, hogy egy technikus kolléga a vállán egy hatalmas VHS rendszerű kazettát tartalmazó kamerával vette fel az intézkedéseket, és egy kb. 50 méteres kábel segítségével játszottuk be a tanterembe, ahol azok a tanulók ültek, akiknek nem volt szerepük. Ők látták és hallották az intézkedéseket és töltötték ki a munkafüzetet annak megfelelő módon. Az Adyligeti Rendészeti Szakközépiskolában egy sokkal modernebb, korszerű technikai feltételek mentén, kamerarendszer és vezérlőpult segítségével kerültek bejátszásra a tanterembe az intézkedések és rögzítésre az elemző-értékelő tevékenységhez (27. számú melléklet). Valamennyi helyiség be lett kamerázva, amelyek egyenként, kameraállásonként képesek képrögzítésére, illetve

hangrögzítésre. Ez nagy előrelépést jelentett az oktatás színvonalának emelésében. Ez a technikai feltétel nem csak a közrendvédelmi, közlekedési és határrendészeti intézkedések végrehajtásánál állt rendelkezésre, hanem a már említett bűnügyi intézkedéstaktikánál is. Az elsőt 1. számú Gyakorló Bázisnak (28. számú melléklet), a másodikat 2. számú Gyakorló Bázisnak neveztem el (29. számú melléklet).

Nagyon fontos kiemelnem, hogy a konkrét intézkedések megkezdését és befejezését a tanulók egy határozott, egyértelmű hangra, jelre kezdték meg és hagyták abba. Ezt vagy síppal, vagy például a bűnügyi intézkedéstaktikánál elektronikus hangjelzéssel értük el. Erre azért volt szükség, azért kellett bevezetni és a tanulókat erre rászoktatni már a nagyon egyszerű, primitív intézkedési gyakorlatoknál, mert bizonyos helyzetekben, magas stresszt megélve, amit a magas pulzusszámok is alátámasztottak, nem tudták kontrollálni a körülöttük történeteket. Sok esetben megtapasztaltam, hogy hiába mondtam nekik, hogy vége az intézkedésnek, nem érzékelték, nem hallották meg. Például egy bűncselekmény elkövetésén tetten ért személy elfogásakor alkalmazott bilincselésnél, a megbilincselte személy arra hivatkozott, hogy nagyon fáj neki, a tanuló nem tudta, hogy tényleg fáj neki, vagy csak mondja. Itt jön a tanár szerepe, aki ezt megtudja ítélni, mert tudja, ismeri az elkövető szerepét. Általánosságban megfogalmazva, az intézkedés megkezdését és befejezését jelezte a jel, ami segítette a sérülések, vagyoni károk keletkezésének megelőzését, megakadályozását.

A jelre a tanulók megkezdték a feladatok végrehajtását, amit a foglalkozást vezető tanár közvetlenül a közelükben kontrollált és ellátta az ügyeletes szerepkörét, rádióforgalmazást. Nagyon fontos volt, hogy azoknál az intézkedéseknél, ahol testi kontaktus is megjelenhetett, a tanárnak közvetlenül az intézkedő tanulók mögött kellett elhelyezkednie, hogy pontosan lássa a történéseket és szükség esetén síppal megszakítsa. Az ideális az, amikor kettő tanár van jelen, és az egyik tanár az egyik tanuló mögött, a másik tanár a másik tanuló mögött helyezkedik el. Erre akkor is szükség van, amikor olyan technikákat alkalmaznak, hogy földre viszik az elkövetőt és ott bilincselik meg. Mivel utcai körülmények között kerülnek végrehajtásra a szituációk, ezért fokozott sérülésveszély áll fent. Nem egyszer fordult elő olyan helyzet, hogy a földre vitel során a kezemet az elkövető feje alá tettem és így nem ütötte meg magát, hanem a tenyeremben landolt. Olyan is volt, hogy mindkét tenyeremet egy-egy fej alá tettem a földre, így elkerülve a sérülést. E tapasztalatok birtokában – mert nem láttam biztosítottnak, hogy egy tanár jelenlétével a balesetek biztosan elkerülhetők – vezettem be azt, hogy a legügyesebb tanulót bevontam erre a feladatra és őt külön eligazítottam.

Kisebbségi sérülések előfordultak, amelyek abból adódtak, hogy a tanulók nagyon lelkesen hajtották végre a feladatokat – pl. rablás elkövetésén tetten ért személyre méterekről ugrottak rá stb. –, de ezeket egyszer sem tették szóvá, meg sem említették. Komolyabb sérülések nem történtek. Véleményem szerint a gyakorlati foglalkozások velejárója kisebb sérülések keletkezése – pl. első lövészeteken, bilincselési technikák gyakorlása, terepfoglalkozások alkalmával stb. –, amely adhat olyan tapasztalatokat a tanulóknak, amelyek segítik elkerülni a komolyabb baleseteket.

Amikor elindul az intézkedés végrehajtása, akkor különösen fontos, hogy azokban a szituációkban csak azok legyenek jelen, akiknek szerepük van, a többiek ne legyenek ott fizikailag. Ennek okán nem a holland, német, vagy francia mintát követtem, amelyek úgy kerültek kialakításra, hogy a többi tanuló egy emelvényen ülve látja, hallja a feladatok végrehajtását, vagy üvegfallal elválasztott helyiségből nézi, mert óhatatlanul többlet stresszt fog jelenteni a jelenlétük, illetve zavarni fogják az intézkedőket. Hiába hívjuk fel a figyelmüket arra, hogy csendben figyeljenek, beszélgetni fognak, jó esetben az intézkedésről, de az is zavaró tényező. Az intézkedést végrehajtó tanulókat amúgy is hozzá kell szoktatni a legegyszerűbb gyakorlatokon keresztül ahhoz, hogy a társaik előtt, a tanár jelenlétében kell a feladatokat ellátniuk, amelyek aztán a foglalkozások végén visszanezítésre, elemzésre és értékelésre kerül. Ez önmagában is komoly stresszt generálhat, amihez még hozzá jön a konkrét feladat is, különösen, ha nem tudja a megoldást.

Az egyes intézkedéseket követően a foglalkozást vezető tanárnak meg kell győződnie arról, hogy történt-e sérülés, a felszerelések, eszközök megrongálódtak-e, a „kellékek” – igazolványok, okmányok, határozatok stb. – visszaadásra kerültek-e. Amikor valamennyi intézkedés végrehajtásra került, szünet megtartását követően kerül sor az elemző-értékelő tevékenységre a tanteremben. Az intézkedéstaktikai foglalkozások érdemi része, amikor az intézkedések végrehajtására kerül sor, ez összességében 120-180 percet vesz igénybe.

Védőfelszerelés alkalmazása az intézkedések gyakoroltatása során

Külön említést kell tenni arról, hogy az életszerűség elérése és a sérülések megelőzése érdekében bizonyos szituációkban védőfelszerelést kell alkalmazni, amire a tanulókat mentálisan fel kell készíteni, fizikailag pedig meg kell tanítani. Német mintára az Interact Defense rendszer (30. számú melléklet) Red Man (31. számú melléklet) és Fist védőfelszerelést vezettük be a képzésbe, amely jelentősen segítette az intézkedések során passzív, aktív ellenszegülést vagy támadó módot alkalmazó személyek magatartásának megtörését. A védőfelszerelés biztosítja, hogy a Rendőri önvédelmi órákon tanult technikák – ütések, rúgások,

földre vitelek stb. – alkalmazása sérülés nélkül végrehajthatók. A tanulók külön felkészítésre kerültek a védőfelszerelés használatára, felvételére, tisztítására, karbantartására, illetve begyakorolták az egyes technikákat (távolságtartás, ütések, rúgások, eszközök használata stb.). Fontos megemlíteni, hogy a rendőr intézkedése során mindig tart valamit a kezében (rádió, telefon, toll, jegyzetfüzet, rk tömb, nyomtatvány stb.), amelyet egy támadás esetében nem lesz ideje eltenni, letenni. Vagyis arra kell a tanulót megtanítani, hogy az egyes technikákat eszközzel a kezükben is tudják működtetni.

Nagyon fontosnak tartom, hogy olyan életszerű és egyszerű technikákat kell oktatni, amelyek könnyen elsajátíthatók és működtethetők. Abból kell kiindulni, hogy egy átlag képességű tanulót kell kiképezni, felkészíteni arra, hogy szükség szerint a nála lévő kényszerítő eszközök alkalmazását a törvényi felhatalmazás alapján helyesen válassza meg és azt szakszerűen tudja használni. Azt még hozzá szoktam tenni, hogy merje is használni. Ez is célja az intézkedéstaktikai foglalkozásoknak. Sokszor tapasztaltam azt, hogy tudta a tanuló mit kell alkalmaznia, de nem merte. Ez különösen a lőfegyver használatot imitáló simunition fegyverek oktatása során jött elő. Megdöbbentő volt a tapasztalás, amikor 10-15 éves gyakorlattal rendelkező járőrök járőrvezetői szaktanfolyam, vagy körzeti megbízotti szaktanfolyam, vagy nyomozók bűnügyi szaktanfolyamok intézkedéstaktikai foglalkozásain nem merték használni a náluk lévő „játékfegyvert”. Az eszköz használata vonatkozásában külön felkészítést kaptak, s tudták, hogy sérülést nem okoz és még sem merték használni. Volt, akinél pszichés gát jelentkezett a lőfegyver használata miatt és volt, aki képtelen volt a fegyvert emberre irányítani. Itt kapcsolódik a védőfelszerelések másik eszköze, amelynek alkalmazására akkor kerül sor, ha olyan szituációt gyakoroltatunk, ahol fennállhat a lőfegyverhasználat. Ez fej- és torok védőeszközből áll. A simunition fegyver előnye, hogy valóságosan visszaadja az éles lőfegyver alkalmazásának tulajdonságait (tokból elővétel, tűzkész állapotba helyezés, célzás, elsütés, hang és fényhatás stb.), festékkel megtöltött műanyag bevonatú lövedéket lő ki, amely lágy részt érve kisebb fájdalmat okoz, kisebb kék-zöld foltot hagyva maga után.

Szintén nagyon fontos, hogy a tanulókat külön hozzá kell szoktatni az egyes védőfelszerelés pszichés elfogadására. Vagyis ne növelje a stressz-faktort, ha meglátják a „piros ember”, azaz a Red Man-be öltöztetett szereplőket és innentől kezdve arra szűküljön a gondolkodásuk, hogy biztosan meg fogják őket támadni. Ezért azt a módszert követtem formailag, hogy a legegyszerűbb szituációkban is használtuk a védőfelszerelést. Tartalmilag pedig, ha jól oldották meg a feladatot, jól és értelmesen kommunikáltak az intézkedés alá vont személlyel (pl. szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért elkövetővel), akkor nem

tanúsított ellenszegülést, végrehajtotta az utasításait. Ez nem egyszer meglepetést keltett a tanulóknál, mert a piros védőfelszerelés láttán az intézkedés alá vont személytől agresszív magatartást vártak.

A védőfelszerelések alkalmazásának van egy másik nagyon fontos szerepe az oktatásban. Még pedig az, hogy a tanuló valóságos körülmények között le tudja mérni a képességeit, illetve szembesül a fizikai törvényszerűségekkel. A rendőri önvédelmi órákon, amikor megtanulják az elvezető fogásokat, karfeszítéseket, ütéseket, rúgásokat, bilincselést, gumibot használatát stb. mesterséges körülmények között teszik. Vigyáznak egymásra, nincs ellenszegülés, fájdalom okozása. Az intézkedéstaktikai foglalkozásokon viszont, ha az intézkedés alá vont személy közli, hogy nem megy a rendőrökkel, akkor valahogy el kell vinni, adott szituációban be kell ültetni a szolgálati gépkocsiba stb. Ezekben az esetekben, szituációkban kap visszacsatolást a tanuló az ebbéli képességeiről. Rájön, hogy az egyenruha önmagában nem oldja meg a helyzetet.

Videófelvétel készítése a végrehajtott intézkedésekről

A szituációk rögzítése rendkívül hasznos a tanulók fejlesztésében, az én-kép és önértékelés helyes kialakításában, saját maguk megismerésében, a felkészültségük és a képességeik tesztelésében. Azt gondolom minden ember számára nagyon érdekes, hasznos és tanulságos, amikor először látja vissza magát mozgófilmen és hallja a saját hangját. A tanulóknak ezt is meg kell szokniuk, illetve el kell fogadniuk. Rendkívül fontosnak tartom, hogy a felvett részeket, a tanulók személyiségi jogára tekintettel hozzájárulásuk nélkül más nem láthatja, illetve azokat a tanulmányaikat követően meg kell semmisíteni. Ez alól kivételek azok a jó intézkedések, amelyek példaként szolgálhatnak.

A végrehajtott intézkedések elemzése és értékelése

Az intézkedéstaktikai foglalkozások végén a tanteremben kerül sor a végrehajtott intézkedések elemzésére és értékelésére. Nagyon fontos szempont, hogy a tanulókkal meg akarjuk szeretetni a rendőri hivatást, ezért a tanárok részéről nagyfokú toleranciára és türelemre van szükség. Sok esetben a tanár beleesik abba a hibába, hogy „rendőrfejjel” gondolkodik és nem képes a tanuló szintjén mozogni. A tanárnak el kell fogadnia, hogy a tanulóknak több időre van szükség, hogy az elsajátított elméleti ismeretek és begyakorolt gyakorlati cselekvéseket össze tudja fűzni és egy egészként a gyakorlatba átültetve tudja működtetni. Ez egy hosszú folyamat, amihez a tanuló részéről is kitartásra, türelemre, alázatára és befogadásra van szükség.

Az egyes végrehajtott intézkedések értékelésénél a tanárnak a szakmai értékelésen túl nevelési feladatai is vannak. Ami azt jelenti, hogy olyan légkört kell kialakítani, ami garantálja a tanulók fejlődését, nyitottságát. Nyilvánvaló, hogy a tanulók eleinte kisebb-nagyobb hibákat fognak elkövetni. Azt nem szabad megengedni, hogy az osztály többi tagja kigúnyolja, kinevesse őket. Különben a hibázó tanulóknál olyan gátlások fognak kialakulni, amelyek egész életükben elkísérik őket a szolgálatellátása során is. Akár egyes intézkedéseket emiatt kerülhetnek a jövőben. Tehát ennek tükrében kell az elemző-értékelő tevékenységet elvégezni az alábbi fázisokban, sorrendben és módon:

- **Első fázis:** Először az intézkedést végrehajtó tanulók röviden nyilatkoznak, hogy jó volt-e az általuk tett intézkedés. Ez azért fontos, hogy mennyire emlékeznek pontosan a történetekre, a mit miért tettek. Először mindig a járőrvezető nyilatkozik, majd a járőrtárs, járőrtársak.
- **Második fázis:** Visszanézésre kerül az általuk végrehajtott intézkedés folyamatában, megszakítás nélkül. Ilyenkor érdemes figyelni a tanulók reakcióját, ami nagyon árulkodó lehet. A tanárnak itt lehetősége nyílik jegyzeteket készíteni azzal kapcsolatban, amire fel akarja hívni a figyelmet.
- **Harmadik fázis:** A tanulók külön-külön nyilatkoznak, hogy hogyan élték meg a szituációt, először a járőrvezetőt, majd a járőrtársat, járőrtársakat. Mennyire befolyásolta őket a tanár jelenléte, annak tudata, hogy az osztály többi tagja látja, illetve elemzésre fog kerülni az intézkedésük stb. Mitől volt nehéz vagy könnyű a szituáció megoldása. Hogyan ítélik meg az intézkedésüket. Mit hajtottak végre jól, és miért. Mit hajtottak végre rosszul és annak okai. Ha újra végrehajtanák, akkor mit csinálnának másképpen, és miért.
- **Negyedik fázis:** Az intézkedő tanulók az Intézkedési készség értékelőlap alapján kiértékelik az intézkedésüket, illetve ezt szóban ismertetik. Ezután kitöltik a munkafüzetet, elvégzik az intézkedéshez kapcsolódó írásos tevékenységet és önértékelést végeznek.
- **Ötödik fázis:** Az intézkedésben résztvevő tanulók nyilatkoznak a benyomásaikról. Először, akivel szemben intézkedtek, azaz az intézkedés alá vont személy nyilatkozik, hogy ő hogyan élte meg az intézkedést, szerinte melyek voltak a jó és hibás mozzanatok. Utána az intézkedésben résztvevők nyilatkoznak a benyomásaikról (sértett, bejelentő, tanú, mentős, kocsmáros stb.). Ezek a tanulók olyan

visszacatolásokat tudnak adni, amit megéltek (pl. jó volt a karfeszítés, a ruházatátvizsgálás során el tudtak volna futni stb.).

- **Hatodik fázis:** Az osztály tagjai mondják el a véleményüket. Egyenként lehetőséget kapnak arra, hogy amit még fontosnak tartanak, vagy nem hangzott el, azokat ismertessék. Különösen akkor fontos, ha a helyes megoldás még nem hangzott el. Ha minden hiba nem került feltárássra.
- **Hetedik fázis:** A végén a tanár összegzi az elhangzottakat, elmondja a véleményét. Rendkívül fontos, hogy először a tanár keressen egy pozitív momentumot, még akkor is, ha teljesen rossz volt az intézkedés és azt ismertesse (nem elveszíteni, hanem motiválni akarjuk a tanulókat). Fokozatosan és logikusan világítson rá a hibákra. Adjon megoldási javaslatokat, követendő útmutatót. Szükség esetén újra visszanezésre kerülhet az intézkedés, részekre bontva. A végén úgy foglalja össze a látottakat, hogy a tanulók részére pozitív kicsengése legyen, megerősítést kapjanak a további tanulásukhoz.
- **Nyolcadik fázis:** A tanár értékeli az intézkedés végrehajtását. A táblára kivetítve az intézkedési készség értékelőlapot kitölti, elvégzi az értékelést az intézkedésről. Összevetésre kerül az intézkedést végrehajtott tanulók, intézkedéssel érintettek és az osztály többi tanulója által kitöltöttel.

Akkor szerencsés a helyzet, ha az intézkedést végrehajtott tanulók értékelése és a tanár értékelése megegyezik, mert akkor a tanulók önértékelése megfelelő. A tanárnak az is feladata, hogy az alul, vagy túl értékelő tanulók esetében a helyes értékrendre hívja fel a figyelmet. Ezeket a tapasztalatokat – szintén a tanulók fejlesztése érdekében – célszerű megosztani az osztályfőnökkel, illetve az egyes szaktanárokkal, ha nem voltak jelen.

A foglalkozást vezető tanár szerepe

A foglalkozást vezető tanárnak jelentős szerepe van az előzőekben ismertetett feladatokon túl abban is, hogy egy-egy intézkedés végrehajtását, hogyan irányítja, illetve hogyan befolyásolja. Abból indulunk ki, hogy a tanulót meg akarjuk tanítani az egyes intézkedések végrehajtására, logikus gondolkodásra. Az a cél, hogy egészséges önbizalommal rendelkezzenek. Ennek érdekében a foglalkozást vezető tanárnak az egyes intézkedések, azon belül az egyes résztvevő tevékenységek, cselekvések végrehajtása során a tanulók segítése érdekében több verzióval is rendelkeznie kell. Ezekre a verziókra az intézkedésben résztvevő tanulókat, jelzőket fel kell készíteni és egy adott jelre az intézkedést abba az irányba kell terelni. Ezt úgy kell megtenni, hogy az intézkedő tanuló akkor ne vegye észre. Az elemző-értékelő résznél lehet

ezekre a momentumokra rávilágítani. Ilyen tapasztalatot nyújtott, amikor egy szituációban a szabálysértést elkövető személy süketnéma volt és a tanuló nem jött rá, hogy írásban kell kommunikálni vele. Amikor azt láttam, néhány perc elteltével, hogy patthelyzet alakult ki és a tanuló rádión keresztül jeltolmácsot kért, ami indokolatlan volt, odaküldtem egy tanulót, aki a süketnéma hozzátartozóját játszotta és megkérdezte az intézkedő rendőröket, miben tud segíteni. Ekkor, mintha egy nagy kő esett volna le az intézkedő rendőrök szívéről, megkönnyebbülve be tudták fejezni az intézkedést. Sok esetben elég egy-egy kisebb ráutaló magatartás is, ami átlendíti a tanulókat a nehézségeken.

Az elméleti ismeretek és gyakorlati cselekvések szintetizálása

Az intézkedéstaktika tantárgy oktatása hatékonyan segíti a különböző ismeretek szintetizálásával, azok bevésését, elmélyítését. Véleményem szerint nem elég „csak” bemagolni az elméleti ismereteket, például a lopás törvényi tényállását, ha azt a gyakorlatban nem tudjuk felismerni. Ugyanez igaz arra is, hogy hiába tanulunk meg egy gyakorlati fogást, például a bilincselést, ha azt egy szituációban már nem tudjuk alkalmazni.

Lássuk, mire alapozom az előzőekben állítottakat. A tanulók közrendvédelmi órán megtanulták a ruházatátvizsgálás jogi szabályozását, rendőri önvédelmi órán pedig többször elgyakorolták. Azt gondolhatnánk, hogy ezt az ismeretet a tanulók megfelelően tudják alkalmazni, mert mind az elméleti, mind a gyakorlati oktatása megtörtént. Az egyik intézkedéstaktikai foglalkozáson ezeket az ismereteket ismételtük át, illetve gyakorolták a tanulók egymáson úgy, hogy nem tudták milyen eszközök és hova vannak elrejtve. Ezt megelőzte egy oktató film megnézése, amely az úgynevezett hidegfegyverekre (különböző szűrő- és vágóeszközökre) és azok elrejtésének módjaira hívta fel a figyelmet. A tanulók a gyakorlás során minden eszközt megtaláltak, szabályosan, az előírásoknak megfelelően hajtották végre a feladatot. Ezt követte egy 15 perces szünet, majd egyszerű kis szituációk végrehajtása. A tanulók ezekben a szituációkban a ruházat átvizsgálását már nem hajtották végre ugyanolyan precízen, mint a szünet előtt. Több eszközt nem találtak meg. A figyelmüket elvonta az szituáció megoldása és a részletekre már nem ügyeltek kellőképpen. Az intézkedés elemző-értékelő résznél döbbenet nézték a saját hibáikat. Ezek azok a tapasztalások, amelyeket még magyarázni sem kellett a tanulóknak és vélhetően egy életre megtanulták.

A foglalkozásokon résztvevő tanulók attitűdje

Az intézkedéstaktikai foglalkozásokat a tanulók nagyon szeretik. Ennek több oka is van. Egyrészt nem kell definíciókat bemagolniuk, monoton cselekvéseket végrehajtaniuk. Másrészt

ez áll a legközelebb a szolgálati feladatok ellátásához. Harmadrészt pedig újszerű a hagyományos tantermi, vagy gyakorlati foglalkozások végrehajtásához képest. Negyedrészt önállóságot biztosít és előtérbe kerül a kreatív gondolkodás. Ennek megfelelően a hozzáállásuk pozitív, a foglalkozásokon aktívak, a tanár munkáját szívesen segítik. Az intézkedéstaktika tantárgyat a visszajelzések során a fontos és hasznos tantárgyak közé helyezik el.

Amennyiben a tanár megfelelő felkészültséggel rendelkezik és lelkiismeretesen készíti elő a foglalkozásokat és emellett kellő alázattal van a tanulók irányába, nem megalázni akarja őket, hanem segíteni, támogatni az intézkedések elsajátításában, akkor a tanárhoz és az egyes feladatok ellátásához a tanulók rendkívül hálásan, nyitottan állnak.

Az egyik foglalkozáson történt, hogy egy 190 cm magas, 90 kilós, sportos, jó kiállású, 19 éves tanuló elrontotta az intézkedést, nem ismerte fel a jogsértést, rosszul minősítette. Az intézkedéseket követő szünetben, a szituációs utcában leült a földre és elsírta magát. Döbbenetes volt. Azonnal elbeszélgettem vele és megnyugtattam, hogy ilyen helyzetben mindenki átesik. Saját példát is felhoztam. Azt is elmondtam, hogy a tanintézetben következmények nélkül hibázhatnak, mert egy út, egy tanulási szakasz elején járnak és a második év végén kell kiképzettnek lenniük. A leendő szolgálati helyükön, ha hibáznak annak komoly következményei lehetnek. A tanulóra hatottak a szavaim, mert nem vetette vissza a negatív élmény, hanem egy jó rendőr vált belőle. Néhány évvel később, amikor az egyik ellenőrzés alkalmával ismét találkoztam vele, szívesen mesélt erről a régi történetről és arról, hogy mennyit tanult belőle. Azt gondolom, hogy nem a konkrét példa, hanem a jelenség a fontos. A tanulók lelkesedésének fokozása, bátorítása, hogy jó rendőrré váljanak.

3.6. AZ INTÉZKEDÉSTAKTIKA MAGATARTÁSTUDOMÁNYI KÉRDÉSEI

Az oktatás oldaláról

Az intézkedéstaktika tantárgy bevezetését követően a Budapesti Rendőr Szakközépiskolába került óraadó tanárként Dr. Kis Géza, a Rendőrtiszti Főiskola Pszichológiai Tanszék egykori vezetője, akivel közösen dolgoztunk ki speciális szituációkat, amelyek nem feltétlenül az elkövetett jogsértések szerint lettek csoportosítva, hanem az intézkedés alá vont személy pszichés jellemzői, illetve magatartásjegyei alapján. A szakember segítségével abban kívántunk támogatást nyújtani a tanulóknak, hogy az ittas, a kábítószer hatása alatt lévő, vagy a kóros elmeállapotú, illetve öngyilkosságot elkövetni szándékozó személlyel szemben hogyan kell az intézkedéseket lefolytatni, milyen sajátosságokat kell figyelembe venni, illetve ezeknek

milyen jelei vannak, miről ismerhető fel. Külön foglalkoztunk azokkal a nagy traumát jelentő eseményekkel, amikor például a rendőrnek a családot, hozzátartozót kell kiértésítenie halálesetről. Dr. Kis Géza tanár úr közreműködésével számos olyan szituációt gyakoroltattunk a tanulókkal, ahol előzetesen ő igazította el, „ruházta fel” az intézkedés alá vont szerepét játszó személyt tulajdonságokkal, viselkedési jegyekkel. Ez kiterjedt a jellegzetes mozdulatokra, mozdulatlanságra és a kommunikációra vagy éppen annak hiányára egyaránt. Ezek a foglalkozások rendkívül hasznosak voltak, mert a tanulók a különböző instrukciókat, illetve a szituációkat követő előre mutató kritikai észrevételeket, jó tanácsokat befogadták. Érdekes tapasztalat volt, hogy a szakember szájából megfogalmazottak mennyivel hatásosabban értek célba a tanulók esetében, mint amikor „csak” a foglalkozást vezető tanár mondta el ugyanazokat az észrevételeket.

Az oktatók oldaláról

A foglalkozások lélektani kérdései elsősorban a tanárok oldaláról jelentkeztek, amire nagy figyelmet fordítottam. Tettem már említést arról, hogy ez a tantárgy akár vízváltó is lehetett a tanulók életében, mert a személyiségüket közelebről megérintette, felszínre hozta a bennük rejlő érzelmi reakciókat, esetlegesen az önbizalmukat vagy a kishitőségüket alátámasztó okokat. A tanárnak a foglalkozások megtartása során, különösen a szerepek kiosztása és az elemző-értékelő tevékenységnél ugyanazt az észrevételt, kritikát másképpen kellett megfogalmaznia az elérni kívánt cél érdekében. Rossz megközelítéssel és kommunikációval a tanulók eltávolodnak, bezárkóznak és az igazi problémájukat nem fogják megosztani a tanárral. Ezért nagyon fontos, hogy az oktató képes legyen minden tanuló „bőrébe bújva” megérteni mit miért tett, illetve kibeszéltetni belőlük mindent, különösen az ellenérzéseiket, majd az ő szintjükön megfogalmazni a helyes, követendő magatartást. Rendkívül fontos, hogy a kritikai észrevételek nem lehetnek bántó, sértő jellegűek, még akkor sem, ha azt az oktató humorosan adta elő és csak viccnek szánta.

Az intézkedéstaktika foglalkozások sok mindenben rendhagyóak a többi tantárgyhoz képest, ráadásul a tanulók az egyes feladatok, tevékenységek végrehajtásába bevonásra kerülnek, kisebb kulisszatitkokat is megismernek, egyfajta bizalmi kapcsolat alakul ki a tanár és diák között. A tanulóknak érezniük kell az oktató alázatosságát, tiszteletét a tantárgy, az oktatót ismeretek és a tanulók fejlődése iránti elkötelezettsége tekintetében. Soha nem élhet vissza azzal, hogy ismeri egy tanuló gyengeségeit és a szituációkat úgy állítja be, hogy abból ne jöjjön ki jól. Ellenkezőleg kell eljárnia, a gyenge pontokat úgy kell erősítenie, hogy a tanuló észre se vegye. Abban is óriási szerepe van, amikor az osztály kezd kiközösíteni egy vagy több

tanulót, mert gyengébben, lassabban teljesítenek, több időre van szükségük. Ilyenkor az osztálynak kell elmagyarázni, hogyan tudnak segíteni a társuknak. Ha a tanár is rátesz egy lapáttal és kigúnyolja a tanulót, akkor azzal komoly károkat okoz.

A tanárnak abban is szerepe van, hogy a tanulók gyakorlati munkáját látva, személyiségjegyeiket megismerve, ki kell mernie mondani, ha valamelyik annyira gyenge, hogy már alkalmassági kérdéseket vet fel. Ezt nagyon kevesen merik felvállalni, pedig ezzel hosszútávon nem ártanak, hanem segítenek a tanulónak. Ha egy tanuló „kiképzetlenül” kerül ki a rendőri szervekhez szolgálati feladatok ellátására, akkor egy „időzített bomba” lehet belőle. Ami azt jelenti, hogy nem az a kérdés robban-e, hanem mikor. Azaz egy törvénytelen intézkedéssel jobb esetben csak magát hozza kellemetlen helyzetbe, rosszabb esetben véltlen polgárok egészségét, testi épségét vagy a vagyonbiztonságot sodorhatja veszélybe. Ez nem kis felelősség és sajnos kevesen vállalják fel.

Az intézkedéstaktikai foglalkozások eredményes és hatékony megtartásához hozzátartozik egy nyugodt légkör kialakítása, ahol a tanuló érzi, hogy a tantárgy és a tanár érte van. Sokkal szívesebben vesznek részt a tanulók a foglalkozásokon és nyitottabban viselkednek, ha jó hangulatban zajlik a feladatok elvégzése. A tanárnak kell olyan egyensúlyt fenntartania, hogy a tanulók megnyíljanak, érezzék magukat jól, ugyanakkor az ne menjen a fegyelem rovására. Ha jól működik a tanár-diák kapcsolat, a szükséges tiszteleten alapszik, akkor mindenki megtalálja a helyét és a szerepét. Ez oly annyira igaz, hogy szükség esetén maguk a tanulók fegyelmezik a renitensként viselkedőket, az előbb említett egyensúly megtartása érdekében.

A tanulók oldaláról

Az intézkedéstaktika foglalkozásokat sok szempontból bemutattam, különös tekintettel a többi tantárgytól való eltéréseit, sajátosságait. Külön említést kell tenni arról, hogy a primer ismeretek közvetlen átadásán túl megjelennek járulékos, másodlagos ismeretek – szekunder ismeretek –, amely képességek alapvetően meghatározzák az intézkedő rendőr eredményességét, sikerességét. Ezek a következők:

– személypercepció³²

A szolgálatellátás, illetve a különböző intézkedések lefolytatása során a rendőrnek nagyon rövid idő áll rendelkezésre, hogy az intézkedés alá vont személyről megbízható következtetéseket vonjon le. Várható reakcióiról, személyiségéről, habitusáról. Az intézkedéstaktikai foglalkozásokat ennek megfelelően is elő lehet készíteni, hogy a

³² www.nyf.hu/others/docs/pszicho/az_attitud.doc. (Letöltve 2020. 04. 13.)

tanulók pontosan figyeljék meg az intézkedés alá vont személy magatartását, verbális és nonverbális reakcióit és annak figyelembevételével hajtsák végre az egyes cselekvéseket. Erre a tanulók az elemző-értékelő résznél kaphatnak hatékony visszajelzéseket, hogy jó megfigyelők voltak-e.

– **stresszorok**³³

A rendőri munka önmagában is stresszt jelent. A közterületen szolgálatot teljesítő egyenruhás rendőrt mindenki megnézi, különösen, ha intézkedik. A tanulóknak meg kell tanulniuk kezelni a szolgálatellátásával, az intézkedések lefolytatásával járó különböző stressz-faktorokat, amelyek az intézkedések nehézségétől függően tovább fognak emelkedni. Ha bűncselekmény elkövetőjét kell elfogni és vele szemben kényszerítő eszközt kell alkalmazni az nagyon komoly stresszt fog eredményezni. Ilyen esetekben kell előjönnie a készség szinten elsajátított ismereteknek, hogy automatikusan, gondolkodás nélkül hajtsa végre például a bilincselést. Ha egy ilyen szituációban a rendőrnek át kell gondolnia – maradjunk a bilincselésnél –, hogy hogyan is kell azt végrehajtani, akkor vesztes lesz. Erre szintén fel lehet készíteni a tanulókat, hatásosan fel lehet rá hívni a figyelmet. A stresszt tovább fokozza, hogy a rendőrnek alapvetően nem a törvényt tisztelő állampolgárokkal, hanem a deviáns magatartást tanúsítókkal szemben kell helytállnia.

– **konfliktuskezelés**³⁴

A rendőr az intézkedések lefolytatása során folyamatosan konfliktusokkal találja szemben magát. Ezeket meg kell tanulnia úgy kezelni, hogy minden ember más és más, illetve másképpen éli meg és más módszerekkel lehet feloldani. Ha a rendőr nem kiegyensúlyozott és nem találja meg a konfliktusból kivezető utat, könnyen hivatalos személy elleni erőszakba torkolhat az intézkedés. Rendkívül fontos megtanítani a tanulóknak, hogy a különböző jogsértések ne úgy éljék meg, hogy az ellenük irányul. Vagyis ne vegyék magukra, ellenkező esetben komoly egészségügyi problémák elé néznek. Az intézkedéstaktikai foglalkozásokon a konfliktuskezelésre is fel lehet készíteni a tanulókat.

³³ Rita L. Atkinson: Pszichológia. Osiris Kiadó, Budapest, 1999.

³⁴ <https://asszertivakademia.hu/konfliktuskezeles-bevezetes-alapok-technikak>. (Letöltve: 2020. 04.13.)

3.7. GYAKORLATI KÉPZÉS – SZAKMAI GYAKORLAT

A tudományos probléma megfogalmazásánál már tettem említést a tanintézeti gyakorlati képzés és a rendőri szerveknél végrehajtott területi szakmai gyakorlat különbségéről, mindkettő fontosságáról, illetve a képzésben betöltött helyükről és szerepükről. Nagyon gyakran tapasztalom, hogy sokan összetévesztik a gyakorlati képzést a szakmai gyakorlattal, amolyan szinonim fogalomként tesznek róla említést, amely véleményem szerint óriási hiba. Sok esetben az élet felülírja az iskolai rendszerű, tanintézeti képzés oktatási rendjét – amelyet nem mellesleg jogszabály határoz meg – és a tanulók több időt töltenek a szolgálati helyeken, mint amit az oktatási programok meghatároznak. Ez több szempontból problémás és aggályos. Egyrészt a vonatkozó jogszabályok be nem tartása, másrészt az előírt ismeretek oktatásának elmaradása. Sokan úgy ítélik meg, hogy elég az elméleti ismereteket leoktatni a tanintézetekben és hozzá a gyakorlatot megszerzik a szolgálati helyeken. Ez a téves felfogás. Ugyanis a szakmai gyakorlatokon a tanulóknak azokat az ismereteket kell átültetniük a gyakorlati munkába, amelyeket már előzetesen megtanultak és begyakoroltak az iskolákon. Nem véletlenül tematizált, szolgálati ágakra és feladatokra van felosztva a szakmai gyakorlat teljesítése. Sajnos ez a jelenség folyamatosan megjelenik a tanintézetek életében és negatívan befolyásolja a tanév rendjét, amely nem az oktatás színvonalának emeléséhez járul hozzá.

A gyakorlati foglalkozásokon tét nélkül lehet gyakoroltatni a tanulókat, hibát kijavítani, rávilágítani a hiányosságokra, elemezni és értékelni. Az életben a végrehajtott intézkedésekről jobb esetben parancsnoki vélemény készül, rosszabb esetben pedig az ügyészség vizsgálódik.

3.8. AZ INTÉZKEDÉSTAKTIKA MEGJELENÉSE A VIZSGÁZTATÁSBAN

Az intézkedéstaktika szükségességét és térhódítását mi sem bizonyítja jobban, hogy a két évet követő nappali, iskolai rendszerű képzést követően szakmai vizsgáinak szerves részévé vált. Sőt, az iskolarendszeren kívüli képzést követő vizsgáztatásban is megjelent. Az elmúlt két évtizedben sokat változott a vizsgáztatás tantárgyi felépítése és tartalma, de mára a gyakorlati vizsga egy része az intézkedéstaktikai foglalkozások mintájára adaptálódott. A szakmai vizsga három fő részből tevődik össze – központi írásbeli, gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből – és azon belül pedig vizsgatevékenységekből. Így a gyakorlati vizsgán megjelenik a közrendvédelmi, közlekedési és határrendészeti gyakorlati feladatok, intézkedések végrehajtása. A jelentős különbséget az jelenti, hogy az intézkedésekkel érintett személyek szerepét az oktatói állomány játssza el. Itt is egy oktató vezeti a vizsgát, aki egyben az ügyeletes szerepét is betölti, végzi a rádióforgalmazást. A többi oktató, akik éppen nem

szerepelnek, előkészítik a következő feladathoz szükséges eszközöket, kellékeket. A tanulók tételt húznak és annak megfelelően, annak instrukciói alapján hajtják végre rendőri intézkedéseket, majd a végén elkészítik a szükséges írásos tevékenységet, jelentés, feljelentés stb. formájában. A szakmai igényesség és minőségbiztosítás jegyében különös gondot fordítva arra, hogy az egyes szerepeket megfelelő felkészültségű szaktanár lássa el (pl. idegen nyelvi szituációkat a nyelvtanárok stb.).

A vizsgát, az egyes intézkedések, feladatok végrehajtását nem a szaktanár értékeli, hanem a vizsgabizottság. Ez azért fontos, mert a vizsgabizottság a tanintézettől független, általában a rendőri szervek magas vezető beosztású, hivatásos állományú tagjaiból kerül kijelölésre. Így a tanulók a leendő előjáróik előtt adnak számot az elsajátított ismeretekről, képességeikről, hozzáállásukról, elhivatottságukról. A rendőri vezetők szeretik ezt a vizsgatípust, mert képbe kerülnek, hogy a hozzájuk kerülő fiatal, pályakezdő rendőrök milyen felkészültséggel és kompetenciákkal rendelkeznek.

3.9. AZ INTÉZKEDÉSTAKTIKA MEGJELENÉSE A SZAKTANFOLYAMI KÉPZÉSBEN

Az intézkedéstaktika tantárgyat a nappali képzésbe történő bevezetésével egyidejűleg beépítettük a szaktanfolyami képzésekben is. Külön megjelent a Körzeti megbízotti, Járőrvezetői, Bűnügyi nyomozói, Bűnügyi vizsgálói és a Köztársasági Őrezred részére indított Védelmi-biztonsági szaktanfolyam tantárgyi struktúrájában. A nappali képzéshez képest a szaktanfolyamiak alapvetően abban tértek el, hogy hivatásos állományban lévő kollégák kerültek beiskolázásra, rendelkeztek rendőr szakképzettséggel és szakmai gyakorlattal, korosztályukat tekintve idősebbek voltak a nappali tagozaton tanulóknál, valamint a képzések rövidebb időtartalmúak voltak, általában 3-5 hetesek, továbbá speciális szakmai ismeretek kerültek oktatásra, gyakoroltatásra.

A szaktanfolyami képzéseken nehezebb volt az intézkedéstaktikát oktatni, mert a kollégák úgy érkeztek a tanintézetbe, hogy ők már mindent tudnak, nekik már nem lehet újat mutatni. Ebből kifolyólag eleinte, amíg rávilágítottunk a hiányosságaikra, a rosszul beidegződött gyakorlatra más didaktikai módszereket kellett alkalmazni. Megkapták a lehetőséget, hogy ők mutassák be először a feladatokat, mielőtt a tanár felvezette és bemutatta volna. Ez általában hatásosnak bizonyult, különösen, ha sikerült a hangadót kiemelni a csoportból. A kezdeti nehézségeket leküzdve jól lehetett haladni a kollégákkal, de ez nagyon sok energiát örlött fel és türelmet igényelt. Természetesen itt is voltak olyan csoportok, akik igényelték a tudást és örültek, hogy hatékony segítséget kapnak a mindennapi munkavégzésükhöz.

3.10. AZ INTÉZKEDÉSTAKTIKA BEMUTATÁSA A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ANDRAGÓGIAI ALBIZOTTSÁGÁNAK

A minőségbiztosítási résznél tettem említést arról, hogy a Magyar Tudományos Akadémia Pedagógiai Bizottság Andragógiai Albizottsága 2000-ben kihelyezett ülést tartott a Budapesti Rendészeti Szakközépiskolában, amelynek a fő célja az volt, hogy megtekintsék a rendőr tiszthelyettes képzésbe újonnan bevezetett intézkedéstaktika tantárgyat és a tantárgy oktatása során alkalmazott innovatív didaktikai módszert. Az albizottság elismerően nyilatkozott az intézkedéstaktika tantárgy felépítéséről, oktatás-módszertanáról, a szituációs helyiségekről stb. és külön kiemelték a minőségbiztosítást. A látogatásukról és megállapításukról írásban is tájékoztatták az iskolák és gratulációjukat fejezték ki. Sajnos ez a levél a tanintézet 2004. augusztus 31-ei megszűntetését követően selejtezésre került, nem került át a többi megszűntetett rendészeti szakközépiskola dokumentumaival együtt az Adyligeti Rendészeti Szakközépiskola területén létrehozott központi irattárba.

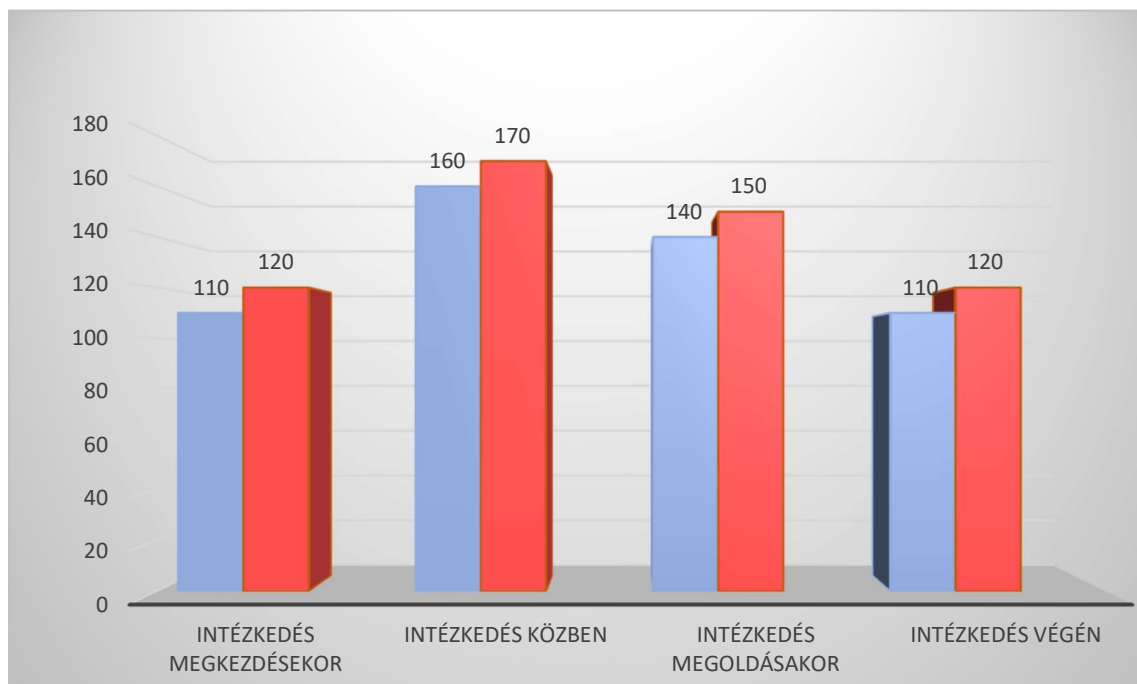
Az intézkedéstaktika tantárgy elindulásakor érdekelt, hogy a tanulók hogyan élik meg a szituációs gyakorlatokat, a végrehajtott intézkedéseket, milyen pszichés állapotba kerülnek, mekkora stresszt okoz nekik. Ennek mérésére kezdeményezésemre pulzuszámoló karórákat vásárolt az iskola és az intézkedések során a járőrparók viselték. Akkoriban ezek a pulzuszámoló karórák úgy működtek, hogy a jelet egy mellkaspánt továbbította a karórára. A mellkaspántot és karórákat minden egyes alkalmazás előtt fertőtlenítettünk, hogy a higiéniai előírásoknak megfeleljünk. A karóra folyamatosan mutatta az aktuális pulzusértékét és lehetőség volt arra, hogy egy alsó és felső értéket állítsunk be. Amennyiben a pulzusszám az alsó érték alá csökkent, vagy a felsőérték fölé emelkedett a karóra folyamatos hangjelzést adott. A karórán az alsó értéket általában 110-re, a felsőt pedig 170-re állítottuk be. A tanulóknak túl azon, hogy szerepelniük kellett az osztálytársak és a tanárok előtt, különböző rendőri intézkedéseket kellett lefolytatniuk, illetve azokról videófelvétel is készült okozta stresszt tovább növelte a pulzuszámoló. A foglalkozást vezető tanárnak az is a feladatai közé tartozott, hogy ezeket a körülményeket semlegesítse, valamint a tanulókat szoktassa hozzá. Az is a foglalkozást vezető tanár feladata volt, hogy a pulzuszámoló karórákat figyelje a tanulókon – legyen kezdőérték, intézkedés alatti és az intézkedést követő érték. Azt külön figyelték, ha a karóra hangjelzést adott, ez szinte mindig a felsőérték meghaladását jelezte. A pulzuszámoló tapasztalatai az alábbiakat mutatták (8. számú ábra):

- az intézkedés megkezdése előtt általában 110-120 között értéket mutatott,
- az intézkedés közben 160-170 közötti értékre emelkedett,

- az intézkedésnek azon pontján, amikor a tanuló úgy gondolta, hogy megoldotta a szituációt – függetlenül, hogy a helyzetértékelése és a döntése helyes vagy rossz volt
 - az érték visszaesett 140-150 közé,
- az intézkedés végén általában 110-120 közötti értékre csökkent vissza.

A pulzusmérésekről készült feljegyzések, az osztálycsoportokról vezetett kimutatások sajnos szintén selejtezésre kerültek.

Pulzusértékek

8. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Korábban a kutatás területének behatárolásánál tettem említést az ORFK (korábban BM) Nemzetközi Oktatási Központról, ahol a 90es évek végétől szintén oktatnak intézkedéstaktikát, annak egy speciális változatát. Külön ki kell emelnem Végh József pszichológus nevét és munkásságát, akinek a vezetésével tartanak taktikai, intézkedés-lélektaktikai tréningeket³⁵, amely az extrém stresszhelyzetben történő intézkedést szimulálja.

3.11. AZ INTÉZKEDÉSTAKTIKA TANTÁRGY SWOT ANALÍZISE

Az intézkedéstaktika tantárgy SWOT elemzése az alábbi aspektusokból tevődik össze: tanulók; osztálylétszámok; intézkedéstaktikai oktatók, szaktanárok; tantárgyak közötti

³⁵ Farkas István – Végh József: A Lélektaktikai képzés elvei, módszerei és gyakorlati tapasztalatai. Magyar Rendészet a Rendőrtiszti Főiskola Szakmai, Tudományos Folyóirata. (2003:3) 53-62. o.

kapcsolat; képzési dokumentumok; hazai szakmai és nemzetközi oktatási tapasztalatok, amelyet a 3. számú táblázat tartalmaz. A SWOT elemzés jól körvonalazza az intézkedéstaktika tantárgy erősségeit, elért eredményeit, az oktatásban betöltött szerepét, és a további építkezés lehetőségeit, fejlesztés irányait, illetve rávilágít a gyengeségeire, amelyet a működtetéshez szükséges feltételek hiánya okozhat, valamint azokra a veszélyeztető tényezőkre, amelyek jelentősen visszavethetik.

Az intézkedéstaktika tantárgy SWOT elemzése

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
A tanulók kompetenciáinak fejleszthetősége.	Az intézkedéstaktikát oktatók kis létszáma.
A tanulók képességeinek felmérése.	Az osztálylétszámok nagy létszáma.
Visszacsatolás a tanulóknak.	Az osztálybontás hiánya.
A tanintézeti gyakorlati képzés növelése.	A szükséges tárgyi feltételek hiányosságai.
A gyakorlatcentrikus szemlélet növelése.	A szüksége szituációs helyiségek hiányai.
A képzés hatékonyságának növelése.	Az intézkedéstaktikát oktatók fejlesztésének hiánya.
Az ismeretsajátítás hatékonyabbá tétele.	
Az ismeretbevésés hatékonyabbá tétele.	
Az elsajátított ismeretek előhívásának hatékonyabbá tétele.	Szaktanárok részvételének hiánya az Intézkedéstaktikai foglalkozásokon.
A tantárgyak közötti kohézió erősödése.	
A tantárgyak egymásra épültségének erősödése.	Az Intézkedéstaktikát oktatók rendszeres tapasztalat cseréje.
Az oktatók közötti kohézió erősödése.	Az Intézkedéstaktikai oktatásához a szakmai által is elfogadott, jóváhagyott minta taktikákat és intézkedéseket tartalmazó kiadvány.
Az oktatók önképzésének erősödése.	
A különböző tantárgyak összefüggéseinek megértése.	

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
Nemzetközi jó gyakorlatok átültetése a képzésbe.	Az OKJ-s képzések átalakítása, a képzés struktúrájának megváltoztatása.
A hazai rendvédelmi oktatásban alkalmazott jó gyakorlatok átültetése a képzésbe.	Központi program átalakítása. A képzés idejének csökkenése.
A civil felnőttképzésben alkalmazott jó gyakorlatok átültetése a képzésbe.	A tanintézeti gyakorlati képzés csökkenése.
Pályázati lehetőségek figyelése a tárgyi feltételek fejlesztéséhez, a képzés korszerűsítéséhez.	A képzésbe jelentkezők számának csökkenése, kevesebb osztály indítása, kevesebb oktató alkalmazása.
Szakmai fórumok létrehozása, tapasztalatok cseréje.	Az Intézkedéstaktika óraszámának csökkenése.
A pályaorientációs képzések erősítése, modernizálása, tárgyi feltételek bővítése.	
A rendőri hivatás népszerűsítése a fiatalok körében, figyelemmel a generációs szokásokra.	Az Intézkedéstaktika tantárgy oktatásának megszüntetése.

3. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés.

Részkövetkeztetések levonása

Az intézkedéstaktika tantárgy részletes bemutatása kiemelt része a kutatásomnak, mert azt feltételezem, hogy az ott alkalmazott didaktikai módszert ki lehet terjeszteni a rendőr tiszthelyettes képzés szinte teljes egészére. A speciálisból kiindulva általánosítani, tovább fejlesztve a didaktikai módszert, a képzés megreformálása útján, amely alapjaiban változtatná meg a képzést és jelentősen növelné a gyakorlatorientáltságot. Véleményem szerint az intézkedéstaktikai képzésnél az elmúlt több, mint két évtizedben alkalmazott didaktikai módszert a társadalomtudomány befogadta, gyökeret eresztett, szerves része lett a rendőr tiszthelyettes képzésnek, nem kell külön bizonyítani az alkalmasságát, szükségességét és létjogosultságát.

Tekintettel arra, hogy az intézkedéstaktika oktatása során nem tantárgyakat, hanem az egyes tantárgyak ismeretei kerülnek oktatásra különböző szituációkban – az átadott ismeretek hatékonyságán és gyakorlati alkalmazhatóságán túl, olyan szekunder hozama is van, amely az oktatói állomány fejlődését segíti. Ami azt jelenti, hogy az oktatók visszacsatolást kapnak az elméleti ismeretek és gyakorlati cselekvések hasznosulásáról a gyakorlati munkában. Mit milyen mélységben, milyen megközelítésben, összefüggésben célszerű oktatni. Jobban előtérbe

kerülnek a kapcsolódási pontok a többi tantárgy ismereteihez, amely elősegíti a kohézió erősödését.

Azt is látni kell, hogy az ilyen típusú tanóra az összetettségére figyelemmel jelentős előkészületet, felkészülést és koncentrációt igényel. Különösen a tanóra tervezése, előkészítése – helyiségek rendelkezésre állása, eszközök megléte, alkalmazhatósága, munka- és balesetvédelmi szempontok betartása stb. – és lefolytatása, valamint adminisztrálása során. A célnak mindig a tanulók fejlesztésének kell lennie, a tanulók képességeit és felkészültségét alapul véve.

Külön figyelmet kell fordítani a végrehajtott intézkedések értékelésére. Fontos, hogy megszerettetni kívánjuk a rendőri hivatást, nem pedig elrettenteni a tanulókat attól. A pozitív énkép erősítése a cél. Az intézkedéstaktika tantárgy áll a legközelebb a gyakorlati rendőri munkához, illetve mutatja meg a tanulóknak, hogy mit miért kell megtanulniuk, mit hogyan kell alkalmazniuk.

4. KÉPZÉSI DOKUMENTUMOK ELEMZÉSE

A képzési dokumentumok elemzésénél arra kerestem a választ, hogy a rendőr tiszthelyettes képzést szabályozó dokumentumokban az elmélet-gyakorlat milyen arányban van meghatározva, azok az elmúlt évtizedekben hogyan változtak, illetve tapasztalható-e tendencia a gyakorlatorientáltság irányába. Ennek elemzése előtt bemutatom a rendőr tiszthelyettes képzést szabályozó jogszabályokat és képzési dokumentumokat, illetve azok egymásra épültségét.

4.1. A RENDŐR TISZTHELYETTES KÉPZÉS SZABÁLYOZÁSA

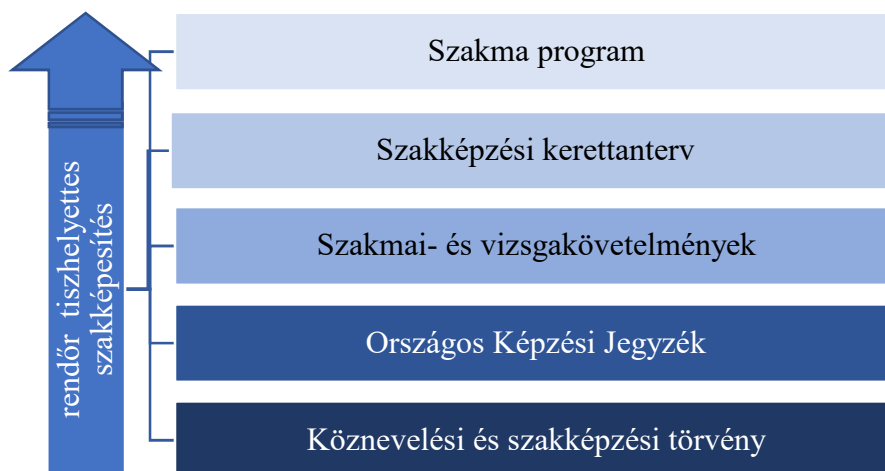
A kutatásom tárgyát képező rendőr tiszthelyettes képzés közrendvédelmi rendőr szakmairányt alapvetően:

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény,
- a komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szóló 315/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet.
- az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Korm. rendelet,
- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet,
- A belügyminiszter ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről, valamint egyes, szakmai és vizsgakövetelmények kiadásáról szóló miniszteri rendeletek hatályon kívül helyezéséről szóló 20/2013. (V. 28.) BM rendelet,
- a szakképzési kerettanterv³⁶,
- a rendvédelmi technikumok (korábban rendészeti szakgimnáziumok, azt megelőzően pedig rendészeti szakközépiskolák) képzési programja (korábban Pedagógiai program, azt megelőzően Helyi program) szabályozza,

amelynek a szintjeit a 9. számú ábra szemlélteti.

³⁶ A Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal honlapja tartalmazza. https://www.nive.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=731&Itemid=101. (Letöltve: 2022. 07. 22.)

A képzés szabályozásának elemei és egymásra épültsége

9. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Országos Képzési Jegyzék

A korábbiakban, a tudományos probléma megfogalmazásánál ismertettem, hogy az OKJ tartalmazza a szakképesítések főbb paramétereit, amely első alkalommal 1993-ban került kiadásra, s amelyben a rendőr, mint államilag elismert szakma jelent meg. Az OKJ-ban a rendőr, amely időközben rendőr tiszthelyettes szakképesítésre lett átnevezve képzési idejét, óraszámát, elmélet-gyakorlat arányát vizsgáltam. Annak ellenére, hogy a szakemberek a rendőr tiszthelyettes képzés elmélet-gyakorlat aránya tekintetében gyakorlatorientáltságot emelik ki, a számok nem ezt tükrözik.

A kiadott OKJ-s dokumentumok elemzéséből a megállapításaim az elmélet-gyakorlat arányával kapcsolatban – amely a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal honlapján elérhető és letölthető³⁷ – a következő:

- 1993-2002 között 60-40%,
- 2003-2005 között 50-50%,
- 2006-2007 között nincs meghatározva,
- 2008-2009 között 50-50%,
- 2010-ben nincs meghatározva,
- 2011-2022 között 50-50%.

Az OKJ utolsó kiadása 2019-ben jelent meg és jelenleg is ez szabályozza a rendőr tiszthelyettes szakképesítést. Az adatok alapján egyértelműen megállapítható az a következtetés, hogy a

³⁷ https://www.nive.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=297. (Letöltve: 2021. 01. 23.)

rendőr tiszthelyettes képzésben nem domináns a gyakorlatorientáltság. A gyakorlat növekedését, irányultságát a statisztikai adatok nem támasztják alá.

Az 1993 és 2019 között megjelent OKJ-kból kigyűjtött adatokat az 32. számú mellékletben szereplő 4. számú táblázat tartalmazza, illetve kiegészítettem azokkal a magyarázatokkal, amelyek bemutatják és teljessé teszik a „rendőr”, illetve a „rendőr tiszthelyettes” szakképesítést.

Képzési programok

A rendőr tiszthelyettes szakképesítés képzési dokumentumait az Adyligeti Rendészeti Szakgimnáziumban (a továbbiakban: ARSZG) működő Központi Irattárban tekintetem át, dr. Sóti Kálmán r. ezredes, igazgatónak írt kérelem (33. számú melléklet) és szóbeli engedélye alapján. Az irattár őrzi a korábban működött rendőr, illetve rendészeti szakközépiskolák – Budapesti Rendészeti Szakközépiskola, Csepeli Rendészeti Szakközépiskola, Soproni Rendészeti Szakközépiskola – képzési és oktatásigazgatási dokumentumait. A teljesség kedvéért meg kell említeni, hogy ezek a dokumentumok rendkívül hiányosak, nem állnak teljes körűen rendelkezésre. A rendőr tiszthelyettes képzés az alábbi alapidokumentumokból tevődik össze:

- **kerettanterv** (korábbi nevén központi program), amely valamennyi rendészeti szakközépiskolára, majd a rendészeti szakgimnáziumra egységesen szabályozta a képzés kötelező elemeit. A központi programok közül a 2000. és 2004. évi, a kerettantervek közül a 2013. és a 2017. évi állt rendelkezésre. Ezek a központi szabályzók nem évente kerültek kiadásra, hanem azokban az esetekben, amikor jelentősebb változások álltak be a rendőr tiszthelyettes képzésben.
- **pedagógiai program**, amely a kerettantervtől kisebb eltérést, többletet engedélyezett az iskoláknak, szabadfelhasználású tanóra formájában. Ez általában az összes óraszám 10%-át jelentette. Ez a mozgástér adott lehetőséget arra, hogy a tanintézetek a saját adottságaik figyelembevételével, a megrendelő (a tanintézethez beiskolázó területi rendőri szervek) igényeihez alkalmazkodva alakították ki a saját helyi pedagógiai programjukat. A helyi programok gyakrabban változtak elsősorban a központilag kiadott programokat követően automatikusan, illetve a szakma igényeihez alkalmazkodva. Rendelkezésre állt a 2005., 2006., 2007., 2009., 2011., a 2013. és a 2017. évi.

– **hatályos szakképzési kerettanterv**

A jelenleg hatályos szakképzési kerettanterv alapján a rendőr tiszthelyettes képzést a Körmendi Rendvédelmi Technikum és a Miskolci Rendvédelmi Technikum hajtja végre. A szakképzési kerettanterv egységes a két rendvédelmi technikumra, az abban foglaltakat maradéktalanul végre kell hajtani.

– **hatályos szakmai program**

A szakképzési kerettanterv alapján mindkét rendvédelmi technikum – körmendi³⁸, miskolci³⁹ – rendelkezik a saját intézményére kidolgozott szakmai programmal, amely a honlapjukon keresztül elérhető. A szakképzési kerettanterv a kötelező óraszámot túl szabadsávként, 238 órára ad lehetőséget. Ez azt jelenti, hogy a technikumok ennyi többletórával gazdálkodhatnak, a tanintézetükre vonatkozó adottságokra, illetve a megrendelő rendőri szerv részéről felmerülő igényekre fordíthatják.

4.2. KÉPZÉSI PROGRAMOK ÖSSZEHASONLÍTÁSA, ELEMZÉSE

Képzési programok óraszámjai

Az előzőekben felsorolt központi programokból és kerettantervekből (a továbbiakban: központi programok), illetve a pedagógiai programokból és szakmai programokból (a továbbiakban: helyi programokból) kigyűjtöttem az rendőr tiszthelyettes képzés összes óraszámát, a tanintézeti képzésre és a szakmai gyakorlatra fordított órákat, valamint az intézkedéstaktika óraszámát, amelyet a 34. számú mellékletben szereplő 5. számú táblázat tartalmaz. A barackszín a központi programokat, a kék szín pedig a helyi programokat jelöli.

A képzés összes óraszámának vizsgálata

Az összes óraszámok tekintetében azt látjuk, hogy

- a központi programoknál 2000-ben, illetve a 2004-ben kiadottban szereplő óraszámok konkrét tananyagokat tartalmaznak, míg a 2013-ban, 2017-ben, illetve a jelenlegi hatályosban meghatározott összes óraszám tartalmaz szabadfelhasználású órákat, amelyeket a tanintézetek tölthettek fel konkrét tananyagokkal, tartalmakkal,
- a pedagógiai programoknál a legmagasabb óraszám 3160 volt, a középső érték általában 2500 körüli, míg a legalacsonyabb 2314.

³⁸ <https://www.krvt.hu/letoltes/szakmai-program-2020-jovahagyott.pdf>. (Letöltve: 2021.09.18.)

³⁹ https://www.mrszg.hu/images/docs/alapdok/mrvt_szakmai_prog.pdf. (Letöltve: 2021.09.18.)

A tanintézeti óraszám és a szakmai gyakorlat óraszámában azt látjuk, hogy a szakmai gyakorlat óraszámai csökkenő tendenciát mutatnak. Azonban nem szabad elfelejteni, hogy az országban bekövetkezett árvízvédelmi helyzetben, illegális migráció visszaszorításában stb. a rendőriskolák kiemelt szerepet töltek be, a képzés hátrányára a tanulók a feladatokba bevonásra kerültek. Ebből következően az előre meghatározott arányok eltolódtak a gyakorlat felé.

Az intézkedéstaktika nevesített óraszámai

Az intézkedéstaktika tantárgynál azt tapasztaljuk, hogy a Budapesti Rendőr Szakközépiskola 1999/2000-es tanévtől történő bevezetését, a helyi programban történő nevesítését követően a képzési programokban, a központi programban, illetve a vizsgált Adyligeti Rendészeti Szakközépiskola, majd Szakgimnázium pedagógiai programjaiban történő megjelenése a 2013/2014. tanévtől követhető nyomon. Az intézkedéstaktika tantárgy nevesítése a központi és a pedagógiai programokban látszólagos hanyatlást mutat, a tantárgyat kifejlesztő és elsőnek bevezető oktatási intézmény, a Budapesti Rendészeti Szakközépiskola 2004. augusztus 31-ei megszüntetése miatt. A tantárgy fontosságát, létjogosultságát mutatja, hogy ennek ellenére is gyökeret eresztett, megszilárdult és az óraszámja folyamatosan emelkedett. A kutatásban az intézkedéstaktika megnevezés alatt mindig az közrendvédelmi intézkedéstaktikát értem, de a teljesség igénye miatt meg kell említenem – már korábban is utaltam rá – a közlekedési, a bűnügyi és a határrendészeti intézkedéstaktikát is, amelyek szintén megjelennek a képzési programokban. Az intézkedéstaktika tantárgy ezekben a képzési programokban rendőri intézkedések megnevezéssel kerültek be, amelyről korábban szintén tettem említést.

A képzés elmélet-gyakorlat aránya

A képzési programokban meghatározott elmélet-gyakorlat %-os aránya alapvetően megegyezik az OKJ-ban meghatározottal, amely elméleti jellegű, mert nincs mögötti matematikai kimutatás. A jelenlegi hatályos képzési programok eltérnek a hatályos szakképzési kerettanterveben és az OKJ-ban meghatározott aránytól, amelynek az az oka, hogy a rendvédelmi technikumok a szabadfelhasználású órákat gyakorlati képzésre fordítják, illetve megítélésük szerint – mivel a meghatározás elméleti jellegű – inkább 40-60%, mint 50-50%. Azt gondolom, hogy a tanintézeteknek nagyobb rálátásuk van, jobban meg tudják ítélni a százalékos arányt, mint akik véglegesítették a szakképzési kerettantervet és OKJ-t.

4.3. AJÁNLOTT DIDAKTIKAI MÓDSZEREK

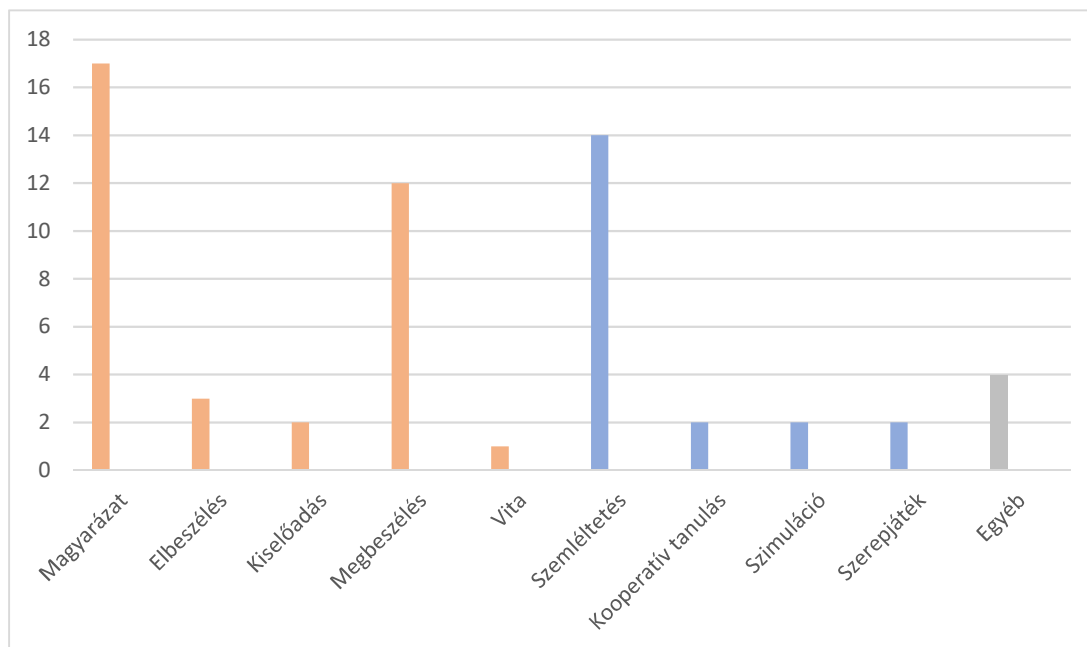
Ajánlott didaktikai módszerek összességében

A hatályos szakképzési kerettanterv a rendőr tiszthelyettes közrendvédelmi rendőr szakmairányhoz program az egyes tantárgyak ismertetésénél ajánlást tesz az alkalmazható oktatási módszerekre és a tanulói tevékenység szervezeti keretére. A didaktikai módszerekre történő ajánlást az egyes tantárgyakra vonatkozóan az 35. számú mellékletben szereplő 6. számú táblázat foglalja össze. A tantárgyaknál ismertetett didaktikai módszerek összességében jelennek meg, nem minden egyes tárgykör oktatásában. Ezt a későbbekben a közrendvédelmi ismeretek és a rendőri ismeretek tantárgynál részletesen bemutatom.

A tanulói tevékenység szervezeti kerete azt jelenti, hogy a didaktikai módszer alkalmazása megjelenhet egyéni, csoport, illetve osztály szinten. Azonban a szakképzési kerettanterv valamennyi ajánlást osztályra teszi, amely megítélésem szerint nem helytálló, mert nem érvényesülnek az egyes tantárgyak sajátosságai, nem a tanulók kerülnek középpontba, illetve nem a tanulók egyéni fejlesztésére helyeződik a hangsúly.

Az ajánlott didaktikai módszerek megjelenését 10. számú ábra szemlélteti, amelyből kitűnik, hogy az elméleti oktatási módszerek vannak túlsúlyban.

Az ajánlott didaktikai módszerek megjelenése az egyes tantárgyaknál

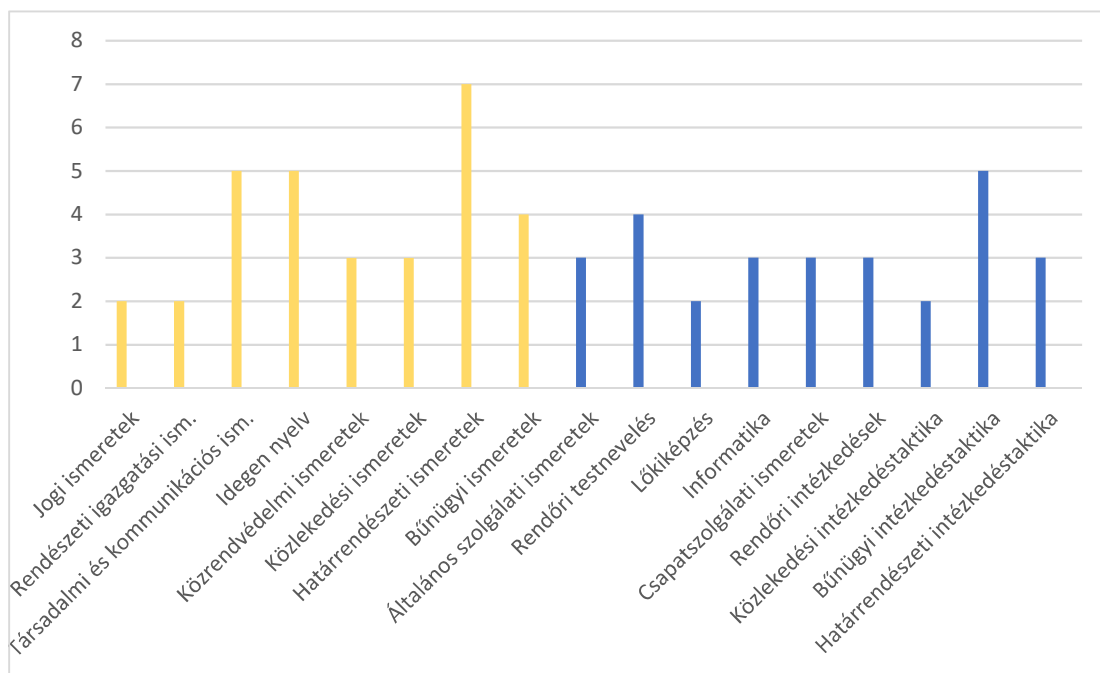

10. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

A vízszintes tengely tartalmazza a didaktikai módszerek felsorolását, a függőleges tengely pedig az egyes tantárgyaknál ajánlottak összesített számát. Az ajánlott didaktikai módszereket három csoportba oszthatjuk. Elsőbe az elméleti (barack színnel jelöltek), a másodikba a gyakorlati ismeretek átadásánál alkalmazottakat (kék színnel jelöltek), a harmadikba a szakképzési kerettantervben „egyéb” megnevezéssel szereplőt (szürke színnel jelölt), amely nem kerül definiálásra, hogy hova tartozik, milyen módszert értünk alatta. Ebből az következik, hogy a szakképzési kerettanterv a képző intézményre bízta, hogy milyen didaktikai módszert alkalmaz. Az előzőekben ismertetett felosztás számszerűsítve 35-20 az elméleti didaktikai módszerek javára, ami azt jelenti, hogy 64-36% az elméleti-gyakorlati didaktikai módszerek alkalmazása.

Érdekes képet mutat, ha megvizsgáljuk az ajánlott didaktikai módszereket az egyes tantárgyakra vetítve. A szakképzési kerettantervben nevesített tantárgyak közül a rendőr tiszthelyettes közrendvédelmi rendőr szakmairány esetében a főtantárgy a közrendvédelmi ismeretek, a csapatszolgálati ismeretek és a közlekedési ismeretek. Ebből következően azt gondolhatnánk, hogy ezeket a tantárgyakat indokolt a legváltozatosabban, minél több didaktikai módszer „bevetésével” oktatni. Ehhez képest a három tantárgy még csak a képzeletbeli dobogóra sem került fel (11. számú ábra).

Az egyes tantárgyak oktatásához ajánlott didaktikai módszerek

11. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

A vízszintes tengely tartalmazza az egyes tantárgyak felsorolását. Az elméleti tantárgyakat sárga színnel, a gyakorlati tantárgyak pedig kék színnel jelöltem. A függőleges tengely tartalmazza, az egyes tantárgyak oktatásához ajánlott didaktikai módszerek számát. Ez alapján megállapíthatjuk, hogy az elméleti tantárgyak oktatásánál több didaktikai módszer került ajánlásra, mint a gyakorlati tantárgyaknál. Ami meglepő, mert a gyakorlati tantárgyak ismereteinek átadásához több didaktikai módszer is alkalmazható. A legtöbb ajánlást a Határrendészeti ismeretek tantárgy kapta 8 didaktikai módszer ajánlásával, ezt követi 5 didaktikai módszer ajánlásával a társadalmi és kommunikációs ismeretek, az idegen nyelv és a bűnügyi intézkedéstaktika tantárgyak. A fő tantárgyaknak számító közrendvédelmi ismeretek, közlekedési ismeretek, csapatszolgálati ismeretek és rendőri intézkedések (intézkedéstaktika) tantárgyak 3-3 didaktikai módszerre kaptak ajánlást. A fő tantárgyakat 4-4 ajánlással megelőzi a bűnügyi ismeretek és a rendőri testnevelés tantárgyak.

Ajánlott didaktikai módszerek a közrendvédelmi ismeretek és a rendőri intézkedések tantárgyaknál

A szakképzési kerettantervből kigyűjtöttem a közrendvédelmi ismeretek óraszámát, valamint az oktatására ajánlott didaktikai módszereket, amelyet a 36. számú mellékletben szereplő 7. számú táblázat tartalmaz.

A közrendvédelmi ismeretek összes óraszámja 772, melyből tanintézeti elméleti ismeret 314 óra, tanintézeti gyakorlati oktatás 166 óra (rendőri intézkedések – intézkedéstaktika), szakmai gyakorlat pedig 292 óra. A nagy óraszám és a tantárgy szerteágazó ismeretei ellenére táblázatból jól kitűnik, hogy „szegényes” az alkalmazásra ajánlott didaktikai módszerek száma. Alapvetően a tantárgy oktatására két didaktikai módszerre – a magyarázatra és a megbeszélésre – korlátozódik.

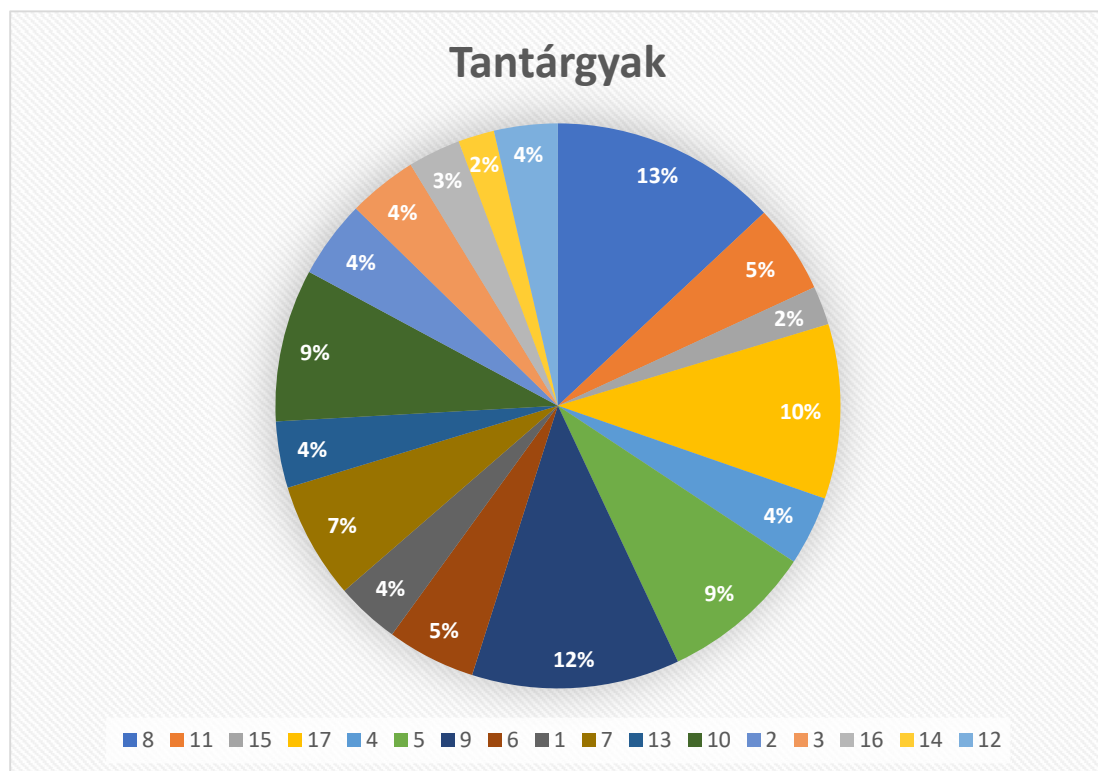
A rendőri intézkedések (intézkedéstaktika) gyakorlati tantárgy ismereteinek átadásához mindösszesen 3 didaktikai módszerre – a magyarázatra, a megbeszélésre és a szerepjátékra – tesz ajánlást a szakképzési kerettanterv. Itt az alábbi didaktikai módszerek hiányoznak: magyarázat, szemléltetés és a szimuláció.

4.4. A TANTÁRGYAK SZEREPE A KÉPZÉSBEN

A jelenlegi képzési struktúrában oktatott tantárgyak fontosságát alapvetően a tantárgyak óraszámai határozzák meg. Azonban nem szabad elfeledkeznünk arról, hogy valamennyi tantárgy ismeretére szükség van ahhoz, hogy a képzésben résztvevő tanuló kiképzett legyen. Ezt úgy lehet a legjobban szemléltetni, ha rajzolunk egy kört és abban feltüntetjük a

tantárgyakat (12. számú ábra). A körben valamennyi tantárgy megjelenik az óraszám alapján (%-os megoszlásban) kisebb-nagyobb cikkely formájában. Ha bármelyik tantárgyat kivesszük a képzésből, akkor az csonka, hiányos lesz. Azt is fontos megállapítanunk, hogy a tantárgyak fontosságának besorolása az óraszámuk alapján elméleti megközelítés. Ugyanis, ha a rendőrnek az intézkedése során a kommunikációs készségeire lesz szüksége, hogy kényszerítő eszköz alkalmazását elkerülje, akkor abban a szituációban annak a tanult tantárgynak az ismeretei lesznek a legfontosabbak. Ha kényszerítő eszközt kell alkalmaznia, akkor annak a tantárgynak az ismeretei lesznek a legfontosabbak, amelyben az oktatásra kerül stb. Az eredményes és hatékony oktatás alappillére, hogy a tantárgyak között szoros kohézió legyen és egymásra épüljenek. Nem elég pusztán a tantárgyon belüli egyes tárgyköröknek – témáknak, ismereteknek – az egymásra épültsége. Fontos, hogy az egyes tantárgyak ismeretei ne egymástól elkülönítve, párhuzamosan legyenek oktatva, hanem tudatosan felépítve és logikus sorrendben kövessék egymást az elsajátítandó ismeretek.

A képzésben oktatott tantárgyak illusztrálása

12. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

A tantárgyakat három csoportba sorolhatjuk. Az első csoportba azokat, amelyeket a többi tantárgytól függetlenül lehet oktatni mert speciális szakmai ismereteket közvetítenek és nincs szükség egymásra épültségre (1. általános szolgálati ismeretek, 2. rendőri testnevelés, 3.

lőkiképzés, 4. csapatszolgálat). A második csoportba azokat, amelyek jogi (5. jogi alapismeretek, 6. rendészeti igazgatási ismeretek, 7. büntetőjogi ismeretek), szakmai (8. közrendvédelem, 9. közlekedési ismeretek, 10. határrendészeti ismeretek, 11. bűnügyi ismeretek) és az azokat támogató ismereteket (12. társadalmi és kommunikációs ismeretek, 13. rendvédelmi informatikai, 14. szakmai idegen nyelv, 15. informatika, 16. rendőrségi digitális alkalmazások) tartalmazzák. Az első két csoport tantárgyai egymástól függetlenül és párhuzamosan kerülnek oktatásra. A harmadik csoportba tartozik az 17. intézkedéstaktika (rendőri intézkedések), amelynek alapvető feladata, hogy a többi tantárgy ismereteit szintetizálja, foglalja magába. Az intézkedéstaktika világít rá arra, hogy az első két csoportba tartozó tantárgyak ismeretei hogyan tartoznak össze, hogyan épülnek egymásra. Továbbá, hogy melyiket miért kell elsajátítani, hogyan jelenik meg a rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtása során.

4.5. A SZÁMONKÉRÉS RENDSZERE

A rendőr tiszthelyettes képzés számonkérési rendszere hasonló a hagyományos középiskolai képzéshez, ami azt jelenti, hogy az egyes tantárgyak ismereteinek elsajátítását az oktatók évközi jegyekkel – szóbeli felelés, írásbeli dolgozat, gyakorlati jegyek formájában – értékelik. A tantárgyak félévi és évvégi osztályzatai, az érdemjegyek átlagából alakulnak ki. Jellemző, hogy a kiemelt tantárgyak köztes – szóbeli, írásbeli, gyakorlati – vizsgával zárulnak és annak érdemjegye kerül átlagolásra az félévben szerzett jegyek átlagával. Amennyiben a tanulók nem tudják valamelyik tantárgyat legalább elégséges szinten teljesíteni, akkor javító vizsgát tehetnek, ha azt sem tudják teljesíteni, akkor megszűnik a tanulói jogviszonyuk, mert évisméltásra nincs lehetőség. A vizsgákkal kapcsolatos részletes szabályokat a rendvédelmi technikumok tanulmányi szabályzatai tartalmazzák.

A két év tanulmányi időszak lezárását követően kerül sor a szakmai vizsgára, amely írásbeli, szóbeli és gyakorlati vizsgarészekből áll, 1-5-ig terjedő érdemjegyekkel történő értékeléssel, amelyekből az osztályzat a vonatkozó jogszabályok által meghatározott súlyozás alapján kerül kiszámolásra. A szakmai vizsga lebonyolítását Kormányrendelet⁴⁰ és BM rendelet⁴¹ szabályozza. Amennyiben a tanulók valamelyik vizsgatevékenységet nem tudják

⁴⁰ A komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szóló 315/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet.

⁴¹ A belügyminiszter ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről, valamint egyes, szakmai és vizsgakövetelmények kiadásáról szóló miniszteri rendeletek hatályon kívül helyezéséről szóló 20/2013. (V. 28.) BM rendelet

legalább elégséges szinten teljesíteni, akkor a következő vizsgaidőszakban abból javító vizsgát tehetnek, viszont addig nem nevezhetők ki, hivatásos állományba nem vehetők.

Részkövetkeztetések levonása

A képzési dokumentumok elemzéséből sok megállapítást lehet tenni. Egyrészt formai, másrészt tartalmi szempontból. Az összesen vizsgált 14 képzési dokumentum tekintetében rendkívül eltérő az átláthatóság, az adatok, információk egyértelmű kinyerésére, megértése, logikája. A legnagyobb probléma, hogy a direkt közlési mód mellett jelentős számban megjelennek indirekt, „bújtatott” információk és adatok, amelyek külön magyarázatra szorulnak.

Egyértelműen megállapítható, hogy a rendőr tiszthelyettes képzés gyakorlatorientáltsága nem mutat emelkedő tendenciát. Az elmélet-gyakorlat aránya 1993-ban 60-40%-ban került megállapításra, amely 2022-ben 50-50%-ban van nevesítve. A rendvédelmi technikumok megítélése szerint – hivatkoznak a saját szakmai programjukra – 40-60%. Ha ezt az utóbbi adatot fogadjuk el, akkor is az elmúlt 29 évben csekély mértékű elmozdulást tapasztalunk a gyakorlat irányába.

Az ajánlott didaktikai módszerek palettája szűkkörű, nem követi a megváltozott körülményeket, nem alkalmazza a kor technikai lehetőségeit, nem veszi figyelembe az információhoz jutás csatornáit és a generációk sajátosságait, illetve nem törekszik modernizációra, valamint az elmélet jellegűek vannak túlsúlyban 64-36% arányban. Szintén probléma, hogy az egyes tantárgyak oktatására ajánlott didaktikai módszerekre is ez jellemző. Ez felveti annak a problematikáját, hogy az oktatók részesülnek-e módszertani felkészítésben, illetve az megfelelő-e.

A képzési dokumentumok nem mutatnak kellő nyitottságot a generációk sajátosságaihoz, nem tartalmazzák a hatékony oktatáshoz elengedhetetlenül szükséges módszertani útmutatókat, mint az osztály bontása kisebb tanulói csoportokba; több oktató együttes jelentléte az ismeretek átadása, gyakoroltatása során; a tanulók aktívabb bevonása az oktatásba; okos eszközök szélesebb körű alkalmazása stb.

Az oktatás során alkalmazott didaktikai módszereknek alkalmazkodniuk kell a különböző generációk sajátosságaihoz, amelynek szükséges megjelennie a képzési dokumentumokban. A kutatásom elsősorban a didaktikai módszerekre irányult, de a teljesség igénye miatt szükséges rámutatni, hogy a nevelési módszerek terén is követnie kell az előzőekben ismertetett alapelveket.

5. NEMZETKÖZI ÉS HAZAI KITEKINTÉS

5.1. KÜLFÖLDI ORSZÁGOK RENDŐRSÉGEI ÉS PARTNER RENDŐRISKOLÁK

A kutatásom során a nemzetközi kitekintéshez, a külföldi országok rendőrségei, illetve rendőriskolák részére a rendőr tiszthelyettes képzésre vonatkozó adatok és információk begyűjtéséhez intézményi kérdőívet állítottam össze. Az adatgyűjtést három irányból közelítettem meg.

Első irányként a külföldi rendőrségek képzéseiről megjelent publikációkat kutattam fel és tanulmányoztam át.

Második irányként a két rendvédelmi technikum igazgatóját és a ROKK Járórképző Akadémia vezetőjét és a Gazdasági Szervek igazgató-helyettesét, azaz a korábbi négy rendészeti szakgimnázium – adyligeti, körmendi, miskolci és a szegedi – igazgatóját kerestem meg hivatalos átiratban, amelyhez mellékeltem az országos rendőrfőkapitányhoz írt kérelmemet (37. számú melléklet), az engedélyét (38. számú melléklet) és az intézményi kérdőív magyar és angol nyelvű változatát (39. számú melléklet). Az iskolák segítségével az alábbi külföldi partner rendőriskoláktól érkezett vissza a kérdőív⁴²:

- „Septimiu Muresan Police School” – Románia, Kolozsvár (ROM1), 2004
- „Border Police Agents Training School” – Románia, Nagyvárad (ROM2), 1992
- „Police School in Katowice” – Lengyelország, Katowice (LEN), 1999
- „National Police school of SENS” – Franciaország, Sens (FRA), 1946
- „Police school Josip Jovic” – Horvátország, Zágráb (HOR), 2000
- „Police College” – Szlovénia, Ljubljana (SLO), 1972

Az előző felsorolásban a rendőriskolák megnevezése, ország, város, illetve a disszertációban alkalmazott rövidítése után az alapítás évszámát tüntettem fel.

Harmadik irányként az országos rendőrfőkapitány engedélye alapján a Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ közreműködésével a következő országok kapták meg a kérdőívemet: Szlovákia, Ausztria, Ukrajna, Szerbia, Németország, Hollandia, Egyesült Királyság, Csehország, Olaszország, Spanyolország, Portugália, Belgium, Svájc, Litvánia, Lettország, Észtország.

A 16 ország rendőrségei közül Németországtól az a válasz érkezett, hogy tudományos kutatási felmérésekkel nem foglalkoznak. Svájcban pedig, hogy a kanton felépítésük miatt a

⁴² Az iskolák neve után található évszámok az alapításuk dátumát jelenti.

kérdőívre nem tudnak választ adni, annyira eltérő a rendszerük. A kérdőívet az alábbi országok küldték vissza⁴³:

- Spanyolország, Madrid, „Academia de Suboficiales de la Guardia Civil” (SPA1), 2018.
- Spanyolország, Madrid, „Centro de Altos Estudios Policiales” (SPA2), évszámot nem jelöltek meg.
- Hollandia, Apeldoorn, „Politieacademie”, (Hol), évszámot nem jelöltek meg.
- Csehország, Prága, „Police Education and Training Unit”, (CSEH), 2015.
- Szlovákia, Pezinok, „Stredná, Odborná Skola Policajného Oborli”, (SZLO), 1970.

A felsorolás végén szintén a rendőriskolák alapítási évszámát tüntettem fel.

A rendőrképzésre vonatkozó adatok

A rendőrképzés állandóságát mutatja, hogy az adott képzés mióta zajlik az oktatási intézményben, milyen múltra nyúlik vissza, amelyből a képzés állandóságára, kiforrottságára lehet következtetni. Képzési tapasztalatokról igazán akkor tudunk beszélni, ha az adott képzés több éven – esetleg egy évtizeden – keresztül alapvetően változatlan tartalommal került lebonyolításra. Ha az adott képzés évről évre változik, akkor nem kapunk valós ismereteket arról, hogy ténylegesen szükség van-e módosításokra. Napjainkban gyakori a változtatás, amelynek nem feltétlenül szakmai okai vannak. Abban az esetben, ha a rendőrképzés az adott ország képzési palettáján önálló, államilag elismert szakmaként jelenik meg, akkor az oktatást érintő általános változásokhoz alkalmazkodnia kell, hozzá kell igazítani azokhoz az elvárásokhoz. Ennek lehetnek formai és tartalmi követelményei is. A rendőrképzést folytató iskoláknak a megrendelői, rendőrségi igényekhez is alkalmazkodniuk kell, amely nem mindig párosul pozitív hatással a képzésre. Alapvetően az iskoláknak az alkalmazkodás nem okoz problémát, ha van kifutási ideje a korábban megkezdett képzéseknek és kellő idejük az újak bevezetéséhez.

Franciaországban, Szlovéniában és Szlovákiában jelentős múltra nyúlnak vissza a rendőrképzés gyökerei, míg a többi országban 16-28 év közé esik az iskolák alapítása, amely arra enged következtetni, hogy többé-kevésbé alakulhatott ki tapasztalati úton megvalósított rendőrképzés.

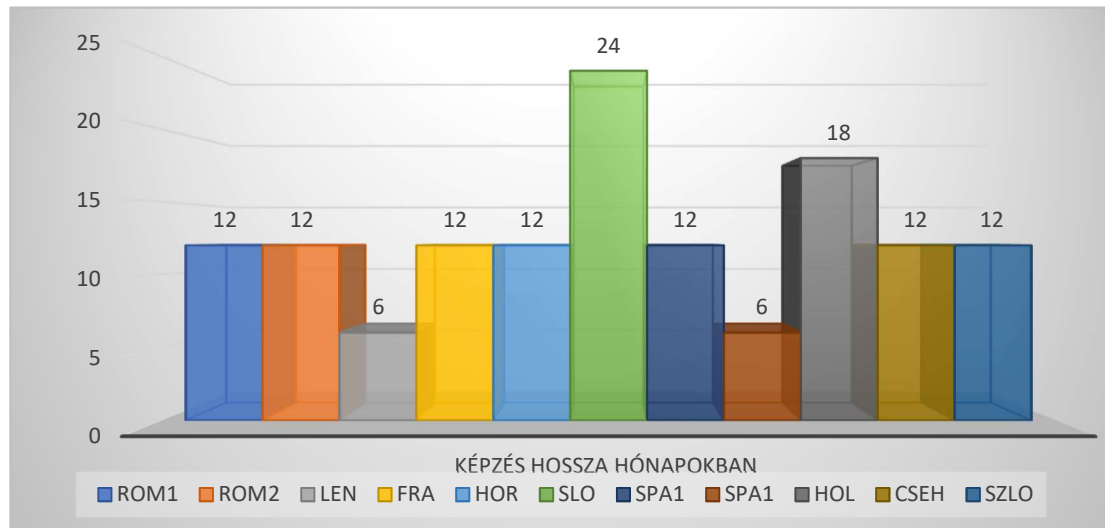
A képzés időtartama

A rendőrképzés 6-24 hónap között helyezkedik el, jellemző a 12 hónap, amely arra enged következtetni, hogy a vizsgált országokban elegendőnek tartják az 1 éves képzést (13. számú

⁴³ Az intézmények, illetve az iskolák neve után található évszámok az alapításuk dátumát jelenti.

ábra). Azt is érdekes megfigyelni, hogy valamennyi képzés hattal osztható – 6, 12, 18 vagy 24 hónapos –, amely arra enged következtetni, hogy félévekben határozták meg a képzés hosszát. A legrövidebb 6 hónapos a leghosszabb 24 hónapos, illetve megjelenik a 18 hónapos is.

A képzés időtartama

13. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

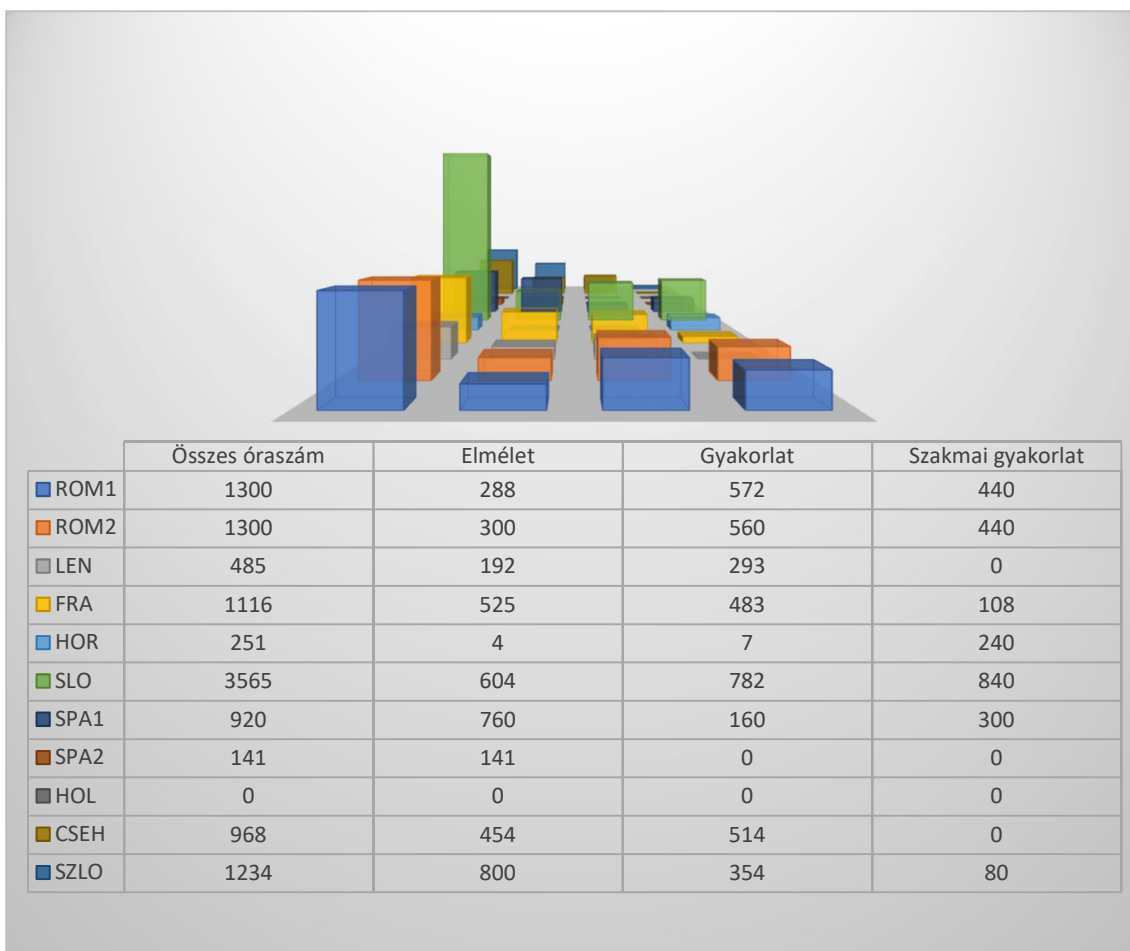
Ezt annak tükrében érdemes összehasonlítani, hogy hazánkban a rendőr tiszthelyettes képzés 1980-as évektől 1992-ig 10 hónap volt, majd azt követően kétéves, azaz 24 hónapos lett. Napjainkban – 2020 őszétől – a kétéves képzés mellett párhuzamosan újra bevezetésre került a 10 hónapos képzés. A kétéves képzést kizárólag a Körmentdi Rendvédelmi Technikumban és a Miskolci Rendvédelmi Technikumban lehet végrehajtani, míg a 10 hónaposat – a két technikum mellett – a Rendőrségi Oktatási és Kiképző Központ alárendeltségében újonnan létrehozott Rendőrképző Akadémián, Adyligeten és Szegeden.

A képzés összes óraszama, az elmélet és a gyakorlat, valamint a szakmai gyakorlat óraszamai

Kolozsváron és Nagyváradon a rendőrképzés minimális különbséget mutat, amely arra enged következtetni, hogy a rendőrök képzése Központi Képzési Program szerint, előre meghatározott óraszámok alapján történik, amelyben minimális eltérés a megengedett. Más képet mutat a szlovén rendőrképzés, amely tartalmaz 1339 olyan tanórát, amely során a leendő rendőrök önállóan tanulnak. Lengyelországban a képzés rövid ideje miatt nem tartalmaz rendőri szerveknél végrehajtott szakmai gyakorlatot. Az elméleti és a gyakorlati tanórák aránya alapvetően 40-60%-ra tehető. Fontos kiemelni, hogy – Lengyelországot és Spanyolország központi rendőrképzését kivéve – mindenhol megjelenik a rendőri szerveknél végrehajtott szakmai gyakorlat, amely nem azonos a rendőriskolákban megtartott gyakorlati

foglalkozásokkal. Spanyolország központi rendőrképzésében, amely mindösszesen 141 óra kizárólag elméleti órákat oktatnak. Ez egy új képzési forma, amelyet 2020-ban vezettek be és az óraszámából arra lehet következtetni, hogy feltehetően alapismeretek oktatása történik. Hollandiában az oktatási rendszer teljesen másképpen működik. Nem tanórákat tartanak, hanem feladatokat hajtanak végre, illetve témákat, rendőri intézkedéseket dolgoznak fel. A végrehajtott feladatok elméleti oktatására akkor kerül sor, amikor egy tanulócsoport diákjai kérik vagy szükségük van rá. Egyes ismereteket a tanulók önállóan dolgozzák fel. A szakmai gyakorlat az első 3 hónapban (Q1-Q2-Q3 időszak) 20 nap, a következő 12 hétben (Q4 időszak) heti 2 nap, a Q5 időszakban heti 3 nap, a Q6 időszakban heti 2 nap, a Q7 időszakban heti 3 nap, a Q8 időszakban heti 4 nap. A kilenc ország 11 rendőrképzés összes óraszámát, illetve a tanintézeti képzés elméleti és gyakorlati képzés, valamint a szakmai a szakmai gyakorlat óraszámait a 14. számú ábra mutatja be.

A képzés óraszámai

14. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Horvátországból érkezett óraszámokból arra lehet következtetni, hogy az ismeretek átadásának jelentős része több, mint 93%-a szakmai gyakorlaton történik.

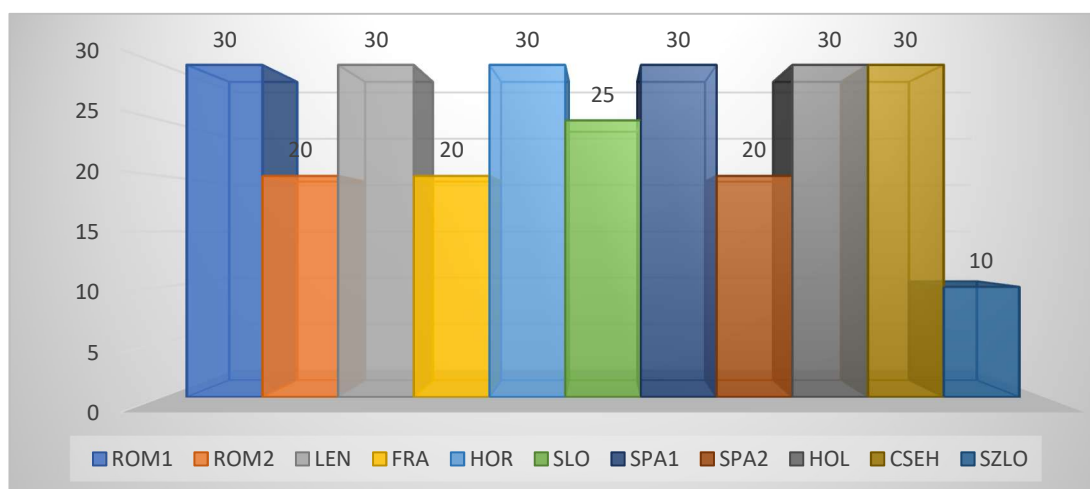
A képzésben alkalmazott osztálylétszámok

Az osztálylétszámok a kolozsvári, a lengyel, a horvát, a spanyol önkormányzati (civil), a holland és a cseh rendőrképzés során 21-30 fő, míg a nagyváradi, a francia és a spanyol központi képzés tekintetében 11-20, a szlovák esetében maximum 10 fő, a szlovénál 21-25 közötti. Szembetűnő a két román iskola közötti jelentős különbség. A képzés szempontjából az a szerencsés, ha minél kisebb az osztálylétszám. A nagy osztálylétszámok esetében bevett szokás, hogy egyes gyakorlati foglalkozásokon az osztály csoportbontásban hajtja végre a feladatokat. Osztálybontás Szlovéniában (idegen nyelvnél és informatikánál), Hollandiában (elméleti, gyakorlati és komplex ismereteknél), Csehországban (gyakorlati és komplex ismereteknél) és Szlovákiában (elméleti ismereteknél) van. A hazai rendőrképzésben általában 30 fős osztályokba kerülnek besorolásra a felvett tanulók. Rendező elv, hogy minden osztály összetétele heterogén legyen – az előzetes adatok, érettségi eredmények alapján – jó, közepes és gyenge képességű tanulók is kerüljenek. Ugyanakkor lehetőség szerint az osztályok egymáshoz képest homogének legyenek. Ez nem mindig sikerül, mert az előzetes adatok nem mindig tükrözik a tényleges képességeket, különösen nem a motivációt. Ebből következően az osztályok között nagy különbségek lehetnek képesség és motiváció terén is. Saját – osztályfőnöki és szaktanári – tapasztalat, hogy a tanulókat négy csoportba lehet besorolni a képességek terén:

- 10% a nagyon jó képességűek,
- 20% a jó képességűek,
- 50% a közepes képességűek,
- 20% a gyenge képességűek.

Az oktatásban az alkalmazott didaktikai módszerek kiválasztásának ennek a százalékos megoszláshoz is igazodni kellene. A képességek mellett a motivációt is figyelembe kell venni, mert az javíthat és ronthat is a tanulók tanulmányi eredményein. Nyilván alapvetően a képességek befolyásolják a tanulók képzeletbeli besorolását, de nem szabad eltekinteni a motivációtól, illetve az elkötelezettségtől. Az osztálylétszámokat 15. számú ábra ismerteti.

Osztálylétszámok

15. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Egyéni képességek, életkori sajátosságok, okos eszközök

Az osztálylétszámokkal függ össze, hogy az oktatás során a tanulók képességeit, életkori sajátosságait figyelembe tudják-e venni, illetve alkalmaznak-e okos eszközöket kérdésekre érkezett válaszokat a számú 8. számú táblázat tartalmazza. A pozitív (kék) és a negatív (piros) válaszokat színekkel jelöltem a könnyebb átláthatóság és szemléltetés végett.

Egyéni képességek, életkori sajátosságok figyelembevétele, okos eszközök alkalmazása

Ssz	Ország	Egyéni képességek figyelembevétele	Életkori sajátosságok (generációk) figyelembevétele	Okos eszközök alkalmazása %-ban
1.	Kolozsvár	nincs válasz	nem	igen, 26-50%
2.	Nagyvárad	igen	igen	igen, 26-50%
3.	Lengyelország	igen	nem	nem
4.	Franciaország	igen	igen	igen, 0-25%
5.	Horvátország	nem	nem	nem
6.	Szlovénia	igen	nem	nem
7.	Spanyol civil	igen	nem	igen
8.	Spanyol központi	nem	nem	igen
9.	Hollandia	igen	nem	igen
10.	Csehország	igen	nem	igen
11.	Szlovákia	igen	igen	igen

8. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés.

Az egyéni képességek figyelembevétele kérdésre Kolozsvár nem adott választ, Horvátországból és Spanyolország központi területéről érkezett válaszok nemlegesek, a többi országból igen válasz érkezett, ami pozitív és előre mutató a képzésben.

Az életkori sajátosságok (generációk) figyelembevétele kérdésre csak három országból – a romániai Nagyváradról, Franciaországból és Szlovákiából – érkezett pozitív válasz. A többi országból nemleges válasz érkezett. Ez arra enged következtetni, hogy e téren a képző intézmények vagy még nincsenek felkészülve, vagy nem tartják fontosnak. Véleményem szerint a hatékony és eredmények oktatáshoz feltétlenül hozzátartozik a generációs sajátosságok beépítése a képzésbe.

Okos eszközök alkalmazása kérdésre három országból – Lengyelország, Horvátország, Szlovénia – érkezett nemleges válasz, a többi országban valamilyen mértékben bevonták a képzésbe. Véleményem szerint – különösen a lexikális ismeretekhez való hozzáférés terén – az okos eszközök nem csak segítik az oktatói munkát, hanem arra hatással vannak, azt önkéntelenül is átalakítják és új teret nyitnak, akár a szemléletmód, akár a didaktikai módszerek eszköztárainak alkalmazása terén. Saját elméleti tantárgy oktatási tapasztalatai alapján, elméleti szinten, sematikus és általánosságban mutatom be, hogy okos eszköz alkalmazásával, a tananyag feldolgozása terén százalékosan kifejezve mekkora szabadsáv keletkezhet (9. számú táblázat). Ez komoly kihívást jelenthet a képző intézményeknek és az oktatóknak egyaránt.

A tananyag feldolgozás sematikus ábrája az okos eszközök tükrében

TANANYAG FELDOLGOZÁSA %-OS MEGOSZLÁSBAN		
Okos eszköz nélkül	Fázisok	Okos eszközzel
60%	Tananyag feldolgozása	20%
		40%
10%	Összefüggések magyarázata	10%
10%	Rendőri munkába történő beillesztése	10%
10%	Alkalmazás	10%
5%	Rendszerezés	5%
5%	Ellenőrzés	5%

9. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés.

Megítélésem szerint a hatékony és eredményes oktatáshoz ma már elengedhetetlen a tanulók képességeinek figyelembevétele, illetve az egyéni, testre szabott fejlesztés bevezetése, valamint a generációk tanulási, információszerzési szokásaihoz való alkalmazkodás és ez nincsen másképpen a rendőrképzésben sem. A kor követelményeinek való megfelelés elengedhetetlen feltétele a technikai eszközök adta lehetőségek kiaknázása. Véleményem szerint az okos eszközök jelentős térhódításai az élet minden területén abba az irányba mutatnak, hogy nem tiltani kell azokat, hanem tudatosan beépíteni a képzésbe az új ismeretek szerzése, alkalmazása és bevésése terén.

A képzésben résztvevők életkora szerinti generációs besorolásuk %-ban

Ma már nem hagyhatjuk figyelmen kívül a rendőrképzésbe felvettek életkori sajátosságait, generációs besorolásukat.

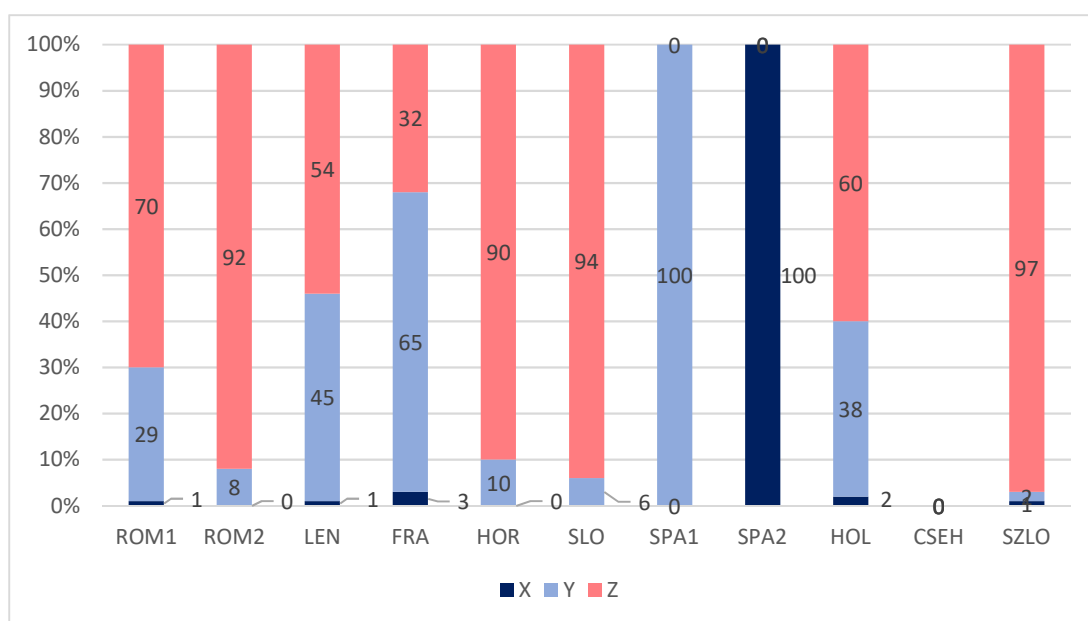
Generációs kategóriák⁴⁴:

- veterán: 1925-1945,
- baby boomer: 1946-1964,
- X: 1965-1979,
- Y: 1980-1995,
- Z: 1996-2009,
- alfa: 2010-től.

A külföldi országok rendőrképzésében résztvevők generációs besorolását százalékosan megadva a 16. számú ábra tartalmazza.

⁴⁴ Rapid e-Learning Master. Warsaw, 2017. 14. o. Az Rapid e-Learning Master Módszertan v.2. az Európai Unió Erasmus+ programjának társfinanszírozásával készült el. Rapid e-learning.pdf (Letöltve: 2020. 04. 13.)

Generációs besorolás %-os megoszlásban

16. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Spanyol civil (SPA1) a 34-40 év közötti kategóriát, azaz Y generációt, a spanyol központi (SPA2) pedig a 41-55 év közöttit, azaz X generációt jelölte meg, míg Csehországból erre a kérdésre nem érkezett válasz. A többi rendőriskolában a képzésben résztvevők zömmel a Z generációhoz tartoznak. Ez a képzésben résztvevők százalékos megoszlásában különösen magas Szlovákiában (97%), Szlovéniában (94%), romániai Nagyváradon (92%), Horvátországban (90%), ahol 90% feletti a létszámuk. Ebből arra is lehet következtetni, hogy a jelentkezők:

- vonzónak tartják a rendőri hivatást,
- fiatal felnőttek,
- pályakezdők,
- az életpályájuk elején választják a rendőri hivatást,
- hosszútávban gondolkodnak a rendőri hivatásban.

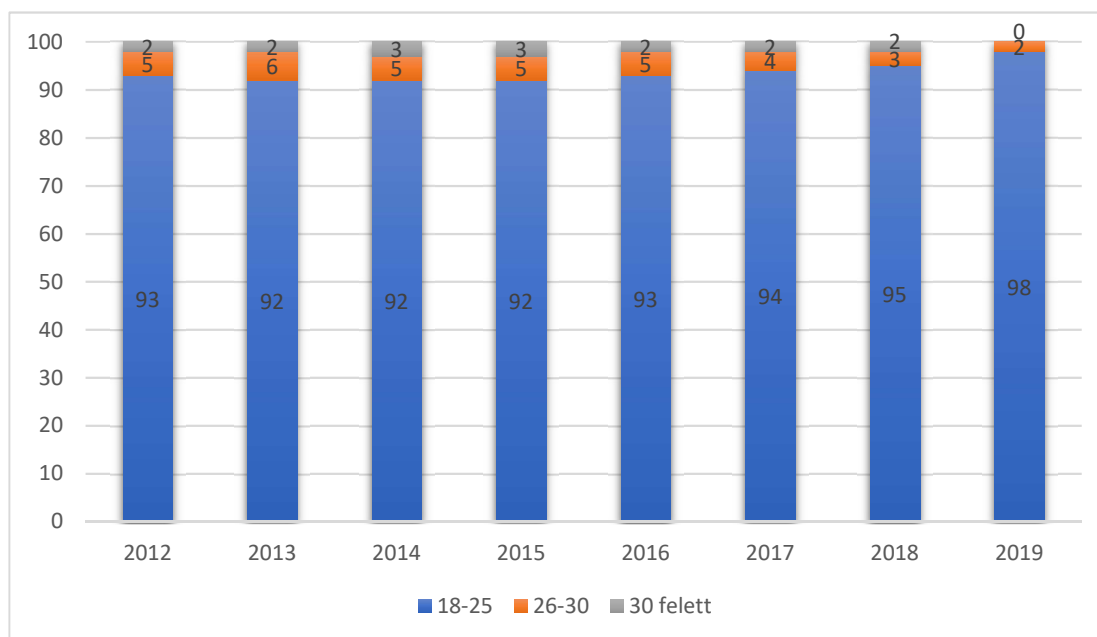
Magyarországon a rendőr tiszthelyettes képzésben a 80'-as években a baby boomer és a X generáció volt a jellemző 30-70%-ban, majd a 90'-es évek elejétől 20-80%-os megoszlásban. A jelentős változást az 1996-ban hatályba lépő régi Hszt.⁴⁵ (régii szolgálati törvény) jelentette, amely a rendőr tiszthelyettes képzésbe jelentkezők életkorát 18-33 év között határozta meg. Az alsó korhatár a cselekvőképességhez, a felső korhatár a hivatásos állományba vételre meghatározott 35. életévhez alkalmazkodott, tekintettel a képzés 2 éves időtartalmára.

⁴⁵ A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény.

Változást az új Hszt.⁴⁶ (a továbbiakban: új szolgálati törvény) kiadása jelentette, amely az alsó korhatár megtartása mellett a felső korhatárt kította 55. életkorig⁴⁷. Ebből kifolyólag a korábban megszokott frissen érettségizettek mellett megjelentek a középkorúak is a rendőr tiszthelyettes képzésben.

Áttekintettem a Központi Irattárban az Adyligeti Rendészeti Szakgimnázium (Szakközépiskola) 2004-2019 közötti időszak felvételi eljárásairól készített összefoglaló jelentéseket. Az összefoglaló jelentések 2012-2019 között tartalmazzák a jelentkezők életkor szerinti, három kategóriába – 18-25 év, 26-30 év, 30 év feletti – történő besorolását (17. számú ábra). A jelentkezők a vizsgált időszak éveiből következően több, mint 90%-a az Y generációhoz tartoztak, fiatal felnőttek voltak. Azonban az évek eltolódása miatt nem generációs összehasonlítást, hanem a jelentkezők, illetve a résztvevők életkori besorolását – 18-25 év – kell összehasonlítani. Itt láthatunk azonosságokat a nemzetközi viszonylathoz. Ezt az összevetést a későbbiekben a hazai társszervek képzésében résztvevők generációs adatainak ismertetését követően fogom bemutatni.

A rendőr tiszthelyettes képzésbe jelentkezők életkori besorolása

17. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

⁴⁶ A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény.

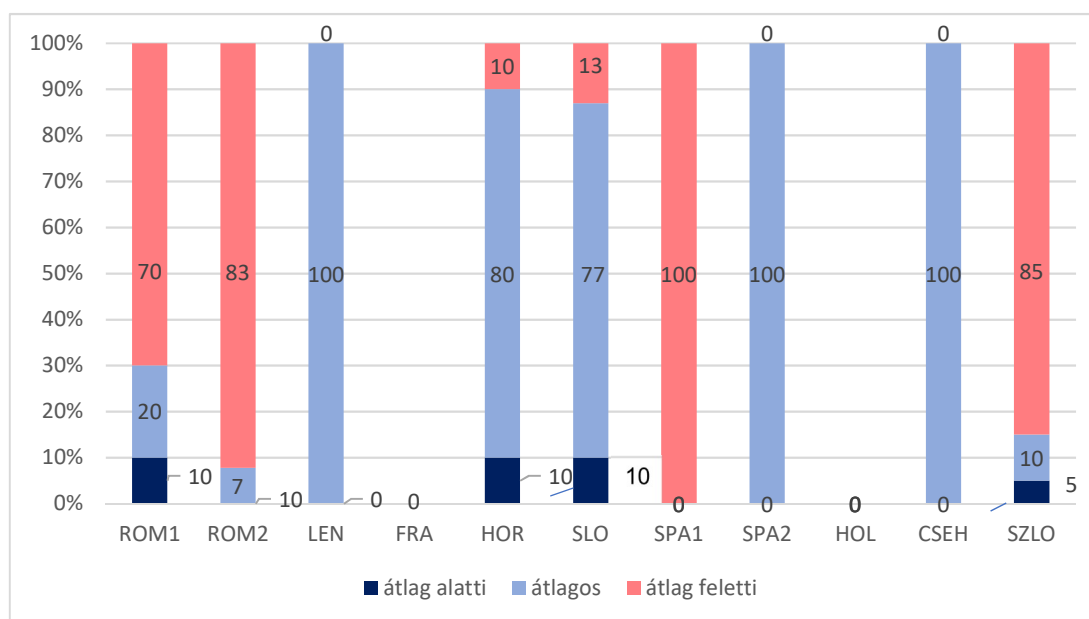
⁴⁷ 2015. évi XLII. törvény 33.§ (1) a) pontja.

Ugyan az új szolgálati törvény jelentősen megemelte a jelentkezés életkorát, ezt az idősebb generációk a szociális körülményeik miatt nem tudják vállalni, mert a csekély ösztöndíjból nemhogy családot, de még önmagukat sem tudják fenntartani. Ezzel magyarázható a jelentkezők életkora, mert a fiatalokat a kétéves képzés alatt szüleik, családjaik segítik. Sok esetben a tanulóknak, akik nem részesülnek családi támogatásban az iskola elvégzése mellett – iskola után, hétvégén – hivatalosan munkát vállalnak, például a Tesco áruházban árufeltöltő, pénztáros stb.

A képzésben résztvevők képességeik szerinti besorolása %-ban

Franciaországból és Hollandiából erre a kérdésre nem érkezett válasz. A román, a spanyol civil és a szlovák rendőrképzésbe átlag feletti képességekkel rendelkező személyek jelentkeznek, ami arra enged következtetni, hogy a rendőri hivatásnak presztízse van, illetve magas színvonalú képzés valósítható meg. A többi ország vonatkozásában átlagos képességű személyek vesznek részt a képzésben (18. számú ábra).

A rendőr tiszthelyettes képzésbe jelentkezők képességei szerinti besorolása

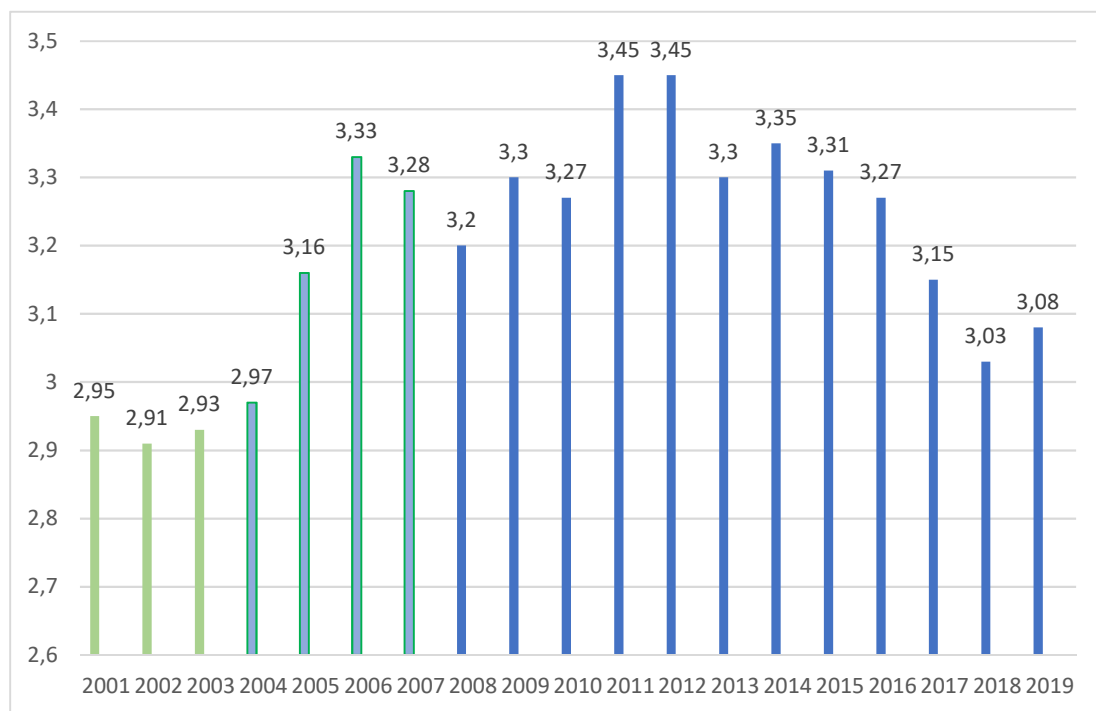
18. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Hazánk tekintetében tanulmányoztam a Központi irattárban az Adyligeti Rendészeti Gimnázium (Szakközépiskola) 2004-2019. közötti időszakának felvételi eljárásairól készített összefoglaló jelentéseket, amelyekből kigyűjtöttem a jelentkezők érettségi átlagait. Az összefoglaló jelentések 2001-ig visszamenőleg tartalmazzák az Adyligeti Rendészeti Szakgimnáziumba és jogelőd intézményeibe a jelentkezők érettségi átlagát, amely az országos átlagnak is megfelelnek, nincs nagyságrendi különbség (19. számú ábra). Az érettségi átlagok

2,91 (2002 év) és 3,45 (2011 és 2012 év) közötti intervallumban tartoznak. A jelentkezők érettségi átlagai 2001-től 2011-ig nem lineáris, hanem hullámzóan emelkedő, 2012-től 2018-ig pedig fokozatosan, kicsit hullámzóan csökkenő tendenciát mutat. A 2019-es év az előző évhez képest minimális (0,05%-os) emelkedést mutat. A vizsgált időszakban a tanintézetben az alábbi szakképesítések kerültek oktatásra:

- 2001 és 2003 között kizárólag határrendész szakképesítés,
- 2004 és 2007 között határrendész és rendőr szakképesítés,
- 2008-tól rendőr szakképesítés.

A jelentkezők érettségi átlagai 2001-2019 között

19. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Hazánkban a jelentkezőket az érettségi eredményeik alapján átlagos képességűeknek sorolhatjuk be, ami nemzetközi viszonylatban, a vizsgált országok vonatkozásában Románia, Spanyol civil és Szlovákiához képest elmarad, Lengyelországgal, Horvátországgal, Szlovéniával és Csehországgal áll azonos szinten.

A képzésben alkalmazott didaktikai módszerek

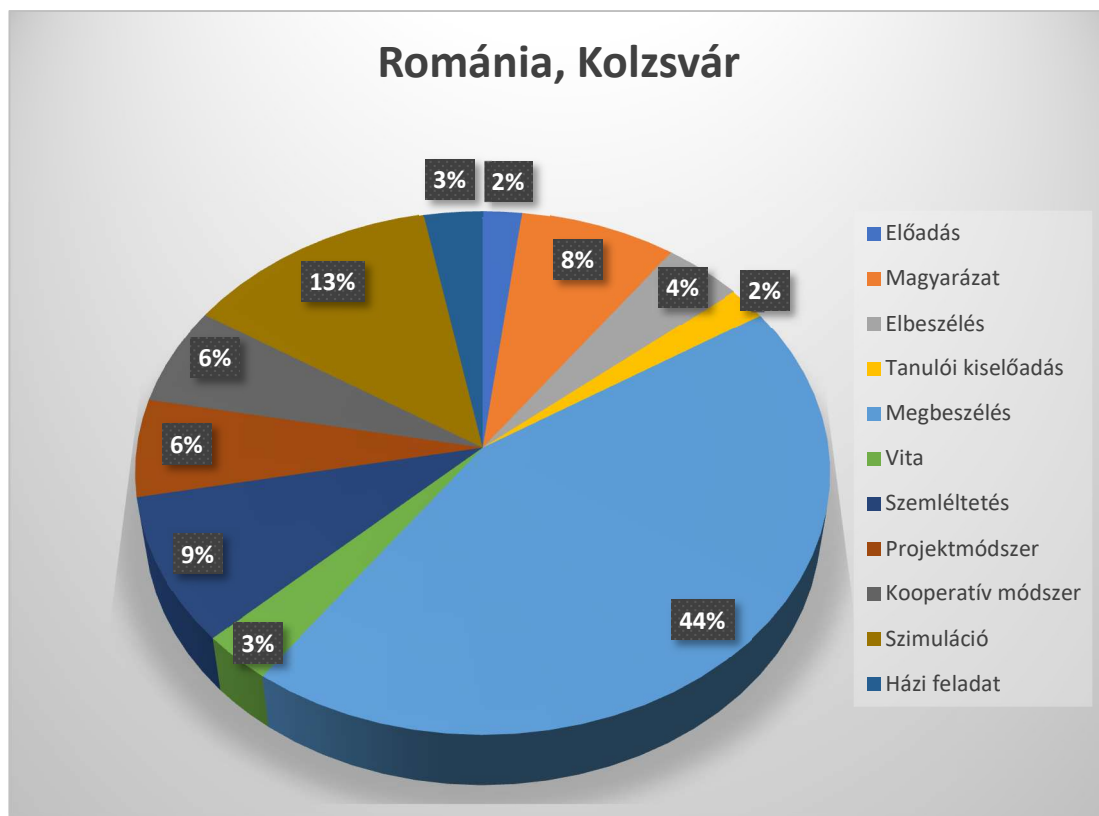
A kérdőíves felmérésben azt a kérdést tettem fel, hogy a szakirodalomban felsorolt didaktikai módszerek közül melyeket és hány %-ban alkalmazzák, illetve megítélésük szerint az alkalmazottakat milyen hatékonysággal %-ban kifejezve. A válaszokat országonként és iskolánként, külön-külön ismertetem, és ahol értékei is megadtak ábrán keresztül szemléltem.

Románia, Kolozsvár

Romániában, Kolozsváron a rendőrképzésben valamennyi didaktikai módszert alkalmazzák (20. számú ábra), első négy helyen az alábbiak találhatók:

1. megbeszélés,
2. szimuláció,
3. szemléltetés,
4. magyarázat.

Alkalmazott didaktikai módszerek a romániai Kolozsváron (%-ban)

20. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Ez a sorrend arra enged következtetni, hogy a hagyományos poroszos, frontális oktatási modellt egy korszerűbb a gyakorlatorientált képzés felé elmozduló váltotta fel, ahol előtérbe kerül a képzésben résztvevő, a gyakorlati foglalkozások fontossága, amelyet a szimuláció és a szemléltetés testesít meg. Az alkalmazásra vonatkozó százalékos arányt nem adták meg. Arra a kérdésre is kerestem a választ, hogy az alkalmazott didaktikai módszerek milyen hatékonysággal jelennek meg a képzésben, de erre a kolozsvári rendőriskolától nem kaptam választ.

Románia, Nagyvárad

A nagyváradai rendőriskolában nem alkalmazzák a tanulói kiselőadást, amely véleményem szerint a szakmai ismeretek mélyebb elsajátítása mellett – mert a társak és az oktató előtt kell megnyilvánulni – erősíti a felelősségtudatot és az önállóságot. Nem gondolom, hogy ez hiba lenne, mert lehet, hogy más didaktikai módszer tartalmazza az előzőekben ismertetett kompetenciák fejlesztését, tudatosítását. Az alkalmazott didaktikai módszerek vonatkozásában az iskola nem jelölt %-os arányt. Az alkalmazott didaktikai módszerek hatékonyságára az alábbi válasz érkezett:

1. szimuláció 100%,
2. szemléltetés 100%,
3. megbeszélés 90%,
4. magyarázat 90%.

A hatékonysági adatokból következtethetünk arra, hogy – a kolozsvári iskolához hasonlóan – olyan oktatási modellt alkalmaznak, amelyik a gyakorlatorientált képzést helyezi előtérbe.

Lengyelország

A lengyelországi katowicei rendőriskolában az általános didaktikai módszerek közül az elbeszélést, a tanulói kiselőadást, a vitát, a projekt módszert és a kooperatív módszert nem alkalmazzák, illetve %-os arányt nem adtak meg. Az alkalmazott didaktikai módszerek között a sorrend az alábbi:

1. szimuláció,
2. szemléltetés,
3. előadás,
4. házi feladat.

Az alkalmazott didaktikai módszerek hatékonysága tekintetében az alábbi válasz érkezett:

1. magyarázat 80%,
2. előadás 70%.

A megadott adatokból arra lehet következtetni, hogy a hagyományos oktatási modell mellett megjelenik a gyakorlatorientáltságot erősítő is.

Franciaország

A franciaországi sens-i rendőriskolában a didaktikai módszerek közül nem alkalmazzák az előadást, az elbeszélést és a projekt módszert, ami arra enged következtetni, hogy a gyakorlat

irányába mozdultak el. Az alkalmazott didaktikai módszereket nem sorolták be, illetve a hatékonyságukra sem érkezett válasz.

Horvátország

A horvátországi zágrábi rendőriskolában valamennyi didaktikai módszert alkalmazzák, azonban arra nem érkezett válasz, hogy azokat milyen %-ban. Az alkalmazott didaktikai módszerek hatékonyságára az alábbi sorrendet jelölték meg:

1. szimuláció 95%,
2. szemléltetés 95%,
3. megbeszélés 75%,
4. vita 75%.

A hatékonysági adatokból arra lehet következtetni, hogy inkább a gyakorlatorientált oktatási modellt alkalmazzák a képzés során.

Szlovénia

A szlovéniai ljubljanoi rendőriskola nem töltötte ki a kérdőívben az alkalmazott didaktikai módszerekre vonatkozó részt, hanem szóveges választ adott, amely szerint alapvetően az alábbi módszerek jelennek meg a képzésben:

1. előadás,
2. magyarázat,
3. szimuláció.

A didaktikai módszer típusát az oktató a képzés tananyagának tartalma szerint választja meg. Ez azt jelenti, hogy az oktató jelentős szabadsággal rendelkezik az ismeretek átadása, bevésése tekintetében. Ez pozitív hatással lehet a képzésre, ha az oktató nem csak az elsajátítandó tananyag tartalma, hanem a képzésben résztvevő képességeire is figyelemmel választja meg az alkalmazott didaktikai módszert. A minőségbiztosításhoz hozzátartozik, hogy akkor működik jól az intézmény, ha az oktatói szabadság, az alkalmazott didaktikai módszer rögzítve van például az oktató által előre elkészített óravázlatban. Tehát nem improvizációról van szó, hanem gondosan felépített és tudatosan kiválasztott didaktikai módszerek alkalmazásáról. Az alkalmazott didaktikai módszerek hatékonyságát nem mérik, nem rendelkeznek adatokkal, ezért erre nem érkezett válasz.

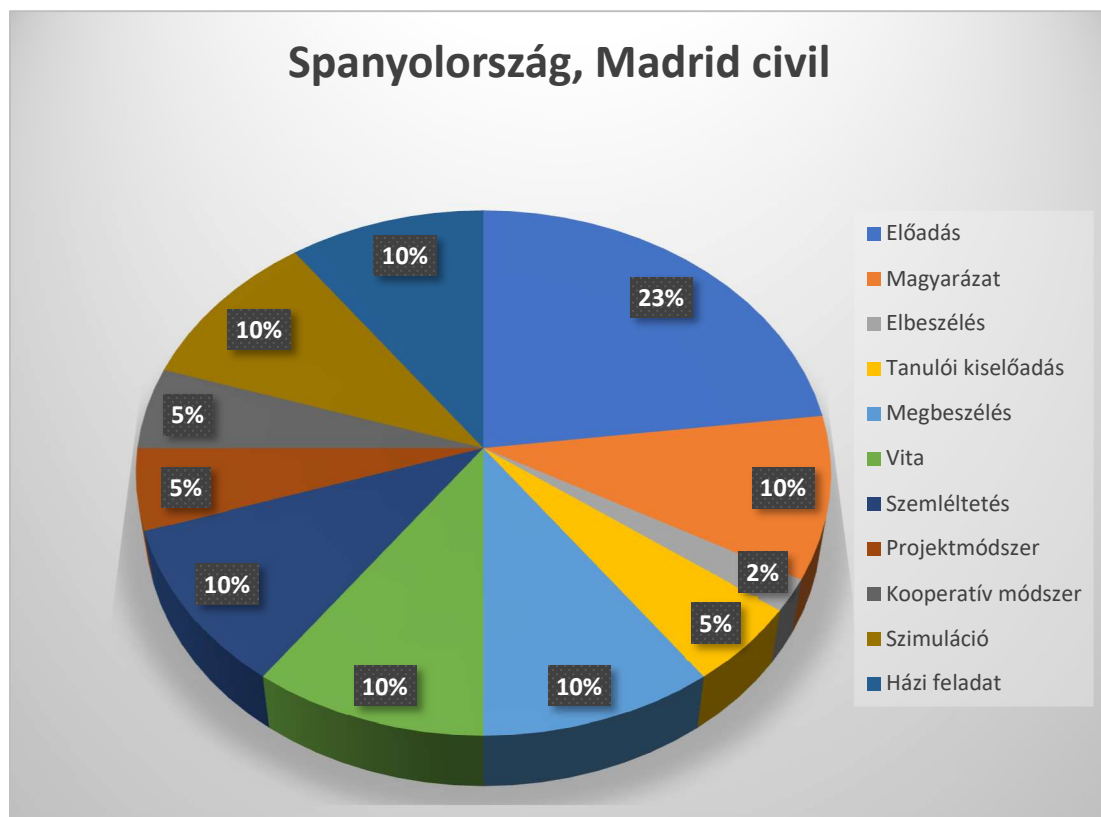
Spanyolország, Madrid civil

A spanyol madridi civil rendőrképzésben valamennyi didaktikai módszert alkalmazzák, amelyek közül a leghangsúlyosabb az előadás (21. számú ábra):

- előadás 23%,
- magyarázat 10%,
- megbeszélés 10%,
- vita 10%,
- szemléltetés 10%,
- szimuláció 10%,
- házi feladat 10%.

Az alkalmazott didaktikai módszerek és százalékos meghatározásuk arra engednek következtetni, hogy hagyományos képzést folytatnak. Valamennyi alkalmazott didaktikai módszer hatékonyságát 100%-ban jelölték meg.

Alkalmazott didaktikai módszerek a spanyolországi madridi civil rendőriskolában (%-ban)

21. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

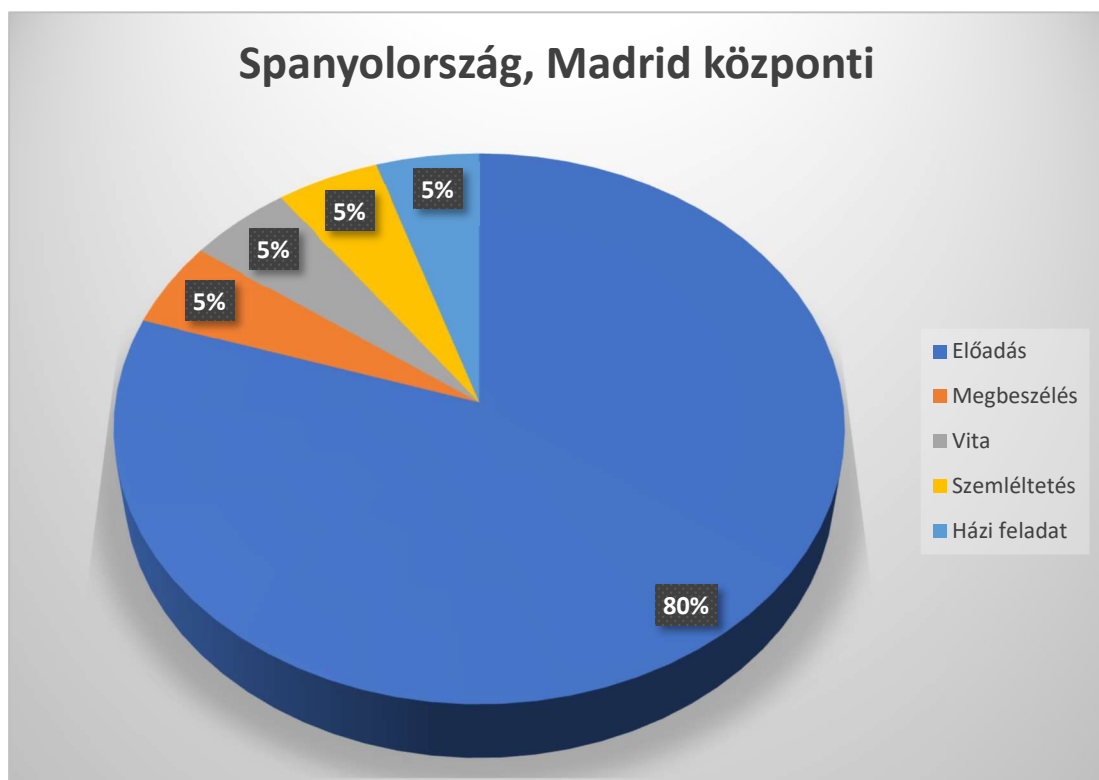
Spanyolország, Madrid központi

A spanyol madridi központi rendőrképzésben nem minden didaktikai módszert alkalmaznak. Mindösszesen az előadást, a megbeszélést, a vitát, a szemléltetést és a házi feladatot, az alábbi százalékos megosztásban (22. számú ábra):

- előadás 80%,
- megbeszélés 5%,
- vita 5%,
- szemléltetés 5%,
- házi feladata 5%.

Gyakorlatorientált képzésről nem beszélhetünk, mivel a képzés kizárólag elméleti ismeretkből áll, amit az óraszámoknál ismertettem.

Alkalmazott didaktikai módszerek a spanyolországi madridi központi rendőriskolában (%-ban)

22. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Az alkalmazott didaktikai módszerek hatékonyságát az alábbiakban határozták meg:

- előadás 100%,
- megbeszélés 100%,
- vita 100%,

- szemléltetés 100%,
- házi feladata 100%.

Hollandia

A hollandiai Apeldoornból sem az alkalmazott didaktikai módszerekre, sem a hatékonyságukra nem érkezett válasz, melyet azzal indokoltak, hogy náluk moduláris a rendőrök képzése. A képzés összesen 8 modulból áll, amelyek egymásra épülnek.

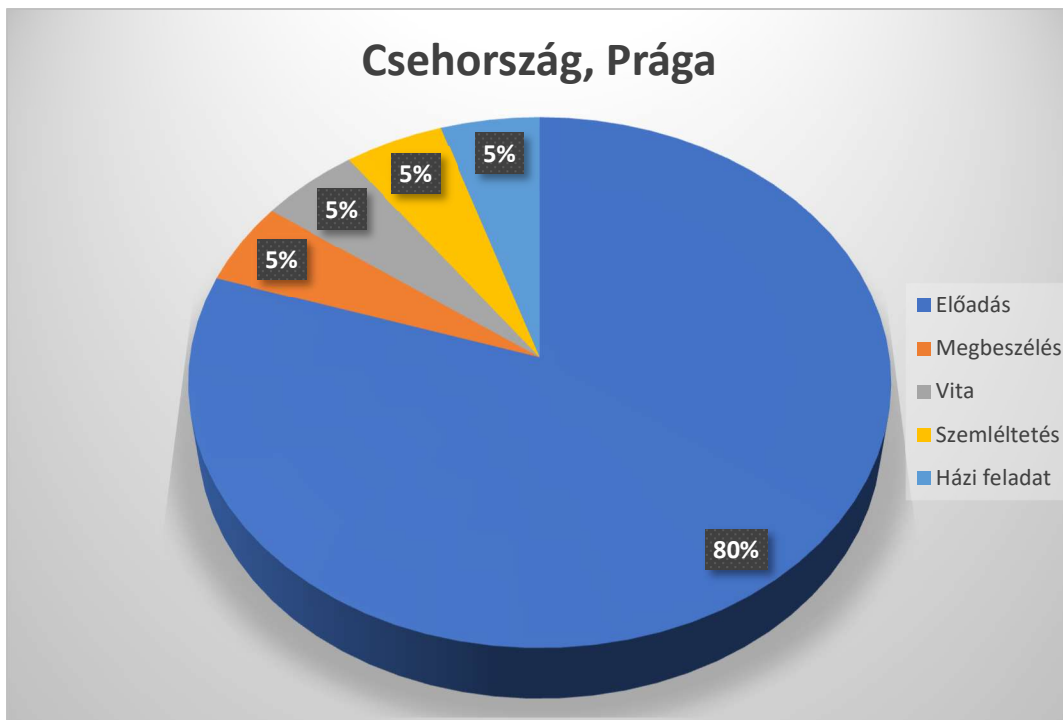
Csehország

A csehországi prágai rendőriskolában hat didaktikai módszert alkalmaznak az alábbi százalékos arányban (23. számú ábra):

- előadás 20%,
- magyarázat 20%,
- szemléltetés 20%,
- szimuláció 20%,
- kooperatív módszer 13%,
- megbeszélés 7%.

A Prágai rendőriskolában az alkalmazott didaktika módszerek és az óraszámok alapján a gyakorlatorientáltság felé indultak el.

Alkalmazott didaktikai módszerek a csehországi Prágában (%-ban)

23. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Az alkalmazott didaktikai módszerek hatékonyságát 100%-ban jelölték meg.

Szlovákia

A szlovákiai pezinoki rendőriskola csak az alkalmazott kilenc didaktikai módszert jelölte meg – az alkalmazás százalékát nem – az alábbiak szerint:

- előadás,
- magyarázat,
- elbeszélés,
- tanulói kiselőadás,
- megbeszélés,
- szemléltetés,
- projekt módszer,
- kooperatív módszer,
- szimuláció.

Az alkalmazott didaktikai módszerek hatékonyságát az alábbiakban határozták meg:

– előadás	95%,
– magyarázat	98%,
– elbeszélés	79%,
– tanulói kiselőadás	80%,
– megbeszélés	22%,
– szemléltetés	97%,
– projekt módszer	95%,
– kooperatív módszer	97%,
– szimuláció	95%.

A hagyományos didaktikai módszerek mellett megjelenik a projekt és a kooperatív módszer is, illetve alkalmazzák a szimulációt is.

A Budapesti Rendőr Szakközépiskolának a 90'-es évek végétől az iskola megszűnéséig közvetlen kapcsolata volt a Pezinoki Rendőr Szakközépiskolával, ami kölcsönös oktatás-módszertani konzultációt és bemutatókat, valamint tanár- és diákcsereket jelentettek. Továbbá a tanulók a két iskola sportrendezvényein, illetve a tanárok a szakmai kiállításokon vettek részt. A két rendőriskola vezetői szintű kapcsolat kialakításában, illetve a kiutazások alkalmával a fordításban, jelentős érdemeket szerzett dr. Havasi Zoltán r. dandártábornok, az akkori Nógrád

Megyei Rendőr-főkapitányság, megyei főkapitánya. A két iskola között kialakult rendkívül jó kapcsolat eredményeképpen az oktatói állománynak intézkedéstaktika tantárgyból oktatás-módszertani felkészítést tartottunk, majd három egymást követő évben, 1-1 héten keresztül a szlovák rendőrtanulóknak 3 kollégámmal intézkedéstaktikai foglalkozásokat tartottunk. A pezinoki iskola egy korábbi laktanyából lett kialakítva, ami azt jelentette, hogy a szituációs képzés kialakításához rendelkezésre álltak helyiégek. A kölcsönös vezető- és tanárcseréknek köszönhetően Pezinokban is kialakításra került az intézkedéstaktika oktatásának alapjai mind a módszertan, mind a feltételrendszer tekintetében. Az általunk megtartott képzéseket mind a tanári, mind a tanuló állomány lelkesen, motiváltan fogadta. Az oktatás során nagy segítségre volt, hogy az állomány 90%-a beszélt a magyar nyelvet. Az iskola a gyakorlatorientált képzést célozta meg.

A képzés személyi és tárgyi feltételeinek rendelkezésre állása

Oktatók létszáma

A kérdőívben kitértem arra, hogy a rendőriskolák rendelkeznek-e megfelelő számú és minőségű oktatóval. Ha nem, akkor a hiány az elméleti oktatás vagy a gyakorlati képzés terén jelentkezik-e. A válaszokat a 10. számú táblázatban foglaltam össze.

Személyi és tárgyi feltételek

Rendőriskola	Elegendő-e az oktatók száma		Hol jelentkezik hiány	
	Igen	Nem	Elmélet oktatás	Gyakorlati képzés
ROM1		X	X	X
ROM2		X		X
LEN		X	X	X
FRA	X			
HOR		X		X
SLO		X		X
SPA1	X			
SPA2		X	X	X
HOL		X	X	
CSEH	X			
SZLO	X			

10. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés.

Szembetűnő, hogy a 11 rendőriskolából 7 esetében oktatóból hiány van, leginkább a gyakorlati képzés területén.

Az oktatók felkészültsége

A kérdőívben az oktatók felkészültségét három kategóriába lehetett besorolni a rendelkezésre álló humán erőforrás képességei alapján. A válaszokat a 11. számú táblázat tartalmazza.

Oktatók felkészültsége

Rendőriskola	Az oktatók felkészültsége		
	Átlag alatti	Átlagos	Átlag feletti
ROM1	X		
ROM2		X	X
LEN		X	
FRA			X
HOR	X	X	X
SLO			X
SPA1			X
SPA2			X
HOL			
CSEH			X
SZLO			X

11. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés.

A francia, a szlovén, a spanyol, a cseh és a szlovák rendőriskolában minden oktató átlag feletti, a lengyelnél minden oktató átlagos, a kolozsvárinál minden oktató átlag alatti, a többinél pedig vegyes képet mutat a felkészültség. Ezekből az adatokból arra lehet következtetni, hogy az oktatók továbbképzésére feltétlenül szükség van. Véleményem szerint három irányból megközelítve:

- szakmai továbbképzés az oktatók ismeretek bővítésére, megújítására stb.
- nevelőmunka repertoárjának szélesítése, generációs ismeretek stb.
- oktatás-módszertani felkészítés, új didaktikai módszerek megismerése, hatékony alkalmazásuk stb.

Hollandiából erre a kérdésre nem érkezett válasz.

Eszközök rendelkezésre állása

Az oktatáshoz szükséges eszközök meglétével kapcsolatban érkezett válaszokat a 12. számú táblázatban foglaltam össze.

Oktatáshoz szükséges eszközök rendelkezésre állása

Rendőriskola	Az oktatáshoz szükséges eszközök rendelkezésre állása			
	0-25%	26-50%	51-75%	76-100%
ROM1				X
ROM2				X
LEN				X
FRA				X
HOR		X		
SLO				X
SPA1				X
SPA2		X		
HOL			X	
CSEH			X	
SZLO				X

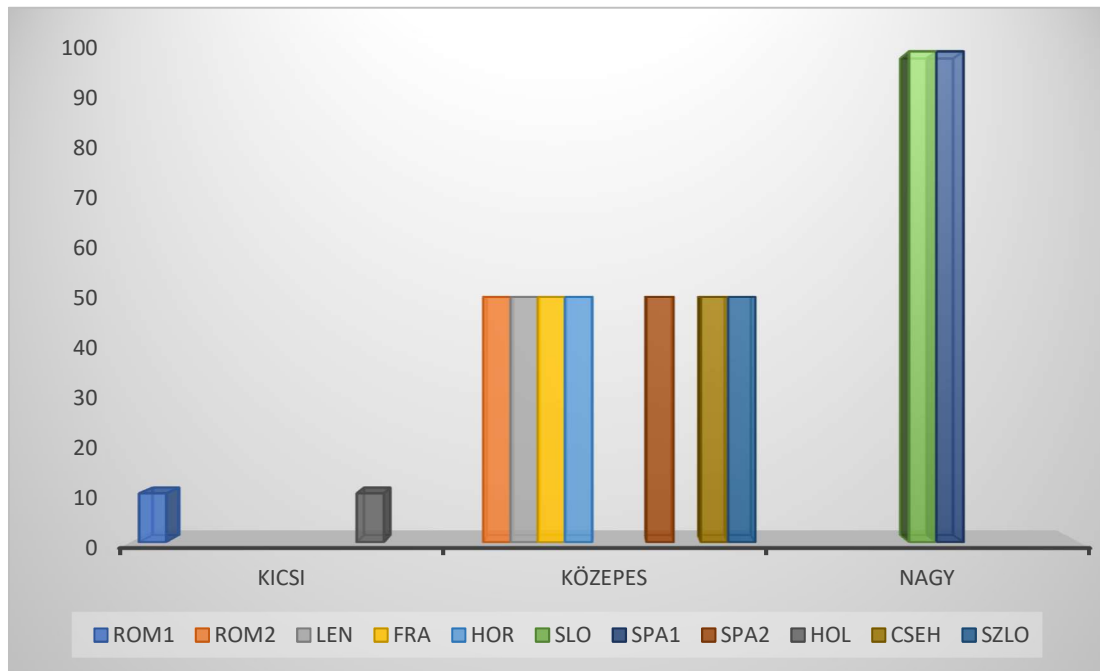
12. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés.

A horvát és a spanyol központi rendőriskola kivételével valamennyi iskola rendelkezik az eredményes oktatáshoz szükséges tárgyi feltételekkel.

A képzés adminisztrációs terhei

Napjainkban az informatika térhódításának és ugrásszerű fejlődésének köszönhetően számos lehetőség nyílik a bürokratikusnak tűnő, rendre ismétlődő adminisztrációs terhek elektronikus úton történő kiváltására. Ez vonatkozhat a képzés dokumentációjára – kerettantervek, képzési programok, tantárgyprogramok, tanmenetek, osztálynaplók, bizonyítványok, modulzárók stb. –, illetve az oktatók által vezetettekre – óravázlat, jellemzések, egyéni fejlesztési terve, feljegyzések, jelentések stb. – is egyaránt. Az adminisztráció egy részét a tanulmányi osztályok munkatársai látják el, valamint az osztályfőnökök és az oktatók. Az adminisztrációs tevékenység sok esetben jelentős időt vesz el, amelyet az oktatásra is lehetne fordítani. A kérdőívben kitértem az adminisztrációs terhekre, amelyeket a válaszokat három – kicsi, közepes, nagy – kategóriába soroltam (24. számú ábra).

Adminisztrációs terhek

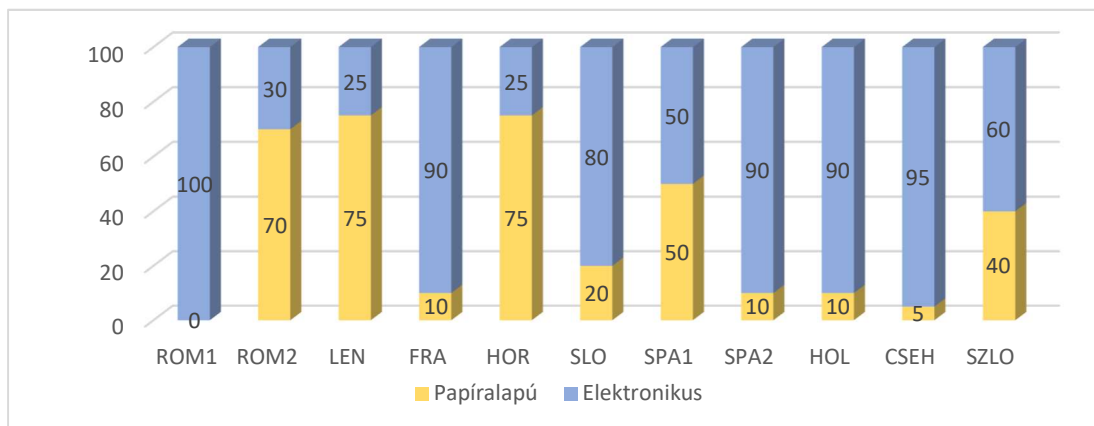
24. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Az adminisztrációs terheket Nagyváradon és Hollandiában kicsinek érzik, Ljubljanában és Pezinokban nagyak, a többi rendőriskolában közepesnek.

Adminisztrációs feladatok támogatása

Az oktatás során számos adminisztrációs feladatot kell ellátni mind az oktatást megelőző felvételi eljárás, mind az oktatás tervezés, szervezés, mind a végrehajtás során, valamint az azt követő statisztikai adatszolgáltatások, összefoglaló jelentések stb. tekintetében. A válaszokat a 25. számú ábra foglalja össze.

Adminisztrációs feladatok támogatása

25. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Az adminisztrációs feladatok elvégzését összességében minden iskolában támogatja informatikai rendszer. Legnagyobb mértékben:

- Románia, Kolozsvár 100%,
- Csehország, Prága 95%,
- Franciaország, Sens 90%,
- Hollandia, Apeldoorn 90%,
- Spanyolország, Madrid központi 90%.

A legkevésbé támogatott:

- Horvátország, Zágráb 25%,
- Lengyelország, Katowice 25%,
- Románia, Nagyvárad 25%.

Szembetűnő, hogy a két román iskola között ebben is mekkora különbség van.

Rendőr tiszthelyettesek képzése Németországban

Az intézményi kérdőívet Németország nem küldte vissza, de a német rendőr tiszthelyettesek képzést személyesen tanulmányozhattam Frankfurtban, mert tagja voltam 1998 és 2005 között a német rendőrségi kiképzők szövetségének. A tagság során három alkalommal vettem részt a Frankfurtban megtartott – 1998-ban „Védekezés a szűrő- vágóeszközök ellen”; 2000-ben „Intézkedés ámokfutókkal szemben”; 2005-ben „Intézkedés terrorcselekmény esetén” – Interact Defense tréningeken, úgynevezett tréningkonferenciákon. A németországi tartózkodásom során, a tréningkonferenciák mellett lehetőségem nyílt tanulmányozni a tiszthelyettesek oktatását, elsősorban a gyakorlati képzés didaktikai módszereit, a tanintézetben kialakított gyakorlati helyszíneket, kiképzési és oktatástechnikai eszközöket. A képzés időtartalma 2,5 év volt, amely félévvel meghaladta a hazai rendőr tiszthelyettes képzés időtartalmát. A gyakorlati képzést az Interact Defense (aktív védekezés) rendszeren belül Red Man védőfelszerelés alkalmazásával, különböző szituációs kabinetekben – magánlakás, kocsmá, bank stb. – hajtották végre. Elsősorban közrendvédelmi és bűnügyi szituációkat dolgoztak fel. Azok a tanulók, akik nem vettek részt a szituációs gyakorlatokban, a kabineten kívül helyezkedtek el lépcsős kialakítású emelvényen, amelyet üvegfal választott el. A végrehajtott intézkedéseket kamerákkal rögzítették, visszanezték, elemezték és értékelték. A tanintézetben belül kabinetek mellett egy kézilabda nagyságú sportcsarnokban kialakították a város egy forgalmasabb utcájának kicsinyített mását, ahol bűnügyi szituációkat gyakoroltak. A város utcájában videófelvételt készítettek egy bűncselekmény elkövetéséről, amelyet a tanulóknak a tanintézetben levetítettek és az alapján kellett a szükséges nyomozati

cselekményeket lefolytatniuk a „makett utcában”. A németországi tapasztalatok nagy hatással voltak rám és a hazai intézkedéstaktika kialakításánál merítettem belőle, az ott látottakat átültettem a magyar viszonyok és lehetőségek tükrében. A tréningkonferenciákon elsajátítottakat – különösen azok szemléletét – beépítettem az intézkedéstaktika oktatásába.

Az előzőekben ismertetetteken túl egy publikáción keresztül⁴⁸ tanulmányoztam a Sachsen-Anhalt (Szász-Anhalt) tartomány rendőr tiszthelyettes alapképzését. A képzési idő továbbra is 2,5 év, amely összesen 4400 tanórát tartalmaz, amely öt kurzusban került oktatásra. A kurzusok ismereteinek oktatására az első (1296 tanóra) és az ötödik (880 tanóra) esetében a tanintézetben, a második (464 tanóra), harmadik (880 tanóra) és negyedik (880 tanóra) esetében pedig különböző szolgálati helyeken, gyakorlati képzés formájában kerül sor. A képzés egyhetes vizsgaidőszakkal zárul. Összességében a 2,5 éves képzés 46 elméleti (szóbeli, írásbeli) és gyakorlati vizsgát tartalmaz.

A tantárgyak rendszere hasonló a hazai rendőr tiszthelyettes képzéshez, megtalálhatók a jogi, szakmai, nyelvi, kommunikációs, pszichológiai ismereteket tartalmazók. Jelentős különbség, hogy külön oktatják a német nyelvet (helyesírás, fogalmazás, levelezés, jegyzőkönyvek, jelentések elkészítése). A magyar rendőr tiszthelyettes képzésben komoly problémát jelent a tanulók gyenge írásbeli kifejező képessége. Véleményem szerint megfontolandó a magyar nyelvtan oktatásának bevezetése a hazai képzésbe. Az idegen nyelv vonatkozásában az angolt oktatják. A tantárgyak önálló oktatása mellett megjelenik egy-egy fontosnak ítélt téma, külön tárgykörben történő feldolgozása, amely magában foglalja a vonatkozó tantárgyak ismereteit. Ilyen például a „kábitószer” tárgykör, amely magában foglalja a különleges közigazgatási jogot, beavatkozási jogot, szolgálati ismereteket, bevetélméletet, kriminalisztikát, rendőri adatfeldolgozást, rendőri gyakorlati kiképzést.

Szintén jelentős eltérés a magyar viszonyokhoz képest, hogy a képzésbe 16-17 évesen bekerülhetnek a fiatalok érettségi vizsga nélkül, valamint beléphetnek EU-s és harmadik országok állampolgárai is. Egyes tevékenységek ellátásához – amelyekből vizsgát tettek – külön tanúsítványokat kapnak (pl. sebességmérő készülék, könnygázcsozóró palack, rendorbot, alkoholszonda alkalmazása stb.). A tisztek és tiszthelyettesek képzése egy objektumban történik. Utóbbinak számos előnye jelenkezhet az objektum fenntartásában, a gazdaságosságban, az oktatói kapacitás biztosításában, az oktatás egyenszilárdságában, egymásra épültségében stb.

⁴⁸ Fórizs Sándor: Egy rendőr tiszthelyettes alapképzés Németországban. Magyar Rendészet. (2022:1) 95-105. o.

A tanulók beilleszkedését a rendőri szervekhez mentorok segítik, akik külön felkészítésben és díjazásban részesülnek. A mentoroknak nem csak kiemelkedő szakmai ismeretekkel kell jelentkezniük, hanem pedagógiai érzékkel. A mentor-rendszer akkor működik jól, ha a mentorok önként, saját elhatározásból jelentkeznek. A hazai rendőr tiszthelyettes képzésben is megjelennek a mentorok, azonban gyakran előfordul, hogy kijelölés alapján látják el a feladatot, amely ebben a formában nem feltétlenül éri el a célját.

Összességében a német rendőr tiszthelyettes alapképzés tradicionális alapokon nyugszik, amely gondosan kimunkált, jelentős gyakorlati képzést tartalmaz. A képzési idő hossza és a kialakított oktatási modell biztosítja a rendőri munkához szükséges ismeretek megfelelő színvonalú elsajátítását.

Részkövetkeztetések levonása

A 11 külföldi rendőr tiszthelyettes képzéssel foglalkozó iskola válaszai alapján megállapítható sok hasonlóság és eltérés egymáshoz, illetve a magyarországi képzéshez is viszonyítva.

A képzés időtartalmára a 12 hónap a jellemző, egyedül Szlovéniában két éves, megegyezően a hazai rendőr tiszthelyettes képzéshez. Az óraszámok ebből adódóan alacsonyabbak. Jellemző, hogy a tanintézeti gyakorlati órák száma – Franciaország, Spanyolország és Szlovénia kivételével – meghaladja az elméleti órák számát. Ez a gyakorlat irányába történő elmozdulást mutatja.

Az osztálylétszámokra a nagyobb és közepes létszám a jellemző, egyedül Szlovákiában oktatnak 10 fős csoportoknak, amely a tanulók kompetenciafejlesztésének a lehetőségét nagymértékben támogatja. Hazánkban a nagy létszámú osztályba sorolás a jellemző. Osztálybontást a képzés során Szlovéniában, Hollandiában, Csehországban és Szlovákiában alkalmaznak. Hazánkban is van rá példa pl. idegen nyelv oktatásánál, de a teljes képzésre nem jellemző.

Az egyéni képességeket a vizsgált 11-ből 8 rendőriskolában figyelembe veszik, viszont a generációs sajátosságokra csak 3 rendőriskolában fordítanak figyelmet. Ugyanakkor előre mutató, hogy az okos eszközöket 8 tanintézetben is alkalmaznak.

Hazánkban az egyéni képességek – az érettségi átlagok alapján történő – figyelembevételre az osztályba sorolásnál kerül sor, annak érdekében, hogy lehetőleg azonos képességűek legyenek az osztályok. Vagyis cél, hogy az osztályon belül heterogén legyen az összetétel – jó, közepes, gyenge képességű tanulók –, az osztályok között viszont lehetőleg homogén legyen a

viszony. Az osztályon belüli heterogén összetételnek vannak előnyei, mert a gyengébbeket felhúzzák a jobbak, és vannak hátrányaik, mert a jobbak nem úgy fejlődnek, mint a gyengébb képességűek. Nyilván ezt a problémát csoportbontással lehetne kompenzálni, gyengébbeket felzárkóztatni, a jobbakat magasabb szintre juttatni. Az érettségi átlagok alapján történő besorolással nem lehet tökéletesen elérni az osztályok közötti homogenitást, mert előre nem látjuk a tanulók motivációját. A motivált gyengébb képességűeknél fejlődést, míg a motiválatlan jobb képességűknél hanyatlást láthatunk. Ezeket a jelenségeket – osztályok közötti és egyéni képességekbeli különbségek, motivációs eltérések stb. – osztályfőnökként és szaktanárként is megtapasztaltam.

A képzésekben résztvevők jelentős része – hazánkban is – a Z generációba tartozó fiatal felnőttek. A vizsgált országok közül ez alól kivétel Spanyolország, ahol egyáltalán nincs Z generációba sorolt tanuló, illetve Franciaország, ahol a tanulók 32%-a Z generációba sorolt.

A vizsgált külföldi országokban a rendőrképzés alapvetően a hagyományos oktatási struktúrát követi, tanintézeti elméleti és gyakorlati órák és a rendőri szerveknél végrehajtott szakmai gyakorlatból áll. Ez alól kivétel a Spanyol központi rendőrképzés, amely kizárólag tanintézeti elméleti órákat tartalmaz. Ez a képzés mindösszesen 141 órából áll, ami feltehetően egy alapképzést jelent. A hagyományos képzéstől eltérést Hollandia mutat, ahol az ismereteket egymásra épülő modulokban oktatják. Ebből kifolyólag a kérdőívben a tanórák számát nem tüntették fel, hanem a 8 modul vázlatát mutatták be, amely során a rendőri munka egyes témaköreihez tartozó ismereteket külön-külön modulokban oktatják, amely a tanulók részére tartalmaz önálló tananyagfeldolgozást.

A képzésben alkalmazott didaktikai módszerek alcím alatt ismertett és a megadott alkalmazási százalék alapján sorrendbe rendezett didaktikai módszerekhez – alapvetően az 1-4 helyen lévőkhez – pontokat rendeltem. Az 1. helyen lévőknek 4 pontot, a 2. helyen lévőknek 3 pontot, a 3. helyen lévőknek 2 pontot, és a 4. helyen lévőknek 1 pontot. Azoknál az eseteknél, ahol a sorrendben holtverseny alakul ki, a matematika szabályai alapján átlag pontot rendeltem. Így nem csak egész, hanem törtszámok (1,5 és 2,5) is szerepelnek a számolásban. Három ország nem sorolta be az alkalmazott didaktikai módszereket. A romániai Nagyvárad, illetve Franciaország azt adta meg, amelyeket nem alkalmaznak, illetve Hollandia egyáltalán nem adott meg didaktikai módszert. Az alkalmazott didaktikai módszerekből az ismertett statisztikai besorolás és matematikai számolás alapján 7 didaktikai módszer került értékelésre, amelyből az alábbi sorrend alakult ki:

1. 16,5 pont előadás és szimuláció,

3. 13 pont szemléltetés,
4. 8,5 pont megbeszélés,
5. 7,5 pont magyarázat,
6. 3,5 pont házi feladat és vita.

Összességében az alkalmazott didaktikai módszerek sorrendjéből arra következtethetünk, hogy a nemzetközi szinten már jelen van a gyakorlatorientáltság a rendőrképzésekben, de még mindig nagy hangsúlyt kap a porosz, frontális oktatási forma. Az előző mondat első felében tett megállapítást a szimuláció, a második felében tett pedig az előadás alkalmazása támasztja alá.

A személyi és tárgyi feltételek közül az oktatók terén hiányt 7 tanintézet jelölt meg, csekély mértékben a gyakorlati oktatókra vonatkozóan. Az oktatók felkészültsége összességében átlag feletti felé tendál. Az oktatási feladatok ellátáshoz szükséges eszközök viszonylag magas százalékban rendelkezésre állnak.

Az adminisztrációs terhek tekintetében összességében átlagosnak mondható, az informatikai támogatásuk összességében a feladatok 2/3-át segítik.

5.2. HAZAI TÁRSSZERVEK TISZTHELYETTES KÉPZÉSEI

Hazai társszervek oktatási intézményeinek bevonása a kutatásba

A kutatásom során szóban és írásban (40. számú melléklet) megkerestem a hazai – rendvédelmi és honvédelmi – társszervek tiszthelyettes képzésével foglalkozó tanintézetek vezetőit, és előzetes egyeztetést követően az általuk javasolt képzésükkel kapcsolatban intézményi kérdőíves (41. számú melléklet) felmérést végeztem, amely kapcsolódik a kutatásomhoz. Az alábbi képző intézményeket kerestem meg és képzéseket mértem fel:

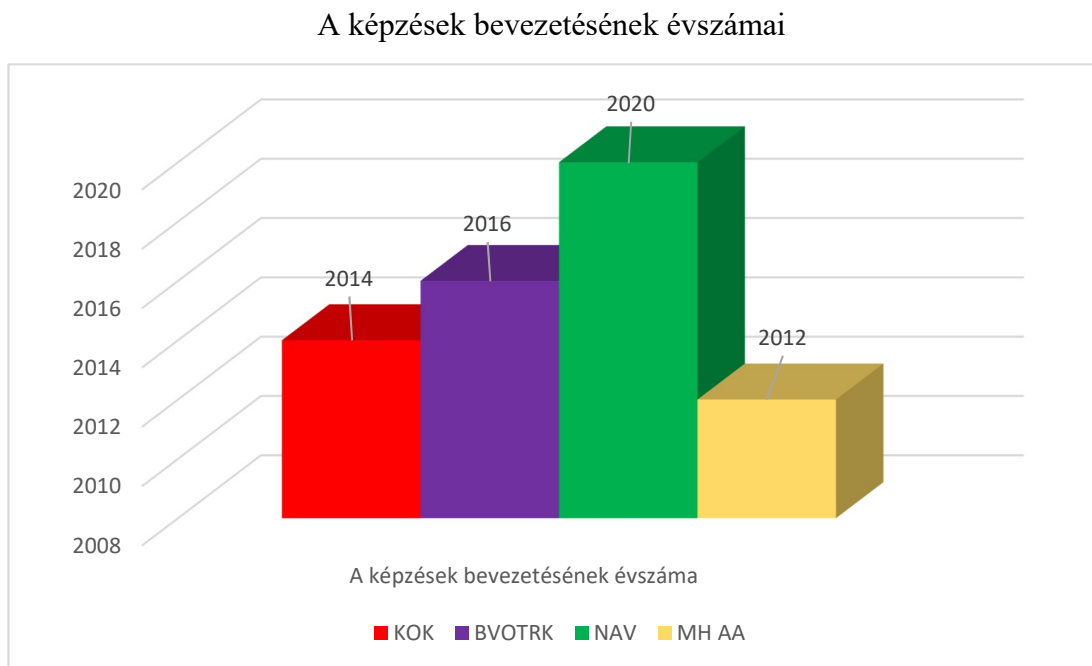
- Katasztrófavédelmi Oktatási Központ (a továbbiakban: KOK), Tűzoltó I. szakképesítés.
- Büntetés-végrehajtási Szervezet Oktatási, Továbbképzési, Rehabilitációs Központja (a továbbiakban: BVOTRK), Büntetés-végrehajtási felügyelő szakképesítés.
- Nemzeti Adó- és Vámhivatal Képzési, Egészségügyi és Kulturális Intézete (a továbbiakban: NAV), Pénzügyőr előképző alaptanfolyam.
- Magyar Honvédség Altiszti Akadémia (a továbbiakban: MH AA), 2 éves, iskolai rendszerű, nappali, Honvéd altiszti szakképesítés.

Megjegyezni kívánom, abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy felkérésre az intézkedéstaktikai tantárgyból módszertani felkészítést tarthattam a Büntetés-végrehajtási Szervezet Oktatási, Továbbképzési, Rehabilitációs Központja oktatással foglalkozó valamennyi kollégának, illetve a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Képzési, Egészségügyi és Kulturális Intézete Pénzügyőri Képzési Főosztály intézkedéstaktikát oktatói részére. Továbbá a korábbi munkaköreimből adódóan folyamatos munkakapcsolatot ápolok a Katasztrófavédelmi Oktatási Központ vezetőivel, munkatársaival.

Az előzőekben felsorolt képző intézményeknél azért folytattam kérdőíves felmérést, mert a képzés tartalmi összetevői, jellemzői, illetve a tanintézetek és a hozzájuk tartozó „anyaszervezetek” működésében, struktúrájában, az elérendő célokban sok hasonlóság, illetve azonosság is fellelhető. Ezentúl bizonyos körülmények, események, cselekmények esetén jellemző a közös feladatellátás is, amelyre az utóbbi időkben gyakran volt példa (pl. madárinfluenza, árvíz elleni védekezés, vörösiszap-katasztrófával kapcsolatos feladatok, illegális migráció kezelése, határvédelmi feladatok, COVID-19 elleni védekezés stb.). Megítélésem szerint rendkívül hasznos lehet a felsorolt tanintézetek közötti folyamatos együttműködés, tapasztalatok cseréje, illetve egyes feladatok végrehajtásában való közreműködés, támogatás.

A képzések bevezetésének évszámai

A képzések állandóságára utal, hogy azokat mikor vezették be, illetve mióta hajtják végre (26. számú ábra).

26. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

A képzések bevezetésének éveiből különböző megállapításokat vonhatunk le. Az újonnan bevezetett, néhány éves múlttal rendelkező képzésekből nem vonhatunk le messzemenő következtetéseket, mert nem áll rendelkezésre kellő tapasztalat:

- az oktatásigazgatás,
- az oktatásszervezés,
- az oktatás – tanítás-tanulás – folyamatáról,
- a rendelkezésre álló jegyzetek, tansegédletek stb.,
- az oktatók,
- a képzésekben résztvevők,
- a megrendelő,
- a beválás oldaláról.

Minél régebbre nyúlik vissza egy képzés annál inkább kiforrottabb, gazdagabb tapasztalatokkal rendelkezik, amely biztosítani tudja a szükséges időnkénti megújulását, valamint illeszkedését a szakmai és társadalmi elvárásokhoz. Az MH AA 2012-ben, a KOK 2014-ben, a BVOTRK 2016-ban, NAV 2020-ban vezette be a képzést. Ebből adódóan képzési tapasztalat:

- a NAV-nál még érdemi nem jelentkezik,
- a BVOTRK-nál és a KOK-nál már mutatkozik, amiből lehet táplálkozni a későbbiek során,
- az MH AA-nál elvileg rendelkezésre áll.

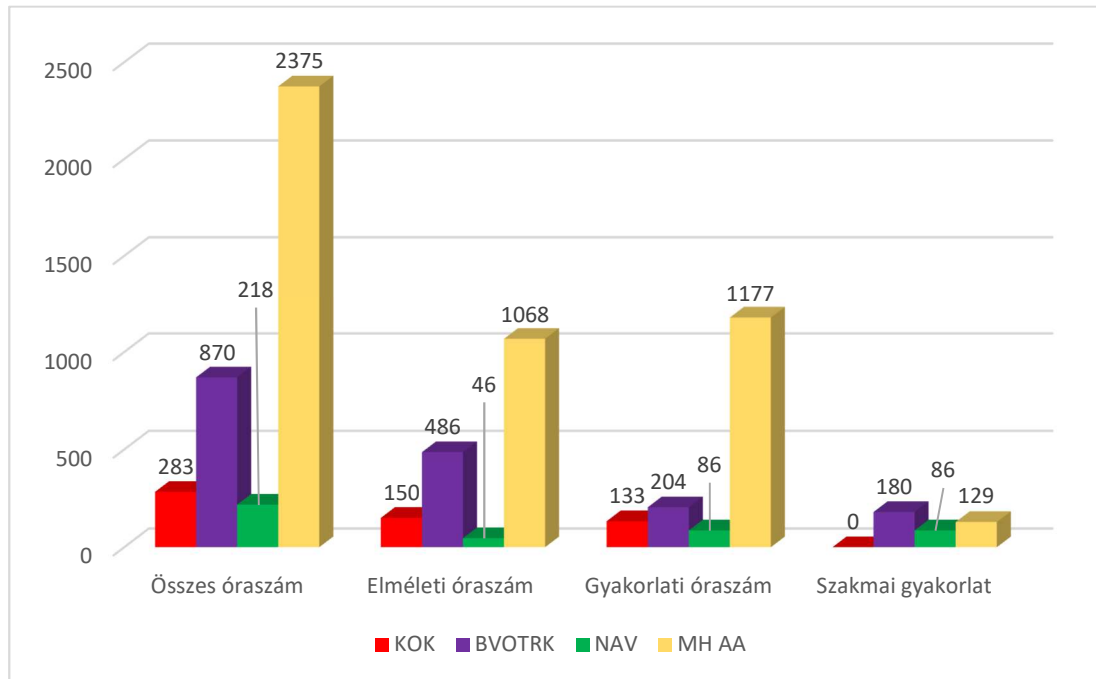
A képzés összes óraszama, az elmélet és a gyakorlat, valamint a szakmai gyakorlat óraszámjai

A vizsgált képzések szintjében – 3 szakképesítés, 1 tanfolyami képzés – és időtartama – 3 maximum 6 hónapos, 1 kétéves – jelentős eltérések vannak. A képzés hosszából adódóan az óraszámok is jelentősen eltérnek (27. számú ábra). A képzések óraszámjai alapvetően három részből – tanintézeti elméletből és gyakorlatból, valamint szakmai gyakorlatból – tevődik össze. Ez alól kivétel a KOK képzése, ahol nincs szakmai gyakorlat.

A képzések elmélet-gyakorlat aránya a KOK-nál 55-45%, a BVOTRK-nál 60-40%, a NAV-nál 35-65%, míg a MH AA-nál 40-60%. A képzés elmélet-gyakorlat aránya alapján a képzések a KOK és a BVOTRK esetében inkább elméleti, a MH AA esetében pedig inkább gyakorlati, míg a NAV esetében gyakorlati.

A továbbiakban bemutatásra kerülő ábrák és táblázatok címei mellett zárójelben a hazai társszervekre utaló HTSZ rövidítést fogom alkalmazni, hogy a nemzetközi kitekintésnél készített ábrák és táblázatok címétől egyértelműen elkülönüljenek.

Óraszámok (HTSZ)

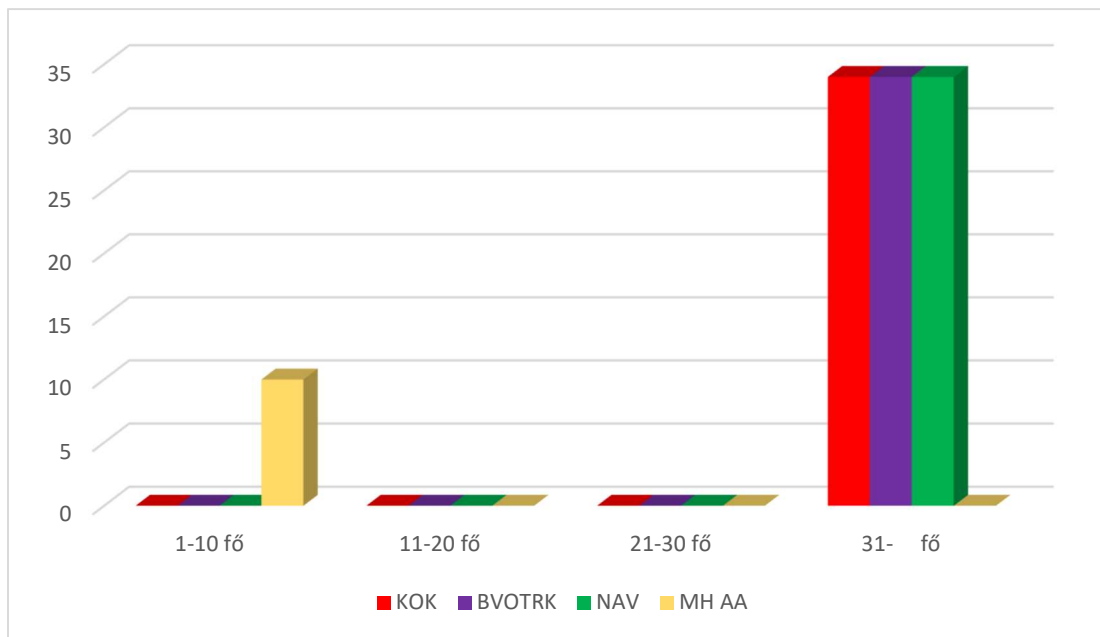
27. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

A rendőr tiszthelyettes képzés szakképzési kerettantervben meghatározott óraszám (2302) nagyságrendileg az MH AA óraszámával (2375) egyezik meg, amely logikusan következik a kétéves időtartamából. Meg kell jegyezni, hogy az MH AA 4 éve nem indított 2 éves, iskolai rendszerű, nappali tagozatos képzést.

Osztálylétszámok

Az osztálylétszámokra a kérdőívben négy kategóriát állítottam fel, 0-10, 11-20, 21-30, és 31 fölötti. A KOK, a BVOTRK és a NAV képzésénél az osztálylétszámok magas száma (31 fő feletti) arra enged következtetni, hogy az oktatás hatékonyságát nem feltétlenül segíti. Ugyanakkor a BVOTRK-nál a komplex ismeretek oktatásánál, illetve a NAV-nál a gyakorlati képzés és komplex ismeretek átadásánál alkalmaznak osztálybontást, a KOK-nál viszont nem. Az MH AA képzésénél az osztálylétszám maximum 10 fő, amelyet nem bontanak csoportokra, véleményem szerint nem is indokolt, mert ez a létszám ideális lehet a képzési célok megvalósításához (28. számú ábra).

Osztálylétszámok (HTSZ)

28. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Természetesen vannak olyan elméleti és gyakorlati foglalkozások, amelyeket nem indokolják a csoportokra bontást. A gyakorlati foglalkozások esetében is lehetnek ilyen kivételek, amikor század (tagozat) vagy szakasz (osztály) kötelékben kell gyakoroltatni.

Egyéni képességek, életkori sajátosságok, okos eszközök

A négy képzésre vonatkozóan, hogy az oktatás során a tanulók képességeit, életkori sajátosságait figyelembe tudják-e venni, illetve alkalmaznak-e okos eszközöket kérdésekre érkezett válaszokat a 13. számú táblázat tartalmazza. A pozitív (kék) és a negatív (piros) válaszokat színekkel jelöltem a könnyebb átláthatóság és szemléltetés végett.

Mind a négy képzésnél figyelembe veszik a tanulók egyéni képességeit, illetve életkori sajátosságaikat, ami nagyon pozitív. Okos eszközöket a képzésekben a NAV kivételével alkalmaznak. A KOK kis mértékben, a BVOTRK és az MH AA közepes mértéket megközelítően vonja be az oktatásba.

Egyéni képességek, életkori sajátosságok figyelembevétele,
okos eszközök alkalmazása (HTSZ)

Ssz	Tanintézet	Egyéni képességek figyelembevétele	Életkori sajátosságok (generációk) figyelembevétele	Okos eszközök alkalmazása %-ban
1.	KOK	igen	igen	igen, 0-25%
2.	BVOTRK	igen	igen	igen, 26-50%
3.	NAV	igen	igen	nem
4.	MH AA	igen	igen	igen, 26-50%

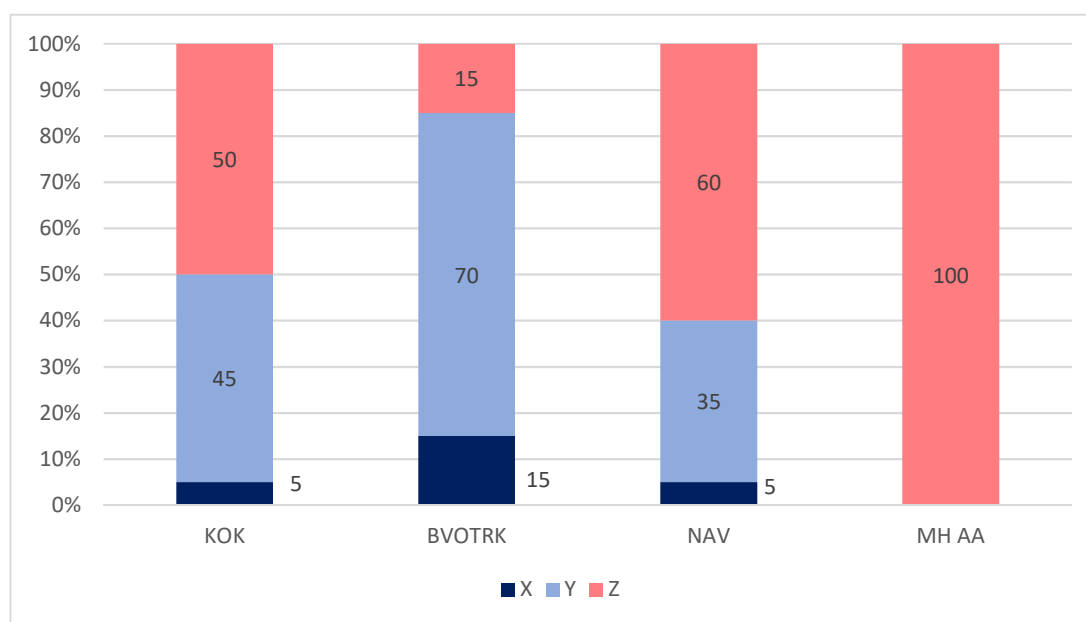
13. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés.

A képzésben résztvevők életkora szerinti generációs besorolásuk %-ban

A társszervek képzéseiben résztvevőket – a BVOTRK-t leszámítva – jellemzően a Z generáció képviseli. Az MH AA-nél 100%-ban, a KOK-nál 50%-ban, a NAV-nál 60%-ban vannak jelen. Az Y generáció jelenléte a BVOTRK-nál jellemző 70%-ban, míg a KOK-nál 45%, a NAV-nál pedig 35%. Az X generáció csekély mértékben jelenik meg a BVOTRK-nál 15%-ban, a KOK-nál és a NAV-nál 5-5%-ban (29. számú ábra).

A vizsgált külföldi országok rendőrképzéseiben a Z generáció dominánsan van jelen Szlovákiában (97%), Szlovéniában 94%-ban, romániai Nagyváradon 92%-ban, és Horvátországban (90%) van jelen. Szintén nagy létszámban vannak jelen a romániai Kolozsváron (70%), Lengyelországban (54%), illetve Hollandiában (60%). Kisebb mértékben Franciaországban (32%). Az Y generáció dominánsan a Spanyolország civil (100%) képzésben van jelen. Szintén nagy létszámban van jelen Franciaországban (65%), Lengyelországban (45%) és Hollandiában (38%). Kisebb mértékben a romániai Kolozsváron (29%). Az X generáció dominánsan Spanyolország központi (100%) rendőrképzésében jelenik meg.

Generációs besorolás %-os megoszlásban (HTSZ)

29. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Életkori adatok összehasonlítása

Az előzőekben, illetve az 5.1.6. pontban ismertetett generációs besoroláshoz tartozó életkorok alapján a hazai társszerveknél és a külföldi rendőrképzésekben összességében a résztvevők életkora a 18-25 év közötti kategóriába tartozik.

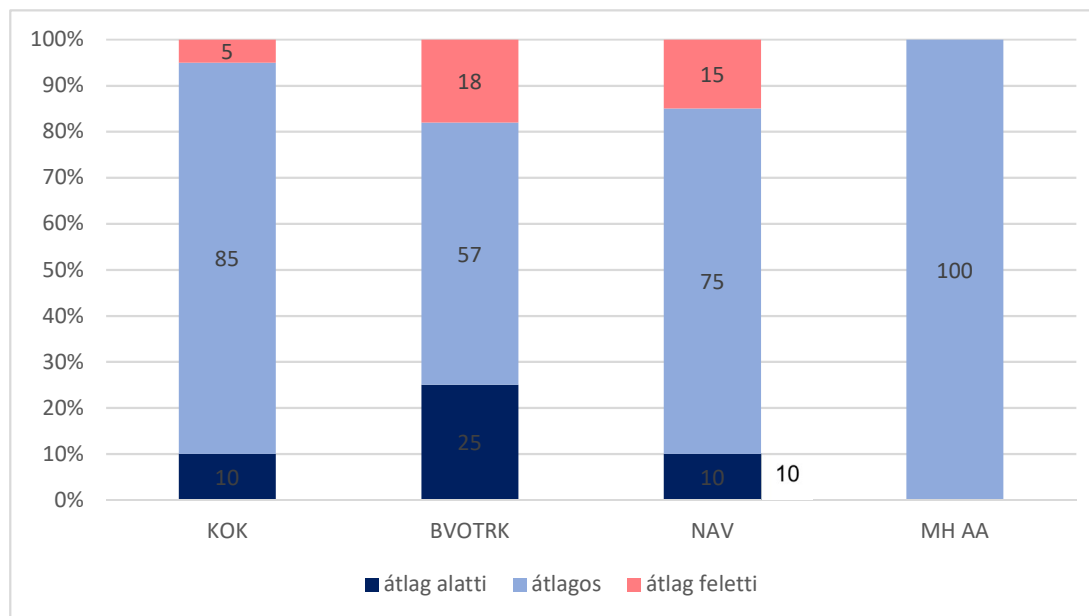
Korábbiakban – szintén az 5.1.6. pontban – ismertettem a hazai rendőrképzésbe jelentkezők életkori adataikat, amelyeket a 2012-2019 közötti évek felvételi eljárásokról készített összefoglaló jelentések három kategóriába sorolva tartalmaznak. A vizsgált 8 év időintervallumában az első kategóriába lettek sorolva a 18-25 év közöttiek, akik a jelentkezők 92-98%-át tették ki, a másodikba a 26-30 év közöttiek, akik a 2-5%-át, és a harmadikba a 31 feletti, akik 0-3%-át. A domináns a 18-25 év közöttiek, akiknek az átlag részvételi aránya a felvételi eljárásokon 94%.

A rendelkezésre álló életkori adatok – külföldi országok rendőrképzései, hazai rendőrképzés és társszervek képzései – alapján azt a megállapítást tehetjük, hogy a képzésekben összességében a 18-25 év közöttiek részvétele a jellemző. A hatékony és eredményes nevelő-oktató munka ellátásához ennek a korosztálynak a képességeit, szokásait stb. kell figyelembe venni.

A képzésben résztvevők képességeik szerinti besorolása %-ban

A képzésekbe jelentkezők képességeik szerinti besorolását a 30. számú ábra mutatja be.

A képzésbe jelentkezők képességei szerinti besorolása (HTSZ)

30. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

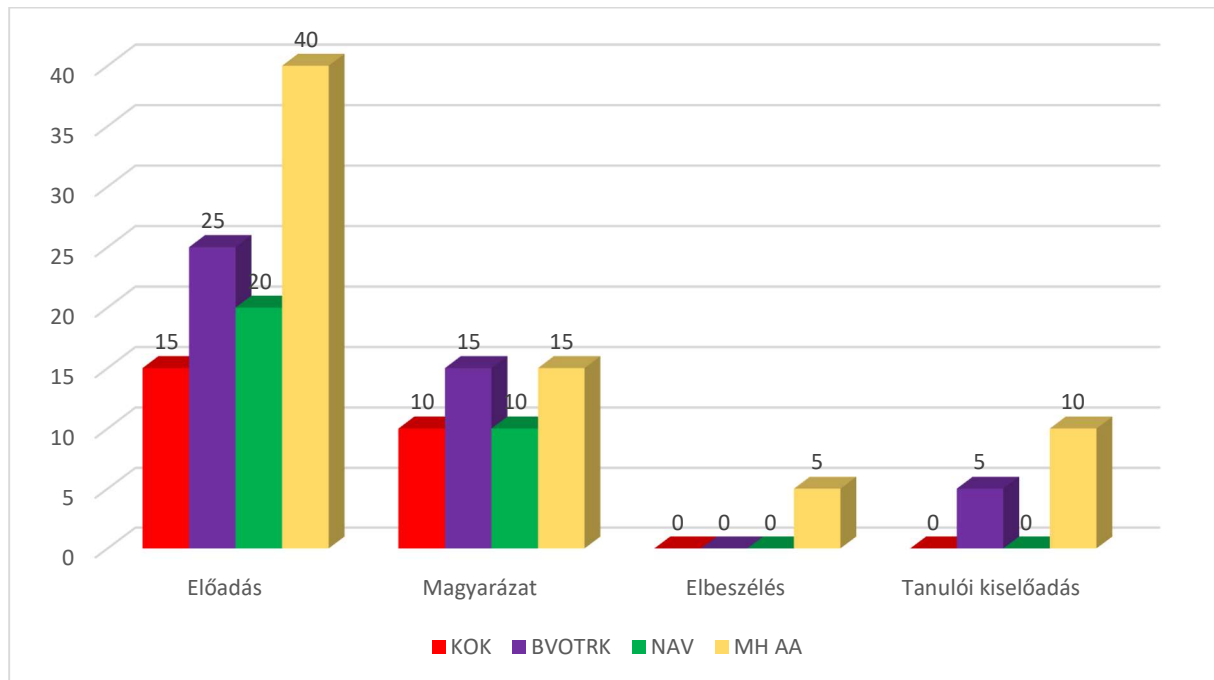
A társszervek képzéseiben résztvevők – megegyezően a hazai rendőrképzésben tanulókkal – jellemzően átlagos képességűek. Nemzetközi viszonylatban a vizsgált ország közül a romániai kolozsvári (70%) és nagyváradi (83%), a spanyolországi civil (100%), illetve a szlovákiai (85%) rendőrképzésben jelentős számban jelen vannak az átlagon felüli képességűek.

A képzésekben alkalmazott didaktikai módszerek

A képzésekben az ismeretek átadásához a 11 didaktikai módszer közül a KOK 7-et, a BVOTRK és a NAV 6-ot, az MH AA pedig 8-cat alkalmaz. A 31-32-33. számú ábrák foglalják össze, hogy a négy képzésben egymáshoz viszonyítva milyen didaktikai módszerek alkalmazna, és azokat hány %-ban. Ezt követően külön-külön mutatom be a képzésekben alkalmazott didaktikai módszereket a négy tanintézetre vonatkoztatva.

Előadás, magyarázat, elbeszélés, tanulói kiselőadás

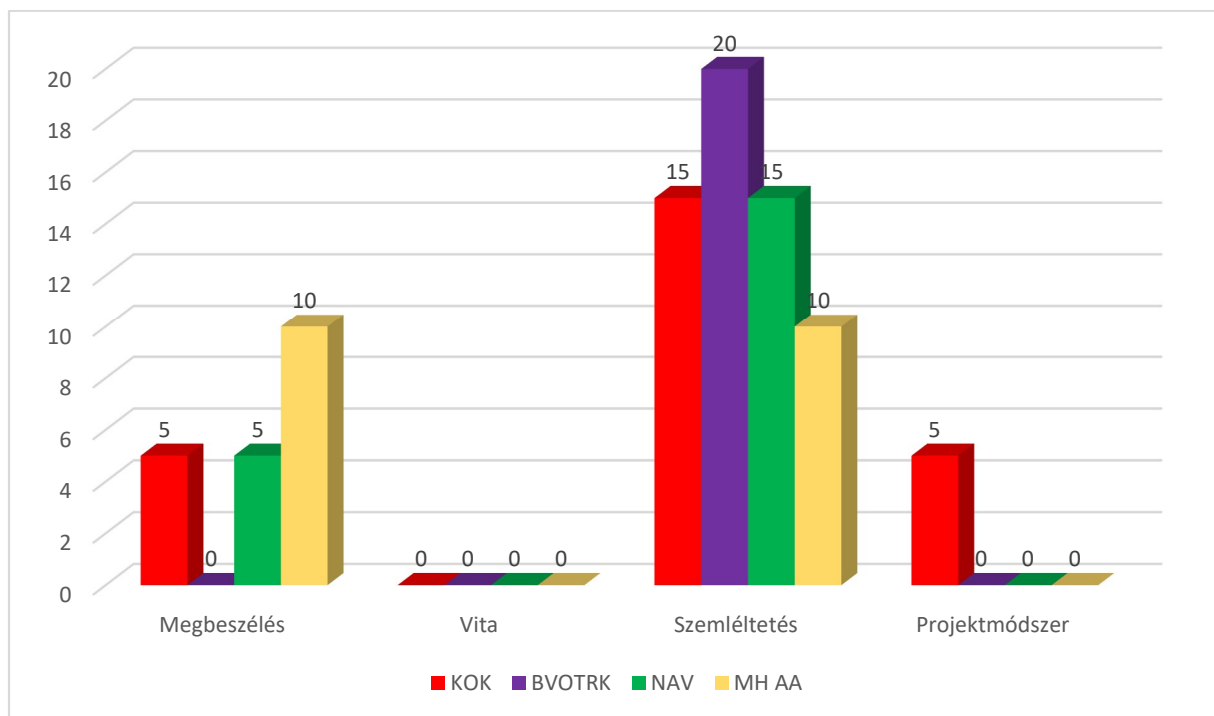
Alkalmazott didaktikai módszerek 1 (HTSZ)

31. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Megbeszélés, vita, szemléltetés, projektmódszer

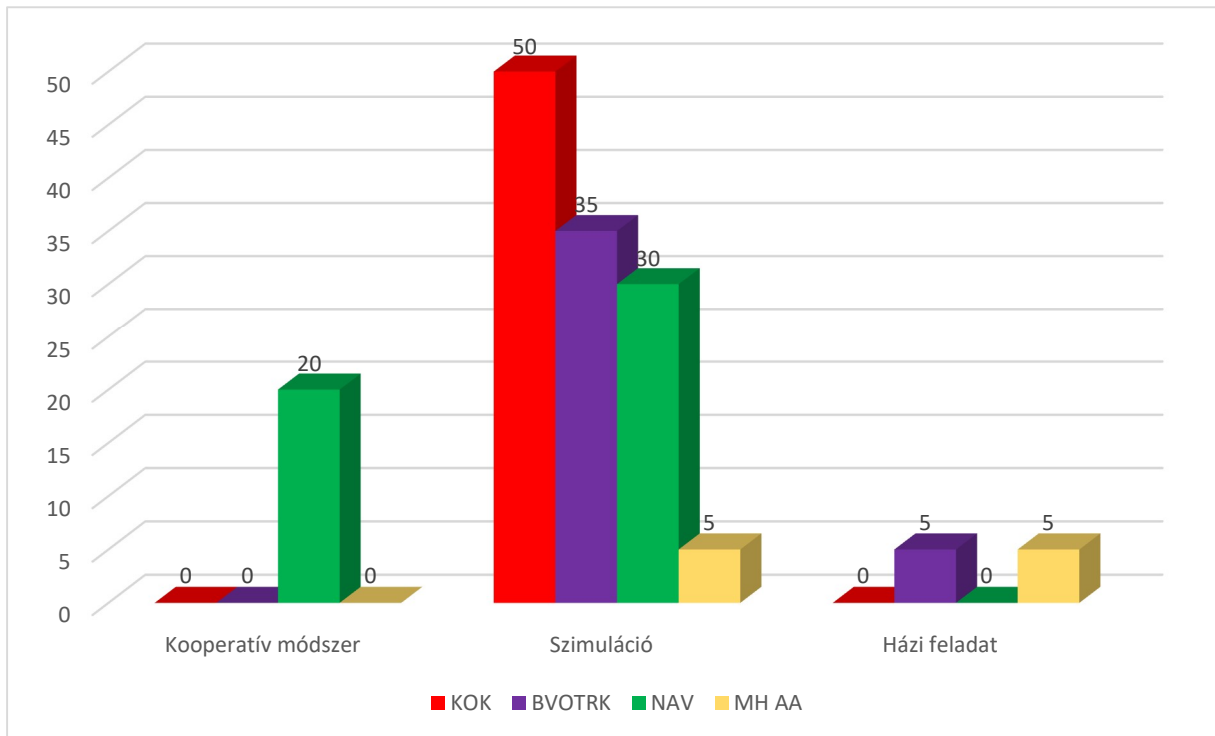
Alkalmazott didaktikai módszerek 2 (HTSZ)

32. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Kooperatív módszer, szimuláció, házi feladat

Alkalmazott didaktikai módszerek 3 (HTSZ)

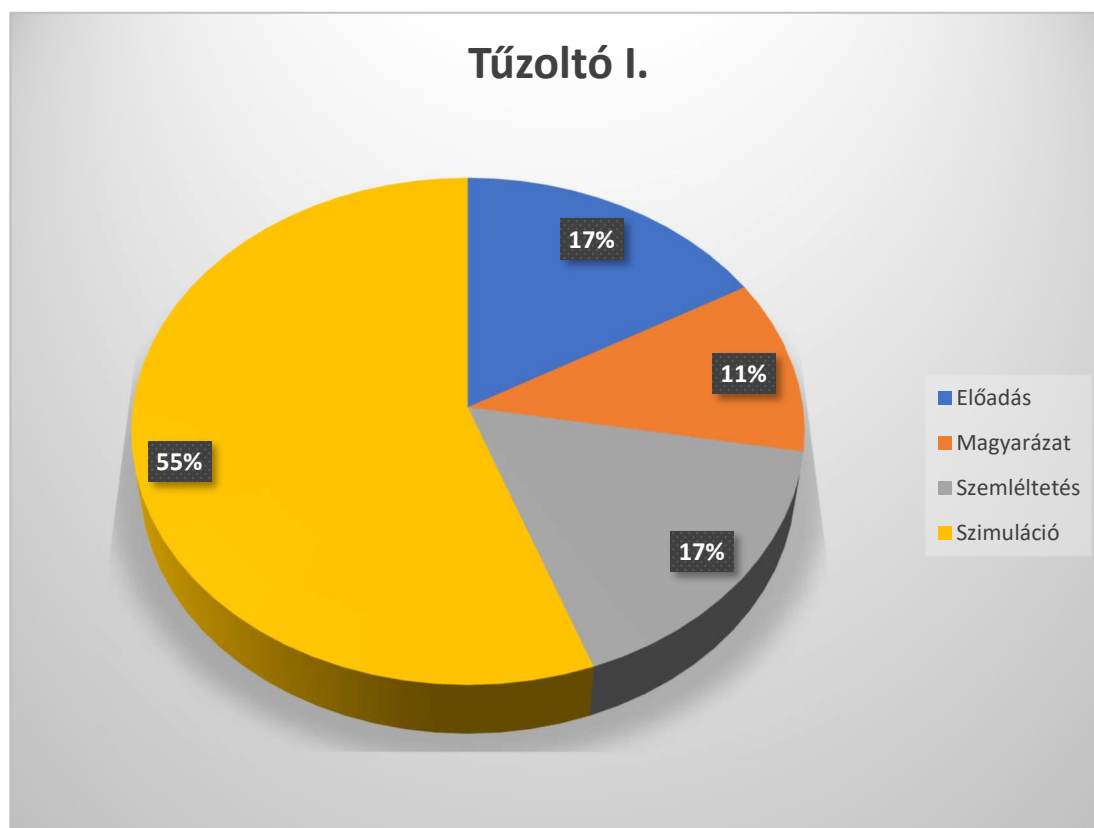
33. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Katasztrófavédelmi Oktatási Központ

A KOK Tűzoltó I. szakképesítésben alkalmazott didaktikai módszerek közül a legjellemzőbb a szimuláció, amely 50%-ban van jelen a képzésben (34. számú ábra). A legtöbbet alkalmazott didaktikai módszerek:

- szimuláció 50%,
- előadás 15%,
- szemléltetés 15%,
- magyarázat 10%.

Az alkalmazott didaktikai módszerek és százalékos megoszlásukból arra lehet következtetni, hogy a képzés inkább gyakorlatorientált.

34. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Az alkalmazott didaktikai módszerek sorrendje a hatékonyságuk alapján:

- szimuláció 98%,
- megbeszélés 90%,
- magyarázat 85%,
- projektmódszer 80%,
- szemléltetés 80%,
- előadás 60%.

A megbeszélés hatékonysága magas, ugyanakkor a képzésben mindösszesen 5%-ban jelenik meg.

Büntetés-végrehajtási Szervezet Oktatási, Továbbképzési és Rehabilitációs Központja

A BVOTRK Büntetés-végrehajtási felügyelő képzésnél alkalmazott didaktikai módszerek közül a legjellemzőbb a szimuláció, amely 35%-ban van jelen a képzésben (35. számú ábra). A legtöbbet alkalmazott didaktikai módszerek:

- szimuláció 35%,

- előadás 20%,
- szemléltetés 20%,
- magyarázat 15%.

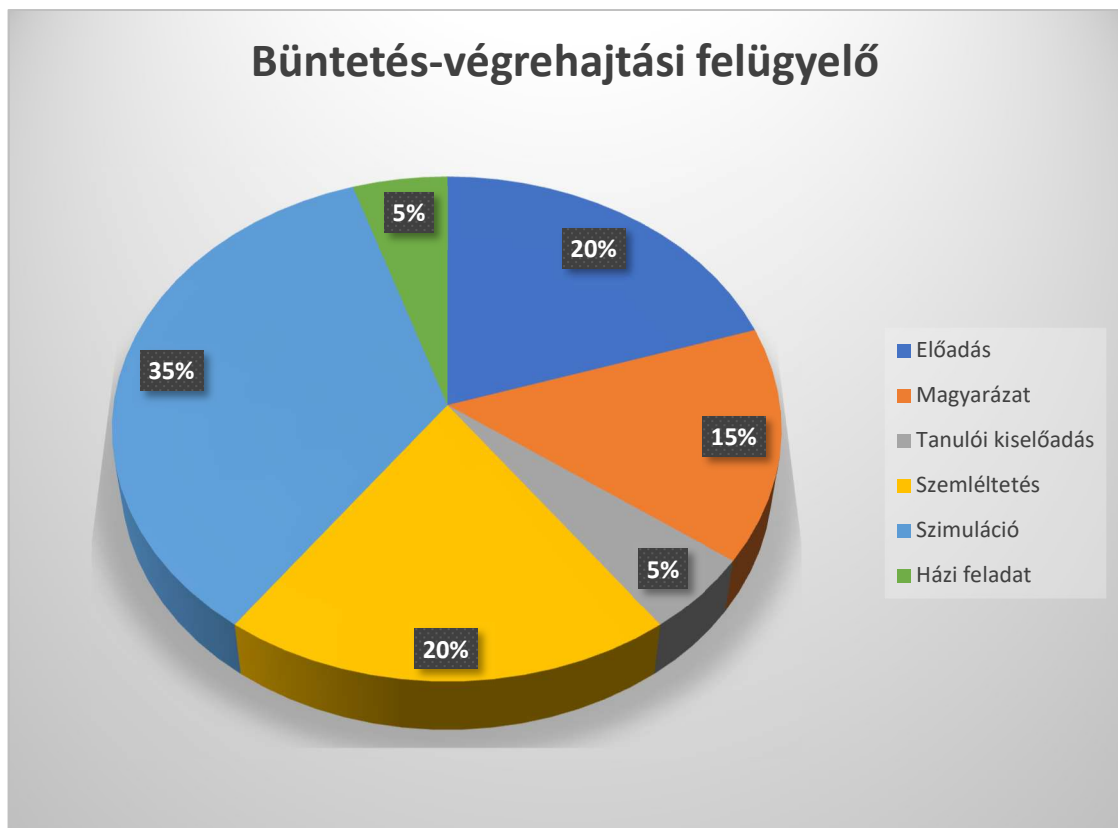
Az alkalmazott didaktikai módszerekből arra lehet következtetni, hogy a képzés inkább gyakorlatorientált. A leggyakrabban alkalmazott didaktikai módszerek megegyeznek a KOK képzésénél alkalmazottakkal, csak százalékos alkalmazásuk tér el.

Az alkalmazott didaktikai módszerek sorrendje a hatékonyságuk alapján:

- szimuláció 90%,
- magyarázat 85%,
- előadás 80%,
- szemléltetés 80%,
- házi feladat 70%.

A házi feladat hatékonysága magas, ugyanakkor a képzésben mindösszesen 5%-ban jelenik meg.

Alkalmazott didaktikai módszerek – BVOTRK

35. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

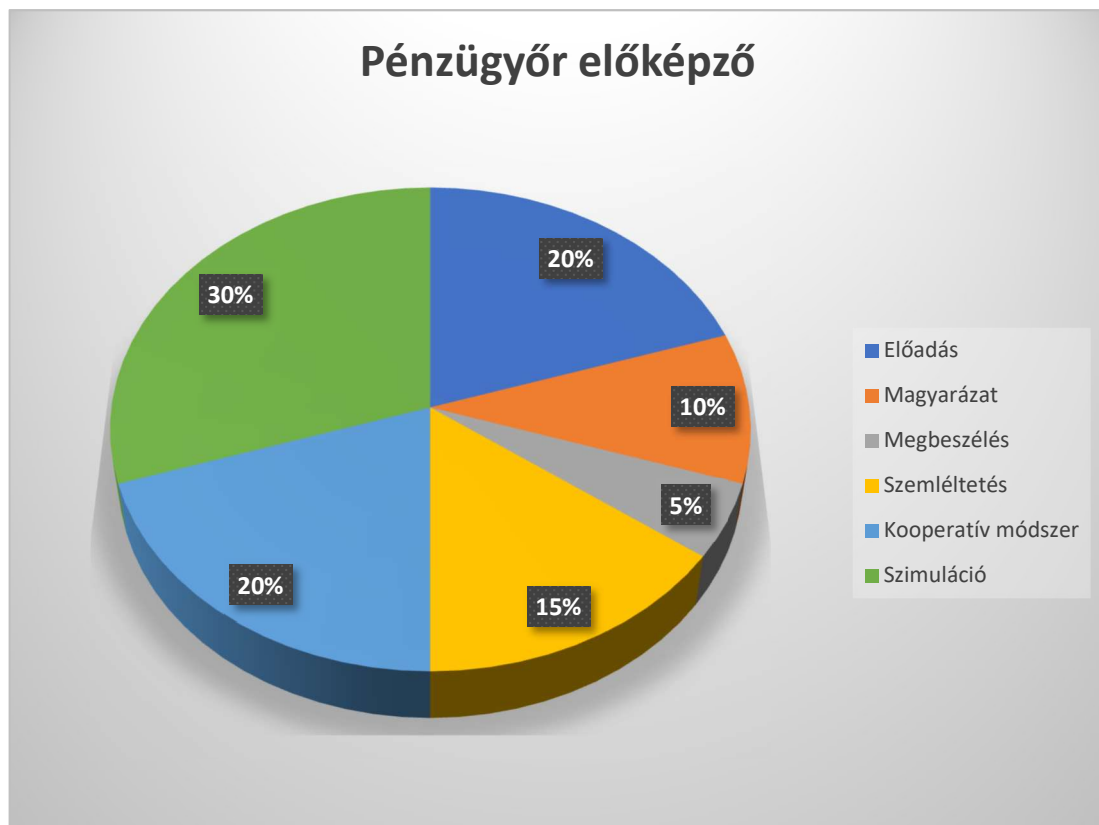
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Egészségügyi és Kulturális Intézete

A NAV Pénzügyőr előképző képzésnél alkalmazott didaktikai módszerek közül a legjellemzőbb a szimuláció, amely 30%-ban van jelen a képzésben (36. számú ábra). A legtöbbet alkalmazott didaktikai módszerek:

- szimuláció 30%,
- előadás 20%,
- kooperatív módszer 20%,
- szemléltetés 15%,
- magyarázat 10%.

Az alkalmazott didaktikai módszerekből arra lehet következtetni, hogy a képzés inkább gyakorlatorientált. A leggyakrabban alkalmazott didaktikai módszerek közül az első két helyen lévők megegyeznek a KOK és a BVOTRK képzésénél alkalmazottakkal, csak százalékos alkalmazásuk tér el.

Alkalmazott didaktikai módszerek – NAV

36. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Az alkalmazott didaktikai módszerek sorrendje a hatékonyságuk alapján:

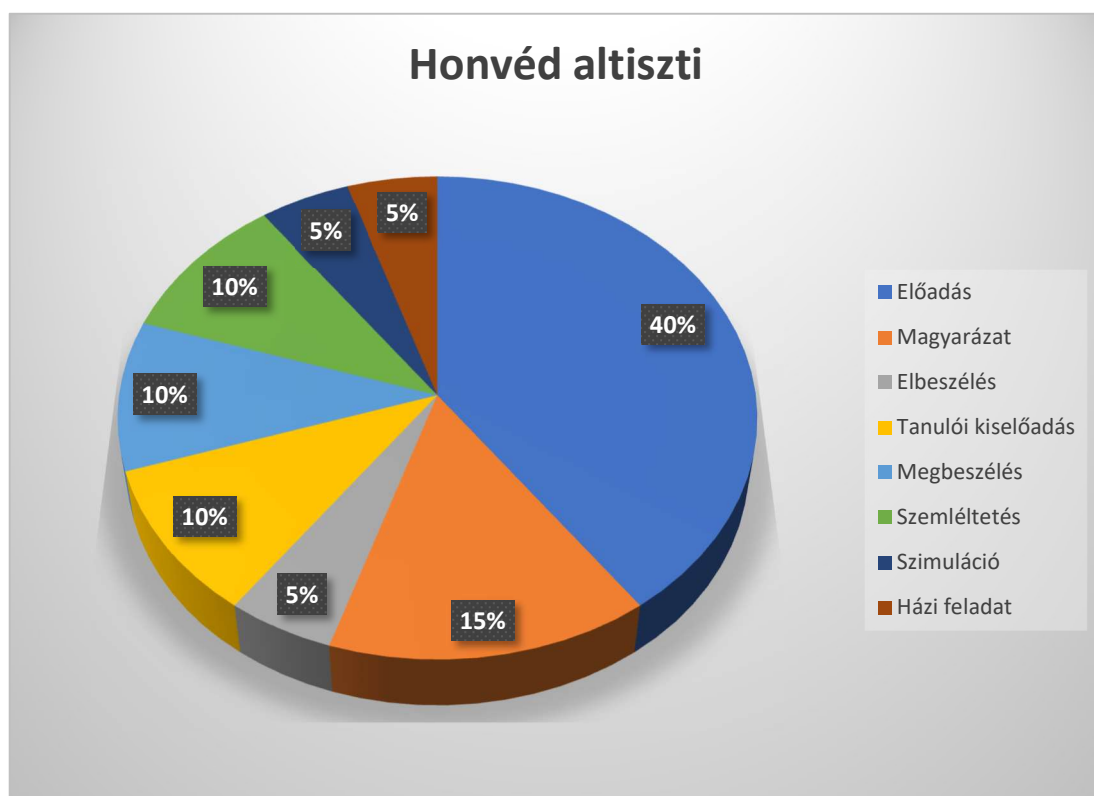
- szimuláció 95%,
- szemléltetés 90%,
- kooperatív módszer 90%,
- megbeszélés 80%,
- magyarázat 75%,
- előadás 50%.

A megbeszélés hatékonysága magas, ugyanakkor a képzésben mindösszesen 5%-ban jelenik meg.

Magyar Honvédség Altiszti Akadémia

A MH AA Honvéd altiszt képzésnél alkalmazott didaktikai módszerek közül a legjellemzőbb az előadás, amely 40%-ban van jelen a képzésben (37. számú ábra).

Alkalmazott didaktikai módszerek – MH AA

37. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

A legtöbbet alkalmazott didaktikai módszerek:

- előadás 40%,

- magyarázat 15%,
- megbeszélés 10%,
- szemléltetés 10%,
- tanulói kiselőadás 10%.

Az alkalmazott didaktikai módszerekből arra lehet következtetni, hogy a képzés inkább elméleti.

Az alkalmazott didaktikai módszerek sorrendje a hatékonyságuk alapján:

- szemléltetés 98%,
- megbeszélés 97%,
- szimuláció 96%,
- tanulói kiselőadás 91%,
- magyarázat 90%.

A szimuláció hatékonysága magas, ugyanakkor a képzésben mindösszesen 5%-ban jelenik meg.

A képzés személyi és tárgyi feltételeinek rendelkezésre állása

Oktatók létszáma

Az oktatói létszám rendelkezésre állásával kapcsolatban érkezett válaszokat a 14. számú táblázatban foglaltam össze. Hiány egyedül az MH AA képzésénél jelentkezik, mind az elméleti, mind a gyakorlati oktatók terén egyaránt.

Személyi és tárgyi feltételek (HTSZ)

Rendőriskola	Elegendő-e az oktatók száma		Hol jelentkezik hiány	
	Igen	Nem	Elmélet oktatás	Gyakorlati képzés
KOK	X			
BVOTRK	X			
NAV	X			
MH AA		X	X	X

14. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés.

Az oktatók felkészültsége

A kérdőívben az oktatók felkészültségére vonatkozó kérdésre a KOK 13 főt átlag felettinek, 2 főt átlagosnak, a BVOTRK 8 főt átlag felettinek, 10 főt átlagosnak, a NAV 8 főt átlag felettinek, az MH AA létszám megjelölés nélkül átlag felettinek jelölt meg (15. számú táblázat).

A vizsgált képzésekhez a társszervek közül a KOK 15 fő, a BVOTRK 18 fő, a NAV 8 fő, viszonylag kis létszámmal rendelkeznek, amely elegendő az oktatói feladatok ellátásához. Az MH AA összesen 29 fő oktatóval rendelkeznek, amelyből 20 fő elméleti és 9 fő gyakorlati ismereteket oktat.

Oktatók felkészültsége (HTSZ)

Rendőriskola	Az oktatók felkészültsége		
	Átlag alatti	Átlagos	Átlag feletti
KOK			X
BVOTRK		X	
NAV			X
MH AA			X

15. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés.

Eszközök rendelkezésre állása

Az oktatáshoz szükséges eszközök meglétével kapcsolatban érkezett válaszokat a 16. számú táblázat tartalmazza.

Az oktatáshoz szükséges eszközök rendelkezésre állása %-ban (HTSZ)

Rendőriskola	Az oktatáshoz szükséges eszközök rendelkezésre állása			
	0-25%	26-50%	51-75%	76-100%
KOK				X
BVOTRK				X
NAV				X
MH AA		X		

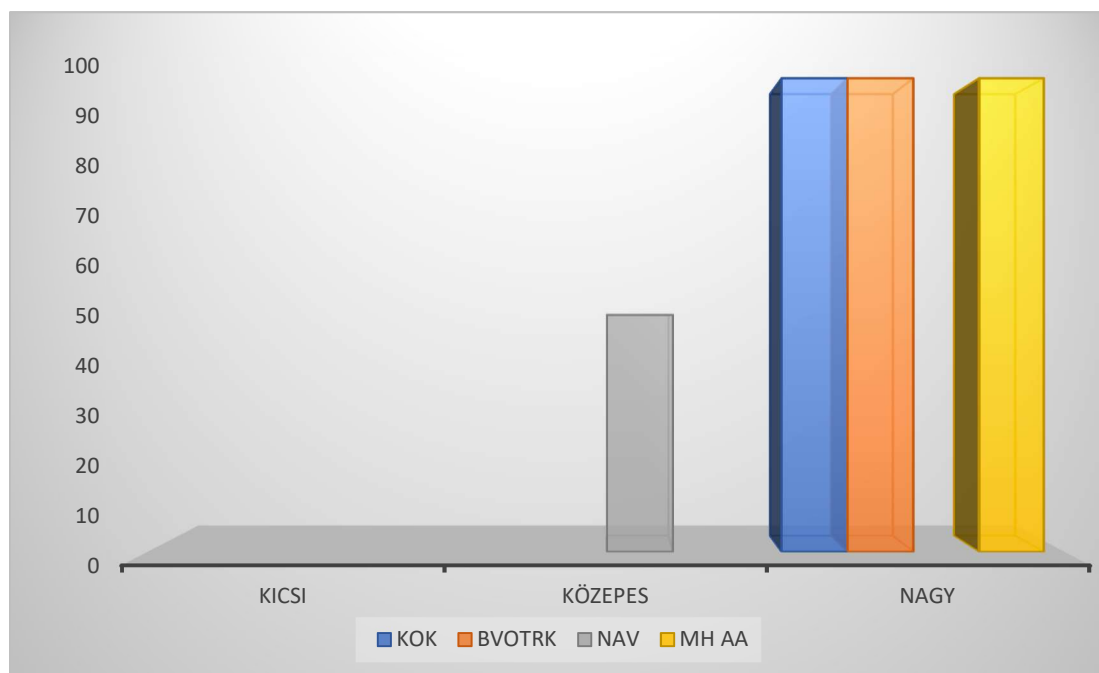
16. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés.

A KOK, a BVOTRK és a NAV rendelkezik az eredményes oktatáshoz szükséges tárgyi feltételekkel, míg az MH AA maximum a felével.

A képzések adminisztrációs terhei

A négy képzés adminisztrációs terhét befolyásolja, hogy milyen jogszabály alapján kerül végrehajtásra, az mit ír elő, illetve a képzések hossza, amely az óraszámok alapján jelentősen eltérnek egymástól. A KOK és a NAV képzése kb. 2 hónapot, a BVOTRK képzése kb. 6 hónapot, az MH AA képzése pedig 24 hónapot ölel fel. Az adminisztrációs terheket a KOK, a BVOTRK és a MH AA nagyra, míg a NAV közepesre értékelte (38. számú ábra).

Adminisztrációs terhek (HTSZ)

38. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

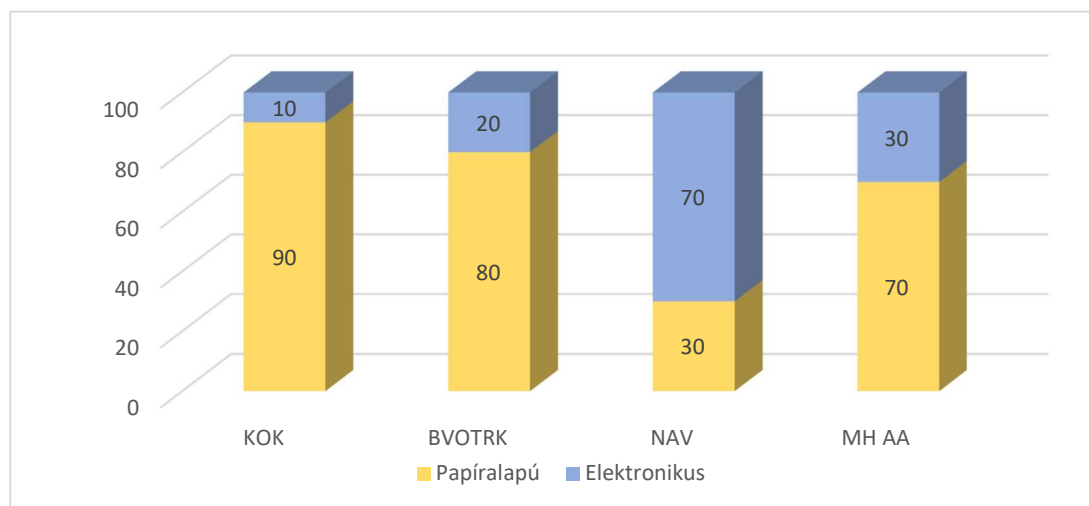
Adminisztrációs feladatok támogatása

Az adminisztrációs feladatok informatikai támogatása a vizsgált négy képzés vonatkozásában (39. számú ábra):

- a KOK-nál 10%,
- a BVOTRK-nál 20%,
- az MH AA-nál 30%,
- a NAV-nál 70%.

Véleményem szerint a KOK, a BVOTRK és az MH AA tekintetében az adminisztrációs feladatok ellátásának informatikai úton történő segítségét, kiváltását indokolt jelentősen növelni. A NAV esetében is célszerű felmérni, hogy az informatikai támogatás tovább növelhető-e.

Adminisztrációs feladatok támogatása (HTSZ)

39. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Részkövetkeztetések levonása

A hazai társszerveknél vizsgált négy képzés sok tekintetben jelentősen eltér egymástól, mégis sok hasznos következtetést lehet levonni. A képzés struktúrájára – a KOK kivételével – hagyományos tanintézeti elméleti és gyakorlati órák, valamint szakmai gyakorlat a jellemző.

Az osztálylétszámok jellemzően 31 fő feletti – a MH AA kivételével –, amelyek nem feltétlenül támogatják a képzés hatékonyságát, a képzésben résztvevők személyre szabott kompetenciafejlesztését, illetve nem könnyítik meg az oktatók képzési feladatainak ellátását.

Az osztálybontás, amelyet a BVOTRK és a NAV alkalmaz, valamint az egyéni képességek és a generációs különbségek figyelembevétele, illetve – a NAV kivételével – az okos eszközök alkalmazása, valamint a megfelelő oktatói létszám és felkészültségük, továbbá a szükséges eszközök rendelkezésre állása előremutató a képzésben, amelyek megfelelően segíthetik a tanítási-tanulási folyamat eredményes lefolytatását, az ismeretek könnyebb elsajátítását.

Az alkalmazott didaktikai módszereket a 6.11. pontban ismertetett számolás alapján besoroltam, amely alapján az alábbi sorrend alakult ki:

1. 12,5 pont előadás,
2. 12 pont szimuláció,
3. 6 pont szemléltetés,

4. 5 pont magyarázat,
5. 2,5 pont kooperatív módszer,
6. 1 pont megbeszélés,
7. 1 pont tanulói kiselőadás.

Az előadás vezető szerepe inkább az elméleti képzéseket erősíti, míg a második helyen lévő szimuláció a gyakorlati képzést. A két didaktikai módszer a két pólus. A felsorolt hét didaktikai módszer inkább a gyakorlatorientált képzést jellemzi.

Összefoglalva megállapítható, hogy mind a négy tanintézet törekszik alkalmazkodni a kor kihívásaihoz és az adottságainak megfelelően oktatást biztosítani. Ugyanakkor látszik előrelépési lehetőség az okos eszközök alkalmazása vonatkozásában, az adminisztrációs terhek csökkentésében és annak informatikai támogatásában.

6. SAJÁT EMPIRIKUS KUTATÁS EREDMÉNYEINEK BEMUTATÁSA

6.1. A KÉRDŐÍVEK ÖSSZESÍTÉSE ÉS ELEMZÉSE

A célcsoport behatárolása

A kutatásom tárgyának megfelelően a személyi kérdőíves felmérés célcsoportjának a közrendvédelmi szolgálati ág hivatásos állományú tagjait – vezetőket, beosztottakat, kiképzőket, intézkedéstaktikai vezető instruktorokat, instruktorokat –, a rendvédelmi technikumok vezetőit, oktatóit, tanulóit, valamint a ROKK rendőrképzéssel foglalkozó oktatóit és a képzésben résztvevőket céloztam meg. A személyi kérdőívet a kiválasztott szervezetekhez, intézményekhez a rendőri szervek vezetőin, illetve a rendvédelmi technikumok igazgatóin keresztül juttattam el azzal, hogy lehetőség szerint minél több kollégával önkéntesen töltsék ki. A rendőrség tekintetében egyrészt, az Országos Rendőr-főkapitánysághoz, a Budapesti Rendőr-főkapitánysághoz, valamennyi megyei rendőr-főkapitánysághoz, a Készenléti Rendőrséghez, a Repülőrési Rendőr Igazgatósághoz, másrészt a ROKK Rendőrképző Akadémia Járőrképző Tagozatához (Adyliget, Szeged), Továbbképzési és Kiképzési Főosztályhoz (Dunakeszi) és az Alparancsnoki Továbbképző Központhoz (Csopak). Továbbá a Körmenyi Rendvédelmi Technikumhoz és a Miskolci Rendvédelmi Technikumhoz.

A személyi kérdőív célcsoportjának meghatározásakor reprezentatív mintavételre törekedtem, ezért az alábbiakra voltam figyelemmel:

- A rendőrségi hierarchiának megfelelően szintek képviselője: központi rendőri szerv, területi rendőri szervek, helyi rendőri szervek, vezetők, beosztottak, kiképzők.
- Az oktatási intézmények képviselője: tanintézetek, vezetők, oktatók, tanulók.
- Földrajzi lefedettség: főváros, megyék.

A közrendvédelmi szolgálati ág hivatásos állományú tagjainak létszáma 10.456 fő⁴⁹, amelyhez hozzáadjuk a tanintézetek érintett létszámát, kerekítve összesen 10.650 főt vehetünk alapul. A személyi kérdőív megküldésekor előzetesen 1000 fő kitöltését terveztem, hogy közel 10%-os eredményt tudjak elérni, azonban összesen 1421 fő töltötte ki, amely messze meghaladta az elképzeléseimet. A személyi kérdőív 1421 fő általi kitöltése, az érintett létszám több, mint 13%-a.

⁴⁹ Az ORFK 2022. március 11-ei tájékoztatása a létszámadatról, a ténylegesen betöltöttekről.

A kérdőív bemutatása

A személyi kérdőív (42. számú melléklet) kérdéseit a Microsoft Forms Office alkalmazásba helyeztem el és a link megküldésével juttattam el a célszemélyekhez – a rendőrségi hierarchiának megfelelően – a rendőri szerveken és a rendőrképzéssel, továbbképzéssel foglalkozó oktatási intézményeken keresztül. Microsoft Forms Office alkalmazás lehetővé teszi a személyi kérdőív kitöltésének anonimitását és hitelességét. A személyi kérdőívet kitöltők részére az alkalmazás használatával teljes anonimitást biztosítottam, a személyes adataik nem kerültek bele a kérdőívbe, ezért azok kezelésére nem került sor. Kizárólag a kérdésekre adott válaszaik kerültek exportálásra Excel táblázatba, amely pontosan naplózta a kitöltéssel kapcsolatos statisztikai adatokat. A személyi kérdőívek kitöltésére – annak tesztelését követően – 2021. október 26-tól, 2021. december 15-ig nyílt lehetőség. A kérdések és a válaszlehetőségek megfogalmazásánál, összeállításánál, különösen nagy hangsúlyt helyeztem a semlegességre, hogy a válaszadókat ne befolyásoljam, valóban a saját véleményük, tapasztalataik jelenjenek meg.

A személyi kérdőív összesen 32 kérdésből állt, amely a válaszok alapján tartalmaz logikai elágazást is. A kérdőívben a tantárgyakat a rendvédelmi technikumok szakmai programja alapján tüntettem fel, mert így ismertek, illetve az oktatásban így jelennek meg. A személyi kérdőív első része (1-10 kérdés) a kitöltőre vonatkozik (neme, életkora, szolgálati helye, beosztása, iskolai végzettsége, járt-e tiszthelyettes-képző iskolába stb.). A második része (11-19. kérdés) a rendőr tiszthelyettes képzés óraszámaira (elmélet, gyakorlat, szakmai gyakorlat) és tantárgyaira (elméleti, gyakorlati) vonatkozik. A harmadik része (20-21. kérdés) a didaktikai módszerekre (hatékonyság, alkalmazás). A negyedik része az intézkedéstaktika tantárgyra (a kitöltő tanult-e, milyen képzésben, hasznosulása, szükségessége stb.). Az ötödik része létszámokra, eszközökre (osztálylétszám, oktatók létszáma, okos eszközökre) és a tanulók beilleszkedésének támogatására vonatkozott.

A válaszokat két irányból megközelítve dolgoztam fel, illetve elemeztem. Az első irány alapján az összes kérdésre adott válaszok összességét, illetve egyes kiválasztott kérdésekre adott válaszokat további szempontok alapján dolgoztam fel és mutatom be (egyszerű elemzés). A másik irányból való megközelítésnél a generációs különbségek a rendőr tiszthelyettes képzés oktatás-módszertanáról alkotott véleményből végeztem elemzést az SPSS Statistics 25 verziójával. Az alkalmazott módszereket külön ismertetni fogom (kombinált elemzés).

Az összes kérdésre adott válaszok bemutatása

A válaszadó személyére vonatkozó adatok

Az **1. kérdés** a kitöltő nemére vonatkozott, amelyre összesen 1420 fő válaszolt. Ebből 1010 férfi, 374 nő, illetve 36 fő nem kívánta megjelölni a nemét (40. számú ábra).

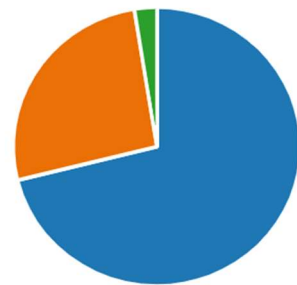
A válaszadó neme

1. Neme? (0 pont)

[További részletek](#)

Betekintések

	férfi	1010
	nő	374
	nem kívánok válaszolni	36

40. számú ábra – forrás: Microsoft Forms Office (n=1420).

A **2. kérdés** a kitöltő életkorára vonatkozott, amelyre összesen 1420 fő adott választ. A kitöltőket a generációk alapján különböztettem meg, illetve soroltam be (41. számú ábra). Az összesítés alapján megállapítható, hogy a kitöltők alapvetően az X és az Y generációhoz tartoznak.

A válaszadó életkora

2. Életkora?

[További részletek](#)

	1946-1964 (Baby boom gener...	38
	1965-1979 (X generáció)	667
	1980-1994 (Y generáció)	444
	1995- (Z generáció)	271

41. számú ábra – forrás: Microsoft Forms Office (n=1420).

A **3. kérdés** a kitöltő szolgálati helyére vonatkozott, amelyre összesen 1416 fő adott választ. Ebből 113 fő központi szerv, 510 fő területi szerv, 603 fő helyi szerv, 160 fő tanintézet, és 30 fő egyéb választ jelölt meg (42. számú ábra).

A válaszadó szolgálati helye

3. Szolgálati helye? (0 pont)

[További részletek](#)

● központi szerv	113
● területi szerv	510
● helyi szerv	603
● tanintézet (rendvédelmi technik...	160
● egyéb	30

42. számú ábra – forrás: Microsoft Forms Office (n=1416).

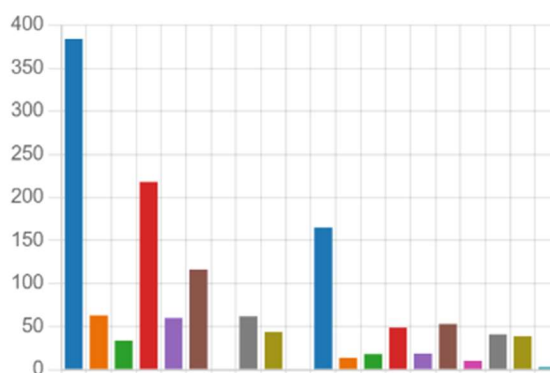
A **4. kérdés** a kitöltő szolgálati helye földrajzi elhelyezkedésére vonatkozott, amelyre összesen 1394 fő adott választ. Ebből a legtöbben Budapestet, Békés és Jász-Nagykun-Szolnok megyét jelölték meg (43. számú ábra).

A válaszadó szolgálati helye földrajzi elhelyezkedése alapján

4. Szolgálati helye földrajzi elhelyezkedése alapján? (0 pont)

[További részletek](#)

● Budapest	384
● Bács-Kiskun megye	63
● Baranya megye	34
● Békés megye	218
● Borsod-Abaúj-Zemplén megye	60
● Csongrád-Csanád megye	116
● Fejér megye	1
● Győr-Moson_sopron megye	62
● Hajdú-Bihar megye	44
● Heves megye	1
● Jász-Nagykun-Szolnok megye	165
● Komárom-Esztergom megye	14
● Nógrád megye	18
● Pest megye	49
● Somogy megye	19
● Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	53
● Tolna megye	10
● Vas megye	41
● Veszprém megye	39
● Zala megye	3

43. számú ábra – forrás: Microsoft Forms Office (n=1394).

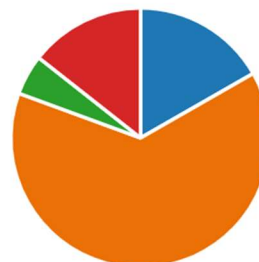
Az **5. kérdés** a kitöltő beosztására vonatkozott, amelyre összesen 1493 választ jelöltek meg (44. számú ábra). A válaszadóknak lehetőségük volt több választ is megjelölni, ezért nagyobb a válaszok száma a kitöltők számánál. Fontosnak tartom, a teljességre törekedve, hogy mind a vezetők, mind a beosztottak, mind az oktatók, és mind a tanulók véleménye megjelenjen (az előzőekben felsorolt négy kategória a továbbiakban: személyi kategóriák). A későbbiek során egyes kérdések vizsgálatakor mind a négy kategóriára külön elemezni és értékelni fogom a válaszokat.

A válaszadó beosztása

5. Beosztása?

[További részletek](#)

● vezető	250
● beosztott	953
● oktató	75
● tanuló	215

44. számú ábra – forrás: Microsoft Forms Office (n=1493).

A **6. kérdés** a kitöltő legmagasabb polgári iskolai végzettségére vonatkozott, amelyre összesen 1418 fő adott választ (45. számú ábra). Ebből 175 fő egyetemi, 393 fő főiskolai és 850 fő érettségi végzettséggel rendelkezik.

A válaszadó legmagasabb polgári iskolai végzettsége

6. Legmagasabb polgári iskolai végzettsége? (0 pont)

[További részletek](#)

Betekintések

● egyetem	175
● főiskola	393
● érettségi	850

45. számú ábra – forrás: Microsoft Forms Office (n=1418).

A **7. kérdés** a kitöltő legmagasabb rendőri végzettségére vonatkozott, amelyre összesen 1408 fő adott választ (46. számú ábra). Ebből 46 fő a Nemzeti Közszerződési Egyetem Rendészettudományi Kar mesterképzését, 100 fő a Nemzeti Közszerződési Egyetem Rendészettudományi Kar alapképzését, 229 fő a Rendőrtiszti Főiskolát, 161 fő a Rendészeti (rendőr) szervező képzést, 169 fő a zászlósképzőt, 589 fő a tiszthelyettes képzőt, és 114 fő az egyéb választ jelölte meg. A kitöltők válaszai alapján 536 tiszt és 758 tiszthelyettes adott választ. 114 fő nem jelölt meg rendőri végzettséget, amely utalhat arra is, hogy nem akarta megjelölni, vagy nem rendelkezik azzal. A 114 fő lehet tiszt, tiszthelyettes és más jogállású személy is (pl. munkavállaló, rendvédelmi igazgatási alkalmazott).

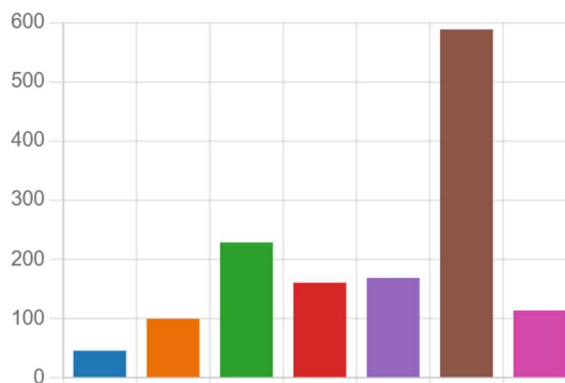
A válaszadók legmagasabb rendőri végzettsége

7. Legmagasabb rendőri iskolai végzettsége? (0 pont)

[További részletek](#)

[Betekintések](#)

● Nemzeti Közszerológálati Egyetem ...	46
● Nemzeti Közszerológálati Egyetem ...	100
● Rendőrtiszti Főiskola	229
● Rendészeti (rendőr) szervező	161
● Zászlósképző	169
● Tiszthelyettes képző (rendőr tisz...	589
● Egyéb	114

46. számú ábra – forrás: Microsoft Forms Office (n=1408).

A **8. kérdés** arra vonatkozott, hogy a kitöltő járt-e tiszthelyettes képző iskolába, amelyre összesen 1421 fő adott választ (47. számú ábra). Szintén fontos szempont a hiteles válaszok miatt, hogy a válaszadónak milyen tapasztalata, rálátása van a rendőr tiszthelyettes képzésre, illetve van-e saját élménye. A válaszadók kétharmada járt tiszthelyettes képző iskolába, amely a saját tapasztalaton alapuló válaszokat erősítik.

Tiszthelyettes képzőbe jártak megoszlása

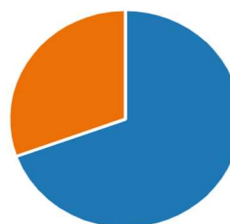
8. Járt tiszthelyettes képző (rendőr tiszthelyettes-képző, rendőr szakközépiskola, rendészeti szakközépiskola, rendészeti szakgimnázium) iskolába, vagy jelenleg jár rendvédelmi technikumba vagy ROKK Rendőrképző Akadémiába?

31%-a a válaszadónak (434/1421) helyesen válaszolt erre a kérdésre.

[További részletek](#)

[Insights](#)

● igen	987
● nem	434 ✓

47. számú ábra – forrás: Microsoft Forms Office (n=1421).

A 8. kérdésre adott válaszokat a beosztások, a generációk és a Magyarország területi megoszlása (nyugat, közép, kelet) alapján kategorizálva a 43. számú mellékletben szereplő 48. számú ábra mutatja be. Jól látható az egyes kategóriákat elemezve – a generációs kategórián belül a Baby boom kivételével –, hogy a válaszadók jelentős része járt tiszthelyettes képző iskolába.

A **9. és a 10. kérdés** a 8. kérdésből következett. Ha járt tiszthelyettes képzésbe, akkor azt mikor végezte, vagy mikor fogja elvégezni, illetve hova járt. A „mikor” kérdésre adott válaszok alapján a kitöltők 1984 és 2021 között jártak tiszthelyettes képző iskolába. A „hova” kérdésre megjelölték az adyligeti, a budapesti, a körmendi, a csopaki, a miskolci, a soproni és a szegedi tanintézetet. Ezekből arra lehet következtetni, hogy a megkérdezettek ismeretei, tapasztalatai több, mint három és fél évtizeded ölel át, illetve az ország egész területét lefedi.

A képzés óraszámai, tantárgyai, elmélet-gyakorlat aránya

A **11-13. kérdések** a jelenlegi képzés összes óraszámára, a tanintézeti elméleti és gyakorlati képzés, illetve szakmai gyakorlat óraszámaira, egymáshoz való viszonyításra vonatkoztak. Melyiket és milyen mértékben kellene növelni, illetve csökkenteni. A **11. kérdésre** 1421 fő adott választ (49. számú ábra). A 8 válaszlehetőségből az első hármat ismertetem, amelyre a legtöbb választ adták:

- 422 fő szerint az összes óraszám megfelelő, de több területi szakmai gyakorlat órára lenne szükség.
- 282 fő szerint az összes óraszám megfelelő, illetve a tanintézeti órák száma és a területi szakmai gyakorlat óraszámai is megfelelők.
- 202 fő szerint az összes óraszám megfelelő, de több tanintézeti gyakorlati órára lenne szükség.

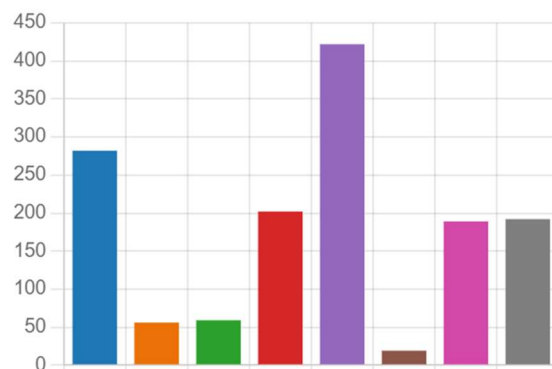
A képzés összes órszáma

11. Ön szerint a rendőr tiszthelyettes képzés összes órszáma (2264 óra, amelyből 1670 tanintézeti óra és 594 területi szakmai gyakorlat) megfelelő?

[További részletek](#)

[Betekintések](#)

● az összes óraszám megfelelő, ill...	282
● az összes óraszám megfelelő, d...	56
● az összes óraszám megfelelő, d...	59
● az összes óraszám megfelelő, d...	202
● az összes óraszám megfelelő, d...	422
● az összes órák számát csökkent...	19
● az összes órák számát növelni k...	189
● nem tudom	192

49. számú ábra – forrás: Microsoft Forms Office (n=1421).

A válaszadók közel 44%-a szerint növelni kellene a gyakorlati órák számát. A 11. kérdésre adott válaszokat a beosztások, a generációk és a területi megoszlás alapján kategorizálva a 44. számú mellékletben szereplő 50. számú ábra mutatja be.

A **12. kérdésre** mindösszesen 23 fő adott választ, ezért az nem értékelhető, következtetéseket nem lehet levonni belőle. A **13. kérdésre** 372 fő adott választ, az összes kitöltő 26%-a, amely alapján nem lehet messzemenő következtetéseket levonni (51. számú ábra).

Mely órák számát kellene növelni?

13. Mely órák számát kellene Ön szerint növelni? (0 pont)

[További részletek](#)

● az elméleti órák számát	112
● a gyakorlati órák számát	130
● a szakmai gyakorlat óraszámait	130

51. számú ábra – forrás: Microsoft Forms Office (n=372).

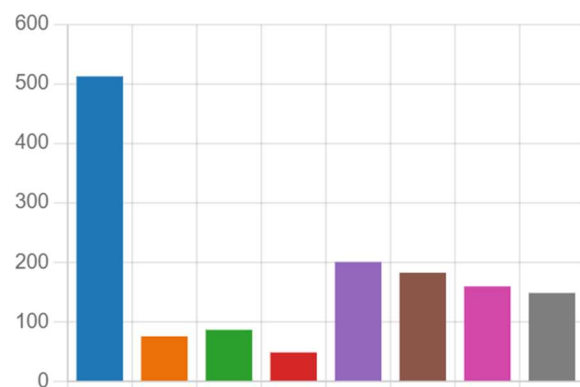
A **14. kérdésre**, amely arra vonatkozott, hogy az elmélet-gyakorlat (40-60 %) aránya megfelelő-e összesen 1418 fő adott választ (52. számú ábra).

Az elmélet-gyakorlat (40-60%) aránya megfelelő-e?

14. Ön szerint a rendőr tiszthelyettes képzésben az elmélet-gyakorlat órák (40-60%) aránya megfelelő-e?

[További részletek](#)

● megfelelő	513
● az elméleti órák arányát kis (10...	76
● az elméleti órák arányát közepe...	87
● az elméleti órák arányát nagy (3...	49
● a gyakorlati órák arányát kis (10...	201
● a gyakorlati órák arányát közep...	183
● a gyakorlati órák arányát nagy (...)	160
● nem tudom	149

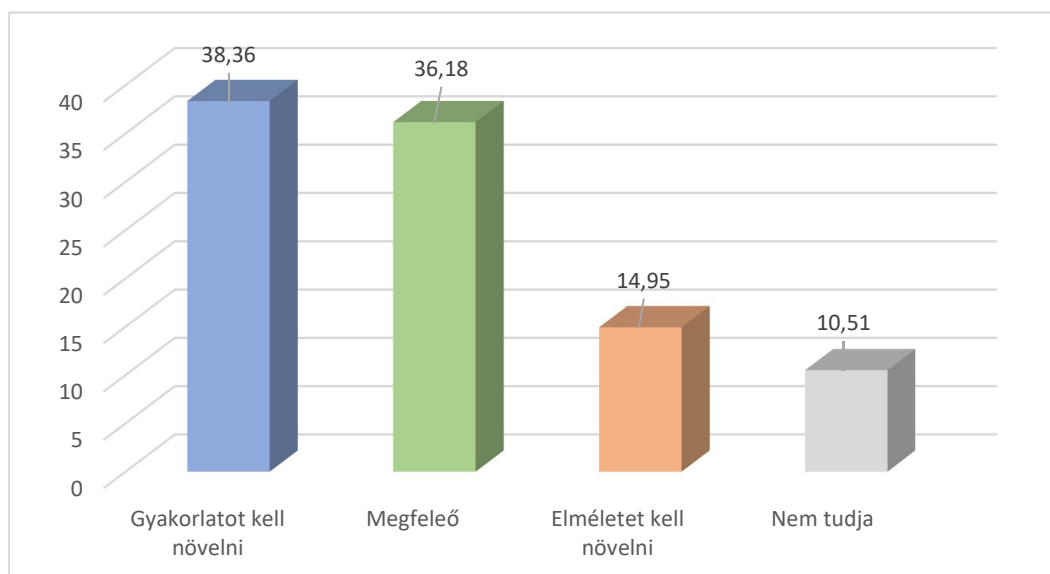
52. számú ábra – forrás: Microsoft Forms Office (n=1418).

A válaszadók közül:

- 544 fő szerint növelni kellene a gyakorlat arányát,
 - 201 fő szerint kis (10%) mértékben,
 - 183 fő szerint közepes (20%) mértékben,
 - 160 fő szerint nagy (30%) mértékben,
- 513 fő szerint megfelelő,
- 212 fő szerint növelni kellene az elmélet arányát,
 - 76 fő szerint kis (10%) mértékben,
 - 87 fő szerint közepes (20%) mértékben,
 - 49 fő szerint nagy (30%) mértékben,
- 149 fő nem tudja választ adta.

Az összes válaszadók 38,36%-a szerint növelni kellene a gyakorlat arányát, 36,18%-a szerint megfelelő az elmélet-gyakorlat aránya, 14,95%-a szerint növelni kellene az elmélet arányát, 10,51%-a nem tudja (53. számú ábra).

A válaszadók szerint az elmélet-gyakorlat arányának változtatása %-ban kifejezve

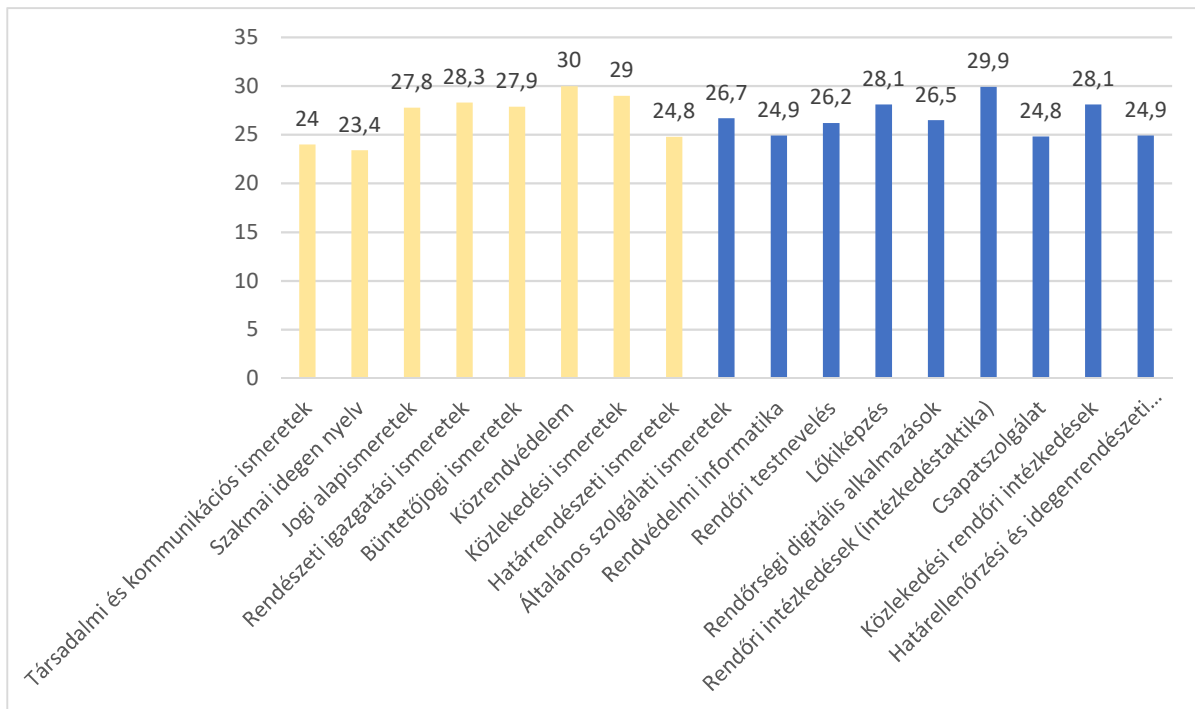
53. számú ábra – forrás: saját szerkesztés. ($\Sigma=100\%$)

A 14. kérdésre adott válaszokat a beosztások, a generációk és a területi megosztás alapján kategorizálva a 45. számú mellékletben szereplő 54. számú ábra mutatja be.

A 15. kérdésre, mely szerint értékeli fontosságuk szerint a tanintézeti képzés során oktatott 17 tantárgyat, 1-5-ig terjedő skálán (ahol az 1-es legkevésbé fontos, 5-ös a

legfontosabb), adott válaszokból kiszámolt indexszámokat és tantárgyakat az 55. számú ábra szemlélteti. A sárga színnel jelöltek az elméleti, kék színnel jelöltek a gyakorlati tantárgyak.

Tantárgyak besorolása fontosságuk szerint

55. számú ábra – forrás: saját szerkesztés. (n=1412)

A 61. számú ábrán szereplő indexszámokat a Microsoft Forms Office program által – a válaszadók 1-től 5-ig adott értékeléséből – viszonyított százalékaiból az 1-5-ig adott értékek súlyozásával számoltam ki, amelyet az 46. számú mellékletben szereplő 56. számú ábra tartalmaz.

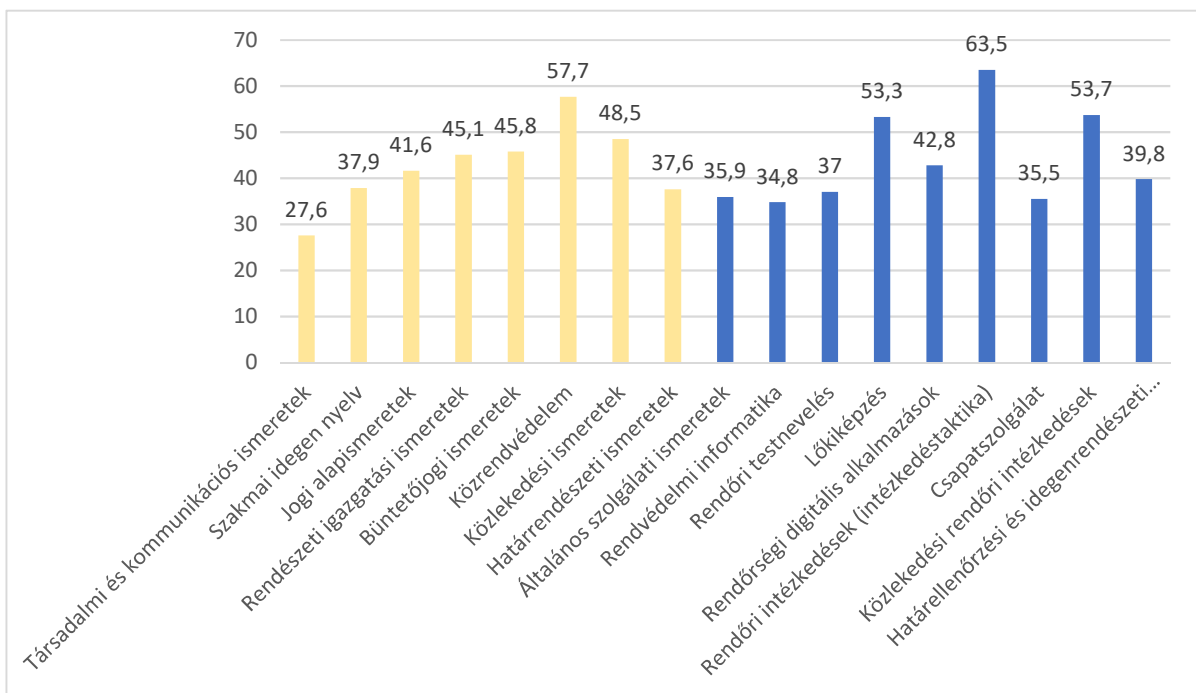
A válaszadók értékeléséből kiszámolt indexszámok alapján:

- a legfontosabb tantárgyak:
 - közrendvédelem 30,
 - rendőri intézkedések (intézkedéstaktika) 29,9,
 - közlekedési ismeretek 29,
- a legkevésbé fontos tantárgyak:
 - szakmai idegen nyelv 23,4,
 - társadalmi és kommunikációs ismeretek 24,
 - határrendészeti ismeretek és csapatszolgálat 24,8.

A 16. és a 17. kérdés a tanintézeti képzés során oktatót elméleti és gyakorlati ismereteket tartalmazó tantárgyak óraszámainak növelésére vonatkozott. Melyiket és milyen mértékben

növelné. Az egyes kérdésekre négy válaszlehetőség közül kellett választani: nem változtatna, 10%-kal, 20%-kal vagy 30%-kal növelné a tantárgy óraszámát. A Microsoft Forms Office program által a 10%-kal, 20%-kal, 30%-kal növelné válaszokra adott százalékból súlyozott átlagokat, indexszámokat számoltam ki. A tantárgyakat és a hozzájuk tartozó indexszámokat a 57. számú ábra tartalmazza. Az elméleti tantárgyakat, amelyekre 1386 választ adtak, sárga színnel, valamint a gyakorlati tantárgyakat, amelyekre 1394 választ adtak, kék színnel jelöltem.

Tantárgyak óraszámainak növelésére adott válaszok %-ban kifejezve

57. számú ábra – forrás: saját szerkesztés. (n=1386) (n=1394)

A válaszadók véleménye szerint a legnagyobb mértékben az alábbi tantárgyak óraszámait kellene növelni:

- rendőri intézkedések (intézkedéstaktika) 63,5
- közrendvédelem 57,7
- közlekedési rendőri intézkedések 53,7.

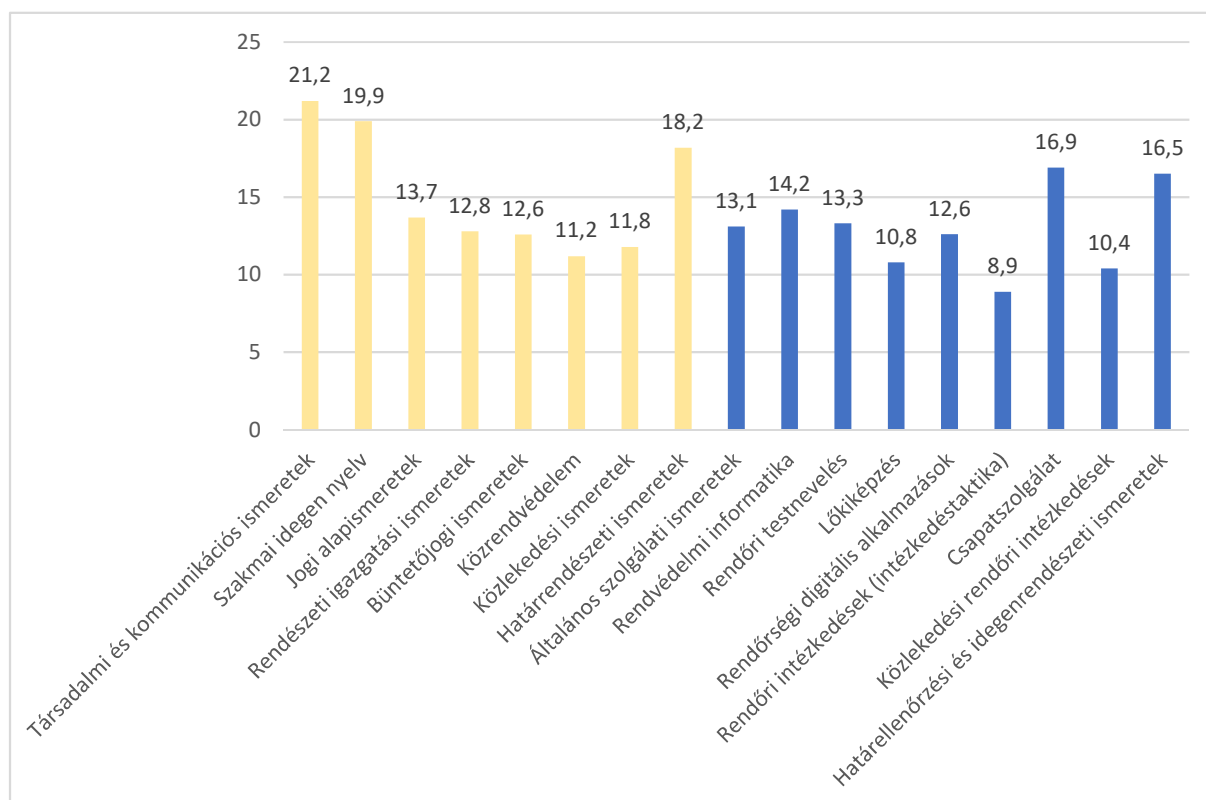
A válaszadók véleménye szerint az alábbi tantárgyak óraszámait a legkevésbé kellene növelni:

- társadalmi és kommunikációs ismeretek 27,6
- rendvédelmi informatika 34,8
- csapatszolgálat 35,5.

A 63. számú ábrán szereplő indexszámokat a Microsoft Forms Office program által összesített, viszonyított százalékokból számoltam ki, amelyet 47. számú mellékletben szereplő 58. számú ábra és a 48. számú mellékletben szereplő 59. számú ábra tartalmaz.

A **18. és a 19. kérdés** a tanintézeti képzés során oktatott elméleti és gyakorlati ismereteket tartalmazó tantárgyak óraszámainak csökkentésére vonatkozott. Melyiket és milyen mértékben csökkentenék. Az egyes kérdésekre négy válaszlehetőség közül kellett választani: nem változtatna, 10%-kal, 20%-kal vagy 30%-kal csökkentenék a tantárgy óraszámát. A Microsoft Forms Office program által a 10%-kal, 20%-kal, 30%-kal csökkentenék válaszokra adott százalékokból súlyozott átlagokat, indexszámokat számoltam ki. A tantárgyakat és a hozzájuk tartozó indexszámokat a 60. számú ábra tartalmazza.

Tantárgyak óraszámainak csökkentésére adott válaszok %-ban kifejezve

60. számú ábra – forrás: saját szerkesztés. (n=1394) (n=1397)

Az elméleti tantárgyakat, amelyekre 1394 választ adtak, sárga színnel, valamint a gyakorlati tantárgyakat, amelyekre 1397 választ adtak, kék színnel jelöltem.

A válaszadók véleménye szerint a legnagyobb mértékben az alábbi tantárgyak óraszámait kellene csökkenteni:

- társadalmi és kommunikációs ismeretek 21,2

- szakmai idegen nyelv 19,9
- határrendészeti ismeretek 18,2.

A válaszadók véleménye szerint az alábbi tantárgyak óraszámait a legkevésbé kellene csökkenteni:

- rendőri intézkedések (intézkedéstaktika) 8,9
- közlekedési rendőri intézkedések 10,4
- lökiképzés 10,8.

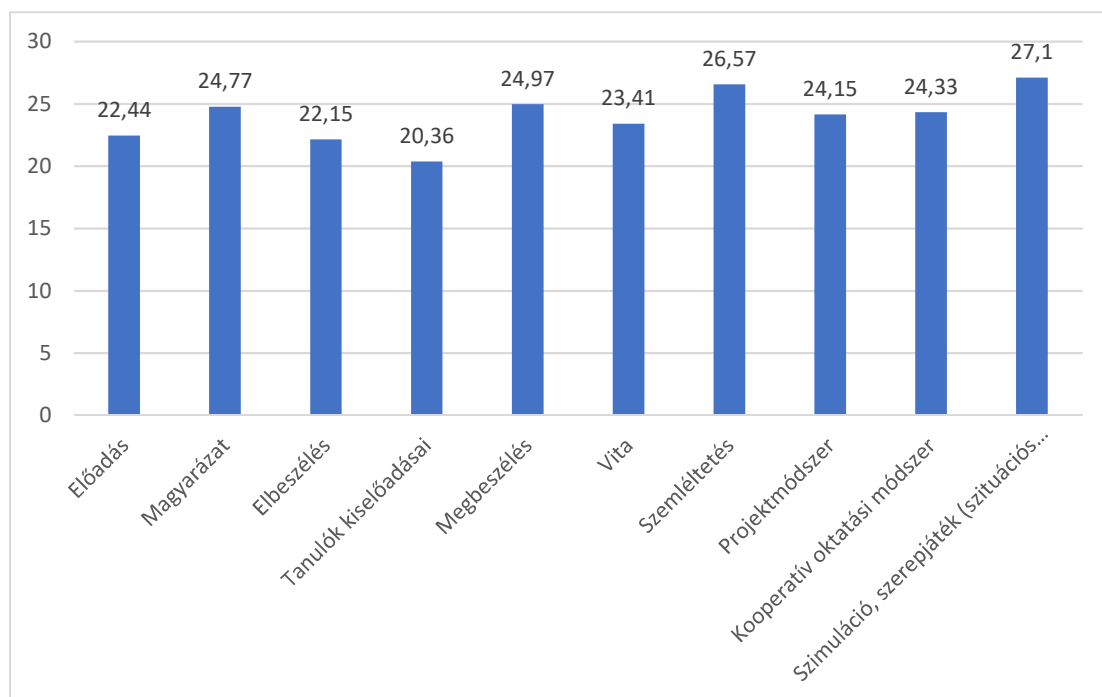
A 60. számú ábrán szereplő indexszámokat a Microsoft Forms Office program által összesített, viszonyított százalékokból számoltam ki, amelyet a 49. számú mellékletben szereplő az 61. számú ábra és a 50. számú mellékletben szereplő 62. számú ábra tartalmaz.

Didaktikai módszerek hatékonysága és alkalmazása

A **20. kérdésre**, hogy a felsorolt didaktikai módszereket a hatékonyságuk alapján 1-5-ig terjedő skálán értékelje (ahol 1-es a legkevésbé hatékony, 5-ös a leghatékonyabb) kérdésre, adott válaszok összesítését a 51. számú mellékletben szereplő 63. számú ábra szemlélteti.

A didaktikai módszerek hatékonyságának indexszámait a Microsoft Forms Office program által – a válaszadók értékeléséből – viszonyított százalékaiból az 1-5-ig adott értékek súlyozásával számoltam ki, amelyet az 64. számú ábra tartalmaz.

A didaktikai módszerek hatékonyságára adott értékelések összesítése

64. számú ábra – forrás: saját szerkesztés. (n=1405)

A didaktikai módszerek hatékonyságára adott értékelésekből kiszámolt indexszámok alapján:

- az első három helyen:
 - szimuláció, szerepjáték (szituációs gyakorlatok) 27,1
 - szemléltetés 26,57
 - megbeszélés 24,97.
- az utolsó három helyen:
 - tanulók kiselőadásai 20,36
 - elbeszélés 22,15
 - előadás 22,44.

A didaktikai módszerek hatékonyságára adott válaszok közül a legmagasabb (5-ös) értékelést a szimuláció, szerepjáték (szituációs gyakorlatok) kapta. Külön megvizsgáltam az alábbi kategóriákra vonatkoztatva, hogy hány főből, mennyien jelölték az 5-ös értékelést, és az hány %-a az összes válasznak, értékelésnek:

- vezető: 145 fő (247 főből), 58,7%,
- beosztott: 403 fő (932 főből), 43,24%,
- oktató: 53 fő (74 főből), 70,66%,
- tanuló: 106 fő (208 főből), 50,96%,
- baby boom: 19 fő (37 főből), 51,35%,
- X: 330 fő (655 főből), 50,38%,
- Y: 206 fő (433 főből), 47,57%,
- Z: 116 fő (264 főből), 43,93%,
- nyugat: 154 fő (280 főből), 55%,
- közép: 177 fő (424 főből), 41,74%,
- kelet: 330 fő (660 főből), 50%.

A nyugat, közép és kelet kategóriák Magyarország területének három részre történő felosztását jelenti. Figyelemmel arra, hogy a három terület között vannak eltérések társadalmi, gazdasági, szociális, demográfiai stb. tekintetben. A válaszok alapján mind az összes, és mind az egyes kategóriák szerinti értékelés eredménye szerint a szimuláció, szerepjáték (szituációs gyakorlatok) didaktikai módszer a leghatékonyabb. Ebből következik, hogy a frontális oktatást, a hagyományos oktatási módszereket fel kell váltani olyan módszerekre, amelyek a saját élményen alapuló tanulást biztosítják.

A **21. kérdésre**, amely a didaktikai módszerek alkalmazásának mértékére vonatkozott az alábbi hét válasz lehetőség volt adott:

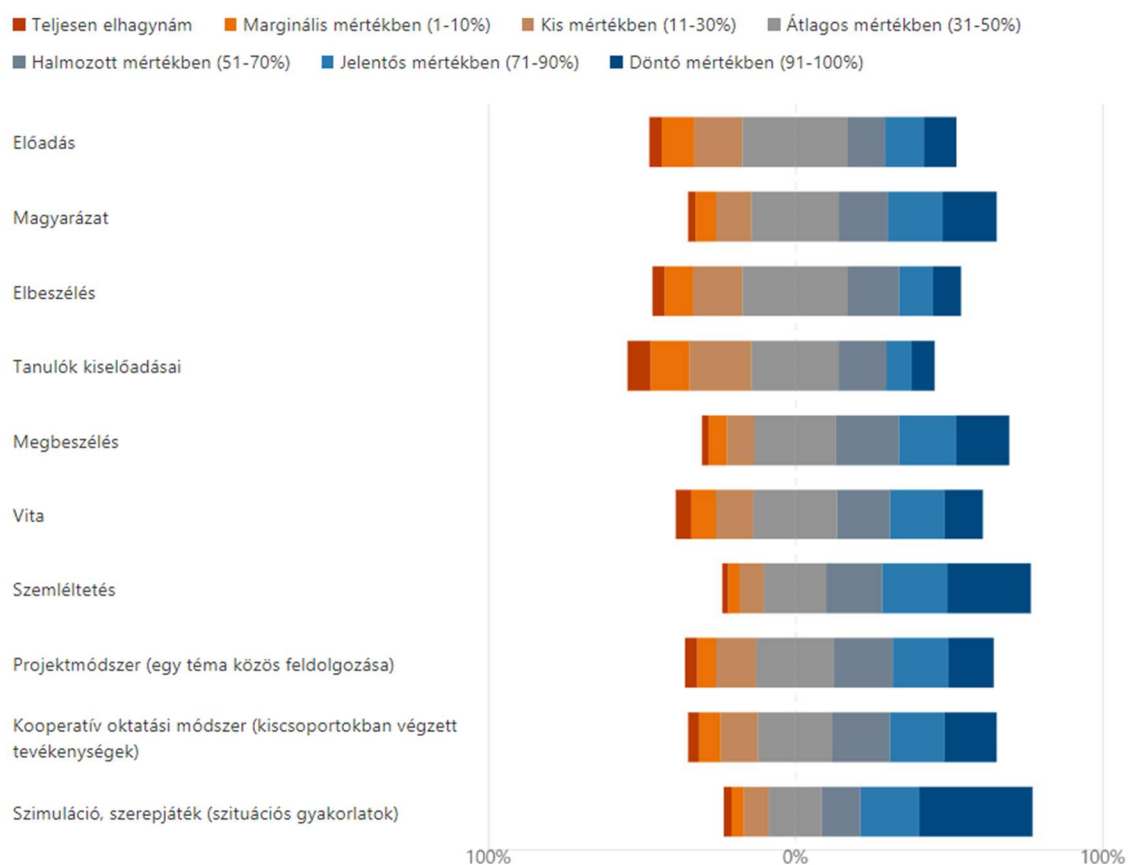
- teljesen elhagynám,
- marginális mértékben (1-10%),
- kis mértékben (11-30%),
- átlagos mértékben (31-50%),
- halmozott mértékben (51-70%),
- jelentős mértékben (71-90%),
- döntő mértékben (91-100%).

A válaszok összesítését a 65. számú ábra tartalmazza.

Didaktikai módszerek alkalmazásának mértéke

21. Ön szerint a felsorolt didaktikai módszereket a rendőr tiszthelyettes képzésben milyen mértékben kell alkalmazni?

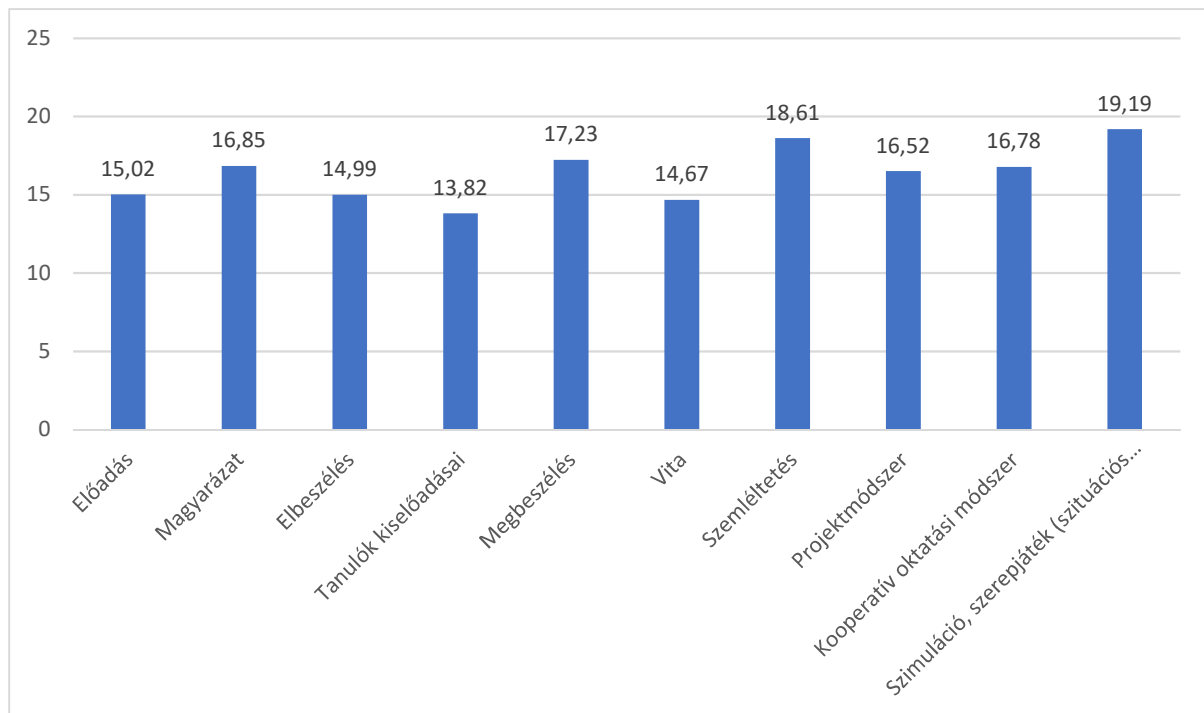
[További részletek](#)

65. számú ábra – forrás: Microsoft Forms Office. (n=1390)

A didaktikai módszerek alkalmazásának mértéke indexszámait a Microsoft Forms Office program által – a válaszadók értékeléséből – viszonyított százalékaiból a 7-es skálán adott értékek súlyozásával számoltam ki, amelyet az 66. számú ábra tartalmaz.

A didaktikai módszerek alkalmazásának mértékére adott értékelések összesítése

66. számú ábra – forrás: saját szerkesztés. (n=1390)

A didaktikai módszerek alkalmazásának mértékére adott értékelésből kiszámolt indexszámok alapján:

- az első három helyen:
 - szimuláció, szerepjáték (szituációs gyakorlatok) 19,19
 - szemléltetés 18,61
 - megbeszélés 17,23.
- az utolsó három helyen:
 - tanulók kiselőadásai 13,82
 - vita 14,67
 - elbeszélés 14,99.

Intézkedéstaktika

A 22-26. és a 28. kérdés az intézkedéstaktika tantárgyra, az intézkedéstaktikai ismeretekre, az intézkedéstaktikai hasznosságára, illetve komplex oktatásra vonatkoznak.

A **22. kérdésre**, amely az intézkedéstaktika (rendőri intézkedések) tantárgya, mint komplex ismereteket tartalmazó tantárgy szükségességére kérdez rá, a válaszokat a 67. számú ábra összesíti.

Komplex ismereteket tartalmazó tantárgy szükségessége

22. Ön szerint szükség van-e a tanintézeti képzésben olyan tantárgyra, amely az elméleti és gyakorlati ismereteket ötvözi, szintetizálja és átülteti a gyakorlatba?

[További részletek](#) Insights

● nincs rá szükség	59
● kis mértékben van rá szükség	72
● közepes mértékben van rá szü...	268
● nagy mértékben van rá szükség	947
● nem tudom	61

67. számú ábra – forrás: Microsoft Forms Office. (n=1407)

Komplex ismereteket tartalmazó tantárgyra a válaszadók:

- 67,3%-a szerint nagy mértékben van szükség,
- 19%-a szerint közepes mértékben van szükség,
- 5,11%-a szerint kis mértékben van szükség.

A 22. kérdésre adott válaszokat a beosztások, a generációk és a területi megoszlás alapján kategorizálva a 52. számú mellékletben szereplő 68. számú ábra mutatja be.

A **23. kérdésre**, hogy a válaszadó tanult-e intézkedéstaktikát, az összesített válaszokat a 69. ábra mutatja meg.

Intézkedéstaktikát tanultak megoszlása

23. Ön tanult Intézkedéstaktikát?

[További részletek](#)

● igen	1072
● Nem	349

69. számú ábra – forrás: Microsoft Forms Office. (n=1421)

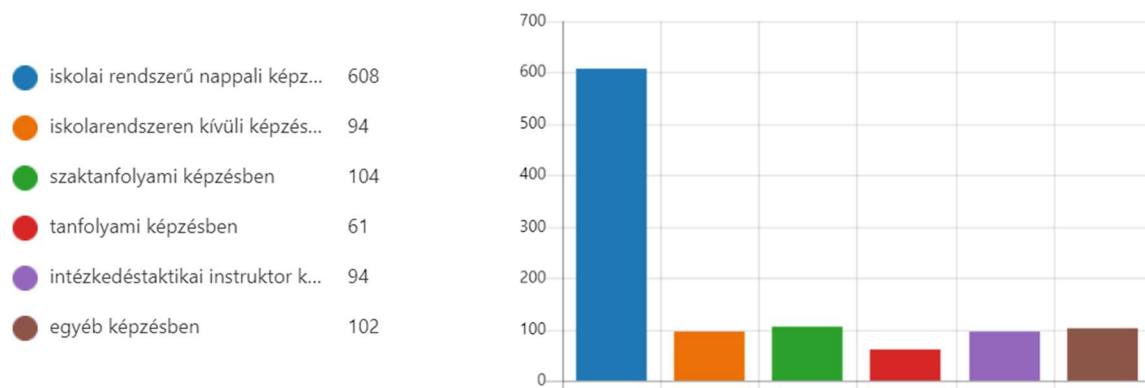
A válaszadók 75,43%-a tanult intézkedéstaktikát, amiből arra következtethetünk, hogy a rendőri munkához szükséges ismeretek komplex oktatására van rálátása, illetve van saját tapasztalata. A 23. kérdésre adott válaszokat a beosztások, a generációk és a területi megoszlás alapján kategorizálva a 53. számú mellékletben szereplő 70. számú ábra mutatja be.

A **24. kérdésre**, mely szerint honnan származik az intézkedéstaktikai ismerete, a válaszokat a 71. ábra tartalmazza.

Milyen képzésben tanult intézkedéstaktikát megoszlása

24. Milyen képzésben tanult Intézkedéstaktikát?

[További részletek](#) Insights

71. számú ábra – forrás: Microsoft Forms Office. (n=1063)

A milyen képzésben tanult intézkedéstaktikát kérdésre válaszolok:

- 57,19%-a iskolai rendszerű, kétéves, nappali képzésben,
- 9,78%-a szaktanfolyami képzésben,
- 9,59%-a egyéb képzésben,
- 8,84%-a iskolarendszeren kívüli, illetve intézkedéstaktikai instruktorképzésben.

A **25. kérdésre**, amely az intézkedéstaktika hasznosságára kérdez rá, a válaszokat a 72. számú ábra szemlélteti.

Intézkedéstaktika hasznosulása

25. Milyen mértékben tudta hasznosítani a szolgálati feladatok ellátása során?

[További részletek](#)

● egyáltalán nem tudtam haszn...	56
● kis mértékben tudtam haszno...	242
● közepes mértékben tudtam h...	405
● nagy mértékben tudtam hasz...	351

72. számú ábra – forrás: Microsoft Forms Office. (n=1054)

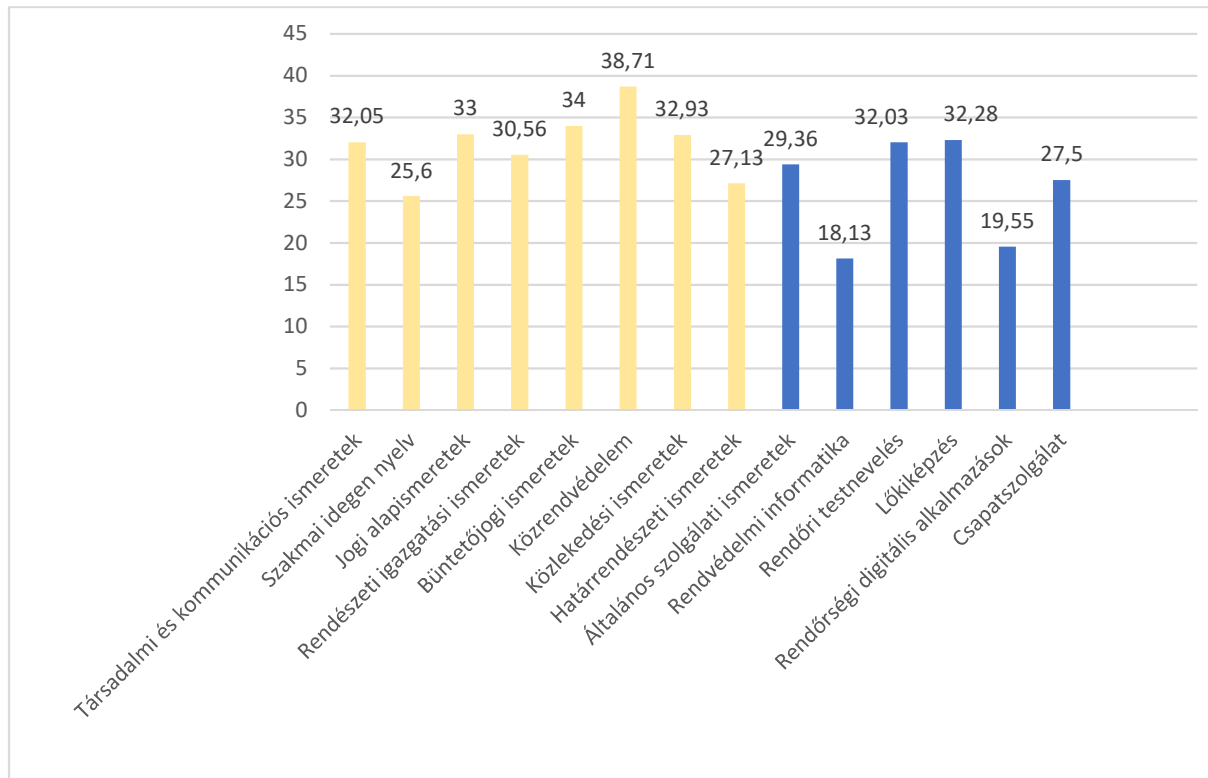
A válaszolók a tanult intézkedéstaktika ismereteiket milyen mértékben tudták hasznosítani a szolgálati helyükön kérdésre adott válaszok alapján:

- 38,42%-a közepes mértékben,
- 33,3%-a nagy mértékben,
- 22,96%-a kis mértékben.

A **28. kérdésre**, amely arra kérdez rá, hogy az intézkedéstaktika tantárgy oktatásánál mely tantárgyak ismeretei jelenhetnek meg, az összesített válaszokat a 54. számú mellékletben szereplő 73. számú ábra mutatja be.

Az intézkedéstaktika tantárgynál oktatásánál megjelenhető tantárgyak és mértékük indexszámait a Microsoft Forms Office program által – a válaszadók értékeléséből – viszonyított százalékaiból a 4-es skálán adott értékek súlyozásával számoltam ki, amelyet az 74. számú ábra tartalmaz. A sárga színnel jelöltek az elméleti, kék színnel jelöltek a gyakorlati tantárgyak.

Az intézkedéstaktika tantárgynál oktatásánál megjelenhető tantárgyakra és mértékükre adott válaszok %-ban kifejezve

74. számú ábra – forrás: saját szerkesztés. (n=1375)

Az indexszámok alapján az intézkedéstaktika tantárgy oktatásánál megjelenhető tantárgyak:

- a legnagyobb mértékben:
 - Közrendvédelem 38,71%-ban,
 - Büntetőjogi ismeretek 34%-ban,
 - Jogi alapismeretek 33%-ban,
- a legkisebb mértékben:
 - Rendvédelmi informatika 18,13%-ban,
 - Rendőrségi digitális alkalmazások 19,55%-ban,
 - Szakmai idegen nyelv 25,6%-ban.

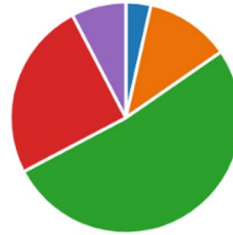
A **26. kérdésre**, amely a rendőri munkához szükséges ismeretek modulokba történő csoportosítására vonatkozik, a válaszokat a 75. számú ábra tartalmazza.

A rendőri szolgálati feladatok ellátásához szükséges ismeretek modulokban történő oktatása

26. Ön szerint a rendőri szolgálati feladatok ellátásához, illetve az intézkedések lefolytatásához szükséges ismeretek csoportosíthatók-e önálló, egymásra épülő modulokba, ahol minden érintett tantárgy oda vonatkozó ismeretei kerülnek oktatásra a gyakorlat oldaláról megközelítve (pl. bolti lopás esetén: szolgálati fellépés módja, kommunikáció, pszichológia, szabálysértési jog, büntetőjog, igazoltatás, testi kényszer, bilincs, jelentés, feljelentés stb.)?

További részletek

	egyáltalán nem lehetséges	49
	kevés esetben lehetséges	166
	sok esetben lehetséges	727
	teljes mértékben lehetséges	351
	nem tudom	107

75. számú ábra – forrás: Microsoft Forms Office. (n=1400)

A rendőri szolgálati feladatok ellátásához szükséges ismeretek modulokban történő oktatására adott válaszolók:

- 51,93%-a szerint sok esetben lehetséges,
- 25,07%-a szerint teljes mértékben lehetséges,
- 11,85%-a szerint kevés esetben lehetséges.

Ha abból indulunk ki, hogy a megkérdezettek 3,5%-a szerint „egyáltalán nem lehetséges”, valamint 7,65%-a „nem tudom” választ adta és összeadjuk azokat a válaszokat, akik szerint – teljes mértékben, illetve sok vagy kevés esetben – lehetséges, akkor az alábbi arányt kapjuk:

- 88,85% szerint lehetséges,
- 3,5% szerint nem lehetséges,
- 7,64% nem tudja.

A 26. kérdésre adott válaszokat a beosztások, a generációk és a területi megoszlás alapján kategorizálva a 55. számú mellékletben szereplő 76. számú ábra mutatja be.

Létszámok, eszközök, beilleszkedés

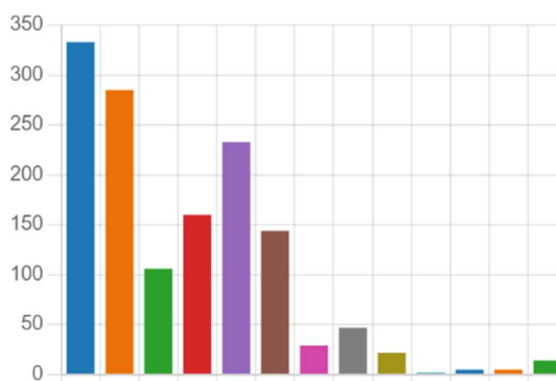
A 27. kérdésre, amely az eredményes és hatékony oktatás ideális osztálylétszámára, illetve a tanulói csoportoknál egyidőben oktatók számára kérdez rá, a válaszokat a 77. számú ábra mutatja be.

Osztálylétszámok és oktatók száma

27. Ön szerint az előzőekben ismertetett képzési formában milyen osztálylétszám és mennyi oktató az ideális?

[További részletek](#)

● 1 – 10 tanuló – 1 oktató	333
● 1 – 10 tanuló – 2 oktató	285
● 1 – 10 tanuló – 3 vagy több okta...	106
● 11 – 20 tanuló – 1 oktató	160
● 11 – 20 tanuló – 2 oktató	233
● 11 – 20 tanuló – 3 vagy több ok...	144
● 21 – 30 tanuló – 1 oktató	29
● 21 – 30 tanuló – 2 oktató	47
● 21 – 30 tanuló – 3 vagy több ok...	22
● 31-nél több tanuló – 1 oktató	2
● 31-nél több tanuló – 2 oktató	5
● 31-nél több tanuló – 3 vagy töb...	5
● nem tudom	14

77. számú ábra – forrás: Microsoft Forms Office. (n=1385)

A válaszadók:

- 24,04%-a szerint 1-10 tanuló és 1 oktató,
- 20,57%-a szerint 1-10 tanuló és 2 oktató,
- 16,82%-a szerint 11-20 tanuló és 2 oktató lenne a legideálisabb.

A **29. kérdésre**, amely az okos eszközök képzésbe történő bevonását kérdezi, a válaszok összesítését a 78. ábra tartalmazza. A válaszolók 61,9%-a véleménye alapján nagy mértékben be kell vonni az okos eszközöket az oktatásba.

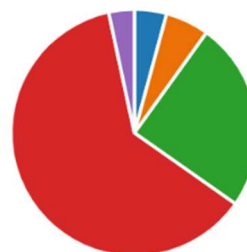
Okos eszközök alkalmazásának szükségessége

29. Ön szerint a rendőr tiszthelyettes képzésbe az „okos eszközöket” be kell-e vonni?

[További részletek](#)

[Insights](#)

● nem kell bevonni	59
● kis (10%) mértékben kell bevo...	80
● közepes (20%) mértékben kell...	347
● nagy (30%) mértékben kell be...	866
● nem tudom	47

78. számú ábra – forrás: Microsoft Forms Office. (n=1399)

Ha abból indulunk ki, hogy a megkérdezettek 4,21%-a szerint „nem kell bevonni”, valamint 3,35%-a „nem tudom” választ adta, és összeadjuk azokat a válaszokat, akik szerint – kis, közepes vagy nagy mértékben kell bevonni –, akkor az alábbi arányt kapjuk:

- 92,42% szerint be kell vonni,
- 4,22% szerint nem kell bevonni,
- 3,36% nem tudja.

A 29. kérdésre adott válaszokat a beosztások, a generációk és a területi megoszlás alapján kategorizálva a 56. számú mellékletben szereplő 79. számú ábra mutatja be.

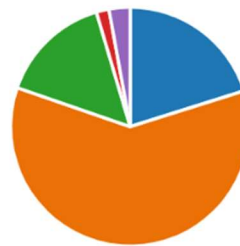
A **30. kérdésre**, amely a rendőr tiszthelyettes képzés ideális osztálylétszámaira kérdez rá, a válaszokat 80. számú ábra foglalja össze. A válaszadók 60,14%-a szerint a 11-20 fő közötti osztálylétszámok a legideálisabbak, azt követi 20,14%-kal a 1-10 fő közöttiek és 15,14%-kal a 21-30 fő közöttiek.

Osztálylétszám kategóriák

30. Ön szerint a rendőr tiszthelyettes képzésben milyen osztálylétszámok az ideálisak a hatékony oktatás elérése érdekében?

[További részletek](#)

● 1-10 fő	282
● 11-20 fő	842
● 21-30 fő	212
● 31 fő felett	24
● nem tudom	40

80. számú ábra – forrás: Microsoft Forms Office. (n=1400)

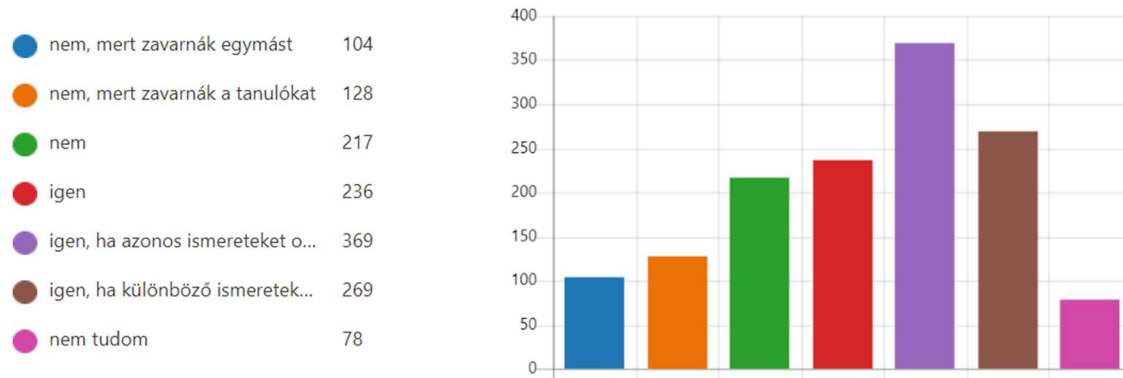
A 30. kérdésre adott válaszokat a beosztások, a generációk és a területi megoszlás alapján kategorizálva a 57. számú mellékletben szereplő 81. számú ábra mutatja be.

A **31. kérdésre**, amely arra kérdez rá, hogy az oktatás hatékonyságát növeli-e, ha egyidőben több tanár oktat, a válaszokat a 82. számú ábra szemlélteti.

Oktatók száma

31. Ön szerint az oktatás hatékonyságát növeli-e, ha egy időben 2 vagy több tanár oktat?

[További részletek](#)

82. számú ábra – forrás: Microsoft Forms Office. (n=1401)

A válaszadók többsége hasznosnak ítéli, ha az osztályokat egyidőben több oktató tanítja az alábbi százalékos megoszlásban:

- 26,33%-a szerint hasznos, ha azonos ismereteket oktatnak,
- 19,2%-a szerint hasznos, ha különböző ismereteket oktatnak,
- 16,84%-a szerint hasznos feltétel nélkül,
- 15,48%-a szerint nem hasznos feltétel nélkül,
- 9,13%-a szerint nem, mert zavarnák a tanulókat,
- 7,42%-a szerint nem, mert zavarnák egymást.

A 31. kérdésre adott válaszokat a beosztások, a generációk és a területi megoszlás alapján kategorizálva a 58. számú mellékletben szereplő 83. számú ábra mutatja be.

A **32. kérdés**, mely szerint a képzés során elsajátított ismeretek milyen mértékben segítik a tanulók beilleszkedését a különböző szolgálati helyekre kérdésre érkezett válaszokat a 84. számú ábra ismerteti. A kérdésre összesen 1400 fő adott választ.

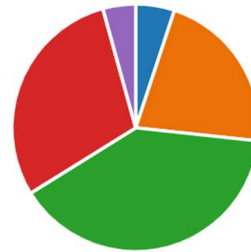
A tanulói beilleszkedés támogatásának mértéke

32. Ön szerint a rendőr tiszthelyettes képzésben elsajátított ismeretek milyen mértékben segítik a tanintézetekből kibocsátott rendőrtanulók beilleszkedését a különböző szolgálati helyekre?

[További részletek](#)

[Betekintések](#)

● nem segítik	71
● kis mértékben segítik	303
● közepes mértékben segítik	552
● nagy mértékben segítik	414
● nem tudom	60

84. számú ábra – forrás: Microsoft Forms Office. (n=1400)

A válaszadók véleménye a tanulók beilleszkedésére vonatkozóan a tanintézetben elsajátított ismeretek alapján a különböző szolgálati helyekre százalékosan kifejezve:

- 39,42%-a szerint közepes mértékben segíti,
- 29,57%-a szerint nagy mértékben segíti,
- 21,64%-a szerint kis mértékben segíti,
- 5,07%-a szerint nem segíti.

A 32. kérdésre adott válaszokat a beosztások, a generációk és a területi megoszlás alapján kategorizálva a 59. számú mellékletben szereplő 85. számú ábra mutatja be.

Generációs különbségek a rendőr tiszthelyettes képzés oktatás-módszertanáról alkotott vélemények elemzése

Módszertan

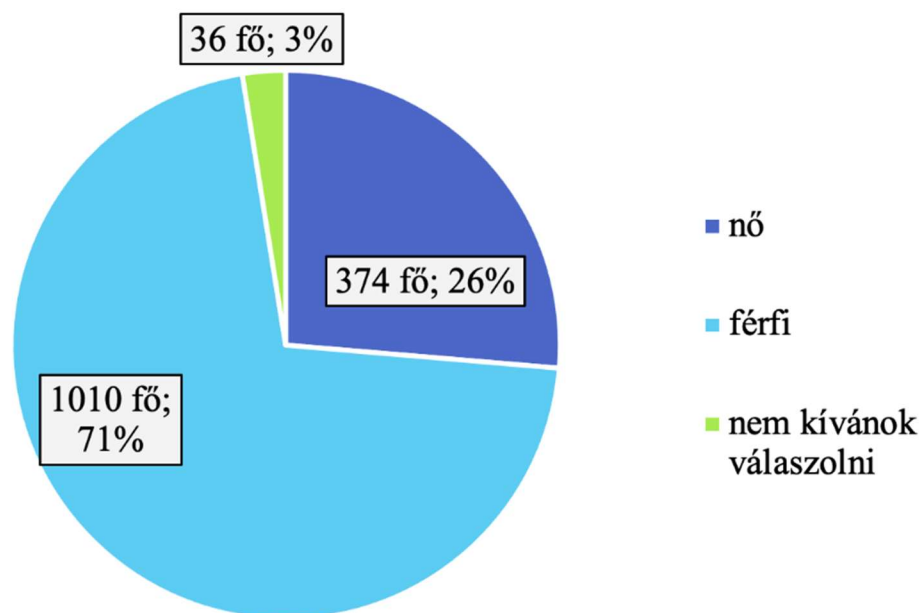
Az elemzés során a mintanagyságból kifolyólag a központi határeloszlás tétele alapján feltételeztem a számított statisztikák normalitás eloszlását. Amennyiben kategória jellegű változókat hasonlítottam össze vizsgálva azok kapcsolatát, akkor az asszociációs kapcsolat tesztelésére a kereszttábla vizsgálatokhoz általánosan használt χ^2 -próbát alkalmaztam. Mivel az ellenzék gerincét adó változó (generáció) ordinális mérési skálájú, ezért, ha annak kapcsolatát egy másik ordinális és kell-e mérhető változóval vizsgáltam, akkor a tendencia számszerűsítéséhez a Gamma mutatót használtam fel. Amennyiben a másik változó skála típusú volt, úgy a Spearman-féle rangkorrelációs együtthatóval mértem a két változó közötti kapcsolat szorosságát. Ilyen esetekben az előző eredmények szofisztikáltabb tovább elemzéséhez felhasználtam a többutas varianciaanalízis módszerét, mely lehetővé tette azt is, hogy az eredményeket pontosítandó kiszűrjem a legfontosabb demográfiai változók (nem, szolgálat

helye, szolgálat földrajzi helye) esetleges torzító hatásait. A generációk közötti páronkénti összehasonlítás során a Bonferroni-korrekciót alkalmaztam. Az elemzéseket az SPSS Statistics 25 verziójával végeztem el, a szignifikancia szintet pedig egységesen 5%-ban határoztam meg.

Leíró statisztikák

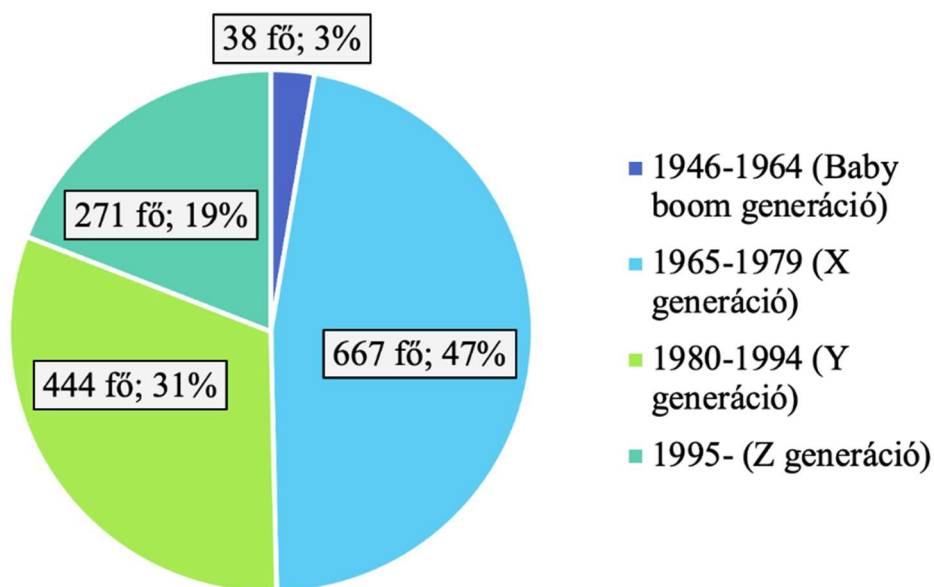
Az elemzés alapjául szolgáló megkérdezés összesen 1421 főre terjedt ki, akik közül 374 fő (26%) volt nő és 1010 fő (71%) volt férfi, összesen 36-an nem kívántak válaszolni a nemmel kapcsolatos kérdésre. Korcsoport szerint a minta közel felét az X generációba tartozók alkották (667 fő; 47%) második legnépesebb csoport az Y generáció volt (444 fő; 31%), nagyjából minden ötödik megkérdezett a Z generációba tartozott (271 fő; 19%), és legkevesebben (38 fő; 3%) kerültek ki a Baby boom generációból. Legtöbben a helyi szerveknél teljesítenek szolgálatot (603 fő; 43%), második legtöbben a területi szerveknél dolgoznak (510 fő; 36%), a tanintézeteknél már jóval kevesebben (160 fő; 11%), a központi szerveknél csak 113-an (8%), egyéb helyeken pedig csak 30-an (2%). A megkérdezettek kevéssel több, mint egy negyede (384 fő; 27%) teljesít szolgálatot Budapesten, mint a többség (1030 hétfő; 73 %) vidéken (86-89. számú ábrák).

Nemek megoszlása a mintában

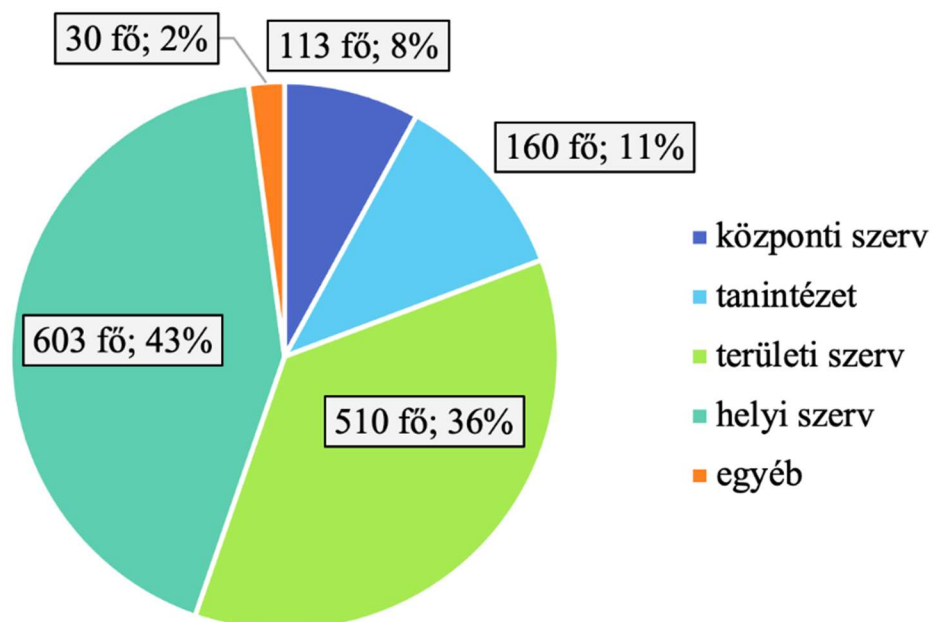
86. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Korcsoport szerinti megoszlás a mintában

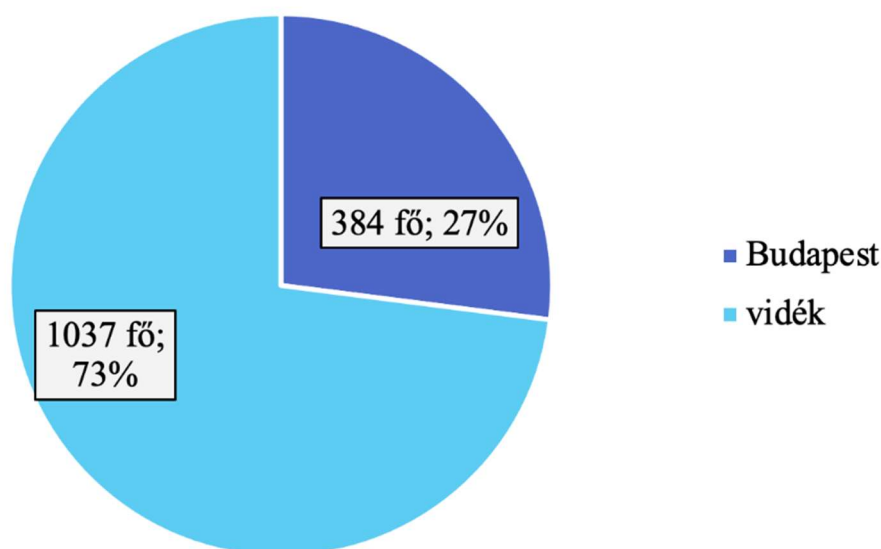
87. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Szolgálat helye szerinti megoszlás a mintában

88. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Szolgálat földrajzi helye szerinti megoszlás a mintában

89. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

A demográfiai jellemzők szerinti megoszlás fontos részét képezte a további elemzéseknek, ugyanis azok, mint kontrollváltozók is szerepeltek a többutas varianciaanalízis módszerének alkalmazásakor, így biztosítva, hogy az ezen változók szerinti megoszlás ne torzíthassa az eredményeket.

A képzés elmélet-gyakorlat aránya (a tanintézeti képzés és a szakmai gyakorlat)

Ebben az alfejezetben a kérdőív 13-14. és a 22. kérdések elemzését mutatom be. A kérdőív 13. kérdése arra vonatkozott, hogy a megkérdezett szerint mely órák számát kellene növelni. A kérdésre összesen 187-en adtak választ, közül 112-en jelölték be a gyakorlati órákat, 130-an az elméleti órákat, valamint bejelölték a szakmai gyakorlatot, mint lehetséges opciót.

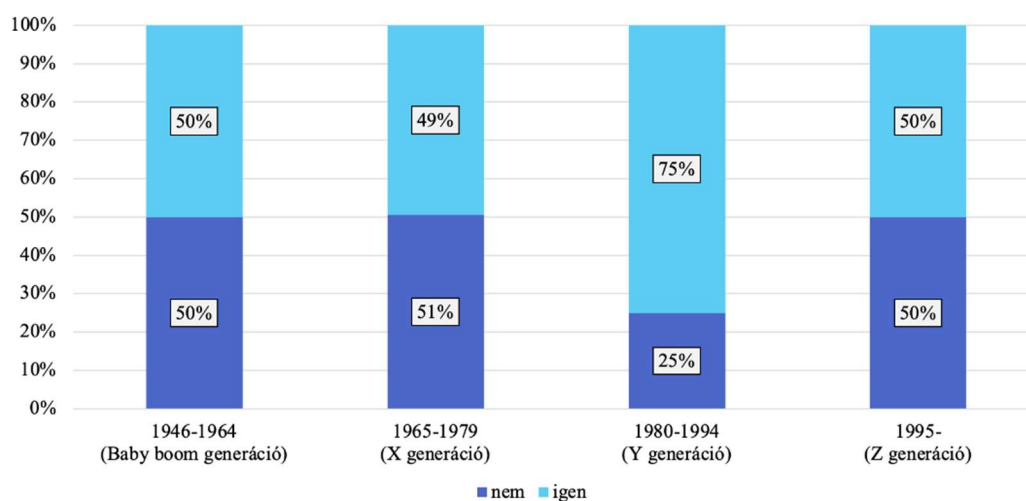
A gyakorlati órák számának növelését preferáló válaszok szignifikáns összefüggést mutattak az életkorral ($\chi^2(3)=11,581$; $p=0,009$): minél fiatalabb generációba tartozott a megkérdezett, annál inkább érezte úgy, hogy a gyakorlati órák számát a rendőr tiszthelyettesi képzésben növelni kell. Ezt erősíti meg a monoton kapcsolatot feltételező vizsgálat is, mely szerint egy pozitív szoros szignifikáns kapcsolat van a generáció és a gyakorlati órák megítélése között (Gamma=0,462; $p<0,001$) (90. számú ábra).

90. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Az elméleti órákkal kapcsolatban három generáció szinte azonos választ adott: a Baby boom, az X és a Z generációkba tartozók esetében nagyjából minden második megkérdezett nyilatkozott úgy, hogy az elméleti órák számát növelni kellene, míg a megkérdezettek másik fele ez ellen tette le a voksát. Egyedül az Y generációnál figyelhető meg ezen nagyjából 50-50%-os megoszlástól való eltérés: háromnegyedük szerint az elméleti órák számát növelni kellene, míg 25%-uk szerint nem. A két változó között összefüggés szignifikáns ($\chi^2(3)=12,167$; $p=0,007$), azaz igazolható a generációk eltérő véleménye (91. számú ábra).

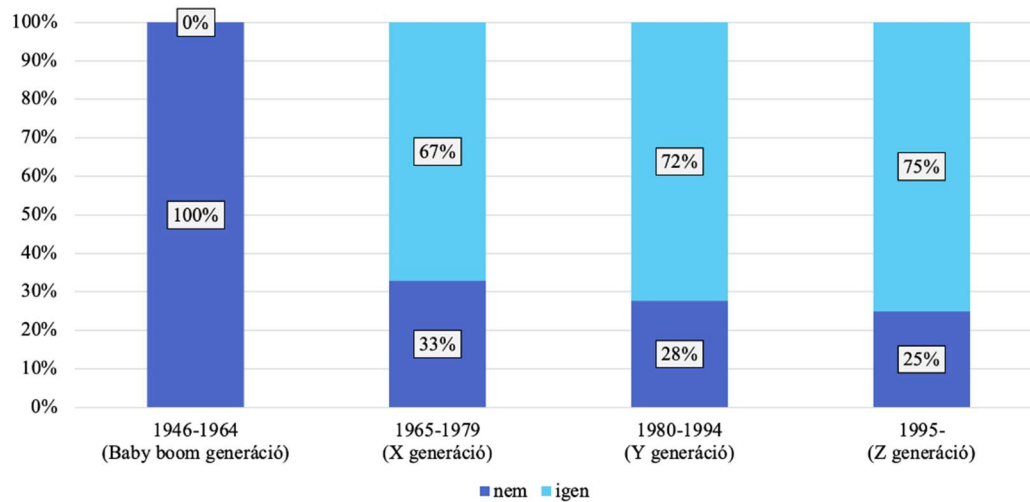
Az elméleti órák számának növelésével kapcsolatos vélemény alakulása a négy generációban

91. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

A szakmai gyakorlat óraszámával kapcsolatban a leíró statisztikák egyértelműen azt mutatják, hogy a későbbi generációk egyre inkább úgy nyilatkoznak, hogy azokat növelni kell, viszont az eltérés nem szignifikáns ($\chi^2(3)=5,436$; $p=0,143$). Nagy valószínűséggel ennek okozója a Baby boom generáció viszonylag alacsony mintaelemszáma (38 fő) és a többi generáció közötti alig pár százalékpontos eltérés (92. számú ábra).

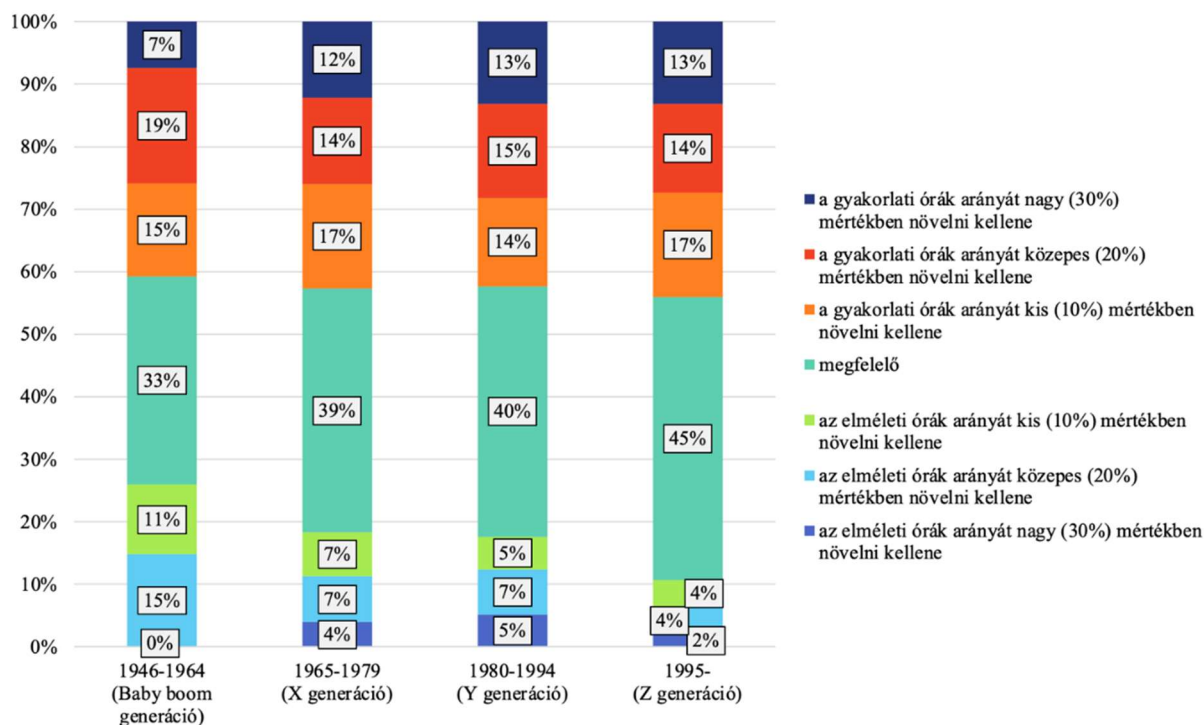
A szakmai gyakorlatok óraszámának növelésével kapcsolatos vélemény alakulása a négy generációban

92. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Azon kérdésre adott válaszok tekintetében, hogy „14. Ön szerint a rendőr tiszthelyettes képzésben az elmélet-gyakorlat órák (40-60%) aránya megfelelő-e?” nem lehet generációnként szignifikáns eltérést kimutatni ($\chi^2(18)=18,666$; $p=0,413$), azaz a négy generációba tartozó megkérdezettek válaszai közötti eltérések nem elég markánsak a mintában, hogy a sokaságra is kiterjeszthessük őket. Az enyhe tendencia egyfelől arra vonatkozik, hogy a gyakorlati órák számának növelése generációról-generációra válik fontosabbá minél fiatalabbakról beszélünk. Másfelől pedig az elméleti órák növelésének szükségessége bár mind a négy generációban azonos arányban van nagyjából jelen, de minél fiatalabb generációhoz tartozik valaki, annál kisebb mértékű elméleti óraszám-növelést tart elfogadhatónak (93. számú ábra).

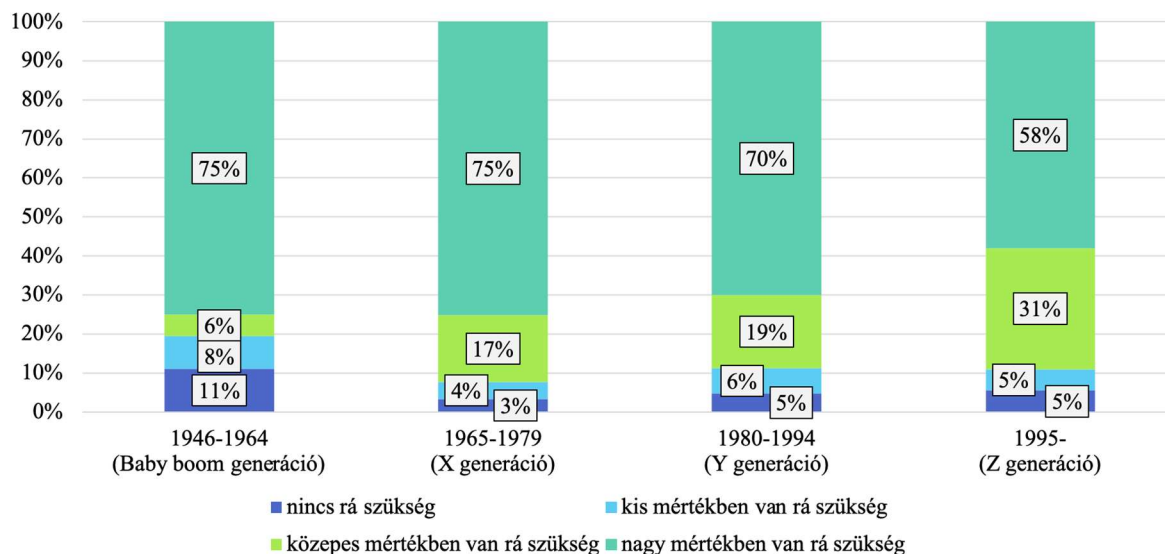
Az elmélet-gyakorlat órák arányával (40-60%) kapcsolatos vélemény alakulása a négy generációban

93. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Az összes megkérdezett 70 százaléka nyilatkozott úgy, hogy nagy mértékben szükség van a tanintézeti képzésben olyan tantárgyra, amely az elméleti és gyakorlati ismereteket ötvözi, szintetizálja és átülteti a gyakorlatba. Ez az arány generációról-generációra szignifikánsan eltér ($\chi^2(9)=38,832$; $p<0,001$), viszont kimutatható, hogy minél fiatalabb generációba tartozik valaki, annál kevésbé érzi, hogy erre szükség lenne. Ezt megerősíti a szignifikáns negatív monoton kapcsolat megléte is ($\Gamma=-0,196$; $p<0,001$) (94. számú ábra).

Az „Ön szerint szükség van-e a tanintézeti képzésben olyan tantárgyra, amely az elméleti és gyakorlati ismereteket ötvözi, szintetizálja és átülteti a gyakorlatba?” kérdésre adott válaszok alakulása a négy generációban

94. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Összességében elmondható, hogy a fiatalabb generációba tartozók inkább hajlanak a gyakorlati órák arányának növelésére, az elméleti órák számának növelését a négy vizsgált generáció közül az Y generáció preferálja leginkább, a szakmai gyakorlat terén szignifikáns eltéréseket nem lehetett kimutatni, általánosságban e mellett teszik voksukat a megkérdezettek. Az elméleti és gyakorlati órák arányával való elégedettség szignifikánsan nem tért el korcsoportonként. Bár a megkérdezettek több mint kétharmada szerint szükséges az elmélet gyakorlatba való átültetése, viszont legkevésbé a fiatalabb generációk számára vonzó.

A képzés során alkalmazott didaktikai módszerek, azok szükségessége, hatékonysága; a didaktikai módszerek közül a szimuláció és a szemléltetés alkalmazásának szükségessége, hatékonysága

Az alfejezetben a 20-21., illetve a 20_7, 20_10, 21_7, 21_10 kérdések elemzését mutatom be. Első lépésben megvizsgálva azt, hogyan ítélik meg a megkérdezettek generációhoz való tartozásuk függvényében azt, hogy mennyire szükségesek, illetve hatékonyak a rendőr tiszthelyettesi képzésben alkalmazott didaktikai módszerek több esetben is szignifikáns összefüggést lehetett kimutatni. Általánosságban elmondható, hogy a didaktikai módszerek szükségességének és hatékonyságának megítélése azonos irányú összefüggést mutat az életkorral, azaz, ha egy módszert inkább a fiatalok tartanak hatékonyabbnak, akkor ők azok, akik szükségesebbnek is tartják azt.

Hatékonyaság tekintetében csupán három módszer esetén tapasztalható szignifikáns pozitív összefüggés a generációba való tartozással: minél fiatalabb generáció tagja egy megkérdezett, annál hatékonyabbnak ítéli meg az előadást ($\rho=0,142$; $p<0,001$), a magyarázatot ($\rho=0,085$; $p=0,002$) és az elbeszélést ($\rho=0,190$; $p<0,001$). Ezekkel szemben viszont negatív összefüggés volt kimutatható a vita ($\rho=-0,069$; $p=0,011$), a szemléltetés ($\rho=-0,055$; $p=0,042$), a projektmódszer (egy téma közös feldolgozása) ($\rho=-0,085$; $p=0,002$) és a kooperatív oktatási módszer (kiscsoportokban végzett tevékenységek) ($\rho=-0,103$; $p<0,001$) esetében. Ez azt jelenti, hogy ezen négy didaktikai módszert inkább az idősebb korosztályok tagjai tartják hatékonyaknak, nem pedig a fiatalabbak (17. számú táblázat).

Az előadás ($\rho=0,099$; $p<0,001$), a magyarázat ($\rho=0,114$; $p<0,001$), az elbeszélés ($\rho=0,171$; $p<0,001$) és a megbeszélés ($\rho=0,088$; $p=0,001$) esetén szignifikáns pozitív kapcsolatot lehet kimutatni a generációba való tartozással, azaz ezen négy didaktikai módszer esetén kijelenthető, hogy valaki minél későbbi generációba tartozik, annál inkább szükségesebbnek tartja alkalmazását. Egyetlen didaktikai módszer esetén mutatható ki negatív összefüggés: a kooperatív oktatási módszert (kiscsoportokban végzett tevékenységek) inkább az idősebb korosztály tagjai tartják szükségesnek és kevésbé a fiatalabbak ($\rho=-0,087$; $p=0,001$).

Az alkalmazott didaktikai módszerek hatékonyságának és szükségességének megítélése és a generációhoz való tartozás közötti kapcsolatok szorossága és szignifikanciája

Didaktikai módszerek	Hatékonyaság		Szükségesség	
	ρ	p	ρ	p
Előadás	0,142	<0,001	0,099	<0,001
Magyarázat	0,085	0,002	0,114	<0,001
Elbeszélés	0,190	<0,001	0,171	<0,001
Tanulók kiselőadásai	0,039	0,150	0,000	0,987
Megbeszélés	0,042	0,116	0,088	0,001
Vita	-0,069	0,011	-0,011	0,693
Szemléltetés	-0,055	0,042	0,017	0,529
Projektmódszer (egy téma közös feldolgozása)	-0,085	0,002	-0,036	0,176
Kooperatív oktatási módszer (kiscsoportokban végzett tevékenységek)	-0,103	<0,001	-0,087	0,001
Szimuláció, szerepjáték (szituációs gyakorlatok)	-0,037	0,163	0,023	0,396

17. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés.

Hatékonyság

A didaktikai módszerek hatékonyságát a kérdőív 20. kérdése mérte: „Értékelje hatékonyságuk alapján a felsorolt didaktikai módszereket 1-5-ig terjedő skálán!”, melyre a válaszok egy 5-fokozatú skálán voltak megadhatók (1 – legkevésbé hatékony, 5 – leghatékonyabb). Ezen kérdéscsoport esetében ugyanazon módszerek tekintetében mutatható ki szignifikáns eltérés a négy generáció között, mint amire a korábbi korrelációanalízis is rámutatott (18. számú táblázat és 95. számú ábra):

- Az előadást leginkább hatékonynak az Z generáció tagjai értékelték (3,63), a másik három generáció szignifikánsan alacsonyabb szintet jelölt meg (Baby boom: 2,84; X: 3,25; Y: 3,30).
- A magyarázat hatékonyságát szintén a Z generáció értékelte a legmagasabbra (3,80), míg a másik három generáció alacsonyabb átlagot produkált (Baby boom: 3,21; X: 3,61; Y: 3,61), viszont szignifikánsan csupán a Baby boom generáció átlaga tért el a Z generáció mutatójától.
- Az elbeszélést az előző két módszerhez hasonlóan a Z generáció tartotta leginkább hatékonynak (3,70), a három legidősebb generáció pedig szignifikánsan alacsonyabb értékkel rendelkezett (Baby boom: 2,80; X: 3,16; Y: 3,27).
- A vita hatékonyságát a Z generáció értékelte legalacsonyabbra (3,13), mely az X (3,44) és az Y generációk (3,38) átlagától szignifikánsan eltért, azonban a Baby boom (3,23) generációétól nem.
- A szemléltetés esetében csak a Z (3,66) és az X generációk (3,90) átlagai térnek el szignifikánsan, a másik két generáció (Baby boom: 3,69; Y: 3,76) átlagai nem különböznek szignifikánsan a többi generáció átlagaitól.
- A projekt módszer (egy téma közös feldolgozása) megítélése az előzővel azonos tendenciát mutat, azaz a Z generáció (3,33) ítélte legkevésbé hatékonynak, míg az X generáció értékelte leghatékonyabbnak (3,64), a másik kettő átlaga (Baby boom: 3,36; Y: 3,49) pedig semelyik más generáció átlagától nem tér el szignifikánsan.
- A kooperatív oktatási módszert (kiscsoportokban végzett tevékenységek) leghatékonyabbnak az X generáció (3,81) tartotta, az Y (3,61) és a Z (3,46) generáció átlagai szignifikánsan alacsonyabbak, a Baby boom átlaga (3,36) pedig egyiktől sem tér el szignifikánsan.

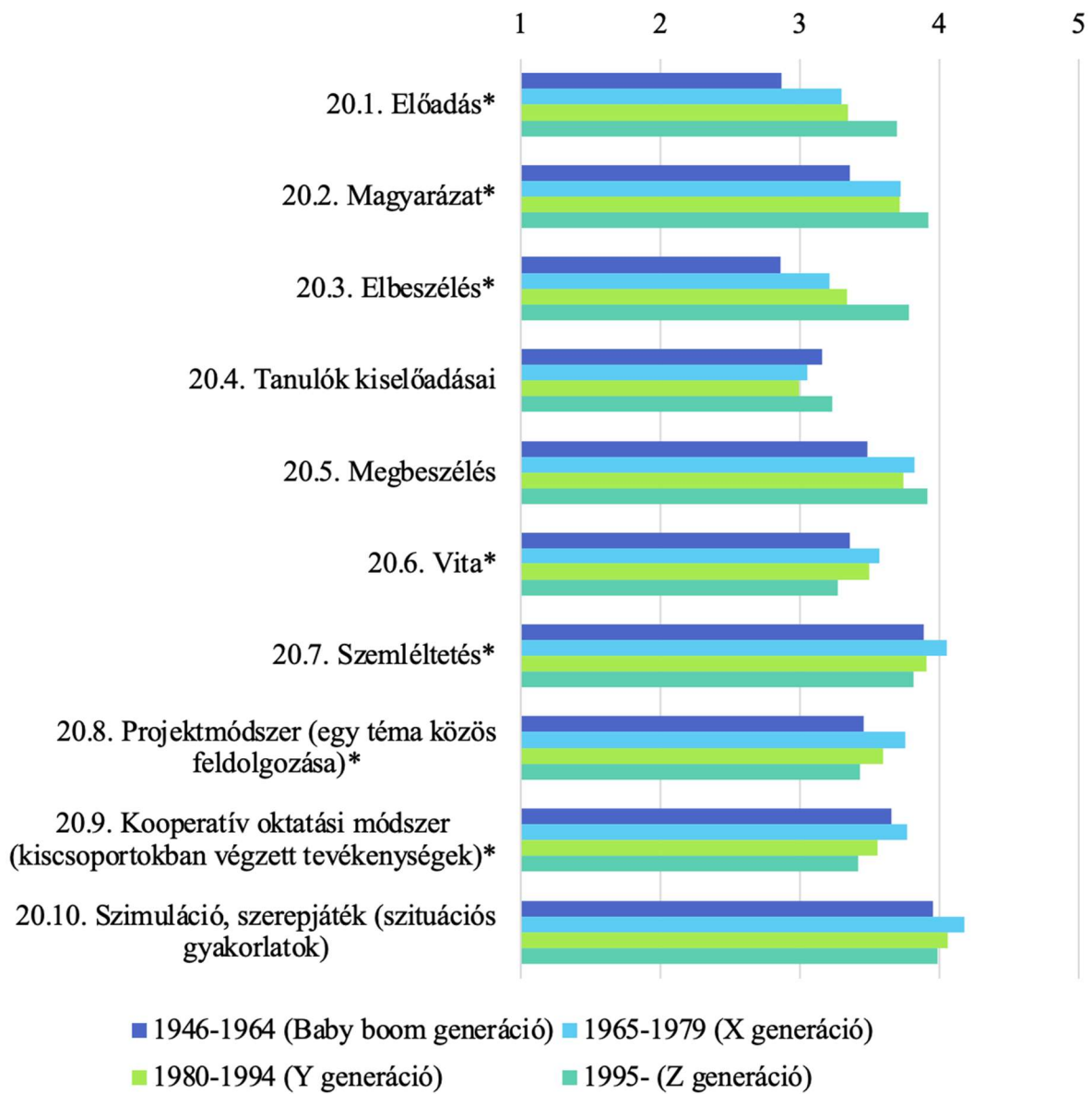
Az alkalmazott didaktikai módszerek hatékonyságának megítélése a generációhoz tartozás függvényében

Didaktikai módszerek	szf1	szf2	F	Szig.	Generáció			
					1946-1964 (Baby boom)	1965-1979 (X)	1980-1994 (Y)	1995-(Z)
20.1. Előadás	3	1387	10,489	<0,001	2,84 (a)	3,25 (a)	3,30 (a)	3,63 (b)
20.2. Magyarázat	3	1376	3,913	0,007	3,21 (a)	3,61 (ab)	3,61 (ab)	3,80 (b)
20.3. Elbeszélés	3	1360	18,343	<0,001	2,80 (a)	3,16 (a)	3,27 (a)	3,70 (b)
20.4. Tanulók kiselőadásai	3	1365	2,173	0,142	3,07 (a)	2,99 (a)	2,93 (a)	3,15 (a)
20.5. Megbeszélés	3	1364	2,485	0,059	3,30 (a)	3,62 (a)	3,54 (a)	3,71 (a)
20.6. Vita	3	1364	3,767	0,006	3,23 (ab)	3,44 (a)	3,38 (a)	3,13 (b)
20.7. Szemléltetés	3	1362	3,582	0,016	3,69 (ab)	3,90 (a)	3,76 (ab)	3,66 (b)
20.8. Projekt módszer (egy téma közös feldolgozása)	3	1369	5,624	0,001	3,36 (ab)	3,64 (a)	3,49 (ab)	3,33 (b)
20.9. Kooperatív oktatási módszer (kiscsoportokban végzett tevékenységek)	3	1365	6,802	<0,001	3,74 (ab)	3,81 (a)	3,61 (b)	3,46 (b)
20.10. Szimuláció, szerepjáték (szituációs gyakorlatok)	3	1372	2,218	0,082	3,83 (a)	4,05 (a)	3,94 (a)	3,86 (a)

18. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés.

(Zárójelben a Bonferroni-korrekcióval elvégzett posthoc tesztek eredményei, pl. a≠b, a=a, a=ab, b=ab)

Az alkalmazott didaktikai módszerek hatékonyságának megítélése a generációhoz való tartozás függvényében

95. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

(* az eltérés szignifikáns)

Szükségesség

Amennyiben a 21. kérdéscsoportra („Ön szerint a felsorolt didaktikai módszereket a rendőr tiszthelyettesi képzésben milyen mértékben kell alkalmazni?”) adott válaszok százalékban mért átlagait (19. számú táblázat) hasonlítjuk össze többutas varianciaanalízis segítségével, akkor az egyes demográfiai változók esetleges torzító hatása is kiküszöbölhetővé válik. Az eredmények tekintetében hasonló következtetések vonhatók le, mint a korrelációanalízis során, azaz a négy generáció között eltérés ugyanazon didaktikai módszerek tekintetében mutatható ki. (A Baby boom generációhoz tartozók válaszainak átlaga nem tért el szignifikánsan egyik csoporttól egyik módszer esetében sem, ami vélhetőleg a viszonylag alacsony részmintaelemszámnak (38 fő) tudható be.)

A 21. kérdéscsoportra adott válaszok numerikus transzformációja

Válaszlehetőség	Osztályközép
Teljesen elhagynám	0%
Marginális mértékben (1-10%)	5%
Kis mértékben (11-30%)	20%
Átlagos mértékben (31-50%)	40%
Halmazott mértékben (51-70%)	60%
Jelentős mértékben (71-90%)	80%
Döntő mértékben (91-100%)	95%

19. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés.

A következő eredmények születtek (20. számú táblázat és 96. számú ábra):

- Az előadást szignifikánsan magasabb mértékben érezték szükségesnek alkalmazni a Z generáció tagjai (47,8 %), mint az X (39,7 %) vagy az Y (39,8 %) generáció képviselői.
 - Az magyarázat szükségességét a Z generáció tagjai (57,0 %) szignifikánsan nagyobb fokúnak tartották, mint az X (48,5 %) vagy az Y (50,2 %) generáció képviselői.
 - A tanulók kiselőadásai esetén a csoportok között összességében szignifikáns eltérés mutatható ki, de páronként egyik csoport átlaga sem tér el a többiétől. Amennyiben a priori alapon hasonlítjuk az egyes generációk átlagait a Z generáció átlagához (41,0 %), akkor az Y generációhoz (35,9 %) képest szignifikáns eltérés mutatható ki ($t(1359)=-2,178$; $p=0,030$).
 - Az elbeszélést a Z generációhoz tartozók (52,5%) szignifikánsan szükségesebbnek ítélik, mint az X (38,5%) vagy az Y (41,6%) generáció tagjai.

- A megbeszélés esetén a csoportok között összességében szignifikáns eltérés mutatható ki, de páronként egyik csoport átlaga sem tér el a többiétől. Amennyiben a priori alapon hasonlítjuk az egyes generációk átlagait a Z generáció átlagához (56,7%), akkor az X generációhoz (51,1%) képest szignifikáns eltérés mutatható ki ($t(1356)=-2,565$; $p=0,010$).
- A kooperatív oktatási módszert (kiscsoportokban végzett tevékenységek) pedig leginkább a Baby boom (56,9%) és az X (55,8%) generációkhoz tartozók ítélték szükségesnek, legkevésbé pedig – megegyező átlaggal (49,4%) – az Y és a Z generáció tagjai.

A korrelációanalízis, valamint a többutas varianciaanalízis segítségével megvizsgálva az alkalmazott didaktikai módszerek szükségességéről, illetve hatékonyságáról alkotott véleményt: általánosságban kimutatható volt, hogy valamelyik korosztály minél szükségesebbnek tart egy módszert, annak hatékonyságáról is inkább meg van győződve. Inkább a fiatalabb korcsoportok számára bír fontossággal (szükségesség és hatékonyság) az előadás, a magyarázat az elbeszélés; míg a vita, a szemléltetés, a projekt módszer és a kooperatív oktatási módszer inkább az idősebb korosztályok szerint hatékony, viszont csak ez utóbbi esetén lehet kijelenteni, hogy annak szükségességét nagyobbra értékeli, mint a fiatalabb generációk.

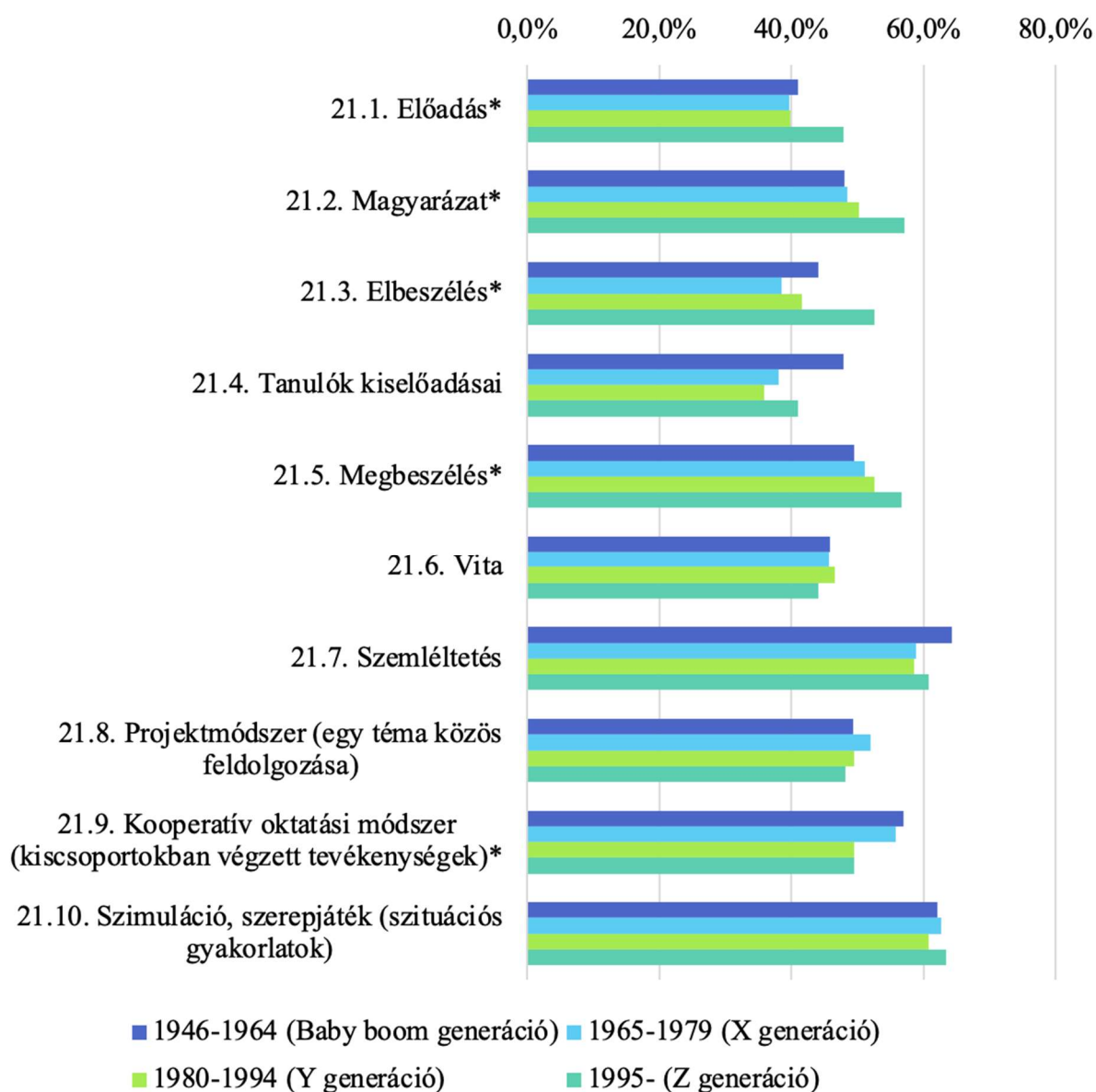
Az alkalmazott didaktikai módszerek szükségességének megítélése a generációhoz való tartozás függvényében

Didaktikai módszerek	szf1	szf2	F	Szig.	Generáció			
					1946-1964 (Baby boom)	1965-1979 (X)	1980-1994 (Y)	1995- (Z)
21.1. Előadás	3	1372	5,553	0,002	41,0% (ab)	39,7% (a)	39,8% (a)	47,8% (b)
21.2. Magyarázat	3	1366	5,186	0,002	48,0% (ab)	48,5% (a)	50,2% (a)	57,0% (b)
21.3. Elbeszélés	3	1360	16,303	<0,001	44,0% (ab)	38,5% (a)	41,6% (a)	52,5% (b)
21.4. Tanulók kiselőadásai	3	1359	2,609	0,026	47,9% (a)	38,0% (a)	35,9% (a)	41,0% (a)
21.5. Megbeszélés	3	1356	2,934	0,070	49,5% (a)	51,1% (a)	52,5% (a)	56,7% (a)
21.6. Vita	3	1359	0,368	0,815	45,8% (a)	45,6% (a)	46,5% (a)	44,1% (a)
21.7. Szemléltetés	3	1358	0,614	0,555	64,3% (a)	58,9% (a)	58,6% (a)	60,8% (a)
21.8. Projektmódszer (egy téma közös feldolgozása)	3	1361	1,036	0,308	49,3% (a)	51,9% (a)	49,4% (a)	48,1% (a)
21.9. Kooperatív oktatási módszer (kiscsoportokban végzett tevékenységek)	3	1356	4,849	0,001	56,9% (ab)	55,8% (a)	49,4% (b)	49,4% (b)
21.10. Szimuláció, szerepjáték (szituációs gyakorlatok)	3	1365	0,377	0,690	62,0% (a)	62,6% (a)	60,7% (a)	63,3% (a)

20. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés.

(Zárójelben a Bonferroni-korrekcióval elvégzett posthoc tesztek eredményei, pl. a≠b, a=a, a=ab, b=ab)

A rendőr tiszthelyettesi képzésben alkalmazott didaktikai módszerek szükségességének megítélése a generációhoz való tartozás függvényében

96. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

(* az eltérés szignifikáns)

A korrelációanalízis, valamint a többutas varianciaanalízis segítségével megvizsgálva az alkalmazott didaktikai módszerek szükségességéről, illetve hatékonyságáról alkotott véleményt: általánosságban kimutatható volt, hogy valamelyik korosztály minél szükségesebbnek tart egy módszert, annak hatékonyságáról is inkább meg van győződve. Inkább a fiatalabb korcsoportok számára bír fontossággal (szükségesség és hatékonyság) az előadás, a magyarázat az elbeszélés; míg a vita, a szemléltetés, a projekt módszer és a kooperatív

oktatási módszer inkább az idősebb korosztályok szerint hatékony, viszont csak ez utóbbi esetén lehet kijelenteni, hogy annak szükségességét nagyobbra értékelik, mint a fiatalabb generációk.

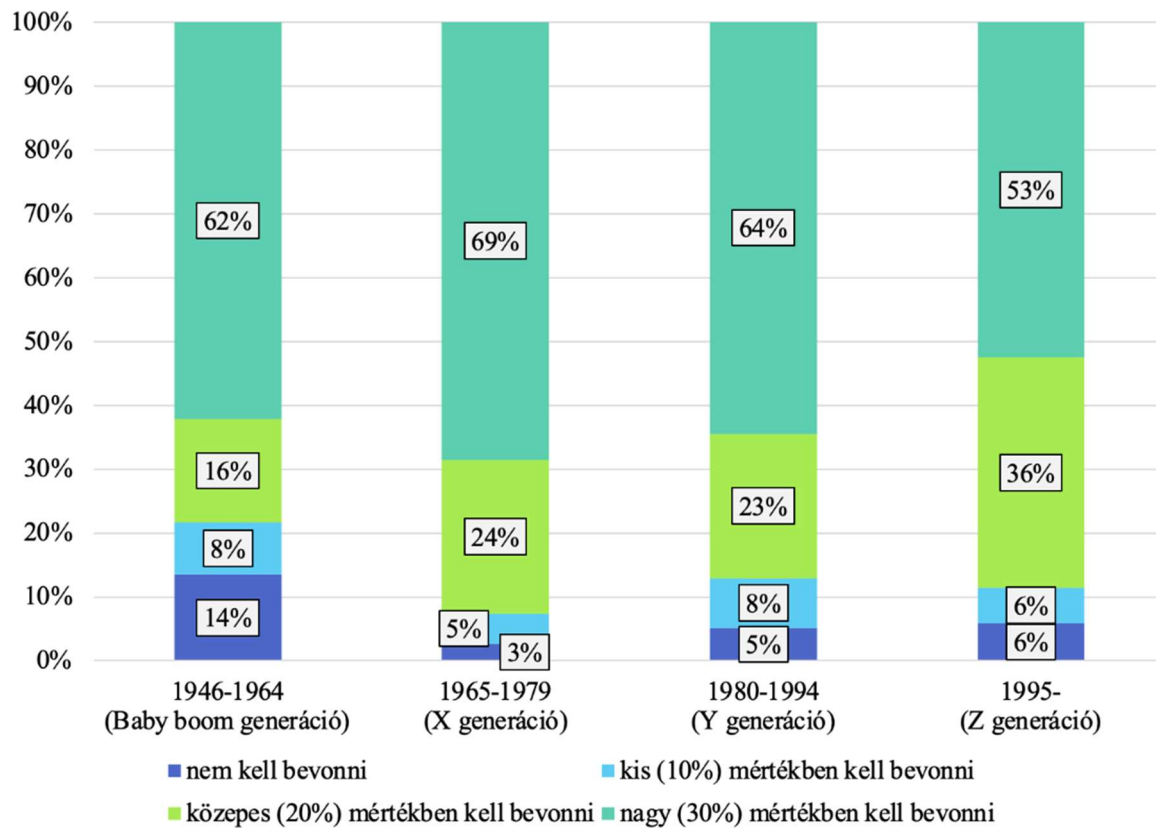
A Szimuláció, szerepjáték (szituációs gyakorlatok) szükségességének és hatékonyságának megítélése generációnként

A szimuláció, szerepjáték (szituációs gyakorlatok) szükségességének és hatékonyságának megítélése generációnként szignifikánsan nem tért el, ami azt jelenti, hogy a 4 generáció képviselőinek véleménykülönbsége a mintavételi hibahatáron belül van. A szimuláció, szerepjáték (szituációs gyakorlatok) szükségességének teljes mintára vetített átlagos értéke 66,28%, azaz bőven a „halmozott mértékű” alkalmazását igénylik a megkérdezettek. Az említett módszertan hatékonyságának teljes mintára vetített átlaga 4,07, ami az 1-5-ig tartó skála felső részében foglal helyet, tehát hatékornak ismerték el azt a megkérdezettek.

Az okos eszközök bevonása a képzésbe

Az okos eszközök rendőr tiszthelyettesi képzésbe való bevonásának mértékét szignifikánsan eltérően határozták meg a négy generáció tagjai ($\chi^2(9)=38,913$; $p<0,001$). Leginkább az X generációba tartozók voltak azok, akik az okos eszközök mellett tették le a voksot, őket követte az Y, majd következett a Baby boom generáció és végül a Z generáció. Ezt a tendenciát a monoton kapcsolatot feltételező asszociációs mutató is megerősítette (Gamma=-0,157; $p<0,001$) (97. számú ábra).

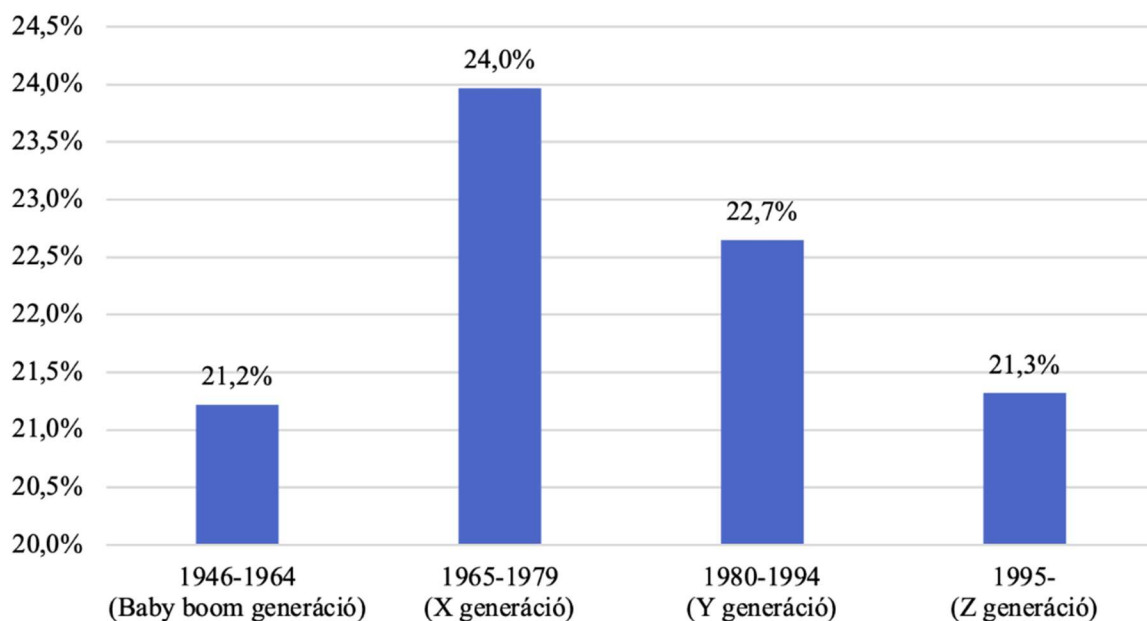
A „Ön szerint a rendőr tiszthelyettes képzésbe az „okos eszközöket” be kell-e vonni?” kérdésre adott válaszok megoszlása a négy generációban

97. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

A válaszokat hozzájuk tartozó százalékos értékkel helyettesítjük és skála változóként kezelve összehasonlítjuk a generációk átlagait, akkor is szignifikáns ($F(3;1334)=7,297$; $p<0,001$) különbség mutatható ki közöttük, mely a páronkénti összehasonlítás során szignifikánsnak bizonyuló, az X generáció (24,0%) Y (22,7%), valamint Z generációktól (21,3%) való eltéréséből ered (a Baby boom generáció átlaga (21,2%) nem tér el a többi generáció átlagától szignifikánsan) (98. számú ábra).

A „Ön szerint a rendőr tiszthelyettes képzésbe az „okos eszközöket” be kell-e vonni?” kérdésre adott válaszok átlagainak alakulása a négy generációban

98. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

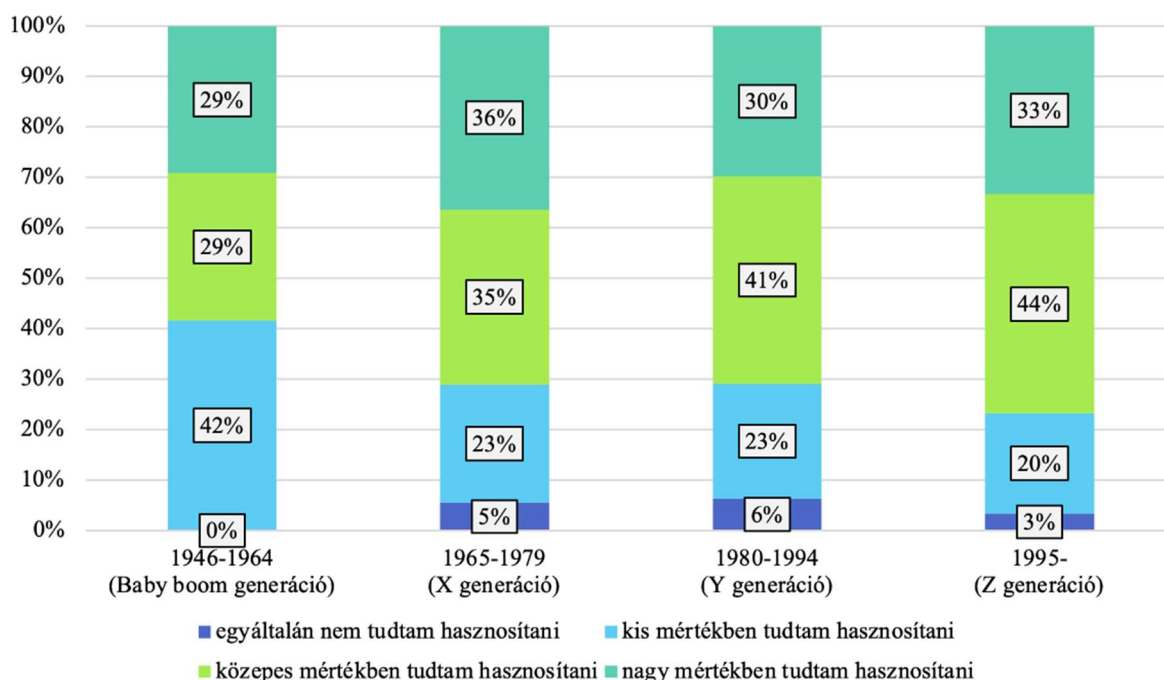
Összegezve kijelenthető, hogy az okos eszközök képzésbe való bevonása minden generáció számára fontos, a teljes minta 20 és 30% közé teszi annak mértékét, amennyire alkalmazni kellene őket. Leginkább az X generáció szerint szükséges, az Y, főleg a Z, illetve a Baby boom generáció számára már kevésbé fontos.

Az intézkedéstaktika tantárgy szükségessége

Az intézkedéstaktika szolgálati feladatok ellátása során való alkalmazásának foka nem tért el szignifikánsan a négy vizsgált generáció esetén ($\chi^2(9)=14,812$; $p=0,096$), azaz a válaszadók generációk szerinti csoportosítása során nem lehet különbséget tenni közöttük aszerint, hogy az intézkedéstaktikát szolgálati feladatok ellátása során milyen mértékben tudták hasznosítani (99. számú ábra).

Az intézkedéstaktika tantárgy szükségességét a megkérdezettek többsége (több mint 70 százaléka) legalább közepes mértékűre ítélte, azaz tudta hasznosítani szolgálati feladatainak ellátása során. Ezen tárggyal kapcsolatos vélemény szignifikánsan nem tért el a vizsgált generációkban, bár hasonló mintázatot inkább csak az X, az Y és az generáció esetén lehetett felfedezni, a Baby boom generáció nem érezte ugyanolyan fokúnak a tárgy hasznosíthatóságát szolgálati feladatainak ellátása során, mint a másik három generáció, viszont ez a különbség nem szignifikáns.

Az intézkedéstaktika szolgálati feladatok ellátása során való alkalmazhatóságával kapcsolatos vélemények alakulása a négy generációban

99. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Az intézkedéstaktikai tantárgynál alkalmazott didaktikai módszer kiterjesztése az egész képzésre

A 28. kérdésre („Ön szerint az intézkedéstaktika oktatásánál mely tárgyak ismeretei jelenhetnek meg, és milyen mértékben?”) négy lehetőség közül választhattak a felmérésben résztvevők: nem jelenhet meg, kismértékben, közepes mértékben, nagy mértékben megjelenhet. Első lépésben megvizsgálva a kérdésekre adott válaszok és a generációk közötti korrelációs kapcsolatot, több esetben sikerül szignifikáns összefüggést kimutatni:

- rendvédelmi informatika ($\rho=0,066$; $p=0,015$),
- jogi alapismeretek (alkotmányjogi, közigazgatási, polgári, szabálysértési, büntetőjogi) ($\rho=0,150$; $p<0,001$),
- rendőrségi digitális alkalmazások (szövegszerkesztés, nyilvántartások, Robotzsaru stb.) ($\rho=0,088$; $p=0,001$),
- rendészeti igazgatási ismeretek (szabálysértési ismeretek, fegyverrendészet) ($\rho=0,153$; $p<0,001$),
- büntetőjogi ismeretek ($\rho=0,099$; $p<0,001$),
- közrendvédelem ($\rho=0,080$; $p=0,003$),
- közlekedési ismeretek ($\rho=0,063$; $p=0,021$)

Szignifikáns pozitív kapcsolatot lehetett igazolni, azaz valaki minél fiatalabb generációhoz tartozik, annál inkább érzi úgy, hogy az említett tárgyak nagyobb mértékben megjelenhetnek az intézkedéstaktika oktatásánál.

Két tantárgy esetében negatív kapcsolatot lehetett kimutatni, ezek pedig az általános szolgálati ismeretek ($\rho=-0,098$; $p<0,001$), valamint a határrendészeti ismeretek ($\rho=-0,054$; $p=0,045$). Ezen két tantárgy esetében az azokkal kapcsolatos ismereteket inkább az idősebb generációk tagjai ítélték az intézkedéstaktika oktatásánál megjelenőnek (21. számú táblázat).

A rendőr tiszthelyettesi képzésben oktatott tantárgyak Intézkedéstaktikánál való alkalmazhatóság megítélésének a generációhoz való tartozással való korrelációi

Tantárgy	rho	p
28.1. Általános szolgálati ismeretek	-0,098	<0,001
28.2. Társadalmi és kommunikációs ismeretek	0,029	0,285
28.3. Rendvédelmi informatika	0,066	0,015
28.4. Szakmai idegen nyelv	0,034	0,211
28.5. Rendőri testnevelés	0,034	0,204
28.6. Lőkiképzés	-0,048	0,079
28.7. Jogi alapismeretek (Alkotmányjogi, Közigazgatási, polgári, Szabálysértési, Büntetőjogi)	0,150	<0,001
28.8. Rendőrségi digitális alkalmazások (szövegszerkesztés, nyilvántartások, Robotzsaru stb.)	0,088	0,001
28.9. Rendészeti igazgatási ismeretek (Szabálysértési ismeretek, Fegyverrendészet)	0,153	<0,001
28.10. Büntetőjogi ismeretek	0,099	<0,001
28.11. Közrendvédelem	0,080	0,003
28.12. Csapatszolgálat	0,014	0,616
28.13. Közlekedési ismeretek	0,063	0,021
28.14. Határrendészeti ismeretek	-0,054	0,045

21. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés.

Ha 14 tantárggyal kapcsolatos véleményt reprezentáló válaszok átlagait hasonlítjuk össze generációnként, akkor a korrelációanalízishez nagyon hasonló eredményeket kapunk, bár több esetben is előfordult, hogy a monotonitás hiánya, de a különbségek megléte olyan eltérésekre is felhívta a figyelmet, miket az előző módszer nem tudott kimutatni.

Az egyes tantárgyak esetében a következő eredmények számszerűsíthetők (csupán a szignifikánsakra fókuszálva – 22. számú táblázat és 100. számú ábra):

- Az általános szolgálati ismeretek tantárgyat leginkább az X generáció (1,77) tagjai tartották az intézkedéstaktikánál megjelenőnek, míg legkevésbé a Z generációhoz tartozók (1,59).

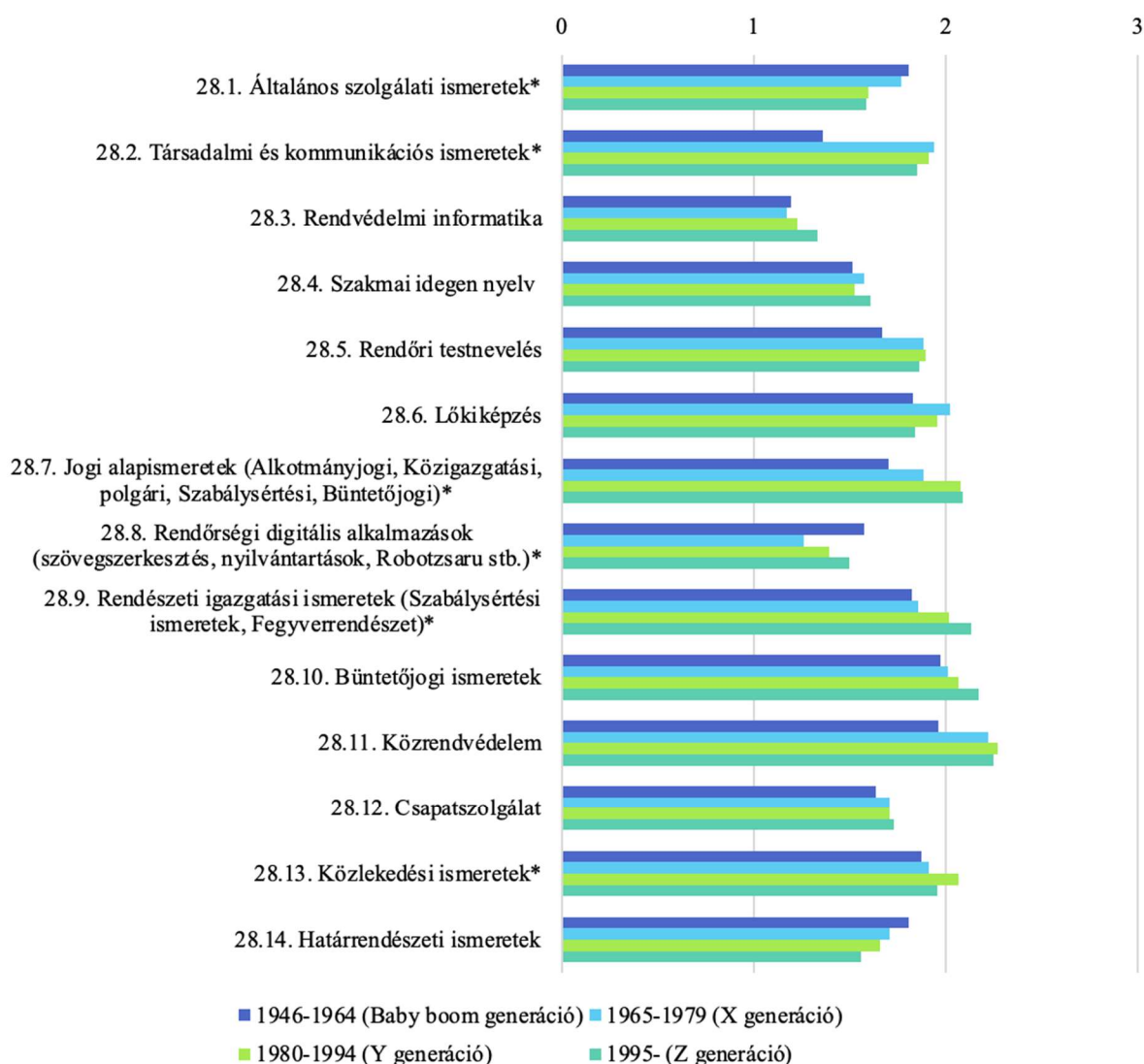
- A társadalmi és kommunikációs ismereteket legkevésbé a Baby boom generáció tagjai (1,36) tartották az intézkedéstaktikához kapcsolódónak, míg a másik három generáció válaszainak átlaga nem tért el egymástól (X: 1,94; Y: 1,91; Z:1,85).
- A jogi alapismeretek (alkotmányjogi, közigazgatási, polgári, szabálysértési, büntetőjogi) tantárgy intézkedéstaktikával való kapcsolatát az X generáció (1,89) tagjai szignifikánsan alacsonyabbra értékelték, mint az Y (2,08) és a Z generációhoz (2,09) tartozók.
- A rendőrségi digitális alkalmazásokkal (szövegszerkesztés, nyilvántartások, Robotzsaru stb.) kapcsolatban az X generáció tagjai (1,26) szignifikánsan alacsonyabbra ítélték a tantárgy intézkedéstaktikával való kapcsolatát, mint a Z generáció képviselői (1,50).
- A rendészeti igazgatási ismeretek (szabálysértési ismeretek, fegyverrendészet) tantárgy intézkedéstaktikában való megjelenését a Z generációba tartozó válaszadók (2,13) szignifikánsan magasabbra értékelték, mint az X generációhoz tartozók (1,86).
- A közlekedési ismereteket leginkább az Y generáció tagjai (2,07) érezték az intézkedéstaktikában megjelenőnek, tőlük szignifikánsabb alacsonyabb átlaggal rendelkeznek az X generációba tartozók (1,91).

A következő oldalon lévő táblázatban: zárójelben a Bonferroni-korrekcióval elvégzett posthoc tesztek eredményei, pl. $a \neq b$, $a = a$, $a = ab$, $b = ab$.

Tantárgy	szf1	szf2	F	Szig.	Generáció			
					1946-1964 (Baby boom)	1965-1979 (X)	1980-1994 (Y)	1995-(Z)
28.1. Általános szolgálati ismeretek	3	1352	5,048	0,004	1,81 (ab)	1,77 (a)	1,60 (b)	1,59 (ab)
28.2. Társadalmi és kommunikációs ismeretek	3	1354	5,296	0,002	1,36 (a)	1,94 (b)	1,91 (b)	1,85 (b)
28.3. Rendvédelmi informatika	3	1345	15,659	0,129	1,19 (a)	1,17 (a)	1,23 (a)	1,33 (a)
28.4. Szakmai idegen nyelv	3	1347	2,256	0,665	1,51 (a)	1,57 (a)	1,53 (a)	1,61 (a)
28.5. Rendőri testnevelés	3	1354	3,117	0,555	1,67 (a)	1,89 (a)	1,89 (a)	1,86 (a)
28.6. Lőkiképzés	3	1353	0,452	0,057	1,83 (a)	2,02 (a)	1,96 (a)	1,84 (a)
28.7. Jogi alapismeretek (Alkotmányjogi, Közigazgatási, polgári, Szabálysértési, Büntetőjogi)	3	1357	0,636	<0,001	1,70 (ab)	1,89 (a)	2,08 (b)	2,09 (b)
28.8. Rendőrségi digitális alkalmazások (szövegszerkesztés, nyilvántartások, Robotzsaru stb.)	3	1346	0,896	0,002	1,58 (ab)	1,26 (a)	1,39 (ab)	1,50 (b)
28.9. Rendészeti igazgatási ismeretek (Szabálysértési ismeretek, Fegyverrendészet)	3	1350	4,688	<0,001	1,82 (ab)	1,86 (a)	2,02 (b)	2,13 (b)
28.10. Büntetőjogi ismeretek	3	1355	0,389	0,108	1,97 (a)	2,01 (a)	2,07 (a)	2,17 (a)
28.11. Közrendvédelem	3	1355	10,489	0,147	1,96 (a)	2,22 (a)	2,27 (a)	2,25 (a)
28.12. Csapatszolgálat	3	1353	3,913	0,950	1,64 (a)	1,71 (a)	1,71 (a)	1,73 (a)
28.13. Közlekedési ismeretek	3	1351	18,343	0,039	1,87 (ab)	1,91 (a)	2,07 (b)	1,96 (ab)
28.14. Határrendészeti ismeretek	3	1350	2,173	0,162	1,81 (a)	1,71 (a)	1,66 (a)	1,56 (a)

Az oktatott tantárgyak alkalmazhatósága az Intézkedéstaktikánál a generációk szerint – 22. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés.

Az oktatók tantárgyak intézkedéstaktikájánál való alkalmazhatóságának megítélése a generációhoz való tartozás függvényében

100. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

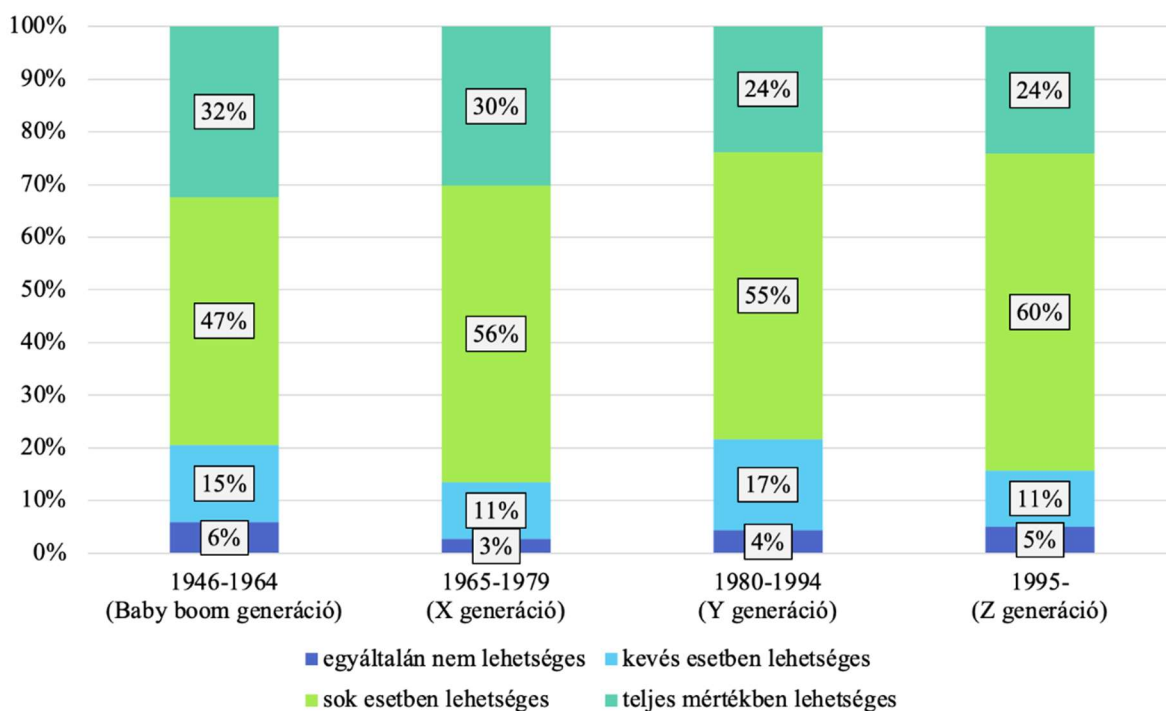
A kapcsolat irányába fókuszálva általánosságban azt lehetett kimutatni, hogy a rendőr tiszthelyettesi képzésben az egyes tantárgyak intézkedéstaktika tantárgy oktatása során való alkalmazhatósága inkább a fiatalabb generációk szerint magasabb fokú (rendvédelmi informatika, jogi alapismeretek, rendőrségi digitális alkalmazások, rendészeti igazgatási ismeretek, büntetőjogi ismeretek, közrendvédelem, közlekedési ismeretek), de azért akad két olyan terület, amelyet inkább az idősebb korosztályok érzik az intézkedéstaktikánál alkalmazhatónak (általános szolgálati ismeretek, határrendészeti ismeretek). A társadalmi és kommunikációs ismeretek intézkedéstaktika tekintetében vizsgált fontosságában a Baby boom generáció tagja hisznek legkevésbé, a másik három generáció hasonlóképpen érez. A

közlekedési ismeretek esetén pedig az Y generáció volt az, aki a tárgyat ítélte legfontosabbnak az intézkedéstaktikánál való alkalmazhatóság szempontjából.

Komplex ismeretek, illetve az ismeretek modulokban történő oktatása

Arra a kérdésre, hogy „Ön szerint a rendőri szolgálati feladatok ellátásához, illetve az intézkedések lefolytatásához szükséges ismeretek csoportosíthatók-e önálló, egymásra épülő modulokba, ahol minden érintett tantárgy oda vonatkozó ismeretei kerülnek oktatásra a gyakorlat oldaláról megközelítve (pl. bolti lopás esetén: szolgálati fellépés módja, kommunikáció, pszichológia, szabálysértési jog, büntetőjog, igazoltatás, testi kényszer, bilincs, jelentés, feljelentés stb.)?” szignifikánsan eltérő ($\chi^2(9)=19,038$; $p=0,025$) válaszokat adtak a négy generáció képviselői, továbbá a válaszok negatív összefüggésben vannak az életkorral (Gamma=-0,109; $p=0,006$). Ez azt jelenti, hogy valaki minél fiatalabb, annál kevésbé érzi úgy, hogy a rendőri szolgálati feladatok ellátásához, illetve az intézkedések lefolytatásához szükséges ismeretek csoportosíthatók lennének önálló, egymásra épülő modulokba, ahol minden érintett tantárgy oda vonatkozó ismeretei kerülnek oktatásra a gyakorlat oldaláról megközelítve (101. számú ábra).

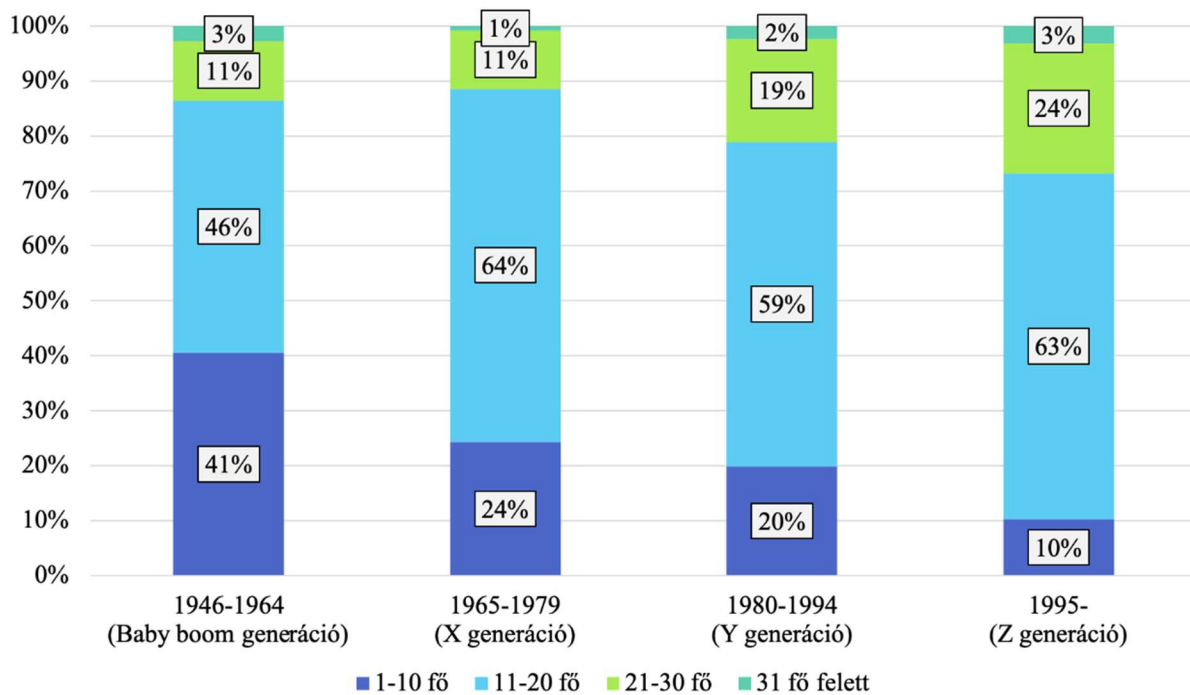
A komplex ismeretek, illetve az ismeretek modulokban történő oktatásával kapcsolatos vélemény alakulása a négy generációban

101. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

A rendőr tiszthelyettes képzésben a hatékony oktatás elérése érdekében ideális osztálylétszámot a négy generáció szignifikánsan ($\chi^2(9)=58,583$; $p<0,001$) eltérő számban határozta meg, valamint kimutatható, hogy minél fiatalabb generáció képviselője valaki, annál nagyobb osztálylétszámot tart ideálisnak ($\Gamma=0,283$; $p<0,001$) (102. számú ábra).

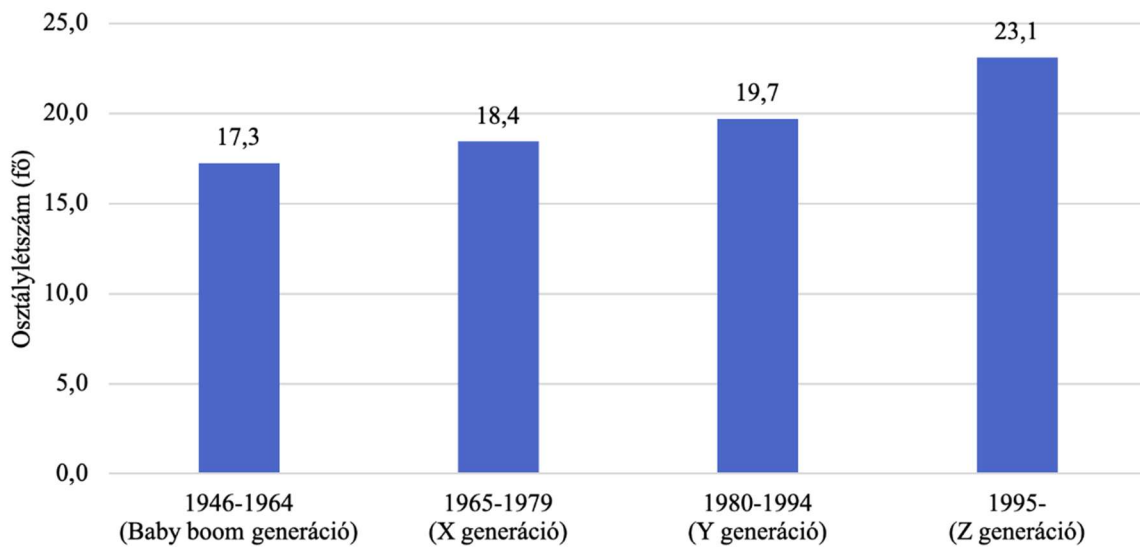
Az „Ön szerint a rendőr tiszthelyettes képzésben milyen osztálylétszámok az ideálisak a hatékony oktatás elérése érdekében?” kérdésre adott válaszok megoszlása a négy generációban

102. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Amennyiben osztályközepekkel helyettesítjük a válaszokat, lehetővé válik az átlagos osztálylétszám összehasonlítása generációk között többutas varianciaanalízissel. A szignifikáns ($F(3; 1382)=5,495$; $p=0,001$) eredmények ugyanarra mutattak rá, mint amit a korábbi elemzéseknél is látható volt, azaz a későbbi generációk nagyobb osztálylétszámot tartanak ideálisnak. A generációk közötti eltéréseket páronként vizsgálva csak a Z generáció (23,1 fő) eltérése szignifikáns az Y (19,7 fő) és az X generációtól (18,4 fő) (103. számú ábra).

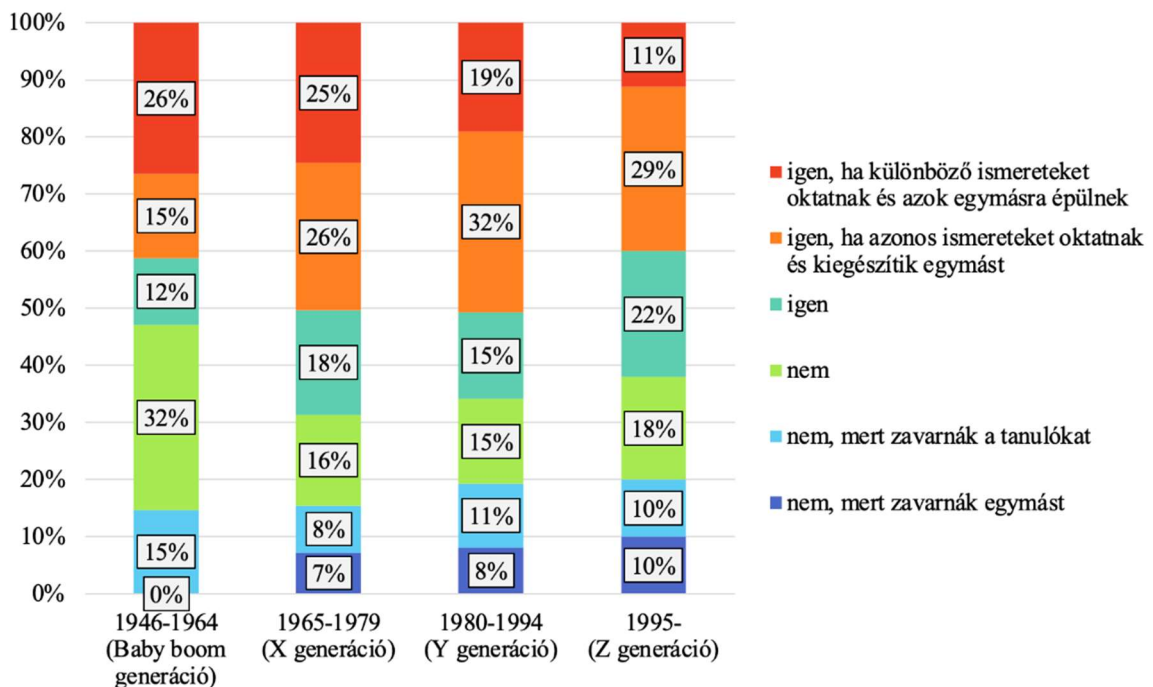
A hatékony oktatás elérése érdekében ideális osztálylétszámok átlaga generációnként

103. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Annak hatékonyságát, hogy egy időben két vagy több tanár is oktat inkább az idősebb generációk látják megvalósíthatónak, azaz kimutatható a generációk válaszainak szignifikáns eltérése ($\chi^2(15)=41,103$; $p<0,001$), továbbá az a tendencia is megerősítést nyert, hogy minél fiatalabb valaki, annál kevésbé érzi hatékonyknak, ha egy időben két vagy több tanár oktat ($\Gamma=-0,100$; $p=0,001$) (104. számú ábra).

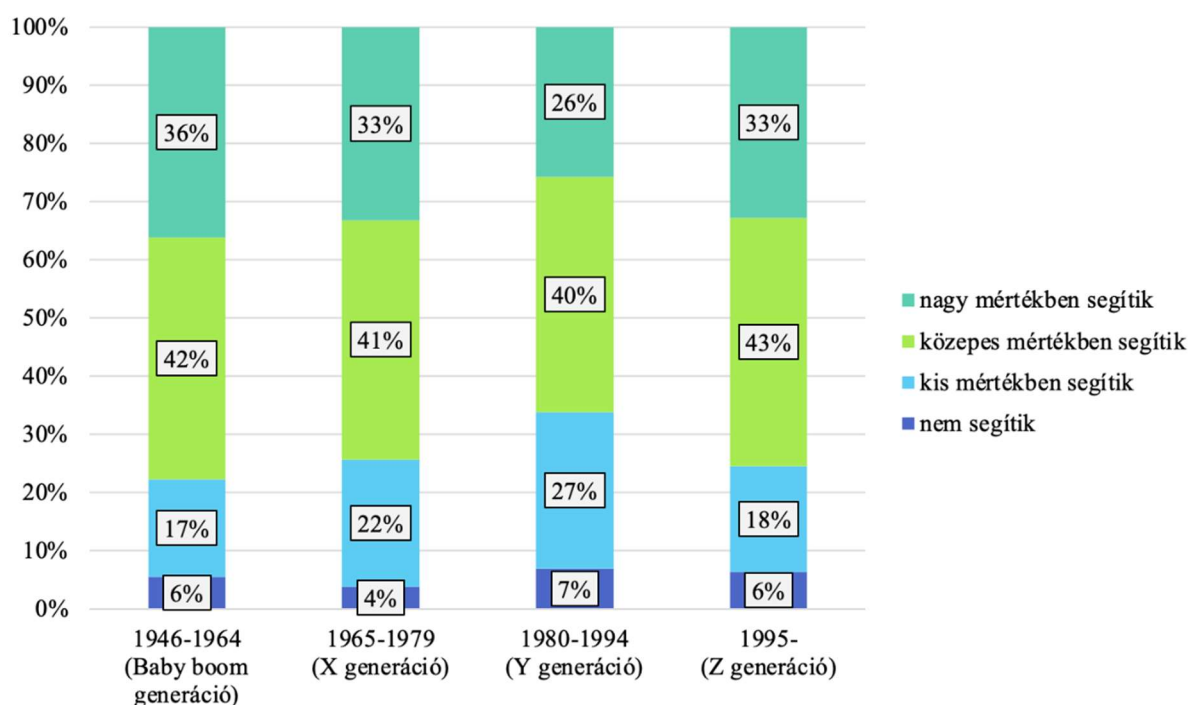
Az „Ön szerint az oktatás hatékonyságát növeli-e, ha egy időben 2 vagy több tanár oktat?” kérdésre adott válaszok megoszlása generációnként

104. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Arra a kérdésre, hogy „Ön szerint a rendőr tiszthelyettes képzésben elsajátított ismeretek milyen mértékben segítik a tanintézetekből kibocsátott rendőrtanulók beilleszkedését a különböző szolgálati helyekre?” a Baby boom, az X és a Z generáció által adott válaszok nagyon hasonló megoszlást mutatnak, viszont az Y generáció véleménye eltér: ők érzik legkevésbé, hogy a rendőr tiszthelyettes képzésben elsajátított ismeretek segítenék a tanintézetekből kibocsátott rendőrtanulók beilleszkedését a különböző szolgálati helyekre. Ez az eltérés pedig szignifikáns ($\chi^2(9)=17,025$; $p=0,048$) (105. számú ábra).

Az „Ön szerint a rendőr tiszthelyettes képzésben elsajátított ismeretek milyen mértékben segítik a tanintézetekből kibocsátott rendőrtanulók beilleszkedését a különböző szolgálati helyekre?” kérdésre adott válaszok megoszlása generációnként

105. számú ábra – forrás: saját szerkesztés.

Inkább az idősebb generációk tagjai vélik úgy, hogy a rendőri szolgálati feladatok ellátásához, illetve az intézkedések lefolytatásához szükséges ismeretek csoportosíthatók önálló, egymásra épülő modulokba, ahol minden érintett tantárgy oda vonatkozó ismeretei kerülnek oktatásra a gyakorlat oldaláról megközelítve (pl. bolti lopás esetén: szolgálati fellépés módja, kommunikáció, pszichológia, szabálysértési jog, büntetőjog, igazoltatás, testi kényszer, bilincs, jelentés, feljelentés stb.), a fiatalabb generációk tagjai kevésbé ért ezzel az állítással egyet. Osztálylétszám tekintetében minél fiatalabb generációról van szó, annál inkább válaszolta a résztvevő azt, hogy nagyobb osztálylétszám az ideális (23 főtől 17 főig). A Z generáció támogatja legkevésbé azt, hogy két vagy több tanár is oktasson egyidőben, míg az idősebb

generációk – a Baby boom kivételével – valamivel nagyobb arányban támogatják, hogy két vagy akár több tanár is oktasson egyszerre. Az összes megkérdezett 70-80 százaléka szerint közepes-nagymértékben segítik a rendőr tiszthelyettes képzésben elsajátított ismeretek a tanintézetekből kibocsátott rendőrtanulók beilleszkedését a különböző szolgálati helyekre, ezen tendencia alól egyedül az Y generáció tagjai kivételek, ahol ez az arány csupán 66%.

Részkövetkeztetések levonása

A kérdőív kérdéseire adott válaszok részletes elemzése alapján egyértelműen megállapítható, hogy a rendőr tiszthelyettes képzésben az elmélet-gyakorlat arányát a gyakorlat irányába, 60%-ot meghaladóan növelni kell. Az alkalmazott didaktikai módszerek közül a leghatékonyabbnak tartott a szimuláció, szerepjáték (szituációs gyakorlatok), amelynek nagyobb teret kell biztosítani. Az osztályok létszámát csökkenteni kell a hatékonyabb és eredményesebb oktatás elérése érdekében. Az okos eszközöket be kell vonni a képzésbe, amely más megközelítésbe állítja be az ismeretek átadásának módszereit.

A válaszadók 91,41%-ának véleménye szerint szükséges az intézkedéstaktika tantárgy oktatása, amely komplex módon közvetíti a rendőri munkához szükséges ismereteket. Több, mint 2/3-uk szerint nagymértékben szükséges.

A válaszadók 94,68%-ának véleménye szerint az intézkedéstaktikai oktatása során tanult ismeretek hasznosulnak a szolgálati feladatok ellátása során. Több, mint 1/3-uk szerint nagymértékben hasznosulnak.

A válaszadók 88,85%-a szerint lehetséges a szolgálati feladatok ellátásához szükséges ismereteket modulokban oktatni. 1/4-ük szerint teljes mértékben.

Összefoglalva, az interjúkérdésekre adott válaszok széleskörű statisztikai elemzése alapján egyértelműen megállapítható a rendőr tiszthelyettes képzés oktatás-módszertani fejlesztésének, valamint a gyakorlati oktatás növelésének szükségessége, továbbá az intézkedéstaktikai tantárgynál alkalmazott módszer alkalmazása, szélesítése.

6.2. AZ INTERJÚ VÁLASZOK ELEMZÉSE

Az interjúk felvétele

Az interjúk felvételét nagymértékben befolyásolta a COVID-19 egészségügyi biztonsági szabályok betartása. Ebből adódóan az interjúk felvételére csoportos és egyéni formában került sor 2022. január 13. és 2022. február 15. között. Az interjú kérdésekre adott válaszok dokumentálása – az eredményes lefolytatás és a válaszok pontos rögzítése érdekében – előre elkészített programban került sor. Az így nyert válaszok és adatok excel táblázatba kerültek exportálásra, amely megkönnyítette azok feldolgozását. Az interjúk felvétele során különös figyelmet fordítottam az adatvédelmi szabályok betartására, illetve az anonimitás biztosítására.

Az interjúk alanyainak bemutatása

Az interjú alanyoknak célzottan olyan személyeket kértem fel, akik intézkedéstaktikai oktatói feladatokat látnak el, vagy láttak el, illetve intézkedéstaktikai instruktorként kiképzői feladatokat látnak el. A területi rendőri szervektől, a megyei rendőr-főkapitányságoktól és a Repülőtéri Rendőr Igazgatóságtól 1-1 fő vezető intézkedéstaktikai instruktorként, összesen 21 fő adott interjút. Az oktatás területéről összesen 17 fő adott interjút, akik a rendvédelmi technikumban, illetve a ROKK oktatási intézményeiben intézkedéstaktikai képzéseket tartanak. A BM Rendészeti Vezetőkiválasztási, Vezetőképzési és Továbbképzési Főosztály vonatkozásában 6 fő adott interjút, azok a hivatásos állományú rendőrök, akik korábban a Budapesti Rendészeti Szakközépiskolában, majd az Adyligeti Rendészeti Szakközépiskolában láttak el intézkedéstaktikai oktatói feladatokat. Az interjúalanyok tekintetében is érvényes az a megállapítás, hogy lefedik a hierarchia szinteket (vezető, beosztott, oktató, kiképző), illetve területileg az egész országot.

Az interjú kérdések

Az interjú első része bevezető kérdéseket tartalmazott, amely az interjúalanyra vonatkozott (szolgálati hely, beosztás, mióta rendőr, mióta foglalkozik kiképzői, oktatói feladatokkal, mióta foglalkozik intézkedéstaktikával). A második része a rendőr tiszthelyettes képzésre vonatkozott (mióta került kapcsolatba a képzéssel, tapasztalatai, értékelései). A harmadik része az intézkedéstaktika tantárgy oktatására, illetve annak továbbfejlesztésére vonatkozott. A negyedik része az egyéb észrevételekre vonatkozott. Az interjú kérdéseit a 60. számú melléklet tartalmazza.

Az interjú alanyok személyére vonatkozó adatok

Az interjúalanyok szolgálati hely szerinti megoszlását a 23. számú táblázat tartalmazza.

Interjúalanyok szolgálati hely szerinti megoszlása

SZOLGÁLATI HELY MEGNEVEZÉSE	FŐ
Területi rendőri szervek	21
BM Rendészeti Vezetőkiválasztási, Vezetőképzési és Továbbképzési Főosztály	6
Rendőrség Oktatási és Kiképző Központ Dunakeszi	5
Rendőrség Oktatási és Kiképző Központ Szeged	4
Körmendi Rendvédelmi Technikum	4
Miskolci Rendvédelmi Technikum	4
ÖSSZESEN:	44

23. számú táblázat – forrás: saját szerkesztése.

A válaszadók kiválasztásánál azt vettem alapul, hogy mind a tanintézetek, és mind a rendőrség képviseltetve legyen. A tanintézetek, mint a képzési feladatokat ellátók, az oktatók útján, a rendőrség, mint megrendelő, pedig a területi rendőri szervek kiképzői által. Fontosnak tartottam, hogy mindkét fél – tanintézetek, rendőrség – képviselte közel azonos legyen. Az interjút adók tanintézet-rendőrség aránya 52,27 – 47,73%.

A táblázatokban szereplő adatokat, információkat a könnyebb áttekinthetőség érdekében színekkel is megkülönböztetem:

- a sárga szín az oktatást képviselő oktatók válaszait jelöli (oktatás),
- a kék szín a rendőrséget képviselő kiképzőket jelöli (rendőrség),
- a halvány barack szín az összesített adatokat jelöli.

Az interjúalanyokra vonatkozó kérdésekre adott válaszokat a 24. számú táblázat mutatja be.

Interjúalanyokra vonatkozó kérdések

KÉRDÉSEK/ÉV	1-5	6-10	11-15	16-20	21-25	26-30	31-35	36-38
Mióta rendőr:	0	1	3	6	13	13	4	4
Mióta oktató/kiképző:	8	7	10	7	4	5	1	0
Mióta foglalkozik intézkedéstaktikával:	6	6	11	11	3	4	0	1

24. számú táblázat – forrás: saját szerkesztése.

A válaszokból megállapítható, hogy az interjúalanyok:

- 77%-a több, mint két évtizede rendőr,
- 66%-a több, mint egy évtizede foglalkozik oktatói, kiképzői feladatok ellátásával,
- 71%-a több, mint egy évtizede foglalkozik intézkedéstaktika oktatásával.

Ezekből az adatokból arra lehet következtetni, hogy a válaszadók kellő rálátással és tapasztalattal rendelkeznek a rendőr tiszthelyettes képzésről, illetve az intézkedéstaktika tantárgyról.

Beilleszkedés, felkészültség, intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazása

A „Tapasztalatai alapján mennyi időnek kell eltelnie ahhoz, hogy a rendőr tiszthelyettes képzést elvégzők beilleszkedjenek a szolgálati helyükre?” kérdésre vonatkozó válaszokat 25. számú táblázat tartalmazza.

Beilleszkedés a szolgálati helyekre

Azonnal	3 hónap	5 hónap	6 hónap	8 hónap	10 hónap	1 év
1 fő	6 fő	1 fő	15 fő	2 fő	2 fő	17 fő
0 fő	2 fő	1 fő	9 fő	0 fő	1 fő	10 fő
1 fő	4 fő	0 fő	6 fő	2 fő	1 fő	7 fő

25. számú táblázat – forrás: saját szerkesztése. (n=44)

A beilleszkedésre adott válaszok százalékos megoszlása:

- 38,63%-a szerint 1 évre van szükség, ebből
 - 58,82% az oktatást képviselők véleménye,
 - 41,18% a rendőrséget képviselők véleménye,
- 34,09%-a szerint 6 hónapra van szükség, ebből

- 60% az oktatást képviselők véleménye,
- 40% a rendőrség képviselők véleménye,
- 13,63%-a szerint 6 hónpra van szükség
 - 33,34% az oktatást képviselők véleménye,
 - 66,66% a rendőrséget képviselők véleménye.

A válaszokból megállapítható, hogy a rendőr tiszthelyettes képzést elvégzők beilleszkedésével kapcsolatban a válaszadók 81%-a legalább 6 hónap türelmi időt feltételez.

A „Milyen tapasztalatai vannak a rendőr tiszthelyettes képzést elvégzők általános felkészültségéről?” kérdésre adott válaszokat pozitív és negatív kategóriába sorolva a 26. számú táblázat tartalmazza.

Általános felkészültség

POZITÍV	NEGATÍV
jó	elégséges
közepes	hiányos
elméleti ismeretek jó	elméleti ismeretek közepes
a kétéves képzést elvégzők felkészültsége jó	intézkedéstaktikai és lökiképzési ismeretek hiányosak
	gyakorlati ismeretek hiányosak

26. számú táblázat – forrás: saját szerkesztése. (n=41)

A válaszokból megállapítható, hogy az interjúalanyok véleménye szerint a rendőr tiszthelyettes képzést elvégzők általános felkészültsége közepes szint körüli. A válaszadók 35%-a hiányosnak ítéli a gyakorlati felkészítést.

A „Milyen értékelést adna a rendőri munkához való általános felkészültségükről 1-5-ös skálán, ahol az 1-es a legrosszabb és 5-ös a legjobb?” kérdésre adott válaszokat a 27. számú táblázat tartalmazza.

Általános felkészültség értékelése

1-es	2-es	3-as	4-es	5-ös	Nincs válasz
0 fő	15 fő	18 fő	9 fő	0 fő	2 fő
0 fő	7 fő	10 fő	5 fő	0 fő	1 fő
0 fő	8 fő	8 fő	4 fő	0 fő	1 fő

27. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés. (n=42)

A válaszok összesítése alapján az általános felkészültség 2,85-ös átlagot jelent, ami nem éri el a közepes szintet. Az oktatást képviselők 2,9-re, a rendőri szervezet képviselői 2,8-ra értékelték.

A „Milyen tapasztalatai vannak a rendőr tiszthelyettes képzést elvégzők gyakorlati felkészültségéről?” kérdésre adott válaszok pozitív és negatív kategóriába sorolva a 28. számú táblázat tartalmazza. A kérdésre 1 fő nem adott választ.

Gyakorlati felkészültség

POZITÍV	NEGATÍV
elfogadható	félénk, bizonytalanok, változó
jó	hiányos, kritikus, gyenge
változatos	nincs gyakorlatuk
	fejlesztésre szorulnak
	közepesen felkészültek
	nincsenek megfelelően felkészítve
	az elvárt minimum szintet nem érik el

28. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés. (n=43)

Az interjúalanyok rendkívül kritikusan fogalmazták meg a tapasztalataikat. A válaszok jelentős része több, mint 92%-a negatív tartományba tartozik.

A „Milyen értékelést adna a rendőr tiszthelyettes képzést elvégzők gyakorlati felkészültségükről 1-5-ös skálán, ahol az 1-es a legrosszabb és 5-ös a legjobb?” kérdésre adott válaszokat a 29. számú táblázat tartalmazza.

Gyakorlati felkészültség értékelése

1-es	2-es	3-as	4-es	5-ös	Nincs válasz
2 fő	18 fő	15 fő	8 fő	0 fő	1 fő
0 fő	8 fő	8 fő	6 fő	0 fő	1 fő
2 fő	10 fő	7 fő	2 fő	0 fő	0 fő

29. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés. (n=43)

Az interjúalanyok értékelése alapján a gyakorlati felkészültség 2,67-es átlagot jelent, amely nem éri el a közepes szintet. A gyakorlati felkészültséget az oktatást képviselők 2,9-re, a rendőri szervezetet képviselők 2,42-re értékelték.

A „Mennyire felkészültek a rendőri intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazása terén?” kérdésre adott válaszokat a 30. számú táblázat tartalmazza.

Felkészültség a rendőri intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazása terén

POZITÍV	NEGATÍV
megfelelő	bizonytalanok,
jó	csekély, kritikus, gyenge
elméletben jók	hiányzik a gyakorlatuk
kényszerítő eszközök alkalmazása terén jók	nincsenek felkészülve
	közepesen felkészültek
	intézkedés gyenge
	fel kell zárkóztatni őket

30. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés. (n=42)

A kérdésre 1 fő nem adott választ, illetve 1 fő egyénfüggő választ adta. A többi válasz több, mint 80%-a negatív tartományba tartozik.

A „Milyen értékelést adna a rendőri intézkedések lefolytatására vonatkozó felkészültségükről 1-5-ös skálán, ahol az 1-es a legrosszabb és 5-ös a legjobb?” kérdésre adott válaszokat a 31. számú táblázat tartalmazza.

A rendőri intézkedések lefolytatására vonatkozó felkészültség értékelése

1-es	2-es	3-as	4-es	5-ös	Nincs válasz
0 fő	17 fő	16 fő	9 fő	0 fő	2 fő
0 fő	7 fő	8 fő	7 fő	0 fő	1 fő
0 fő	10 fő	8 fő	2 fő	0 fő	1 fő

31. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés. (n=42)

Az interjúalanyok értékelése alapján a rendőri intézkedések lefolytatására vonatkozó felkészültség 2,8, amely nem éri el a közepes szintet. Az oktatást képviselők 3-ra, a rendőri szerveket képviselők 2,6-ra értékelték.

A „Milyen értékelést adna a kényszerítő eszközök alkalmazására vonatkozó felkészültségükről 1-5-ös skálán, ahol az 1-es a legrosszabb és 5-ös a legjobb?” kérdésre adott válaszokat a 32. számú táblázat tartalmazza.

A kényszerítő eszközök alkalmazására vonatkozó felkészültség értékelése

1-es	2-es	3-as	4-es	5-ös	Nincs válasz
1 fő	18 fő	16 fő	8 fő	0 fő	1 fő
0 fő	8 fő	8 fő	6 fő	0 fő	1 fő
1 fő	10 fő	8 fő	2 fő	0 fő	0 fő

32. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés. (n=43)

Az interjúalanyok értékelése alapján a kényszerítő eszközök alkalmazására vonatkozó felkészültség 2,72, amely nem éri el a közepes szintet. Az oktatást képviselők 2,9-re, a rendőri szerveket képviselők 2,52-re értékelték. A rendőri intézkedések lefolytatásának és a kényszerítő eszközök alkalmazásának értékelése közel azonos, az előbbi minimális különbséggel jobb értékelést kapott.

A „Milyen tapasztalatai vannak a rendőr tiszthelyettes képzést elvégzők elméleti felkészültségéről?” kérdésre adott válaszokat a 33. számú táblázat tartalmazza.

A rendőr tiszthelyettes képzést elvégzők elméleti felkészültsége

POZITÍV	NEGATÍV
megfelelő	hiányos
jó	változó
jobb, mint a gyakorlati ismeretük	nagyon gyenge
	közepes
	alacsony színvonalú
	nem megfelelő

33. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés. (n=38)

Az interjúalanyok közül 16 fő pozitív, 22 fő negatív tartalmú választ adott, 6 fő pedig nem adott vagy nem adott értékelhető választ. Az összes válasz alapján az elméleti ismeretek 42%-ban elfogadottak.

A „Milyen értékelést adna a rendőr tiszthelyettes képzést elvégzők elméleti felkészültségükről 1-5-ös skálán, ahol az 1-es a legrosszabb és 5-ös a legjobb?” kérdésre adott válaszokat a 34. számú táblázat tartalmazza.

A rendőr tiszthelyettes képzést elvégzők elméleti felkészültségének értékelése

1-es	2-es	3-as	4-es	5-ös	Nincs válasz
0 fő	8 fő	24 fő	7 fő	2 fő	3 fő
0 fő	5 fő	12 fő	3 fő	2 fő	1 fő
0 fő	3 fő	12 fő	4 fő	0 fő	2 fő

34. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés. (n=41)

Az interjúalanyok értékelése alapján az elméleti felkészültség 3,07, amely közepes szintet jelent. Az oktatást képviselők 3,09-re, a rendőri szervezet képviselők 3,05-re értékelték.

A „Tapasztalatai alapján a rendőr tiszthelyettes képzést elvégzők mely kompetenciáit kell fejleszteni a szolgálati feladatok maradéktalan ellátásához?” kérdésre az alábbi válaszok érkeztek:

- elméleti ismeret,
- szakmai ismeret,
- fizikai felkészültség,

- kommunikáció,
- jogszabályismeret,
- intézkedési készség,
- idegen nyelv,
- felelősségtudat,
- kritikus szemlélet,
- szabálykövetés,
- fegyelmezettség,
- informatikai ismeretek,
- vezetői kompetencia.

A „Véleménye szerint a rendőr tiszthelyettes képzés tanintézeti oktatás elmélet-gyakorlat aránya megfelelő-e?” kérdésre az alábbi válaszok érkeztek:

- több gyakorlat szükséges,
- 70% gyakorlati oktatás szükséges,
- az elmélet óraszámait csökkenteni kell,
- több és mélyebb gyakorlás (nem alaki),
- 30-70% lenne a jó arány,
- több gyakorlat,
- minimum 60% gyakorlat,
- gyakorlatiasabb, realisztikusabb képzés kellene,
- több gyakorlat 70-30%-ban,
- növelni kellene a szakmai tárgyhoz kapcsolódó gyakorlati foglalkozásokat,
- 75-25% gyakorlat-elmélet arány,
- nagyobb hangsúlyt kell helyezni a gyakorlati képzésre,
- megfelelő,
- igen,
- gyakorlatorientált felkészítés szükséges,
- elmélet gyakorlat aránya megfelelő.

A válaszadók közül 7 fő szerint az elmélet-gyakorlat aránya megfelelő, 31 fő szerint a gyakorlati foglalkozásokat növelni kellene, illetve 6 fő nem tudja. A válaszadók 81%-a szerint a gyakorlat arányát növelni kellene.

A „Véleménye szerint rendőr tiszthelyettes képzés tanintézeti óraszama és a szakmai gyakorlat aránya megfelelő-e?” kérdésre adott válaszok közül 14 fő szerint megfelelő, 5 fő szerint a gyakorlatot kellene növelni, 13 fő szerint több tanintézeti gyakorlatra lenne szükség, 12 fő nem adott választ.

A „Véleménye szerint milyen didaktikai módszerek alkalmazásával lehetne hatékonyabbá tenni a rendőr tiszthelyettes képzést?” kérdésre az alábbi válaszok érkeztek:

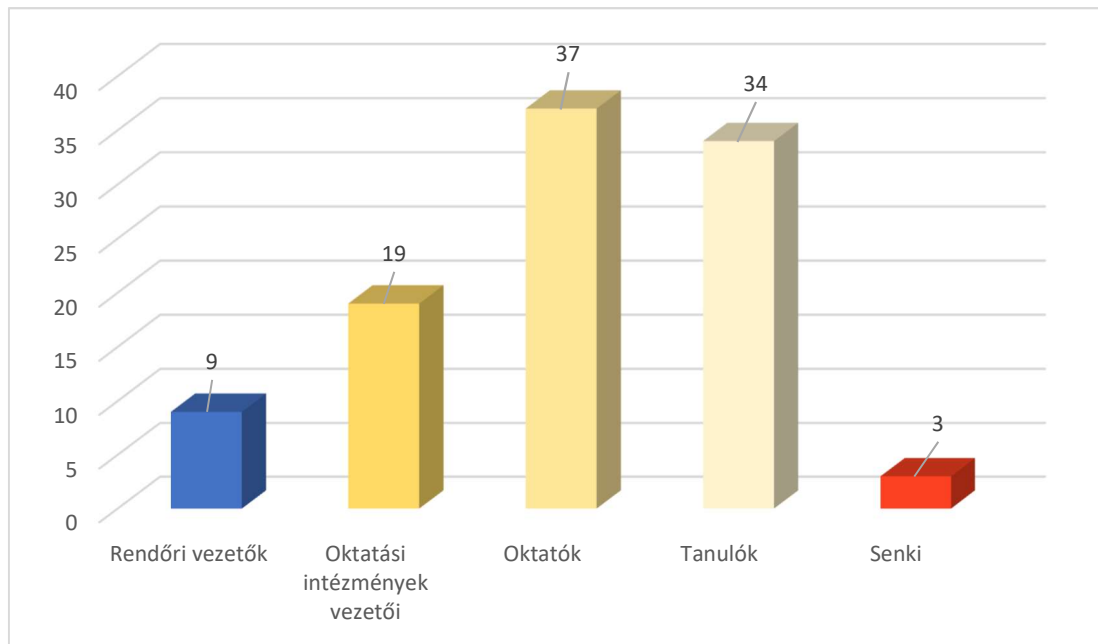
- csoport szintű tréning jellegű képzés,
- életszerű szituációk, realiztikus képzés,
- készséges kialakítása,
- gyakorlati oktatás, bemutatás, szemléltetés, megtörtént szituációk feldolgozása,
- rengeteg ismétlés,
- szemléltetés, életszerű szituációk megoldása,
- taktikai ház, rendszeres (heti 4 x 1,5 óra) fizikai/önvédelmi képzés a gyakorlati oktatásokon felül,
- gyakorlati tapasztalattal rendelkező oktatók alkalmazása,
- már az iskolában több gyakorlati képzés, intézkedéstaktika, önvédelem, testnevelés, állóképesség fejlesztés,
- saját élményalapú képzés,
- gyakorlati megközelítésű oktatás,
- szemléltetés, visszacsatolás, pozitív megerősítés, fokozatosság,
- vizualitás, bemutatás,
- változatos gyakorlatok,
- projekt és kooperatív módszerek,
- gyakorlatközpontú elméleti oktatás,
- a rendőri intézkedések képzéseit a magas osztálylétszámok miatt, a hatékony ismeretátadás és bemutatás, valamint a balesetek elkerülése érdekében két oktatóval lehetne hatékonyabbá tenni,
- a rendőri intézkedést, a hatékony ismeretátadás és bemutatás érdekében 2 fő oktató alkalmazásával lenne érdemes végrehajtani,
- gyakorlás komplex feladatokkal,
- szemléltetés,
- szakirányú videók,

- frontális osztálymunka minimálisra csökkentése,
- drámapedagógia alkalmazása.

A válaszok jelentős része, 90,9%-a a gyakorlati képzés növelésére vonatkoznak, amelytől az interjúalanyok a képzés hatékonyságát várják. A válaszok jelentős része az intézkedéstaktika tantárgyra vonatkozik, annak dominánsabbá tételére a képzésben.

A „Véleménye szerint kik lennének nyitottak a változtatásra (több válasz is megjelölhető)?” kérdésre adott válaszok számát a 106. számú ábra szemlélteti.

A változtatásra nyitottak megoszlása

106. számú ábra – forrás: saját szerkesztés. (n=102)

Az interjúalanyok véleménye alapján a változtatásra az oktatók lennének a legnyitottabb, majd őket követnék a tanulók, az oktatási intézmények vezetői és a rendőri vezetők. Mindösszesen 3 válasz érkezett arra, hogy senki sem lenne rá nyitott.

Az intézkedéstaktika oktatására vonatkozó kérdések

A „Véleménye szerint az intézkedéstaktika tantárgy milyen mértékben segíti a rendőr tiszthelyettes képzést elvégzőket a szolgálati feladatok ellátásában?” kérdésre az alábbi válaszok érkeztek:

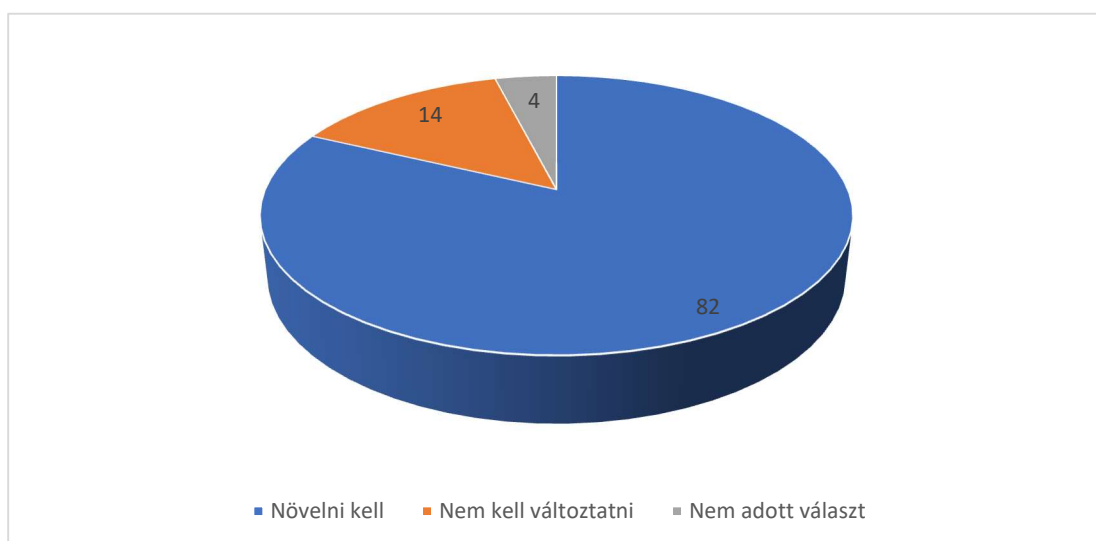
- alaptantárgy,
- teljes mértékben,
- jelentősen,

- nagy mértékben,
- legfontosabb a gyakorlati munkában,
- a legfontosabb a járőr szempontjából,
- nagyon nagy segítség, hogy a feladat ellátása működjön,
- alapvető és elengedhetetlen,
- maximálisan, globálisan képviseli a szakmát,
- nagyban segíti,
- legfontosabb tantárgy,
- kismértékben,
- modern szemlélet 200%-ban,
- nélküle nagyon sérülne az eredményes szolgálatellátás,
- a rendőri intézkedések alapja.

Az interjúalanyok közül 2 fő nem adott választ, 1 fő szerint kis mértékben, 41 szerint pedig nagymértékben segít az intézkedéstaktika tantárgy oktatása a szolgálati feladatok ellátásában, amely a válaszok 93,18%-át teszi ki.

A „Véleménye szerint az intézkedéstaktika tantárgy óraszámán kellene-e változtatni?” kérdésre a válaszokat százalékos megoszlásban a 107. számú ábra mutatja be. Annak érdekében, hogy az interjúalanyok ne legyenek befolyásolva a kérdés nem tartalmazta, hogy csökkenteni vagy növelni kellene-e. Az interjúalanyok nem csak igen-nem eldöntendő választ adtak, hanem maguktól megjelölték, hogy növelni vagy csökkenteni szükséges. 36 fő szerint növelni, 6 fő szerint nem kell változtatni, a 2 fő nem adott választ.

Az intézkedéstaktika tantárgy óraszámán kell-e változtatni (%-ban)

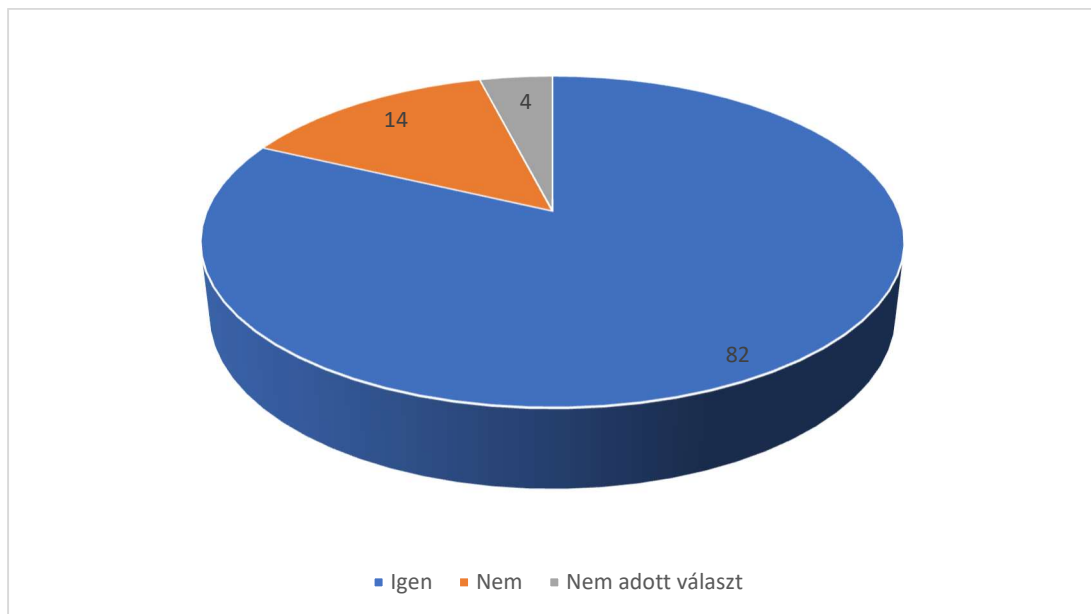

107. számú ábra – forrás: saját szerkesztés. (n=44)

A válaszadók 82%-a szerint növelni kellene az intézkedéstaktika tantárgy óraszámát.

A „Véleménye szerint lehetséges-e a rendőr tiszthelyettes képzés oktatás-módszertanát úgy átalakítani – hasonlóan az intézkedéstaktikához, amely szintetizálja a különböző tantárgyak ismereteit –, hogy a rendőri szolgálati feladatok ellátásához szükséges kompetenciák komplex oktatási formában, egymásra épülő modulokban (pl. bolti lopás, amely lehet szabálysértés vagy bűncselekmény; az elkövetőnél van arcképes igazolvány, vagy nincs; az elkövető magatartása szerint lehet együttműködő, passzív vagy aktív ellenszegülő, vagy megtámadja a rendőrt; az elkövető nem beszéli a magyar nyelvet; gyermekkorú, fogyatékossgal élő, stb.) lennének oktatva, ellentétben a jelenlegi tantárgy struktúrával?” kérdésre a válaszokat százalékos megoszlásban a 108. számú ábra tartalmazza. 38 fő szerint igen, a 2 fő szerint nem, 4 fő pedig nem adott választ.

Lehet-e komplex oktatási formát alkalmazni (%-ban)

108. számú ábra – forrás: saját szerkesztése.

A válaszadók 86%-a szerint lehetséges a komplex oktatási forma alkalmazása. Külön vizsgálni fogom az instruktorok és az oktatók véleményét.

Egyéb észrevételek

Az „Egyéb észrevételei” kérdésre az alábbi válaszok érkeztek:

- A gépjármű vezetéstechnikai oktatást bele kéne venni az alapképzésbe.
- A rendőri intézkedések tantárgyban alkalmazott jelenlegi óraszám, oktatószám és a hallgatók nagy létszáma miatt (1 oktatóra képzésenként 18-27 fő hallgató jut) kevésbé alkalmazható a személyre szabott, videokamerával rögzített rendőri intézkedések

gyakorlatának képi és hang anyagának rögzítése és annak a mindenre kiterjedő kiértékelése. A fenti problémák (óraszám, oktatószám, hallgatók létszáma) az intézkedések gyakorlásának ismétlésszámát, így a tudás elmélyítésének lehetőségeit is nagyban befolyásolják.

- A képzésükben alkalmazott gyakorlósituációk kamerával felvett képi anyag kiértékelése nem tud megtörténni részleteiben.
- Mindenki az oktatástól várja az intézkedéstaktikai csodát. Az oktatókat kellene egységesen képezni, ha egységes eredményt akarnak. Szükséges lehet a szolgálati szabályzat intézkedéstaktikai elemekkel való kiegészítése. Onnan lehet egységesen oktatni és számonkérni. Szerintem az oktatási intézményekben csak alapokat szabad tanítani és a konkrét intézkedést tanítsa meg a jól felkészült, rátermett, egységes szempontok alapján felkészített mentor, a tanuló saját szolgálati helyén.
- Az intézkedéstaktikai oktatóknak szélesebb körű gyakorlati képzésre lenne szükségük, valamint több személyes tapasztalatcserére az intézkedéstaktikai képzés javítása érdekében.
- Remélhetőleg, a nagyobb gyakorlati képzés, intézkedéstaktikai oktatás megnövelése jobban képzett fiatal kollégákat fog kibocsátani.
- Amíg a rendőri hivatás presztízse nem áll helyre (ma nem népszerű rendőrnek lenni), addig nagyon gyenge képességű állomány kerül felvételre az oktatási intézményekbe, képességeikhez mérten pedig nagyon magas az elvárás velük (a rendőrrel) szemben.
- Minden szervezeti egységnél a rendészeti szakterület alárendeltségében létre kellene hozni egy kiképzési alegységet, amely fő munkaidőben a képzésekkel foglalkozik. Azért a rendészet alatt, mert alapvetően a kiképzők is és a képzésre érkezők is erről a szakterületről érkeznek és a bűnügyi szakterület részére is az intézkedéstaktikai ismeretek hasonlóak. A nagyobb rendőri megmozdulásoknál a képzendő állomány is azt hajtja végre és a kiképzőket is könnyebben lehetne a szolgálatellátásba bevonni, amivel nem szakadnának el a közterületi végrehajtói munkától.
- Országosan alapvető lenne minden megyében egy Kiképzési Alosztály (vagy csoport) melynek tagjai csak és kizárólag képzéssel foglalkoznak. Őket - hogy a tapasztalat bővüljön - rendszeres közterületi szolgálatba be lehet osztani, mondjuk heti öt nappól egyszer. Amíg nincs fix kiképzői beosztás, nehézkes a rendszer. A másik pedig a felszerelések biztosítása. A megyémben 10 éve nincs se tatami, se gyakorló kés, gyakorló pisztoly, ütőpárna, redman, semmi ... így nehéz képezni.

- A megyékben egységesen kiképző alosztályok létrehozása, profil tiszta szakemberekkel és nem több munkafolyamatot ellátó hölgyekkel feltölteni stb....., folyamatos után képzés az instruktoroknak, a már létező tudás (akár külföldről) behúzása a rendszerbe.....

Az egyéb észrevételekre érkezett válaszok is a gyakorlati képzés fontosságát emelik ki, mind az oktatást, mind a rendőrséget képviselők szerint.

Részkövetkeztetések levonása

Az interjúalanyok válaszaiból megállapítható, hogy fontosnak és időszerűnek látják a gyakorlati képzés további erősítését, elsősorban a tanintézeti képzésen belül. Szintén fontosnak tartják a képzés elmélet-gyakorlat arányának változtatását, szignifikánsan a gyakorlat irányába.

Kiemelten hangsúlyozott az intézkedéstaktika oktatása, illetve az abból eredeztethető, továbbfejleszhető komplex oktatási módszer, amely hatékonyabbá teheti a tanulók felkészítését.

Az interjúalanyok 82%-a szerint növelni kell az intézkedéstaktika tanórák számát, illetve 93,18%-uk szerint az intézkedéstaktika oktatása során tanult ismeretek segítik a szolgálati feladatok ellátását, továbbá 82%-uk szerint lehetséges a komplex oktatási forma.

A interjúalanyok válasza alapján a tanulók elméleti felkészültsége magasabb értékelést kapott (3,07), mint a gyakorlati felkészültségük (2,67). Ebből is következhet, hogy túl elméleties a képzés, több gyakorlati foglalkozásra van szükség.

A rendőri szervezet képviselők kritikusan fogalmaztak a tanulók felkészültségével kapcsolatban, mint az oktatást képviselők.

7. ÖSSZEGZETT KÖVETKEZTETÉSEK ÉS A HIPOTÉZISEK IGAZOLÁSA

A kutatás során arra törekedtem, hogy a megfogalmazott kutatói kérdésekre válaszokat kapjak, amelyek hozzájárulnak a hipotézisek igazolásához vagy cáfolatához. Megállapítottam, hogy szükség van a rendőr tiszthelyettes képzés megújítására, tantárgystruktúrájának és időtartalmának újragondolására, szerkezetének megváltoztatására, új oktatás-módszertanok bevezetésére, amelyet a megváltozott környezet, a demográfiai adatok, a technikai fejlődés és a generációs különbségek indukálnak. Véleményem szerint a megújításhoz minél hamarabb hozzá kell kezdeni, mert az oktatás olyan, mint egy nagy tengerjáró hajó, amelynek az irányváltatáshoz, különösen a megforduláshoz időre van szüksége. A régi módszereket, struktúrát, évfolyamokat stb. ki kell vezetni és azzal párhuzamosan az újakat fokozatosan be kell vezetni. Ez minden érintettre jelentős többletfeladatot ró. Ha azt akarjuk, hogy korszerű legyen a rendőr tiszthelyettes képzés és élenjárjon a tanulók kiképzésében, felkészítésében, akkor ebbe jelentős munkát, időt kell befektetni és természetesen anyagi vonzattal is jár. Viszont garantálja, hogy jól felkészített rendőrök kerülnek kibocsátásra, akik gyorsan be tudnak illeszkedni a szolgálati helyekre. Vagyis hosszútávon kamatozik a befektetés. Megítélésem szerint szakítani kell azzal a felfogással, hogy az oktatás kullogjon a szakma és a technikai fejlődés mögött. Az oktatásra ne az legyen jellemző, hogy arra alkalmatlan oktatótermekben, az oktatáshoz elengedhetetlenül szükséges eszközök hiányában, elavult technikai eszközökkel és informatikai programokkal történjen a képzés. Hanem az legyen jellemző, hogy a megrendelő rendőri szervek szoros kapcsolatával és támogatásával, minden szempontból modern legyen az oktatás, például a bevezetésre tervezett technológiák, eszközök stb. csapatpróbájába a tanintézetek is legyenek bevonva.

Véleményem szerint a kutatás során a képzés történeti áttekintése, az ismeretek átadásához, bevéséséhez és előhívásához alkalmazott didaktikai módszerek áttekintése, a képzési dokumentumok elemzése, illetve a kérdőíves felmérés eredménye és az interjú válaszok egyértelműen alátámasztották, hogy szükség van a rendőr tiszthelyettes képzés oktatás-módszertani fejlesztésére, amely automatikusan vonzza a képzés megújítását, az egyes tantárgyaknál oktatott ismeretek újragondolását, illeszkedését a többi ismerethez. Megítélésem szerint, mint minden területen a képzésben is szükség van időszakonként „profiltisztításra”, amely azt jelenti, hogy alaposan ki kell elemezni mit kell oktatni, milyen óraszámban, milyen didaktikai módszerekkel stb.

Összességében megállapítható, hogy hiányzik egy logikus, jól követhető oktatási koncepció, amely hosszútávon biztosítja a képzés jövőjét, egyenszilárdságát, megbízhatóságát, magas színvonalát, értékteremtését. Ne csak látszatra, formailag mutakozzon kiegyensúlyozottság, hanem a tartalom tekintetében is. Ehhez komoly elhatározásra és döntésekre van szükség.

7.1. A HIPOTÉZISEK IGAZOLÁSA

I. A rendőr tiszthelyettes képzés oktatási feladatainak maradéktalan és színvonalas megvalósításához célirányosan felkészített rendőr- és polgári oktatókra, sajátosan kialakított oktatási helyszínekre, valamint szolgálati, szemléltető és gyakorló eszközökre, továbbá speciális védőfelszerelésekre van szükség (H1).

Az első hipotézisem vizsgálata során tanulmányoztam az oktatási dokumentumokat, elemzéseket végeztem, illetve felhasználtam az oktatói és vezetői tapasztalataimat. Kérdőíves felmérést végeztem külföldi országok rendőr tiszthelyettes képzésében, illetve a haza társszervek képzéseiben. Megállapítottam, a rendőr tiszthelyettes képzéshez számos olyan feltételnek kell megfelelni, amely a hagyományos középiskolai képzéstől jelentősen eltér. Egyrészt a hagyományos középiskolai képzésben az elméleti tantárgyak vannak túlsúlyban, csekély számú gyakorlati tantárgy jelenik meg. Az egyes tantárgyak oktatására a tanári állományt nem kell külön felkészíteni, alapvetően elegendő a tanári végzettsége, amely fel is jogosítja az adott tantárgy oktatására. A rendőr tiszthelyettes képzésben az oktatók kettő csoportba sorolhatók. Az elsőbe a szakmai ismereteket oktatók, akik nem minden esetben rendelkeznek tanári végzettséggel. Alapvető elvárás velük szemben a „tishti”, szakmai felsőfokú végzettség (pl. a Nemzeti Közszerzési Egyetem Rendészettudományi Karon szerzett alap- vagy mesterszak, vagy annak jogelődjénél a Rendőrtishti Főiskolán szerzett tishti oklevél). Kiképzési feladatokat, amelyek a gyakorlati szakmai tantárgyakhoz kapcsolódnak (lőkiképzés, csapatszolgálat, általános szolgálati ismeretek) zászlósi és tiszthelyettesi rendfokozattal rendelkező oktatók is elláthatnak, akik rendőr tiszthelyettes végzettséggel rendelkeznek és alkalmasak az ismeretek átadására. A másodikba tartoznak a polgári oktatók, pedagógusok, akik tanári végzettséggel rendelkeznek. Ők oktathatják a szakmai tantárgyakon kívüli tantárgyakat (pl. jogi ismeretek, társadalmi és kommunikációs ismeretek, informatikai ismeretek, rendőri testnevelés, idegen nyelv stb.). Azonban őket külön fel kell készíteni, mert nem a hagyományos középiskolai ismereteket kell oktatniuk, hanem annak a rendőri szakmához illeszthető, esetleg a középiskolai képzésre ráépülő ismereteket (pl. informatikai esetén a

rendőrségi rendszereket, nyilvántartásokat, Robotzsaru rendszert stb.; rendőri testnevelés esetén a fizikai állóképesség fejlesztésén túl a testi kényszer, a bilincs, a rendőrbot, a könnygázzsóró palack alkalmazását stb.). Külön speciális helyet foglalnak el a képzésben, a kiképzési feladatok, amelyek a rendőri hierarchiából következnek. Külön tagozatparancsnokság, évfolyamparancsnokság működik, ahol a tanulói csoportok szakaszokba (osztályokba) vannak besorolva. Ennek a működtetése, ellátása speciális ismereteket igényel. Itt jelenik meg a legmarkánsabban a rendőrség militarista jellemzője, amely elengedhetetlenül szükséges az utasítás és végrehajtás maradéktalan betartása, megvalósulása érdekében.

Az oktatási helyszínek is jelentősen eltérnek, mert a hagyományos középiskolai képzés alapvetően tantermekre, esetleg szakkabinetekre korlátozódik, illetve a gyakorlati órák vonatkozásában tornaterem igénye van. A rendőr tiszthelyettes képzésben a hagyományos tantermi oktatás mellett, speciális helyszínekre, alakuló térre, szakkabinetekre, szituációs helyiségekre, szolgálati eszközökre, védőfelszerelésekre van szükség. Egyes gyakorlati foglalkozások – a tanintézeteken kívül – speciális helyszíneken tarthatók meg. Ilyen például a csapatbiztonsági tantárgy egyes tárgykörei (pl. kutatás), illetve a lövészet (pl. gépkarabély lögyakorlat végrehajtása). A sajátosságok közé tartozik, hogy a tanulóknak általában az első tanév végéig, de legkésőbb a képzés végéig „B” kategóriás vezetői engedélyt kell szerezniük. Ennek hiánya kizárja őket a hivatásos állományba vételből, a rendőri szervek nem tudják fogadni őket. Az egyes tantárgyak – különösen a szakmai tantárgyak – oktatásához speciális eszközigenyek jelennek meg, egyes eszközök beszerzése külön engedélyhez kötött (pl. a lövészethez lőszer).

A rendőr tiszthelyettes képzésbe történő bekerülés is eltér a hagyományos középiskolai felvételtől. Az érettségi megléte, az orvosi, pszichológiai és fizikai alkalmasság, bár az utóbbi tekintetében az elmúlt években – a fiatalok állóképességének drasztikus visszaesése miatt – kompromisszumokat kellett kötni.

Összességében az első hipotézisem igazolást nyert, mert rávilágítottam és bebizonyítottam, hogy a rendőr tiszthelyettes képzés jelentősen eltér a hagyományos középiskolai képzéstől, amely szinte minden szegmensében más igényeket, feltételeket fogalmaz meg a képzési és kiképzési célok maradéktalan elérése érdekében, mind a bekerülés, mind a tanulmányokban történő haladás, mind a két évet záró vizsgakövetelmények teljesítése terén, amelyben nagymértékben megjelenik a gyakorlati vizsgatevékenység.

II. A rendőr tiszthelyettes képzés a vele szemben támasztott sajátos követelmények miatt eltér a hagyományos középiskolai képzéstől, illetve az ott alkalmazott didaktikai módszerek és oktatási tapasztalatok csak részben alkalmazhatók (H2).

A második hipotézisem vizsgálata során széleskörűen tanulmányoztam és elemeztem a felvételi eljárás dokumentumait, a képzési programokat, az abban meghatározott követelményeket, különös tekintettel az ajánlott és alkalmazott didaktikai módszerekre az egyes tantárgyak tükrében. Összehasonlításokat végeztem, illetve elemeztem a kérdőív és interjú kérdéseire adott válaszokat, valamint felhasználtam az oktatói és vezetői tapasztalataimat. Továbbá kitekintést tettem a külföldi országok rendőr tiszthelyettes képzései és hazai társszervek képzései vonatkozásában. Elemeztem az egyes tantárgyak oktatására ajánlott didaktikai módszereket, illetve részletesen megvizsgáltam a közrendvédelmi ismeretek tantárgy oktatására ajánlottakat, amelyről külön kimutatást is készítettem.

Megállapítottam, hogy a rendőr tiszthelyettes képzés jelentősen különbözik hagyományos középiskolai képzéstől. Kezdve a felvételi követelményekkel, amely speciális előírásokat tartalmaz. Folytatva a felvett tanulók életkorával, jogi státuszával, a képzés megkezdésével, amely 4 hetes kiképzéssel indul, amely szintén eltér a hagyományos középiskolai képzéstől. A kiképzést követően indul a hagyományos középiskolai képzéshez hasonló tanintézeti képzés, amely elméleti és gyakorlati oktatást tartalmaz. Az elméleti ismeretek oktatása is eltér, mert jogi tartalmú – jogszabályok, szabályzatok, utasítások stb. – ismereteket kell oktatni, amelyek szorosan kapcsolódnak a szakmai ismeretekhez. Jelentős különbség a hagyományos középiskolai képzéshez képest, hogy a tanulókat alapvető jogok korlátozására és legitim erőszak (kényszerítő eszközök) alkalmazására kell felkészíteni.

Az elméleti ismeretek oktatása mellett jelentős óraszámban megjelennek a gyakorlati tantárgyak, amelyek egyediek és az oktatásuk sajátos jellemzőkkel rendelkeznek. A gyakorlati tantárgyak oktatása során előtérbe kerül a szimuláció, a szemléltetés, a gyakoroltatás és a gyakorlatszemléletű oktatás, amely szintén speciálisan jelenik meg. A tanintézeti képzés mellett nagy óraszámban megjelenik a különböző területi rendőri szerveknél végrehajtásra kerülő szakmai gyakorlatok, amelyek szerves része a képzésnek. A szakmai gyakorlatokon a tanulókat a tanintézeti képzésben elsajátított ismeretek gyakorlatba történő átültetésében mentorok segítik, akiknek a felkészítését a tanintézetek hajtják végre. A szakmai gyakorlaton alkalmazott didaktikai módszerek szintén rendészeti jellemzőkkel rendelkeznek.

Részletesen bemutattam az intézkedéstaktika tantárgyat, amely szintetizálja a többi tantárgy ismereteit, amelynek oktatása speciális, rendészeti jellemzőkkel rendelkező didaktikai

módszert tartalmaz és eltér a hagyományos középiskolai képzéstől. A rendőr tiszthelyettes képzés formailag hasonlít a hagyományos középiskolai képzésre, mert duális képzést valósít meg, de tartalmát, struktúráját, célját tekintve jelentősen eltér, amely a rendészeti jellegéből adódik.

A hagyományos középiskolai képzésben alkalmazott didaktikai módszerek csak részben alkalmazhatók a rendőr tiszthelyettes képzésben, mert utóbbi számos sajátossággal rendelkezik.

Összességében megállapítható, hogy a második hipotézisem igazolást nyert, mert a rendőr tiszthelyettes képzésben alkalmazott didaktikai módszerek részben eltérnek a hagyományos középiskolai képzésben alkalmazottaktól. A képzés sajátosságából adódóan – különösen a gyakorlati tantárgyaknál, illetve szakmai gyakorlatokon – a didaktikai módszerek rendészeti jellemzőkkel rendelkeznek, amelyek az ismeretek átadásában függenek a feltételrendszerrel és a körülményektől.

III. A rendőr tiszthelyettes képzés során a gyakorlatorientáltság további növelése szükséges, amelyet alapvetően a tanintézeti gyakorlati foglalkozások óraszámainak emelésével szükséges elérni. (H3).

A harmadik hipotézisem vizsgálata során széleskörű dokumentáció elemzést hajtottam végre a vonatkozó jogszabályok, az OKJ, a központilag meghatározott és helyben kialakított képzési programok tekintetében. Felhasználtam az oktatói és vezetői tapasztalataimat. Elemzéseket és összehasonlításokat tettem a külföldi országok rendőr tiszthelyettes képzése és a hazai társszervek képzései tekintetében. Többoldalúan, különböző statisztikai módszerekkel elemeztem a kérdőívben a gyakorlatorientáltságra vonatkozó kérdésekre adott válaszokat. Külön elemeztem a képzés elmélet-gyakorlat arányára generációk függvényében adott válaszokat. Továbbá korrelációanalízis, valamint a többutas varianciaanalízis segítségével megvizsgáltam az alkalmazott didaktikai módszerek szükségességéről, illetve hatékonyságáról alkotott véleményeket. Kiértékeltem és csoportosítottam az interjúk vonatkozó válaszait. Részletesen bemutattam az intézkedéstaktika tantárgyat, amely alapvetően a gyakorlatcentrikus oktatási modellt követi, valósítja meg.

A kutatás eredményeiből egyértelműen megállapítható, hogy az elmúlt közel három évtizedben szabályozási szinten a képzés elmélet-gyakorlat arányában csekély mértékű változás történt a gyakorlatiasság irányába. A kutatás eredményei rámutatnak, hogy e téren jelentősebb mértékben el kell mozdulni a gyakorlat irányába, mert a képzés túl elméleti megközelítésű. A képzés nem kellőképpen aknázza ki a kor technikai lehetőségeit, illetve kevésbé veszi figyelembe a különböző generációk jellemzőit, tanulási szokásait. A kérdőív vonatkozó

kérdéseire adott válaszok, illetve az interjúalanyok véleménye alapján a gyakorlati képzést jelentősen növelni szükséges.

A gyakorlati képzés növelésének szükségességét támasztja alá, hogy a didaktikai módszerek közül a leghatékonyabbnak értékelt a szimuláció, szerepjáték (szituációs gyakorlatok), amely markánsan jelenik meg az elemzésekben. A szimuláció, szerepjáték (szituációs gyakorlatok) szükségességének és hatékonyságának megítélése generációnként szignifikánsan nem tért el, a generációk képviselőinek véleménykülönbsége a mintavételi hibahatáron belül van. A szimuláció, szerepjáték (szituációs gyakorlatok) szükségességének teljes mintára vetített átlagos értéke 66,28%, azaz bőven a „halmozott mértékű” alkalmazását igénylik a megkérdezettek. A didaktikai módszer hatékonyságának teljes mintára vetített átlaga 4,07, ami az 1-5-ig tartó skála felső részében foglal helyet, tehát hatékonyak ismerték el azt a megkérdezettek. Ezek az értékek kiemelkedő eredményei a kutatásnak.

Előtérbe került az intézkedéstaktika tantárgy oktatásának fontossága, az oktatott óraszámainak növelése. Az intézkedéstaktika tantárgy szükségességét a megkérdezettek többsége (több mint 70 százaléka) legalább közepes mértékűre ítélte, azaz tudta hasznosítani szolgálati feladatainak ellátása során. Az intézkedéstaktikával kapcsolatos vélemények szignifikánsan nem tértek el a vizsgált generációkban, vagyis teljes mértékben befogadták.

Összességében megállapítható, a harmadik hipotézisem igazolást nyert, mert abból, hogy a megkérdezettek egyetértettek az elmélet-gyakorlat arányának a gyakorlat irányába történő jelentős növelésében, az alkalmazott didaktikai módszerek közül leghatékonyabbnak tartott szimulációban, az intézkedéstaktika tantárgy oktatásának szükségességében, a komplex oktatási módszer alkalmazásában stb. egyenesen következik a tanintézetben oktatott elméleti ismeretek és gyakorlati cselekvések gyakorlat irányába történő változtatásának igénye.

IV. A rendőr tiszthelyettes képzésben az intézkedéstaktikai tantárgy meghatározó szerepet tölt be, az oktatása során alkalmazott didaktikai módszerek kiterjeszthetők a képzés jelentős részére, ahol az elméleti és gyakorlati tantárgyak ismereteik szintetizálhatók, és azok komplex módon, egymásra épülő tematizált modulokban oktathatók (H4).

A negyedik hipotézisem vizsgálata során részletesen, mindenre kiterjedően bemutattam az intézkedéstaktikai tantárgy kialakítását és felépítését, az oktatási filozófiáját, az elméleti és gyakorlati tantárgyak megjelenését, a létesítmény és eszköz szükségletét, a végrehajtott rendőri intézkedések értékelését, a dokumentációs feladatokat, valamint az alkalmazott didaktikai módszereket, továbbá a foglalkozást vezető és segítő tanár feladatait. Részletesen

tanulmányoztam a képzési dokumentumokat. Elemeztem és összehasonlításokat végeztem az egyes tantárgyaknál alkalmazott didaktikai módszerek tekintetében. Részletesen elemeztem a kérdőív és az interjú intézkedéstaktikára, komplex ismeretek oktatásra, valamint az ismeretek modulokban történő oktatására vonatkozó kérdésekre adott válaszokat.

Az intézkedéstaktika tantárgy olyan realiztikus gyakorlati képzést valósít meg, amely nem csak az egyes elméleti ismereteket közvetítő és gyakorlati cselekvéseket tartalmazó tantárgyakat ötvözi, szintetizálja, hanem valósághűen megközelíti a tényleges rendőri intézkedéseket. Továbbá a tanulók a végrehajtott rendőri intézkedések során visszacsatolást kapnak a saját képességeikről, felkészültségükről, illetve az egyes tantárgyak során tanult ismeretek fontosságáról. Az intézkedéstaktika tantárgy olyan gyakorlati képzést testesít meg, amely valamennyi generáció számára biztosítja a szükséges ismeretek elsajátítását. A kérdőívre válaszadók 91,41%-a szerint szükséges az intézkedéstaktika tantárgy oktatása, amely komplex módon közvetíti a rendőri munkához szükséges ismereteket, több, mint 2/3-uk szerint nagymértékben. A válaszadók 94,68%-ának véleménye szerint az intézkedéstaktikai oktatása során tanult ismeretek hasznosulnak a szolgálati feladatok ellátása során, több, mint 1/3-uk szerint nagymértékben. A leghatékonyabbnak tartott szimuláció, szerepjáték (szituációs gyakorlatok), illetve szemléltetés didaktikai módszer alkalmazása alapja az intézkedéstaktika tantárgy oktatás-módszertanának.

A válaszadók jelentős része szerint szükség van olyan tantárgyra, amely a tanintézeti képzés során az elméleti ismereteket és gyakorlati cselekvéseket ötvözi, szintetizálja. A válaszadók 88,85%-a szerint lehetséges a szolgálati feladatok ellátásához szükséges ismereteket modulokban oktatni, 1/4-ük szerint teljes mértékben.

Ugyanakkor az oktatás ezirányú, új megközelítése túlmutat az intézkedéstaktikai tantárgyon, figyelembevéve a generációk jellemzőit is, ezért szükséges annak továbbfejlesztése. A válaszadók jelentős része szerint lehetséges a rendőri feladatok ellátásához – intézkedések foganatosításához, kényszerítő eszközök alkalmazásához – szükséges ismereteket modulokba integrálva, komplex módon oktatni, ahol a modulok egymásra épülnek.

Összességében megállapítható, hogy a negyedik hipotézisem igazolást nyert, mert bebizonyítottam, hogy az intézkedéstaktika tantárgy (a mai nevén rendőri intézkedések) nem csak szerves része lett a képzésnek és vizsgáztatási rendszernek, hanem a képzés tekintetében a legmeghatározóbb tantárggyá vált. A tanintézeti képzés során az intézkedéstaktika tantárgy testesíti meg a legjobban és leghitelesebben a szolgálati feladatok ellátását, illetve mutatja be a hivatás gyakorlásának a nehézségeit, az egyes ismeretek elsajátításának fontosságát, valamint világít rá a tanuló képességeire és felkészültségére. Az intézkedéstaktika oktatása során

alkalmazott didaktikai módszer kiterjeszhető a képzés jelentős részére, amely hatékonyabbá teszi a képzést. Az intézkedéstaktika oktatásának tapasztalatai, a generációk jellemzői, illetve a kor informatikai és technikai lehetőségei alapján a szolgálati feladatok ellátásához szükséges ismereteket – szakítva a hagyományos tantárgyi struktúrával – lehetséges egymásra épülő modulokban oktatni. Az oktatás ilyen mértékű átalakítása paradigmaváltást jelent a rendőr tiszthelyettes képzésben.

8. TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK, GYAKORLATI HASZNOSÍTHATÓSÁG ÉS TOVÁBBI KUTATÁSI LEHETŐSÉGEK

A kutatásom eredményei elsősorban a tágabb és szűkebb értelemben vett rendészet területén hasznosíthatók, ahol az arra feljogosított személyeknek intézkedési jogosultságuk és kötelezettségük van, alapvető emberi jogokat sérthetnek, korlátozhatnak, illetve legitím erőszakot, kényszerítő eszközöket alkalmazhatnak.

8.1. TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK

- 1. Összehasonlítottam és egyértelműen elhatároltam a rendőr tiszthelyettes képzést a hagyományos középiskolai képzéstől, valamint rávilágítottam a jelentős különbségekre, illetve részletesen bemutattam a rendészeti sajátosságokat, amelyekből erednek az eltérések.**
- 2. Részletesen elemeztem és összefoglaltam a rendőr tiszthelyettes képzésben alkalmazott didaktikai módszereket, alkalmazási területeket, rendészeti jellemzőket, illetve az alkalmazásukat befolyásoló tényezőket. Bemutattam az eltéréseket a hagyományos középiskolai képzésben alkalmazottaktól.**
- 3. Elemeztem a tanintézeti gyakorlati képzést és a rendőri szerveknél végrehajtásra kerülő szakmai gyakorlatot, amely alapján elhatároltam a kettőt egymástól, illetve tudományos módszerekkel összefoglaltam azok tartalmát, és a képzésben betöltött szerepüket. A tudományos kutatásom hangsúlyossá tette a gyakorlati képzést, kiemelte meghatározó szerepét.**
- 4. Részletesen bemutattam az intézkedéstaktikát, illetve definiáltam a fogalmát, meghatároztam a tartalmát, szűkebb és tágabb értelemben vett jelentését, illetve alkalmazási területeit, szükségességét, hasznosságát. Javaslatot tettem a továbbfejlesztésére, a szolgálati feladatok ellátásához szükséges ismeretek komplex módon, egymásra épülő modulokban történő oktatására.**

8.2. TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK GYAKORLATI HASZNOSÍTHATÓSÁGA

A kutatási eredményeim, megállapításaim, javaslataim alkalmazási területeit az alábbiakban foglalom össze.

A rendőr tiszthelyettes képzést folytató rendvédelmi technikumok számára mutathat irányt, adhat megoldást a képzés megújítása, korszerűsítése terén, amely magában foglalhatja a képzési idő és tartalom átgondolását, az alkalmazott didaktikai módszerek hozzáillesztését a különböző generációk sajátosságaihoz, a gyakorlati oktatás növelését, valamint az informatikai lehetőségek szélesebb körű bevonását a képzésbe.

A ROKK képző intézményeinek a 10 hónapos rendőrképzésben, illetve a különböző tanfolyami és szaktanfolyami képzésekben, az alkalmazott didaktikai módszerek kiválasztásában, a gyakorlatorientáltság növelésében, valamint az oktatott ismeretek szintetizálásában.

A Nemzeti Közszerületi Egyetem Rendészettudományi Kar intézkedéstaktika képzésében, az alkalmazott didaktikai módszerek és az egyes tantárgyak egymásra épültsége terén.

Korszerű oktatási modell alakítható ki a társszervek tiszthelyettes képzéseiben, ahol intézkedéseket kell lefolytatni, illetve kényszerítő eszközöket kell alkalmazni.

Irányít mutathat a rendészet minden olyan területén – egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek, fegyveres biztonsági őrök – ahol az arra feljogosított személyek szintén intézkedéseket hajthatnak végre, illetve kényszerítő eszközöket alkalmazhatnak.

A magánrendészet területén, a személy- és vagyonőrök oktatásában, akik szintén jogosultak intézkedések megtételére, kényszerítésre (arányos mérvű kényszerítő testi erő alkalmazásával), illetve támadáshárító eszközök alkalmazására.

Megítélésem szerint a kutatási eredmények közül a negyedik, az új komplex modulrendszerű oktatási formára történő átállás az alábbiak szerint valósítható meg:

- Vezetői bizottságot javasolt felállítani, amelybe delegálni szükséges oktatási vezetőket (oktatási intézmények vezetői, Belügyminisztérium által delegált oktatás felügyeletével, szakirányításával foglalkozó vezetőt), a rendőri, szakma szervezetet képviselő vezetőket (szakirányt képviselőt szakmai vezetőket), gazdasági vezetőt.
- Szakértői albizottságokat kell létrehozni a modulok és az almodulok kialakításához, szakmai tartalommal történő megtöltéséhez, amelyben a tantárgyfelelősöknek, rendőrszakmát képviselőknél kell részt venniük.

- Oktatásszervezési és dokumentáció előkészítési albizottságot kell létrehozni, amelyben oktatásszervezőknek, logisztikai területen dolgozóknak és informatikusoknak kell részt venniük.
- Gazdasági albizottságot kell létrehozni, amelyben a tanintézetek gazdasági vezetőinek, a Belügyminisztérium és az ORFK által delegált pénzügyi vezetőnek kell részt venniük.

A „Bizottságnak” és az albizottságoknak szoros együttműködésben, előre meghatározott feladat- és ütemterv alapján kell ellátniuk a kidolgozó munkát és javaslatokat, megállapításokat tenniük a megvalósításra.

Az új komplex modulrendszerű oktatásra történő optimális átállás fokozatosan, egy pilot programmal, egy osztálynál történő kipróbálással, a már elindult képzések kivezetése mellett történhet. Így lehetőség nyílik a pilot program tapasztalatainak felhasználására a végleges program kialakításához.

A teljesség igénye nélkül az alábbi ismereteket lehet modulokba, illetve almodulokba sorolni és oktatni:

- alapvető taktikák (megközelítések, elhelyezkedések, mozgások stb.),
- szolgálati fellépés módja,
- felvilágosítás-adás, kérés,
- segítségnyújtás,
- ruházat, csomag, jármű átvizsgálása,
- igazoltatás,
- intézkedés közterületen,
- intézkedés nyilvános helyen,
- intézkedés magánlakásban,
- intézkedés épületben, objektumban,
- intézkedés tömegközlekedési eszközön,
- intézkedés szabálysértés elkövetése esetén,
- intézkedés bűncselekmény elkövetése esetén,
- intézkedés ittas, bódult személlyel szemben,
- intézkedés kóros elmeállapotú személlyel szemben,
- intézkedés fiataikorúval, gyermekkorúval szemben,
- intézkedés külföldi állampolgárral szemben,

- intézkedés nemzetiségi vagy etnikai csoporthoz tartozó személy szemben,
- intézkedés haláleset esetén,
- intézkedés közlekedési balesetben,
- jármű megállítása, személyi szabadságában korlátozott személy szállítása,
- határrendészeti intézkedések,
- járőrszolgálat,
- őrszolgálatok,
- kényszerítő eszközök alkalmazása,
- csapatszolgálati ismeretek,
- általános szolgálati ismeretek,
- alaki ismeretek.

Egyes modulokat egymásra épülve kell oktatni, egyes modulokat pedig a többi modultól függetlenül, azokkal párhuzamosan lehet oktatni.

Az új komplex oktatási modul formai és tartalmi megjelenítését a 61. számú mellékletben szereplő minta mutatja be.

8.3. TOVÁBBI TUDOMÁNYOS KUTATÁSI TÉMÁK

A kutatáshoz szorosan az alábbi témák kapcsolódnak:

1. A végrehajtott rendőri intézkedésekről vezetett statisztikai adatok elemzése, annak hasznosításának lehetőségei a különböző rendőrképzésekben.

A rendőri intézkedésekről rendelkezésre álló statisztikai adatok és végrehajtott kiemelt jelentőségű rendőri intézkedések elemzése. Különösen az intézkedések helyszínei, körülményei, nehézségei, alkalmazott kényszerítő eszközök, az intézkedés alá vont személy(ek) magatartása vonatkozásában.

2. A rendőrszolgálati feladatainak és az intézkedések lefolytatásának modellezése.

A járőr szolgálati feladatainak kategorizálása, a rendőri intézkedések felsorolása, tematizálása. Az egyes rendőri intézkedések lefolytatásához általános megoldási útmutató készítése. Elágazások, veszélyek, nehézségek bemutatása. A rendőri intézkedésekre történő felkészülés, a járőrök közötti kommunikáció, elvett eszközök biztonságba helyezése stb.

3. A részsakképesítések beválása, szükségessége, a teljes szakképesítés megszerzése.
A rendőri részsakképesítések ismertetése, szerepe, betölthető beosztások, a teljes szakképesítés megszerzésének lehetősége. Előnyei, hátrányai és korlátai. Elfogadottsága, beválása.
4. Az okos eszközök jelenléte a képzésben, milyen módon kerülhetnek bevonásra, hol és milyen mértékben alkalmazhatók.
Az oktatásban jelenlévő okos eszközök és alkalmazási területük. A tanárok és a tanulók hozzáállása az okos eszközök oktatásba történő bevonásához. Előnyei, hátrányai, hatása az alkalmazott didaktikai módszerekre.
5. Az oktatói szakmai gyakorlat szükségessége, hatékonysága, hasznosulása, illetve megújításának lehetőségei.
Az oktatói szakmai gyakorlatok jelentősége, hozzájárulása az oktatói repertoár bővítéséhez, az oktatás naprakésszé tételéhez. A képzés mely időszakában, milyen területeken, mennyi óraszámban valósul meg. Az oktatók és a rendőri szervek hozzáállása. Jelenlegi rendszer hasznossága, megújításának szükségessége, irányai.
6. A mentorok alkalmazásának szükségessége, hatékonysága, hasznosulása.
A jelenlegi mentori rendszer bemutatása. A mentorok kiválasztásának, felkészítésének bemutatása. A mentori rendszer hasznossága, fejlesztési lehetőségei.
7. Online oktatás alkalmazásának lehetőségei, feltételei a rendőr tiszthelyettes képzésben.
A COVID-19 hatása és tapasztalatai a rendőrképzésre vonatkoztatva. Az online képzés előnyei, hátrányai, technikai feltételek megléte, hiányosságok. A hiányosságok áthidalásának lehetőségei. Az oktatók hozzáállása, felkészültségük, illetve a digitális oktatás illeszkedése az képzéshez. Az online képzés dokumentálása. Az online képzés hatása a hagyományos képzésre.
8. Kik jelentkeznek rendőrnek, mi a motivációjuk, milyen képességekkel rendelkeznek.
A jelentkezők tulajdonságai (életkor, érettségi átlag, fizikai adottságok, lakhely, családi körülmények stb.), motivációjuk. A kétéves képzést elhagyók száma, oka.
9. A rendőr tiszthelyettes képzés tartalmi állandóság és egyenszilárdság hiányának okai.
A képzési programok elemzése, változtatásának okai. Az egyenszilárdság hiányának okai. A korábbi rendészeti szakgimnáziumok eltérő képzésének okai.
10. A rendőr tiszthelyettes képzés szakmai tartalmának szükségessége és meghatározása.
A járőri munkához szükséges ismeretek meghatározása és az oktatott ismeretekkel történő összehasonlítása, elemzése.

11. A rendőrképzés különböző – alap-, közép-, felsőfokú – szintjeinek egymásra épültsége, annak szükségessége, feltételei.

A különböző képzések összehasonlítása (célja, tantárgyai, képzés óraszám, felépítése, osztálylétszámok). Egymásra épültség vizsgálata, szükségessége, feltételei.

12. A rendőri pálya elhagyásának okai, megelőzésének feltételei és lehetőségei.

A rendőri pálya elhagyásának okai, összefüggések elemzése, megelőzésének feltételei, lehetőségei. Milyen intézkedések kerültek bevezetésre az állomány megtartása érdekében, illetve milyen feltételek meglétére lenne szükség.

13. A vezető nyugat-európai országok közül a német és holland rendőr tiszthelyettes képzés részletes bemutatása, alkalmazott didaktikai módszerei.

A képzés bemeneti követelményei, illetve a felvételi eljárás. A képzés felépítése, tartalma, óraszám, osztálylétszámok, alkalmazott didaktikai módszerek. Az oktatók továbbképzése.

FORRÁS-, ÉS SZAKIRODALOMJEGYZÉK

Szakirodalom

1. Aharoni, Ron: Matematika szülőknek, Typotex kiadó, Budapest, 2015
2. Androvicz Gábor: A rendőrmúzeum története és szerepe a rendészeti képzésben. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): Szent Lászlótól a modernkori magyar rendészettudományig. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XIX. Pécs, 2017
3. Apter, M. J.: Reversal theory: Motivation, emotion and personality. Routledge, London, 1989
4. Atkinson, R. L.: Pszichológia. Osiris Kiadó, Budapest, 1999
5. Bábosik István: Neveléstudomány, Osiris Kiadó, Budapest, 2004
6. Bábosik István: A nevelés elmélete és gyakorlata. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999
7. Bábosik István: A nevelés folyamata és módszerei. Leopárd Könyvkiadó, Budapest, 1994
8. Babus László: Tények és képek az iskola múltjából és jelenéből. Budapesti Rendészeti Szakközépiskola, Budapest, 2002
9. Baddeley, A.: Az emberi emlékezet. Osiris, Budapest, 2001
10. Balla Zoltán: A rendészet alapjai és egyes ágazatai. Dialóg Campus, Kiadó, Budapest, 2017
11. Balla Zoltán: A rendészet kérdései. Belügyi Szemle. (2014:10) 5-19. o.
12. Bartos László: Gondolatos a rendészeti oktatásról. Belügyi Szemle. (2009:3) 3-15. o.
13. Bastian, J. – Gudjon, H. (Hrsg.): Das Projektbuch. Bergmann – Helbig Verlag, Hamburg, 1988
14. Bastian, J. – Gudjon, H. (Hrsg.): Das Projektbuch 2. Bergmann – Helbig Verlag, Hamburg, 1990
15. Bennett, N. – CARRÉ, C.: Learning to Teach. Pergamon Press, London, 1993
16. Bárczi László: Országos képzések a hatékony és biztonságos tűzoltói beavatkozások érdekében. Védelem Katasztrófavédelmi Szemle. (2012:3) 33-35. o.

17. Bencsik Andrea – Juhász Tímea: A mentorálás, mint a tudásátadás formája Magyarországon. Gradus, 2016/1. 179-184. o.
18. Beregnyei József: Összefoglaló gyűjtemény a rendőr és a határrendész szakképzés 1990 és 2020 közötti alakulásáról. Rendőrség Tudományos Tanácsa, Budapest, 2022
19. Beregnyei József: Határrendész szakképzés és minőség. In: Hautzinger Zoltán (szerk.): Határőrség a minőség útján. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IV. Pécs, 2005. 95-100. o.
20. Beregnyei József: A középfokú rendészeti szakképzés és a Rendőrség – Határőrség integrációjának kapcsolódása, lehetőségei. In: Hautzinger Zoltán (szerk.): Határőrség és rendőrség – az integrált rendvédelem. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VII. Pécs, 2007. 153-158. o.
21. Beregnyei József: A határrendészet helye, viszonyai és meghatározása. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): Rendészet és rendvédelem – kihívások a XXI. században. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IX. Pécs, 2008. 247-250. o.
22. Berki Imre: A magyar tűzoltóság 150 éves története. Belügyi Szemle. (2020:8) 11-29. o.
23. Bleszity János – Joó Bálint: Átalakulóban az katasztrófavédelmi képzés. Védelem Online Tűz- és Katasztrófavédelmi Szakkönyvtár, 2011
24. Bleszity János – Joó Bálint: NKE – katasztrófavédelmi egyetemi képzés született. Katasztrófavédelmi Szemle. (2013:5) 38-40. o.
25. Bleszity János: A magyar tűzoltóképzés vázlatos története. Védelem Online Tűz- és Katasztrófavédelmi Szakkönyvtár, 2011
26. Bleszity János: 140 éves a magyar tűzoltóképzés. Védelem Online Tűz- és Katasztrófavédelmi Szakkönyvtár, 2011
27. Bloom, B. S. (1968): Learning for mastery, UCLA-CSEIP. Evaluation Comment 1.,2., 1968
28. Boda József (főszerk.): Rendészettudományi Szaklexikon. Dialóg Campus, 2019
29. Boda József: A Rendőr Akadémiától az egyetemi szintű képzésig. In: Boda József – Felkai László – Patyi András (szerk.): Ünnepi kötet a 70 éves Janza Frigyes tiszteletére. Budapest, Dialóg Campus, 2017. 107-130. o.
30. Bodonyi Ilona: Néhány megjegyzés a kompetencia alapú oktatásról. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): Rendészeti kutatások – a rendvédelem fejlesztése. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XII. 2011. 223-228. o.

31. Brad Anderson: Police Academy Training: Survival Tips from a Veteran Academy Instructor. Independently Published, 2017
32. Buda Béla: Az empátia – a beleélés lélektana. Gondolat, Budapest, 1980.
33. Busi Józsefné – Csiszár Tamás-Gálik Andrásné – Golyánné Dopita Judit –Jádi Zsuzsanna – Horváth Attila – Kesztyűs Mária – Krauzer Ernő –Krémer Ferenc – Pokker Zoltán – Sas Ferenc: Belügyi rendészeti ismeretek I. Társadalomismeret. Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium Oktatási Főigazgatóság, Budapest, 2008
34. Busi Józsefné – Csiszár Tamás – Gálik Andrásné – Golyánné Dopita Judit – Jádi Zsuzsanna – Horváth Attila – Kesztyűs Mária – Krauzer Ernő-Krémer Ferenc – Pokker Zoltán-Sas Ferenc: Belügyi rendészeti ismeretek II. Rendvédelem 1. Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium Oktatási Főigazgatóság, Budapest, 2008
35. Busi Józsefné – Csiszár Tamás – Gálik Andrásné – Golyánné Dopita Judit – Jádi Zsuzsanna – Horváth Attila – Kesztyűs Mária – Krauzer Ernő – Krémer Ferenc – Pokker Zoltán – Sas Ferenc: Belügyi rendészeti ismeretek III. Rendvédelem 2. Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium Oktatási Főigazgatóság, Budapest, 2008
36. Buzás Gábor: Gondolatok a közrendről, közbiztonságról, rendészetről és a rendőri intézkedésekről. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): Biztonsági kockázatok – rendészeti válaszok. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XV. Pécs, 2014
37. Christián László: Komplementer rendészet. Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2022
38. Christián László: Rendészeti szervek. In: Jakab András – Fekete Balázs (szerk.): Internetes Jogtudományi Enciklopédia, PPKE JÁK, Budapest, 2018
39. Czene – Polgár Viktória – Csaba Zágon – Szabó Andrea – Zsámbokiné Ficskovszky Ágnes (szerk.): „Tradíció, tudomány, minőség”. 30 éves a Vám- és Pénzügyőri Tanszék. Tanulmánykötet. Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőr Tagozat, 2021
40. Csapó Benő: Az induktív gondolkodás fejlődése. Magyar Pedagógia, 1-2., 1994. 53-80. o.
41. Csizner Zoltán: Rendőr tiszthelyettes képzés Magyarországon. Diplomamunka. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, 2015

42. Csapó Benő: Kognitív pedagógia. Közoktatási kutatások. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992
43. Csoma Gyula: Közoktatás és nemzet. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 2000
44. Csoma Gyula: Az iskolai felnőttoktatás didaktikai alapjai. Tankönyvkiadó, Budapest, 1986
45. Csomos István: Intézkedés – lélektan és kommunikáció. Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet, Budapest, 2008
46. Csomos István: A kommunikáció alapjai. Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet, Budapest, 2008
47. Daniela Mutschler – Frank Robyn- Mutschler: Polizei Köln – Wie geht das? Bachem J. P. Verlag, 2018
48. Drien Károly – Dr. Nánási Miklós: Neveléstudomány. Tankönyvkiadó, Budapest, 1964
49. Earl, Babbie: A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassa kiadó, Budapest, 1998
50. Erdős Ákos: Pénzügyőr szolgálati ismeretek. Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőr Tagozata, 2021
51. Erdős Ákos – Magasvári Adrienn – Szabó Andrea: Új generáció a rendészeti felsőoktatásban. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): Gondolatok a rendészettudományról. Magyar Rendészettudományi Társaság, 2019. 89-102. o.
52. Falus Iván: Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2004
53. Falus Iván (szerk.): Didaktika, Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998
54. Falus Iván – Golnhofer Erzsébet – Kotschy Beáta – M. Nádasi Mária – Szokolszky Ágnes: A pedagógia és a pedagógusok. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1989
55. Farkas J. – Horváth J. – Tegyei A. C: A Komárom-Esztergom Megyei Rendőr-főkapitányság szervezeti kultúrájának vizsgálata. Összegző jelentés. KÖFOP kutatási jelentés, 2018. 1-232. o.
56. Farkas Johanna – Kovács Gábor – Krauzer Ernő: A rendőrség szervezeti kultúrája. Belügyi Szemle. (2018:12) 71-81. o.

57. Farkas István – Végh József: A lélektaktikai képzés elvei, módszerei és gyakorlati tapasztalatai. Magyar Rendészet a Rendőrtiszti Főiskola Szakmai, Tudományos Folyóirata. (2003:3) 53-62. o.
58. Feketéné Szakos Éva: A felnőttek tanulása és oktatása – új felfogásban. Akadémia Kiadó, Budapest, 2002
59. Fináczy Ernő: Didaktika. Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Budapest, 1994
60. Finszter Géza: A rendőr akadémiától az egyetemig. Magyar Rendészet. (2021.: különszám) 101-122. o.
61. Finszter Géza: Rendészetelmélet. NKE, Budapest, 2014
62. Finszter Géza: A rendőrség joga. NKE, Budapest, 2014
63. Finszter Géza: A rendészet elmélete és eszközrendszere. NKE, Budapest, 2013
64. Finszter Géza: A rendőrképzés és a rendészetudomány. In: Németh Zsolt (szerk.): Tiszteletkötet Sárkány István 65. születésnapjára. Rendőrtiszti Főiskola, Budapest, 2010. 62-75. o.
65. Finszter Géza: A rendészet elmélete. KJK-Kerszöv, Budapest, 2003
66. Fónagy István: Önvédelem és intézkedéstaktika I. KÖFOP-2.1.5-VEKOP-16-2016-0001, 2018
67. Fórizs Sándor – Mészáros Bence: Rendőrtisztképzés az Európai Unió néhány országában, jó gyakorlatok. Magyar Rendészet. (2021.: különszám) 123-152. o.
68. Fórizs Sándor: Egy rendőr tiszthelyettes alapképzés Németországban. Magyar Rendészet. (2022:1) 95-105. o.
69. Fórizs Sándor: A német rendőrségek felvételi rendszere. Belügyi Szemle. (2021:9) 1569-1584. o.
70. Fórizs Sándor: Rendőri képzési modellek Németországban. A határrendészeti Tanulmányok. (2016:1) 37-50. o.
71. Fórizs Sándor: A rendészeti változások iránya, tendenciái, mozgatórugói. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): A határrendészettől a rendészettudományig. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XVII. 2016. 31-40. o.
72. Fórizs Sándor: Rendészet, határrendészet. Belügyi Szemle. (2015:12) 106-116. o.
73. Fórizs Sándor: Alsó-szászországi rendőrtisztképzés. Magyar Rendészet. (2014:3) 121-134. o.

74. Fórizs Sándor: Rendészet kihívások – Németországi válaszok. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): A változó rendészet aktuális kihívásai. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XIV. 2013. 43-62. o.
75. Fórizs Sándor: A hamburgi rendőrtiszti főiskola. Magyar Rendészet. (2012:2) 85-91- o.
76. Fórizs Sándor: A Szlovák Köztársaság rendőrtiszti főiskolája. Magyar Rendészet. (2011:1) 103-108. o.
77. Fórizs Sándor: Az osztrák rendőrtiszt-képzés. Magyar Rendészet. (2011:2) 105-112. o.
78. Fórizs Sándor: A Cseh Rendőr Akadémia. Magyar Rendészet. (2011:3) 43-52. o.
79. Fórizs Sándor: Rendőrtiszt képzés Berlinben. Magyar Rendészet. (2011:4) 96-101. o.
80. Fórizs Sándor: Speciális állománykategória a német rendőrségeknél. Belügyi Szemle. (2016:11) 97-105. o.
81. Garadnai Ottó: Önvédelem és intézkedéstaktika III. KÖFOP-2.1.5-VEKOP-16-2016-0001, 2018
82. Gubicza József: A integrált katasztrófavédelmi szervek képzési rendszerének kialakítása, színterei, megvalósulása. 2015. <http://www.pecshor.hu/periodika/XIV/gubiczaj.pdf>
83. Győri Levente: A büntetés-végrehajtási szervezet továbbképzési rendszere. Belügyi Szemle. (2015:11) 114-118. o.
84. Hans Peter Schmalzl – Max Hermanutz: Moderne Polizeipsychologie in Schlüsselbegriffen: - Ein Handbuch für die professionelle Konflikt- und Krisenbewältigung. Richard Boorberg Verlag, 2022
85. Hargitai Lajos: A belügyi rendészeti pályákra előkészítő képzés középiskolai programjáról. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 2012
86. Hautzinger Zoltán: A rendészeti kényszerítő eszközök alkalmazásának alapelvei. In: Hautzinger Zoltán (szerk.): Tanulmányok „A Határórség és a rendészet” című tudományos konferenciáról. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények I. Pécs, 2002. 69-75. o.
87. Hegedűs Judit: Szemléletformálás a rendészeti képzésben. In: Hegedűs Judit (szerk.): A magatartástudomány helye és szerepe a rendészeti képzésben. NKE, Budapest, 2019
88. Héra Gábor: Módszertan – Bevezetés a társadalmi jelenségek kutatásába. Osiris kiadó, Budapest, 2005
89. Herbszt Krisztina: A személyi állomány képzése 1996-tól napjainkig. Belügyi Szemle. (2015:11) 96-101. o.

90. Horpácsi Ferenc-Zán Krisztina: Minőségbiztosítás az oktatásban. In: Hautzinger Zoltán (szerk.): Határőrség a minőség útján. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IV., 2005. 101-106. o.
91. Hunyady Györgyné – N. Nádasi Mária: Pedagógiai tervezés. Comenius Bt., Pécs, 2000
92. Janza Frigyes: A rendészeti képzés és felsőoktatás. Magyar Közigazgatás. (2011:3) 32-39. o.
93. Javeria Ashfaq: Die Auswirkungen der Modernisierung der Polizei auf Vertrauen und subjektives Wohlbefinden. Verlag Unser Wissen, 2022
94. Kagan, S.: Kooperatív tanulás. Önkonet KFT., Budapest, 2001
95. Kaminski, J. R.: Police minority recruitment: Predicting who will say yes to an offer for a job as a cop. Journal of Criminal Justice. (199:4) 395–409. o.
96. Katona Géza: A rendészettudomány terminológiája. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): A biztonság rendészettudományi dimenziói – változások és hatások. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XIII., 2012. 5-14. o.
97. Kenedli Tamás: A Budapesti Rendészeti Szakközépiskola és a rendőr tiszthelyettesképzés története (I. rész). Hadtudományi Szemle. (2008:3) 60-71. o.
98. Kenedli Tamás: A Budapesti Rendészeti Szakközépiskola és a rendőr tiszthelyettesképzés története (II. rész). Hadtudományi Szemle. (2009:1) 27-39. o.
99. Kiss Rita: A belügyi rendészeti képzés Magyarországon. Magyar Rendészet (2005:2) 150-170. o.
100. Kocsis István-Rostás Tibor: Rendőri önvédelem – közelharc. ORFK Oktatási és Kiképzési Központ, Budapest, 1992
101. Korinek László (szerk.): Értekezés a rendészetről. NKE, Budapest, 2014
102. Kovács Gábor: Gyakorlatorientált sikeres rendészeti képzések tapasztalatai: gyakorlás, tudás, magabiztosság. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): A hadtudománytól a rendészettudományig – társadalmi kihívások a nemzeti összetartozás évében. Pécs, Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoport, 2020. 145–152. o.
103. Kovács Gábor: Fiatalok a rendvédelemben. In: Hautzinger Zoltán (szerk.): Fiatalok felkészítése a rendvédelemre. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények V. Pécs, 2006. 63-70. o.

104. Kovács Gábor: Az alap- és felsőfokú határőr tisztképzés sajátosságai a ZMNE határőr tanszékén 2002 és 2008 között. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): A modernkori magyar határrendészet százöt év. Magyar Rendésztudományi Társaság Határrendészeti Tagozat. Kódex Nyomda Kft. Budapest, 2013. 257-274. o.
105. Kovács István: Egy valós kihívás: toborzás vezetési szemmel. Avagy hogyan tehet vonzóbbá a rendőri hivatás a pályaválasztás előtt álló Z generáció számára? Rendőrségi Tanulmányok. (2019:2) 75-138. o.
106. Kovács János Endre: A személyzet kiválasztásának előkészítése, folyamata és módszertana. In: Antalovits, M. – Dienes, E. – Kovács, Z. – Perczel, T. (szerk.): Munka- és Szervezetpszichológiai Szakmai Protokoll, Emberhez Méltó Munkáért Alapítvány, 2003. 32-46. o.
107. Kovács János Endre: Az alkalmazottak kiválasztásának alapelvei és módszerei a munkalélektanban. In Fejezetek az alkalmazott lélektan köréből. KLTE Pszichológiai Intézet, 1996
108. Kozáry Andrea: A Rendőrákadémia létrehozása és működése 1947-1948-ban. In: Gyarmati, Gy. (szerk.): Trezor 1 - Történeti Hivatal Évkönyve, Történeti Hivatal, 1999. 189-207 o.
109. Kraiciné Szokoly Mária – Csoma Gyula: Bevezetés az andragógia elméletébe és módszertanába. TÁMOP 4.2.1/B-09/1/KMR-2010-0003, Budapest, 2012
110. Krause, F.: Subjective Theories of Teachers: Reconstruction Through Stimulated Recall, Interview and Graphic Representation of Teacher Thinking, In: Ben-Peretz, M.– Bromme, R.– Halkes, R. (szerk.): Advances of Research on Teacher Thinking. Netherland, le Tilburg: International Study Association for Teacher Thinking, 1986. 159–171 o.
111. Krémer Ferenc – Molnár Katalin – Szakács Gábor – Valcsicsák Imre: A rendészeti foglalkozási kultúra átalakulása – stratégiai koncepció. Rendészeti Szemle. (2010.: különszám) 269–306. o.
112. Krzysztof Symela – Ludmila Lopacinska: Moduláris szakmai oktatás és képzés. Institute for Sustainable Technologies-National Research Institute, Radom, 2007
113. Lippai Zsolt: A rendőrtiszthelyettes-képzés múltja és jelene. Belügyi Szemle. (2022:4) 721-737. o.

114. Lőrincz József: Im memoriam Horváth Tibor. Horváth Tibor szerepe a büntetés-végrehajtási jog tudományának fejlesztésében és oktatásában. Börtönügyi Szemle. (2015:) 1-9. o.
115. Magasvári Adrienn: Felkészült, elkötelezett, elhivatott... a Nemzeti Adó- és Vámhivatal pályakezdőkkel szembeni kompetenciaelvárásai. PRO PUBLICO BONO – Magyar Közigazgatás. (2018:1) 92–109. o.
116. Matei László: Az egységes rendőrképzés koncepciója. Belügyi Szemle. (1990:12) 22-29. o.
117. M. Nádasi Mária: Projektoktatás, Elmélet és gyakorlat. Gondolat Kiadói Kör, ELTE BTK Neveléstudományi intézet, Budapest, 2003
118. Mogyoródi Gergely: Tanulmány a Ciprusi Köztársaság Rendőrségének kiválasztási rendszeréről – kitekintés. Belügyi Szemle. (2021:4) 667-681. o.
119. Mogyoródi Gergely: A rendőrök felvételi eljárása a modern rendőrség tükrében. Belügyi Szemle (2018:4) 43-52. o.
120. Molnár Katalin: A kommunikáció szerepe a rendészeti munkában. A kommunikációs készségek fejlesztési lehetőségei a rendészeti képzésben. Határrendészeti Tanulmányok. (2016:1) 51-54. o.
121. Nádasi Béla: A kompetenciaalapú oktatás és jövője a büntetés-végrehajtás keretei között. Belügyi Szemle. (2015:11) 102-113. o.
122. Nagy József: Kompetencia alapú kritériumorientált pedagógia. Mozaik Kiadó, Szeged, 2007
123. Nagy József: A XXI. század és a nevelés, Osiris Kiadó, Budapest, 2000
124. Nagy Sándor: Az oktatás folyamata és módszerei. Volos Bt., Budapest, 1993
125. Nagy Sándor: Az oktatás elmélete. Tankönyvkiadó, Budapest, 1960
126. Nagy Zsolt: A magyar tűzoltóképzés fejlődésének fontosabb szakaszai. Védelem Online Tűz- és Katasztrófavédelmi Szakkönyvtár, 2015
127. Nagy Zsolt: Oktatási és képzési reform a katasztrófavédelem területén. In: Karlovitz János Tibor (szerk.): Tanulás és fejlődés: A IV. Neveléstudományi és Szakmódszertani Konferencia válogatott tanulmányai. Šturovó, Szlovákia, 2016. 279-285. o.
128. Nahalka István: A modern tanítási gyakorlat elterjedésének akadályai, illetve lehetőségei, különös tekintettel a tanárképzésre. Új Pedagógiai Szemle. (2003:3) 28-38. o.

129. Nánási Miklós (szerk.): Pedagógia. Tankönyvkiadó, Budapest, 1977
130. Németh Gábor: A lengyel rendőri alapképzési rendszer. Belügyi Szemle. (2021:9) 1585-1600. o.
131. Nyilas István: Önvédelem és intézkedéstaktika II. KÖFOP-2.1.5-VEKOP-16-2016-0001, 2018
132. Palló József: A büntetés-végrehajtás, mint az atipikus rendészeti szerv. Konferencia előadás, NKE, Budapest, 2022
133. Prohászka Lajos: Az oktatás elmélete. Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Budapest, 1996
134. Pukánszky Béla-Németh András: Neveléstörténet. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999
135. Rác Ferenc: A rendőri intézkedések kommunikációi. BM Oktatási Főosztály, Budapest, 2001
136. Rivasz Gábor: Intézkedéstaktika alapjai. Viva Média Holding, Budapest, 2009
137. Rostás Tibor: Rendőri közelharc. Tökéletes Másolat, Budapest, 2008
138. Sallai János: A magyar rendészet története. Rendőrség Tudományos Tanácsa, Budapest, 2019
139. Sallai János: A rendészet kihívásai. Hadtudomány. (2015:1-2) 135-138. o.
140. Schmechl János: A Büntetés-végrehajtási Szervezet megújulásának áttekintése, Börtönügyi Szemle. (2019:1) 95-106. o.
141. Schmechl János: Új utakon a büntetés-végrehajtás. Belügyi Szemle. (2015:11) 27-52. o.
142. Schweickhardt Gotthilf: Kényszerítő eszközök alkalmazásának megjelenése a hivatásos katasztrófavédelem feladatrendszerében. In: Hautzinger Zoltán – Gaál Gyula (szerk.): Szent Lászlótól a modernkori magyar rendészettudományig. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XIX. Pécs, 2017. 107-113. o.
143. Szabó Andrea: A pénzügyőri képzésektől az adóigazgatási szakirányig. Belügyi Szemle. (2018:11) 71-80. o.
144. Szabó Andrea: Rendészeti felsőoktatás az Európai Unióban. In: Doktoranduszok I. Pécsi Találkozója tanulmánykötet. Pécs, 2011. 521-527. o.

145. Szakács Gábor: A belügyi oktatási rendszer fejlesztésének lehetőségei. *Belügyi Szemle.* (2005:7-8) 3-27. o.
146. Szakács Gábor: A rendőrképzés korszerűsítésének szükségességéről. *Belügyi Szemle.* (1998:1) 78-89. o.
147. Szamel Lajos: A rendészet és a rendőrség jogi szabályozásának elméleti alapjai. Magyar Tudományos Akadémia Államtudományi Kutatások Programirodája, Budapest, 1990
148. Szivák Judit: A reflektív gondolkodás fejlesztése. Gondolat Kiadói Kör, ELTE BTK Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2003
149. Tájok Péter: Rendőrségi kiképző központok vagy rendészeti kompetencia központok? In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): Quo vadis rendvédelem? Szabadságjogok, társadalmi kötelezettségek és a biztonság. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XI. Pécs, 2010. 63-74. o.
150. Teke András: A rendészeti kultúra „kutúrája”. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): A rendészet kultúrája – kulturált rendészet. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények X. Pécs, 2009. 5-20. o.
151. Tóth Tamás: A büntetés-végrehajtás helyzete és aktuális feladatai napjainkban. *Belügyi Szemle.* (2017:11-12) 7-17. o.
152. Valicsák Imre-Szakács Gábor: Gondolatok a rendészeti felsőoktatásról. *Belügyi szemle.* (2001:12) 3-17. o.
153. Varga Ferenc: A budapesti hivatásos tűzoltóság története 1870-2020. *Belügyi Szemle.* (2020:8) 31-50. o.
154. Váry Miklós: Kulcsszerepben az oktatás? *Belügyi Szemle.* (1989:12) 3-7. o.
155. Vass Gyula: RTK Katasztrófavédelmi Intézetének képzés- és szervezetfejlesztése. In: Bodnár László – Heizler György (szerk.): Konferenciakiadvány: Természeti katasztrófák Csökkentésének Világnapja Nemzetközi Tudományos Konferencia, Budapest, 2021
156. Veszprémi László: Didaktika, áttekintő alap a felsőoktatás és a pedagógus – továbbképzés számára. APC Stúdió, Gyula, 2000
157. Virányi Gergely: Határőrizeti és határrendészeti tisztképzés 1903-2011. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2019

158. Zrinszky László: A felnőttképzés tudománya – Bevezetés az andragógiába. Okker Oktatási Iroda, Budapest, 1995
159. Zrinszky László: Neveléstudomány. Műszaki Könyvkiadó Kft., Piliscsév, 2006
160. [Az Európai Unió oktatási stratégiái | Oktatókutató és Fejlesztő Intézet \(gov.hu\)](#) (Letöltve: 2023. 01. 09.)
161. [Oktatási anyagok tanításhoz, tanuláshoz és játékhöz - Consilium \(europa.eu\)](#) (Letöltve: 2023. 01. 09.)
162. Rapid e-Learning Master. Guide. Varsó, 2017. A rapid e-Learning Útmutató a „Rapid e-Learning Master” projekt részeként készült el az Európai Unió Erasmus+ programjának társfinanszírozásával. [Rapid e-learning.pdf](#) (Letöltve: 2020. 04. 13.)
163. Rapid e-Learning Master. Warsaw, 2017. Az Rapid e-Learning Master Módszertan v.2. az Európai Unió Erasmus+ programjának társfinanszírozásával készült el. [Rapid e-learning.pdf](#) (Letöltve: 2020. 04. 13.)

Jogforrások

1. A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény.
2. A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény.
3. A felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény.
4. Az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló 2012. évi CXX. törvény.
5. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény.
6. A személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény.
7. A közterület-felügyeletről szóló 1999. CLXIII. törvény.
8. A fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény.
9. A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény.
10. A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény.
11. A komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szóló 315/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet.

12. Az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Korm. rendelet.
13. Az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet.
14. A belügyminiszter ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről, valamint egyes, szakmai és vizsgakövetelmények kiadásáról szóló miniszteri rendeletek hatályon kívül helyezéséről szóló 20/2013. (V. 28.) BM rendelet.
15. A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet.
16. A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet.
17. Az igazságügyi és rendészeti miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról szóló 15/2008. (VII. 28.) IRM rendelet.
18. Az igazságügyi és rendészeti miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról szóló 15/2008. (VII. 28.) IRM rendelet módosításáról szóló 34/2011. (X. 7.) BM rendelet.
19. A belügyminiszter irányítása alá tartozó rendészeti szakközépiskolákra vonatkozó szabályokról szóló 32/2005. (VI. 30.) BM-OM együttes rendelet.
20. A „Szakképzés 4.0 – A szakképzés és felnőttképzés megújításának középtávú szakmapolitikai stratégiája, a szakképzési rendszer válasza a negyedik ipari forradalom kihívásaira” című stratégia elfogadásáról és a végrehajtása érdekében szükséges intézkedésekről szóló 1168/2019. (III. 28.) Korm. határozat.
21. A rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtásának alapvető taktikáiról szóló 18/2008. (OT 10.) ORFK utasítás

Internetes források

1. https://rtk.uni-nke.hu/document/rtk-uni-nke-hu/2022_Rendvedelmi_szervezo_kepzési_program.pdf (Letöltve: 2023. 01. 18.)
2. <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/i-i-31843/intezkedes-324D7/>. (Letöltve: 2022. 09. 30.)
3. <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/t-4D5B8/taktika-4D8B0/>. (Letöltve: 2022. 09. 30.)

4. https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_hosszu/h_wdsd001a.html. (Letöltve: 2022. 09. 30.)
5. https://www.ksh.hu/stadat_files/okt/hu/okt0001.html (Letöltve: 2022. 09. 30.)
6. https://abpe.nav.gov.hu/abpe_joomla/index.php?option=com_content&view=article&id=4&Itemid=114 (Letöltve: 2022. 09. 11.)
7. https://www.nive.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=731&Itemid=101 (Letöltve: 2022. 04. 12.)
8. https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/ptt_rendeszet_es_kozszolgalat_rendor_tiszthelyett_es_2020pdf-1599124261627.pdf (Letöltve: 2022. 04. 12.)
9. https://ilias.mrvt.hu/images/docs/kepzesek/szaktanf/kbj_20.pdf (Letöltve: 2022. 04. 12.)
10. <https://www.krvt.hu/letoltes/szakmai-program-2020-jovahagyott.pdf> (Letöltve: 2021. 09. 18.)
11. https://www.mrszg.hu/images/docs/alapdok/mrvt_szakmai_prog.pdf (Letöltve: 2021. 09. 18.)
12. <https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/szakkepzes/egeszsegnevelo/pszichologia/altalanos-lelektan/a-memoria-szerkezete> (Letöltve: 2021. 09. 18.)
13. <https://ofi.oh.gov.hu/csoma-gyula-az-andragogiai-elmelet-kialakulasa-es-alapproblemai> (Letöltve: 2021. 01. 23.)
14. http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/felnottkori_tanulas/42_csoma_gyula_j_szemponatok_a_felnttktats_tantsitanulsi_folyamatainak_idszerkezeti_hatterhez_rszlet.html (Letöltve: 2021. 01. 23.)
15. http://www.kislexikon.hu/jartassag_es_keszseg.html#ixzz6JyjKa0hr (Letöltve: 2020. 04. 18.)
16. http://nevelestudomany.elte.hu/downloads/2013/nevelestudomany_2013_2_23-42.pdf (Letöltve: 2020. 04. 18.)
17. <https://epa.oszk.hu/00000/00035/00082/2004-06-ta-Havas-Akciokutatas.html> (Letöltve: 2020. 04. 18.)
18. http://www.kislexikon.hu/jartassag_es_keszseg.html#ixzz6JyjKa0hr (Letöltve: 2020. 04. 18.)

19. https://www.google.com/search?q=tanul%C3%A1si+piramis&rlz=1C1DIMC_enHU833HU833&sxsrf=ALiCzsaqNNIuRDcKk7JUXeRnfE12gxxaDQ:1667155601026&source=lms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjYnLzoi7AhVKDewKHVZA5MQ_AUoAXoECAEQAw&biw=1280&bih=743&dpr=1.5 (Letöltve: 2020. 04. 13.)
20. https://semmelweis.hu/klinikai-pszichologia/files/2018/11/K%C3%A1rp%C3%A1ti-J_Gondolkod%C3%A1s-%C3%A9s-eml%C3%A9kezet-zavarok.pdf (Letöltve: 2020. 04. 13.)
21. <https://docplayer.hu/6193888-A-felnottkepzesi-modszerek-osztalyozasi-lehetosegei.html> (Letöltve: 2020. 04. 13.)
22. https://dtk.tankonyvtar.hu/bitstream/handle/123456789/13400/2011_0001_519_42498_2.pdf?sequence=1&isAllowed=y (Letöltve: 2020. 04. 13.)
23. <http://ofi.hu/tudastar/problema-kerdesek/oktatasi-modszerek> (Letöltve: 2020. 04. 13.)
24. www.nyf.hu/others/docs/pszych/az_attitud.doc (Letöltve: 2020. 04. 13.)
25. https://vizsgazz.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=381:01tetel&catid=82&Itemid=221 (Letöltve: 2020. 04. 13.)
26. <https://asszertivakademia.hu/konfliktuskezeles-bevezetes-alapok-technikak> (Letöltve: 2020. 04. 13.)
27. <https://ofi.oh.gov.hu/tudastar/problema-kerdesek/oktatasi-modszerek> (Letöltve: 2020. 04. 13.)
28. https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/ef5f4e36-8f26-49ab-83cc-066417053b2b/O8-RELM_methodology_HU_web.pdf (Letöltve: 2020. 04. 13.)
29. [American National Training Laboratories](#) (Letöltve: 2020. 04. 13.)
30. http://okt.ektf.hu/data/forgos/file/tananyag/forgo/523_a_dale_fle_tapasztalati_piramis.html (Letöltve: 2020. 04. 13.)
31. https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412b2/2013-0002_egeszsegugyi_szakmodszertan/EG/segis43g.scorm (Letöltve: 2020. 04. 13.)
32. https://www.nive.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=297 (Letöltve: 2020. 04. 11.)

33. ocplayer.hu/3443170-Igazsagugyi-es-rendeszeti-miniszterium-rendor-szakkepzes-kozponti-programja.html (Letöltve: 2020. 04. 11.)
34. <https://ocplayer.hu/3443170-Igazsagugyi-es-rendeszeti-miniszterium-rendor-szakkepzes-kozponti-programja.html> (Letöltve: 2020. 04. 11.)
35. www.etk.pte.hu > OktatasiAnyagok > Didaktika > oktatasmodszer (Letöltve: 2020. 01.31.)

Honlapok

1. Adyligeti Rendészeti Szakgimnázium honlapja: www.arszg.hu
2. Ausbildung honlapja: <https://www.ausbildung.de/berufe/polizist/>
3. Ausbildungspark honlapja: <https://www.ausbildungspark.com>
4. Belügyminisztérium honlapja: <https://kormany.hu/belugyminiszterium>
5. BM Rendészeti Vezetőkiválasztási, Vezetőképzési és Továbbképzési Főosztály honlapja: <http://bmkszf.hu/>
6. BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság honlapja: <https://www.katasztrofavedelem.hu/>
7. Bundesministerium honlapja: https://www.bmi.gv.at/104/Beruf_und_Karriere/start.aspx
8. Büntetés-végrehajtás honlapja: <https://bv.gov.hu/>
9. Büntetés-végrehajtási Szervezet Oktatási, Továbbképzési és Rehabilitációs Központja honlapja: <https://bv.gov.hu/hu/intezmenyek/bvszotr>
10. Debreceni Egyetem honlapja: <https://unideb.hu/>
11. Eötvös Lóránd Tudományegyetem honlapja: <https://www.elte.hu/>
12. Katasztrófavédelmi Oktatási Központ honlapja: <https://kok.katasztrofavedelem.hu/>
13. Körmendi Rendvédelmi Technikum honlapja: <https://www.krvt.hu/>
14. Magyar Honvédség Altiszti Akadémia honlapja: <https://www.mhaa.hu/index.html>
15. Miskolci Egyetem honlapja: <https://www.uni-miskolc.hu/>
16. Miskolci Rendvédelmi Technikum honlapja: <https://www.mrvt.hu/>
17. Nemzeti Adó- és Vámhivatal honlapja: <https://nav.gov.hu/>

18. Nemzeti Adó- és Vámhivatal Képzési, Egészségügyi és Kulturális Intézete honlapja: https://abpe.nav.gov.hu/abpe_joomla/index.php?option=com_content&view=article&id=44
19. Nemzeti Közszerológati Egyetem honlapja: <https://www.uni-nke.hu/>
20. Pécsi Tudományegyetem honlapja: <https://www.etk.pte.hu/>
21. Polizei Austria honlapja: <https://www.polizeikarriere.gv.at/Auswahlverfahren.html>
22. Police Bern honlapja: <https://www.police.be.ch/de/start/karriere/polizeiausbildung.html>
23. Polizei Brandenburg honlapja: Einstellungsvoraussetzungen für den mittleren Polizeivollzugsdienst | Ausbildung bei der Polizei | Polizei Brandenburg
24. Polizei Niedersachsen honlapja: https://www.polizei-nds.de/berufundkarriere/beruf_karriere/studium-polizei-niedersachsen-110137.html
25. Rendőrség honlapja: <https://www.police.hu/>
26. Rendőrségi Oktatási és Kiképző Központ honlapja: <https://rokk.hu/>
27. Szegedi Rendészeti Szakgimnázium honlapja: www.szrszg.hu
28. Szegedi Tudományegyetem honlapja: <https://u-szeged.hu/>
29. Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamara honlapja: <https://szakmaikamara.hu/>

A szerző publikációi a kutatással kapcsolatban

1. Krauzer Ernő: A rendőrtiszthelyettes-képzés oktatásmódszertani helyzete. Belügyi Szemle. (2022:12) 2663-2680. o.
2. Krauzer Ernő: Az Intézkedéstaktika oktatásánál alkalmazott didaktikai módszer kiterjesztése a teljes rendőr tiszthelyettes képzésre. Rendőrség Tudományos Tanács Rendőrségi Tanulmányok. (2022:2) 104-120. o.
3. Krauzer Ernő: Didactic methods used in police training in some foreign countries. Belügyi Szemle. (2021: Special Issue 6) 8-25. o.
4. Krauzer Ernő: A rendőr tiszthelyettes képzés oktatás-módszertani fejlesztési lehetőségei. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): A hadtudománytól a rendészettudományig – társadalmi kihívások a nemzeti összetartozás évében. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XXII. Pécs, 2020. 167-176. o.

5. Krauzer Ernő: Az Intézkedéstaktika mint oktatásmódszertan, a korszerű és gyakorlatorientált képzés alapja. Belügyi Szemle. (2019:7-8) 79-115. o.
6. Krauzer Ernő: Intézkedéstaktika magatartástudományi háttere. Nemzeti Közsolgálati Egyetem. Diplomamunka. Budapest, 2017.

MELLÉKLETEK

1. sz. melléklet: A rendőr tiszthelyettes képzés történelmi „állomásai”

ÉV	RENDŐRKÉPZŐ INTÉZMÉNY MEGNEVEZÉSE	A KÉPZÉS IDŐTARTAMA
1946	„gyorstanfolyamok”	–
1947	tiszthelyettesi tanosztály	–
1950	„gyorstanfolyamok”	–
1953	Alapfokú Rendőrképző Iskola	8 hónap
1957	Alapfokú Rendőriskola	3-6 hónap
1962	BM Alapfokú Rendőriskola	7 hónap
1968	BM Alapfokú Rendőriskola	1 év
1968	Csopaki BM Kiképző Tábor	1 év
1976	BM Rendőrképző Iskola – Budapest, Miskolc, Szombathely	1 év
1980	BM Rendőrtiszthelyettes-képző Iskola – Budapest, Miskolc, Szombathely	1 év
1982	BM Rendőrtiszthelyettes-képző Iskola – Budapest	10 hónap
1986	BM Rendőrtiszthelyettes-képző Iskola – Szeged	10 hónap
1989	BM Rendőrtiszthelyettes-képző Iskola – Csopak	10 hónap
1989	BM Rendőrtiszthelyettes-képző Iskola – iskolai rendszerű rendőrtiszthelyettes-képzés	1 év
1990	MRFK-kon, Rendőri Ezrednél kihelyezett tagozatok	változó
1992	BM Rendőrtiszthelyettes-képző Iskola – Budapest	2 év
1993	Budapesti Rendőr Szakközépiskola	2 év
1993	Miskolci Rendőr Szakközépiskola	2 év
1996	Csopaki Rendőr Szakközépiskola	2 év
1996	Szegedi Rendőr Szakközépiskola	2 év
1996	Alapfokú tanfolyamok – rendőri szerveknél	2x5 hónap

ÉV	RENDŐRKÉPZŐ INTÉZMÉNY MEGNEVEZÉSE	A KÉPZÉS IDŐTARTAMA
1999	Rendészeti Szakközépiskolák – Adyligeti, Budapesti, Csapaki, Körmendi, Miskolci, Soproni, Szegedi	2 év
2004	Rendészeti Szakközépiskolák – Adyligeti, Körmendi, Miskolci, Szegedi	2 év
2006	Rendészeti Szakközépiskolák – kompetencia alapú moduláris szakképzés, részsakképesítés, ráépülés	2 év
2008	Rendészeti Szakközépiskolák – határrendészeti-rendőr, közrendvédelmi-rendőr elágazás	2 év
2010	Rendészeti Szakközépiskolák – komplex vizsgáztatás	2 év
2011	Rendészeti Szakközépiskolák – bűnügyi-rendőr, határrendészeti-rendőr, közlekedési-rendőr, közrendvédelmi-rendőr szakmairány	2 év
2016	Rendészeti Szakgimnázium – Adyliget, Körmend, Miskolc, Szeged	2 év
2020	Rendvédelmi Technikum – Körmend, Miskolc	2 év

2. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés.

3. sz. melléklet: Szituációs feladatgyűjtemény tartalomjegyzéke

TARTALOMJEGYZÉK

1. Felvilágosítás-adás, -kérés
2. Segítségnyújtás
3. Igazoltatás
4. Szabálysértés
5. Helyszínbiztosítás
6. Egyéb
7. Elfogás – bűncselekmény
8. Előállítás
9. Elővezetés
10. Biztonsági intézkedések
11. Különleges jogállású személyek
12. Fogdaszolgálat
13. Egyéb szolgálati formák
14. Körzeti megbízotti szolgálat

TARTALOMJEGYZÉK

ELFOGÁS/BŰNCSELEKMÉNY

- 7A. Garázdaság (1 elkövető)
- 7B. Garázdaság (2 elkövető)
- 7C. Garázdaság (csoportos)
- 7D. Lopás (bolti)
- 7E. Lopás (zseb)
- 7F. Lopás (lakásbetörés)
- 7G. Lopás (üzletbetörés)
- 7H. Lopás (gépkocsifeltörés)
- 7I. Rablás
- 7J. Rablás (csoportos)
- 7K. Rablás (fegyveres)
- 7L. Rtv. 33. § (1) c.) pont
- 7M. Rtv. 33. § (1) b.) pont
- 7N. Rtv. 33. §. (1) e.) pont
- 7O. Rtv. 33. §. (1) d.) pont (javítóintézeti nevelés)
- 7Ő. Rtv. 33. §. (1) d.) pont (büntetés-végrehajtási intézet)
- 7P. Kifosztás (más bűncselekmény)
- 7Q. Kifosztás (lerészegítés)
- 7R. Rongálás (üzlet)
- 7S. Rongálás (gépkocsi)
- 7SZ. Orgazdaság
- 7T. Jármű önkényes elvétele
- 7U. Emberölés (1 elkövető)
- 7V. Emberölés (több elkövető)
- 7W. Testi sértés (súlyos)
- 7X. Testi sértés (maradandó)

- 7Y. Erőszakos közösülés
- 7Z. Szeméremszértés
- 7AB. Hivatalos személy elleni erőszak
- 7AC. Közfeladatot ellátó személy elleni erőszak
- 7AD. Közveszéllyel fenyegetés
- 7AE. Visszaélés lőfegyverrel vagy lőszerrel
- 7AF. Önbíráskodás
- 7AG. Közokirat-hamisítás
- 7AH. Magánokirat-hamisítás
- 7AI. Magánlaksértés
- 7AJ. Visszaélés kábítószerrel
- 7AK. Segítségnyújtás elmulasztása
- 7AL. Cserbenhagyás
- 7AM. Járművezetés tiltott átengedése

BŰNCSELEKMÉNY

7/I. INTÉZKEDÉSI HELYZET

⇒ Btk. 321. § Rablás

SZEMÉLYEK

2 fő járőr – Kőbánya 14-es

2 fő rendőr – helyszíni szemlebizottság

1 fő polgár – (saját személyi igazolvány), (elkövető)

1 fő polgár – (saját személyi igazolvány), (sértett)

X fő járókelő – (saját személyi igazolvány), (tanúk)

1 fő ügyeletes – Kőbánya központ

1 fő objektumőr

1 fő ÜTI – tanár

1 fő video-s – hallgató

INTÉZKEDÉS OKA

A járőrök közterületi szolgálatot látnak el a Bp. X. ker. Maláta utcában, amikor észlelik, hogy egy személy segítségért kiabál. Azt kiáltja: „Tolvaj, ellopta a nyakláncomat!”, valamint látják, hogy egy személy futásnak ered.

INTÉZKEDÉS HELYE

BRFK X. kerületi Rendőrkapitányság illetékességi területe. A járőrök gyalogos/gépkocsizó járőrszolgálatot teljesítenek. Közterület

POLGÁR/OK (ELKÖVETŐ/K) FELADATA

A sértett elmondja a rendőröknek, hogy egy általa ismeretlen személy odalépett hozzá, ököllel több ízben megütötte, majd letépte a nyakláncát és futásnak eredt. Az elkövető tagadja a bűncselekmény elkövetését, ellenszegülést tanúsít/nem tanúsít.

JÁRŐR FELADATA

- ⇒ A cselekmény felismerése, minősítése
- ⇒ Igazoltatás
- ⇒ Intézkedés lefolytatása (elkövető, sértett, tanúk)
- ⇒ Írásos tevékenység elkészítése

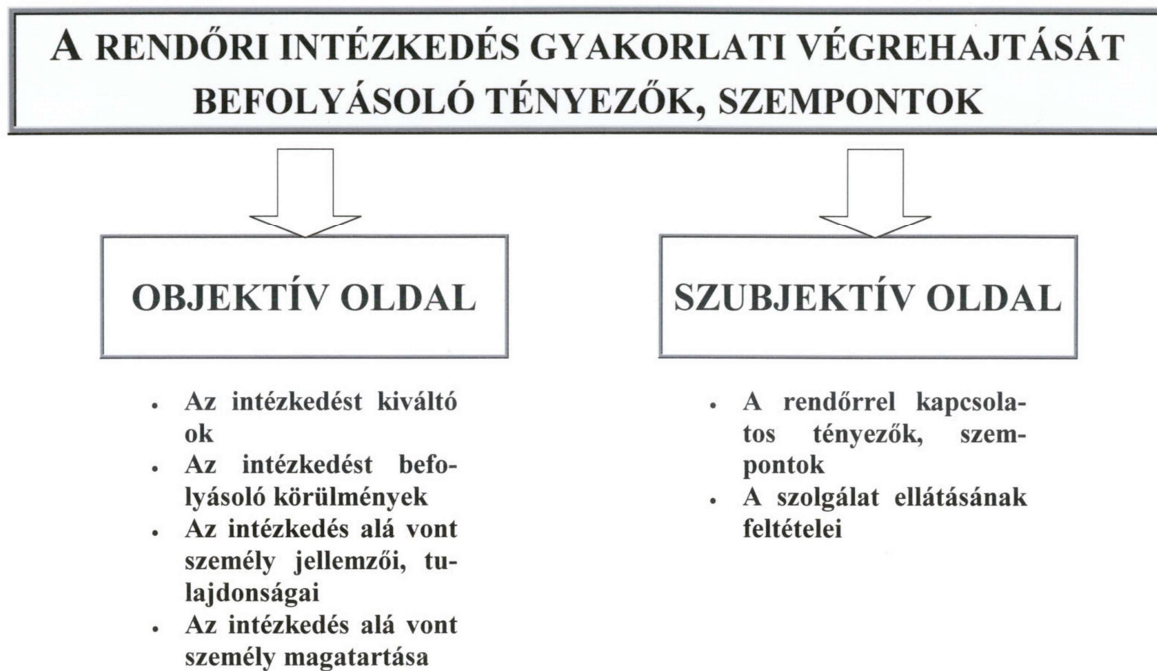
ÜGYELET FELADATA

- ⇒ Rádióforgalmazás
- ⇒ Kód: 00

EGYÉB

Elfogás foganatosítása Rtv. 33. §. (1) a.) pontja

6. sz. melléklet: A rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtását befolyásoló tényezők, szempontok, feltételek

AZ INTÉZKEDÉST BEFOLYÁSOLÓ KÖRÜLMÉNYEK

<p>⇒ ÉVSZAK</p> <ul style="list-style-type: none">• Hideg• Meleg• Öltözet	<p>⇒ HELYSZÍN</p> <ul style="list-style-type: none">• Közterület• Nyilvános hely• Magánlakás• Közlekedési eszköz<ul style="list-style-type: none">– Vasúti– Közúti• Lakott terület• Lakatlan terület• Zárt tér• Nyitott tér• Objektum• Zárt terület• Rendezvény
<p>⇒ NAPSZAK</p> <ul style="list-style-type: none">• Nappal• Éjszaka	<p>⇒ AZ INTÉZKEDÉS ALÁ VONT SZEMÉLYEK SZÁMA</p> <ul style="list-style-type: none">• Egy vagy több személy
<p>⇒ IDŐJÁRÁSI VISZONYOK</p> <ul style="list-style-type: none">• Száraz• Csapadékos• Szeles• Ködös	<p>⇒ AZ INTÉZKEDÉS ALÁ VONT SZEMÉLYNÉL LÉVŐ ESZKÖZÖK</p> <ul style="list-style-type: none">• Lőfegyver, lőszer• Szűrő-, vágóeszköz• Egyéb
<p>⇒ LÁTÁSI VISZONYOK</p> <ul style="list-style-type: none">• Természetes• Mesterséges• Korlátozott	<p>⇒ EGYÉB TÉNYEZŐK</p> <ul style="list-style-type: none">• Személyek elhelyezése<ul style="list-style-type: none">– Gyermekekori– Fiatalkori– Idős, beteg, magatehetetlen személy– Kóros elmeállapotú személy• Állatok, növények elhelyezése• Vagyonbiztonság• Egyéb akadályozó tényezők
<p>⇒ ÚT- ÉS KÖZLEKEDÉSI VISZONYOK</p> <ul style="list-style-type: none">• Száraz• Nedves• Jeges, csúszós	
<p>⇒ AZ INTÉZKEDÉS ALÁ VONT SZEMÉLY MOZGÁSA</p> <ul style="list-style-type: none">• Gyalogosan közlekedő• Járművel közlekedő<ul style="list-style-type: none">– Kerékpárral– Motorkerékpárral– Személygépkocsival– Tehergépkocsival– Egyéb járművel	
<p>⇒ KÖRNYEZET</p>	

1. SZINT - fehér

- *A rendőri intézkedésnek aláveti magát*
- *A rendőr utasításait végrehajtja*
- *Együttműködő*

2. SZINT - citromsárga

- *A rendőri intézkedésnek aláveti, vagy részben veti alá magát*
- *A rendőr utasításait végrehajtja, vagy részben hajtja végre*
- *Passzív ellenszegülést tanúsít*

3. SZINT - narancssárga

- *A rendőri intézkedésnek részben veti alá magát, vagy nem veti alá magát*
- *A rendőr utasításait részben hajtja végre, vagy nem hajtja végre*
- *Aktív ellenszegülést tanúsít*

4. SZINT - vörös

- *A rendőri intézkedésnek részben veti alá magát, vagy nem veti alá magát*
- *A rendőr utasításait részben hajtja végre, vagy nem hajtja végre*
- *A rendőrt megtámadja*

9. sz. melléklet: Az intézkedés alá vont személy paraméterei, tulajdonságai

AZ INTÉZKEDÉS ALÁ VONT SZEMÉLY HOVATARTOZÁSA SZERINT:

- ⇒ magyar állampolgár
- ⇒ nemzeti vagy etnikai kisebbségi csoport tagja
- ⇒ külföldi állampolgár (nem magyar állampolgár)

AZ INTÉZKEDÉS ALÁ VONT SZEMÉLY KULTÚRÁJA SZERINT:

- ⇒ vallási
- ⇒ viselkedési
- ⇒ öltözködési szokásai, hagyományai

AZ INTÉZKEDÉS ALÁ VONT SZEMÉLY KORA SZERINT:

- ⇒ felnőtt korú
- ⇒ fiatalkorú
- ⇒ gyermekkorú

AZ INTÉZKEDÉS ALÁ VONT SZEMÉLY ELMEÁLLAPOTA SZERINT:

- ⇒ beszámítási képességgel rendelkező személy (felismerési és akarati képesség)
- ⇒ kóros elmeállapotú személy

AZ INTÉZKEDÉS ALÁ VONT SZEMÉLY NEME SZERINT:

- ⇒ férfi
- ⇒ nő (terhes nő)

AZ INTÉZKEDÉS ALÁ VONT SZEMÉLY MENTESSÉG ÉS JOGÁLLÁS SZERINT:

- ⇒ különleges jogállású személy
- ⇒ mentességgel nem rendelkező személy

AZ INTÉZKEDÉS ALÁ VONT SZEMÉLY NYILVÁNVALÓ TÁRSADALMI, VAGYONI POZÍCIÓJA SZERINT:

- ⇒ a társadalom felső rétegéhez tartozó
- ⇒ a társadalom középrétegéhez tartozó
- ⇒ a társadalom alsó rétegéhez tartozó

11. melléklet: Nyilatkozat a videóra rögzítéshez

BUDAPESTI RENDÉSZETI SZAKKÖZÉPISKOLA INTÉZKEDÉS-MÓDSZERTANI SZAKCSOPORT

1101 BUDAPEST, X. KERÜLET, KEREPESI ÚT 47-49. ☒ 1581 BUDAPEST, PF.: 33

BM ☎ 26-256 VÁROSI ☎ 432-7300/26-256

BM ☎ 26-236 VÁROSI ☎ 432-7300/26-236

Szám: /20__

NYILATKOZAT

Alulírott hozzájárulok, hogy a Budapesti Rendészeti Szakközépiskola Intézkedéstaktikai Csoportja által a részvételemmel készült videó-, illetve fényképfelvételeket az iskola az oktatásban, valamint a rendőrség propagandatevékenysége során felhasználhatja (Internet, belső kiadványok, sajtó stb.).

SSZ.	NÉV, OSZTÁLY, LAKCÍM	ALÁÍRÁS
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		
16.		
17.		
18.		
19.		
20.		
21.		
22.		
23.		
24.		
25.		
26.		
27.		
28.		
29.		
30.		

Budapest, _____

Budapesti Rendészeti Szakközépiskola
Intézkedés-módszertani Szakcsoport
Taktikai Csoport

Szám: /2000.

Ó R A V Á Z L A T
2000/2002. évfolyam
I. évfolyam II. félév II. tárgykör 4-6. foglalkozás
13-18. óra

1-2. tanóra

- ⇒ Foglalkozások menetének ismertetése
- ⇒ Dolgozatírás feltevések alapján
 - ◆ szöveges,
 - ◆ videón bejátszott,
- ⇒ Ismétlés, visszacsatolás az előző foglalkozásokra
- ⇒ A helyes intézkedéstaktika és kommunikáció megválasztása
 - ◆ közterületen,
 - ◆ nyilvános helyen,
 - ◆ magánlakásban,
 - ◆ tömegközlekedési eszközön.

Az emberi jogok védelme, tiszteletben tartása

- ⇒ Nemzeti és etnikai kisebbségek jogainak védelme, tiszteletben tartása

3-4. tanóra

Az eddig tanult ismeretanyag alkalmazása alapvető rendőri (rész/egész) intézkedések végrehajtása során (1. fázis)

⇒ Felvilágosítás-adás/kérés

- ◆ szolgálati fellépés módja,
- ◆ a biztonság kialakítása
 - ön- és társbiztosítás,
 - az intézkedésben résztvevők biztonsága,
- ◆ a polgár meghallgatása,
- ◆ a szükséges felvilágosítás megadása szóban, írásban a jogszabályi tilalmakra figyelemmel
 - szükséges ideig tartson,
 - ne legyen figyelem elterelő,
 - ne legyen társalgó,
 - kerülje a polgár megfogását, megérintését,
 - kerülje a feltűnő mutogatást.
- ◆ eszközök, segédletek szükség szerinti alkalmazása
 - utcajegyzék,
 - szótár,
 - térkép,
 - tolmács,
 - idegen nyelvet beszélő más személy,
- ◆ a felvilágosítás-adás/kérés gyakorlati végrehajtása
 - magyar állampolgárnak,
 - külföldi állampolgárnak
 - ◇ tanult idegen nyelven,
 - ◇ egyéb idegen nyelven.

5-6. tanóra

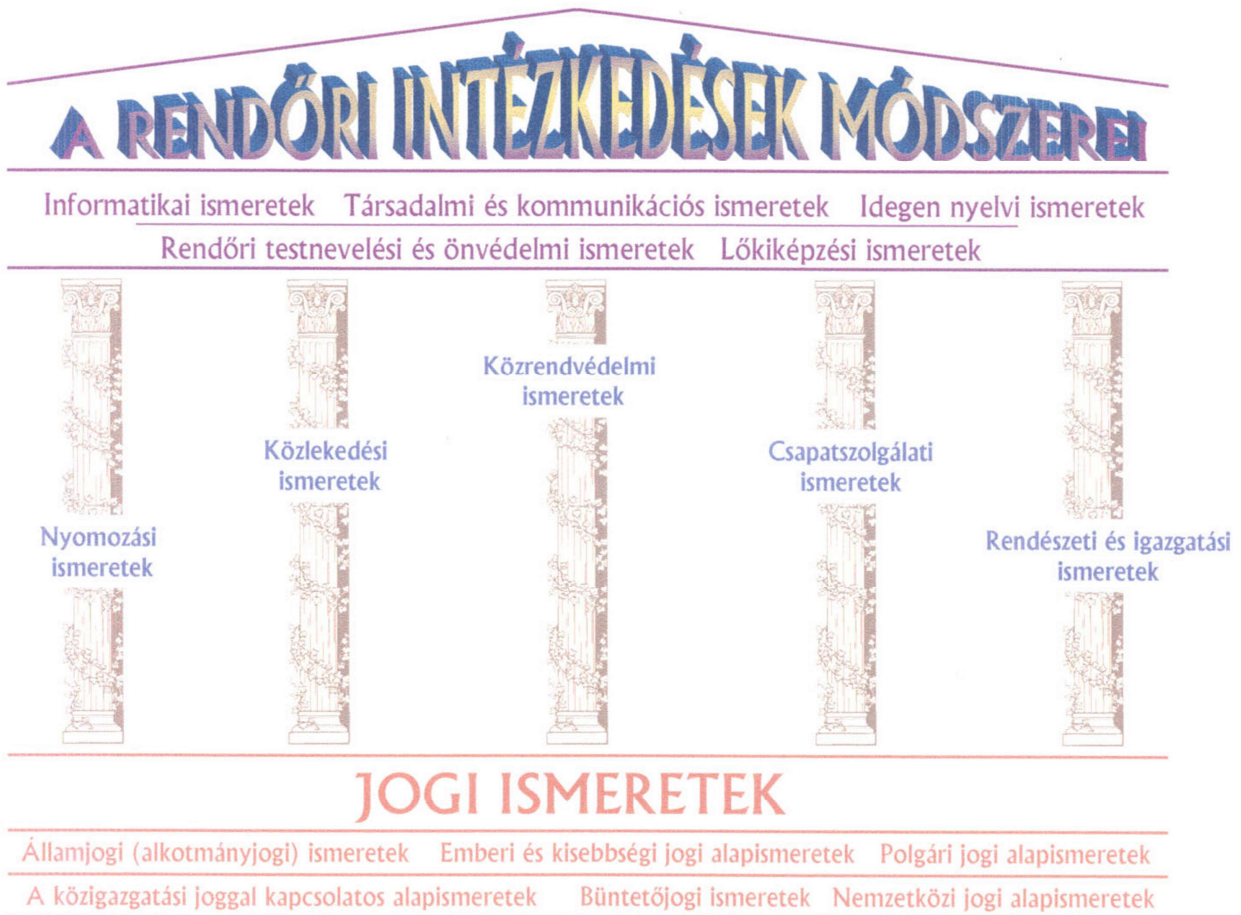
- ⇒ A végrehajtott rendőri intézkedések videón történő megtekintése, elemzése, értékelése
- ◆ a jogszerűség (törvényesség), az arányosság elvének figyelembe vétele
 - ◆ a szakszerűség
 - ◆ az írásos tevékenység alapján:
 - az intézkedő tanulók elemzik a saját munkájukat,
 - utána a többi tanuló elemzi a rendőri intézkedéseket,
 - a foglalkozást vezető tanár, valamint
 - a foglalkozáson résztvevő más szaktanár elemzi, értékeli a tanulók munkáját.

Budapest, 2000. december 22.

Krauzer Ernő r. őrnagy
szakcsoportvezető

AZ INTÉZKEDÉSTAKTIKAI FOGLALKOZÁS MEGTARTÁSÁHOZ AZ ALÁBBIK SZÜKSÉGESEK

1. Foglalkozásvezetési lap
2. Nyilatkozat
3. Feladatgyűjtemény - Intézkedési helyzet
4. IK értékelő fólia
5. Egyéb fóliák - Jegyzetek, tansegédletek
6. Az intézkedésekhez szükséges okmányok, eszközök
7. Szolgálati okmányok, eszközök
8. Tanteremkulcsok, szekrénykulcsok
9. Páncélszekrénykulcsok
10. Videokamera tartalék teleppel
11. Kis kazetta, tartalék kazetta, adapter kazetta
12. Oktató videoanyagok
13. Védőfelszerelés - Red Man
14. Síp
15. Osztálynapló

15. sz. melléklet: Speciális tanterem

16. sz. melléklet: Szituációs utca

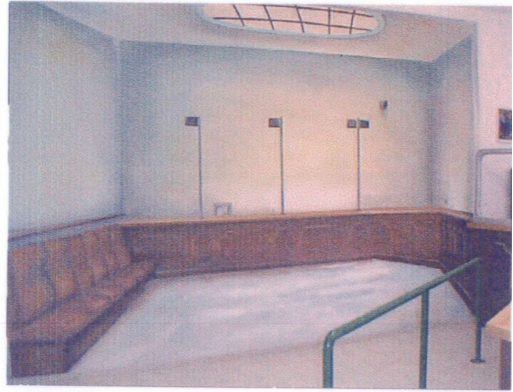

17. sz. melléklet: Szituációs helyiségek berendezve

18. sz. melléklet: Szolgálati felszerelés

19. sz. melléklet: Kényszerítő eszközök

20. sz. melléklet: Gyakorló eszközök

21. sz. melléklet: Egyéb eszközök, kellékek, preparált igazolványok

RED MAN VÉDŐFELSZERELÉS

← **TELJES
VÉDŐFELSZERELÉS**

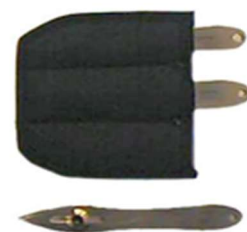
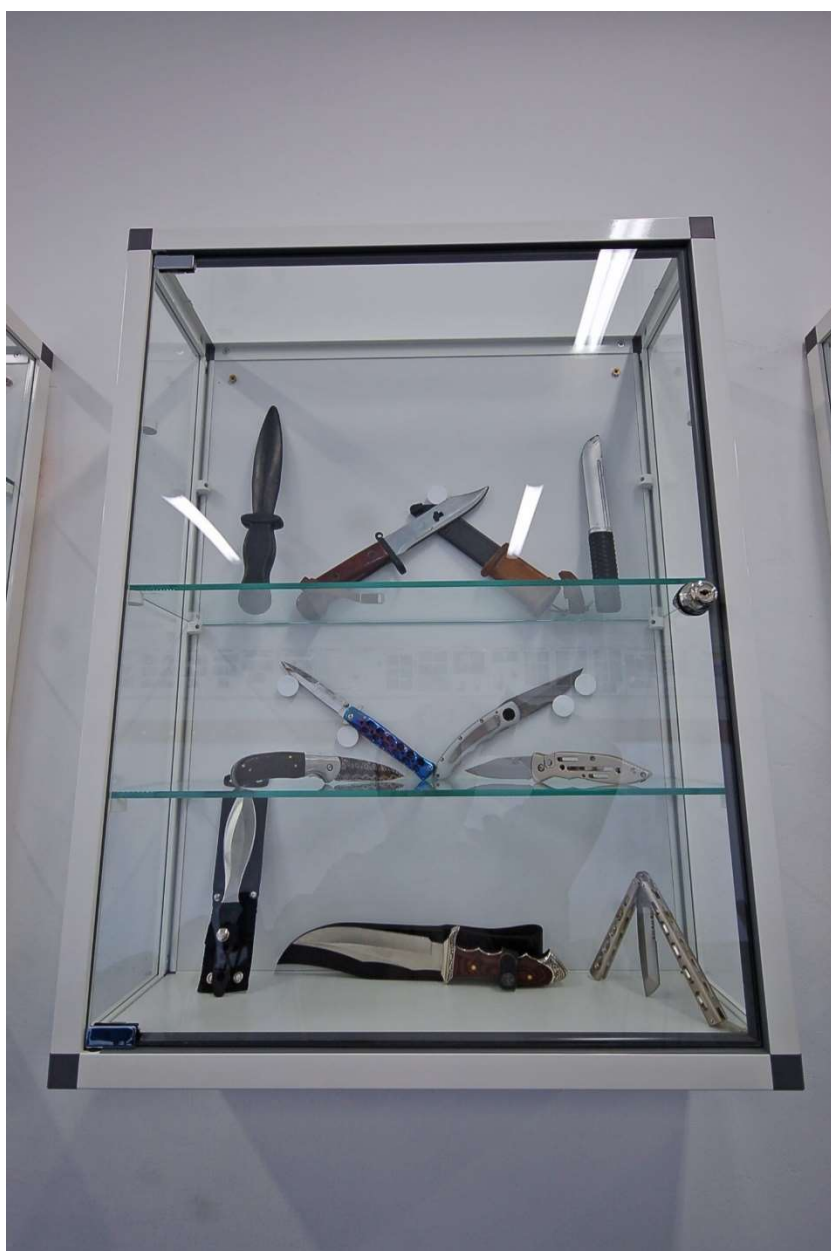
**RÉSZLEGES
VÉDŐFELSZERELÉS**

ESZKÖZÖK

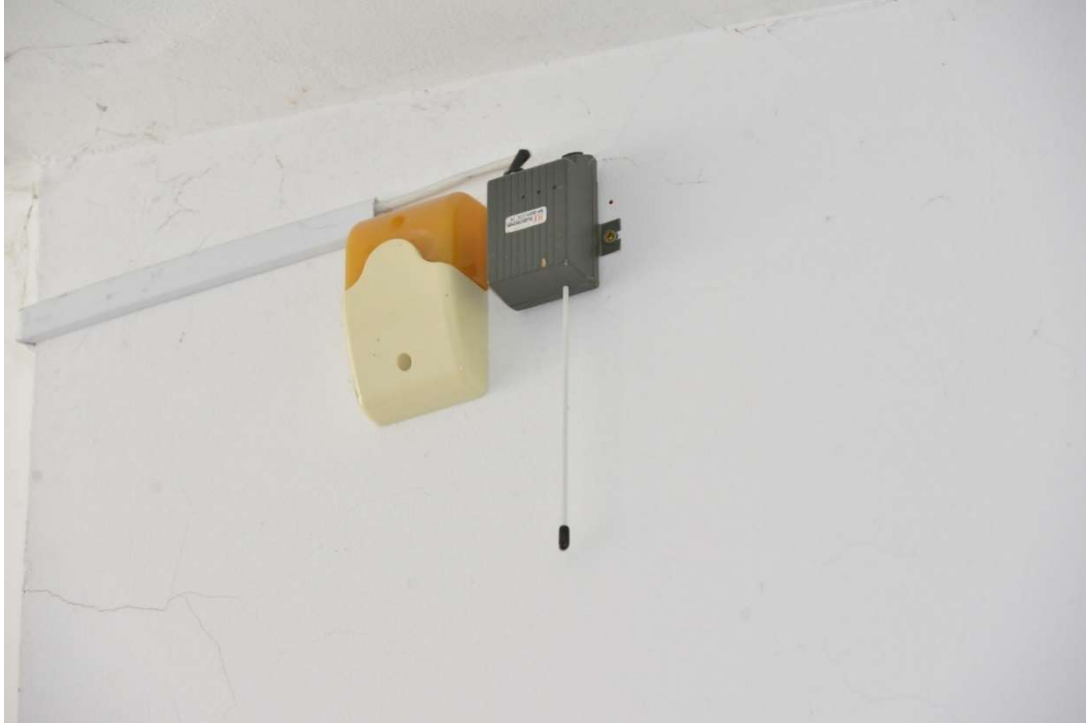
23. sz. melléklet: Közbiztonságra különösen veszélyes eszközök

24. sz. melléklet: Kamerarendszer

25. sz. melléklet: Jelzőrendszer

26. sz. melléklet: Munkafüzet

BUDAPESTI RENDÉSZETI SZAKKÖZÉPISKOLA
INTÉZKEDÉS-MÓDSZERTANI SZAKCSOPORT

1101 BUDAPEST, X. KERÜLET, KEREPESI ÚT 47-49. ☒ 1581

BUDAPEST, PF.: 33

BM ☎ 26-256 VÁROSI ☎ 432-7300/26-256

BM ☎ 26-236 VÁROSI ☎ 432-7300/26-236

Név: _____

Osztály: _____

Érdemjegy: _____

MUNKAFÜZET

INTÉZKEDÉSTAKTIKA

TANTÁRGYHOZ

_____/_____. TANÉV

35. ÉVFOLYAM

I. A FOGLALKOZÁSON VÉGREHAJTOTT RENDŐRI INTÉZKEDÉS LEÍRÁSA

(Mikor, hol, milyen szolgálatot látott el, eligazításon milyen feladatot határoztak meg számára, mikor, hol, milyen cselekményt észlelt, milyen intézkedést fogantatosított? Készítse el a szükséges írásos munkát a munkafüzetben található nyomtatványok kitöltéséve!)

A VÉGREHAJTOTT RENDŐRI INTÉZKEDÉS ÉRTÉKELÉSE

(Értékelje a végrehajtott intézkedését, milyen hiányosságok merültek fel, milyen kiegészítések szükségesek! Töltse ki az értékelő táblázatot!)

**A FOGLALKOZÁSVEZETŐ TANÁR ÁLTAL MEGHATÁROZOTT ÍRÁSOS
TEVÉKENYSÉG ELVÉGZÉSE**

Szám: _____ / _____

Tárgy:

JELENTÉS

rendőri szerv megnevezése

/

Tárgy:

-al

szemben alkalmazott kényszerítő
eszköz használatáról, személyi
szabadságot korlátozó
intézkedésről jelentés.

Mell:

Jelentem, hogy _____ év _____ hó _____ nap _____ óra _____ perckor
születési hely,

_____ év _____ hó _____ napján, anyja neve: _____

családi állapota: _____ gyermekeinek száma: _____

foglalkozása: _____ munkahelye: _____

havi _____ Ft, ideiglenes lakása

keresete: _____

szig. száma: _____

_____ alatti lakossal szemben az Rtv.

_____ alkalmaztam, illetve használtam.

* A kényszerítő eszköz alkalmazására, használatára, illetve a személyi szabadságot korlátozó intézkedésre utcán, étteremben, italtoltban, közlekedési eszközön, egyéb nyilvános helyen, rendőrségi épületben került sor.

A kényszerítő eszköz alkalmazásának

oka: _____

* A kényszerítő eszköz alkalmazására, használatára figyelmeztetés történt.

Ha nem történt, miért

nem: _____

* Nevezett személy _____

_____ ütést mértem.

* Sérülés nem keletkezett, elsősegélyben részesítettem, orvosi ellátásra intézkedtem, kórházba szállítottam, ezen teendőkre nem volt szükség.

* Bilincset az intézkedés alá vont személlyel _____ nap _____ óra
szemben _____

PARANCSNOKI VÉLEMÉNY

- * Hivatalos személy elleni erőszak bűntettének gyanúja miatt a szükséges intézkedést megtettem.
- * A rendőri intézkedés jogosságát az Rtv-ben foglaltak alapján felülvizsgáltam.
- * Megállapítottam, hogy az intézkedés jogszerű, jogszerűtlen volt.
- * Szükségesnek tartottam a tanúk és az eljárás alá vont személy meghallgatását, az erről készült feljegyzést, jegyzőkönyvet csatolom. Meghallgatást nem tartottam szükségesnek.
- * Tekintettel arra, hogy a rendőri intézkedés jogszerűtlen volt, ezért fegyelmi, büntető-eljárás megindítását kezdeményezem.

Egyéb parancsnoki megjegyzések:

....., év hó nap

.....
parancsnok aláírása és
beosztása

Szám:

Melléklet: ____

Feljelentés szabálysértési ügyben

Az elkövető (felbujtó, segítő)	neve (leánykori neve):	anyja neve:		
	születési helye és ideje:	19	év	hó
	nap			
	családi állapota	általa eltartott személyek száma:	havi (heti) keresete:	
	foglalkozása:	munkahelyének megnevezése, a munkaadó vagy iskola címe:		
	lakása:	város, község	utca	hsz. em.
	ajtó			
	személyi igazolvány sorozata:	száma:		
Általa vezetett gépjármű forg. rendsz:	Telephelye, székhelye:			
Üzemeltető szerv megnevezése:				
Fiatalkorú	Törvényes képviselője, gondozója:			

A tanúk neve és lakása	
A tanúk kikérdezése során előadott tények *	

_____, ____ év _____ hó _____ nap

Egyetértek:

parancsnok

intézkedő rendőr

Ha a tanú által elmondottak a nyomtatványon nem férnek el, akkor csatolható sima papíron kell folytatni.

Szám: /_____

Tárgy:

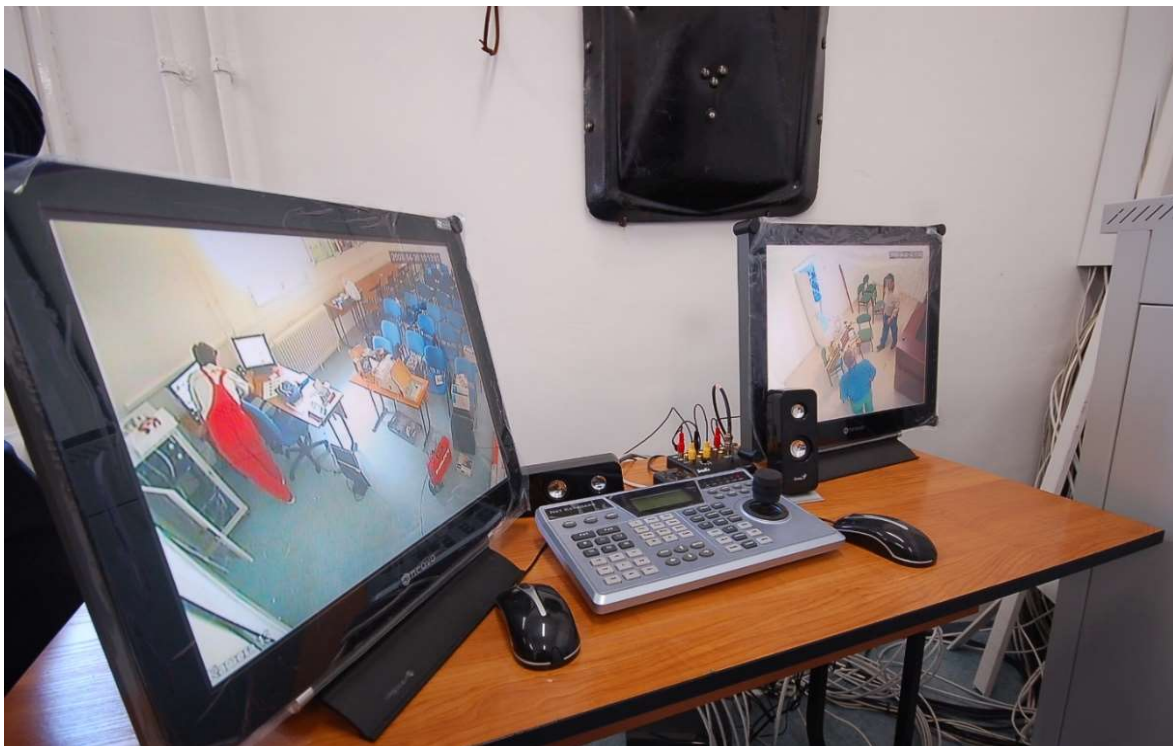
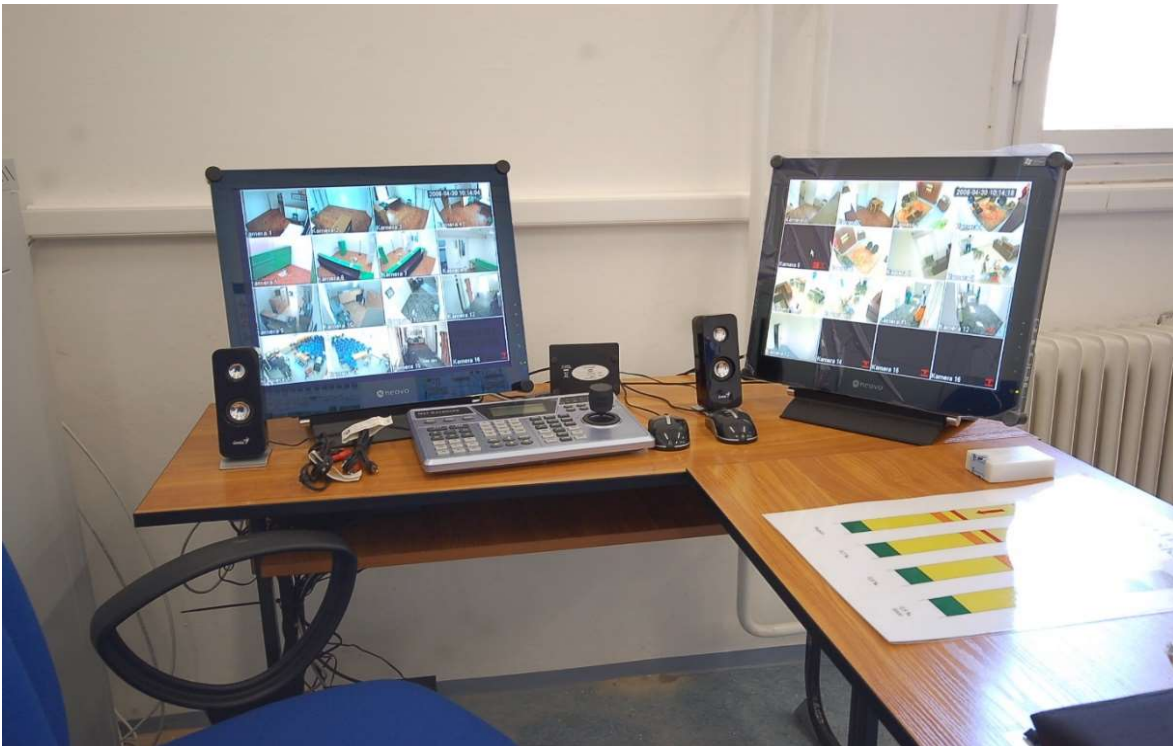
SZOLGÁLATI JEGY

Szám: /_____.

Tárgy:

FELJELENTÉS

27. sz. melléklet: Kamerarendszer és vezérlőpult

28. sz. melléklet: 1. számú Gyakorló Bázis

29. sz. melléklet: 2. számú Gyakorló Bázis

AZ INTERACT DEFENSE KIKÉPZÉSI RENDSZER

- ➔ **A RENDŐRI FELLÉPÉS MAGABIZTOSSÁ TÉTELE, BIZTONSÁGÉRZET, ÖNVÉDELMI LÁTÁSMÓD KIALAKÍTÁSA**
- ➔ **RED MAN VÉDŐFLSZERELÉS ALKALMAZÁSA**
- ➔ **AZ ERŐSZAK MINIMALIZÁLÁSÁRA TÖREKVÉS, KÉNYSZERÍTŐ ESZKÖZ MELLŐZÉSE, ENYHÉBB KÉNYSZERÍTŐ ESZKÖZ HASZNÁLATA**
- ➔ **KÉNYSZERÍTŐ ESZKÖZÖK JOGSZERŰ, SZAKSZERŰ, ARÁNYOS, EREDMÉNYES, BIZTONSÁGOS ALKALMAZÁSÁNAK BEGYAKORLÁSA**

AZ INTERACT DEFENSE KIKÉPZÉSI RENDSZER

A RENDSZERNEK OLYAN TECHNIKÁKAT
KELL TARTALMAZNIA, AMELYEK MINDEN
SZEMPONTBÓL HELYTÁLLÓAK, ILLETVE
AZ ALÁBBI SZEMPONTOKTÓL
FÜGGETLENÜL ÉRVÉNYESÜLNEK:

- ➡ ki (kik),
- ➡ kivel szemben,
- ➡ hol,
- ➡ milyen eszközökkel,
- ➡ milyen körülmények között,
- ➡ milyen öltözetben

hajtja végre az intézkedést.

A **RED MAN** VÉDŐFELSZERELÉSSEL SZEMBEN TÁMASZTOTT KÖVETELMÉNYEK

- ➡ A kényszerítő eszközök életszerű, szakszerű, arányos, eredményes, biztonságos alkalmazása.
- ➡ Az intézkedések gyakorlása során a sérülések, rongálások elkerülése.

32. sz. melléklet: Az OKJ-ban szereplő rendőr szakképesítés 1993-2019. között⁵⁰

SSZ	ÉV	SZAKKÉPESÍTÉS MEGNEVEZÉSE	KÉPZÉSI IDŐ, ÓRASZÁM	ELM.	GYAK.
				ARÁNYA %	
1.	1993	rendőr	2 év, 3168	60	40
2.	1995	rendőr	2 év, 3168	60	40
3.	1996	rendőr	2 év, –	60	40
4.	1997	rendőr	2 év, –	60	40
5.	1998	rendőr	2 év, –	60	40
6.	1999	rendőr	2 év, –	60	40
7.	2000	rendőr	2 év, –	60	40
8.	2001	rendőr	2 év, –	60	40
9.	2002	rendőr	2 év, –	60	40
10.	2003	rendőr	2 év, –	50	50
11.	2004	rendőr	2 év, –	50	50
12.	2005	rendőr	2 év, –	50	50
13.	2006	rendőr	2 év, 2500	–	–
14.	2007	rendőr	2 év, 2500	–	–
15.	2008	rendőr (közrendvédelmi- rendőr)	2 év, 2500	50*	50*
16.	2009	rendőr (közrendvédelmi- rendőr)	2 év, 2500	50**	50**
17.	2010	rendőr (közrendvédelmi- rendőr)	2 év, 2500	–	–
18.	2011	rendőr (közrendvédelmi- rendőr)	2 év, 2500	50***	50***
19.	2012	rendőr tiszthelyettes (közrendvédelmi-rendőr)	2 év, –	50***	50***
20.	2013	rendőr tiszthelyettes (közrendvédelmi-rendőr)	2 év, –	50****	50****
21.	2014	rendőr tiszthelyettes (közrendvédelmi-rendőr)	2 év, –	50****	50****
22.	2016	rendőr tiszthelyettes (közrendvédelmi-rendőr)	2 év, –	50****	50****
23.	2017	rendőr tiszthelyettes (közrendvédelmi-rendőr)	2 év, –	50****	50****
24.	2018	rendőr tiszthelyettes (közrendvédelmi-rendőr)	2 év, –	50****	50****
25.	2019	rendőr tiszthelyettes (közrendvédelmi-rendőr)	2 év, –	50****	50****

4. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés.

Az 4. számú táblázatban foglaltak magyarázata:

⁵⁰ https://www.nive.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=297. (Letöltve: 2020. 04. 11.)

- 1993-tól rendőr szakképesítés.
- 2006-tól a rendőr szakképesítés mellett
 - 1 részszerzőképesítés (kormányőr),
 - 1 ráépülés (kutyavezető-rendőr).
- 2008-tól
 - 2 elágazás (határrendészeti-rendőr, közrendvédelmi-rendőr),
 - 2 részszerzőképesítés (kormányőr, objektumőr-kísérő),
 - 1 ráépülés (kutyavezető-rendőr).
- 2011-től
 - 4 elágazás (bűnügyi-rendőr, határrendészeti-rendőr, közlekedési-rendőr, közrendvédelmi-rendőr),
 - 3 részszerzőképesítés (csapatszolgálati járőrtárs, járőr, őr-járőrtárs),
 - 6 ráépülés (baleseti helyszínelő, bűnügyi helyszínelő, fő határrendész, okmányvizsgáló, körzeti megbízott, rendőr „zászlós”).
- * Az igazságügyi és rendészeti miniszter hatáskörébe tartozó szerzőképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról szóló 15/2008. (VII. 28.) IRM rendelet.
- ** Az elmélet-gyakorlat aránya a rendőr szerzőképzés központi programja alapján.⁵¹
- *** Az igazságügyi és rendészeti miniszter hatáskörébe tartozó szerzőképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról szóló 15/2008. (VII. 28.) IRM rendelet módosításáról szóló 34/2011. (X. 7.) BM rendelet.
- **** Az elmélet-gyakorlat arányát a belügyminiszter ágazatába tartozó szerzőképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről, valamint egyes, szakmai és vizsgakövetelmények kiadásáról szóló miniszteri rendeletek hatályon kívül helyezéséről szóló 20/2013. (V. 28.) BM rendelet.

33. sz. melléklet: Kérelem oktatási adatok gyűjtéséhez

⁵¹ ocplayer.hu/3443170-Igazsagugyi-es-rendeszeti-miniszterium-rendor-szakkepzes-kozponti-programja.html
(Letöltve: 2020. április 11.)

BELÜGYMINISZTERIUM

RENDESZETI VEZETŐKIVÁLASZTÁSI, VEZETŐKÉPZÉSI ÉS TOVÁBBKÉPZÉSI FŐOSZTÁLY

Tárgy:	Kutatás
Iktatószám:	BMRVVTF/ /2020.
Hivatkozási szám:	-
Ügyintéző:	Krauzer Ernő r. ezredes
Telefon:	24-638
E-mail cím:	krauzer.erno@bmkszf.hu

Dr. Sóti Kálmán r. ezredes úrnak,
rendőrségi főtanácsosi
Adyligeti Rendészeti Szakgimnázium
igazgató

Remeteszőlós

Tisztelt Ezredes Úr!

Tájékoztatom, hogy a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskola doktorandusz hallgatója vagyok, kutatási témám a rendőr tiszthelyettes képzés oktatás-módszertani fejlesztése.

Kérem, engedélyezni szíveskedjék, hogy az Adyligeti Rendészeti Szakgimnázium Központi Irattárában elhelyezett képzési és oktatásigazgatási dokumentumokba betekinthessek, illetve azokból másolatokat készíthessek a vonatkozó jogszabályok – különösen az adatvédelmi szabályok – betartása mellett.

Segítő együttműködését előre is köszönöm!

Remeteszőlós, 2020. április 8.

Tisztelettel:

Krauzer Ernő r. ezredes
rendőrségi főtanácsos
főosztályvezető

H-2090 Remeteszőlós, Nagykovácsi út 3., Postacím: 1903 Budapest, Pf. 314.

Tel.: +36 (26) 795-900 BM 24-600 Fax.: +36 (26) 795-918 BM 24-580

web: www.kormany.hu

Intézmény nyilvántartási szám: E-000214/2014

34. sz. melléklet: Óraszámok

ÉV	ÖSSZES ÓRASZÁM	TANINTÉZETI ÓRASZÁM	SZAKMAI GYAKORLAT	INTÉZKE DÉSTAKTIKA	ELMÉLET-GYAKROLAT ARÁNYA
2000	2520	1680	840	-	60-40%
2004	2500	1380	1120	-	50-50%
2005	3160	2040	1120	-	50-50%
2006	2480	1440	1040	-	50-50%
2007	2480	1440	1040	-	50-50%
2009	2500	1540	960	-	50-50%
2011	2380	1420	960	-	50-50%
2013	2540*	1422	880	82	50-50%
2013	2540	1660	880	102	50-50%
2017	2540**	1524	822	86	50-50%
2017	2540	1618	922	102	50-50%
2022	2540***	1706	596	166	50-50%
2022	2425****	1831	594	174	40-60%
2022	2314*****	1720	594	166	40-60%

5. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés.

Az 5. számú táblázatban foglaltak magyarázata:

* A kerettanterv 2302 órát nevesít és 238 órát szabadon felhasználhatóként jelöl meg a tanintézetek részére.

** A kerettanterv 2346 órát nevesít és 194 órát szabadon felhasználhatóként jelöl meg a tanintézetek részére.

*** A kerettanterv 2302 órát nevesít és 238 órát szabadon felhasználhatóként jelöl meg a tanintézetek részére.

**** A Miskolci Rendvédelmi Technikum képzési programja.

***** A Körömdi Rendvédelmi Technikum képzési programja.

35. sz. melléklet: Ajánlott didaktikai módszerek

TANTÁRGY	DIDAKTIKAI MÓDSZEREK		
	EGYÉNI	CSOPORT	OSZTÁLY
Jogi ismeretek	–	–	1,4
Rendészeti igazgatási ismeretek	–	–	1,4
Társadalmi és kommunikációs ismeretek	–	–	1,3,4,5,6
Idegen nyelv	–	–	1,4,6,7,9
Közrendvédelmi ismeretek	–	–	1,4,6
Közlekedési ismeretek	–	–	1,4,6
Határrendészeti ismeretek	–	–	1,2,3,4,6,7,8
Bűnügyi ismeretek	–	–	1,2,4,6
Általános szolgálati ismeretek	–	–	1,6,10
Rendőri testnevelés	–	–	1,4,6,10
Lőkiképzés	–	–	1,6
Informatika	–	–	1,6,10
Csapatszolgálat	–	–	1,6,10
Rendőri intézkedések (Intézkedéstaktika)	–	–	1,4,9
Közlekedési intézkedéstaktika	–	–	1,6
Bűnügyi intézkedéstaktika	–	–	1,2,4,6,8
Határrendészeti intézkedéstaktika	–	–	1,4,6

6. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés.

A 6. számú táblázatban írt számok az alábbi didaktikai módszert jelentik:

1. magyarázat,	9. szerepjáték,
2. elbeszélés,	10. egyéb.
3. kiselőadás,	
4. megbeszélés,	
5. vita,	
6. szemléltetés,	
7. kooperatív tanulás,	
8. szimuláció,	

36. sz. melléklet: A közrendvédelem oktatásához ajánlott didaktikai módszerek

ÓRA	TANTÁRGY MEGNEVEZÉSE	DIDAKTIKAI MÓDSZER
28	Közrendvédelmi ismeretek I.	1,4
22	Közrendvédelmi ismeretek I. gyakorlat*	1,4
24	Közrendvédelmi ismeretek II.	1,6
44	Közrendvédelmi ismeretek II. gyakorlat*	1,4,9
28	Közrendvédelmi ismeretek III.	1,4
140	Közrendvédelmi ismeretek III. gyakorlat**	1,4
30	Közrendvédelmi ismeretek IV.	1,4
30	Közrendvédelmi ismeretek V.	1,4
30	Közrendvédelmi ismeretek VI.	1,4
104	Közrendvédelmi ismeretek IV. gyakorlat***	1,4
36	Közrendvédelem I.	1,4
36	Közrendvédelem II.	1,4
36	Közrendvédelem III.	1,4
36	Közrendvédelem IV.	1,4
16	Közrendvédelem I. gyakorlat***	1,4
132	Közrendvédelem II. gyakorlat***	1,4

7. számú táblázat – forrás: saját szerkesztés.

A 7. számú táblázatban foglaltak magyarázata:

* A tanintézeti gyakorlati oktatást tartalmaz, amely a rendvédelmi technikumok szakmai programjában rendőri intézkedések (intézkedéstaktika) tantárgyként szerepelnek.

** A 140 órából 100 óra a tanintézeti gyakorlati oktatást tartalmaz, amely a rendvédelmi technikumok szakmai programjában rendőri intézkedések (intézkedéstaktika) tantárgyként szerepelnek, 40 óra pedig területi szakmai gyakorlatot jelent.

*** Területi szakmai gyakorlatot jelent. Az elméleti ismeretek oktatására.

37. sz. melléklet: Kérelem kutatási tevékenység támogatásához

BELÜGYMINISZTERIUM
RENDESZETI VEZETŐKIVÁLASZTÁSI, VEZETŐKÉPZÉSI ÉS TOVÁBBKÉPZÉSI FŐOSZTÁLY

Tárgy: Engedélykérés
Iktatószám: BMRVVTF/ /2021

Dr. Balogh János r. altábornagy úrnak,
rendőrségi főtanácsos
Országos Rendőr-főkapitányság
országos rendőrfőkapitány

Budapest

Tisztelt Altábornagy Úr!

Tájékoztatom, hogy a BM Rendészeti Vezetőkiválasztási, Vezetőképzési és Továbbképzési Főosztály vezetése mellett a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskola III. éves hallgatója vagyok. Kutatásom területe a rendőrképzés, címe „A rendőr tiszthelyettes képzés oktatás-módszertani fejlesztése”.

1997-ben a Budapesti Rendőr Szakközépiskolában azt a megisztelő feladatot, felkérést kaptam, hogy hozzak létre egy olyan tantárgyat, amely ötvözi az elméleti ismereteket a gyakorlati cselekvésekkel, amely során a tanulók a rendőri intézkedések lefolytatását – a tanintézet keretein belül – valóságú körülmények között sajátíthatják el. Ennek a tantárgynak az Intézkedéstaktika megnevezést adtuk, amely a több, mint két évtized alatt nem csak tovább fejlődött, hanem szerves része lett a képzést lezáró szakmai vizsgáknak is.

A kutatásom célja megvizsgálni és bebizonyítani, hogy a rendőr tiszthelyettes képzés korszerűbbé tehető, a gyakorlatorientáltsága növelhető, illetve a Rendőri intézkedések (Intézkedéstaktika elnevezéssel bevezetett) című tantárgynál alkalmazott oktatás-módszertan a képzés jelentős részére kiterjeszhető. A jelenlegi poroszos oktatási-módszertannal, frontális oktatási modellel szemben, olyan innovatív didaktikai módszerek bevezetése, amelyek igazódnak a kor követelményeihez, alkalmazkodnak a különböző generációk tanulási szokásaihoz, megfelelnek a speciális rendőrszakmai elvárásoknak, illetve figyelembe veszik a társadalmi változásokat. Továbbá jelentősen segítik a tanítási-tanulási folyamatokat, a szolgálati feladatok és intézkedések lefolytatásához szükséges ismeretek átadását, elsajátítását és bevéését. Valódi moduláris képzést valósít meg, ahol a modulok egymással szoros kohézióban, logikai láncolatot alkotva kerülnek felépítésre. Megítélésem szerint a kutatásom eredménye hozzájárulhat a rendőrképzés hatékonyabbá, színvonalasabbá tételéhez.

A kutatásom személyes indíttatású, a 35 év rendőri szolgálati viszonyom és a 25 év oktatási feladatok ellátása során keletkezett tapasztalataimat szeretném a rendőrképzés szolgálatába állítani. Valódi képet szeretnék arról kapni, hogy a feltételezésem helytálló-e, időszerű-e vagy sem.

H-2090 Remeteszőlős, Nagykovácsi út 3., Postacím: 1903 Budapest, Pf. 314.
Tel.: +36 (26) 795-900 BM 24-600 Fax.: +36 (26) 795-918 BM 24-580
web: www.kormany.hu
Intézmény nyilvántartási szám: E-000214/2014

Kérem Altábornagy Úr szíves engedélyét és támogatását a kutatásom teljeskörű, mindenre kiterjedő lefolytatásához, amely az általam összeállított és csatolt angol nyelvű kérdőív és kísérőlevél különböző külföldi partner rendőrségek részére történő megküldéséből, illetve a rendőrképzésben és az egyes rendőri szerveknél szolgálatot teljesítők részére – a későbbiek során – készített másik kérdőív kitöltéséből és interjúk felvételéből állna. Altábornagy Úr engedélye esetén, a kijelölt személlyel részletesen egyeztettem az egyes feladatok ellátását, amely során különös figyelmet fordítok az adatvédelmi szabályok betartására és az anonimitás biztosítására.

Felelősségteljes munkájához sok sikert, erőt és jó egészséget kívánok!

Remeteszőlős, 2021. január 11.

Tisztelettel:

Krauzer Ernő r. ezredes
rendőrségi főtanácsos
főosztályvezető

38. sz. melléklet: ORFK engedély kutatási tevékenységek lefolytatásához

ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

20000/543-18/2021. nkt

Tárgy : Kutatási engedélykérés – BM RVVTF
Hiv. szám: BMRVVTF/55/2021.
Ügyintéző: Dr. Németh Gyula r. őrnagy
Tel.: 30-679
E-mail: nemethgyula@rokk.police.hu

**Krauzer Ernő r. ezredes úrnak,
Belügyminisztérium
Rendészeti Vezetőkiválasztási, Vezetőképzési és Továbbképzési Főosztály
főosztályvezető**

Remeteszólós

Tisztelt Ezredes Úr!

Tájékoztatlom, hogy „A rendőr tiszthelyettes képzés oktatás-módszertani fejlesztése” című kutatásával kapcsolatos megkeresését áttanulmányoztam, az abban kért teljeskörű, mindenre kiterjedő kutatás lefolytatását engedélyezem.

Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv részéről kapcsolattartónak Dr. Németh József PhD. r. ezredes urat, a Rendőrség Tudományos Tanácsának elnökét, a Rendőrségi Oktatási és Kiképző Központ Képzésigazgatási Szervek Tanintézeti és Módszertani Főosztály vezetőjét jelölöm ki.

A kutatás eredményes végrehajtásához sok sikert kívánok!

Budapest, időbélyegző szerint

Tisztelettel:

**Dr. Balogh János r. altábornagy
rendőrségi főtanácsos
országos rendőrfőkapitány**

Cím: 1139 Budapest, Levelezési cím: 1903 Budapest, Pf. 314-15.
Telefon: +36 (1) 443-5733, 33-102; Fax: +36 (1) 443-5735, 33-153
E-mail: orf@tkarsugia.orkk.police.hu

39. sz. melléklet: Intézményi kérdőív magyar és angol nyelven

KÉRDŐÍV

QUESTIONNAIRE

A rendőr tiszthelyettes képzés oktatás-módszertani fejlesztése című kutatáshoz
for research entitled teaching-methodology development for non-commissioned police
officer training

Kutató: Krauzer Ernő r. ezredes
Nemzeti Közszerológati Egyetem
Researcher: Police Colonel Ernő Krauzer
University of Public Service

I. Adatszolgáltató

Data provider

1. Intézmény (iskola) neve:
Name of institution (school)

2. Címe:
Address:

3. WEB:
Website:

4. Alapításának éve:
Date of foundation:

II. Képzés adatai

Details of the course

1. Képzés időtartalma hónapokban:
Duration of the training in months:

0-6:		7-12:		13-18:		19-24:		Más/Other:	
------	--	-------	--	--------	--	--------	--	------------	--

2. Képzés összes óraszám:

Total number of lessons:

3. Képzés elméleti (iskolai) óraszám:

Total number of theoretical lessons (school lessons):

4. Képzés gyakorlati (iskolai) óraszám:

Total number of practical lessons:

5. Képzés szakmai gyakorlat (rendőrség) óraszám:

Total number of hours of field training (at police stations)

6. A jelenlegi képzés kezdete (év):

The start of the current course (year):

7. A képzés elmélet-gyakorlat aránya (%):

The ratio of theory to practice during the training (%):

8. Elméleti tantárgyak száma:

Number of the theoretical subjects:

9. Gyakorlati tantárgyak száma:

Number of the practical lessons:

10. Rendelkezne-e olyan tantárggyal, amelynek során komplex módon oktatják a rendőri intézkedéseket:

Would you like to have a subject in which carrying out police actions is taught in a complex way?

Igen/Yes:		Nem/No:	
-----------	--	---------	--

11. Ha az előző kérdésre a válasz igen, rendelkeznek-e szituációs (gyakorlati) tantermekkel, gyakorló helyszínekkel:

If yes, do you have (practical training) classrooms or venues for scenario training?

Igen/Yes:		Nem/No:	
-----------	--	---------	--

12. A képzés moduláris? igen: nem:
Is the training modular? yes: no:

13. Az eredményes oktatáshoz szükséges valamennyi eszközzel rendelkeznek (%):
Do you possess all the equipment necessary for efficient training?

0-25:		26-50:		51-75:		76-100:	
-------	--	--------	--	--------	--	---------	--

14. Az oktatáshoz „okos” eszközöket (mobil, tablet stb.) használnak:
Do you use „smart” devices (mobile phones, tablets) to facilitate the training?

Igen/Yes:		Nem/No:	
-----------	--	---------	--

15. Ha az előző kérdésre a válasz igen:
If yes, in what percentage?

0-25:		26-50:		51-75:		76-100:	
-------	--	--------	--	--------	--	---------	--

III. Oktatók Instructors

1. Összes oktató száma (fő):
Total number of instructors (persons)	férfi:
male:	nő:
female:
2. Elméleti ismeretek oktatók száma (fő):
Total number of instructors of theory (persons)	férfi:
male:	nő:
female:
3. Gyakorlati ismereteket oktatók száma (fő):
Total number of practical instructors (persons)	férfi:
male:	nő:
female:
4. Mentorok száma a szakmai gyakorlathoz (fő):
Total number of mentors at field practice (persons)	férfi:
male:	nő:
female:

5. Rendelkeznek elég oktatóval: igen: nem:
Do you have a sufficient number of instructors? yes: no:
6. Ha az előző kérdésre a válasz nem, akkor hol van hiány:
If no, where is the deficiency?

Elmélet/Theory:		Gyakorlat/Practice		Mentor/Mentor:	
-----------------	--	--------------------	--	----------------	--

7. Az oktatók besorolása a felkészültségük alapján (fő):
Ranking of instructors based on level of preparation (persons):

Átlag alatti/Below average	
----------------------------	--

Átlagos/Average	
-----------------	--

Átlag feletti/Above average	
-----------------------------	--

8. Oktatók jogállás szerinti besorolása (%):
Distribution of instructors by legal status (%):

Hivatásos állományú rendőrök/Professional police staff	
--	--

Más (tanárok stb.) Other (teachers etc.)	
--	--

9. Oktatók továbbképzése:
Further training of instructors:

Igen/Yes:		Nem/No:	
-----------	--	---------	--

10. Ha az előző kérdésre a válasz igen, annak gyakorisága évente (óra):
If yes, its frequency per year (hours):

Óra/Hours:	
------------	--

IV. Tanulók Trainees

1. Osztálylétszámok (fő):
Class sizes (persons):

1-10:		11-20:		21-30:		31- :	
-------	--	--------	--	--------	--	-------	--

2. Osztálybontás van-e:
Are the classes divided?

Igen/Yes:		Nem/No:	
-----------	--	---------	--

3. Ha az előző kérdésre a válasz igen, melyiknél:
If yes, where?

Elmélet/Theory:		Gyakorlat/Practice:	
Komplex rendőri ismeretek oktatása/ Complex police knowledge			

4. A tanulók képességeire figyelemmel vannak a képzés során:
Are the trainees' individual skills taken into account during the training?

Igen/Yes:		Nem/No:	
-----------	--	---------	--

5. A tanulók életkorára (generációk) figyelemmel vannak-e a képzés során:
Is the age of the trainees taken into account during the training (generations)?

Igen/Yes:		Nem/No:	
-----------	--	---------	--

6. A tanulók életkora (%):
Age of trainees (%):

18-25 (Z):		26-33 (Y):		34-40 (Y):		41-55(X):	
------------	--	------------	--	------------	--	-----------	--

7. A tanulók besorolása képességeik alapján (%):
Ranking of trainees based on their skills:

Átlag alatti/Below average	
----------------------------	--

Átlagos/Average	
-----------------	--

Átlag feletti/Above average	
-----------------------------	--

V. Didaktikai módszerek

Didactic methods

1. Alkalmazott didaktikai módszerek:

Applied didactic methods:

Előadás/Lecture	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
Magyarázat/Interpretation	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
Elbeszélés/Narration	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
Tanulói kiselőadás/Students' mini lectures	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
Megbeszélés/Discussion	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
Vita/Debate	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
Szemléltetés/Demonstration	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
Projekt módszer/Project method	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
Kooperatív módszer/Cooperative method	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
Szimuláció/Simulation	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
Házi feladat/Homework	Igen/Yes (%):		Nem/No:	

2. Az alkalmazott didaktikai módszerek hatékonysága (%):

Előadás/Lecture	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
Magyarázat/Interpretation	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
Elbeszélés/Narration	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
Tanulói kiselőadás/Students' mini lecture	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
Megbeszélés/Discussion	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
Vita/Debate	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
Szemléltetés/Demonstration	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
Projekt módszer/Project method	Igen/Yes (%):		Nem/No:	

Kooperatív módszer/Cooperative method	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
---------------------------------------	---------------	--	---------	--

Szimuláció/Simulation	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
-----------------------	---------------	--	---------	--

Házi feladat/Homework	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
-----------------------	---------------	--	---------	--

**VI. A képzés adminisztrációs terhe
Administrative load of training**

1. A képzés adminisztrációs mennyisége
Volume of administrative work

Kevés/Little	
--------------	--

Átlagos/Average	
-----------------	--

Sok/Substantial	
-----------------	--

2. A képzés adminisztrációs feladatainak megoszlása (%)
3. Distribution of administrative tasks during training (%)

Papíralapú/Hard-copy	
----------------------	--

Informatikai programmal támogatott/Supported by IT programs	
---	--

VII. A képzés elfogadása (%)

Kormány/Government	
--------------------	--

Társadalom/Society	
--------------------	--

Megrendelő, rendőrség/Principal, Police	
---	--

Oktatók/Instructors	
---------------------	--

Tanulók/Trainees	
------------------	--

40. sz. melléklet: Kérelmek intézményi kérdőíves felméréshez

BELÜGYMINISZTERIUM

RENDESZETI VEZETŐKIVÁLASZTÁSI, VEZETŐKÉPZÉSI ÉS TOVÁBBKÉPZÉSI FŐOSZTÁLY

Tárgy:	Kutatás
Iktatószám:	BMVTF/ /2020.
Hivatkozási szám:	-
Ügyintéző:	Krauzer Ernő r. ezredes
Telefon:	24-638
E-mail cím:	krauzer.arno@bmkazf.hu

Dr. Papp Antal t. ezredes úr,
Katasztrófavédelmi Oktatási Központ
igazgató

Budapest

Tisztelt Ezredes Úr!

Tájékoztatom, hogy a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskola III. éves hallgatója vagyok. A kutatásom tárgya az iskolai rendszerű, nappali tagozatos rendőrtiszthelyettes képzés, a doktori értekezésem címe a Rendőrtiszthelyettes képzés oktatás-módszertani fejlesztése.

Támogatását és segítségét szeretném kérni abban, hogy megismerhessem a Tűzoltó I. szakképesítésre vonatkozó adatokat és oktatási módszereket.

Kérem Ezredes Úr szíves intézkedését a csatolt kérdőív kitöltésében és visszaküldésében.

Segítő együttműködését előre is köszönöm!

Remeteszőlős, 2020. október 04.

Tisztelettel:

Krauzer Ernő r. ezredes
rendőrségi főtanácsos
főosztályvezető

H-2090 Remeteszőlős, Nagykovácsi út 3., Postacím: 1903 Budapest, Pf. 314.
Tel.: +36 (26) 795-900 BM 24-600 Fax.: +36 (26) 795-918 BM 24-580
web: www.sormany.hu
Intézmény nyilvántartási szám: E-000214/2014

BELÜGYMINISZTERIUM

RENDESZETI VEZETŐKIVÁLASZTÁSI, VEZETŐKÉPZÉSI ÉS TOVÁBBKÉPZÉSI FŐOSZTÁLY

Tárgy: Kutatás
Iktatószám: BMVTF/ /2020.
Hivatkozási szám: -
Ügyintéző: Krauzer Ernő r. ezredes
Telefon: 24-638
E-mail cím: krauzer.arno@bmkzf.hu

Szabó Balint bv. őrnagy úrnak,
Büntetés-végrehajtási Szervezet Oktatási,
Továbbképzési és Rehabilitációs Központja
mb. igazgató-helyettes

Budapest

Tisztelt Őrnagy Úr!

Tájékoztatom, hogy a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudomány Doktori Iskola III. éves hallgatója vagyok. A kutatásom tárgya az iskolai rendszerű, nappali tagozatos rendőr tiszthelyettes képzés, a doktori értekezésem címe a Rendőr tiszthelyettes képzés oktatás-módszertani fejlesztése.

Támogatását és segítségét szeretném kérni abban, hogy megismerhessem a Büntetés-végrehajtási felügyelő szakképesítésre vonatkozó adatokat és oktatási módszereket.

Kérem Őrnagy Úr szíves intézkedését a csatolt kérdőív kitöltésében és visszaküldésében.

Segítő együttműködését előre is köszönöm!

Remeteszőlős, 2020. október 04.

Tisztelettel:

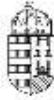
Krauzer Ernő r. ezredes
rendőrségi főtanácsos
főosztályvezető

H-2090 Remeteszőlős, Nagykovácsi út 3., Postacím: 1903 Budapest, Pf. 314.

Telef.: +36 (26) 795-900 BM 24-600 Fax.: +36 (26) 795-918 BM 24-580

web: www.kormany.hu

Intézmény nyilvántartási szám: E-000214/2014

BELÜGYMINISZTERIUM

RENDESZETI VEZETŐKIVÁLASZTÁSI, VEZETŐKÉPZÉSI ÉS TOVÁBBKÉPZÉSI FŐOSZTÁLY

Tárgy:	Kutatás
Iktatószám:	BMVTF/ /2020.
Hivatkozási szám:	-
Ügyintéző:	Krauzer Ernő r. ezredes
Telefon:	24-638
E-mail cím:	krauzer.arno@bmkzf.hu

Szántó Zoltán pü. ezredes úrnak,
Nemzeti Adó- és Vámhivatal
Képzési, Egészségügyi és Kulturális Intézete
főosztályvezető

Budapest

Tisztelt Ezredes Úr!

Tájékoztatom, hogy a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudomány Doktori Iskola III. éves hallgatója vagyok. A kutatásom tárgya az iskolai rendszerű, nappali tagozatos rendőr tiszthelyettes képzés, a doktori értekezésem címe a Rendőr tiszthelyettes képzés oktatás-módszertani fejlesztése.

Támogatását és segítségét szeretném kérni abban, hogy megismerhessem a Pénzügyőr előképző alaptanfolyamra vonatkozó adatokat és oktatási módszereket.

Kérem Ezredes Úr szíves intézkedését a csatolt kérdőív kitöltésében és visszaküldésében.

Segítő együttműködését előre is köszönöm!

Remeteszőlős, 2020. október 04.

Tisztelettel:

Krauzer Ernő r. ezredes
rendőrségi főtanácsos
főosztályvezető

H-2090 Remeteszőlős, Nagykovácsi út 3., Postacím: 1903 Budapest, Pf. 314.

Telef.: +36 (26) 795-900 BM 24-600 Fax.: +36 (26) 795-918 BM 24-580

web: www.kormany.hu

Intézmény nyilvántartási szám: E-000214/2014

BELÜGYMINISZTERIUM

RENDESZETI VEZETŐKIVÁLASZTÁSI, VEZETŐKÉPZÉSI ÉS TOVÁBBKÉPZÉSI FŐOSZTÁLY

Tárgy: Kutatás
Iktatószám: BMVTF/ /2020.
Hivatkozási szám: -
Ügyintéző: Krauzer Ernő r. ezredes
Telefon: 24-638
E-mail cím: krauzer.arno@bmkazf.hu

Bozó Tibor dandártábornok úr,
MH Altituszi Akadémia
parancsnok

Budapest

Tisztelt Dandártábornok Úr!

Tájékoztatom, hogy a BM Rendszeti Vezetőkiválasztási, Vezetőképzési és Továbbképzési Főosztály, mint oktatási intézmény vezetése mellett a Nemzeti Köszolgálati Egyetem Rendészettudomány Doktori Iskola III. éves hallgatója vagyok. Személyemről és az általam vezetett oktatási intézményről információk a <https://bmkazf.hu> honlapon érhetőek el.

A kutatásom tárgya az iskolai rendszerű, nappali tagozatos rendőr tiszthelyettes képzés, a doktori értekezésem címe a Rendőr tiszthelyettes képzés oktatás-módszertani fejlesztése.

Támogatását és segítségét szeretném kérni abban, hogy megismerhessem a 2 éves iskolai rendszerű, nappali tagozatos szakképesítésre vonatkozó adatokat és oktatási módszereket.

Kérem Dandártábornok Úr szíves intézkedését a csatolt kérdőív kitöltésében és visszaküldésében.

Segítő együttműködését előre is köszönöm!

Remeteszőlős, 2020. október 04.

Tisztelettel:

Krauzer Ernő r. ezredes
rendőrségi főtanácsos
főosztályvezető

H-2090 Remeteszőlős, Nagykövácsi út 3., Postacím: 1903 Budapest, Pf. 314.

Telefon: +36 (26) 795-900 BM 24-600 Fax: +36 (26) 795-918 BM 24-580

web: www.kormany.hu

Intézmény nyilvántartási szám: E-000214/2014

41. sz. melléklet: Intézményi kérdőív magyar nyelven

KÉRDŐÍV QUESTIONNAIRE

A rendőr tiszthelyettes képzés oktatás-módszertani fejlesztése című kutatáshoz

Kutató: Krauzer Ernő r. ezredes
Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Researcher: Ernő Krauzer police colonel
University of Public Service

VIII. Adatszolgáltató Data provider

5. Intézmény (iskola) neve:

6. Címe:

7. WEB:

8. Alapításának éve:

IX. Képzés adatai

16. Képzés időtartalma hónapokban:

0-6:		7-12:		13-18:		19-24:		Más/Other:	
------	--	-------	--	--------	--	--------	--	------------	--

17. Képzés összes óraszám:

18. Képzés elméleti (iskolai) óraszám:

19. Képzés gyakorlati (iskolai) óraszám:

20. Képzés szakmai gyakorlat (rendőrség) óraszám:

21. A jelenlegi képzés kezdete (év):

22. A képzés elmélet-gyakorlat aránya (%):

23. Elméleti tantárgyak száma:

24. Gyakorlati tantárgyak száma:

25. Rendelkezne-e olyan tantárggyal, amelynek során komplex módon oktatják a rendőri intézkedéseket:

Igen/Yes:	<input type="text"/>	Nem/No:	<input type="text"/>
-----------	----------------------	---------	----------------------

26. Ha az előző kérdésre a válasz igen, rendelkeznek-e szituációs (gyakorlati) tantermekkel, gyakorló helyszínekkel:

Igen/Yes:	<input type="text"/>	Nem/No:	<input type="text"/>
-----------	----------------------	---------	----------------------

27. A képzés moduláris?

igen:

nem:

yes:

no:

18. Oktatók jogállás szerinti besorolása (%):

Hivatásos állományú rendőrök/	
-------------------------------	--

Más (tanárok stb.)	
--------------------	--

19. Oktatók továbbképzése:

Igen/Yes:		Nem/No:	
-----------	--	---------	--

20. Ha az előző kérdésre a válasz igen, annak gyakorisága évente (óra):

Óra/Hours:	
------------	--

XI. Tanulók

8. Osztálylétszámok (fő):

1-10:		11-20:		21-30:		31- :	
-------	--	--------	--	--------	--	-------	--

9. Osztálybontás van-e:

Igen/Yes:		Nem/No:	
-----------	--	---------	--

10. Ha az előző kérdésre a válasz igen, melyiknél:

Elmélet/Theory:		Gyakorlat/Practice:	
Komplex rendőri ismeretek oktatása/			

11. A tanulók képességeire figyelemmel vannak a képzés során:

Igen/Yes:		Nem/No:	
-----------	--	---------	--

12. A tanulók életkorára (generációk) figyelemmel vannak-e a képzés során:

Igen/Yes:		Nem/No:	
-----------	--	---------	--

13. A tanulók életkora (%):

18-25 (Z):		26-33 (Y):		34-40 (Y):		41-56(X):	
------------	--	------------	--	------------	--	-----------	--

14. A tanulók besorolása képességeik alapján (%):

Átlag alatti/	
---------------	--

Átlagos/	
----------	--

Átlag feletti/	
----------------	--

XII. Didaktikai módszerek

3. Alkalmazott didaktikai módszerek:

Előadás/	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
----------	---------------	--	---------	--

Magyarázat/	Igen/Yes (%)		Nem/No:	
	(%):			

Elbeszélés/	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
-------------	---------------	--	---------	--

Tanulói kiselőadás/	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
---------------------	---------------	--	---------	--

Megbeszélés/	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
--------------	---------------	--	---------	--

Vita/	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
-------	---------------	--	---------	--

Szemléltetés/	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
---------------	---------------	--	---------	--

Projekt módszer/	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
------------------	---------------	--	---------	--

Kooperatív módszer/	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
---------------------	---------------	--	---------	--

Szimuláció/	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
-------------	---------------	--	---------	--

Házi feladat/	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
---------------	---------------	--	---------	--

4. Az alkalmazott didaktikai módszerek hatékonysága (%):

Előadás/	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
Magyarázat/	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
Elbeszélés/	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
Tanulói kiselőadás/	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
Megbeszélés/	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
Vita/	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
Szemléltetés/	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
Projekt módszer/	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
Kooperatív módszer/	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
Szimuláció/	Igen/Yes (%):		Nem/No:	
Házi feladat/	Igen/Yes (%):		Nem/No:	

XIII. A képzés adminisztrációs terhe

4. A képzés adminisztrációs mennyisége

Kevés/	
Átlagos/	
Sok/	

5. A képzés adminisztrációs feladatainak megoszlása (%)

Papíralapú/	
Informatikai programmal támogatott/	

XIV. A képzés elfogadása (%)

Kormány/Government	
Társadalom/Society	
Megrendelő, rendőrség/Police	
Oktatók/Teachers	
Tanulók/Student	

TISZTELT KOLLÉGA, LEENDŐ KOLLÉGA!

Segítséget szeretném kérni **A rendőr tiszthelyettes képzés oktatás-módszertani fejlesztése** című kutatásomhoz az alábbi kérdőív kitöltésével, amely kb. 15 percet vesz igénybe. Engedje meg, hogy röviden bemutassam magamat és a kutatásomat. Krauzer Ernő r. ezredes vagyok, egy oktatási intézménynek, a Belügyminisztérium Rendészeti Vezetőkiválasztási, Vezetőképzési és Továbbképzési Főosztályának a vezetője, és a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskola IV. éves hallgatója. 35 éve vagyok rendőr, 25 éve oktatási területen dolgozom. 1996-ban a Budapesti Rendőr Szakközépiskolában kialakítottam az Intézkedéstaktika tantárgyat (más néven Rendőri intézkedések), amely napjainkra szerves része lett a különböző szintű rendőrképzéseknek, illetve a vizsgáztatási rendszernek is. A kutatásom célja megvizsgálni, hogy az Intézkedéstaktika tantárgynál bevezetett didaktikai módszer – amely a különböző tantárgyak ismereteit ötvözi, szintetizálja, valóságghű gyakorlati foglalkozásokon – kiterjeszhető-e a teljes rendőr tiszthelyettes képzésre.

KÉRDŐÍV

A rendőr tiszthelyettes képzés oktatás-módszertani fejlesztése című kutatáshoz

1. Neme: (egy válasz)

- nő
- férfi

2. Életkora: (egy válasz)

- 1946-1964 (Baby boom generáció)
- 1965-1979 (X generáció)
- 1980-1994 (Y generáció)
- 1995- (Z generáció)

3. Szolgálati helye: (egy válasz)

- központi szerv
- területi szerv
- helyi szerv
- tanintézet (rendvédelmi technikum, ROKK Rendőrképző Akadémia, ROKK Továbbképzési és Kiképzési Főosztály – Dunakeszi, Csopak)
- egyéb

4. Szolgálati helye földrajzi elhelyezkedése alapján: (egy válasz) (legördülő)

- Budapest
- Bács-Kiskun megye
- Baranya megye
- Békés megye
- Borsod-Abaúj-Zemplén megye
- Csongrád-Csanád megye
- Fejér megye
- Győr-Moson-Sopron megye

Hajdú-Bihar megye
Heves megye
Jász-Nagykun-Szolnok megye
Komárom-Esztergom megye
Nógrád megye
Pest megye
Somogy megye
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye
Tolna megye
Vas megye
Veszprém megye
Zala megye

5. Beosztása: **(több válasz)**

vezető
beosztott
oktató
tanuló

6. Legmagasabb polgári iskolai végzettsége: **(egy válasz)**

egyetem
főiskola
érettségi

7. Legmagasabb rendőri iskolai végzettsége: **(egy válasz)**

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar mesterképzés (MA)
Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar alapképzés (BA)
Rendőrtiszti Főiskola
Rendészeti (rendőr) szervező
Zászlóképző
Tiszthelyettes képző (rendőr tiszthelyettes-képző, rendőr szakközépiskola, rendészeti szakközépiskola, rendészeti szakgimnázium, rendvédelmi technikum, ROKK Rendőrképző Akadémia)
egyéb

8. Járt tiszthelyettes képző (rendőr tiszthelyettes-képző, rendőr szakközépiskola, rendészeti szakközépiskola, rendészeti szakgimnázium) iskolába, vagy jelenleg jár rendvédelmi technikumba vagy ROKK Rendőrképző Akadémiába: **(egy válasz)**

igen
nem

9. Ha igen a 8. kérdésre adott válasza, mikor járt (a befejezés éve szerint): **(egy válasz)**
(legördülő)

1980
.....
.....
2021

10. Ha igen a 8. kérdésre adott válasza, hova járt (ha több intézménybe, akkor ahol befejezte): **(egy válasz)**

Adyliget
Budapest
Körmend
Csopak
Miskolc
Sopron
Szeged

11. Ön szerint a rendőr tiszthelyettes képzés összes óraszám (2264 óra, amelyből 1670 tanintézeti óra és 594 területi szakmai gyakorlat) megfelelő-e: **(egy válasz)**

az összes óraszám megfelelő, illetve a tanintézeti órák száma és a területi szakmai gyakorlati óraszámok is megfelelőek
az összes óraszám megfelelő, de több tanintézeti órára lenne szükség
az összes óraszám megfelelő, de több területi szakmai gyakorlati órára lenne szükség
az összes órák számát csökkenteni kellene
az összes órák számát növelni kellene
nem tudom

12. Ha a 11. válasza szerint csökkenteni kellene az összes órák számát: **(több válasz)**

az elméleti órák számát
a gyakorlati órák számát
a szakmai gyakorlat óraszámait

13. Ha a 11. válasza szerint növelni kellene az összes órák számát: **(több válasz)**

az elméleti órák számát
a gyakorlati órák számát
a szakmai gyakorlat óraszámait

14. Ön szerint a rendőr tiszthelyettes képzésben az elmélet-gyakorlat órák (40-60 %) aránya megfelelő-e? **(több válasz)**

megfelelő
az elméleti órák arányát kis (10 %) mértékben növelni kellene
az elméleti órák arányát közepes (20 %) mértékben növelni kellene
az elméleti órák arányát nagy (30 %) mértékben növelni kellene
a gyakorlati órák arányát kis (10 %) mértékben növelni kellene
a gyakorlati órák arányát közepes (20 %) mértékben növelni kellene
a gyakorlati órák arányát nagy (30 %) mértékben növelni kellene
nem tudom

15. Értékelje fontosságuk szerint 1-5-ig terjedő skálán a rendőr tiszthelyettes (tanintézeti) képzésben (Közrendvédelmi szakmairányban) oktatott tantárgyakat: **(1 - a legkevésbé fontos, 5 - a legfontosabb)**

Társadalmi és kommunikációs ismeretek
Szakmai idegen nyelv
Jogi alapismeretek (Alkotmányjogi, Közigazgatási, polgári, Szabálysértési, Büntetőjogi)
Rendészeti igazgatási ismeretek (Szabálysértési ismeretek, Fegyverrendészet)
Büntetőjogi ismeretek
Közrendvédelem
Közlekedési ismeretek

Határrendészeti ismeretek
Általános szolgálati ismeretek
Rendvédelmi informatika
Rendőri testnevelés
Lőkiképzés
Rendőrségi digitális alkalmazások (szövegszerkesztés, nyilvántartások, Robotzsaru stb.)
Rendőri intézkedések (Intézkedéstaktika)
Csapatszolgálat
Közlekedési rendőri intézkedések (Intézkedéstaktika)
Határellenőrzési és idegenrendészeti intézkedések (Intézkedéstaktika)

16. A rendőr tiszthelyettes (tanintézeti) képzésben oktatott elméleti tantárgyak közül melyiknek és milyen mértékben növelné az óraszámát: (1=nem növelné, 2=kis (10 %) mértékben, 3=közepes (20 %) mértékben, 4=nagy (30 %) mértékben)

Társadalmi és kommunikációs ismeretek
Szakmai idegen nyelv
Jogi alapismeretek (Alkotmányjogi, Közigazgatási, polgári, Szabálysértési, Büntetőjogi)
Rendészeti igazgatási ismeretek (Szabálysértési ismeretek, Fegyverrendészet)
Büntetőjogi ismeretek
Közrendvédelem
Közlekedési ismeretek
Határrendészeti ismeretek
nem tudom

17. A rendőr tiszthelyettes (tanintézeti) képzésben oktatott gyakorlati tantárgyak közül melyiknek és milyen mértékben növelné az óraszámát: (1=nem növelné, 2=kis (10 %) mértékben, 3=közepes (20 %) mértékben, 4= nagy (30 %) mértékben)

Általános szolgálati ismeretek
Rendvédelmi informatika
Rendőri testnevelés
Lőkiképzés
Rendőrségi digitális alkalmazások (szövegszerkesztés, nyilvántartások, Robotzsaru stb.)
Rendőri intézkedések (Intézkedéstaktika)
Csapatszolgálat
Közlekedési rendőri intézkedések (Intézkedéstaktika)
Határellenőrzési és idegenrendészeti intézkedések (Intézkedéstaktika)
nem tudom

18. A rendőr tiszthelyettes (tanintézeti) képzésben oktatott elméleti tantárgyak közül melyiknek és milyen mértékben csökkentené az óraszámát: (1=nem csökkentené, 2=kis (10 %) mértékben, 3=közepes (20 %) mértékben, 4=nagy (30 %) mértékben)

Társadalmi és kommunikációs ismeretek
Szakmai idegen nyelv
Jogi alapismeretek (Alkotmányjogi, Közigazgatási, polgári, Szabálysértési, Büntetőjogi)
Rendészeti igazgatási ismeretek (Szabálysértési ismeretek, Fegyverrendészet)
Büntetőjogi ismeretek

Közrendvédelem
Közlekedési ismeretek
Határrendészeti ismeretek
nem tudom

19. A rendőr tiszthelyettes (tanintézeti) képzésben oktatott gyakorlati tantárgyak közül melyiknek és milyen mértékben csökkentené az óraszámát: (1=nem csökkentené, 2=kis (10 %) mértékben, 3=közepes (20 %) mértékben, 4=nagy (30 %) mértékben)

Általános szolgálati ismeretek
Rendvédelmi informatika
Rendőri testnevelés
Lőkiképzés
Rendőrségi digitális alkalmazások (szövegszerkesztés, nyilvántartások, Robotzsaru stb.)
Rendőri intézkedések (Intézkedéstaktika)
Csapatszolgálat
Közlekedési rendőri intézkedések (Intézkedéstaktika)
Határellenőrzési és idegenrendészeti intézkedések (Intézkedéstaktika)
nem tudom

20. Értékelje hatékonyságuk alapján a felsorolt didaktikai módszereket a hatékonyságuk alapján 1-5-ig terjedő skálán (1 - a legkevésbé hatékony, 5 - a leghatékonyabb)

Előadás
Magyarázat
Elbeszélés
Tanulók kiselőadásai
Megbeszélés
Vita
Szemléltetés
Projekt módszer (egy téma közös feldolgozása)
Kooperatív oktatási módszer (kiscsoportokban végzett tevékenységek)
Szimuláció, szerepjáték (szituációs gyakorlatok)

21. Ön szerint a felsorolt didaktikai módszereket a rendőr tiszthelyettes képzésben milyen mértékben kell alkalmazni: Teljesen elhagynám, Marginális mértékben (1-10%), Kis mértékben (11-30%), Átlagos mértékben (31-50%), Halmazott mértékben (51-70%), Jelentős mértékben (71-90%), Döntő mértékben (91-100%)

Előadás
Magyarázat
Elbeszélés
Tanulók kiselőadásai
Megbeszélés
Vita
Szemléltetés
Projekt módszer (egy téma közös feldolgozása)
Kooperatív oktatási módszer (kiscsoportokban végzett tevékenységek)
Szimuláció, szerepjáték (szituációs gyakorlatok)

22. Ön szerint szükség van-e a tanintézeti képzésben olyan tantárgyra, amely az elméleti és gyakorlati ismereteket ötvözi, szintetizálja és átülteti a gyakorlatba: (egy válasz)

nincs rá szükség
kis mértékben van rá szükséges
közepes mértékben van rá szükség
nagy mértékben van rá szükséges
nem tudom

23. Ön tanult Intézkedéstaktikát: **(egy válasz)**
igen
nem

24. Ha igen a 21. kérdésre adott válasza, hol tanult Intézkedéstaktikát: **(több válasz)**
Iskolai rendszerű nappali képzésben:
Iskolarendszeren kívüli képzésben:
Szaktanfolyami képzésben:
Tanfolyami képzésben:
Intézkedéstaktikai instruktorképzésben:
egyéb képzésben

25. Ha igen a 21. kérdésre adott válasza, milyen mértékben tudta hasznosítani a szolgálati feladatok ellátása során: **(egy válasz)**
egyáltalán nem tudtam hasznosítani
kis mértékben tudtam hasznosítani
közepes mértékben tudtam hasznosítani
nagy mértékben tudtam hasznosítani

26. Ön szerint a rendőri szolgálati feladatok ellátásához, illetve az intézkedések lefolytatásához szükséges ismeretek csoportosíthatók-e önálló, egymásra épülő modulokba, ahol minden érintett tantárgy oda vonatkozó ismeretei kerülnek oktatásra a gyakorlat oldaláról megközelítve (pl. bolti lopás esetén: szolgálati fellépés módja, kommunikáció, pszichológia, szabálysértési jog, büntetőjog, igazoltatás, testi kényszer, bilincs, jelentés, feljelentés stb.): **(egy válasz)**
egyáltalán nem lehetséges
kevés esetben lehetséges
sok esetben lehetséges
teljes mértékben lehetséges
nem tudom

27. Ön szerint az előzőekben ismertetett képzési formában milyen osztálylétszám és mennyi oktató az ideális: **(egy válasz)** **(legördülő)**
1 – 10 tanuló – 1 oktató
1 – 10 tanuló – 2 oktató
1 – 10 tanuló – 3 vagy több oktató
11 – 20 tanuló – 1 oktató
11 – 20 tanuló – 2 oktató
11 – 20 tanuló – 3 vagy több oktató
21 – 30 tanuló – 1 oktató
21 – 30 tanuló – 2 oktató
21 – 30 tanuló – 3 vagy több oktató
31-nél több tanuló – 1 oktató
31-nél több tanuló – 2 oktató
31-nél több tanuló – 3 vagy több oktató

nem tudom

28. Ön szerint az Intézkedéstaktika tantárgy oktatásánál mely tantárgyak ismeretei jelenhetnek meg, és milyen mértékben (1=nem jelenhet meg, 2=kis mértékben, 3=közepes mértékben, 4=nagy mértékben): **(több válasz)** **(legördülő)**

Általános szolgálati ismeretek

Társadalmi és kommunikációs ismeretek

Rendvédelmi informatika

Szakmai idegen nyelv

Rendőri testnevelés

Lőkiképzés

Jogi alapismeretek (Alkotmányjogi, Közigazgatási, polgári, Szabálysértési, Büntetőjogi)

Rendőrségi digitális alkalmazások (szövegszerkesztés, nyilvántartások, Robotzsaru stb.)

Rendészeti igazgatási ismeretek (Szabálysértési ismeretek, Fegyverrendészet)

Büntetőjogi ismeretek

Közrendvédelem

Csapatszolgálat

Közlekedési ismeretek

Határrendészeti ismeretek

nem tudom

29. Ön szerint a rendőr tiszthelyettes képzésben az „okos eszközöket” be kell-e vonni: **(egy válasz)**

nem kell bevonni

kis (10 %) mértékben kell bevonni

közepes (20 %) mértékben kell bevonni

nagy (30 %) mértékben kell bevonni

nem tudom

30. Ön szerint a rendőr tiszthelyettes képzésben milyen osztálylétszámok az ideálisak a hatékony oktatás elérése érdekében: **(egy válasz)**

1-10 fő

11-20 fő

21-30 fő

31 fő felett

nem tudom

31. Ön szerint az oktatás hatékonyságát növeli-e, ha egy időben 2 vagy több tanár oktat: **(egy válasz)**

nem, mert zavarnák egymást

nem, mert zavarnák a tanulókat

igen, ha azonos ismereteket oktatnak és kiegészítik egymást

igen, ha különböző ismereteket oktatnak és azok egymásra épülnek

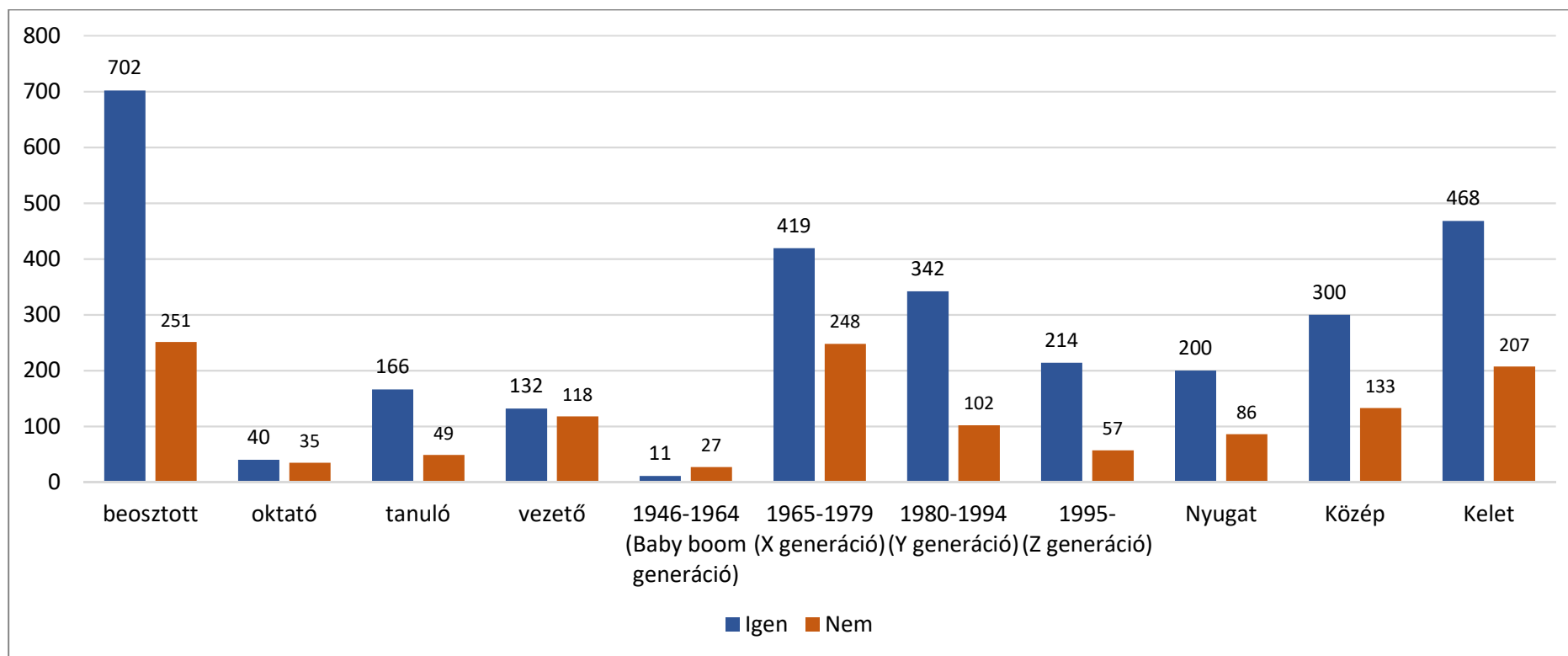
nem tudom

32. Ön szerint a rendőr tiszthelyettes képzésben elsajátított ismeretek milyen mértékben segítik a tanintézetekből kibocsátott rendőrtanulók beilleszkedését a különböző szolgálati helyekre: **(egy válasz)**

nem segítik
kis mértékben segítik
közepes mértékben segítik
nagy mértékben segítik
nem tudom

**KÖSZÖNÖM A KÉRDŐÍV KITÖLTÉSÉT!
SZAKMAI SIKEREKET ÉS JÓ EGÉSZSÉGET KÍVÁNOK!**

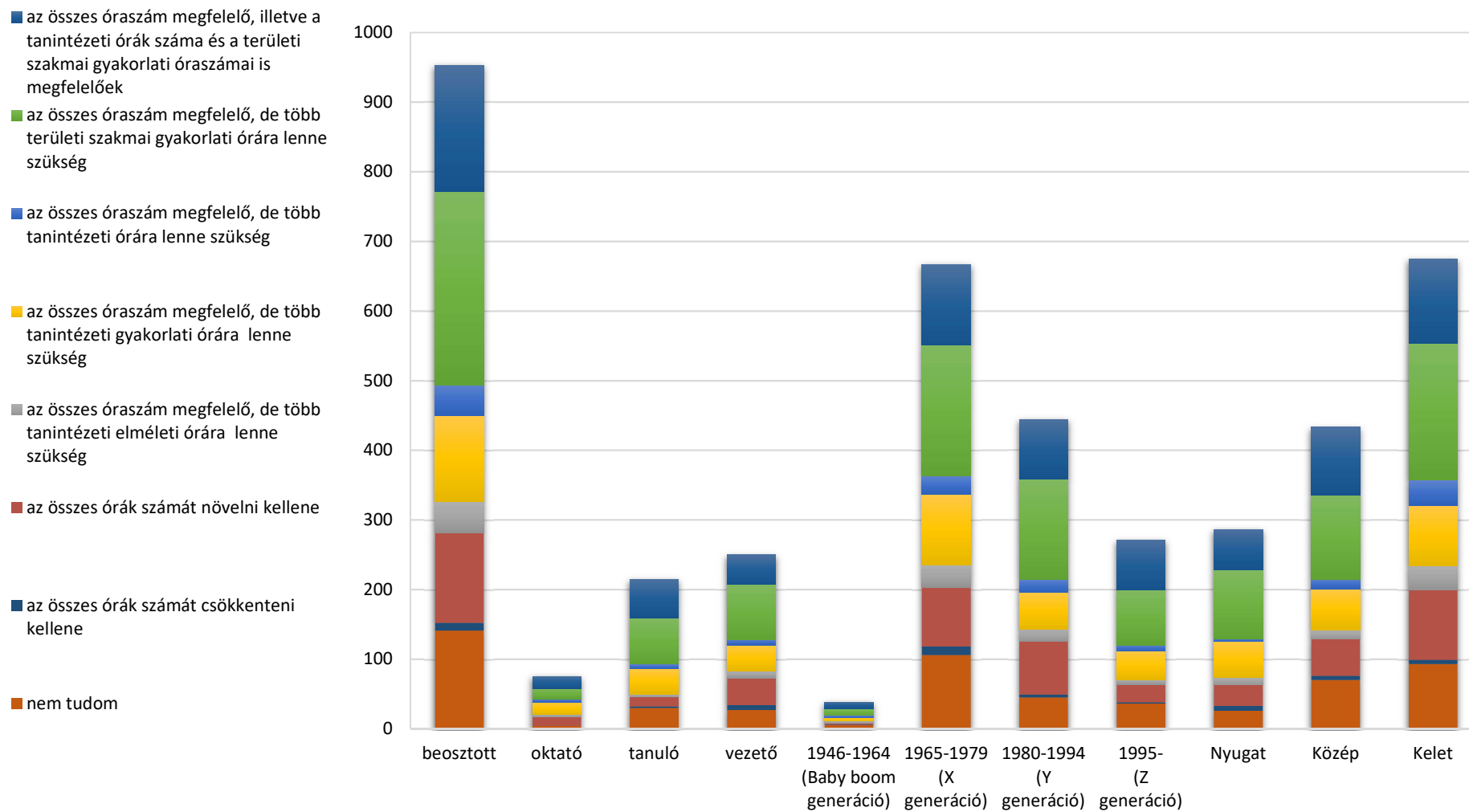
43. sz. melléklet: 8. kérdésre adott válaszok kombinált szűrése

54. számú ábra – forrás: saját szerkesztés

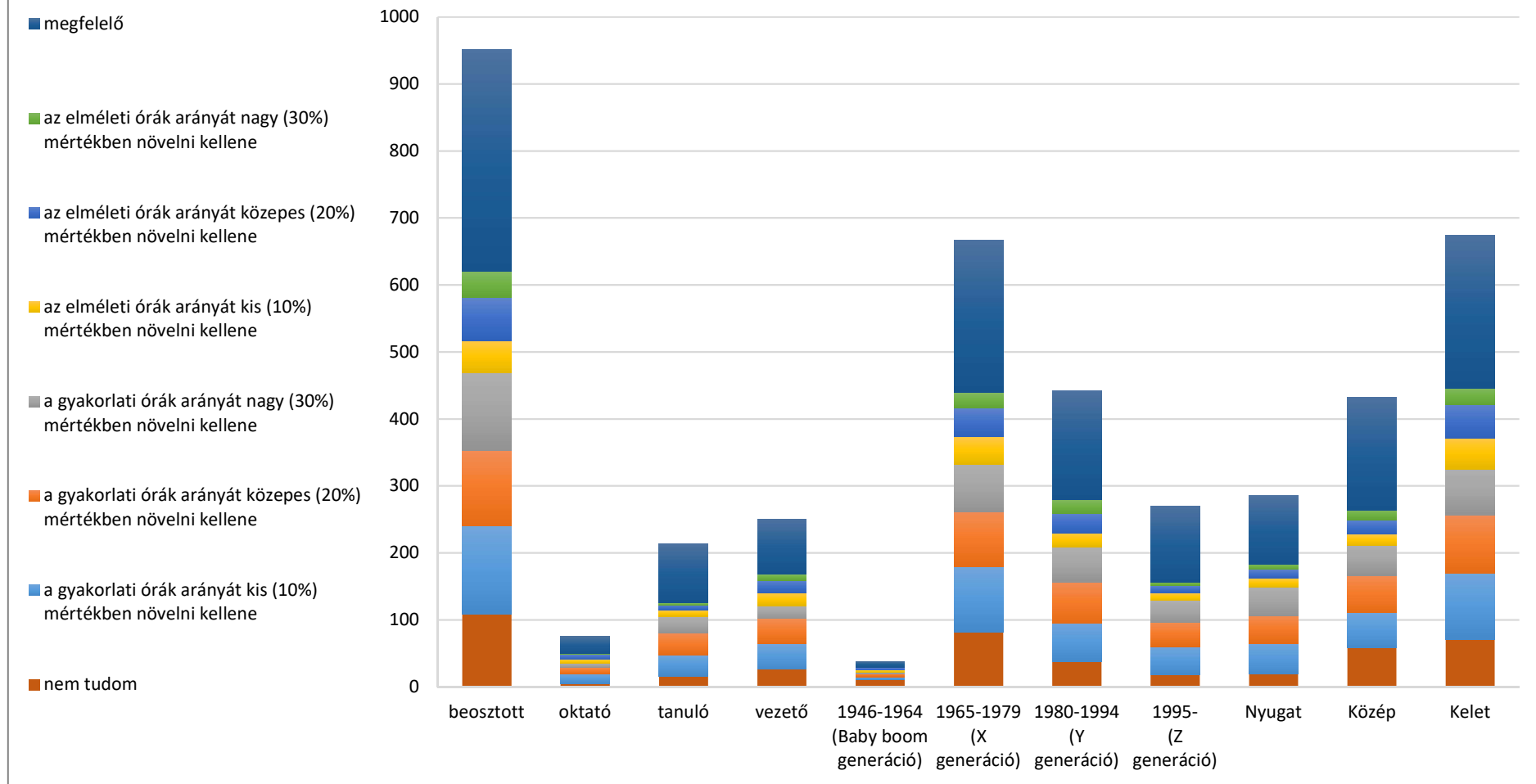
44. sz. melléklet: 11. kérdésre adott válaszok kombinált szűrése

56. számú ábra - forrás: saját szerkesztés

45. sz. melléklet: 14. kérdésre adott válaszok kombinált szűrése

60. számú ábra - forrás: saját szerkesztés

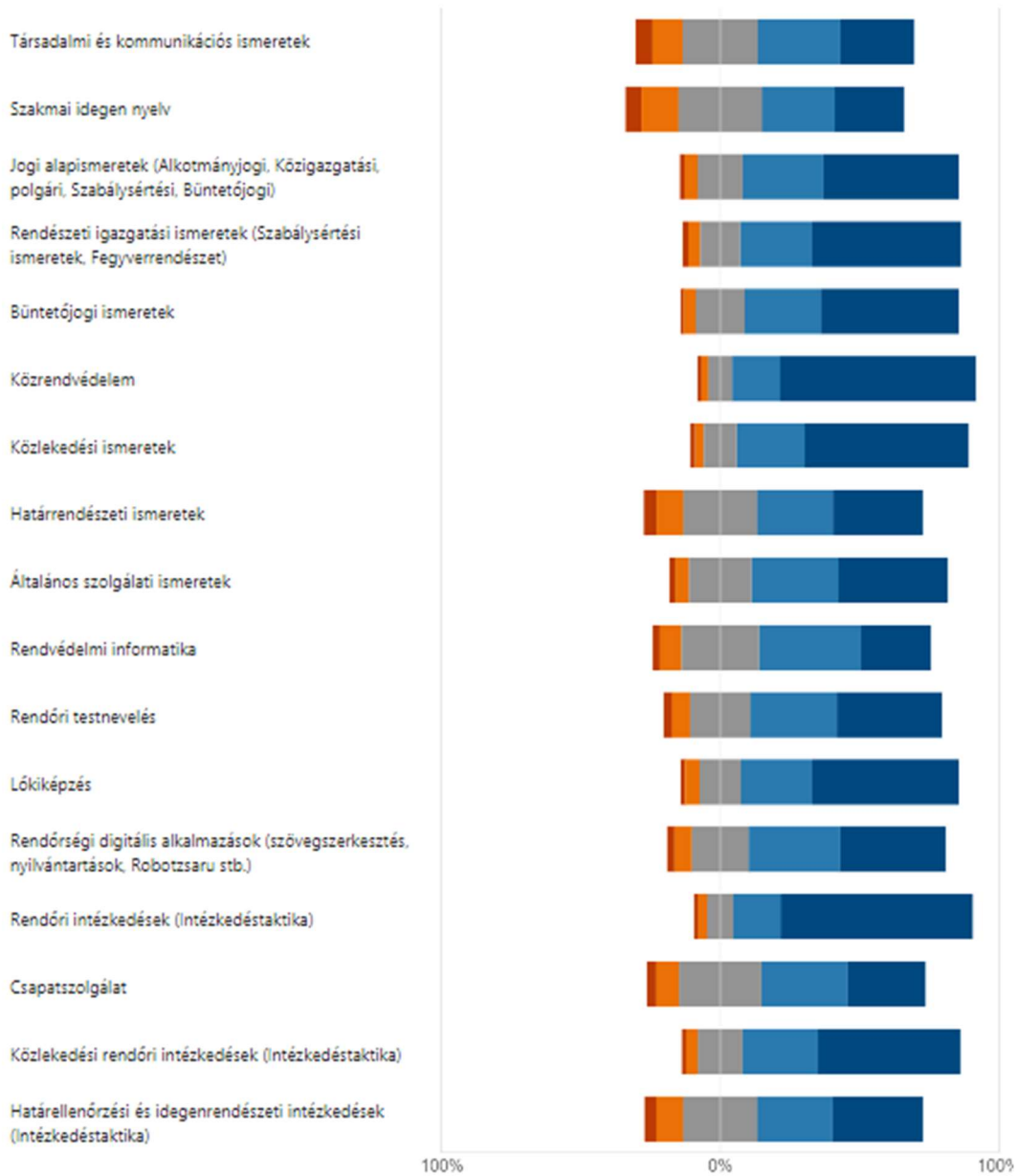

46. sz. melléklet: A tantárgyak fontossága szerinti értékelésének összessége

15. Értékelje fontosságuk szerint 1-5-ig terjedő skálán a rendőr tiszthelyettes (tanintézeti) képzésben (Közrendvédelmi szakmairányban) oktatott tantárgyakat (1-es a legkevésbé fontos, 5-ös a legfontosabb)!

[További részletek](#)

■ 1 ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5

62. számú ábra – forrás: Microsoft Forms Office (n=1412)

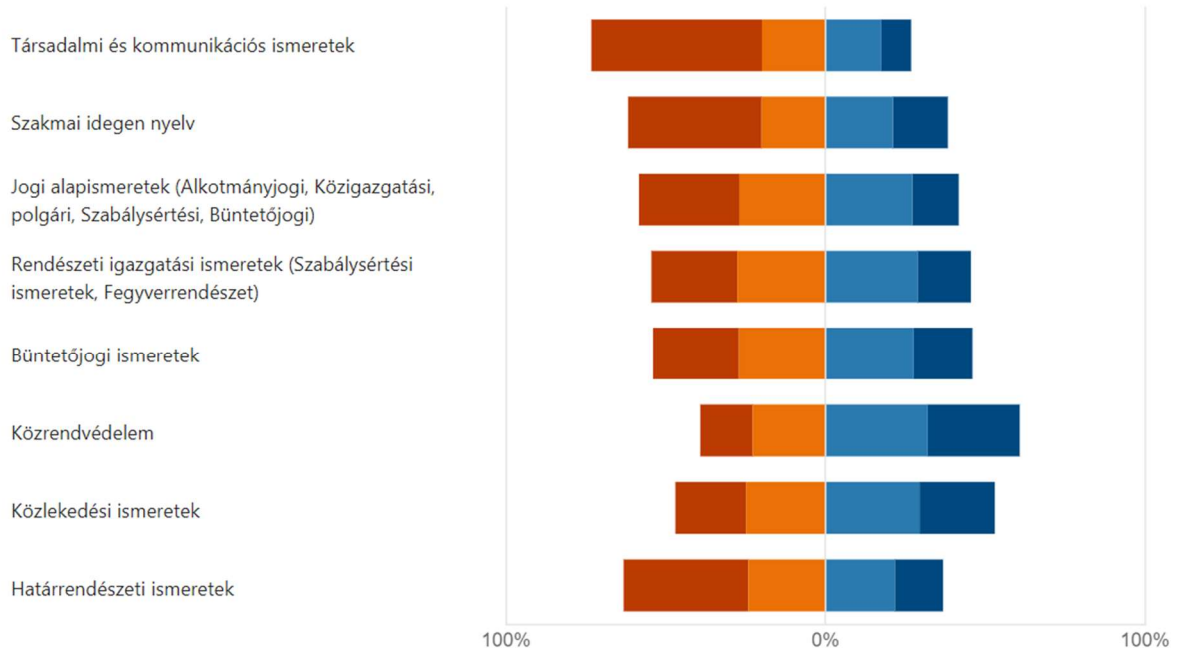
47. sz. melléklet: Az elméleti tantárgyak közül melyiknek és milyen mértékben növelné az óraszámát?

16. A rendőr tiszthelyettes (tanintézeti) képzésben oktatott **elméleti** tantárgyak közül melyiknek és milyen mértékben **növelné az óraszámát?**

(1
p

[További részletek](#)

■ nem növelné ■ kis (10%) mértékben ■ közepes (20%) mértékben ■ nagy (30%) mértékben

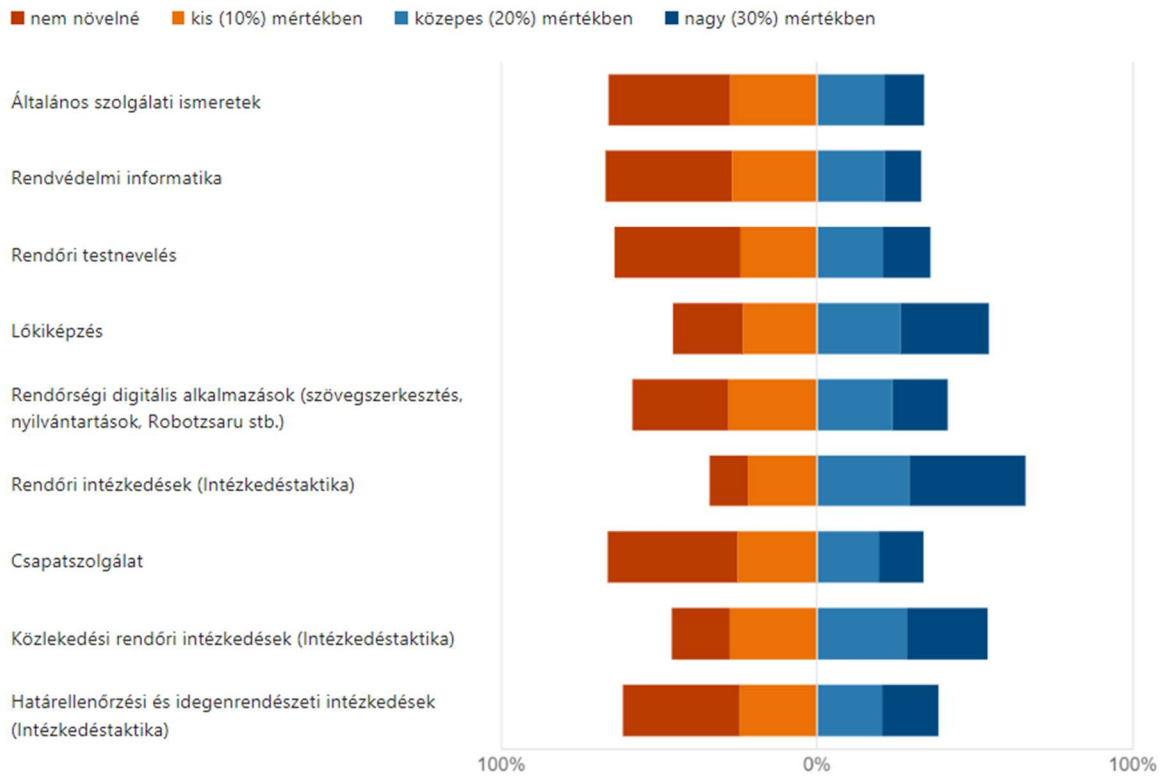

64. számú ábra – forrás: Microsoft Forms Office (n=1386)

48. sz. meléklet: A gyakorlati tantárgyak közül melyeknek és milyen mértékben növelné az óraszámát?

17. A rendőr tiszthelyettes (tanintézeti) képzésben oktató **gyakorlati** tantárgyak közül melyeknek és milyen mértékben **növelné az óraszámát?** (0 pc

[További részletek](#)

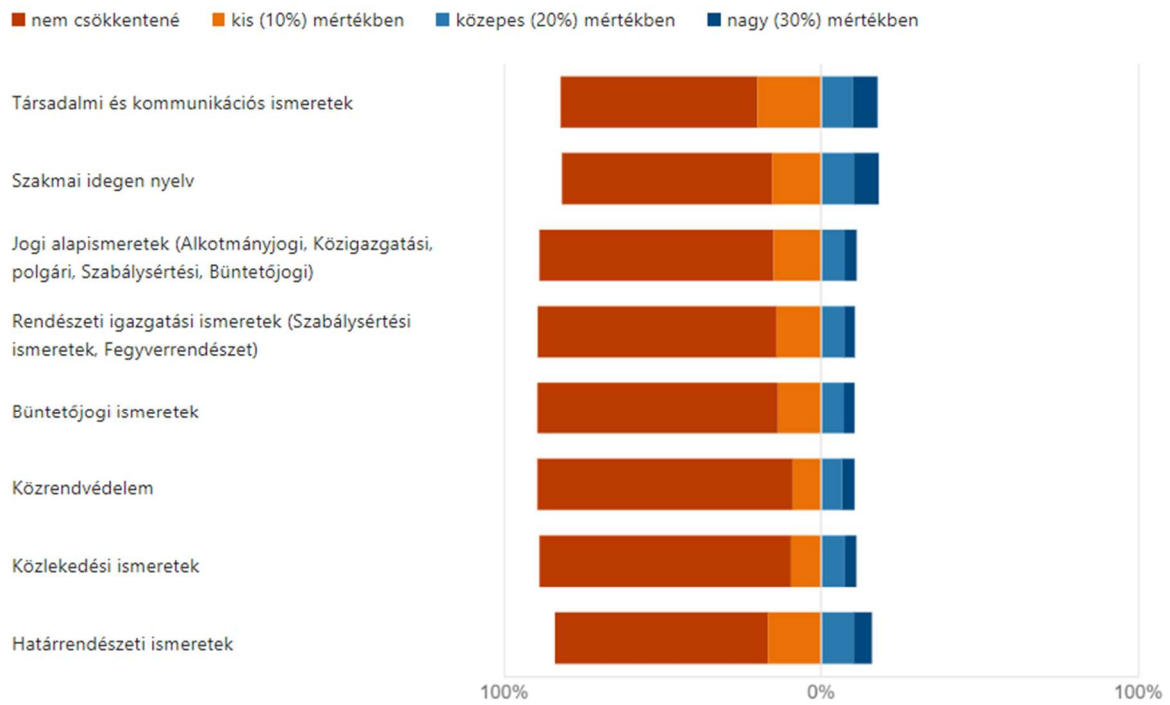

65. számú ábra – a forrás: Microsoft Forms Office (n=1394)

49. sz. melléklet: Az elméleti tantárgyak közül melyiknek és milyen mértékben csökkentené az óraszámát?

18. A rendőr tiszthelyettes (tanintézet) képzésben oktatott **elméleti** tantárgyak közül melyiknek és milyen mértékben **csökkentené az óraszámát**? (C p

[További részletek](#)

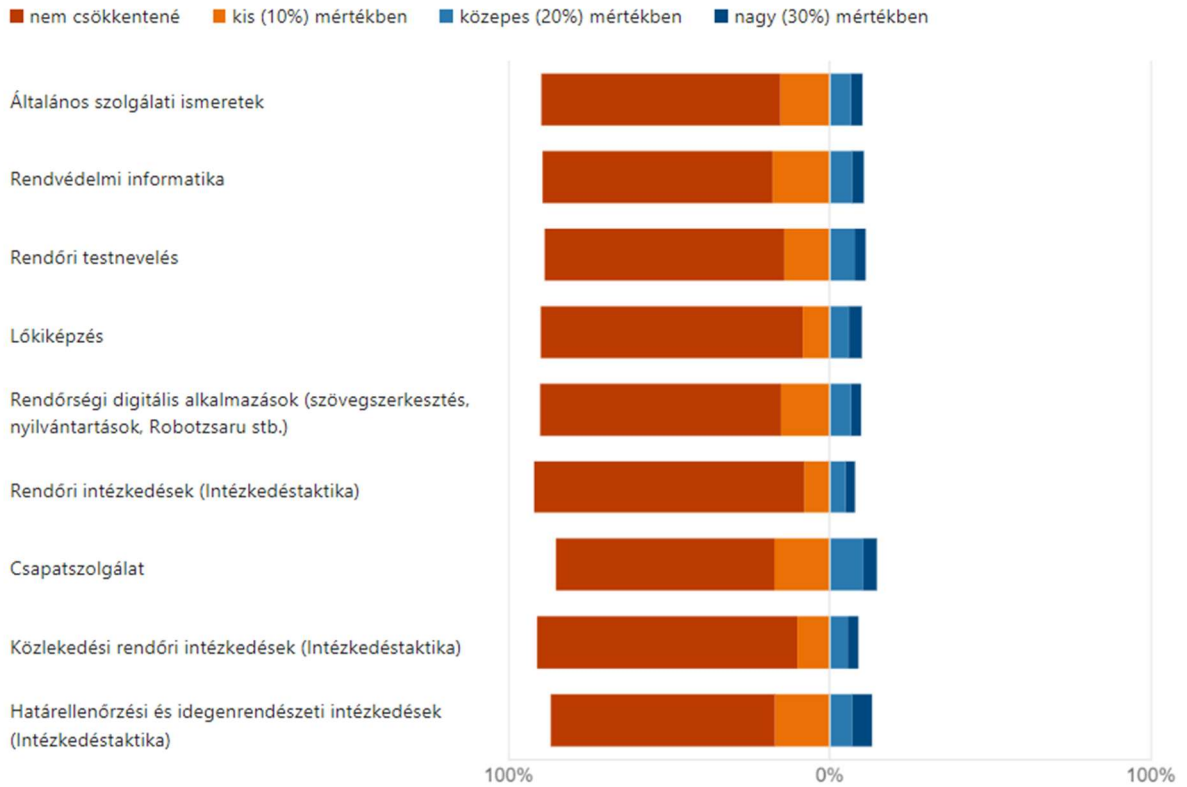

67. számú ábra – forrás: Microsoft Forms Office (n=1394)

50. sz. melléklet: A gyakorlati tantárgyak közül melyiknek és milyen mértékben csökkentené az óraszámát?

19. A rendőr tiszthelyettes (tanintézeti) képzésben oktató **gyakorlati** tantárgyak közül melyiknek és milyen mértékben **csökkentené az óraszámát?** (p

[További részletek](#)

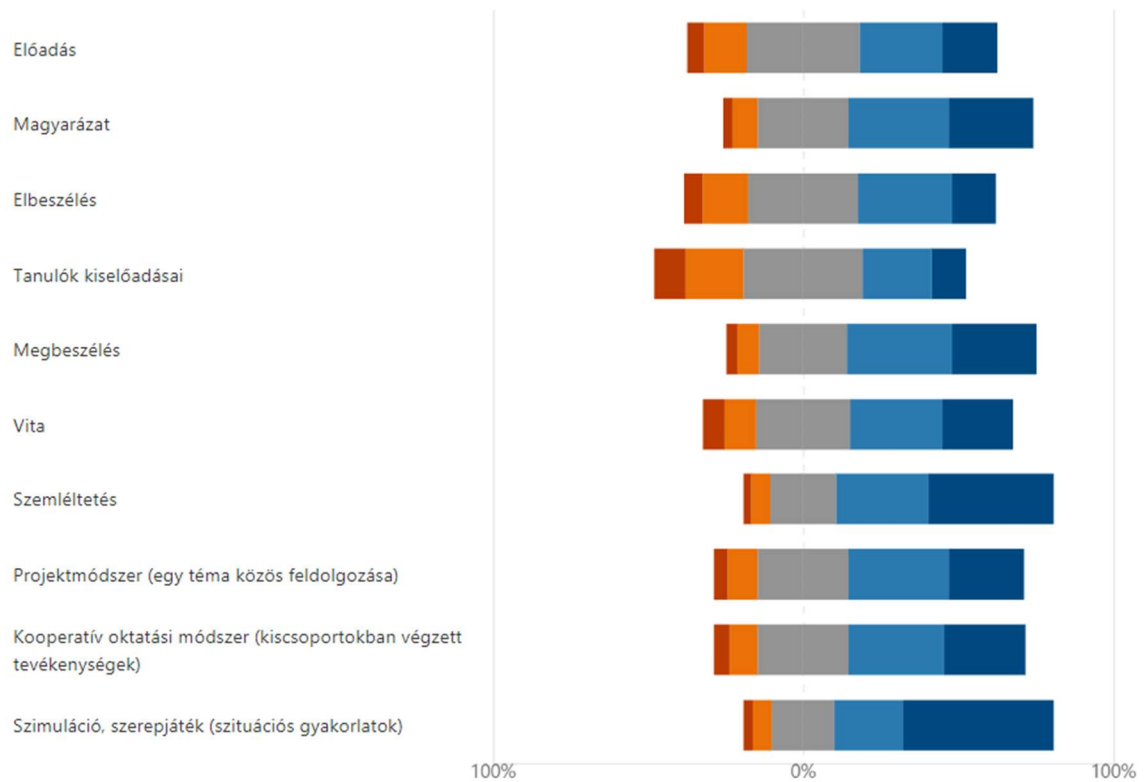
68. számú ábra – forrás: Microsoft Forms Office (n=1397)

51. sz. melléklet: Didaktikai módszerek hatékonysága

20. Értékelje hatékonyságuk alapján a felsorolt didaktikai módszereket 1-5-ig terjedő skálán (1 - legkevésbé hatékony 5 - a leghatékonyabb)

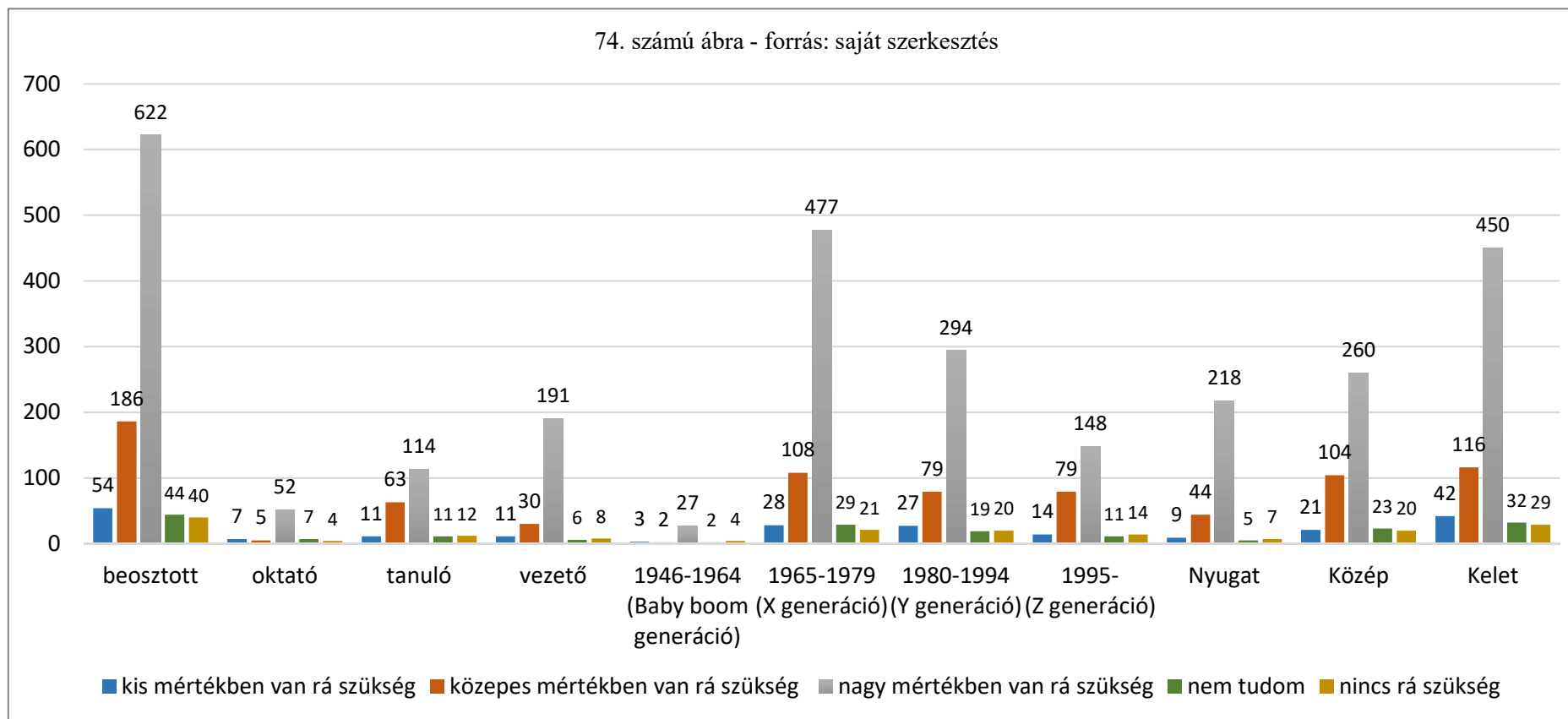
[További részletek](#)

■ 1 ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5

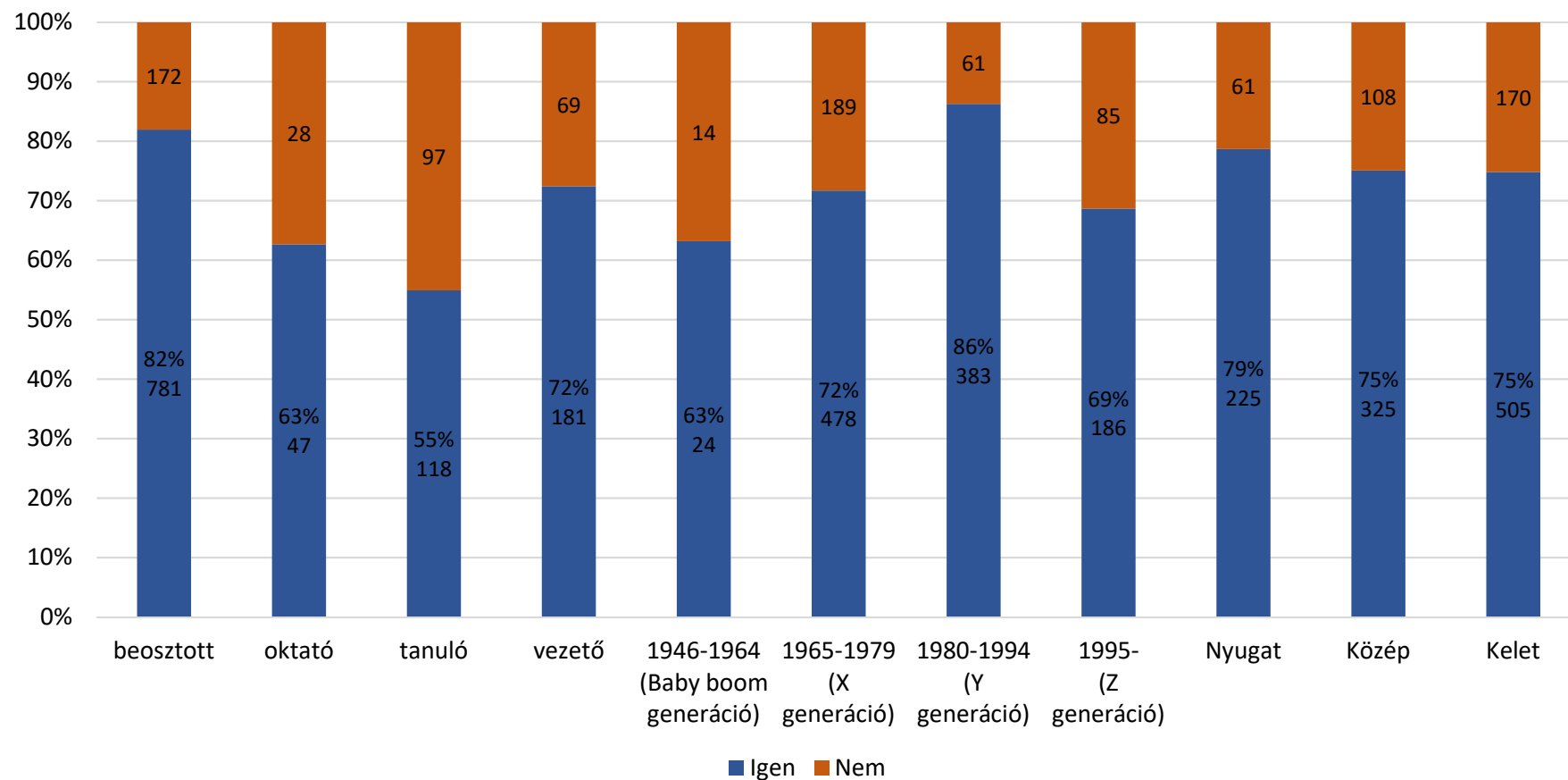

69. számú ábra – forrás: Microsoft Forms Office (n=1405)

52. sz. melléklet: 22. kérdésre adott válaszok kombinált szűrése

53. sz. melléklet: 23. kérdésre adott válaszok kombinált szűrése

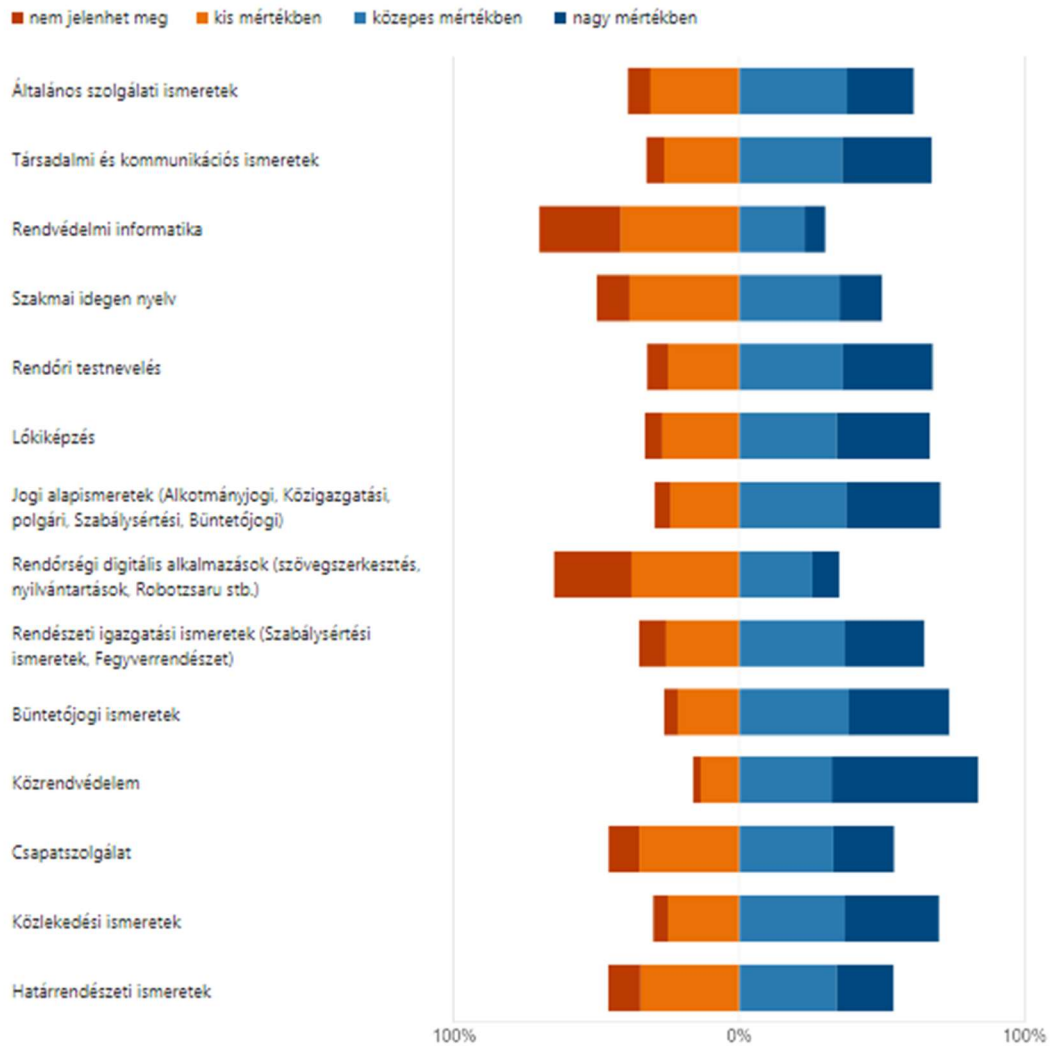

76. számú ábra - forrás: saját szerkesztés

54. sz. melléklet: Az Intézkedéstaktika tantárgynál oktatásánál megjelenhető tantárgyak és mértékük

28. Ön szerint az Intézkedéstaktika tantárgy oktatásánál mely tantárgyak ismeretei jelenhetnek meg, és (0 milyen mértékben? po

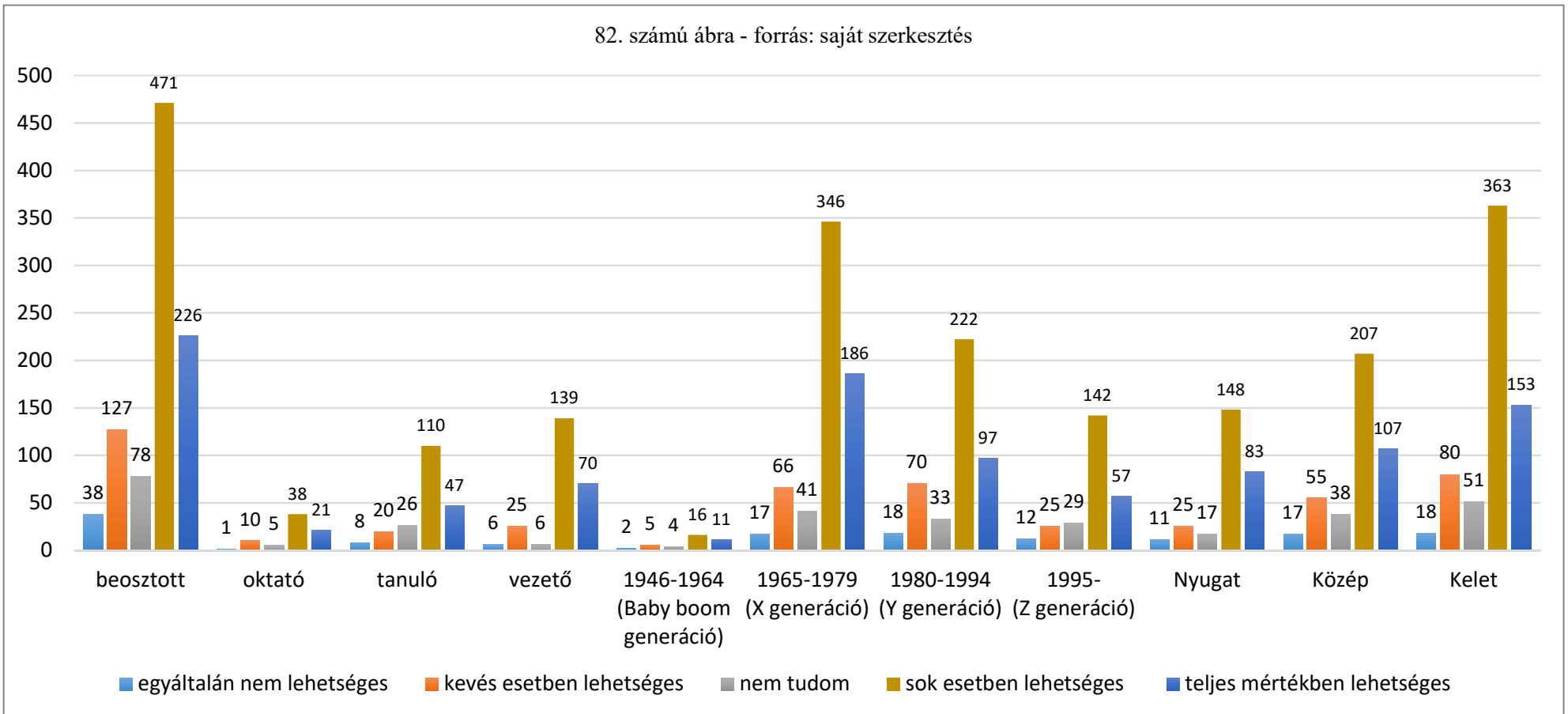
[További részletek](#)

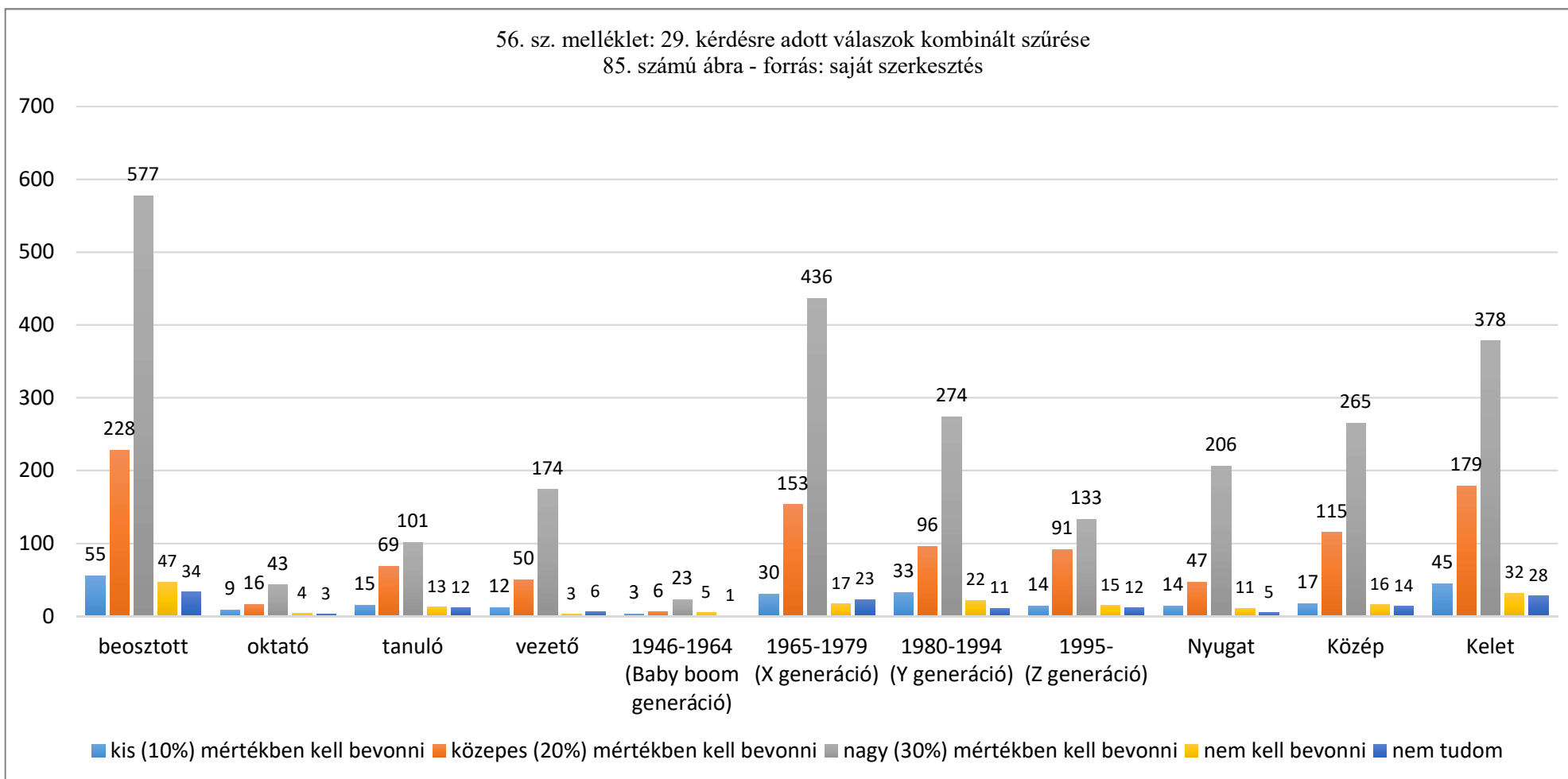
79. számú ábra – forrás: Microsoft Forms Office (n=1375)

55. sz. melléklet: 26. kérdésre adott válaszok kombinált szűrése

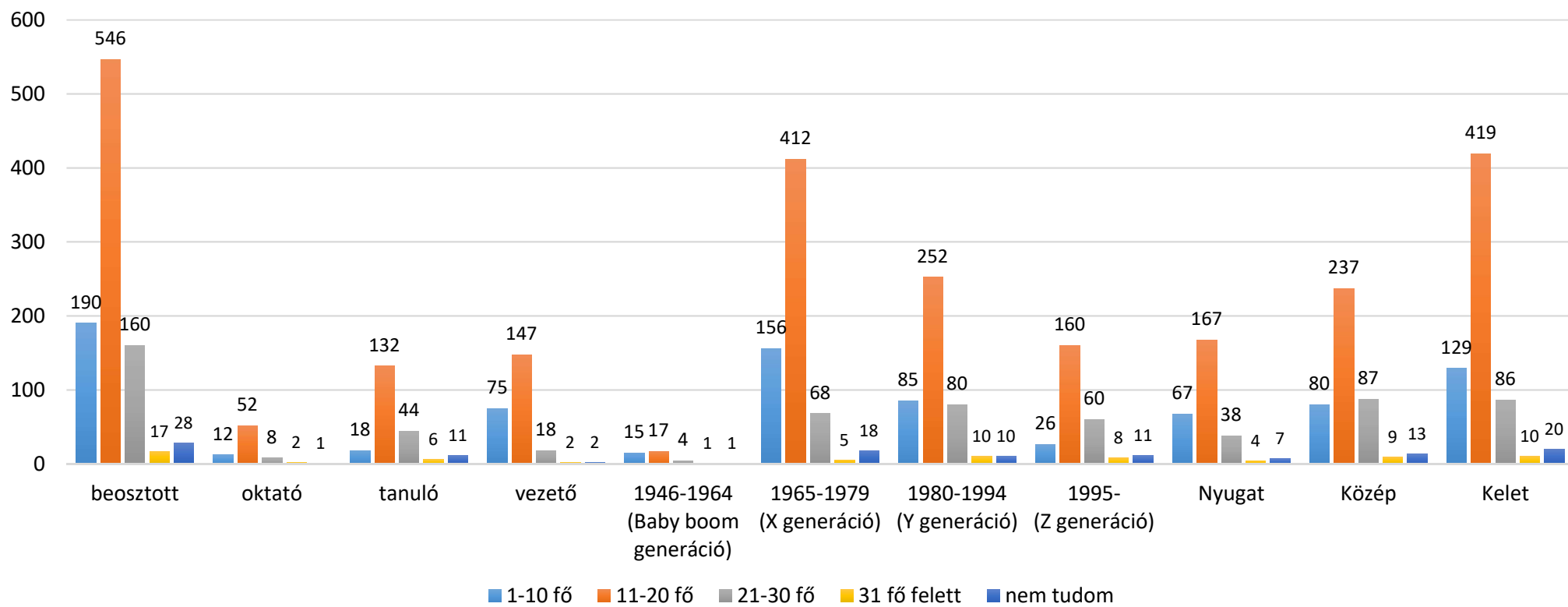
82. számú ábra - forrás: saját szerkesztés

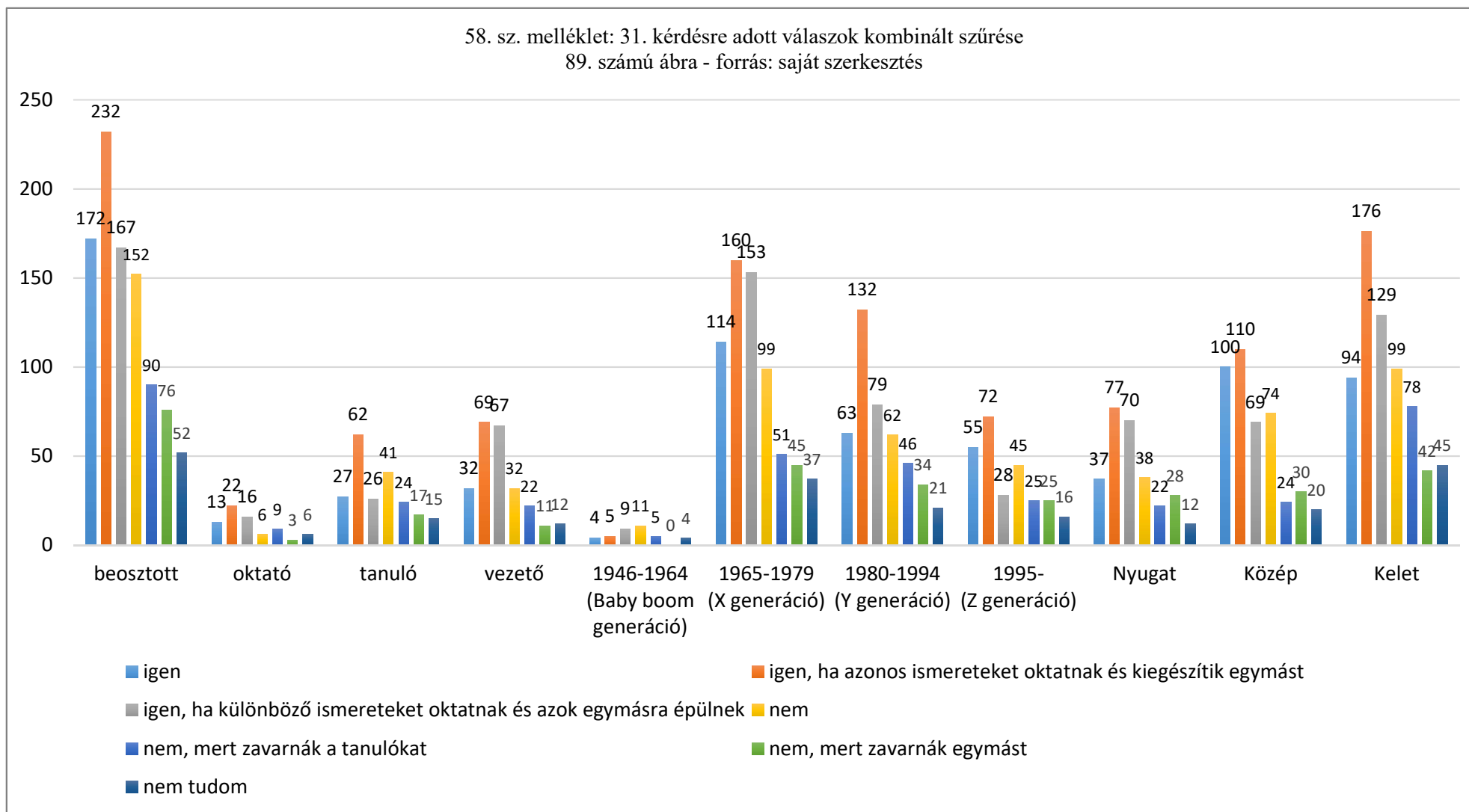
56. sz. melléklet: 29. kérdésre adott válaszok kombinált szűrése
85. számú ábra - forrás: saját szerkesztés

57. sz. melléklet: 30. kérdésre adott válaszok kombinált szűrése
 87. számú ábra - forrás: saját szerkesztés

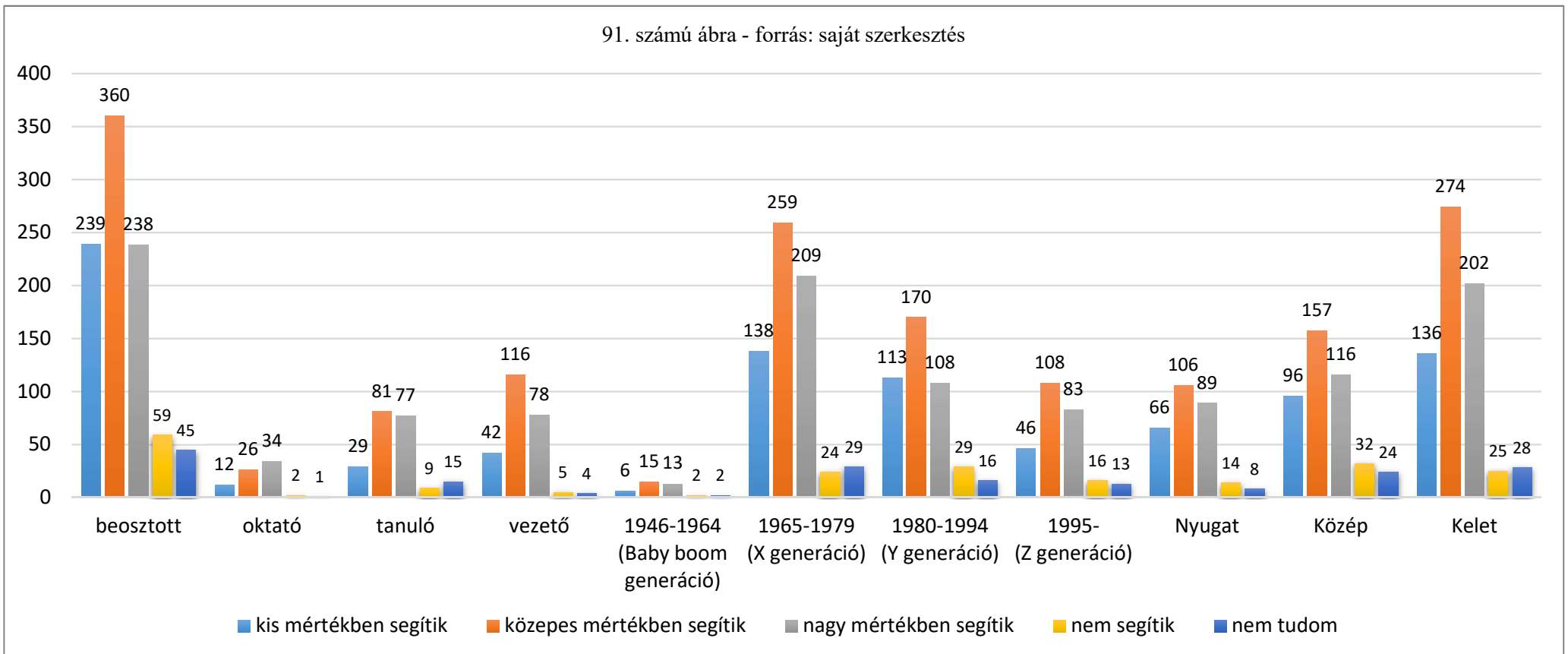

58. sz. melléklet: 31. kérdésre adott válaszok kombinált szűrése
89. számú ábra - forrás: saját szerkesztés

59. sz. melléklet: 32. kérdésre adott válaszok kombinált szűrése

91. számú ábra - forrás: saját szerkesztés

INTERJÚ KÉRDÉSEK

A rendőr tiszthelyettes képzés oktatás-módszertani fejlesztése című kutatáshoz

Az interjúalany

- neve:
- rendfokozata:
- beosztása:
- szolgálati helye:
- mióta rendőr:
- mióta oktató/kiképző:
- mióta foglalkozok intézkedéstaktikával:

I. Bevezetés

1. Az interjú aktualitása

A kutató bemutatkozása, illetve a rendőr tiszthelyettes képzés oktatás-módszertani fejlesztése című kutatás részletes bemutatása. A kutatás eredményeinek ismertetése. Tájékoztatás a kérdőíves felmérésről. Az interjú céljának ismertetése, további információk beszerzése, a meglévők pontosítása.

2. Az interjúalanyok kiválasztásának szempontjai

Olyan rendőr kollégák és oktatók kiválasztása az interjúkhoz, akik az adott témában oktatási, kiképzési gyakorlattal, tapasztalatokkal, rálátással rendelkeznek, illetve akiktől várható, hogy a kutatáshoz releváns információkkal szolgálhatnak.

3. Az interjú során adott információk felhasználása

Az interjúalanyok által a feltett kérdésekre adott válaszok anonim módon kerülnek felhasználásra, összegzésre, analízisra és konklúziók megállapításra. Az interjúalanyok adatai a vonatkozó adatvédelmi szabályok betartásával kerülnek kezelésre. Az interjúalanyok adatai a hitelesség biztosításához kell, nem lesz része a doktori disszertációnak, csak az adott válaszok, azok elemzése és az azokból nyert megállapítások.

4. Az interjú során keletkezett információk elérése

Az interjú kérdésekre adott feldolgozásáról anonim módon publikáció készül, amelynek elérhetőségéről – mikor, hol jelenik meg – a kutató fog tájékoztatást adni e-mailen keresztül.

II. Kérdések

5. Mikor (mettől-meddig) és milyen módon (beosztás, feladat megjelölése) került kapcsolatba a rendőr tiszthelyettes képzéssel?

6. Tapasztalatai alapján mennyi időnek kell eltelnie ahhoz, hogy a rendőr tiszthelyettes képzést elvégzők beilleszkedjenek a szolgálati helyükre (egy válasz jelölhető meg)?

- a) Azonnal be kell tudniuk illeszkedni.
- b) Hány hónap:
- c) 1 év.

7. Milyen tapasztalatai vannak a rendőr tiszthelyettes képzést elvégzők általános felkészültségéről?
8. Milyen értékelést adna a rendőri munkához való általános felkészültségükről 1-5-ös skálán, ahol az 1-es a legrosszabb és 5-ös a legjobb?
9. Milyen tapasztalatai vannak a rendőr tiszthelyettes képzést elvégzők gyakorlati felkészültségéről?
10. Milyen értékelést adna a rendőr tiszthelyettes képzést elvégzők gyakorlati felkészültségükről 1-5-ös skálán, ahol az 1-es a legrosszabb és 5-ös a legjobb?
11. Mennyire felkészültek a rendőri intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazása terén?
12. Milyen értékelést adna a rendőri intézkedések lefolytatására vonatkozó felkészültségükről 1-5-ös skálán, ahol az 1-es a legrosszabb és 5-ös a legjobb?
13. Milyen értékelést adna a kényszerítő eszközök alkalmazására vonatkozó felkészültségükről 1-5-ös skálán, ahol az 1-es a legrosszabb és 5-ös a legjobb?
14. Milyen tapasztalatai vannak a rendőr tiszthelyettes képzést elvégzők elméleti felkészültségéről?
15. Milyen értékelést adna a rendőr tiszthelyettes képzést elvégzők elméleti felkészültségükről 1-5-ös skálán, ahol az 1-es a legrosszabb és 5-ös a legjobb?
16. Tapasztalatai alapján a rendőr tiszthelyettes képzést elvégzők mely kompetenciáit nem kell fejleszteni a szolgálati feladatok maradéktalan ellátásához?
17. Tapasztalatai alapján a rendőr tiszthelyettes képzést elvégzők mely kompetenciáit kell fejleszteni a szolgálati feladatok maradéktalan ellátásához?
18. Véleménye szerint a rendőr tiszthelyettes képzés tanintézeti oktatás elmélet-gyakorlat aránya megfelelő-e?

Ha nem a válasz, akkor miért és milyen arányban kellene változtatni rajta?
19. Véleménye szerint rendőr tiszthelyettes képzés tanintézeti óraszám és a szakmai gyakorlat aránya megfelelő-e?

Ha nem a válasz, akkor miért és milyen arányban kellene változtatni?
20. Véleménye szerint milyen didaktikai módszerek alkalmazásával lehetne hatékonyabbá tenni a rendőr tiszthelyettes képzést?
21. Véleménye szerint kik lennének nyitottak a változtatásra (több válasz is megjelölhető)?

- a) Senki
- b) A rendőri vezetők
- c) Az oktatási intézmények vezetői
- d) Oktatók
- e) Tanulók

22. Véleménye szerint az Intézkedéstaktika tantárgy milyen mértékben segíti a rendőr tiszthelyettes képzést elvégzőket a szolgálati feladatok ellátásában?

23. Véleménye szerint az Intézkedéstaktika tantárgy óraszámán kellene-e változtatni?

Ha igen a válasz, miért és milyen mértékben?

24. Véleménye szerint lehetséges-e a rendőr tiszthelyettes képzés oktatás-módszertanát úgy átalakítani – hasonlóan az Intézkedéstaktikához, amely szintetizálja a különböző tantárgyak ismereteit –, hogy a rendőri szolgálati feladatok ellátásához szükséges kompetenciák komplex oktatási formában, egymásra épülő modulokban (pl. bolti lopás, amely lehet szabálysértés vagy bűncselekmény, az elkövetőnél van arcképes igazolvány, vagy nincs, az elkövető magatartása szerint lehet együttműködő, passzív vagy aktív ellenszegülő, vagy megtámadja a rendőrt, az elkövető nem beszéli a magyar nyelvet, gyermekkorú, fogyatékossgal élő, stb.) lennének oktatva, ellentétben a jelenlegi tantárgy struktúrával?

Ha nem a válasz, miért?

Ha igen a válasz, miért és milyen mértékben, illetve annak megvalósításához mire lenne szükség?

25. Egyéb észrevételei

61. sz. melléklet: Komplex oktatási modul minta

Jóváhagyom:

Dátum:

Név, rendfokozat, beosztás

KÖZRENDVÉDELMI MODUL

5. ALMODUL

SZAKMAI PROGRAMJA

Bolti lopás elkövetése esetén teendő intézkedések

Dátum

Készítette:

Név, rendfokozat, beosztás

1. Az almodul oktatásának célja

A tanuló a korábbi modulokban – szolgálati fellépés módja, kényszerítő eszközök alkalmazása – tanult ismeretek felhasználásával sajátítsa el a bolti lopás elkövetése esetén teendő intézkedéseket. Tanulja meg a szabálysértési alakzat elhatárolását a bűncselekménytől, az azokhoz kapcsolódó intézkedéseket, helyes kommunikációt.

2. Követelmények az almodul elvégzése után

A tanuló az almodul ismereteinek elsajátítását követően legyen képes – történeti tényállás alapján – felismerni a bolti lopás szabálysértési és bűncselekményi alakzatát, annak elhatárolására, és annak megfelelő intézkedések lefolytatására. Megfelelően kommunikáljon, és szükség szerint, az arányosságot figyelembe véve készségi szinten alkalmazzon kényszerítő eszközt. A lefolytatott intézkedést megfelelően dokumentálja.

3. Az almodul tananyaga

Az almodul tananyagának feldolgozására fordítható órák száma: **12 tanóra**

Elméleti ismeretek: **3 tanóra**

Gyakorlati ismeretek: **9 tanóra**

Tárgykör száma	Tárgykör címe	Órák megoszlása		
		Feldolgozási fordítható órák	Új ismeret-feldolgozó óra	Ismeret-alkalmazó óra
I.	Kommunikáció és pszichológiai ismeretek	1	0	1
II.	Jogi ismeretek	1	1	0
III.	Közrendvédelmi ismeretek	1	1	0
IV.	Gyakorlati ismeretek – szituációs feladatok	9	2	7
Összes óraszám:		12	4	8

A tananyag részletezése

I. Kommunikáció és pszichológiai ismeretek

- I.1. Megfelelő kommunikáció megválasztása
- I.2. Az intézkedéssel érintettek aktuális pszichés állapotának kontrolálása
 - I.2.1. Elkövető
 - I.2.2. Sértett
 - I.2.3. Tanú
 - I.2.4. Bejelentő
 - I.2.5. Egyéb érintett személy
- I.3. Változó körülményekhez alkalmazkodás

II. Jogi ismeretek

- II.1. Szabálysértési alakzat ismérvei
- II.2. Bűncselekményi alakzat ismérvei
- II.3. Elhatárolás

III. Közrendvédelmi ismeretek

- III.1. Szolgálati fellépés módja
- III.2. Alapvető taktikák alkalmazása
- III.3. Intézkedés lefolytatása
- III.4. Intézkedés biztosítása
- III.5. Kényszerítő eszköz alkalmazása
- III.6. Dokumentáció, jelentés elkészítése

IV. Gyakorlati ismeretek – szituációs feladatok

- IV.1. Történeti tényállások bemutatása
- IV.2. A helyes intézkedések bemutatása, gyakoroltatás, hibajavítás
- IV.3. Szituációs feladatok önálló végrehajtása, kép- és hangrögzítéssel
- IV.4. Visszanézés, elemzés, értékelés

4. Számonkérés

A csoport képességeitől függően írásban, szóban beépítve az egyes tárgykörökbe. Minden tanuló értékelése a végrehajtott gyakorlata alapján, almodul modulzárása.

5. Személyi feltételek

- Kommunikációt és pszichológiát oktató tanár
- Jogi ismereteket oktató tanár
- Közrendvédelmi ismereteket oktató tanár
- Rendőri testnevelést oktató tanár

6. Tárgyi feltételek

- Oktatástechnikai eszközök

- Szituációs helyiségek
- Szolgálati, gyakorló, szemléltető, preparált eszközök
- Gyakorló igazolványok
- Közbiztonságra különösen veszélyes eszközök
- Védőfelszerelések

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. sz. táblázat: A primer kutatás bemutatása.....	22
2. sz. táblázat: A rendőr tiszthelyettes képzés történelmi „állomásai”.....	28
3. sz. táblázat: Az intézkedéstaktika tantárgy SWOT elemzése.....	84
4. sz. táblázat: Az OKJ-ban szereplő rendőr szakképesítés 1993-2019. között.....	88
5. sz. táblázat: Óraszámok.....	89
6. sz. táblázat: Ajánlott didaktikai módszerek.....	91
7. sz. táblázat: A Közrendvédelem oktatásához ajánlott didaktikai módszerek.....	102
8. sz. táblázat: Egyéni képességek, életkori sajátosságok figyelembevétele, okos eszközök alkalmazása.....	102
9. sz. táblázat: A tananyag feldolgozás sematikus ábrája az okos eszközök tükrében.....	103
10. sz. táblázat: Személyi és tárgyi feltételek.....	116
11. sz. táblázat: Oktatók felkészültsége.....	117
12. sz. táblázat: Oktatáshoz szükséges eszközök rendelkezésre állása.....	118
13. sz. táblázat: Egyéni képességek, életkori sajátosságok figyelembevétele, okos eszközök alkalmazása (HTSZ).....	129
14. sz. táblázat: Személyi és tárgyi feltételek (HTSZ).....	138
15. sz. táblázat: Oktatók felkészültsége (HTSZ).....	139
16. sz. táblázat: Az oktatáshoz szükséges eszközök rendelkezésre állása %-ban (HTSZ).....	139
17. sz. táblázat: Az alkalmazott didaktikai módszerek hatékonyságának és szükségességének megítélése és a generációhoz való tartozás közötti kapcsolatok szorossága és szignifikanciája.....	176
18. sz. táblázat: Az alkalmazott didaktikai módszerek hatékonyságának megítélése a generációhoz tartozás függvényében.....	178
19. sz. táblázat: A 21. kérdéscsoportra adott válaszok numerikus transzformációja.....	180
20. sz. táblázat: Az alkalmazott didaktikai módszerek szükségességének megítélése a generációhoz való tartozás függvényében.....	182

21. sz. táblázat: A rendőr tiszthelyettesi képzésben oktatott tantárgyak Intézkedéstaktikánál való alkalmazhatóság megítélésének a generációhoz való tartozással való korrelációi.....	188
22. sz. táblázat: Az oktatott tantárgyak alkalmazhatósága az Intézkedéstaktikánál a generációk szerint.....	190
23. sz. táblázat: Interjúalanyok szolgálati hely szerinti megoszlása.....	198
24. sz. táblázat: Interjúalanyokra vonatkozó kérdések.....	199
25. sz. táblázat: Beilleszkedés a szolgálati helyekre.....	199
26. sz. táblázat: Általános felkészültség.....	200
27. sz. táblázat: Általános felkészültség értékelése.....	201
28. sz. táblázat: Gyakorlati felkészültség.....	201
29. sz. táblázat: Gyakorlati felkészültség értékelése.....	202
30. sz. táblázat: Felkészültség a rendőri intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazása terén.....	202
31. sz. táblázat: A rendőri intézkedések lefolytatására vonatkozó felkészültség értékelése.....	203
32. sz. táblázat: A kényszerítő eszközök alkalmazására vonatkozó felkészültség értékelése.....	203
33. sz. táblázat: A rendőr tiszthelyettes képzést elvégzők elméleti felkészültsége.....	204
34. sz. táblázat: A rendőr tiszthelyettes képzést elvégzők elméleti felkészültségének értékelése.....	204

ÁBRÁK JEGYZÉKE

1. sz. ábra: A tanuló elhelyezése az oktatásban.....	7
2. sz. ábra: A tantárgy struktúra és a tantárgyak tárgyköreinek szemléltetése.....	11
3. sz. ábra: A moduláris képzés szemléltetése.....	12
4. sz. ábra: A kutatás folyamatábrája és összefüggései.....	17
5. sz. ábra: Tanulási piramis.....	41
6. sz. ábra: Tapasztalati piramis.....	42
7. sz. ábra: Mennyit jegyzünk meg?.....	43
8. sz. ábra: Pulzusértékek.....	82
9. sz. ábra: A képzés szabályozásának elemei és egymásra épültsége.....	87
10. sz. ábra: Az ajánlott didaktikai módszerek megjelenése az egyes tantárgyaknál.....	91
11. sz. ábra: Az egyes tantárgyak oktatásához ajánlott didaktikai módszerek.....	92
12. sz. ábra: A képzésben oktatott tantárgyak illusztrálása.....	94
13. sz. ábra: A képzés időtartama.....	99
14. sz. ábra: A képzés óraszámjai.....	100
15. sz. ábra: Osztálylétszámok.....	102
16. sz. ábra: Generációs besorolás %-os megoszlásban.....	105
17. sz. ábra: A rendőr tiszthelyettes képzésbe jelentkezők életkori besorolása.....	106
18. sz. ábra: A rendőr tiszthelyettes képzésbe jelentkezők képességei szerinti besorolása.....	107
19. sz. ábra: A jelentkezők érettségi átlagai 2001-2019 között.....	108
20. sz. ábra: Alkalmazott didaktikai módszerek a romániai Kolozsváron.....	109
21. sz. ábra: Alkalmazott didaktikai módszerek a spanyolországi madridi civil rendőriskolában.....	112
22. sz. ábra: Alkalmazott didaktikai módszerek a spanyolországi madridi központi rendőriskolában.....	113
23. sz. ábra: Alkalmazott didaktikai módszerek a csehországi Prágában.....	114
24. sz. ábra: Adminisztrációs terhek.....	119
25. sz. ábra: Adminisztrációs feladatok támogatása.....	119
26. sz. ábra: A képzések bevezetésének évszámjai.....	125
27. sz. ábra: Óraszámok (HTSZ).....	127
28. sz. ábra: Osztálylétszámok (HTSZ).....	128
29. sz. ábra: Generációs besorolás %-os megoszlásban (HTSZ).....	130

30. sz. ábra: A képzésbe jelentkezők képességei szerinti besorolása (HTSZ).....	131
31. sz. ábra: Alkalmazott didaktikai módszerek 1 (HTSZ).....	132
32. sz. ábra: Alkalmazott didaktikai módszerek 2 (HTSZ).....	132
33. sz. ábra: Alkalmazott didaktikai módszerek 3 (HTSZ).....	133
34. sz. ábra: Alkalmazott didaktikai módszerek – KOK.....	134
35. sz. ábra: Alkalmazott didaktikai módszerek – BVOTRK.....	135
36. sz. ábra: Alkalmazott didaktikai módszerek – NAV.....	136
37. sz. ábra: Alkalmazott didaktikai módszerek – MH AA.....	137
38. sz. ábra: Adminisztrációs terhek (HTSZ).....	140
39. sz. ábra: Adminisztrációs feladatok támogatása (HTSZ).....	141
40. sz. ábra: A válaszadó neme.....	145
41. sz. ábra: A válaszadó életkora.....	145
42. sz. ábra: A válaszadó szolgálati helye.....	146
43. sz. ábra: A válaszadó szolgálati helye földrajzi elhelyezkedése alapján.....	147
44. sz. ábra: A válaszadó beosztása.....	148
45. sz. ábra: A válaszadó legmagasabb polgári iskolai végzettsége.....	148
46. sz. ábra: A válaszadók legmagasabb rendőri végzettsége.....	149
47. sz. ábra: Tiszthelyettes képzőbe jártak megoszlása.....	149
48. sz. ábra: 8. kérdésre adott válaszok kombinált szűrése.....	149
49. sz. ábra: A képzés összes óraszama.....	150
50. sz. ábra: 11. kérdésre adott válaszok kombinált szűrése.....	151
51. sz. ábra: Mely órák számát kellene növelni?.....	151
52. sz. ábra: Az elmélet-gyakorlat (40-60%) aránya megfelelő-e?.....	151
53. sz. ábra: A válaszadók szerint az elmélet-gyakorlat arányának változtatása %-ban kifejezve.....	152
54. sz. ábra: 14. kérdésre adott válaszok kombinált szűrése.....	152
55. sz. ábra: Tantárgyak besorolása fontosságuk szerint.....	153
56. sz. ábra: A tantárgyak fontossága szerinti értékelésének összessége.....	153
57. sz. ábra: Tantárgyak óraszámainak növelésére adott válaszok %-ban kifejezve.....	154
58. sz. ábra: Az elméleti tantárgyak közül melyiknek és milyen mértékben növelné az óraszámát?.....	155
59. sz. ábra: A gyakorlati tantárgyak közül melyiknek és milyen mértékben növelné az óraszámát?.....	155

60. sz. ábra: Tantárgyak óraszámainak csökkentésére adott válaszok %-ban kifejezve.....	155
61. sz. ábra: Az elméleti tantárgyak közül melyiknek és milyen mértékben csökkentené az óraszámát?.....	156
62. sz. ábra: A gyakorlati tantárgyak közül melyiknek és milyen mértékben csökkentené az óraszámát?.....	156
63. sz. ábra: Didaktikai módszerek hatékonysága.....	156
64. sz. ábra: A didaktikai módszerek hatékonyságára adott értékelések összesítése.....	156
65. sz. ábra: Didaktikai módszerek alkalmazásának mértéke.....	158
66. sz. ábra: A didaktikai módszerek alkalmazásának mértékére adott értékelések összesítése.....	159
67. sz. ábra: Komplex ismereteket tartalmazó tantárgy szükségessége.....	160
68. sz. ábra: 22. kérdésre adott válaszok kombinált szűrése.....	160
69. sz. ábra: Intézkedéstaktikát tanultak megoszlása.....	160
70. sz. ábra: 23. kérdésre adott válaszok kombinált szűrése.....	161
71. sz. ábra: Milyen képzésben tanult intézkedéstaktikát megoszlása.....	161
72. sz. ábra: Intézkedéstaktika hasznosulása.....	162
73. sz. ábra: 28. kérdésre adott válaszok kombinált szűrése.....	162
74. sz. ábra: Az Intézkedéstaktika tantárgynál oktatásánál megjelenhető tantárgyakra és mértékükre adott válaszok %-ban kifejezve.....	163
75. sz. ábra: A rendőri szolgálati feladatok ellátásához szükséges ismeretek modulokban történő oktatása.....	163
76. sz. ábra: 26. kérdésre adott válaszok kombinált szűrése.....	164
77. sz. ábra: Osztálylétszámok és oktatók száma.....	165
78. sz. ábra: Okos eszközök alkalmazásának szükségessége.....	165
79. sz. ábra: 29. kérdésre adott válaszok kombinált szűrése.....	166
80. sz. ábra: Osztálylétszám kategóriák.....	166
81. sz. ábra: 30. kérdésre adott válaszok kombinált szűrése.....	166
82. sz. ábra: Oktatók száma.....	167
83. sz. ábra: 31. kérdésre adott válaszok kombinált szűrése.....	167
84. sz. ábra: A tanulói beilleszkedés támogatásának mértéke.....	168
85. sz. ábra: 32. kérdésre adott válaszok kombinált szűrése.....	168
86. sz. ábra: Nemek megoszlása a mintában.....	169
87. sz. ábra: Korcsoport szerinti megoszlás a mintában.....	170

88. sz. ábra: Szolgálati hely szerinti megoszlás a mintában.....	170
89. sz. ábra: Szolgálat földrajzi helye szerinti megoszlás a mintában.....	171
90. sz. ábra: A gyakorlati órák számának növelésével kapcsolatos vélemény a négy generációban.....	172
91. sz. ábra: Az elméleti órák számának növelésével kapcsolatos vélemény a négy generációban.....	172
92. sz. ábra: A szakmai gyakorlatok óraszámának növelésével kapcsolatos vélemény a négy generációban.....	174
93. sz. ábra: Az elmélet-gyakorlat órák arányával (40-60%) kapcsolatos vélemény a négy generációban.....	274
94. sz. ábra: Az „Ön szerint szükség van-e a tanintézeti képzésben olyan tantárgyra, amely az elméleti és a gyakorlati ismereteket ötvözi, szintetizálja és átülteti a gyakorlatba?” kérdésre adott válaszok alakulása a négy generációban.....	175
95. sz. ábra: Az alkalmazott didaktikai módszerek hatékonyságának megítélése a generációhoz való tartozás függvényében.....	179
96. sz. ábra: A rendőr tiszthelyettesi képzésben alkalmazott didaktikai módszerek szükségességének megítélése a generációhoz való tartozás függvényében.....	183
97. sz. ábra: Az „Ön szerint a rendőr tiszthelyettes képzésbe az „okos eszközöket” be kell-e vonni?” kérdésre adott válaszok megoszlása a négy generációban.....	185
98. sz. ábra: Az „Ön szerint a rendőr tiszthelyettes képzésbe az „okos eszközöket” be kell-e vonni?”.....	186
99. sz. ábra: Az Intézkedéstaktika szolgálati feladatok ellátása során való alkalmazhatóságával kapcsolatos vélemények alakulása a négy generációban.....	187
100. sz. ábra: Az oktatott tantárgyak Intézkedéstaktikánál való alkalmazhatóságának megítélése a generációhoz való tartozás függvényében.....	191
101. sz. ábra: A komplex ismeretek, illetve az ismeretek modulokban történő oktatásával kapcsolatos vélemény alakulása a négy generációban.....	192
102. sz. ábra: Az „Ön szerint a rendőr tiszthelyettes képzésben milyen osztálylétszámok az ideálisak a hatékony oktatás elérése érdekében?” kérdésre adott válaszok megoszlása a négy generációban.....	193

103. sz. ábra: A hatékony oktatás elérése érdekében ideális osztálylétszámok átlaga generációnként.....	194
104. sz. ábra: A „Ön szerint az oktatás hatékonyságát növeli-e, ha egy időben 2 vagy több tanár oktat?” kérdésre adott válaszok megoszlása generációnként.....	194
105. sz. ábra: Az „Ön szerint a rendőr tiszthelyettes képzésben elsajátított ismeretek milyen mértékben segítik a tanintézetekből kibocsátott rendőrtanulók beilleszkedését a különböző szolgálati helyekre?” kérdésre adott válaszok megoszlása generációnként.....	195
106. sz. ábra: A változtatásra nyitottak megoszlása.....	207
107. sz. ábra: Az Intézkedéstaktika tantárgy óraszámán kell-e változtatni.....	208
108. sz. ábra: Lehet-e komplex oktatási formát alkalmazni.....	209